o háromszor harminc nyertes szerkesztőségünkkel ismerkedett

ar Hírlappal érettségiztek

t elfogódottak voltak tegnap vendégeink, akiket a Magyar Hírlap érettségi játékának ünnepélyes eredményhirde-

Fotó: Pélyi Nóra

n A többségében diákokból álló csoport 30 bankkártyát, 30 mobiltelefon-előfizetést és 30, egyenként egy évre szóló Magyar Hírlap-előfizetést nyert.

A rögtönzött ünnepségen főszerkesztőnk, Kocsi Ilona hangsúlyozta a fiatalok növekvő politikai szerepvállalásának jelentőségét. Véleménye szerint a diákok számára a magyar közéletben a fix tájékozódási pontot újságunk jelentheti. A főszerkesztő elmondta: a nyomtatott sajtó varázsát semmilyen más médium sem adhatja vissza. A játékban részt vevő cégek, az OTP és a Westel képviselői kiemelték, fontosnak tartják az érettségi előtt álló korosztály támogatását, majd átadták a díjakat a szerencséseknek. *ErP*

Interneten a régió környezetvédelmi adatbázisa

A nyugat-dunántúli régió, valamint a szomszédos szlovák területek környezeti állapotát térinformatikai módszerekkel bemutató internetes portált mutatták be.

A PHARE Acces 2000 programja 40 ezer euróval támogatta a győri Reflex Környezetvédő Egyesület, valamint egy pozsonyi környezetvédő szövetség, a BROZ által készített internetes portált, az Infoláncot. A www.envonfolink.com alatt elérhető adatbázis négynyelvű, a magyar, a szlovák mellett németül és angolul is tájékoztat Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megye, illetve Csallóköz és Mátyusföld levegőtisztasági, földtani jellemzőiről.

Nagy Péter, a program irányítója elmondta: rendszeresen jelentkező probléma, hogy egy-egy beruházás, infrastrukturális fejlesztés kapcsán aggályok merülnek fel a környéken élők körében, ám félelmeiket eloszlató vagy éppen megerősítő adatokhoz nem tudnak hozzájutni. *KG*

Harminc év fegyházat kaptak a ruzsai postafiók kirablói

Összesen 30 év fegyházbüntetésre ítélte tegnap az öt évvel ezelőtti ruzsai postafiók kirablásával vádolt öt férfit a Szegedi Városi Bíróság elsőfokú, nem jogerős ítéletében. A legrosszabbul a visszaeső Csiszár Zsolt járt, ő tíz évet kapott.

A ruzsai postarablási ügy vádirata szerint Szilágyi László és négy társa 1997 decemberében határozta el a ruzsai posta kirablását; december 19-én reggel hárman álarcban és sísapkában behatoltak a hivatalba, hogy megszerezzék a páncélszekrényben lévő hétmillió forintot. A páncélszekrény ajtaja tízperces késleltetés után lett volna nyitható, addig a rablók megszerezték a kasszában lévő 526 ezer forintot.

Mialatt várakoztak, az egyik alkalmazottnak sikerült értesítenie a közelben lakó körzeti megbízottat. A rablók azonban egy lopott Lada Nivával elmenekültek. Sikerült eljutniuk Budapestre, ahol elosztották a pénzt.

Az ügy két szereplője fél évvel később egy szegedi cég telephelyét próbálta meg kifosztani, sikertelenül. A szabálysértés és megalapozatlanság miatt újból lefolytatott eljárásban első fokon Szilágyi Lászlót rablás és különösen nagy értékre elkövetett rablás kísérletének bűntette miatt 5 év 2 hónap fegyházbüntetésre ítélték, és 6 évre eltiltották a közügyek gyakorlásától. Iván Jánost ugyanezen bűnökért és lőfegyverrel visszaélés miatt 7 év 6 hónap fegyházra és 8 év közügyektől eltiltásra ítélték.

Samu Józsefet bűnsegédi bűnrészesség miatt 3 év hat hónap fegyházbüntetésre ítélte, és 4 év közügyektől eltiltással sújtotta a bíróság. Ürmös Istvánt bűnrészesség és lőfegyverrel visszaélés miatt 4 év fegyház és 4 év közügyektől eltiltásra ítélték. Csiszár Zsoltot visszaesőként 10 év fegyházra ítélték, és ugyanennyi időre eltiltották a közügyek gyakorlásától is.

Az ítélet ellen a vádlottak és védőik fellebbeztek. *MTI*

Gyakorlatoztak, határsértőt fogtak

A hőkamera alkalmazásának gyakorlati oktatása közben észlelték egy határsértő csoport átlépését az államhatáron a bácsalmási kirendeltség járőrei szerdán éjjel, így az oktatásból elfogási akció lett – tájékoztatták tegnap a távirati irodát.

A sajtóreferens elmondta: éppen mobil hőkamerákat rögzítettek, amikor egy körülbelül húsz főből álló csoport a jugoszláv oldalról közeledett a határ felé, majd egy férfi irányt mutatott a csoportnak és visszafordult, a többiek pedig átlépték az államhatárt. A gyakorlati oktatáson részt vevő határőrök három csoportra oszlottak, körbevették a jövevényeket, majd elfogták őket. A 21 határsértő többsége afgán állampolgár, nyolc iraki és két iráni személy is érkezett, köztük egy iraki asszony négyéves gyermekével. A Kiskunhalasi Idegenrendészeti Központ fogdájában hallgatják ki az elfogottakat, majd a Bevándorlási Regionális Igazgatóságra szállítják őket. *(MTI)*

Nyílt nap a Vidám Parkban

Ingyenes játékokkal, tombolával, koncertekkel és artistabemutatóval szórakoztatták a mozgáskorlátozottakat tegnap a Vidám Parkban. Az idén harmadik alkalommal megrendezett „nyílt napon" nemcsak a fővárosból, de az ország többi részéről is eljöhettek az érdeklődők, az ő utaztatásuk költségeit az Ifjúsági és Sportminisztérium fedezte.

A mozgássérültek számára a Vidám Park vezetése hat könnyen megközelíthető játékot választott ki, ezeket egész nap ingyen használhatták a gyerekek. A nap folyamán felléptek az artistaképző fiatal növendékei és a Bóbita együttes. *(MH)*

Fotó: Hegedüs Márta

Hírzárlat a három lábfej ügyében

Emberi testrészeket találtak szerdán a főváros XXII. kerületében. Mint ismeretes, nemrégiben Kőbányán is emberi fejre és testre bukkantak, azonban még azt az ügyet sem zárták le.

A BRFK sajtóügyeletese elmondta, hogy járókelők bukkantak három emberi lábfejre a kerületben lévő szeméttelep közelében. Az orvos szakértői vélemény hiányában egyelőre még nem tudni, hogy ezúttal történt-e bűncselekmény, vagy valamelyik kórbonctanról kerültek ide az emberi testrészek.

A BRFK csak az orvos szakértői vizsgálat után dönti el, hogyan folytatják a nyomozást, addig is hírzárlatot rendeltek el. *(MH)*

Vizsgálatot követel a fővárosi ellenzék

Az úgynevezett Városháza projekt eddigi költségeinek vizsgálatára bizottság felállítását kezdeményezi a közgyűlésnél a fővárosi Fidesz–MDF–MKDSZ-frakció – közölte Tirts Tamás, a képviselőcsoport vezetője tegnapi sajtótájékoztatón. Hat évvel ezelőtt a budapesti Városháza hátsó udvarának zöldterületté alakítását tervezte a főváros vezetése – közölte Tirts Tamás. A projekt megvalósítására létrehozott Vagyonkezelő 2000 Kft.-t Atkári János főpolgármester-helyettes javaslatára a közgyűlés múlt csütörtöki ülésén felszámolta.
A frakcióvezető szerint 1996-ban Demszky Gábor főpolgármester azt mondta, hogy a beruházás a fővárosnak pénzbe nem kerül, mert van olyan befektető, amelyik egy mélygarázs üzemeltetésének jogáért vállalja a közpark kialakításának költségeit. Tirts közölte: a Városháza udvarán épületeket bontottak le, ami a főváros szerint félmilliárd, szakértői becslések szerint viszont másfél milliárd forintba került. *(MTI)*

Angyalföldön sikeres a közmunkaprogram

A közmunka program folytatását javasolja a XIII. kerület képviselő-testülete. A múlt évben hatvankét közhasznú dolgozót foglalkoztatott a kerület, csökkentve ezzel a munkanélküliek számát. A munkások lakások felújításában, javítási munkálatokban, közterületek és közintézmények gondozásában vettek részt. A közmunkaprogramot még 1999 szeptemberében vezette be a kerület kísérleti jelleggel. A testület szerint havonta 67 munkanélküli, közmunka keretében 40 munkanélküli számára biztosítható a foglalkoztatás. *(MH)*

Építik a csatornát – Befejeződik a Bécsi úti szennyvízgyűjtő-csatorna építése a Bojtár utca és a Harsányi-lejtő közötti nyomvonalon e hónap közepéig. Az építkezés mindössze három hónapig tartott, köszönhetően az Alterra Építőipari Kft. mikroalagutas módszerének. A 250 millió forintos beruházást a III. kerületi önkormányzat és a főpolgármesteri hivatal finanszírozta. *(MH)*

Új helyen a piac – Felújítás miatt június 10-én ideiglenes helyen nyílik meg a Fehérvári úti piac. Az ideiglenes piacot a Kővári, Váli, Bercsényi, Névtelen utca által határolt területen jelölték ki, ahol egy 3900 négyzetméteres raktárterületet is bérelnek a vásárlók kulturált kiszolgálására. *(MH)*

Takarítás a föld alatt – Budapest nyolc nagy aluljárójának nagytakarítását a következő napokban végzik el. A Blaha Lujza téren, a Ferenciek terén és a Kálvin téren már tisztaság fogadja a gyalogosokat. *(MH)*

Polgárőrség nélkül mar

Néhányan úgy gondolják, a polgármester áll a háttérben –

Május 24-én megszűnt a Budakeszin évek óta sikeresen működő polgárőrség. Tagjai a teljes forráshiány miatt döntöttek a felszámolás mellett. Prominenseik egybehangzóan állítják: a polgármester bosszúja miatt kellett befejezniük tevékenységüket. A polgármester cáfolja a vádakat.

Fehér Balázs

Budakeszin 14 ezren laknak, a helyi polgárőrség lelkes alapítói 1995-ben döntöttek úgy, hogy a tarthatatlan közbiztonsági helyzet miatt létrehozzák a szervezetet. A rendőrséggel nem volt felhőtlen a viszonyuk. Vezetőjük több fórumon is kemény szakmai kritikákat fogalmazott meg az egyenruhásokkal szemben, lévén maga is alezredesi rangban szolgál a szervezetnél. Ennek ellenére közös munkával sikeresen védték a helyi lakosokat.

Az elmúlt években a polgárőrök számos bűncselekményt megakadályoztak, elmondásuk szerint nem egy alkalommal autótolvajok, betörők voltak kénytelenek üres kézzel hazamenni, amikor a civilek sikeresen közbeléptek. Évi 200-300 ezer forintos önkormányzati támogatásukat saját autóik használatával és a befolyó tagdíjakkal egészítették ki, így biztosítva, hogy mindennap és minden éjjel az utcákon legyen 10-15 emberük.

A hatvanfős polgárőrség most azért kényszerült beszüntetni tevékenységét, mert állításuk szerint semmilyen anyagi támogatást nem kaptak a várostól az idei évre. Az okok között kizárólag arról beszélnek: néhányan közülük tavaly sértették a polgármester gazdasági érdekeit, amikor részt vettek egy természetvédelmi okokból életre hívott népszavazási kezdeményezésben. Ez arra irányult, hogy ne épüljön fel a háromszáz lakásos Álomvölgy lakópark Budakeszin.

Szemereki Zoltán polgármester ugyanis a városi közgyűlés felhatalmazásával egyedül tárgyalt a befektetéssel kapcsolatos kérdésekről – ezért gondolják úgy a lapunknak nyilatkozók, hogy felmerülhetett valamilyen anyagi érdek a polgármester részéről. A voksolás „eredményes" volt, a szavazók 82 százalékos többséggel elutasították az építés megkezdését, igaz, a jogosultak kevesebb mint fele járult az urnák elé.

A szavazás után ráadásul még óvással is éltek Szemereki Zoltán

Fotó: Szelényi Károly

A Wekerle-telepet az angol kertvárosi munkástelepek mintájára tervezték – Szelényi Károly felvétele

Kós Károly csak a városközpontot tervezte

A kispesti Wekerle-telep titkai

A kispesti Wekerle-telepről és szigetországbeli hasonló munkáskolóniákról tudhatunk meg sok érdekességet két egymáshoz kapcsolódó kiállításon, amelyek tegnaptól tekinthetők meg a brit nagykövetségen.

N. Sándor László

Egy Ebenezer Howard nevű angol parlamenti gyorsírónak köszönhetjük a Wekerle-telep megszületését, természetesen el nem hanyagolható magyar közreműködéssel. Howard ötlete volt ugyanis a kertvárosi építészeti elv, amelynek igazi mintája az 1902-ben épült Letchworth. Angol gyárosok saját elképzeléseik alapján létesítették az első kertvárosokat, Saltaire-t, Port Sunlightot, Bournville-t Birmingham mellett, Brentham-et, Welwynt. A kertvárosi munkástelepek sora épült erre a mintára Európaszerte. Az egyik legsikerültebb éppen Budapest közelében, Kispesten, kiváló támogatójáról, Wekerle Sándor magyar miniszterelnökről elnevezve.

Nagy Gergely építész, mielőtt elvállalta volna a Wekerle-telep rekonstrukcióját, kikutatta keletkezésének valódi történetét. Angliai tanulmányútjára magával hívta az egyik legkiválóbb magyar fotóművészt, Szelényi Károlyt, aki végig fényképezte a XIX–XX. században keletkezett angol kertvárosi munkástelepeket, s az ő műve a két egymáshoz kapcsolódó ma nyíló kiállítás. Nagy Gergelynek egyébként egy igen lényeges, legendákat eloszlató felfedezését hozza nyilvánosságra ma este. Azt ugyanis, mekkora a valódi érdeme Kós Károlynak, a nagy erdélyi építésznek és írónak a Wekerle-telep építésében.

– A lakótelepet valójában nem Kós alakította ki, hanem Győri Ottmár. Ellenben a telep szívét, a gyönyörű főteret mégiscsak Kós álmodta meg – közli Nagy Gergely. A két kiállítás, amely a század eleji brit–magyar kapcsolatoknak állít emléket, viszont Gergely György magyar vállalkozónak, a Top Trade, cég vezetőjének elképzelése volt, s ő segítette létrejöttét. *NSL*

M.D.K.

Győri Aranka

Plakátrajza: "DIANA PUDER" cimmel a Diana [redacted] készitmények reklamirozására.

Szinház és Divat, Bp. 1917. dec. 23. II. évf. 51. sz. 90. lap

Győry Aranka

Három képzőművésznő munkáját értékeli -Lay. sign.-val Szokolay Béla: "A Nemzeti Szalon két kiállitásáról" cimmel.
A "Szalon 44. csoportkiállitásán:

Marsovszkyné: "a modern magyarokhoz állt. Szőnyihez ragaszkodik,"

Turán Hacker Mária: "dekorativ felfogásu képeiről a kompozició egyensulya hiányzik",

Győry Aranka: /elhunyt müvész/ "grafikái nőiesen finomak."
A két kiállitást ismertető kritikában felsorolt neveket lásd: Kron Jenő nevénél.

ÉLET, Bp. 1925. május 24. XVI. évf. 11. sz.

M.D.K.

Győri Aranka

Plakátrajza a "DIANA" készitmények reklamirozá
sára.

Szinház és Divat, Bp. 1918. nov. 3. III.évf.
43. sz. 29. lap

Győri Aranka
Egy kis menekült, vizf.
Háborus kép, "

MAFE V. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 15 l.

Réthey-sorozat. Győri A.

Pesti Hirlap. 1925. máj. 3. 6

Kézdi: Régi művészet – új művészet

Győri Aranka MDK

Egy kis menekült, vizf.
Háborus kép, vizf.

Magyar Aquvarellisták és Pasztellfestők
Egyesületének V. kiállitása.
Nemzeti Szalon 1916. nov.

M.D.K.

Győri Stranka

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya.....Bp. 1954. 333. l.

Győri Aranka

emlékkiállitása 1925.

Nemzeti Szalon 400-ik jubiláris és a Kéve XX. kiállitása 1929. február

Győri Aranka.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1925-be

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

n. Györi Aranka

műveiből 1925-ben rendeztek emlékkiállitást.

A Nemz. Szal. 400-ik jub. és a KEVE XX-ik kiállitása.
1929. febr.

MDK

Győry Aranka

Egy kis menekült, vf.

Háborus kép, "

MAPE 5. kiáll. N.Szal. 1916. nov. 15. 1.

MDK

Győry Aranka dr.

1867-ben Szkalniczky és Koch tervet készitettek a bpesti Deák-téri ev. templom átalakitására, de a szerényebb és olcsóbb tervet, Benkó Károlyét fogadták el kivitelre.

Győri A.dr.: Evangélikus templomművészet Budapesten. Bpest. 1935. 19.l.

Győri Aranka

A milimari és a
Tavasz tündére c.
mies körajai
repr.

Éimisk 1913/14.

Győri Aranka

grafikus

1912-15

Římisk 1930.83.1.

Győri Aranka

festő és grafikus

+ 1924. dec. 15-én

2 illusztrációja repr.

Magyar grafika 1925

77 – 79. l.

A bpesti iparművészeti

iskolában végezte tanul-

mányait. Kines tus-

rajzok, rézkarcok.

tollrajz illusztrációk,

nedvantilgrafika

„Technika"
Általános M
Szatmárnémeti
Károly király út 56
Saját házában
Elvállalja bányák,
lését, víz- és gázszer
Robbanó mótorok, gazd
elvégez. Villanymótorok, á
109

7. példa

Győri Aranka

Rózsavölgyi és Társa amatőr díszkiadásai.

Hoffmann E. T. A. Az idegen gyermek. Mese. Fordította *Gedő* Elza. Nagy 4° mesekönyv. *Győri* Aranka 8 egészoldalas színes képével (műmellékletével) és sok szövegképpel. **Díszes amatőrkötésben** 3.50 helyett —

A gazdag képzeletű költőnek bájos szövésű meséje az ifjúság számára. Igazi irodalom pazar köntösben.

KÉSZPÉNZSÉG VERMENTESÍTVE
935 APR -4.
A
BUDAPEST 4

BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 14.

Nagyságos

tr Szentiványi Gyula úrnak

Bpst

~~Arena út 41.~~

Szondi utcza 98/9 I. em.

Új testamentom, Tótfalusi Kis Miklós-féle

III. 192.

Győri Aranka

1914. máj.-jún. kiáll. Nemzeti Szalon

Premier, vizsf. 40.—

Győri Attila tanuló

A Szépművészeti Múzeum egyik termében 40-60 gyerek elmélyülten dolgozik. Rajzolnak, gyurmát alakítanak. Győri Attila gyurmát és agyagot szereti a leginkább. Legutolsó műve egy trójai faló. (említve)

Láttuk, hallottuk- a kiállítótermekben.

1976. V. 10.33, Petőfi. V.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

EGYETEMI ÉLET

1968 NOV 5

1021 Győri Ágnes

EGER

Győri Ágnes rajza

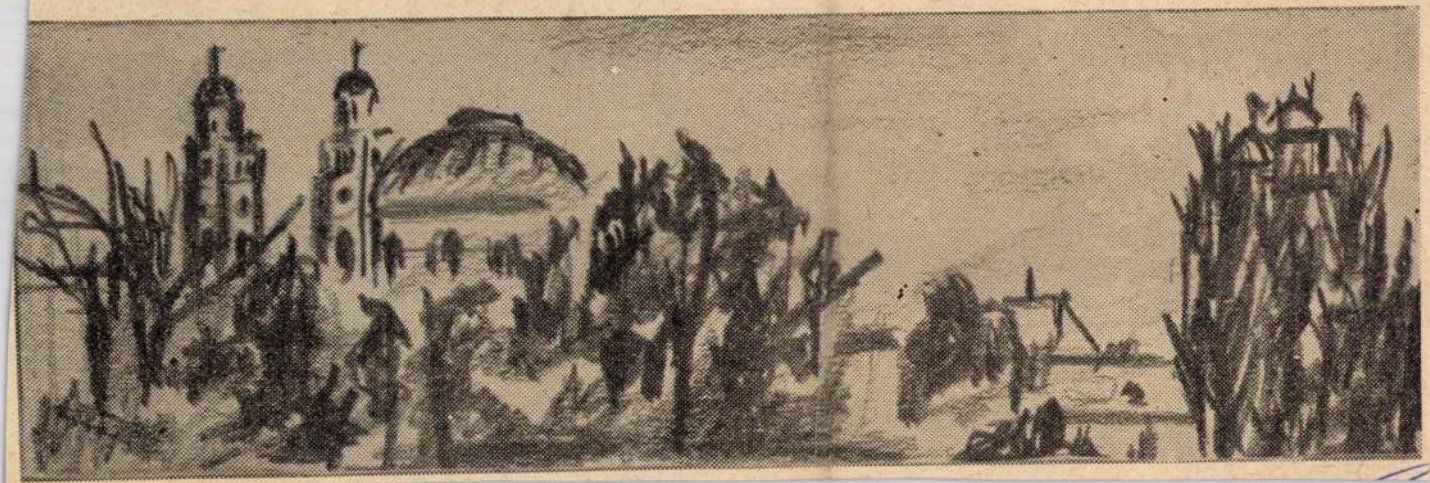

1968. XI. 5. VII. évf., 5. szám Ára: 1,– Ft

VILÁG PROLETARJAI EGYESÜLJETEK!

EGYETEMI

5

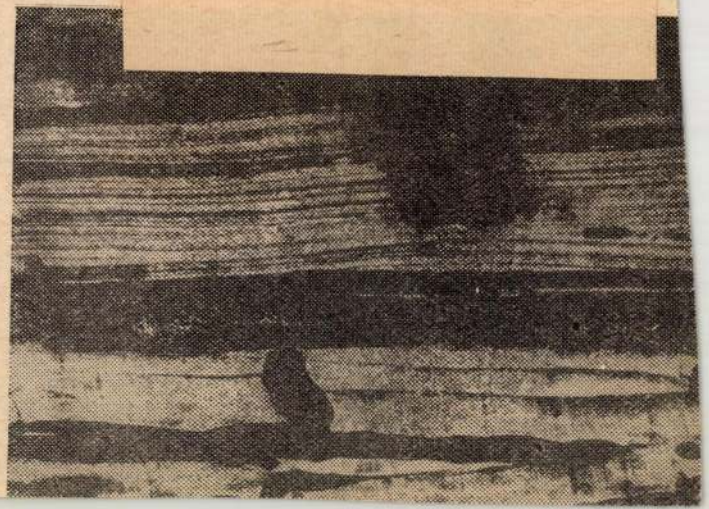

Város ablakon belül és kívül

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

A fotókon jól látszik, hogy a tanulók egyedi látványt igyekeztek komponálni

Azt, hogy a gyerekek fantáziája gazdag, nem kell különösebben bizonygatni. De hogy miként látják azt a környezetet, amiben nap mint nap élnek, arról kevesebbet tudunk. Ám, ha megnézzük a Nálunk című fotókiállítást, meggyőződhetünk erről. A Derkovits Gyula Általános Iskola fotószakkörének 6. és 7. osztályos tanulói által készített fényképek arról árulkodnak, hogyan értékelik a nebulók a várost, amelyben élnek, a focipályát, ahol játszanak, valamint a természet és a civilizáció találkozását. A fotókon jól érzékelhető: a tanulók igyekeztek egyedi látványt komponálni, képeiknek mégis van közös nevezője. Főként az apró részletekre fókuszáltak, például a labda és a gólvonal viszonyára, a kövek között megbúvó zöld növényre, arra, hogy a betonfúró miként veri szét az utat.

A tanítványok képei hangulatukban pedig szakkörvezetőjük, *Győri Ani* fotográfus fényképeire hasonlítanak. Félhomály, halvány színek a jellemzői Győri Ani munkáinak. A fotós kamerájának keresőjével ugyancsak az őt körülvevő univerzum piciny részleteit leste. A kovácsoltvas kapu egy-egy motívumát, máskor kupac újságpapírt, megint máskor pedig szobanövényt. Természetesen nem ezért kötik le a látogató figyelmét a képek. Győri Ani valójában a fényeket vizslatta, sorozatokat csinált arról, hogy képének tárgyán hogyan játszik a felkelő, a déli és a lemenő napsugár. Mi látszik bentről az ablakon keresztül a kinti világból, és mi látszik idebent, ha kizárjuk az ablakon túli látványt, ha elhúzzuk a függönyt.

F. T.

Info

Nálunk című fotókiállítás – Győri Ani és tanítványai a Derkovits Gyula Általános Iskolában (VI. ker., Városligeti fasor 4–6.) tekinthető meg június 14-ig hétköznap reggel kilenc és délután négy óra között.

Az utca esszenciája

A Durva Trabantos Matrica (DTM) nevű csoport munkája

Nincs semmiféle kordon, bársonyzsinór mű és befogadó között. Az sem ritka, hogy a látogatók saját dolgaikkal gazdagítják a hatalmas falfelületet a Public Tactica Street című tárlaton. A kiállítást a Képzőművészeti Egyetem intermédia szakos hallgatóiból verbuválódott INTRENDMEDIA csoport hozta létre a Műcsarnok alagsorában.

A street art hazai történetének legnagyobb kiállítása megközelítőleg száz művész több ezer alkotását mutatja be. A műfaj nehezen körülhatárolható, hiszen voltaképpen minden beletartozik, ami az utcát díszíti. Tartalmi szempontból is igen sokszínű a kínálat: a politikai üzeneteket hordozó, kultúrtörténeti utalásokkal tűzdelt művek mellett a csak bennfentesek által érthető betűszavakat, kódokat használó alkotások is láthatók. Mások az egyetemes kultúra ikonjait emelik be munkáikba: például a Marilyn Monroe-t ábrázoló sablon esetében, amely egyszerre a popkultúra dicsérete és fricska a „sztárokkal" súlyosbított óriásplakátok készítőinek. Ilyen a monoklis keverékkutya képének felhasználásával készült Andy Warhol-parafrázis is. Technikai szabályok nincsenek, éppúgy megtalálhatók itt a szitanyomatok, a stencilek, mint a hagyományos úton előállított, sokszorosított grafikák, vagy a teljesen egyedi – ecsettel, aeroszollal – készített falfestmények.

A kiállításra látogatóknak garantált az „aha"-élmény, hiszen szinte mindegyik motívum ismerős lehet a falakról, trafódobozokról, villamosmegállókból – az utcáról.

CSIDER ISTVÁN ZOLTÁN

Nyári bootleg balhék

Új nyári programsorozat indul Budapesti Bootleg Balhé címmel a Mokka Cukában (Hajógyári-sziget) május 14-én.

A bootleg a harmadik évezred első hivatalos szórakoztató-zenei irányzata. Lényege, hogy a lehető legszemtelenebb és legjátékosabb módon keverje a stílusokat. Alapvető, hogy lehetőleg egymással homlokegyenest ellenkező vagy ellentétes műfajú alkotókat és számokat rakjanak össze. Az elmúlt három évben a legvadabb zenei vadházasságok köttettek a legmenőbb nyugat-európai klubokban: Christina Aguilera és a Strokes, Nirvana és a Destiny's Child, Eminem és a ragtime – hogy csak a legalapvetőbb klasszikusokat említsük. Az elvet színvonalasan gyakorlatba ültetni csak kevesen tudják igazán jól – a Budapesti Bootleg Balhé a jelenleg legkurrensebb külföldi bootleg dj-produceреket mutatja be a hazai közönségnek.

A május 14-i nyitóbalhén az electrohouse műfaj egyik méltán nagyra értékelt képviselője, a Freeform Five művésznéven ismert dj-producer, *Anu Pillai* játszik ellenállhatatlanul dögös zenéket hipphopptól a klasszikus diszkóig, electrofunktól diszkópunkig és vissza. Aki kihagyta Soundhogot, az június 4-én pótolhatja, akkor „rewind"-ol a világ ismereteink szerint legjobb házibuli-dj-je. A bootleg balhék helyszíne a Mokka Cuka! lesz a Hajógyári-szigeten, a belépés minden alkalommal ingyenes.

Cs. G.

Egy tábla csoki 1905-ből

Édes álom címmel nyílt bonbon- és csokoládékiállítás a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Múzeumban. A szervezők Gerbeaud Emil születésének 150. évfordulóján tisztelegnek a genfi sütemények készítő családból származó cukrász és csokoládégyáros előtt. Gerbeaud 1884-ben érkezett Magyarországra, később ő szerzett hírnevet a magyar cukrásziparnak Európában. Az ő nevéhez fűződik a híres zserbószelet, a konyakos meggy és a párizsi krémmel készült sütemények. Gerbeaud a gasztronómiai ínyencségek feltalálásán kívül saját maga tervezte egyedi bonbonjaihoz a díszes dobozokat, melyek később igazi családi relikviákká váltak. A XIX–XX. század fordulóján Gerbeaud kiváló minőségű édességeivel és az igényes csomagolással méltán vehette fel a versenyt a párizsi kávéházak kínálatával. Ebben az időben még Magyarország szállította Belgiumba a csokoládét, és nem fordítva.

A kiállításon igazi cukrászati relikviák: csokoládé öntőfigurák, cukorkaprések, szaloncukorpapír-rojtozó, csokoládéárusító automata és klasszikus bonbonosdobozok láthatók. Sőt, még egy eredeti tábla csokoládé is 1905-ből.

SZABLYÁR ESZTER

Info

Az Édes álom című kiállítás a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátó-ipari Múzeumban látható (I., Fortuna u. 4.) szerdától péntekig délelőtt tíz és délután öt óra között, valamint szombat és vasárnap délelőtt tíz és este hat óra között. A tárlat június 20-ig tekinthető meg.

Paletta

BELLÉR BÉLA 85 éve született történészről *dr. Merényi László* kandidátus tart előadást hétfő délután három órakor a Centrál Kávéházban (V., Károlyi Mihály u. 9.).

VÁGYRA VÁGY címmel rendeznek Goethe-estet a Ráday Könyvesházban (IX., Ráday u. 27.) ma este hat órakor. A Nyugat-keleti Diván című kötet verseiből felolvasnak a fordítók: *Eörsi István, Eörsi Sarolta, Ferencz Győző, Halasi Zoltán, Imreh András, Lackfi János, Lator László, Parti Nagy Lajos, Rakovszky Zsuzsa, Várady Szabolcs, Varró Dániel.* Beszélgetőtársaik: *Györffy Miklós, Simon Róbert* és *Báthori Csaba. Horányi Attila* művészettörténész tart beszélgetést a divatról ugyanitt kedd este hét órakor.

AZ ESZTEREK KÖNYVE című, a bibliai Eszter könyve alapján készült koncertelőadás ősbemutatóját tartják ma este hétkor a Thália Színházban (VI., Nagymező u. 22.) *Bíró Eszter* (ének) és *Horgas Eszter* (fuvola), valamint *Helyey László* (mesélő) szereplésével, *Horgas Ádám* rendezésében.

KRÚDY GYULA halálának 71. évfordulója alkalmából koszorúzást és irodalmi estet rendeznek a Krúdy Szalonban (III., Mókus u. 22.) 13-án délután negyed öttől.

LEON BATTISTA ALBERTINI születésének 600. évfordulója alkalmából ma délelőtt fél tíztől az Olasz Kultúrintézetben (VIII., Bródy S. u. 8.) rendezik meg a Leon Battista Alberti humanista, művészetteoretikus és építész című nemzetközi tudományos tanácskozást neves történészek részvételével.

A TÉVÉS NÉGYES, vagyis *Verebes István, Havas Henrik, Betlen János* és *Horvát János* lesz a Kedd Este Talkshow vendége az IBS Színpadon (II., Tárogató u. 2–4.) 11-én este fél nyolckor.

MZ/X – UTÓPIÁK címmel rendezik meg a Milyen tér épül itt? beszélgetéssorozat újabb estjét 11-én hétkor az A38-on (Petőfi híd, budai hídfő). A belépés ingyenes.

DAVID CRONENBERG Karambol című 1996-os filmjét vetítik 12-én este hattól a Műcsarnokban (VI., Hősök tere). A film után beszélgetés *Varró Attila* vezetésével. Az est a Hímnem-Nőnem 2. – Még több nemi identitástudat a filmművészetben című sorozat része.

BÖRTÖNÖMBŐL KOPOGOK címmel rendeznek emlékestet Gulyás Pál halálának hatvanadik évfordulója emlékére a Petőfi Irodalmi Múzeumban (V., Károlyi u. 16.) 12-én délután öt órakor.

RÉZMÁL KÖNNYŰZENEI NAPOKAT rendeznek a Marczibányi Téri Művelődési Központ Rézmál kávézójában (II., Marczibányi tér 5/A) 13–15-én. Esténként fellép a Rooster, az Éjszakai repülés, a Cseroki, a Sajnos Batár.

Színházműsor

Bárka: Rómeó és Júlia (7). **Kamaraszínház Tivoli:** Az utolsó tangó (7). **Ericsson:** A csábítás művészete (7). **Shure:** Sóska, sült krumpli (fél 8). **Holdvilág: Katona:** Ivanov (7). **Kolibri Fészek:** Ilka titka (de. 10.30 és 3). **Komédium:** Kovátsműhely (7). **Lézer:** Queen (fél 8). **Madách:** Forgószínpad (7). **Kamara:** Piszkavas (7). **Merlin Kamaraterem:** Együttélősdi (este 10). **Millenáris:** A CandoCo Dance Company workshopja. **Stúdiószínpad:** Gyévuska (7). **Táncszínház:** Bál (7 – Bozsik Yvette Társ. ea.). **Pesti:** János vitéz (7). **Radnóti:** Lulu (7). **Színművészeti: Új Stúdió:** De mi lett a nővel? (fél 8). **Víg:** A vörös postakocsi (7).

HIRDETÉS

Szombati nyertesek:

Dimarson Házimozi rendszer: Kegye Péter, Eger; **Dimarson DVD lejátszó:** Szögi Ferencné, Budapest; **Dimarson Klíma készülék:** Wallandt Zsuzsa, Budapest; **Olympus digitális fényképezőgép:** Deák Mariann, Öcsöd; Szász Ferencné, Budapest; **Logitech Cordless Desktop Optical Internet navigátor:** Halmagyi Bálint, Budapest; **Axelero 10 órás internetcsomag:** Bakó Csilla, Cegléd; Leszkó Etelka, Orosháza; Babosné Szabó Mária, Kiskunhalas; Ladomerszki József, Salgótarján; Banu Lászlóné, Budapest; Kis Gergelyné Döbrentei Zsuzsa, Petfürdő; Hajas Dezső, Bonyhád; Gerzsenyi Ferenc, Budapest; Szincsák Ferenc, Tiszavasvári; Bujdosó Éva, Győrszemere

A szombati kérdés válasza:

A Népszabadság Mozaik című rovatában látható a nap karikatúrája. A helyes válasz a "B" volt.

A fődíj sorsolás eredményét a május 25-i Népszabadság közli.

NÉPSZABADSÁG
A tájékozottság magabiztossá tesz.

CSÜTÖRTÖKIG NAPOS, CSÜTÖRTÖKÖN ISMÉT ESŐS

Ma napos, szép időnk lesz. A déli országrészben délelőtt sok felhő között süt a nap. Délután ott is csökken a felhőzet. Számottevő eső addig sem várható. A délutáni órákra 18, késő estére 14 fok köré csökken a hőmérséklet.
Kedden, szerdán is nagyrészt napos idő valószínű. Délutánonként elszórtan alakulnak ki helyi záporesők.
20 fok körüli délutáni hőmérséklet várható.
Csütörtökre viszont beborul az ég. Kiadós esőre, átmeneti hűvös napra van kilátásunk.
Péntek, szombatra szép napsütés ígérkezik.

Napkelte: **5:27**
Napnyugta: **20:18**

Napkelte: **4:56**
Napnyugta: **19:54**

Készítette: ***Aigner & Pártai***

Hójelentés	
Lomnici nyereg	0-100 cm
Kaprun	55-240 cm
La Villa	0-50 cm
Krvavec	0-40 cm
Velika Planina	10-90 cm
Kanin	70-200 cm
Schalstal	85-200 cm
Tignes	54-210 cm
Les Deux Alpes	30-360 cm
La Villa	0-50 cm
Chatel	5-80 cm

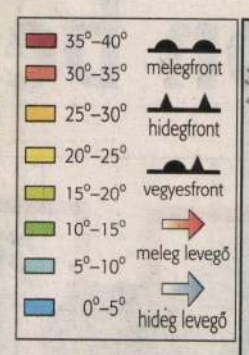

Levegőminőség: a légszennyezettség az eü. határérték kb. 7%-a.

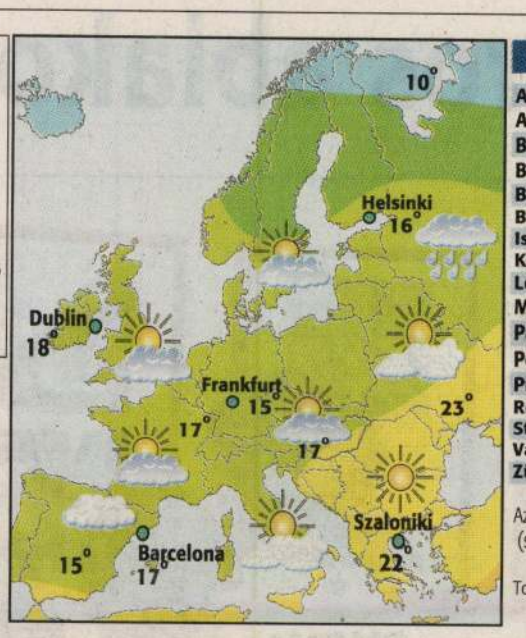

Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
18° / 20°	20° / 22°	17° / 14°	19° / 18°	22° / 22°

Európa időjárása		
Arad	19 fok	felhős
Athén	22 fok	derűs
Bécs	17 fok	felhős
Belgrád	19 fok	felhős
Berlin	20 fok	napos
Bukarest	20 fok	borús
Isztambul	17 fok	napos
Kolozsvár	19 fok	változó
London	18 fok	felhős
Madrid	15 fok	felhős
Párizs	17 fok	felhős
Pozsony	17 fok	felhős
Prága	16 fok	felhős
Róma	19 fok	derűs
Stockholm	19 fok	felhős
Varsó	13 fok	felhős
Zürich	17 fok	borús

Az előrejelzés meghatározottsága (sikerességének valószínűsége): **„Nagy"**
További részletes, friss, helyfüggő időjárás-jelentés a Westel WAP-on.

ORVOSMETEOROLÓGIA

Jóformán egész Európa, így a Kárpát-medence időjárását is egyetlen ciklon, azaz alacsony nyomású légköri képződmény alakítja. Újabb front azonban nem ér el bennünket, így orvosmeteorológiai szempontból is nyugodtabb időjárásra van kilátás. A hét közepén, második felében érkezik egy – az élettani hatások tekintetében is – jelentősebb változást hozó frontrendszer.

Közlekedésmeteorológiai előrejelzés: Az ország nagy részén jók lesznek a közlekedés időjárási feltételei. Főleg a délutáni órákban lehetnek elszórtan záporok, zivatarok, így elsősorban akkor lehetnek vizes, csúszós útszakaszok. Zivatarban átmenetileg romlanak a látási viszonyok, és a zivatarfelhők környezetében erős, néhol viharos széllökések is előfordulhatnak.

Német gimnazista barkácsolta a Sassert

INOTAI EDIT
berlini tudósítónk

Egy 18 éves alsó-szászországi gimnazista bénította meg a múlt héten a világ számítógépeit. A német rendőrség a CIA, az FBI és a Microsoft bevonásával Waffenssee faluban találta meg a Sasser vírus atyját. A *Sven J.-ként* emlegetett fiú az érettségire készül, és informatikus szeretne lenni.

A Sasser vírus május elsején indult pusztító útjára, és a korábbiaktól eltérően nem kellett gyanús e-maileket megnyitni, pusztán az internetre való csatlakozással megfertőzte a Microsoft Windows 2000-es, illetve XP-programokat használó számítógépeket. Maradandó károsodásokat állítólag nem okozott, csupán állandóan leállította és újraindította a gépeket, de ezzel tökéletesen megbénította a munkát. A vírus hatására a British Airwaysnél több órát késtek a repülők, a brit parti őrség a számítógépek híján ósdi térképeket volt kénytelen előkotorni a szekrények mélyéről, és a német Postabankban is ismét előkerült az ódivatú papír és golyóstoll a banki műveletek rögzítésére.

A vírus rohamosan terjedt, és súlyos gondokat okozott a tengerentúlon is, zavarokat okozott az amerikai Goldmann és Sachs befektetési bankban, a Delta légitársaságnál, több hongkongi minisztériumban és kórházban, valamint megbénítva a teljes tajvani postahálózatot. A Microsoft végül 250 ezer dolláros jutalmat ajánlott a nyomravezetőnek, és meg nem erősített hírek szerint ez végül megtette a hatását. Valaki egyszerűen feljelentette Sven J.-t, aki nem is tagadta, hogy ő áll a Sasser mögött. Ezt állítólag egy alapos házkutatás is megerősítette. A CIA-nál némiképp csalódottan vették tudomásul, hogy a komputerkalóz ezúttal nem Oroszországból származik, hanem egy békés német település lakója.

Sven J. öt évig terjedő szabadságvesztést is kaphat, ha bebizonyosodik a komputerszabotázs bűncselekménye, de az sincs kizárva, hogy a számítógépes világcégek rekordsebességgel próbálják majd megkaparintani a tehetséges ifjút.

BRAD SMITH, a Microsoft alelnöke egy hétvégi sajtóértekezletén közölte, az általuk felajánlott 250 ezer dolláros pénzjutalmat csak azután kapja meg az érintett háromnégy magánszemély, ha jogerős bírósági ítélet született a 18 éves német fiatalember ellen. Az összeg abból az ötmillió dolláros pénzalapból származik, amelyet a Microsoft a számítógépes vírusírók elleni harc támogatására hozott létre. (MTI)

Madarat tolláról

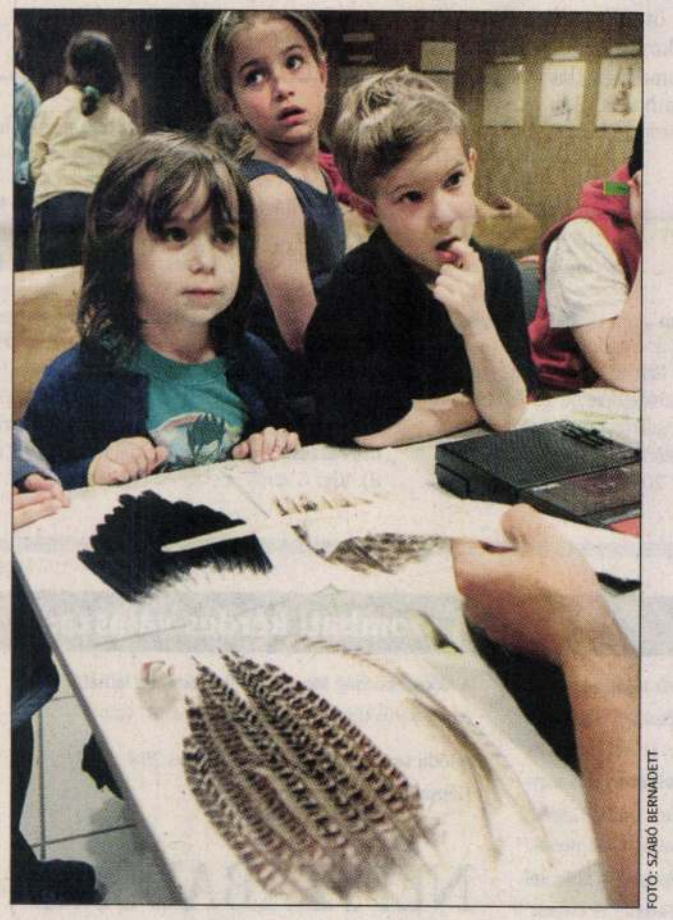

FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Madártollakkal ismerkedtek a gyerekek a Természettudományi Múzeum hétvégi, Madarak és fák napi rendezvényén

HIRDETÉS

KÖLTSÉGEK NÉLKÜL, SZABADON

A száma nem változik. Váltson Pannonra!

0 Ft

» Cégen belüli mobilhívások 0 forintért.
» Minden új, Üzleti Plusz tarifacsomaghoz!
» Kollégák közt az országban bárhonnan, bármikor.
» Mi másodperc alapon számlázunk!
» Már 2 üzleti előfizetéstől!

Könnyű mellettünk dönteni.

Infovonal: +36 20 200 0000
www.pannongsm.hu

Az üzletben is az élvonalban.

PANNON GSM
Az élvonal.

Itt emlékezünk meg a Triennale másik magyar kitüntetettjéről is, a Gerő és Győry cégről, amely ugyancsak aranyérmet nyert jogos feltűnést keltett szép kiállításáért.

Tér és Forma

1936. 36y. l

Budapest, 1942 május

Nagyságos

báró Hatvany Feren

Gerő és Győry

Tér és Forma

1935. 5. 4.

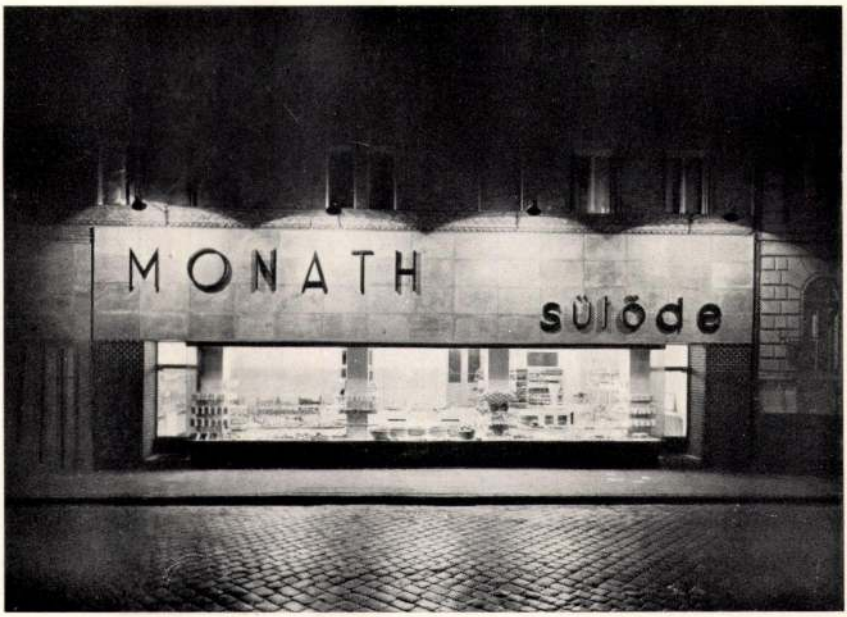

Sütőde. Kivitelezte: Gerő és Győry. Foto: Ludwig.

Tér és Forma 1935. 4. sz.

és összefogva, minden tőlük telhetőt elkövetnek, éppen a fiatalság érvényesülése érdekében.

Ennek a fiatalságnak a kezében van a jövendő boldogulás kulcsa. Kívánatos is, hogy előretörjön tudással, művészettel és anyagi érvényesülésel is. Csak attól tartunk, hogy azt a kulcsot egy kissé sokáig kell szorongatnia, mire erre mifelénk csak valamennyire is normális viszonyok fognak mutatkozni.

Nem tudjuk, hogy minden építészérdekeltséget felsoroltunk-e, de a felsoroltak nagy száma eléggé mutatja, hogy a magyar építészség magában nem egységes és így együttes akaratot nem is képvisel.

A nagy többség már
el magát a legmoderr
szellemi, művészi ké
kor színvonalán áll,
részt minden művészi
nyomó többség számá
minden ellenérték né
többség anyagiak dc
templom egere. Valós
menne a szegénységük
a keresetnélküliségből

Ehelyett ők maguk
nehézségeitől szabadu
sületbe „tömörülnek"

NEUMAN LÁSZL

Ø Györgyiné Grofcsik

Emília

Cutostrvení

1915-17

Éimisk 1930.83. l

Sz. Györgyi Mihály

deák és könyvkötő. Az „öreg Gradual"-nak ajándékképpen tösztént bekötéséért a marosvásárhelyi egyházközség ~~no~~ ~~a~~ ő és feleségé számára két ziben való helyet adott a várbeli nagy templomban, 1710-ben.

Adattár XVII. századi szellemi mozgalmak történetéhez. I. Polgári irodalmi és kulturális törekvések a század első felében. Herepei János cikkei. Bp.-Szeged, 1965, 627 l.

576. l.

GYÖRGYIK JÁNOS, bodnárlegény pecsétje

Az abaújszántói bodnár céh pecsétjét egyetlen nyomatban, Györgyik 1836-os szabadulólevelén ismerjük. Hibás nyomat. Köriratból olvasható: "...DNÁR MESTEREK..." Koronna két oldalán elosztva 1818-as évszám, alatta körző, abroncshúzó, hordó, ezt két oroszlán veszi közre. Átm. 3.4 cm. 215.old. 107.jegyz.

BODÓ SÁNDOR: Borsodi, abaúji és zempléni céhpecsétek
189.old

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, IX. 1970
Miskolc, 1971

Gyürgyás Béla
festőművész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban - arcképpel szerepel -

Budapesti Hírlap
16/29 III. 3

Badál

Az uj Győri Nemzeti Szinház épületterve

Müvelt Nép
1954.máj.23./V.évf.11.sz./4.l.

Győri.

A III. Nemzeti Képzőművészeti kiállítá-
son szobornűve szerepelt.

Uj Magyarság, 1935. Márc. 24.

Ug. Mar. Bataillon 18/36. Flak. 34.

MDK

Győri

Alkotásaival Győr városát képviselte az 1930. febr.-ban Békéscsabán rend. városközi tárlaton

Cikk: Városközi kiáll. Békéscsabán.

Képzőművészet, 1930.IV.évf. 29.sz. 103.l.

GYŐRI és GERŐ műlakatos cég

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 44.p.

GYŐRI ÉS GERŐ műlakatos cég

Szilágyi E. fasor 19.

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 30.p. és ill.

GYŐRI és GERŐ mülakatosok

Bp., Dózsa György u. 64.

Bp., Üllői u.14. Károlyi-ház és

Bp.,VI.Hajós u. 25. Napoleun udvar mülakatos munkái

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 50.p.

M.D.K.

Gőrzy
festő

A magyar naiv művészet
művelője

Angyal Endre: Naiv művészet Csehszlovákiában
Művészet, 1965. február – 16 lap.

Ø Győry

terve a Bpest közt épitendő állóhidról kivonatban Erzöltetik:

Ismertető 1838. évf. 22. r.

stod:

Vásárhelyi Pál: A budapesti állóhid tárgyában. Athenaeum 1838. évf. és e cikk ujabb lenyomatában: Gonda Béla: Vásárhelyi Pál élete és müvei. Bpest 1896. 250, 252 l.

Győry és Gerő

neve szerepel a Lakatos Ipartestület azon műlakatos tagjai között, akik iparművészeti tárgyak készitésével foglalkoznak.

Pereházy Károly: A szecesszió vasművességének formái és mesterei a fővárosban

Művészettörténeti Értesitő 1977/1 11.old.

M.D.K.

GYÖRGYi Laura festő

1914.-ben Nagybányán dolgozott a Szabadiskolában

Bibl.: Nagybánya.. Bp., 1954. 331.l.

0000000

MDK

György Laura

Tanulmányok, of.

A Gyüjtő 1918. 178.1.

Gjörgyi Laura
festőművész
55 éves
(agyvérzés)
+1945. I. 24
X. her sýhöttemető

Halotti főkönyv
382

MDK

Györgyi Laura

Képzőmüv. Főisk. ifj.kiáll. 1913-14. Deák Ebner L. növendékei.

György Laura MDK

Arcképtanulmány, pasztell

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Györgyi Laura

Daffinger H., Schulhof Mariska, Bükkerti Mariska, a négy fiatal müvésznő az uj Képzőmüvészeti Főiskola növendéke, müvésztársaikkal együtt rendeztek kiállitást a Könyves Kálmán Müintézet szalonjaiban.
A tárlaton bemutatott müveket elismeréssel méltatja "A holnap müvészei" c. kritika.

A HÉT, Bp. 1910. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 210-211. lap.

Györgyi Lajos

1907/8 - 1909/10, 1911/12 - 1913/14, 1917/18, 1918/19 II.

Ferképzőmfoiskévk

88. e.

Györgyi Laura

l.

Iparm. isk. ért

1910-11.

23. tábla

ereszt

b) Egyéb

ad pers.	= ad personam, személyhez kötött	jb.	= j
		jbíró	= j
ág. ev.	= ágostai evangélikus	jző	= j
ak.	= anyakönyvi kerület	kab. ir.	= k
akad.	= akadémia	kap.	= k
áld.	= áldozár	kápt.	= k
alesp.	= alesperes	kat.	= k
alezds	= alezredes	kataszt.	= k
alisp.	= alispán, alispáni	ker.	= k
áll.	= állami	keresk.	= k
áll. főnök	= állomásfőnök	kiérd.	= k
áll. vezető	= állomásvezető	kincst.	= k
ált.	= általános	kir.	= k
altbngy	= altábornagy	kir. tan.	= k
aranym.	= aranymisés	konz.	= k
árvsz.	= árvaszék	korm.	= k
baktr.	= bakteriologia	kölcs.	= k
bányab.	= bányabíróság	körj.	= k
bányaü.	= bányaügyi	körjző	= k
biz.	= bizottság	köv. tan.	= k
bor.	= borászati	középisk.	= k
br.	= báró	közig.	= k
b. t. t.	= belső titkos tanácsos	közjző	= k
c.	= címzetes, címmel	közj. kam.	= k
c. és jell.	= cím- és jelleggel	közp.	= k
c. rk.	= címzetes rendkívüli	l. a.	= lá
cs. és kir.	= császári és királyi	lab.	= la
díjt.	= díjtalan	lakt.	= la
doh. jöv.	= dohányjövedéki	lelk.	= lc
dr.	= doktor	letéthiv.	= le
eg. ü.	= egészségügyi	l. f.	= lá
egyet.	= egyetemi	lov.	= lc
egyh.	= egyházi	l. sz.	= la
egyhm.	= egyházmegye	lsz. f.	= lé
egyl.	= egylet, egyleti	l. t.	= lc
e. i.	= ezidei	m.	= m
el.	= elemi	magy.	= m
eln.	= elnök, elnöki	máv.	= m
ép. mérn.	= építészmérnök	mb.	= m
érd.	= érdemesült	megh. min.	= m
esp.	= esperes		= n

Győrffy Laura

első rajzosztály

10 hónap, jeles

tanár Böhm János

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT KÉSZITÜNK.

PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MŰVÉSZI KIVITELBEN.

Györgyi Laura

1921. jan.

Kiáll. Nemzeti Szalonban

Arcképtanulmány, pasztell

La Tène cruststibula VI.18.

Györgyi Kálmán

maga foglalkozik-e
a művészettel?
Ha most nem, régebben?
Igen, szép akvarelleket
festett.

Györgyi Dénes épitész

kinek a fia?
Kálmán fia
Kálmán fia és nem
Gézáé, akinötlen ember

Györgyi Laura festő
kinek a lánya? gy. Kálmán lánya
1888
mikor és hol született? Bp
hol tanult?
Képzőakad. Nős festőnek
A szalád közlés ei. Ebenezel

Paris IX. 176.

5.

Györgyi Laura festő, Gy. Kálmán leánya, * 1888

Budapesten, hol a ~~kir~~ mintarajziskolában s azután a m. ~~kir. női festőiskolában~~ kir. női festőiskolában Deák Ebner Lajos vezetése alatt tanult. Budapesten él, de kiállításokon ~~ig~~ ritkán vesz részt. A Nemzeti Szalonban 1921. egy archáptanulmánya (pasztell) volt kiállítva.

81

~~Garai : Szent László V. 79.~~

Györgyi Laura

Hül. Bpest. 1888 dec. 3

1917/18 II. negyedéves
művesznőv. Glatz O.

1918/19 II. negyedéves
Réti J.

1919/20 I-II negyedéves

Háromszék vármegye VIII.173

Györgyi Laura

1911/12. I. negyedosztály – beli Deák Ébner Lajosnál

1911/12. II. negyedosztály beli n. o.

1912/13. I. ötödoszt. n. o.

1912/13. II. " "

1913/14. I. hatodévés n. o.

1913/14. II. " " "

Lisznyói
~~[illegible]~~ (ásatás VI. 174.

Györgyi Laura

szül. Budapesten 1888.
dec. 3. rk.
1909/10 I. harmadik
osztálybeli rendes műveszt-
novendék
Tanára Deák Ebner L.
Felsőleagyskola 6 osz.
1909/10. II. félév. 3. osztály
Deák Ebnerné.

Nagy Sámuel rézmetsző.

19. sz.

II. 282.

IV. 207. – VII. 137. –

Györgyi Kálmán

Györgyi Kálmán (1860–1930): művészeti író. 1884-ben a fővárosi Iparrajziskola tanára lett, majd az 1897-ben megindult *Magyar Iparművészet* című folyóirat felelős szerkesztője.

Mihályfi Ernő: Művészet, barátaim
Bp. Corvina 1977.

György Kálmán

tanitványa volt az áparrajziskolában Nagy

Balogh János

Magyar Hirlap 1974/211/6.

György Kálmán

— A **György Kálmán-emlékkiállitás**, melynek hatalmas sikere már a külföldi sajtót is foglalkoztatja, egyre nagyobb tömegben vonzza a látogatókat az Iparmüvészeti Muzeum modernül átalakitott üvegcsarnokába. A Budapesten tartózkodó idegenek a legnagyobb elragadtatással nyilatkoztak a kiállitásról és már több mütárgyat meg is vásároltak. A remek képeskönyvek, a plakát, csomagolás- és fotobemutató, a szebbnél-szebb plasztikai és iparmüvészeti szobák, de különösen a mai sokszorositó technikák izlés-versenye felejthetetlen emlékei a látogatóknak. A kiállitás reggel 9-től délután 6-ig van nyitva és 30 filléres féláru belépőjegyre jogositó utalványokat lapunk kiadóhivatalában is kaphatnak olvasóink.

N.U.934.VI.8.

Gyöngyi L. Jenő

M.D.K.

gr. Degenfeld Imre c. képét litografálta Weber Henrik – 1861

Gerevich, A magyar könyvnyomdászat 1960 215

Györgyi L. festő M.D.K.

Magyarruhás főur c. képét köre
rajzolta Weber Henrik
1861

Gerni, A magy. Tőrajz. 1960 215

MDK

Györgyi Lajos, festöm.

Nara bás és Borsos mellett, a magyar biedermeier két legnagyobb egyénisége mellett sok más magyar müvész is vállalkozott Széchenyi képmásának elkészitésére. Kevesen tehették természet után.
Eybl nyomán festette Széchenyi képmását.

ifj. Vayer Lajos: Széchenyi képmásai.
Tükör. 1941. :.évf. 9.sz. 422.l. szept.

NDK

György Kálmán, ip.müv.muz, igazg.

Magyar művészek tanúságtétele Klebelsberg kultúrpolitikája mellett.
Budapesti Hirlap. 1928 jan.29.

Györgyi Kálmán.

az Iparművészeti Társulat elnöke.

Az Est lapok hirdetési kiállításáról kérték ki véleményét, annak megtekintését.

Az Est, 1928. febr. 19.

Sohasem kell felhúzni
a villamos órát. Tájékoztatót küld: Óragyár, Tömő u. 26
Telefon 414-91

kentsük. Végül kérte a költségvetés elfogadását.

M. 928 H. 24

Az igazságügyminiszter védelmezi az OFB-javaslatot

Pesthy Pál igazságügyminiszter szólalt fel ezután. Rámutatott arra, hogy a magánjogi törvénykönyv a mai élő joggyakorlatot foglalta össze és eliminálták abban minden idegen jogi- és törvényalkotói befolyást. A birói függetlenség előfeltétele a biró anyagi függetlensége és ezért mindent megtesz a bíróság helyzetének javitására. Az ügyvédi kar nehéz helyzetének javitására meg kell reformálni a jogi nevelést, hosszabbidejü és alaposabb kiképzésben kell részesiteni az ifjuságot. Ha ennek nem lesz a gyakorlatban hatása, *nem zárkózhatunk el az ügyvédi numerus clausustól.*

Pesthy Pál igazságügyminiszter ezután *Hadik* János gróf pénteki felszólalásával foglalkozott részletesen. Hadik gróf az uj OFB-javaslatot ugy állitotta a felsőház elé, mintha a kormány ezzel diktatórikus hatalmat akarna biztositani magának.

Hadik János gróf: *Ugy van! Ugy van!*

Pesthy Pál igazságügyminiszter: *Nem ugy van.* Ha a kormány hatalmat akart volna magának biztositani ebben a tekintetben, akkor egyszerüen érvényben hagyta

Felkiáltás[illegible] minden oldalról: Be. Becsukjuk! Véget kell vetni neki! *Elég volt az OFB-ből!*

Pesthy Pál igazságügyminiszter: Még nem lehet az OFB-t megszüntetni, mert a folyamatban levő ügyeket be kell fejezni. *Az árverésre kerülő ingatlanok szabad forgalmát nem lehet, de nem is szabad biztositani, mert a magyar birtokot igy olyanok vásárolhatnák meg, akiknek vásárlása nem volna kivánatos.* Kérem a költségvetés elfogadását.

A kereskedelmi miniszter előkészíti az Alföld elektrifikálását

Herrmann Miksa kereskedelmi miniszter szólalt fel ezután. Részletesen szólt az Alföld elektrifikálásáról. A nagy terv megvalósitásának már csak pénzügyi akadályai vannak, de ezek igen jelentékenyek. Ha a pénzügyminiszter megfelelő megoldást talál, akkor *még a folyó év végén a törvényhozás elé terjesztjük az errevonatkozó javaslatot. A vasuti tarifa kérdése is megoldásra vár.* A forgalom tetemesen emelkedett a MÁV-nál, mig az üzemi kiadások és a vontatási kiadások csökkentek. Ez határozottan a MÁV üzemének racionalizálását jelenti. *Dicsérettel kell szólni a MÁV személyzetéről, amelynek fizetése még mindig messze van a békebeli nivótól és amelyről legutóbb egy amerikai szakértő is a legnagyobb elismeréssel szólott.* A MÁV nem folytat önálló tarifapolitikát, csak követi azt az utasitást, hogy lehetőleg jövedelmező vállalatnak kell lennie. Az ország egyik leghatalmasabb vagyonát nem

Györgyi Kálmán

A **Salan**

plakátpályázat eredménye

Több mint 1500 plakát és plakátötlet érkezett a *Salan* pályázatára. Legkiválóbb művészeink vettek részt a versenyben. hogy artisztikusan illusztrálják a *Salan fertőtlenítő hatászer* sokoldalu kiválóságát.

Szerdán délben ült össze a zsüri, amelynek tagjai a következők voltak:

Györgyi Kálmán, Helbing Ferenc, Kernstok Károly, dr. Szabó László, Zwinz Viktor Hugó, Benes Vince, Knapp Miksa.

A zsüri átvizsgálta az anyagot és a következőképpen döntött:

Az első és második díjat megosztotta s egyenként 400—400 pengővel jutalmazta

Molnár C. Pál

és

Horváth Endre

plakátjait. A harmadik, 200 pengős díjat pedig

Ehrenfeld Miklós

munkájának ítélték.

A gazdag és értékes anyagból — ötletekből és plakátokból — ezenkívül több darabot megvásárol a *Salan Vegyészeti Gyár Rt.*

A pályázat rendkivüli sikere, amelyet a pályázatok óriási száma és kitünő művészi nivója bizonyít, igazolja a Salan páratlan népszerüségét is.

A beérkezett plakátok a Nemzeti Szalónban lesznek kiállítva julius 4 től 8-ig, ahol díjtalanul megtekinthetők.

MDK.

Györgyi Kálmán
Iparművészeti isk. fonoia

is részt vez Korinek József által „meg-
indított „Accidens Lapok" művészi
Menörzésében

–: Accidens Lapok
Grafikai Szemle 1899 évf 12 z 150 l.

MDK

György Kálmán

Györgyi D.:Két nemzedék közt. MI. 1935. 1-2 sz.

21. l.

Gyöngyi Kálmán, festő

MDK

Az Iparzajzisko Cálan tanítója volt Nagy Balogh Jánosnak.

– : A kuháros festője...

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. nov. 22

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet, 1897/98. 181. l.

MDK

György Kálmán ipm.isk.tanár

Szegedi ipm. kiáll. Vas. Ujs. 1901. 38.sz. 614. l.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet, 1901. 291. l.

Györgyi Kálmán, iparm.tanár

Magyar Iparmüvészet c.lapról van szó, mely [illegible] lo év előtt megszületett -, ujfajta müveltségnek terjesztője lett: az iparmüvészeti müveltségé. Elén áll nagyérdemü Gy.K. Fittler Kamillal.

Tiz kötet Iparmüvészet. -Müvészet. 1907. 412.l.

MDK

György Kálmán

Építő Ipar Építő Művészet 1925. 94.1.

MDK

György Kálmán

György K: Az Iparm. Isk. kiáll. Magyar Iparművészet, 1903.

1.

MDK

György Kálmán

Szfvi Ipm. Biz. Magyar Iparművészet. 1914. 279.l.

MDK

György Kálmán

Építőipar Építőművészet 1925. 49.évf.

MDK

György Kálmán

O.Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1929. 132. l.

Györgyi Kálmán, iparművész tanár M.D.K.

273.

terve szerint készült elnöki harosszék képe a millenniumi országos kiállításon

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1897. 31. kót. 273. old.

MDK

György Kálmán

Mücsarnok, 1900. 9.sz. A párisi kiáll. Bp.em.
121. l.

MDK

György Kálmániparm.tamár

Ferencz József rend lovagkereszt

Különfélék. Magyar Iparművészet, 1902.

269. l.

MDK

György Kálmán

meghalt.

Magyar Iparművészet 1930. 23, 34.o.

György Kálmán MDK

emlékkiállitása

Képzőművészet, 1934. 74.sz. 141,142.o.

MDK

György Kálmán

Különfélék. Magyar Iparművészet, 1902.
107. l.

mdk.

Györgyi Kálmán iparrajzisk. tanár.

A rajztanítás egyetlen zaklapja Franciaországban, a „Moniteur du Dessin". a kiállításról illusztrációkat köz.

Györgyi Kálmán: A fővárosi elemi iskolai rajztanítás sikere Párisban

Népmivelés 1908, 3. évf. 79-82 l.

Mik.

Györgyi Kálmán igazgyak. tanár

előadása a londoni nemzetközi rajzoktatási Kongresszuson.

Györgyi Kálmán: Leggyetek a londoni nemzetközi rajzoktatási Kongresszusról
Népnevelés 1908. 3. köf. 69-76 l

mdk.

Györgyi Kálmán

rendezte 1906-ban a gyermek-
művészeti kiállítást a városligeti
iparcsarnokban. Új módszerű rajz-
oktatás.

Nagy László: Gyermekművészeti kiállítás.
Vajmivelés, Bpest 1906, I. köt. 96 l.

MDK

György Kálmán tanár

Nádai Pál: Háborus gyermekrajzok. Müvészet 1915.
364-368 l.

Györgyi Kálmán

és Szakó Elemér: A magyaros ízlés c. irásáról irt

Genthon István 1930-ban.

Kovács Éva: Genthon István megjelent müveinek jegyzéke - Müvtört.Ért. 1970. 4.sz. 253-257. l.

MDK

György Kálmán

Gaul K: Butorip. diszitőip. az ezr.éves o.kiáll.on.

MMÉÉKözl 1897, 6.füz. 263-276 l. képek

MDK

Györgyi Kálmán

Különfélék. Magyar Iparmüvészet, 1899. 169.l.

MDK

György Kálmán

A m. Ipm.Társ. választmánya... Mücsarnok, 1898, 21.sz. 203. l.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet, 1899. Ip.Társ. díjai. 43-44.l.

MDK

György Kálmán

A Társulat köréből. Magyar Iparmüvészet, 1910. 8.sz. IX. 1.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet 1916. 212.l.

M.D.K.

Györgi Kálmán, iparművész

az Iparművészeti Társulat elnöke, az Iparművészeti Iskola igazgatója, a Magyar Iparművészet szerkesztője, 70 éves korában, jan. 18-án meghalt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1930. LI. évf.

jan. 22. sz. 6. old.

Budapest.

Lantos Magazin.1930.3.sz.209-211.l.

Györgyi Kálmánról.

MDK

György Kálmán

A képzőművészeti év eseményei. Pesti Hirlap 1935. évi nagy naptára. 172.l.

MDK

György Kálmán

Az Ipm. Társ. választmányi ülése. Magyar Iparművészet 1906. 46 l.

MDK

György Kálmán

György K.: Az iparmüvészeti iskola kiállitása.
Magyar Iparmüvészet 1897/98. 392.l.

MDK

Györgyi Kálmán,

Déry B.:Kulturpropagandánk a külföldön. Bp.1921. 7.l.

MDK

György Kálmán

Képzőművészet 1930. 27. sz. 56.l.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet, 1917. 52. l.

MDK

György Kálmán

Az iparművészeti karácsonyi kiáll. Vasárnapi Ujság, 19ol. 47.sz. 763. l.

MDK

György i Kálmán,

1930-ban elhunyt nagy igazgatója az Iparművészeti Társulatnak.

K.A.: Az Iparművészeti Társulat György i Kálmán emlékkiállítása.
Pesti Napló. 1934 máj.19. 8.1.

MDK

Györgyi Kálmán, rajztanár, ip.isk.igazg.

Az elmult korszak népmüvészetének egyik fülgyüjtöje, egyben irója.

Visky Károly: A magyar népmüvészet irodalma.
A Mügyüjtö. 1928 1.sz. 18-19.l.

MDK

György Kálmán, ipr.isk.ig.

Hamisítások. Misztifikációk. Raszputin. U.o. 2o9.

György Kálmán MDK

iparművész

Az Irodalmi és Művészeti szaktanácsnak 1918 dic 23-iki határozatát / a szakminisztérium létesitésének szükségességéről/ aláirta.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

21.o.

MDK

Gy. Györgyi Kálmán
iparművész

A Nemzeti Tanács meghivására 1918 dec 13-án összejött Irodalmi és Művészeti Szaktanácsnak tagja.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

9.o.

MDK

György Kálmán

A párisi kiáll. katalog. ... pályázat. Műcsarnok. 1899. 25.sz. 397 l.

MDK

György Kálmán

Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. eml.kiáll.a
Magyarság, 1934. máj. 19.

MDK

Gyárfás Kálmán,
az Iparművészeti Társulat igazgatója
a küldöttség tagja.

Ép.-Ip.-és Ép. Művészet. Építőművészet a kultuszminisztérium. - 1927 I. - 15. - 28. l.

Györgyi Kálmán.

A varsói kiállításra beküldött művek bírálóbozottságának munkájában részt vett.

Magyarság, 1927. márc. 10.

Hochgeehrte Redaktion.

Da [illegible] Mitteilung [illegible]
[illegible] Heimatbeschreibung [illegible]
[illegible] [illegible] noch [illegible]

Gyöngyi Kálmán.

iparművész.

A vasúti magyar képző- és iparművészeti kiállításra kerülő művészi anyag kiválóbizottsági-tagjá választották.

Marosvásárhely, 1927. febr. 14.

Györgyi Kálmán.

az Orv. Magyar Gyógyszerészeti Társulat igazgatója.

Magyarság, 1924. szept. 20.

György Kálmán

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföldi kiállitási bizottságának tagja volt.

M.929.XII.19.

Györgyi Kálmán

— **Az Iparművészeti Társulat Györgyi Kálmán-emlékkiállítása.** A magyar művészeti élet egyik nagy eseményének ígérkezik az a kiállítás, amelyet az *Iparművészeti Társulat* az Iparművészeti Múzeumban rendez *Györgyi* Kálmán, a magyar iparművészet és ipar ügyének halhatatlan harcosa emlékére. A kiállítást ünnepélyesen dr *Hóman* Bálint kultuszminiszter nyitja meg május 18-án, pénteken délben 12 órakor. Az ünnepélyes megnyitáson dr *József Ferenc* főherceg is megjelenik. Május 19-től, szombattól kezdve a kiállítás a nagyközönség számára is megnyílik. Belépődíj 60 fillér.

M.H.934.V.16.

Györgyi Kálmán

"Györgyi Kálmán Emlékkiállítás".

M.934.IX.7.

Gyárfás Kálmán

A genfi Musée d,Art et Histoires-ban a Népszövetség ülése alatt bemutatandó magyar képző-és iparmüvészeti kiállitás anyagának kiválogatásában a Magyar Országos Képzőmüvészeti Tanács külföldi kiállitási bizottságának ülésén résztvett.

Nemzeti Ujság
1929.VIII.4.

Győry Kálmán

Genfi művészeti kiállitás - Musée d'Art et Histoires-
ben - a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács külföl-
di bizottsága ülésén résztvett s a beérkezett anyag
elbirálásában közremüködött.

Budapesti Hirlap
1929 VIII.4.

Györgyi Kálmán

Székely Bertalan tanítványa volt.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Tanló.) Bp. 1962. Képzőmův. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – 201. l.

György Kálmán

— A Magyar Iparművészet legujabb száma ezuttal is pompás, változatos anyagot nyujt olvasóinak. Érdekes és tanulságos füzet ez, amely legfőképpen a társulatnak az Iparművészeti Muzeumban rendezett „*Györgyi Kálmán Emlékkiállitás*"-ával foglalkozik. A kiváló magyar mükritikusnak, *Gerő* Ödönnek cikke igen érdekes módon tárgyalja néhai Györgyi Kálmánnak és a társulatnak a szerepét a magyar iparmüvészet fejlesztésében, dr. lovag *Ybl* Ervin a kiállitás iparmüvészeti és szobrászati részéről irt szindus cikket. *Rosner* Károly a reklámgrafika és a reklámfotó problémáival foglalkozik. *Reiter* László a könyvmüvészeti részt ismerteti. *Kner* Albert pedig a sokszorositó technikákról számol be. A kitünő illusztrativ anyag a kiállitás anyagának válogatott szemelvényeit mutatja be.

N.U.934.VIII.31.

György Kálmán

— **Györgyi Kálmán-emlékkiállítás az Iparművészeti Muzeumban.** A magyar művészeti élet eseményének igérkezik az a kiállítás, amelyet az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat* az Iparművészeti Muzeumban rendez néhai *Györgyi* Kálmán emlékére. A kiállitást dr. *Hóman* Bálint kultuszminiszter nyitja meg 18-án, pénteken délben 12 órakor. Az ünnepélyes megnyitáson dr. *József Ferenc* főherceg is megjelenik. Szombattól kezdve a kiállitás a nagyközönség számára is megnyilik 60 fillér belépődij ellenében.

N.U.934.V.17.

N.U. 934 V 17

György Kálmán

M.H.934.V.1

— **Az iparművészeti kiállítás megnyitása.** Az Iparművészeti Társulat *Györgyi* Kálmán emlékkiállítását pénteken délben nyitotta meg báró *Wlassics* Gyula helyettes államtitkár az Iparművészeti Múzeumban. Az ünnepélyes megnyitón résztvett *József Ferenc* főherceg, a társulat elnöke, továbbá báró *Kruhina* Károly miniszteri tanácsos a kereskedelemügyi miniszter képviseletében, *Kertész* József államtitkár, *Ugron* Gábor, *Gerevich* Tibor, *Szablya-Frischauf* Ferenc, *Tihamér* Lajos miniszteri osztálytanácsos, *Petrovich* Elek, *Csányi* Károly műegyetemi tanár, *Pacher* Béla tanácsjegyző, a főváros művészeti osztályának előadója és még sokan mások. *Szablya* János, a társulat ügyvezető-alelnöke köszöntötte az egybegyültek élén báró *Wlassics* Gyula államtitkárt, aki a megnyitó-ünnepélyen Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter képviseletében jelent meg. *Györgyi* Dénes mutatott rá ezután a kiállítás jelentőségére, majd báró *Wlassics* Gyula h. államtitkár köszönetet mondott a hozzáintézett üdvözlő szavakért. Ezután *Szablya* János végigvezette a megjelent előkelőségeket a kiállításon.

Györgyi Kálmán

M.934.V.17.

MŰVÉSZET

*** Pénteken nyilik meg a Györgyi Kálmán-emlékkiállitás.** A magyar müvészeti élet egyik nagy eseményének igérkezik az a rendkivül magas szinvonalon álló kiállitás, amelyet a *Magyar Iparmüvészeti Társulat* az iparmüvészeti muzeumban rendez. Ezt a kiállitást a magyar iparmüvészek, nyomdavállalatok és müiparosok *Györgyi* Kálmán emlékének szentelték, aki sok évtizeden át önzetlenül és nagy eredménnyel szolgálta a magyar iparmüvészet és ipar ügyét. A társulat *Györgyi* Kálmán emlékét kivánta megtisztelni azzal, hogy fiát kérte fel ennek a szép feladatnak a megvalósitására. A kiállitást ünnepélyesen *Hóman* Bálint dr. kultuszminiszter nyitja meg e hó 18-án, pénteken délben 12 órakor. Az ünnepélyes megnyitáson József Ferenc főherceg is megjelenik.

Györgyi Kálmán

N.U. 934 VI/3

— **Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat** arra a nagy és átütő sikerre való tekintettel, amelyet az Iparmüvészeti Muzeumban (IX., Üllői-ut 33—37.) rendezett *„Györgyi Kálmán Emlékkiállitás“*-a keltett, csütörtökön kiállitási sétát rendezett, amelyre meghivta a résztvevő szakmák képviselőit is. Az egybegyült vendégeket a társulat ügyvezető alelnöke, *Szablya* János üdvözölte. A kiállitás rendezője és tervezője, *Györgyi* Dénes müépitész, az O. M. Kir. Iparmüvészeti Iskola tanára kitünő, áttekintő előadás keretében mutatta be a magasnivóju kiállitást az egybegyült nagyszámu, előkelő közönségnek. A „Györgyi Kálmán Emlékkiállitás“ megtekinthető köznapokon 9—6-ig, vasárnap és ünnepnapokon 10—1-ig. Belépődij 60 fillér.

N.U.934.VI.3.

Györgyi Kálmán

Emlékkiállitás.

N.U.934.V.25.

Györgyi Kálmán

nevét Györgyi Dénes ősei között említi

Kubinszky Mihály: Györgyi Dénes /1886-1961/. -
Magyar Építőművészet, 1972.1.sz. 53-55.l.

GYÖRGYI Kálmán

Györgyi Dénes épitész apja

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 58.p.

GYÖRGYI Kálmán

NAGY Elemér: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1983/7. 26.p.

Részt vett az Országos Kaszinó épületében 1908 május 7-én nyilt vacsorán a finn művészek tiszteletére.

MDK

György Kálmán

az alábbi kiállitás biráló bizottságának tagjává választották

A varsói kiáll. előkészületei. Épitő Ipar - Épitő Művészet 1927. márc. 15. 44.l.

MDK

György Kálmán

három évre a magyar képzőművészeti tanács tagjává nevezték ki

A magyar orsz. képzőm. tanács. Épitő Ipar 1908. jul. 12. 285.l.

Györgyi Kálmán, iparm.

Ipermüvészet 1896-ban 143.

MDK

György Kálmán

festő, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 14.-i.

Kötvös József gimn. 100 éves fennállása

MDK

György Kálmán épitész

Nagy S: Emlékbeszéd Györgyi Kálmánról. Magy. Iparmüv. 1930. 95. sz. 95 l.

MDK

György Kálmán

Kelety Gusztáv siremlékének felavatása. Művészet 1917. 94-96.l.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet 1897/98. 392.l.

MDK

György Kálmán

Művészet 1917. 72.1.

MDK

Györgyi Kálmán

Ybl E: Iparmüvészet és szobrászat a Györgyi K. eml.kiáll.on. MI. 1934. 84-86. l.

MDK

Györgyi Kálmán

Gerő Ödön cikke. MI. 1934. 83. l.

MDK

György Kálmán

Különfélék. Magy. Iparművészet, 1897-98, 229. l.

MDK

György Kálmán

Az Iparművészeti Társulat lelke. Nemcsak igazgatja a társulatot, hanem tagjait -a művészeket és iparosokat- irányitja, a megmozdithatatlannak látszó tömegből pedig megértő közönség-tábort toboroz.Ő az, aki elökésziti az élő és fejlődő magyar iparművészet propagalását és gyamolitását,a külföldi kiállitások sikereit, az itthoni lakásmű vészeti, egyházművészeti, népművészeti s egyéb bemutatókat.

Dr.Czakó Elemér: Ráth - Radisics - György
Magyar Iparművészet,1935.1-2.sz. 6-8.l.Arck.-el.

MDK

György Kálmán

A Magyar Iparművészek Munkaszövetsége. Magyar Iparművészet 1917. 237.l.

MDK

György Kálmán, ip.müv. tan.

193c-ban hunyt el. 194c jan.21.-én a Társulat kegyelettel helyezte el koszorúját sirján a Farkaréti temetöben.

In Memoriam.

Magyar Iparmüvészet.194c.

MDK

György Kálmán

a Janina cigarettahüveey- és papirgyár által hirdetett plakátpályázaton a birálóbizottság tagja volt

Két érdekes plakátpályázat. Magyar Iparmüvészet 1924. 121.l.

MDK

György Kálmán

szerkesztette az alábbi munkát

Az Orsz. Iparmüvészeti és háziipari kiáll. emlékalbuma. - Magyar Iparmüvészet 1929. 172.l.

MDK

György Kálmán

Magyar Iparművészet 1901. 290.l.

Sokszorosító eljárások. A különböző nyomdatechnikai eljárások bemutatása anyagokon és példákon. Könyvnyomás, mélynyomás, litográfia, rézkarc, három- és többszínnyomás, Offset-nyomás stb., stb.

III.
PLASZTIKA.

Éremművészet. A mai magyar éremnek legjobb medailleurjeink anyagán való rendkívül gondos bemutatása, olyan teljességgel s olyan kvalitásfokon, amint az még egyetlen kiállításunkon sem szerepelt. Ennek fejlettségét a külföld egy nagyszabású díszmű kiadásával ismerte el, melyet kiállításunkon szintén bemutatunk.

Kisplasztika. A dekorativ célú anyagot aként válogattuk össze, hogy az egyes művészek legjelesebb alkotásait mutassa be s amellett a szobrásznak rendelkezésére álló matériákat vonultassa fel: a bronz-, a kő-, a terrakotta-, a kerámia-, a fa- és az üveganyagot.

Díszítőszobrászat a belső architekturával kapcsolatban. A mai magyar szobrászművészeknek jellegzetes alkotásain mutatjuk be a szobrászati mű ama szerepét is, amellyel az építészeti teret friss esztétikai hatásokkal eleveníti meg.

IV.
ÁLTALÁNOS IPARMŰVÉSZET.

Bár az egyes kiválasztott ipari és iparművészeti ágakból a **szakmai** jelleget igyekszik a kiállítás aláhúzni, a téralkotás és térdíszítés mégsem mondhatott le arról, hogy a szakmai kiállítás anyagát **vegyes** iparművészeti tárgyak helyenként való bevonásával tegye hatásosabbá. E díszítő jellegű tárgyaknak egyes darabjait a következő iparművészeti ágak szolgáltatják: a) a bútorművességből vett vegyes darabok, b) szövetek és dekorációs anyagok, c) kerámia, d) használati és díszüvegek, e) ötvösmunkák stb.

ORSZÁGOS
MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT

GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

GRAFIKAI ÉS SOKSZOROSÍTÓ MŰVÉSZET
ÉREMMŰVÉSZET ÉS KISPLASZTIKA
ALKALMAZOTT FOTOMŰVÉSZET
EGYÉB IPARMŰVÉSZET

1934
MAJUS—SZEPTEMBER
BUDAPEST

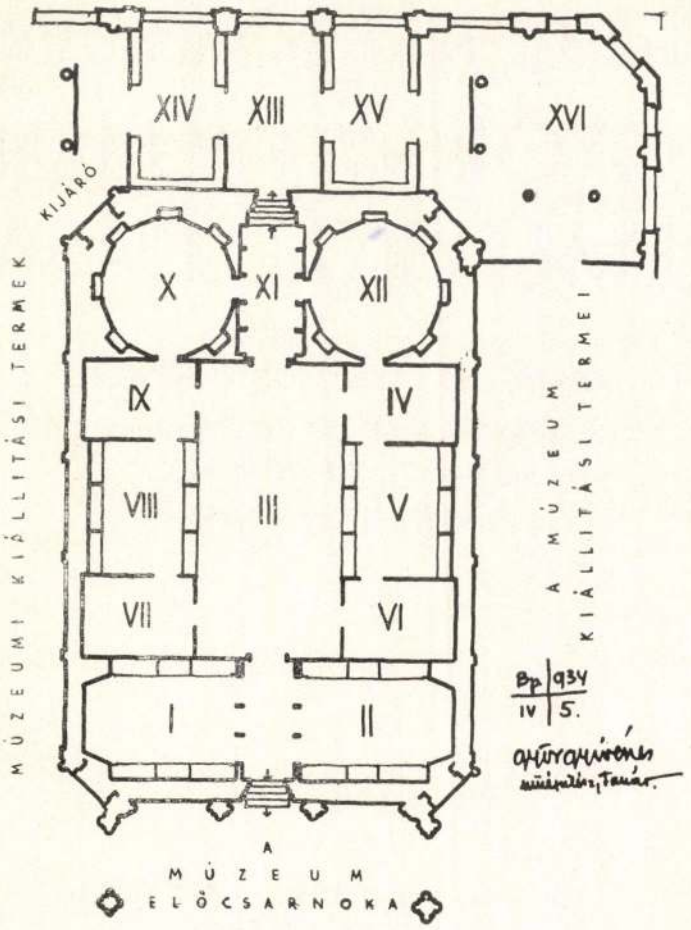

A KIÁLLITÁS ALAPRAJZA

és művészi ipar szolgálatában. Példatára a fotográfia mai sokrétű felhasználásának az üzleti- és sajtóélet területein illusztrációk, nyomtatványok, plakátfotók, fotoriportázs újszerű megvilágításban.

II.
GRAFIKAI ÉS SOKSZOROSÍTÓ MŰVÉSZETEK.

Könyvművészet. Az egyszerű és díszes könyv ízlésbeli változatai. A nemes tipográfiával, a nyomdatechnika finomságaival és az illusztrációk művészetével életrehívott könyvek. Sorra bemutatja egyes csoportjaiban a szép könyv tényezőit és válfajait:

a) tipográfia, b) illusztrációk (fametszet és linometszet, litográfia, színes illusztrációk, rézkarc), c) könyvkötések, d) gyermekkönyvek, e) szignetek és könyvjegyek legjellemzőbb példáit.

Értékjegyek. A nagy állami s hasonló jellegű nyomdák is lehetőleg a művészi kvalitás fokozásával állnak a közönségnevelés szolgálatába. Ezt igazolják a) a Magyar Nemzeti Bank pénzjegynyomdájának, b) a Magyar Kir. Államnyomdának termékei. A gondos tervezéstől a rendkívül preciz sokszorosítótechnikai eljárásokig a bankjegyek, bélyegek stb. keletkezésének egész útja végigkísérhető, amely új iparművészeti ágak a rövid idő dacára máris világhírt szereztek.

Üzleti grafika. Ennek az annyira korszerű s életbevágó sokszorosító iparnak teljes regisztere: a) uccai plakátok, b) belső plakátok, c) nyomtatott és rajzolt hirdetések, d) prospektusok és üzleti röpiratok, e) könyv- és folyóiratfedelek, f) üdvözlőlapok és cégkártyák, g) üzleti szignetek, h) csomagolások, dobozok és burkolópapirok.

A reklámgrafikai csoportban bemutatásra kerülnek mindazok a A reklámgrafikai csoportban bemutatásra kerülnek mindazok a külföldi művészeti folyóiratok, melyekben Rosner Károly magyar művészek fotó-, könyv- és reklámgrafikai munkáit bemutatja és ismerteti.

az éremművészetnél: Procopius Béla nyug. követ, meghatalmazott miniszter;
az értékjegyeknél: Horváth Endre.

Az egész kiállítás a maga sokszínű, sokrétű és mégis rendszeres csoportjaival mély bepillantást enged a magyar alkotó- és iparművészeti szellem virtuóz könnyedségébe, de technikai felkészültségünkbe is. Kultúránk nemzeti géniuszát nemcsak a magunk, hanem a sokféle külföldi kiadvány, kiállítás és kritikai méltatás visszfényében is bemutatja, hogy áldásosan fokozza annyira szükséges nemzeti öntudatunkat minden művészben, iparosban és ezek barátaiban.

E részben a Györgyi Kálmán-emlékkiállítás irányvonalát a Társulat néhai nagy igazgatójához fűződő kegyeletes emlékezés sugallta. De nagy hatással volt arra az Iparművészeti Társulat új vezetőségének élén Szablya János ügyvezető-alelnök fáradhatatlan munkája, valamint az ő lelkes munkatársain kívül az alább felsorolt ipari és művészi érdekképviseletek nagyértékű támogatása is: A Magyarországi Grafikai és Rokoniparosok Főnökegyesülete. A Magyar Könyv- és Reklámművészek Egyesülete. Magyar Rézkarcolóművészek Egyesülete. Országos Magyar Iparművészeti Múzeum. Éremkedvelők Egyesülete.

Mellettük pedig elsősorban a közreműködő művészek ama kitűnő csoportja, mely példás céltudattal sorakozott fel a magyar munka e nagy seregszemléjére.

A KIÁLLÍTÁS FŐCSOPORTJAI.

I.

FOTOMŰVÉSZET.

A reklámfotográfia (baloldali helyiségekben) bemutatja az egyszerű felvételek művészi és demonstráló erejét, de egyúttal azt a fontos szerepet is, melyet ezek útján a kereskedelmi-, kozmetikai-, divat- és egyéb célok propagálásaival el lehet érni, amivel a fotoművészetnek egy új, hasznos ágára utalunk.

Fotoillusztrációk (a jobboldali helyiségekben) az alkalmazott

GYÖRGYI KÁLMÁN

AKINEK NEVÉT HOMLOKÁN VISELI EZ A KIÁLLÍTÁS, NÉGY ÉVVEL EZELŐTT HALT MEG EGY CSODÁSAN ÖSSZHANGZATOS ÉLET ALKONYÁN. HETVEN ÉVES LÉTÉNEK CSAKNEM FÉLSZÁZADÁT A ZSENDÜLŐ FIATAL LELKEK VIRÁGOSKERTJÉBEN TÖLTÖTTE, SZÉPSÉGEKKEL ITATVA ÁT AZ IFJÚSÁGOT. HARMINCÖT ÉVET AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT ÉLÉN ÁLLVA ARRA SZENTELT, HOGY BECSÜLETESEN FEJLESSZE TOVÁBB KORUNK SZELLEMÉBEN A MAGYAR IPARMŰVÉSZET HAGYOMÁNYAIT. NAGY ESZMÉNYEK CSENDES ÜTTÖRŐJE VOLT. ALKOTÁSAIRÓL EL LEHET MONDANI CARLYLE SZAVAIVAL: «A CSELEKEDETEK ÉLETE NÉMA, DE EL NEM TAGADHATÓ. ÚGY NŐNEK EZEK, MINT A FÁK A GYÜMÖLCSÖSBEN. BENÉPESÍTIK AZ IDŐNEK ÜRES TÉRSÉGEIT ÉS ZÖLDELŐVÉ, MÉLTÓSÁGOSSÁ AVATJÁK AZT».

(1860-1930)

A KORSZERŰ KIÁLLÍTÁSOK

ma már nyugodtan megállapíthatjuk, nem a mindent felölelő általános jellegű kiállítások, hanem azok, melyekben egy vagy több szakmának teljes és rendezett képét kapja a szemlélő. Még az emberi kultúrának az a területe is, melyet iparművészetnek nevezünk, túlságosan sokrétű és szétfolyó ahhoz, hogy egyetlen kiállítás keretében összefoglalhatnánk. Az Iparművészeti Múzeum üvegkupolája alatt rendezett mostani kiállítás szintén szakít az úgynevezett «összkiállítások» régi hagyományával s ehelyett néhány nagyon fontos, eddig még kellőképen be nem mutatott szakmának kiemelésével igyekszik ezeknek mai teljességét zárt, művészi csoportosításban felölelni.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat vezetőit ebben az elhatározásban főleg az a szempont irányította, hogy a kiállításban érdekelt iparágaknak, munkaadóknak, művészeknek s a nagyközönségnek is megmutassa, milyen fontos **ezen iparágak versenyképessége szempontjából az iparművészekkel való szoros együttműködés.** Fontos ez egyrészt a mai gazdasági viszonyok nagy erőfeszítései következtében, de fontos azért is, mert a minőség fokozásának hatalmas nemzetgazdasági céljai is csak így valósulhatnak meg.

Kis termelőköltségekkel egyre jobb, célszerűbb és hatásosabb árukat termelni s a gazdasági küzdelemben az élen haladni csak az iparművész-tényezők közreműködésével lehet úgy a jelenleg bemutatott, mint sok más ipari szakma területén. Innen e kooperációnak nagy nemzetgazdasági fontossága.

De volt itt még egy fontos szempont, melynek érvényesítéséért e kiállításon minden erőnket latbavetettük. Ez pedig az összegyűjtött anyag feltálalásának módja. Serkentő példán igyekszünk megmutatni, hogy az áruk összegyűjtésének, elrendezésének és az installációnak módja a jó propagandának és az érvényesülésnek mily fontos tényezői, hogy mindezek szerves összefogásával a belső építészet mekkora szolgálatot tesz az általános ízlésnevelésnek is.

Ez a körülmény késztette az Iparművészeti Társulat vezetőit s az érdekelt szakmai köröket arra, hogy a kül- és belföldi kiállítások annyi sikert látott tervezőjét, Györgyi Dénes műépítészt, az Iparművészeti Iskola tanárát bízza meg a jelen kiállítás installációs munkálatainak legfőbb irányításával és vezetésével. Az építész a mintaadó belső architekturát úgy alkotta meg az immár történelmi jelentőségű múzeum keretében, hogy kerülve minden egyéniség-hangsúlyt, magukat a kiállítási tárgyakat engedje a nézőkre hatni. Célja az volt, hogy a legkisebb bélyegeknél s a miniatür nyomtatványoknál az intim közelség keltsen esztétikai érzelmeket, viszont a nagy távlatot kívánó plakátok és plasztikai művek a téresség arányait adják meg a tárgyaknak. A szó igazi értelmében vett célszerű térművészet megteremtése volt tehát a tervező építész feladata, aminek eszközeiül szolgálnak a sematikus egyszerűségű falak, az egészet összefoglaló megfelelő padozat és bizonyos színhatások ritmikus felsorakoztatása. A nagy egyszerűség, a szűkreszabott térviszonyok s a korlátolt anyagi erők mellett a kiállítási architekturának olyan nyugodt s energikus példája áll itt a nézők előtt, melynek hatását kiki önmagán mérheti le. Ugyanez a törekvés vezette az építőt a rendezésben is, amivel az egység hatását és sikerét kitűnő érzékkel biztosította.

Györgyi Dénes tanár építő-összefogásának e gondos voltát nagy megértéssel támogatták az ő munkatársai, akik az egyes csoportok anyagának gyűjtő- és szervező munkáját végezték áldozatkész módon. Névszerint:

a fotoművészeti anyagnál: Pécsi József;

a könyvművészetinél: Reiter László;

az üzleti grafikánál: Bortnyik Sándor, Rosner Károly és Végh Gusztáv;

a sokszorosító technikáknál: Dr. Bródy László, Kner Albert és Tausz Sándor;

K Reiter L.: Györgyi Kálmán

KÖNYVMŰVÉSZET A GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁSON

MI. 1934

87-88. l

LADISLAUS REITER: BÜCHERKUNST IN DER KÁLMÁN GYÖRGYI-GEDÄCHTNISAUSSTELLUNG. Vor dem Weltkriege gab es in Ungarn keine Bücherkunst. Ihre Entstehung ist der Ungarischen Bibliophilgesellschaft zu verdanken. Diese Gesellschaft wurde im Jahre 1920 gegründet. Durch die alljährlich veranstalteten Ausstellungen und durch den musterhaften Verlag von Büchern trug sie ungeheuer viel zur Hebung der ungarischen Bücherkultur bei. Die im Verlag der Ungarischen Bibliophilgesellschaft erschienenen Bücher sind in den verschiedensten Druckereien hergestellt worden. Die Historie Miklós Toldi's (Pápai Druckerei), das Alexander Apponyi Gedächtnisbuch (Globus-Druckerei) und die Altungarischen Bibliophile (Druckerei Nikolaus Biró) gehören zu den gelungensten ihrer Ausgaben. Während der Jahre 1920—30 ist im Amicus-Verlag die musterhafte Ausgabe von Endre Ady's „Briefe aus Paris" (Globus-Druckerei) und Lajos Ady's „Endre Ady" (Pápai Druckerei) erschienen. Auf dem Gebiete der Illustration besitzt Ungarn mehrere ausgezeichnete Künstler. Die Dante-Zeichnungen von Desiderius Fáy sind Höchstleistungen. Die Holzschnitte von Paul C. Molnár, besonders diejenigen der Verkündigung Mariä, und die von Ladislaus Reiter, sind weltberühmt. Die bunten Pariser Aquarelle von Gustav Végh, sind geistreich. Künstler ausgezeichneter Werke sind weiters Aladár Richter jun., Stefan Biai Föglein, Géza Vörös, Leopold Gedő. Die Meister der Radierung sind: Stephan Szönyi, Wilhelm Aba Novák, Julius Komjáti Vanyerka. Die grösste Attraktion der Ausstellung ist der Saal der Kinderbilderbücher, mit den in Amerika erschienenen bunten Illustrationen von Miska Petersham-Petrezselyem mit den Phantasien von Anna Lesznai und Álmos Jaschik. Auch die künstlerische Buchbinderei ist hochstehend. Aladár Richter jun., Lajos Csabai Ékes, Albert Kner, Lajos Kozma stehen mit ihren Entwürfen, Martha Biró und Elisabeth Kner aber in der Ausführung an erster Stelle.

LÁSZLÓ REITER: BOOK ART ON THE KÁLMÁN GYÖRGYI MEMORIAL EXHIBITION. In the Hungary of prewar times there was no book art yet. It owes its existence to the Hungarian Bibliophil-Society, This society was founded in 1920, and it introduced life into Hungarian book culture by its annual exhibitions. The editions were made by different printing offices. The best ones are: The History of Miklós Toldi (Pápai's Printing office), Sándor Apponyi's Memorial Book (The Globus Printing office), Ancient Hungarian Bibliophils (M. Biró's Printing office). Between 1920—1930 the editor named Amicus edited standard books. Endre Ady: Letters from Paris (Globus Printing office), L. Ady: Endre Ady (Pápai's Printing office). There are several exquisite Hungarian illustrators. The illustrations of Dante's work by D. Fáy mark the culmination. C. P. Molnár's „Annunciation" and L. Reiter's woodcuts reached world fame, G. Végh's coloured Paris aquarelles are witty. A. Richter jun., I. Biai Föglein, G. Vörös, L, Gedő are represented by excellent works. The masters of engraving are: I. Szönyi, V. Aba Novák, Gy. Komjáti Vanyerka. The greatest attraction of the exhibition is the room for children's picture-books: M. Petersham-Petrezselyem's coloured books edited in America; Lesznai's and Á. Jaschik's fancies. Book art too is standing on a high level. M. Biró and E. Kner are standing on first place as executors, A. Richter jun., L. Csabai Ékes, A. Kner, L. Kozma and L. Reiter as designers.

A háborúelőtti Magyarországon még nem volt könyvművészet. Az akkori idők könyvkultúráját a díszmunkák, a részletfizetéses sorozatok jellemzik. Az 1914. évi leipzigi nemzetközi könyvkiállításon Magyarország nem is vett részt. Az ugyanakkor megjelent „Art of the book" című publikációban Magyarország igen szánalmas módon van képviselve. A magyar fejezetben Bayros Ferenc márki szerepel azon a címen, hogy magyar állampolgár volt, mert Zágrábban született. Nagy Sándor egy lapja és az Iparművészeti Iskola növendékmunkái vannak még benne. Ebben a magányos nagy sivatagban egy-két oázis mégis csak volt. Például Nyugat-címlapjai és Tevan egy-két kiadványa, melyek közül Kosztolányi: A szegény kisgyermek panaszai a modern magyar könyvművészet egyik ősnyomtatványának tekinthető.

A modern magyar könyvművészet megteremtése tulajdonképen a Magyar Bibliophil Társaság munkájának tekinthető. Ez a társaság 1920-ban alakult és évenkint rendezett kiállításaival és kiadványaival pezsgő életet vitt a magyar könyvkultúrába. A 7. terem vitrinjeiben látjuk Hoffman Edith: Régi magyar bibliofilek című művét, mely Bíró Miklós nyomdájának mesteri munkája. A gróf Apponyi Sán-

Reiter László : Inicialé.

dor-emlékkönyvet a Globus, a Rariora et Curiosa-t pedig az Egyetemi nyomda tipográfiájában készítették. Toldi Miklós históriája Pápai Ernő nyomdájából került ki. Az Amicus kiadványai közül a legjellemzőbbek vannak itt: Ady Endre: Levelek Párizsból (Globus), Ady életrajza (Pápai), Reiter László: Magyar könyvkultúra (Globus). A Kner-kiadványok között a legízlésesebb a 3 kötetes Goethe. A Hungária-nyomdában előállított Budapesti képeskönyv Kner Albert ízlését dícséri. Ugyancsak ő tipografizálta a Grafikai almanachot és a Hungária jubileumi könyvét. A Löbl-nyomdát néhány szép lap képviseli. Haiman-Kner György a jövő szép ígérete. Itt vannak ifj. Richter Aladár munkái is, melyek közül a Bélyegkiállítás katalógusa a kiállítás egyik legszebb darabja.

Igen büszkék lehetünk fametsző művészeinkre, akik külföldön már számtalan dicsőséget könyveltek el. Fáy Dezsőnek Dante Comediájához készített kompozíciói a magyar fametszés csúcsteljesítményei. Molnár C. Pált az Angyali Üdvözlet, a Magyar Legendárium és a Cyrano-nyomatok képviselik kitűnően. Buday György szegedi művész rövid idő óta dolgozik, de annál nagyobb sikerrel; legtöbb munkája ki van állítva. Dallos Hanna fametszetei kedvesek, nagyon szellemesek G. Szabó Kálmán lapjai. Divéky József a Tevan-cég könyveit díszítette. Kozma Lajos az 1920-as évek legtermékenyebb művésze. Mesterművei: A régi népballadák könyve és a Margita élni akar. Gróf József előkelő művészetét a Berzsenyihez készített címlapja képviseli. Alulirottat Lukács György: Magyarok a kultúráért című művéből néhány lap, azonkívül a Színpad erkölcse és a Stella. Conrad Gyula kedvesen, Baranyai Ilona brutálisan archaizáló.

A szines illusztrációt számosan képviselik. Végh Gusztáv sarkantyúzott jókedvvel odavetett remek párizsi akvarelljei. Gedő Lipót gyermekhumoreszkjei. Gergely Tibor Shaw anekdotái. Biai Föglein István franciás temperái. Kontuly Béla Janus Pannonius fantáziái. Szőnyi István raffinált színes karcai. Cselényi Walleshausen Zsigmond ólommetszetei. Vörös Géza egyetlen lapjával bizonyítja, hogy nagy feladatokra hivatott. Külön meg kell említeni a korán elhúnyt Rauscher Györgyöt, aki hosszú ideig Berlinben élt és itt készítette az Uhu és Sport im Bild borítékait, melyekkel örök időkre bevéste nevét az illusztrációművészet történetébe. Vértes Marcell a francia bibliofil-produkció szolgálatában áll és itt szerez megbecsülést a magyar névnek. Csánky Dénes bravuros technikájú városképei színes nyomatokban vannak kiállítva. Kádár Béla átérzett litografiái, valamint Barcsay Jenő szentendrei akvarelljei mestermunkák.

A könyvkötés rövid multra tekinthet vissza, annál nagyobb érdeme, hogy technikailag magas nívón áll. Bíró Mártát néhány finom darab képviseli, Kner Erzsébetet nyugateurópai ízlés jellemzi, a tervezők közül első helyen áll ifj. Richter Aladár. Említésreméltók még Pólya Tibor, Csabai Ékes Lajos, M. Kiss Erzsi.

A kiállítás legnagyobb attrakciója a Gyermekképeskönyvek terme. Ennek az anyaga még kiállításon nem szerepelt és igen sok meglepetéssel szolgál. Itt vannak az amerikai Miska Petersham munkái, melyek közül a legbravurosabb a „Háry János". Ez a művész Petrezselyem János, a budapesti Iparművészeti Iskola növendéke volt, most Amerika legkeresettebb illusztrálója. Méltó társa Pogány Willy, aki Lohengrin és Parsifal színes akvarelljeivel gyönyörködtet. Bródy Maróti Dorottya leheletszerű finomsággal kivitelezett akvarelljei új, nagy értékek. Jaschik Álmos rendkívüli sokoldalúságról tesz tanuságot. Lesznai Anna meséje a „pillangóról" már régi kedves ismerősünk, új, szines kompozíciói elragadóak. Szántó Klári és Zsengeri Rózsi biztató ígéretek. D. Róna Emmy pályadíjnyertes munkái szintén. Nádas Józsefné színes papirokból kivágott sziluettjei érdekesek. Kozma Lajos híres Zsuzsikáját öröm látni.

Végül a legnemesebb sokszorosító művészet, a rézkarc képviselői: Ezek között első helyen Horváth Endre, a Pénzjegynyomda művészeti tanácsadója, technikailag tökéletes metszeteket készít. Azután Komjáti Gyula rendkívül sokoldalú tudásával. Szőnyi István szívbemarkoló lírájával és Aba-Novák Vilmos drámai erejű hangulatokkal vezet. Barcsay Jenő lapjai monumentálisak, Dési Huberéi szellemesek. Bene Géza teljesen egyéni. Gallé Tibor rembrandti erejű. Zádor István budapesti képei klasszikusak. Végül piéce unique Végh Gusztáv Liszt Ferenc-oklevele, mely bizonysága annak, hogy készítője a betűornamens kiváló mestere.

REITER LÁSZLÓ

Gyürgyi Kálmán

cikk

3

Csécsy Andor: Két kiállítás. Építő Ipar Építő Művészet 1925. 142. l.

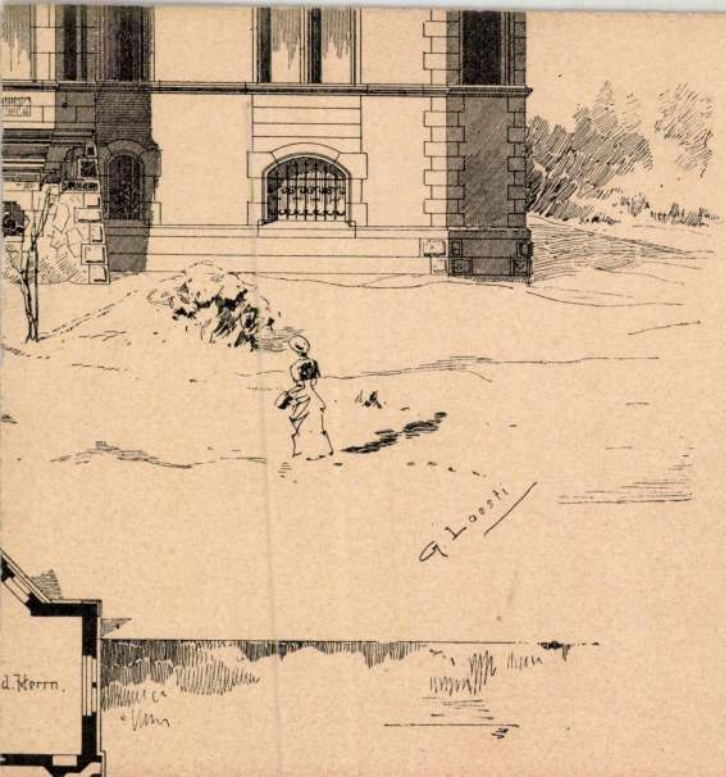
d. Herrn.

Györgyi Kalman

ivod

561

Csáiparm 566 l.

568

Teera f. Sáró

Caesarion, l. *Julius Caesarok* és *Kleopatra.*

Caesarizmus. Az az uralom, mely fegyveres emberre támaszkodva a maga önkényét demokratikus színezetű intézkedések által igyekszik az alsóbb társadalmi osztályok szemében népszerűvé tenni.

Caesar non supra grammaticos (lat.). A császár nem parancsol a nyelvtudósoknak. Zsigmond császr. és kir. egy alkalommal tévedésből a *salisma* szót németnek vette s megparancsolta, hogy ezentúl németül legyen. Mindazáltal a szó nem változtatta meg nemét, mert *C.*

Caesura: az időmértékes versszerkezetben az a nyugvópont, amely a sort az egyik taktus közepén osztja kétfelé.

Café-chantant (fr. kafé-sánton), azelőtt Café-concerts, zenés kávéház, ahol zenedarabokat adnak elő. Az első *C.*-ok a nagy forradalom alatti keletkezteik Párizsban.

Caffaggiolo (kaffadzsólo). Toscanai város Bologna mellett, ahol a XVI. sz.-ban művészi értékű majolikaedényeket készítettek.

Caffieri (kaffiéri), *Jacques* (1678—1755) és ennek fia, *Philippe* (1714—74), neves párizsi bronzöntők és díszítőszobrászok.

Cagliari (kalyiári). Szardínia fővárosa. 61.000 l.

Cagliostro (kalyosztró), *Alexandre gr.* (1743—95). Valódi neve Balsamo József, szemfényvesztő, nagy sikerrel szerepelt több európai udvarban. Párizsban a nyakláncbotrányban Angliába Downmel szemben. Századokig az angolok birtokában volt, 1558-ban szabadult fel. 73.000 l.

Calamus ((C. rotang.) Kúszó pálmafaj Kelet-Indiában; szárai spanyolnád néven kerülnek kereskedésbe.

Calasanzi (-zanti) *szent József* (1556—1648). Előkelő spanyol családi sarja. A hazájában fényesnek ígérkező egyházi pályáról lemondva Rómába megy, hol az ifjúság vallásos nevelésének szentelli életét. A piaristarend alapítója. Ünnepe aug. 27.

Calcit, l. *Mészspát.*

Calcium, l. *Kalcium.*

Calderon de la Barca, *Pedro* (Madrid, 1600—1681). Lope de Vega és Tirso de Molina mellett a spanyol aranykor egyik legnagyobb drámaköltője. Jezsuita-kollégiumban nevelkedett s Salamancában végezte egyetemi tanulmányait. Első színművét tizenhároméves korában írta s tizenkilencesztendős fővel már a korabeli legkiválóbb költők közé számították. 1625 és 1635 között részben a megszállt olasz területen, részben Flandriában

CÉHBELI

kori formá
iparosai eg
társulatok
gett nyert
műnyzatú
a mesterei
formán kö
mester s
legényt alt
fogadja fo
iparuk fejl
hogy csak
runk gyako
árult és mú
jából a sz
gilag tám
kísérővel s a
kalkoritak
tek. A leg
bem kellt
szünteté
majdi az
(l. o.) sze
Céhbeli
egyesület.
dár volt.
Cejador
nyol irod
komlótörté
nebb span
Cékla. A
Orsós, bo
melynek

MDK

Györgyi Kálmán

O,M, Ipm. Társ. Györgyi K. emlékkiáll. 1934. máj.

MDK

György Kálmán

Olcsó karácsonyi emléktárgyak pályázata. Magyar Iparművészet 1902. 113 l.

MDK

György Kálmán titkár

Ipm Társ. választmánya...

Millocrook 1900, 335.1.

MDK

GyörgyiKálmán. rajzoktatási szakfelügyelő

négy előadást tartott a szkfv. tanitóknak, melyeken
párhuzamot vont az amerikai és bp-i rajztanitás közt

Gyermekrajzok az Orsz. Ipmüv.Muz.-ban.

MIP. 1908 342.l.

MDK

Györgyi Kálmán

Györgyi K.: Az árumintavásárról. Magyar Iparművészet 1922. 5-7. sz. 45.l.

MDK

György Kálmán

A képzőművészeti év eseményei. Pesti Hirlap 1935. évi nagy naptára.

Gyöngyi Kálmán

Bálint Aladár:

Gyöngyi Kálmán
címere. Nyugat
1911. jul. 16

KÖNYV ÉS IRODALOM

A könyv ára

Jó könyvek és olcsó könyvek

A közönség ideálja: az olcsó és jó könyv. Kétségtelen, hogy a drága könyv áránál fogva alkalmatlan arra, hogy a szélesebb rétegeket meg tudja hóditani. Kevés kivétellel a mostani könyvárak mellett egy-egy kitünő iró könyve is alig tud nagyobb példányszámot elérni egy esztendő alatt, mint legfeljebb háromezret. A közönség viszont olvasni óhajt, mert szereti és értékeli az irodalmat s nyilván ez az oka annak, hogy az olcsó könyvek igen széles rétegeket hóditanak meg. Mi magunk tudjuk, hogy a *Nemzeti Ujság Aranykönyvtára*, amely a magyar irodalom klasszikusait, kitünő magyar regényeket és a világirodalom értékeit nyujtja a közönségnek, milyen tömegeket hódit meg magának. Egy másik kitünő könyvsorozat, amely régóta kedvence a közönségnek s amely elegánsan szép papiroson és elég olcsó áron jelenik meg, ujabb sorozatával szintén példátlan sikert ért el, mert egy-egy regényből tizenötezer példányt helyezett el rövid idő alatt a magyar olvasóközönség soraiban. Ezek a sikerek azért is örvendetesek, mert jó könyvet, értékes könyvet és szép könyvet nyujtanak az olvasó számára.

Az olcsó könyv azonban nem jelenti mindenkor a jó könyvet. A füzetes ponyvaregény ellen állandóan harcol az irodalom. Ezek a ponyvaregények most uj formában jelentkeznek a közönség előtt. Egész sereg olyan sorozat kinálja magát fölötte olcsó áron, amely csak elvétve és csak kivételesen tartalmaz valamely értékesebb, vagy jobb irodalmi alkotást, egyébként azonban csupa selejtes müből és a világ regénygyártóinak készitményeiből áll. Ha a könyv elterjedése az irodalmi kultura fokmérője, akkor örülni kell annak, ha minél többen olvasnak könyvet és ha a könyvek mentől nagyobb példányszámban fogynak. Igen ám, csakhogy a könyv ára természetes összefüggésben van a könyv értékével. Jó könyvet, amelyért szerzői tiszteletdijat kell fizetni, amelynek rendes a papirosa és amelynek tisztességes a nyomása, valóban nem lehet fillérekért előállitani. Ilyenformán ezek a tömeggyártmányok csak ugy tudnak olcsón könyvet juttatni a közönség számára, ha tartalmukban és kiállitásukban sekélyesek. A veszedelem tehát a könyvolvasás és a kultura szempontjából ott van, hogy a közönség ezeknek a könyveknek révén olyan irodalmat támogat a maga pénzével, amely sem erkölcsi, sem irodalmi tartalmánál fogva nem értékes, amely nem gazdagitja az olvasót, tehát nem járul hozzá a nemzet szellemi életének növeléséhez.

Az irodalomnak nagy érdeke, hogy a könyv mentől olcsóbb legyen és ezért kell örömmel üdvözölni minden olyan sorozatot, vagy akciót, amely olcsó áron juttat könyvet a közönségnek. Viszont: nem érdeke az irodalomnak, de magának a közönségnek sem, hogy a régi füzetes regényszennyirodalom uj formájában hóditsa meg a tömegeket. Az igazi irodalomnak kell a maga értékével hozzájutnia a százezrekhez, ámde a százezreknek is arra kell törekedniök, hogy különválasszák a gabonát az ocsutól. Ez a feladata a kritikának, de ez a kötelessége a közönség válogatóképességének is. Nem mindig jó az, ami olcsó és nem mindig olcsó az, amit drágán fizetünk meg azzal, hogy szellemünk és izlésünk lealacsonyodik.

A legujabb irodalmi és művészeti irány: az uj tárgyiasság

irta: Kállay Miklós

Valamikor Páris volt az uj művészi és irodalmi stilusok erjesztő kohója, büvös alchimista tégelye. A riasztó ujitások a Montmartre lejtőjének kis kocsmáiban, később a Montparnasse zagyva nemzetközi kávéházaiban pattantak ki és ott is értek aztán stilussá. Ha azonban éles és tárgyilagos pillantást vet valaki az utolsó évtizedek művészi és irodalmi fejlődésére, ha a mélyére tekint a gyors egymásutánban elviharzó stilusforradalmaknak, megállapithatja, hogy a franciák legforradalmibb, legvakmerőbb ujitásaiban is mindig van valami ragaszkodás a hagyományokhoz. Páris és a francia fajta konzervativ. A leglehetetlenebb és legnagyobbrészben csak átmenetnek maradt stiluskisérletek, irodalmi saltomortalék Párisba szakadt idegenek kezdeményezései. Az expresszionizmus és kubizmus, a dadaizmus és surrealizmus élén spanyolok, olaszok, lengyelek, németek, görögök, oroszok haladnak. A Montparnasse a világ minden holdkóros vándorának Mekkája, ahol vad álomlátásokban robban ki a tulfütött fantázia, a hányatott, megrendült lelkek idegessége. Páris azután megtisztitja és nem egyszer igazi művészetté érleli ezeket a tüzes, lávás, salakos kitöréseket.

Néhány év óta azonban, mintha Páris maga is kezdené vesziteni vezetőszerepét az ujitások terén. Itt mintha szabályozott méderben, lehiggadva hömpölyögne tovább a pekiszilajodott megujhódások árja. Mintha az irányitás és kezdeményezés szerepe is átcsuszna a németekhez, ahol különben az uj irányok is mindig hevesebben tombolták ki magukat. Az expresszionizmus kétségkivül Németországban vetette a legszertelenebb hullámokat. A legnagyobb energiapazarlás folyt itt, hogy mennél kuszábbá, mennél apokaliptikusabbá tegyenek egy-egy expresszionista képet vagy költeményt, pedig a stilus csak azt követelte volna, hogy az elbeszélés lassu egymásutánja helyett az egymásmellettiség ideges mozgalmu drámaiságát hangsulyozzák. Am ujitás a szinpadon drámában, előadóművészetben, dekorativstilusban évek óta történt, az mind vagy Berlinből, vagy a nagyobb német szinházi városokból indult ki. Sőt még az orosz szinházi ujitások kezdeményezői is legnagyobbrészt német rendezők vagy ezek tanitványai voltak.

Most ismét uj stilus, vagy legalább is uj irány van kialakulóban a németeknél, amely teljes ellentéte az expresszionizmusnak. Ez az uj irány festészetben, épitészetben és irodalomban egyformán jelentkezik. Eljutott már Párisba, sőt kezd már hozzánk is átszivárogni.

Akik avantgarde-festők kiállitásaira járnak, meglepetve láthatták, hogy a tulzsufolt, zürzavaros, minden természetes formát kicsavaró ábrázolások kezdenek elmaradni és helyüket a valóságnak nagyon is merev, szinte keményen tárgyilagos, eszközeiben kezdetleges ábrázolása kezdi elfoglalni. Annyira megy ez a tárgyiasság, hogy például egy konyhaasztal durva vászonteritőjében az érdesen görcsösödő szálakat s a szálakat összetapasztó és a teritőt mereven tartó keményitőt is meg akarja érzékeltetni. Nemcsak a szineket és formákat, hanem még az anyagokat is érzékeltetni akarja itt a festő. Hogy a tányér zománcos fényü porcellánjának illuzióját keltse, a megfestett tányért áttetsző zselatinpapirral ragasztja be. A kés pengéjének fémjét, az ébresztőóra nikkelét staniolpapirral érzékelteti. Valamelyik festő csendéletének középpontjában füstölt heringet helyezett el. A füstölt hering fémes csillogásu, barnásra zománcolódott pikkelyeit ugy érzékeltette, hogy rozsdás bronzszinü staniolpapirból vágta ki a hal alakját, azt beragasztotta a kép megfelelő helyére, azután szines téntákkal erre a staniolalapra rajzolta rá a pikkelyeket és árnyalatokat.

Mindenki látta már, ha másutt nem, legalább illusztrációkon, az uj német épitészet alkotásait. Furcsa kockaalaku épitmények ezek. A végletekig egyszerüek és uralkodik rajtuk az egyenes vonal. Nagyon fontos szerepet játszik itt az abszolut célszerüség is: az épület ne szolgáljon egyéb célt, mint amely szigoru rendeltetése. A lakóház adjon egyszerüen menedéket és tegye lehetővé a mindennapi élet megnyilvánulásait. Az áruháznak világosnak, tágasnak kell lennie, alkalmasnak arra, hogy a vásárlóknak az árut mennél jobban bemutathassák, ezért falai csaknem pusztán üvegből vannak. Nem a külső csin a fontos, hanem a föltétlen célszerüség. Ezért az ilyen épületek egyszerüek, csaknem szegényesek, kopaszok, legtöbbször bizonyos teoretikus elvontság érzik bennük.

Igy van ez az irodalomban is. Az előadás mikéntje, maga a stilus és a forma teljesen mellékessé vált. Az eddigi irányok még a tárgyat is a föltétlenül uralkodó formához választották. Voltak témák, amelyekre kimondották, hogy nem drámaiak, megkülönböztettek kifejezetten epikus és lirai tárgyakat. Ma a tárgy a lényeg. Ebből indulnak ki. A tárgy sulya dönti el az irodalmi alkotás sulyát. Mennél átfogóbb jelentőségü a tárgy, mennél több embert érdekel, az életnek mennél mélyebb problémáit érinti vagy dobja szőnyegre és mennél primitivebben, az egyéni érzéseknek mennél teljesebb kikapcsolásával adja elő az iró ezt a tárgat, annál jelentősebb az alkotása. Az uj német dráma ugy, ahogyan az *Bronnen*, *Brecht* vagy *Fatzer* alkotásaiban látjuk, egyáltalában nem szinpadi költemény, még csak nem is müvészi alkotás, inkább a meglátott és megfigyelt tényeket dokumentáló zsurnaliszta munkája.

Ennek az uj iránynak már neve is van Németországban, *Die Neue Sachlichkeit (Az uj tárgyiasság)* és ujsületü teoretikusai már gyártják kizárólagossági jogát hirdető esztétikáját is, azokat az elméleteket, amelyek kimutatják, hogy minden müvészet és irodalom, amely nem az uj irány jegyében él, sajnálatra méltó eltévelyedés.

Az uj irány jegyében született meg az az uj háborus irodalom is tiz évvel a háboru után, amelyben különben a mi irodalmunknak a Szibériai garnizonnal csaknem kezdeményező szerep jutott. Ez a háborus irodalom, amelynek legkiemelkedőbb alkotása nem a millió példányos *Remarque* könyve a *Nyugaton a helyzet változatlan*, hanem Ludwig Renn igazán nagy iró képességekről és csodálatos megfigyelő tehetségről tanuskodó reportregénye: *A háboru (Der Krieg)*, szakit a háborus irodalmak romantikájával, a hős kultusszal, a borzalmak apokaliptikus megirásával. Ellenkezőleg az a törekvése, hogy a meztelen embert mutassa be a háboruban. Ezért a háborut is nem mint gigantikus, minden képzeletet meghaladó hekatombákat habzsoló véres Molochot mutatja be, hanem mint emberi intézményt, minden aprólékosságával, kicsinyességével, töredékeiben, pillanatfelvé-

Az álom

irta: Stefano Landi

Az apa éppen igy törte magát a feleségéért, aztán az elsőszülött Cesare-ért, aztán Memma lányáért, ők pedig mindannyian olyan szép, erős, magas növésüek voltak és mégis menthetetlenül elvitte őket ugyanaz a halál.

Renato már nem érhette meg a huszadik évét sem, mint testvérei, talán mert hamarabb és jobban fejlődött; és most halt meg tizennyolc éves korában.

És nem szépen, nyugodtan halt meg, hanem állandó mérgelődések közt, mert bosszantották mindazok a hiábavaló dolgok, amelyeket még mindig kénytelen volt türni: mindenekfölött apja jelenléte és szenvedése. Aztán az a becsületes orvos; becsületes azért, mert buta módon kötelességének tartotta, hogy megtévessze őt a gyógyulás reményével: buta az orvos, buták a rosszszagu gyógyszerei is, amelyektől igazán megkiméltették volna őt és amelyeket, legalább halála előtt, elfelejtethettek volna vele! Legalább felszabadult orral indulhatna a halálba! És aztán az izetlen ételek, a már ezerszer látott tárgyak, mindig ugyanazok a butorok!

Ez a lázongó türelmetlenség lesujtotta az apát. Alázatossá tette, mintha bünösnek érezné magát. Igen, valóban bünösnek is érezte magát, de bünének megvolt minden elképzelő mentsége. Mit tehetett, mikor szenvedése már minden határon tul volt, mikor már elvesztette a képességet, hogy uralkodjék önmagán? Órákon át ült mozdulatlanul, összegubbaszkodva az ágy lábánál. Renato már ugy nézett rá, mint egy lidércre és ő tudta ezt. De miért akarta a fiu, hogy elbocsássa az apácát és az ápolót, akik — bár talán bosszantották is idegen, részvétlen arckifejezésükkel, a halálos betegségekhez trenirozott professzionista-külsejükkel — még sem álltak ottan olyan elbutitottan, mint ő, hanem tudtak tenni, mondani valamit, valamiképen el tudták őt szórakoztatni? Ő, az apja volt, ő nem tudott másképen viselkedni. Nem volt hős apa, nem. De már nem tudott szinlelni. Már nem volt képes ugy tenni, mintha nem tudná, hogy Renato néhány nap, talán néhány óra mulva meghal.

És a nagy csendben, ketten tudták, ketten érezték ezt.

Nézték egymást: Renato kétségbeesett, intenziv tekintettel nézett az apára, mintha eltörölhetetlenül be akarná vésni agyába ezt az utolsó képet; az apa megadással türte fia tekintetét és kétségbeesett passzivitásban elfogadta ezt a kinzó fájdalmat is.

— Szép kis fiam, szép kis fiam... Mintha a vére zugná sietve, szakadatlanul a fülébe: — Szép kis fiam... — De fenhangon nem ismételte, nem ejtette ki ezeket a szavakat. Ugyis hiábavaló lett volna. Csak egyszer, az engesztelhetetlen tekintet kinja alatt, akaratlanul egy nyögésfélét hallatott, mely mindkettőjüknek ugy hangzott, mint vidéken egy tehén fáradt, panaszos bőgése és erre mindketten visszaálmodták a falun, vidéken eltöltött időt.

A vidék...

Akkoriban halt meg Memma is. Memma hamar megszabadult, egy hónap alatt. Senki sem volt rá elkészülve.

Eleinte remélték, hogy ő elkerüli ezt a sorsot, mert mint nőnek, inkább az apa fizikumát kellett örökölnie; bár Cesarenál is reménykedtek, hogy betegsége nem végzetszerü, hanem véletlen. És csak akkor támadt a bizonyosság, hogy az utolsó gyermek sem kerülheti el sorsát.

Hogy szerették egymást, apa és fiu és hogy megcsalták egymást a várakozás e két éve alatt! Nyaralások, utazások, szórakozások: az apát szinte derüs megelégedettség szállta meg, hogy igy ketten maradtak, mint egy minden felesleges-től mentes, a szükségesre és kielégitőre redukált kis család, amelyet mások részéről semmi zavaró veszély nem fenyegethet.

Milyen furcsa érzés! De mégis ezt érezte igen; és ezért: látod, szép kis fiam? Nem igaz, hogy az apád... Sőt! Mennyi, mennyi hősiesség... de hiába!

•

Renato kimerülve behunyta a szemét. Aztán néhány perc mulva megint kinyitotta és látta az öreget, amint előrehajolva, sápadtan, remegve, ijedten leste őt. Biztos volt benne, hogyha még csak egy percig mozdulatlan marad behunyt szemmel, az apa lassan-lassan feláll, hogy közelebbről lesse. Amikor kinyitotta a szemét, az apa, mintha ő ébredne fel egy nehéz lidércálomból, felsóhajtott; mellkasa hirtelen felemelkedett, mintha lélekzete hosszu visszafojtása után levegőt szivna tüdejébe. És mintha feszült izmai fölengedtek volna, vissza támaszkodott a szék támlájára.

Arról a székről már egy hete nem mozdult el. Elvesztette az álmot.

És amióta az apácát és az ápolót elbocsátották, mintha apja néma, csendes virrasztása az ágy lábánál lévő széken ösztönszerüen érdekelné, vonzaná és kiváncsivá tenné. Renato sem tudott félóránál, husz percnél tovább aludni egyfolytában. Ujra kinyitotta szemét és az apa még mindig ott volt és mozdulatlanul leste őt.

— Aludj, fiam

— Menj egy kicsit pihenni te is, apám

— Nem, én nem vagyok álmos.

— De ha szükségem van rád, hivlak.

•

De az apa el nem mozdult. És lassanként Renato kezdett bosszankodni. A harmadik éjszaka hallotta, ahogy suttog:

— Renato!

És mikor kinyitotta a szemét, ijedt arcát látta maga fölé hajolni. És mindjárt utána egy félénk, alázatos hangot:

— Felébresztettelek?

Aztán a zavar elleplezésére egy halkan odavetett kifogást:

— Látni akartam, hogy nem izzadtál-e meg?... Sajnálom... Aludj csak...

De azóta, ahányszor behunyta a szemét, mindannyiszor észrevette, hogy pár perc mulva az apja már nem tudott ellentállni a kisértésnek, hogy felébressze, akár csak lehajolt hozzá és egész közelről vizsgálva, nézett rá, akár halkan nevén szólitotta. Még egyéb furfangokat is eszelt ki. Csikorogtatta a széket, leejtett a kezéből valami tárgyat, a fejét a lábaira hajtotta, mintha az álom lepte volna őt.

A negyedik estén a fiu, már végleg elkeseredve, rákiáltott:

— Elég már, édes apám, elég! Engedj aludni!

— Én? — kérdezte az öreg megbántva, mutatóujjat a mellére szegezve.

— Te! Te! Igen, hagyj békén, engedj aludni!

Nem felelt rá semmit. Megijedt, lelkifurdalást érzett és csöndben maradt. Két könnycsepp folyt le az arcán és csöndben maradt. De a kisértésnek azért igazán nem tudott többé ellentállni.

— Még mindig? — vágta arcába a fiu durván, brutálisan. Ő megtorpant, mint egy korbácsütésre.

— Mit tegyek, mit csináljak? — kérdezte saját magától, miközben szabad folyást engedett a kitörő sirásnak. Nem tehetett róla. Egy bizonyos pontig esze megőrizte a nyugodtságát s észrevehette, hogy fia lélekzik; aztán már nem volt képes kivenni. Igyekezett nyugodtan maradni ebben a kinzó kételyben, amig csak birt. Mozdulatlanul, némán! És nem is volt ő, nem, a teste volt, amely előrehajolt ott az ágy lábánál, a teste, amely aztán lassan, lassan felemelkedett, mint egy hallucináló teste. Közeledett hozzá, nézett rá és ime, közelről sem látott. Nem

telekből filmszerüen összállitva. Sőt miután a háboru minden változata és helyzete kimerült már, sőt a hadifogság élményeit is sokszorosan feldolgozták, rákerül a sor a háborut viselő országok *hinterlandjára.* Ernst *Glaeser* nagyon figyelemre méltó munkájában az 1902-es évjáratban a háborus kisdiák lélekrajzát adta, a háboru igáját nyögő polgári Németország meglehetősen sikerült hátterével.

Ez az uj háborus irodalom tényleg a legnagyobb tárgyiassággal, sőt tárgyilagossággal festi, mondja el a háboru eseményeit. Tartózkodik minden tulzástól, nem hajszolja a borzalmakat. Ellenkezőleg igyekszik mindent a legemberibb, a legtermészetesebb szinben feltüntetni. A maga nézeteit, meggyőződését, érzéseit, rokonszenvét és ellenszenvét is a legmesszebbmenő módon próbálja kikapcsolni. Ez az utóbbi azonban csak látszat. A fényképező reporter a pillanatfelvételeknek olyan csoportositást ad, a film ügyes vágásaival olyan helyzeteket teremt, hogy végül magukból a puszta tényekből, azok egymásmellettiségéből a háborunak olyan kicsinyessége, olyan nevetséges aprólékossága tünik ki, amely nem áll arányban a nagy áldozatokkal. Azzal, hogy a háborut, mint teljesen emberi intézményt állitják be, olyan szinben tüntetik fel, hogy az nem magasabb szükségességből, elháríthatatlan gazdasági és társadalmi feszültségből fakadó kényszerüség, a végletekig kuszált energiák elodázhatatlan kirobbanása, hanem kicsinyes érdekek machinációjának eredménye, tehát olyan emberi intézmény, amely a legnagyobb mértékben embertelen. Ezzel gyülöletet szitanak azok ellen az intézmények és osztályok ellen, amelyeknek a háboruban jelentősebb szerepük volt és tulajdonképen a háborunak és az uj tárgyiasság jegyében fakadt irodalma burkolt antimilitarista és pacifista propaganda.

Az uj tárgyias irány azonban nem merül ki a divatossá vált és mindenekfölött kitünően jövedelmező háborus irodalomban. Félő azonban, hogy kimerül a naturalizmus fanatikus hajszolásában és a stilus merev tagadásában. Stilus nélkül nincs művészet, tehát nem lehet irodalom sem. A régi naturalizmus is néhány év alatt belepusztult stilustalanságába. Vannak jelek, hogy az uj tárgyiasság iránya is megsejtette már ezt a veszélyt s az első Sturm és Drang láza után már megkezdte stilusának kialakitását és a legjobb uton van egy uj klasszicizmus felé. Csak arra nincsenek még biztató jelek, hogy az uj Goethéje is megszületik ennek az uj klasszicizmusnak.

Amilyen mértékben fokozódnak a pazarló életgondjai, ugyanolyan mértékben csökken a takarékos ember életküzdelme.

látott! Sohasem volt biztos, hogy látott-e? Megcsipdeste a saját arcát, hogy fájdalmat érezzen és ne kiabáljon, lehajolva az ágy fölé, gesztikulált, mint egy őrült vagy egy komédiás.

— Doktor, kérem, tegye meg nekem azt a szivességet, magyarázza meg világosan az apámnak, hogy én nem halhatok meg észrevétlenül, nem mulhatok el álomban, anélkül, hogy ő ezt idején észlelje. Győzze meg őt, hogy amikor az agóniám kezdődik, lesz elég ideje ahhoz, hogy észrevegye.

Renato őrülten vágyott aludni. Ijesztő kegyetlenségnek tartotta, hogy megfosztják őt egyetlen enyhitő lehetőségétől. Igy kell meghalnia nemsokára ezzel a megtagadott vággyal, amelyet az apja tagad meg tőle! Egész lényének vágya, amelyet olyan könnyen kielégithetett volna és amelyet még sem teljesithetett az apja miatt. A düh, a felháborodás megremegtették tetőtől talpig. Mint egy dühöngő őrült felült az ágyán és orditozott.

— Menj, menj már, hagyjál már egyedül! Vagy hivd vissza az apácát és az ápolót, de te menj el, érted? Mert én aludni akarok! aludni akarok!

Káromkodott.

— Tudnék aludni és nem engednek! Alszom és félbeszakitják az alvásomat! Valaki mindig összetöri az álmot a fejemben! De hát valóban meg akartok őrjiteni? azt akarjátok, hogy megvesszem, mint egy kutya?

És orditott.

— Te aztán aludhatsz, amennyit akarsz! De ha én nem alszom most, ha nem engedsz aludni ezen a pár éjszakán, ami még nekem hátra van, én nem alszom többé! Nem elég nektek, hogy holnap vagy holnapután megdöglöm? mi? Az álom! az álom! Aludni akarok!

Az apa, halálsápadtan és szinte megsemmisülten állt az orvos háta mögött és szegény vonagló kezei támasz után kapkodtak.

Forditotta:

Mario Brelich-Dal'Asta

A magyaros izlés

Szemelvények a magyar háziipar, népművészet és iparművészet formakincséből

(Összegyüjtötte Czakó Elemér és Györgyi Kálmán. Kiadja a Könyvbarátok Szövetsége. Budapest, 1930. Az Egyetemi Nyomda nyomása.) A fenti szerény cim és a szerkesztők munkáját gyüjtésnek nevező szerény meghatározás alatt valójában véve a *magyar népi művészet* tényeinek, az ebből fakadó *népies modoru háziiparnak,* az ezt betetőző *magyar-módu iparművészetnek* s a mindebből kisugárzott *magyar képzőművészetnek* formakincstára rejtezkedik. *Malonyay* Dezső ismert ötkötetes munkája *(A magyar nép művészete)* 1907-ben indult meg első kötetével: a nagy összefoglalások értékeit, de hibáit is mutatja s sokszor nincs tisztában azzal, hogy valamely müvészi-népi termékben mi az átvett városi, idegen elem s mi benne a népi fantázia és az önálló, játékoskedvü népi alkotás, nem mindig tudja elhatárolni az idegen ragadványt s a népi formát. *Czakó* Elemér és *Györgyi* Kálmán jelen munkájának ellenben az a döntő értéke, hogy a népi diszitő-ékitő formakincset, a magyar *„mütyürkét"* különválasztva, mint a ráépülő háziipar s az ebből kialakuló iparművészet alapelemeit tárolja pompás illusztrációkban s kitünően megirt rövid témakincsmeghatározásokkal. Népi-ősi *primitiv művészet* és a *mestermivesség* kulturáltsága igyen elválasztva jelentkezik a kitünő alkotásban, mely a formák fejlődésének genetikus kifejtése is. Kevés elméletet, de annál több tényt ad. Még az is, aki mustrakönyvet kiván benne találni: jól, igen jól jár ezzel a hatalmas tématömeggel, mert amit benne talál, az a valóban *népi elemek* tárosháza s az ezekből kifejlett artisztikus továbbképzésü nem népi művészet irányjelölője.

A magyar népi művészet irodalma a *Bikessy—Heimbucher*-féle 1816-iki munka óta immár ötnegyedszázados. *Szeremley* Miklós, *Prónay* Gábor 1850 körül, *Mátrai* Lajos és *Huszka* József 1880 körül, *Ráth* György, *Szendrey* János 1890 körül gyüjtöttek *Herman* Ottóval együtt. *Bátky* Zsigmond, *Gróh* István, *Visky* Károly, *Györffy* István, *Körösfői-Kriesch* Aladár, *Thoroczkai-Wiegand* Ede, *Nádai* Pál, *Leyer* József munkáira épül fel a szóbanlevő vaskos, harántnegyed formáju kötet, mely összefogott irodalmat is ad. A témakincs a *Néprajzi Muzeum,* az rolt anyagára és az *Iparművészei Iskola,* továbbá a *Képzőművészeti Iskola,* az *Állami Nőipari Iskola* s a *Székesfővárosi Iparrajziskola* tanárainak és tanitványainak alkotásaira támaszkodik. Egyuttal kitünő nyommutatója annak az utnak, mely 80 év világkiállitásain *(London* 1851, *Bécs* 1873, *Chicago* 1893, *Páris* 1900, *Milano, Monza, Barcelona* 1929) juttatta Európa elé a magyar népmüvészet kincsét. Ez a kitünő kötet nem mint *halott* muzeális tényt könyveli el az *élő* népi művészet tényeit (Sárköz, Matyó, Palócföld, Ormánység, Kalotaszög, Somogy, Mezőtur), hanem e tényeket a népiség kisebb világából az élő iparművészet és képzőművészet univerzális magaslataiba való átlendülésében, mint fejlődésvonal kiindulását mutatja be. E kötetben a Falu és Város reális kapcsolata nyilatkozik meg: az a kisugárzás, mely a városi alkotás talajául a falut igazolja. *„Városi"* és *„falusi"* *(Cittadinenza* és Contadinenza) csak a renaissance szellemi gőgjében állott szemben: a népi s a városi művészet mai kölcsönhatását azonban mi már ismerjük. Nem minden városi művészet fakad a népiből s nem minden népi tisztára *csak* népi. Ezt a mühelyszerü, városivá alakuló folyamatot (a dolgok természetes genezisü rendjét) azonban csak az a biztos, ösztönös izlés s az a stilusismeret tudta elválasztani, ami *Györgyi* Kálmánnak (a népin épitő városi mestermivesek céhe friss szellemü, minden uj törekvést a hölcs tapasztalat lemérséklésével lemérni és megérteni, átvenni tudó atyamesterének) sajátja és az ujra a saját fiatalsága területéhez visszafordult *Czakó* Elemér kulturáltságának erénye.

Hihetetlen a népi formák itt feltüremlő özöne. Cifraszür, magyar kapu, kopjafa, himes, fonalas, irottas, varrottas, szőttes, kályha csempe, láda tulipántos virága, bábsütő minta, kékfestő nyomófa, kurta suba, kisködmön, szijjártómives csellengő, „panyolviackos" berakásu döbözke páváskodik és virit. Alvinci kék-fehér ólommázas bokályok beszélnek anyagszerüségük népi fayence nyelvén és pohoskodnak leirhatatlan népi erejü formákkal. Festett mennyezetek, ékrovátos fonyószékek, lepedővégek, sulykoló csapófák mosolyognak, drága öreg-vén somogyi aknász komoly képpel faragott bürgelábát elkapó gamóin a szentmiklósi aranylelet ősi, keleti formái döbbentenek. Mindenen az alföldi paraszt keleti fejedelmi majesztása és pátriárkális komolysága, a bokályokon Faenza és Gubbio olasz reneszánszai magyar parasztivá izesedve. Somogyi juhászi faragásokon a kiforrott forma csodálatos leegyszerüsödése, a matyók himesein a szinek burjános pompája. A kötet további lapjain mindez müvészi iparban és képzőmüvészetben: *Lajta* Béla, *Muhits* Sándor, *Helbing* Ferenc, *Gróh* István, *Simay* Imre, *Laszkovszky* György, *Koós* Károly, *Györgyi* Dénes, *Menyhért* Miklós, *Kozma* Lajos nevei: a mütyurkétől felépülő ipari müvészet. A könyv kiállitása a 350 éves kulturáju nyomda modern remeke. Csak az a kár, hogy a magyar iparművészet és népi müvészet iránt érdeklődő magyar barát idegen vendégutasok számára való német, olasz, francia, vagy angol leirás hiányzik.

Ez a könyv — végezetül legyen mondva — a Berlinen át hozzánk betörő moszkovitaforradalmi elméleti formátlanság kiagyalt futurizmusa helyett biztos kézzel mutat rá arra a formakincsre, mely a magyar földből gyökeresedett. Ma ez a legfőbb értéke a pompás könyvnek.

Bevilaqua-Borsody Béla dr.

— **Iró és kritikus.** A *Képes Krónika* ujesztendei számában *Császár* Elemér dr. egyetemi tanár dialogust irt *Iró és kritikus* cimen. Az irodalmi kritika problémája soha annyira nem érdekelhette a magyar irodalmi közvéleményt, mint ezuttal. Mind élesebb az ellentét az irodalom és a kritika között, mert a pajtáskodásnak és az egyoldaluságnak szelleme tulságosan érzékennyé tette az irókat, másfelől pedig nem tudta kialakitani a megfelelő kritikai mértéket. Amikor a magyar irodalomtörténetirás kitünő professzora, s maga is egyike a legkiválóbb kritikusoknak, akik birálataikban a magasabb irodalmi szempontokat tartják csupán csak szem előtt, tehát *Császár* Elemér szól hozzá ehhez a kérdéshez, akkor megnyilatkozása különösen figyelmet érdemel. Mindaz, amit a *Képes Krónika* dialogusában elmond, annyira igaz és őszinte, olyan meglepő biztonsággal mutat rá a hibákra és a bajokra, hogy csak örvendeni lehet annak, hogy ő is hozzájárul a maga tekintélyével és nagyszerü irásával ezeknek a kérdéseknek tisztázásához. Hinni lehet, hogy mindennek csak az lesz majd az eredménye, hogy hamarosan kialakul a komoly és igazi kritikai szellem a magyar irodalmi életben.

Stefano Landi

Ez alatt az irói álnév alatt ir Stefano Pirandello, a világhirü Luigi Pirandello fia. Harmincnégy éves, müvelt, tehetséges iró, aki talán éppen azért ir álnév alatt, mert saját tehetségét akarja önállón és előitéletmentesen érvényesiteni. Nagy emberek fiainak sorsa, hogy apjuk nevének dicsfénye homályt borit rájuk és igy érdemeiket nem veszik észre.

Stefano Pirandello szépirodalmat és bölcsészetet tanult az egyetemen; zenetanulmányokat is végzett és zeneszerzéssel is foglalkozik. Résztvett a háboruban mint hadnagy; három hónapi frontszolgálat után osztrák fogságba esett és a hadifogságból csak három év mulva, a háboru vége szabaditotta meg.

Ujságiró. Egyik előmozditója és lelkes hive volt a „Teatro dell'Arte"-nak. Ujságokban és folyóiratokban sok novellája jelent meg és különösen tetszettek rövid, szellemes állat-dialógusai.

Több szindarabot irt, igy „A kétemeletes ház" cimü három felvonásost, amelyet a Niccodemi-társulat hozott szinre szép sikerrel; a „Gyerekek" cimü bájos egyfelvonásost, amelyet a „Teatro degli Italiani" adott elő. További szinművei: „A létminimum", „Ami mamája", „Bianca kisasszony", „Egy lépcsőfokkal lejebb", „Az adott helyzetnél fogva", mind három felvonásos szinmüvek, amelyeket azonban még nem adtak elő.

Szorgalmasan dolgozik más, uj szinműveken is, egyebek között egy nagyszabásu ötfelvonásos szentjátékon, „Nem szabad" cimmel. Ezenkivül készülőben van egy regénye is.

— **Ráth-Végh István: Chère szivem.** *Ráth-Végh* István *Chère szivem* cimmel irta meg legujabb regényét, amelyben egy küzdelmes élet révbe jutását ismerteti meg az olvasóval. A regény hőse téves eszmék rabja, aki eleinte az érzékek hatalmában hisz, az igazi, a tiszta, a megváltást jelentő szerelem azonban ráeszmélteti nagy tévedésére. *Ráth-Végh* István kitünő meseszövő, regénye mindvégig fordulatos és izgalmas és igy állandóan ébrentartja az olvasó érdeklődését. Alakjai élnek és elég, ha megszólalnak, máris a valóság illuzióját keltik az olvasó lelkében. A regény cselekménye nem szétágazó, hanem egyenes vonalu, *Ráth-Végh* István biztosan halad a célja felé, Stilusa közvetlen és lebilincselő. Tud nevettetni, tud könnyet csalni a szembe, érzései őszinték és igazak. Az élvezetes könyv a napokban jelent meg és minden könyvkereskedésben kapható.

— **Pitypang. Bethlen Margit grófnő elbeszélése.** A legutolsó huszonnégy órában hagyta el a sajtót Bethlen Margit grófnő legujabb kötete, a *Pitypang.* A kötet, amely cimét sorrendben első elbeszélésétől kapta, egész sereg rövidebb lélekzetü novellát, rajzot, krokit tartalmaz. Tárgy szempontjából a legváltozatosabbak ezek az elbeszélések, de valamennyinek közös jellemvonása a tömörre fogottság s az a költői lendületü stilus, amely Bethlen Margit grófnő valamennyi irását jellemzi. A könyv a *Singer és Wolffner* cég egyszerü, diszitingvált eleganciáju kiadásában jelent meg. Részletes ismertetésére visszatérünk.

— **Kisértő Árny.** *(Regény, irta Jean de La Bréte, forditotta Trugly Margit. A Magyar Kultura kiadása. Budapest.)* A Magyar Kultura már nagy népszerüségre szert tett regényeinek sorozatában jelent meg most a *Kisértő Árny,* az ujabb francia katolikus szellemü irodalomnak ez a rendkivül finom, mély lélekanalizissal és perdülő eseménysorozattal telt terméke, amely a szerzőnek egyik legszebb és legirodalmibb alkotása. A fordító finom, szép magyarsága s hajlékony nyelvérzéke bizonyára jelentékenyen hozzájárult, hogy magyarban a regény mint olvasmány is rendkivül élvezetes s teljesen visszaadja a szerző nyelvezetének költőiségét. Egy születés titka a kisértő árny, amely végig, egy egész életen át tölti meg keserüséggel és bánattal egy család életét, a kiengesztelésig. Vannak ballépések — mondja a szerző —, amelyeket a világ minden szenvedésével sem lehet jóvá, vagy meg nem történtté tenni, s az ilyen ballépések borzalmas következményeitől nem lehet megszabadulni, amig az illető át nem megy az örök béke országába. Milyen vigasztaló gondolat, hogy a kisértő árny nem mehet oda, tulra. Boldog csak az, aki a jót hinti szét maga körül, tetteiben és gondolataiban. A pompás, szórakoztató és magas erkölcsi tanulságokat reveláló regényt a legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe. A *Magyar Kultura* regénysorozatának ez a kötete is bizonyára inkább való a családok olvasóasztalára, mint a kalandorregények fölületes, sekély s romboló hatásu irásai. Külön érdeme a szerzőnek, hogy nem sablont, hanem valóban regényt, tehát kész, szépen felépitett mesét ad s mondanivalóival nem téved el a terméketlen analizálások s a tehetetlen szófecsérlések semmitmondó áradatában, mint sokan az ujabb regényirók közül, akik szociológiát, filozófiát, korrajzot, lélekanalizist adnak ugyan, de igazi regényt irni nem tudnak. Külön meg kell állapitanunk, hogy a kötet kiállitása a Pallas nyomdát dicséri.

— **Soproni Katolikus-köri Almanach.** A soproni Katolikus Kör megbizásából 1930. évre almanachot szerkesztett *Gábor* Géza dr., amely ugy kiállitásának szépségével, mint tartalmának érdekességével és magas nivójával méltó a Katolikus Kör előkelőségéhez. A naptári részen kivül egész sorozat verset, tanulmányt és egyéb közleményt foglalt össze az almanachban a szerkesztő, igy *Feichtinger* Mátyás, *Büchner* László soproni prépost, *Iváni* Rella, *Szántó* Antal dr., *Koszternitz* József dr., *Drosnyák* János, *Csura* Miklós, *Csaplovics* József, vitéz *Tóth* Alajos, *Csergő* Gábor, *Közi-Horváth* József dr., *Halász* Gyula dr. cikkeit és verseit. A szép almanach vitéz *Tóth* Alajos soproni könyvnyomdai müintézetében jelent meg.

— **Folyóiratok szemléje.** Az *Evangelium,* a kitünő katolikus hitszónoklati és lelkipásztori folyóirat uj évfolyama nagyértékü tartalommal indult meg. A kétszázhusz oldalas első számban a kiváló beszédeknek egész sora jelent meg. Olyan gazdag kincsesház ennek a folyóiratnak minden száma, hogy ez a gyüjtemény magas értéke a katolikus irodalomnak. — A *La Rassegna Italo-Ungherese, Olasz-Magyar Szemle* legutóbbi száma bucsuzik Durini di Monza követtől. Berzeviczy Albert olaszországi benyomásairól, Ugo Girratana olasz országgyülési képviselő az olasz-magyar barátság alapelemeiről ir. A folyóirat olyan gazdag magyar-olasz gazdasági és szellemi kapcsolatok ismertetésében, hogy ennek mindenki hasznát veszi, akit ezek a problémák érdekelnek. — A *Magyar Statisztikai Szemle* decemberi száma közli Kovács Alajosnak Erdély népmozgalmát vallásfelekezetek szerint 1921—1927-ig tárgyaló tanulmányát, Konkoly-Thege Gyulának a magyar földbirtok jelzálogilag bekebelezett terheit az 1928. év végén és az 1929. év közepén ismertető tanulmányát, valamint Szőllősy Zoltánnak Magyarország erdőgazdaságáról és fafogyasztásáról és Somogyi Józsefnek a világ gépkocsiközlekedéséről szóló cikkeit. — A *Külügyi Szemle* januári számában Három halott cimen Gratz Gusztáv dr. Bülow hercegről, Miksa badeni hercegről és Stresemannról rajzol portrékat, Andrássy Gyula gróf külpolitikai eszméiről Lutter János dr. egyetemi magántanár értekezik. Sömjén László dr. hosszabb tanulmányban ismerteti a kisebbségek állampolgársága és az állampolgársági jog nemzetközi jogi kodifikációja. Albrecht Ferenc dr. pedig az állampolgári loyalitás ujabb átértékelésének kérdését. Gombó István dr. a Nemzetközi Munkaügyi Szervezethez beosztott külügyminiszteri fogalmazó Magyarországnak szervezetben kifejtett tevékenységét ismerteti. Kisebb közleményeit Pap Dezső, Danilovics Pál, Szent-Istvány Béla, Ruttkay László, Horváth Jenő, Geőcze Bertalan, Drucker György, Weninger László, Göllner Aladár, vitéz Nagy Iván, Zelovich László, Krón Andor és Fiedler Sándor báró irták. —

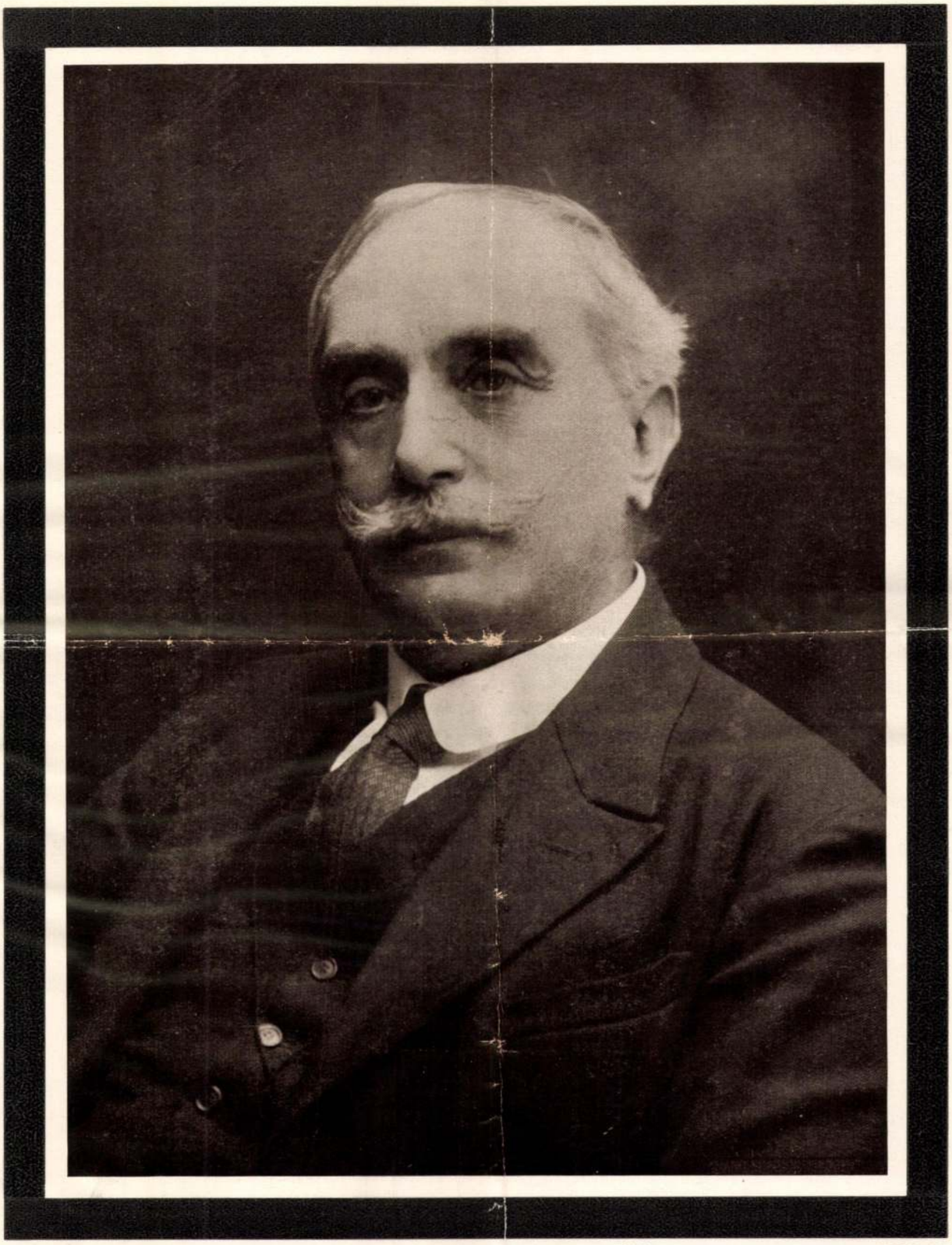

1860 1930

Györgyi Kálmán

†

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT ELNÖKSÉGE, VÁLASZTMÁNYA ÉS A TAGOK ÖSSZESSÉGE NEVÉBEN FÁJDALOMTÓL MÉLYEN LESUJTVA ADJA TUDTUL, HOGY

GYÖRGYI KÁLMÁN

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT IGAZGATÓJA, A „MAGYAR IPARMŰVÉSZET" SZERKESZTŐJE, M. KIR. KORMÁNYFŐTANÁCSOS, TÖBB HAZAI ÉS KÜLFÖLDI RENDJEL ÉS KITÜNTETÉS TULAJDONOSA, KULTURÁLIS ÉLETÜNKNEK CSAKNEM FÉLSZÁZADON ÁT VEZETŐ EGYÉNISÉGE, FOLYÓ ÉVI JANUÁR HÓ 19-ÉN, HETVENEDIK ÉVÉBEN ELHÚNYT.

Szüntelenül munkás élete a magyar művészeti oktatáson és iparművészetünk irányításán át a művelődésnek szentelt önzetlen áldozat volt. 1884-től tanára, 1911-től c. igazgatója volt a Székesfővárosi Iparrajziskolának. Úttörője és szervezője annak a nagy átalakulásnak, mely a művészeti és iparművészeti nevelésünknek új alapokat adott. 1902-től fáradhatatlan energiával újjászervezi elemi iskolai rajzoktatásunkat. Mint rajzoktatási szakfelügyelő kidolgozta a fővárosi elemi és középfokú ipariskolák részletes tanterveit és módszeres utasításait, miket a magyar állam iskolái és külföldi intézetek is mintául vettek. Eszméit nagy és mindig értékes irodalmi munkásságán kívül országszerte tartott előadások és kiállítások szervezésével népszerűsítette.

1894 óta, harmincöt éve Társulatunk titkára, majd főtitkára és 1906 óta igazgatója. 1897 óta szerkeszti a Magyar Iparművészetet. Ez a két szervezet az ő hatalmas koncepciójú munkásságának színtere. Mindig cselekvő, szüntelenül tevékeny lénye kiárad iparművészeti életünk legtávolabbi térségeire, energiája, lendülete megtermékenyítést ad mindennek. Lelke nagyságát, emberi gazdagságát hirdetik tettei, melyekkel pályákat segített kibontakozáshoz, intézményeket, szervezeteket, múzeumokat, iskolákat gazdagított és hirdetik azok a kifürkészhetetlen hatások, melyekkel a maga lényének dús erőit szertesugározta.

EMLÉKÉT KEGYELETTEL ÉS SZERETETTEL ŐRIZZÜK!

Temetése 1930. évi január hó 22-én, délelőtt 11 órakor volt az Országos Iparművészeti Múzeum csarnokából a farkasréti temetőben, a főváros által adományozott dísz-sírhelyen.

GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKEZETE

Elhagyott bennünket gazdag életének alkonyán. Kihűlt tetemét szeretet kísérte utolsó útjára. De itt maradt számunkra lelkiségének az a része, amit az érzés és az érdem skáláján mérve mindenkor kegyelettel fogunk őrizni.

Amit magából adott, az mindig mások javára szolgált. Mint tanár, mint iskolai igazgató és mint rajzoktatási szakfelügyelő széles sugárkörben világított. Gondolatának, érzésének, lendületének és képességének javát azonban mégis leginkább a magyar iparművészet ügyének szentelte. Harmincöt évet töltött az Iparművészeti Társulatnál s harminchárom évet a Magyar Iparművészet szerkesztőségében. Finom és áldozatkész munkájával egy egész ember egész életének hivatását töltötte be. Eredményei nem is voltak egyszerű szorgalmi munkaeredmények, hanem jelentőségükben felfokozódnak kultúrpolitikai magaslatokig.

Az Iparművészeti Társulat karöltve a Múzeummal és Iskolával együtt élte át fiatalságának virágkorát. Sorsuk annyira egybefonódott, mint három testvéré. A Múzeum gyüjtötte a mult dokumentumait, az Iskola készítette elő a jövőt s a jelen gondozása a Társulatra maradt. Ennek a feladatköre teljesedett be Györgyi személyében. Harmincöt éven át ő volt a magyar iparművészeti élet központja. Mint egy nagyszerű antenna felfogja a tervező művész, az előállító müiparos és a vásárló műbarát oldaláról jövő hullámokat, s a feléje irányuló vágyakat, törekvéseket, sőt álmokat is igyekezett realizálni. Helytállt mindig jóságosan, férfiasan és áldozatkészen. Legfeljebb ott vonult el szerényen, amikor az érdemek és sikerek jutalmát osztogatták.

Mint rajzoktató ő tanította a tanítókat tanítani. Azt akarta, hogy minden magyar gyerek szemével lássa és figyelje a valóság jelenségeit, de ugyanakkor lelkével érezze és becsülje meg a mult hagyományait.

Mint előadásrendező azt hirdette, hogy az iparművészet a nemzet számára nem fényűzés, nem kiváltságosak kedvtelése, hanem szerves része a nemzeti kultúrvagyonnak. A demokratizált művészet mindnyájunké. És ennek a művészetnek a szeretete már csaknem azonos fogalom a hazaszeretettel.

Mint kiállításrendező bel- és külföldön mindig csak azt emelte ki, ami kvalitás és ami magyar.

Mint szerkesztő pedig az egész magyar társadalmat vette munkába, — a lelkesedőket éppúgy, mint a közömböseket vagy a tudatlanokat egyaránt. Rámutatott a mintaszerű külföldi példákra. Szociális érzékkel a szegény ember bútorára. Vallásos érzéssel az egyházművészetre. Főleg pedig propagálta, igyekezett hatóságokkal és magánosokkal megértetni az itthon született tárgyak és gondolatok megbecsülését. A legnehezebb időkben fenntartotta a kontinuitást, és a piszkos veszedelmekkel szemben segített mindenkin, aki arra rászorult, s minden válságon át, minden munkában, harcban megvédelmezte a Társulat kincseit a maguk sértetlenségében.

Györgyi Kálmánnak mint kultúrpolitikusnak egyik legnagyobb érdeme, hogy a művészet és a mesterség közt lebegő iparművészetünket a magyar népművészet biztos talajához igyekezett kapcsolni. Gondolatvilágában ugyanis az élt, hogy a magyar iparművészetet mindenképpen olyan műveltségbeli egységbe kell foglalni a népművészettel és a háziiparral, mint amilyen egység ma már a magyar zene és a Petőfi—Aranyon nyugvó magyar nyelv és irodalom.

Innét van az, hogy lankadatlan buzgalommal gyüjtötte a magyar népművészet emlékeit, pedig valójában ez a feladatkör nem is tartozott az Iparművészeti Társulathoz. Gyüjtötte e művelődési kincseket s körülhordozta a világkiállításokon a diadalmas magyar iparművészet mellett, hogy ezek is segítsék megjavítani a világvéleményt rólunk s felkeltsék a bizalmat népünk képességei felől. Eljuttatta a népművészet megtermékenyítő hatását az iskolákba, múzeumokba és az iparművészet gyakorló műhelyeibe is. Megérkezik Széchenyinek ahhoz a gondolatához, hogy „a műveltség erő!“ Sőt tovább menve addig, hogy a magyar művészet magyar nemzeti erő; a magyar iparművészet pedig nemcsak nemzeti, hanem nemzetgazdasági erőtényező is.

Györgyi Kálmán olyan „világító ember“, aki mint tanító, író, szervező erő, muzeológus és kultúrpolitikus egyaránt megmutatta számunkra, miként kell önzetlen munkaszeretettel — az egyéni érdekeken túl szolgálni a hivatást s ezzel szolgálni a művészetet és a hazát.

CZAKÓ ELEMÉR

Gy. K. emlékezete
MI. 1930. 1-2. f.
arck-el
és mással-el

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

XXXIII. ÉVFOLYAM. 1930. 1-2. SZ.

SZERKESZTETTE: GYÖRGYI KÁLMÁN

KIADJA AZ O. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 69

ELŐFIZETÉSI DÍJ EGY ÉVRE (10 SZÁM) 20 P

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT, AZ ORSZÁGOS MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉS ISKOLA KÖZLÖNYE.

1930.

XXXIII. ÉVFOLYAM. 1—2. SZÁM.

UNGARISCHES KUNSTGEWERBE

OFFIZIELLES ORGAN DER LANDESGESELLSCHAFT FÜR KUNSTGEWERBE, DES KUNSTGEWERBEMUSEUMS UND DER KUNSTGEWERBESCHULE.

1930.

XXXIII. JAHRG. NUMMER 1—2.

HUNGARIAN APPLIED ART

THE OFFICIAL ORGAN OF THE HUNGARIAN SOCIETY OF APPLIED ART, OF THE MUSEUM AND SCHOOL OF HUNGARIAN APPLIED ART.

1930.

FOUNDED IN 1897. NUMBER 1—2.

A címlap képe Árpád-házi Boldog Margitot ábrázolja. (XV. századbeli fametszet az esztergomi ker. múzeumból.)
Az iniciálisokat F. Kovács Erzsébet rajzolta.

TARTALOM — INHALT — CONTENTS

Czakó Elemér: Györgyi Kálmán emlékezete. — Das Gedächtnis Györgyi Kálmán. — Reminiscence of Györgyi Kálmán 1

Szokolay Béla: Az iparművésznevelésről. — Über die Erziehung des Gewerbekünstlers. — Education of students of applied arts 3

Szönyi Ottó dr.: A budapesti Új Szent János-kórház kápolnájának freszkói. — Die al fresco Wandgemälden der Kapelle des neuen Hl.-Johannes-Spitals in Budapest — Al fresco mural-painting at the chapel of new St. John's hospital in Budapest 6

Leszkovszky György: Freszkó. — Fresko. — Fresco 17

Szmrecsányi Miklós dr.: Az egri érseki liceum kályhái. — Die Kachelöfen des Egerer Lyzeums. — Faience stoves in the lyceum of Eger 19

Bor Pál: Modern villa, modern lakás. — Die moderne Villa, moderne Wohnung. — Modern villa, modern home 22

In memoriam 23

Krónika. — Chronik. — Chronicle 33

Szakoktatás. — Fachunterricht. — Instruction in crafts 35

Kiállítások. — Ausstellungen. — Exhibition 35

Szakirodalom. — Fachliteratur. — Litterature of crafts 41

Külföld. — Ausland. — News from abroad 43

Lexikon. — Lexikon. — Lexicon 43

Hirdetések. — Anzeigen. — Advertisment 44

Az előfizetés a »Magyar Iparművészet« egy évfolyamára 20 pengő. Külföldre 25 pengő. — Jahresabonnement 20 pengő. Für das Ausland 25 pengő. — Annual subscription 22 pengő; abroad 25 P.

Szerkesztőség és kiadóhivatal — Schriftleitung und Geschäftstelle — Redaction and administration: Budapest, VI., Andrássy-út 69. Telefon: Aut. 206—78.

Az O. M. Iparművészeti Társulat tagjainak a »Magyar Iparművészet« illetményként jár. Tagul jelentkezni lehet az igazgatóságnál (Budapest, VI. ker., Andrássy-út 69. szám). A tagsági díj az 1930. évre 20 pengő.

IFJ. WEINWURM ANTAL

ÉS TÁRSA

KÉSZÍT KIFOGÁSTALAN

KLISÉKET

A „MAGYAR IPARMŰVÉSZET“ KLISÉINEK TÚLNYOMÓ RÉSZE MŰHELYÜNKBEN KÉSZÜLT

BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 6. SZ.
ALAPÍTTATOTT: 1905. TELEFON: A. 286-16

MŰTERMEN KÍVÜL IS VÁLLALUNK FÉNYKÉPFELVÉTELEKET

Györgyi Kálmán

rod

ÉIÉM. 1930. 5–6. f.
19. l. (Györgyi Kálmán
meghalt)

-e? .....

.....

? .....

osztályát elvégezte-e? .....

paros- és kereskedőtanonc iskola II-ik osztályát

.....

nyászatot, kereskedelmet s iparszerűen folytatott

en belül 3 év óta akár egyfolytában, akár meg-

ában)? .....

elői minőségben van-e alkalmazásban? .....

-, vagy magánszolgálatban ugyannál a munkaadónál

a állandóan van-e alkalmazva? .....

n át alkalmazva? .....

ltiszt-e? .....

.....

.....

kséges mennyiség a központi választmánynál
19. sz.) kapható.

Székesfővárosi házinyomda 1914.

Györgyi Kálmán

Cród

Építőmunka 1934. 3 sz

7 b l. (Györgyi Kálmán emlékkiállítás.)

Tervezte

Györgyi Kálmán

l.

Ezredéves Eiáll

XII csop. 44. l.

Györgyi Kálmán

építész

vod

Közlemkiall

95. 4

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 495418

Györgyi Kálmán

Lánd
3

Közlezrkiáll

1387 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Györgyi Kálmán

l.

Forum

1934. 185. l.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. 1927.

27. évi VIII. (rendes) közgyülés megtartásának engedélyezésére és időpontjára vonatkozó ismételt értesítések 82, 94, 102, 116, 124
27. évi rendes tisztújító közgyűlés 148
27 június 10—12-én megtartott VIII. (rendes) közgyűlés jegyzőkönyve 166

Kamarai választmányi ülések:

kamarai választmányi ülés 1926 dec. 21-én 11
kamarai választmányi ülés 1927 jan. 14-én 24
kamarai választmányi ülés 1927 jan. 26-án 36
kamarai választmányi ülés 1927 febr. 18-án 52
kamarai választmányi ülés 1927 márc. 11-én 74
kamarai választmányi ülés 1927 márc. 31-én 82
kamarai választmányi ülés 1927 ápr. 29-én 103
kamarai választmányi ülés 1927 máj. 13-án 116
kamarai választmányi ülés 1927 máj. 20-án 124
és 73. kamarai választm. ülés 1927 jún. 2-án és 10-én 134
kamarai választmányi ülés 1927 június 17-én 142
kamarai választmányi ülés 1927 július 1-én 173
kamarai választmányi ülés 1927 szept. 16-án 237
és 78. kamarai választm. ülés 1927 szept. 30. és okt. 14. 268
és 80. kamarai választm. ülés 1927 szept. 21. és szept. 28. 275
és 82. kamarai választm. ülés 1927 nov. 18. és nov. 25. 302
kamarai választmányi ülés 1927 dec. 9-én 316

*

apy Viktor: Mit és hogy kell jelenteni a munkásbiztosítóhoz? 52
dapesti Mérnöki Kamara jelentése az 1926. évi működéséről 150
ntető bírósági ítéletek 12, 82, 104, 174, 238, 268
alálozott tagok 11, 24, 52, 74, 82, 103, 116, 134, 142, 173, 238, 268, 276, 304 és 316
fizetési felhívás a Kamara tagjaihoz 142
ítőmesteri ipar gyakorlásához szükséges szakképzettség igazolásánál a mérnöki oklevelek figyelembevétele. (Keresked. miniszt. rendelet) 61
esítés a nemzetközi vásár megtartásának időpontjáról 288
gyelmi bírósági határozatok 12, 104, 116
lebbviteli határozatok 12
yelmeztetés a mérnöki nyilvántartásba való jelentkezésre 276
iskolai képzettség és felmondás (Kúriai ítélet) 62

Györgyi Kálmán
[butorterveső ipanművész]

Fővárosi Lapok 1896. máj. 24., 16.o.
(Magyar ipanművészet a kiállításban).

Kalmán

Györgyi Kálmán

ivód
z

Holló Károly. A mű-
vészeti oktatás és rajz-
tanítás legujabb mozgalmaira vonatkozó
megjegyzések. Kolozsvár
1905. 41. l. 46. l. 47. l.
49. l. 57 l.

POSTA-TARIFA

Küldemény neme	a) Belföld		b) Külföld		
	Helyben	Vidékre	Németország	Olaszország és gyarmatai	Egyéb külföldi
Levél	20 g-ig 10 f 40 g-ig 14 f 250 g-ig 18 f 500 g-ig 26 f	20 f 28 f 36 f 50 f	20 g-ig 32 f tov. 20 g-ként 16 f	20 g-ig 32 f tov. 20 g-ként 20 f	20 g-ig 40 f tov. 20 g-ként 20 f
Levelezőlap	6 f	10 f	16 f	16 f	20 f
Nyomtatvány	10 g-ig 2 f 50 g-ig 4 f 100 g-ig 8 f stb.		50 g-ig 4 f tov. 50 g-ként 4	50 g-ig 6 f tov. 50 g-ként 6 f	
Áruminta	50 g-ig 6 f 250 g-ig 16 f 350 g-ig 24 f 500 g-ig 30 f		100 g-ig 8 f tov. 50 g-ként 4 f	100 g-ig 12 f tov. 50 g-ként 6 f	
Térti vevény és kifizetési értesítés	50 f		50 f		
Ajánlási díj	20 f	50 f	50 f		
Expressz-díj	belső ker. —.60 külső ker. 1.60	60 f	80 f		

Utalványdíj

a) Belföldre	b) Külföldre
20 P-ig —.20 P	40 P-ig —.50 P
50 P-ig —.40 P	100 P-ig —.80 P
100 P-ig —.60 P	200 P-ig 1.30 P
500 P-ig 1.20 P	300 P-ig 1.80 P
1000 P-ig 2.— P	400 P-ig 2.30 P
1200 P-ig 2.20 P	további 100 P (1200 P-ig) 50 f
Legnagyobb feladható összeg 1200 P	

Értéklevéldíj belföldre

A rendes ajánlott levél díján felül a nyilvánított érték minden **400** P-je vagy töredéke után **40** f értékdíj jár.

Nyitva (olvasva) feladva az értékdíj kétszerese jár.

Táviratok

Helyben szavanként **4** f, belföldi forgalomban szavanként **10** f, minimum P **1.—**

Telefondíj: Helyi forgalomban nyilv. állomásról **20** f. Nem sürgős távolsági: I. díjöv P **1.10**, II. díjöv P **1.60**, III. díjöv P **2.20**, IV. díjöv P **2.30**, V. díjöv P **2.40**, VI. díjöv P **2.60**, VII. díjöv P **2.80**.

Csomag (belföldön) csakis 20 kg-ig

Súly	értéknyilvánítás nélkül					értéknyilvánítással				Biztosítási díj
	I—II.	III.	IV.	V.		I—II.	III.	IV.	V.	
	díjövben P				nem terjedelmes	díjövben P				terjedelmes
1	—.30	—.50	—.50	—.50		—.45	—.75	—.75	—.75	
1—5	—.40	—.70	—.70	—.70		—.60	1.05	1.05	1.05	100 P nyilv. tartott érték ig 20 f, 400 P-ig 40 f, tov. 400 P után 40 f.
5—6	—.45	—.75	—.80	—.90		—.68	1.13	1.20	1.35	
6—10	—.50	1.—	1.20	1.40		—.75	1.50	1.80	2.10	
10—11	—.55	1.05	1.30	1.60		—.83	1.58	1.95	2.40	
11—15	—.60	1.20	1.60	2.—		—.90	1.80	2.40	3.—	
15—16	—.65	1.25	1.70	2.20		—.98	1.88	2.55	3.30	
16—20	—.70	1.50	2 —	2.80		1.05	2.25	3.—	4.20	

OKMÁNYBÉLYEG-TABLÁZAT

SZÁMLÁK		VÁLTÓK
200 P-ig P —.02	10000 P-n felül 2 P	1. 0·12%, ha a fizetési határidő belföldön kiállított váltóknál 6 hónapnál nem később, illetve külföldön kiállított váltóknál 12 hónapnál nem később jár le.
500 P-ig P —.05		
1000 P-ig P —.10		
2000 P-ig P —.20		
5000 P-ig P —.50		2. 0·6 %, ha a fizetési határidő belföldi váltóknál 6 hónapon túl, külföldi váltóknál 12 hónapon túl jár le.
7500 P-ig P —.75		
10000 P-ig P 1.—		

Györgyi Kálmán

rendes tanár, szabadkézi ékitmények és tájrajz, mértan, látszattan

Iparrajziskola 1888
6. 35. l.

u. o. 1889. 29. l.

az 1889/90. tanévben főleg a IV. ker. főreáliskolában működott.

Iparrajziskola 1890.
4. l. 29. l.

u. o. 1891. 19. l.

u. o. 1892. 19. l.

u. o. 1893. 19. l.

u. o. 1894. 19. l.

u. o. 1895. 18. l.

(Szepes m.)

Káposztafu. R. k. temp.

St. Görincz Oltár
helyreállási terve
Lux K. 1909
halmapapír pauza 1 db.
fénytenyomat 1"
2 db.

Keresztfalu R. k. tplom

alaprajza Méret 1:100
Pollrajz. Magy. 41 x 32

Szepesmegyei templomok

A budapesti felsőépítő
ipariskola felvételei.
Tverk H. tanár vezetése
mellett. — 39 db.

Györgyi Kálmán

ornamentális és mértani rajz, szemléltető látszatban.

Iparrajziskola 1896. 12.l

u.o. 1897. 18.l

u.o. 1898. 21.l.

u.o. 1899. 16.l.

u.o. 1900. 5.l. 18.l

Az orosz császári kent Anna rend lovagja

u.o. 1901. 24.l.

97

Vajda János Képirata VI. 145.

Györgyi Kálman

a berni népoktatási kongresszuson.

u.o. 1904. 13. l. 20. l.

u.o. 1905. 13. 26. l.

Fenti felügyelete alatt folyt az elemi iskolákban a rajztanítás. 1905-funiusában a városligeti iparcsarnokban gyermekrajz kiállítást rendezett, bemutatva az uj rajztanítás eredményét.

Mint az elemi iskolai rajzoktatásügyi felügyelő a rendes iskolai oktatás kötelezettsége alól fölmentetett és csakis az egyik elemi iskolai tanítónői rajztanfolyam óráit látta el:

u.o. 1906. 9. l. 18. l.

~~[illegible]~~ A milanói kiállítás rendezése körül szerzett érdemeiért – mint az Iparmüvészeti Társulat vezértitkára – a Ferenc József-rend tiszti keresztjét kapta.

u.o. 1907 14. 15. l. 25. l.

Részt vett a londoni III nemzetközi rajzoktatási kongresszuson.

u.o. 1908. 9. l.

Györgyi Kálmán

rendes tanár

Iparrajziskola 1902. 24. l

Résztvett 1902. nov. Hamburgban a rajztanitók részére tartott szaktanfolyamon s az ott megállapitott elvek szerint kezdte meg az elemi iskola négy finosztályában a tanítást a IX. k Bakats-téri elemi iskolában. A Király a magyar iparmüvészet fejlesztése körül szerzett érdemeiért a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. A turini iparmüvészeti kiállítás rendezése körül kifejtett működéséért az olasz koronarenddel tüntettek ki – Már végebben megkapta az orosz császári szent Anna-rendet.

1911

u. o. 1903. 25. l.

u. o. 1904. 9–11. l. 12,

1904. aug. a tanáis megbizásából részt vett fosdits

Gyöngyi Kálmán

Iparrajziskola 1909. 19. l.

u. o. 1910. 32. l.

u. o. 1911. 22. l.

Ez évben átvette a Magyar Iparművészet c. folyóirat szerkesztését.

asta:

. M. E. Ny.

Gjörgji Kálmán

erod

Jaschik Álmos

Az iparművészet és a tea. Karikás 1932.

I. cif. pil. szám

Györgyi Kálmán

mellszobra Lux Elektől

repr.

Kavezagmagyállam

lapszámszüm

Györgyi Kálmán

HÍREK

GYÖRGYI KÁLMÁN MEGHALT. *Györgyi* Kálmán, az Országos Magyar Iparművészeti Társulat Igazgatója, a Magyar Iparművészet szerkesztője, 69 éves korában meghalt. Györgyi Kálmán 1860-ban Budapesten született. A középiskolák elvégzése után a műegyetemen, majd a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait, ahol 1882-ben tanári oklevelet szerzett. A fővárosi iparrajziskolához 1884-ben nevezték ki tanárnak s az intézetnek 1911 óta címzetes igazgatója. Tanári működése mellett a művészeti nevelésről és iparművészetről írt cikkeket, melyek sűrűn jelentek meg a hazai és egyes külföldi lapokban. A hazai elemi iskolai rajzoktatás gyökeres reformja érdekében 1902-ben mozgalmat indított s a székesfővárosi iparostanonciskolák, a fővárosi elemi és polgári iskolák rajzoktatási szakfelügyelője lett. Az Iparművészeti Társulat 1894-ben Pasteiner helyére titkárnak hívta meg, 1902-ben főtitkár lett s 1906 óta volt az igazgatója a társulatnak. Az 1897-ben megindult Magyar Iparművészetnek főmunkatársa és helyettes szerkesztője, majd 1909-től szerkesztője volt a folyóiratnak. Számos kitüntetést kapott s 1925-ben kormányfőtanácsossá nevezték ki. Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum díszcsarnokából temették, az egyházi gyászszertartást dr. *Nemes* Antal püspök végezte. *Dréhr* Imre államtitkár mondott búcsúztatót, dr. *Czakó* Elemér ny. államtitkár pedig az elhúnyt munkásságát és érdemeit méltatta. *Végh* Gyula, az Iparművészeti Múzeum főigazgatója a múzeum részéről mondott búcsúztatót. A sírnál a társulat választmánya nevében *Szablya Frischauf* Ferenc festőművész-tanár búcsúztatta Györgyi Kálmánt, akinek emlékét szeretettel fogja megőrizni a magyar művésztársadalom.

TÉCSY LÁSZLÓ: DÜRER EMLÉKPLAKETT

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

ne lenne vonatkozásban közvetlenül a síkkal. Az alapvető elv a képsíkhoz való szigorú viszonosság. Mindezek a naiv egyiptomi művészek öntudatlanul befolyása alatt álltak annak a különös, négyszöges határoltságnak, annak a síknak, amelyet díszíteniök kellett. Csak egy ilyen trapézszerű négyszögsíkból fejlődhetett ki a sajátos egyiptomi stílus. Sok hasonlóságot mutat föl az asszyriai dekoratív művészet is, csakhogy itt inkább uralkodik a tömeg, a túlzsúfoltság. Jó példák erre a színes téglából készült frizek. A görög freskó közvetlenül az egyiptomi-kisázsiai művészetből fejlődött, de egy könnyedébb, egy graciózus vonalvezetés jellemzi és a síknak egy más beosztása. A görög freskóknál a magasságnak és a szélességnek egy rendkívül kelle-

Györgyi Kálmán

1879/80–1883/84

Ferképzomfoiskèvk

88.1.

Nagy Gyula, áll. tanító V. 305.

Gy. 4.

Gy. 4. *Kálmán*, művészeti író, Gy. 1. fia, * 1860, † Budapest 1929. 1884. a főv. iparrajziskola tanára lett, amellett irodalmi téren is dolgozott és a művészeti nevelésről és iparművészetről írt cikkei sűrűn jelentek meg hazai és külföldi szaklapokban. 1904. az Országos Magyar Iparművészeti Társulat titkára, majd igazgatója lett, az 1897. megindult Magyar Iparművészet c. folyóiratnak kezdete óta főmunkatársa, helyettes szerkesztője. 1907 óta felelős szerkesztője. Fáradhatatlan buzgalommal szolgálja a magyar iparművészet érdekeit. Az O. M. Iparművészeti Társulat az Iparművészeti Múzeumban Gy. emlékére 1934. kiállítást rendezett.

Ke. Gy. I. 431 k

SOKSZOROSÍTÓ TECHNIKÁK A GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁSON

ALBERT KNER: VERANSCHAULICHUNG DER TECHNIK DES VERVIELFÄLTIGUNGSVERFAHRENS IN DER KÁLMÁN GYÖRGYI-AUSSTELLUNG. Die Leiter der Landesgesellschaft für Kunstgewerbe hielten bei der Veranstaltung ihrer Ausstellung rein künstlerische Gesichtspunkte vor Augen; sie waren aber bestrebt, dem Zuschauer, an Hand der ausgestellten Objekte, auch die verschiedenartige Technik des Vervielfältigungsverfahrens verständlich zu machen. In den Sälen der Ausstellung werden dem Besucher sämtliche Arten der Vervielfältigungstechnik vor Augen geführt, vom ältesten Holzschnitt und vom Kupferstich angefangen, bis zur Radierung. An den gedruckten Reklamen, an den Packungen und Plakaten ist die Eigenart des Hoch-, Tief- und Flachdruckes zu beobachten. In dem eigenst für die Druckereien vorbehaltenen Saale gewinnt man Einblick in das Werkgeheimnis dieser verschiedenen technischen Verfahren. Mit Hilfe von schematischen Maschinen u. Walzen wird die Verschiedenartigkeit des Druckverfahrens veranschaulicht; aber auch die komplizierte Technik der Herstellung von Klisches ist zu beobachten und sämtliche Phasen des Tiefdruckes. Im selben Saale ist das Herstellungsverfahren von mehrfarbigen Litographien zu sehen. Die Färbung der bunten Textilmateriale mit Hilfe von Tiefdruckwalzen ist ebenfalls veranschaulicht. Die Ausstellung ist ein Beweis dafür, dass sowohl die Kunst der ungarischen Graphiker, wie auch die ungarische Vervielfältigungstechnik mit europäischem Mass zu messen ist.

A. KNER: THE PROCESS OF PUTTING IN PRINT SHOWN ON THE KÁLMÁN GYÖRGYI MEMORIAL EXHIBITION. Though the managers of the Exhibition were merely led by artistic principles, nevertheless, they made the spectators acquainted with the process of reproducting. In the rooms of the exhibition the various technics pass before our eyes from the oldest woodcut, through the engraving to the etching. The spectators may watch on advertisements, posters and covers the characteristics of typographic printing, of copper plate printing and of litographic printing. In the room reserved for the press, the management of the exhibition allows the spectators a look into the secrets of the press. Besides this the complicated technics of plate-making pass also before our eyes on schematically represented printing-cylinders and printing-machines. Here we see the ways of manufacturing of coloured lytographies, and the printing of textiles by means of printing-cylinders. This exhibition proved that Hungarian graphical artists, as well as Hungarian technic of putting in print are standing on European level.

Az Iparművészeti Társulat sokszorosító művészeti kiállításának rendezésénél elsősorban tiszta művészi szempontok vezették annak rendezőit. De iparművészeti kiállításról lévén szó, a sokszorosított, tehát iparilag előállított művészi objektumokon alkalmunk van betekinteni a sokszorosító ipar műhelyéletébe is. E kiállításon állapíthatjuk meg először, hogy iparunk felszabadult attól a nyomasztó befolyástól, amivel a német sokszorosító ipar a háború utáni években reánknehezedett. A nyomtatványokon csak itt-ott láthatjuk még a német befolyás nyomait, de nagyon sok nyomdánk eldicsekedhet azzal, hogy sikerült egyéni stílust teremtenie, melyben a modern „tárgyias" irány szerencsésen egyesül a tipikusan magyaros szellemű szerkezet-felépítéssel.

A kiállítás artisztikus termeit járva, e kettős — művészi és technikai — szemszögből nézzük meg a kiállított objektumokat. Rögtön megállapíthatjuk, hogy a rendezők elénk teregetik a magyar grafikus gárda műlapjait, a magyar nyomdák tipográfiáit és bibliofil könyveit, de egyúttal végigvezetnek bennünket minden sokszorosító eljáráson is, a fametszettől a rézkarcig és a legegyszerűbb tipográfiai eszközökkel előállított magasnyomású oklevéltől a komplikált technikájú litográfiáig (síknyomás), a Tiefdruckot (mélynyomást) sem hagyva ki.

Nyomdászaink magyar betűmetszők és tervezők hiányában még mindig a német betűtermésre vannak utalva. Mégis megállapíthatjuk, különösen a tiszta tipográfiai eszközökkel előállított oklevelekről és címlapokról, hogy nem a betűnek a rajza (karaktere, vágása) az, ami a nyomtatvány stílusát és ízét megadja, hanem az az üres terület, amivel a nyomdász a betűk és a sorok körül az üres papiron operál. A betűk és sorok ritmusa, a margóknak egymáshoz való viszonya és a szedéstükör helyes megválasztása teszi a lényeget. A nyomdász kezében a puritán egyszerű betűkből és nemes struktúrájú papirosból egyszerre művészi alkotás válik ezeknek segítségével.

MAGYAR IPARMUVESZET
1934
97 - 99. l.

Tovább menve a tipografizált műlapokat és könyvoldalakat már egy új elem díszíti és gazdagítja. Ez az illusztráció. Főleg a fametszet, és kis részben rézkarc és rézmetszet. A fametszet a legősibb magasnyomású eljárás, a nyomdászat őse, ma új reneszánszát éli és kevés ország dicsekedhet olyan fametsző gárdával, mint a mienk. Nem véletlen az, hogy az utóbbi évtized könyvkultúrájában olyan előkelő helyet foglal el ez az ősi technika. A fametszet határozott, éles, szálkás vonalaival stílusban legközelebb áll az ugyancsak vésett és határozott vonalú betűhöz. Ezért homogénebbül illeszkedik bele a szedett könyvoldalba, mint a játékosabb litográfia, vagy a technikában ellentétes rézkarc. Grafikusaink nagyrésze maga is mesterien kezeli a vésőt. A régieknél gyakran érezzük a ceruza és a toll nyomát, de kiállító művészeink nagyrészénél láthatjuk, hogy egybeforrtak a vésővel. A kiállított rézkarcok képviselik a mélynyomó technika legelőkelőbb válfaját. A legtöbb ilyen rézkarc tökéletesen magán hordja a művész kezenyomát : a rézlemez viaszkolásától, maratáson keresztül, gyakran a levonatok készítéséig is. A rézmetszet volt az a technika, mellyel a mult század eleje táján még majdnem minden könyvben találkozhattunk. Nehézkes és költséges volta miatt ma már csak az értékjegyek, pénzek előállításánál nyer felhasználást. Erre az aprólékos, sűrű texturás grafikai kifejező módra van ez a technika utalva. Művelőinek minden vonalnál külön kell megküzdeniök a szerszámmal és anyaggal. De azt a precizitást és a vonalaknak azt a határozottságát és élességét, amit ez a technika produkál, még csak meg sem közelíti a többi grafikai eljárás.

A reklámgrafikai csoport termében a modern csomagolás színpompás vitrinjeivel találjuk magunkat szemben. Ezek előállításánál leginkább a litográfiát veszik igénybe. Pár évtizeddel ezelőtt még könyvek illusztrálásánál, vagy egyes műlapoknál is gyakran találkoztunk ezzel a technikával, melynek talán a legjellegzetesebb tulajdonsága az, hogy nincs karaktere. A litográfkövön a toll, kréta, ecset és karcolótűn keresztül technikai korlátok nélkül talál kifejezési lehetőséget a művész. Honnan van mégis, hogy bibliofil könyveinkben mind ritkábban találkozunk ezzel a technikával? Ennek csak részben az oka az, hogy a szigorú tipográfiai megkötöttségek szerint készült könyvbe nehezen illik a könnyed, korlátot nem ismerő litográfia. Másik ok, hogy a litografus munkások szociális szervezkedése gördít akadályokat a művész elé, aki maga szeretné tervét kőre vinni. A kereskedelmi grafika, a plakát vagy csomagolás inkább elbírja, hogy a tervező művész alkotását litográfiai szakmunkás másolja át kőre, mint az illusztráció, vagy más képzőművészeti alkotás.

De azt is látjuk a továbbiakban, hogy a reklámnyomtatványok igen nagy része könyvnyomdai úton magasnyomással készült. Akad közöttük persze bőven litográfia és elvétve mélynyomás is. E reklámnyomtatványok kompozícióinál nem okoz lényegesebb stíluskülönbséget az, hogy különböző sokszorosító technikákkal állították őket elő. Ennek elsősorban gazdasági okai vannak. A nagyvállalatok reklámfőnökei grafikusainknál rendszerint akkor rendelik meg reklámterveiket, amikor még sejtelmük sincs arról, hogy mily technikát vesznek igénybe annak sokszorosításánál. Rendszerint csak a beérkezett ajánlatok döntik el, hogy mily sokszorosító technikát ír elő a reklámfőnök és nem az, hogy a rajz karaktere mily technikát kíván. Az éles verseny arra kényszeríti a nyomdát, hogy

Conrad Gyula : Fametszet.

K R Ó N I K A

«BÜDÖS PARASZT» volt a neve a föld népének, míg a győző demokrácia nem csinált belőle az úrral egyenrangú embert, «kisgazdát». Az egyenlőség primitív ritmusára lüktető társadalmi rendszer ugyanígy emelte föl a szolgát altiszti, az inast tanonci vagy ifjúmunkási rangra. Sajnos, az egyenlősítési mozgalom végeredményképen nem járt emelkedéssel, ellenkezőleg az urakat fokozta le, nem ugyan munkássá, csak paraszttá, terre-à-terre szellemű műveletlen tömeggé. A társadalmi átalakulást nem az alsó rétegek feltörése, de a felsők letörése jellemzi. Nem a nép érdemeit jutalmazzák itt, nem a szenvedéseiért nyujtanak kárpótlást, az önlealacsonyítás primitív esztétikai öröme magyarázza az új evolúciót. Parasztnak lenni nem lealázó, fordítva fölmagasztaló. Kiki versenyez, ki a nagyobb paraszt.

Irodalomban és művészetben a klasszikus iskolázottságot megvetjük, a tanulatlan, naív, otromba formákat ünnepeljük, divatba vettük a népművészetet. Ez eddig rendjén volna, nincs mit fölróni rajta, míg az újprimitív alkotások valóban művésziek. Ám valóban művészi alkotás egyre kevesebb terem; a nép hajdan gazdag háziipara elsenyvedt, akár a gyári verseny miatt, akár a néplélek kiszáradása folytán. Annál több a máról holnapra művésznek fölcsapott dilettáns, kitől oly keveset várnak. Dilettánsok a művészek és dilettánsok a kritikusok. Érzéktelen és képzetlen kritikusok pedig mániákus szorgalommal fedezik föl a zseniket, természetesen az alsóbb néposztályból, természetesen szenzációvá fújva föl az eseményt. Nem érik föl ésszel, mennyire lejáratják a művészet hitelét, ha elhitetik a közönséggel, hogy ahhoz képzettség nem kell. S míg a hivatásos művészek legkínosabb erőlködése mellett alig képesek egy korszakalkotó művet létrehozni, mely méltó folytatása lehetne a nagy korok alkotásainak, addig az ujságírók fölfedezett tehetségei, földmívesek, napszámosok, rablógyilkos-cigányok, kóró- és kenyérbélből «csudálatos» szobrocskákat gyúrók-faragók gombaként burjánoznak.

Élelmes kereskedők nem haboznak kihasználni a paraszt-konjunktúrát. Vállalat alakult, mely a magyar háziipart összegyüjtve világszerte értékesíti. Nemzetgazdasági szempontból érdemteljes vállalkozás ez, melynek el kell nézni, ha túlságosan földícséri portékáját, ami, ha ma nem is, valaha igen művészi volt. Gyöngyös-Bokréta szerveződik, ami megint nagyon hasznos idegenforgalmi tényező. A korszerű primitív világízlés gyönyörködik az etnográfiai különlegességekben, szívesen elmegy utána a világ minden tájára és fizet érte. Annak vegyük hasznát, aminek tudjuk!

És hát az élelmes kritikus-kereskedők sem haboznak kihasználni a paraszt-konjunktúrát. Egy ilyen kritikus most a Nemzeti Szalonban megrendezte az Őstehetségek Kiállítását, melyen pasztelfestménytől kóróbélszoborig mindenféle «parasztmunkát», cserépfazekat, szövött, hímzett kendőt árul. Istenem, miből éljen meg ma egy kritikus? Kritikaírásból nem lehet. Abból, amiből tud! A francia kritikusok már régen kitalálták ezt és műkereskedést üznek. Kézen fekszik ez a kritikusoknak. Kitünő tollú, igazán hozzáértő kritikusok, Baseler, Coquiot vagyonokat kerestek vele, amint megfordítva érdemes műkereskedők szakszerű mémoireokkal öregbítették nevük hírét (Vollard). Nálunk is akadnak köztisztelt műtörténészek, művészeti írók, akik muszájból ráfanyalodtak a kereskedésre. Jó magam sem abból élek, amit az írásaimból, vagy akár ezután a lap után keresek. Második mesterségül minden egyéb foglalkozás helyett legszívesebben a képeladást választanám, ha egy fia vevőt találnék. Nincsen ebben semmi becsületbevágó; különösen nem volna, ha mint a nevezett francia kritikusok, jó portékát kínálnék. Sőt még talán ez sem kell a becsülethez; nem is olyan biztos, hogy azok a franciák csupa jót adtak jóként. Akárhogy is az Őstehetségek Kiállításán nem az a hiba, hogy a rendező-kritikus többé-kevésbbé a saját portékáját kínálja túlméretezett reklámmal, hanem hogy a reklámnak túlontúl bedűltek.

Pedig csak vakok nem vették észre, hogy ez a reklám roszhiszemű, ízléstelen, több mint ízléstelen, botrányosan szemérmetlen.

Roszhiszeműsége nem abban áll, hogy a kiállított tárgyak silányak, mert nem valamennyien azok, ha nem is zseniálisak. Ellenben, ami itt többé-kevésbbé művészi teljesítmény, az nem tanulatlan, fölfedezésre váró kezdők munkája, hanem nagyrészt iskolázott, külföldi akadémiát járt hivatásos művészek, öreg mesterek munkája, kik állandóan részt vesznek a Nemzeti Kiállítás tárlatain, kiktől a Szépművészeti Múzeum nem egy képet bír, ami pedig igazi paraszt-termék, az nagyrészt érdektelen, kontármunka. Olyan címen, mint Nagy Istvánt, Nyergesi Jánost, sőt a tizenöt éve halott Nagy Balogh Jánost, ki lehetett volna állítani Tornyai Jánost, Koszta Józsefet, sőt Munkácsy Mihályt. Ezek az ugyancsak alacsony származású művészek értékesebbek, legföljebb a rendezőnek nem «érdekesek». Tehetség persze akad az igazi parasztok között is, a napszámos Benedek Péter meg a tokaji kovácslegény, Győri Elek; ám ízléstelenség ezekért idecsődíteni az egész hivatalos Magyarországot, hasábokon harsogva, hogy most aztán segítse a kormány őket érvényesülni, különben Hungária csonka marad. Ízléstelenség volt a Mari szolgálót egyáltalán kiállítani. Olyan tehetség, mint ő minden nagybányai ecsetmosó gyerek volt, míg magyar volt és talán azóta is, amióta oláh lett. Ezek az ecsetmosó gyerekek is mind a gazdájuk kezevonását utánozták, szakasztott úgy, ahogy a Mari a Tornyai János stílusát. Minden festő komornyikja vagy cselédje fest, amint minden színészé vagy énekesnőé szaval vagy énekel. A Hatvany Ferenc komornyikja harminc éve fest, még hozzá jól. Egyszer a báró távollétében a szalon faláról leesett egy finom Renoir-pasztel, gyönyörű fiatal nő portréja. A komornyik-festő megijedt, vagyis nem ijedt meg, kicseréltette a törött üveget, miután a pasztel sérüléseit kijavította. A kóróbél-virtuóz faricskálásai vérszegények. Az Oravecz tehetségtelensége visszataszító. Száz szónak is egy a vége, őstehetség ezen a kiállításon csak egy van, Bálint Jenő, aki megfogta parasztnak Lázár Miklóst s a vernisszázsra odacsődült valamennyi képviselőt, minisztert és főherceget, kik, mint megbűvöltek, önkívületben áradoztak a lángeszű népért.

Minden csődület kétféle elemből kerül ki, csődítőből és csődülőből, s a szemlélőnek van min elgondolkozni, látva az egyiket és másikat.

Ez az ízléstelen de annál élelmesebb Bálint Jenő kevésbbé hibás ennek a botrányosan groteszk vernisszázsnak összecsődítésében, mint az összecsődültek, kik nem ismerték föl, hogy kivel, mivel van dolguk. Az előkelő közönségnek és szerénytelen egybehívójának groteszk találkozása, ami utóbbi életének legkimagaslóbb pillanata marad, nem jövedelmez ennek garmadával pénzt, sem előléptetést. Nem is anyagias ember ő, ha nem is művész, bohém, kinek az «erkölcsi» siker, a feltünés fontosabb materiális javaknál. Roszhiszeműsége esetleg össze is fér meggyőződésével, hogy munkájának komoly értéke van, amint minden bűnöző meg van győződve cselekedetének jogosságáról. Viszont mint minden bűnözőnek vagy művésznek, az ő agya is irreális, nincs objektív szemmértéke. Ennyiben legalább művész ő is. Nincs az a pénz, amiért fölcserélné azt a csiklandó, lúdbőröztető érzést, hogy sikerült összebolondítania az ország hatalmas urait.

Pedig azok észre sem vették őt, keresztül nézték. Azok nem művészetért, de politikából, a paraszt miatt mentek, kivel ugyan szintén nem éreznek együtt. Szépen megvoltak azok maguk közt.

Én persze túlzok. Az Őstehetségek Kiállítása rendezőstül együtt nem éri meg, hogy ennyit foglalkozzanak vele. Hol lesz ez a kiállítás egy hónap múlva, hol van, mihelyt kitette az ember a lábát belőle? Színigaz! Ám nem is a Bálint Jenő izgat engem, sem a hivatásos vagy hivatástalan művészei, hanem az ország hatalmasai, kiket semminő művészettel, a művészek minden esdeklésével sem lehet rávenni, hogy elmenjenek egy igazi vernisszázsra, de összecsődülnek egy vásári bohóc varázsszavára, nemzeti eseménnyé avatva egy rögtönzött kézimunkaboltot, milyent tucatszám találni a főváros uccáin. Ennek a kiállításnak nem a művészi, de a politikai jelentősége érdekes, amit nem lehet túlozni. A látogatók nem a kiállítást látták, de a szimbolumát, a «parasztot». A parasztért áradoztak, mely valaha büdös volt, de a primitív-hullám végülis szagosra nyalta, szentséggé kentefente. S ugyanazok a férfiak, kik fölénnyel kicsúfolják a messze távol papoló és koplaló Ghandit azért, hogy a saját hívei megverik, mert föl akarja szabadítani a páriákat, itt nem győznek lelkesedni a magyar parasztért. Politikáról volt itt szó.

Közeledik a titkos választás, mikoris a paraszttal jó lesz jóban lenni. Primitív titkos választás a klasszicista führerkorszak hajnalán, mikor pedig világos, hogy arra többé szükség nem lesz, a parasztra többé szükség egyáltalán nem lesz. Parasztbarátkozás, a primitív tendencia időszerűtlen, elkésett hajtása klasszicista nekikészülődés pillanatában. Ezért érdekes ez a kiállítás.

Amit a Bálint Jenő cselekedetében meg kell róni, az az, hogy mikor torkaszakadtig azt kellene ordítania, mentsék meg a sülyedő művészetet, ő gazdáját megtévesztve szenzációt csinál kóróbélből.

GYÖRGYI KÁLMÁN emlékére az Iparművészeti Társulat kiállítást rendezett a Múzeum földszintjén, melyről főleg azért érdemes megemlékezni, mert jól esett látni, hogy a hivatalos körök néha anyagi áldozatot is tudnak hozni egy kiállítás rendezése körül. A helyiségek építészi alakítása Györgyi Dénesnek a műve; kissé óvatos modern szellemben csinálta, de elég ízlésesen. Talán a kiállítás emlék-jellege engedte meg, hogy annyi régi művet állítottak ki, tény az, hogy új anyag kevés van. Viszont így mindenki a termése javát küdte el. Leghatásosabban a szobrászok szerepelnek, Pátzay, Medgyessy, Varga. Beck Ö. Fülöp plakettjei mesteriek, nem lehet őket eléggé nézni. Legszomorúbb az ujdonságok hiánya a könyvosztályon, mely Reiter László ismert kitünő ízlését dícséri. 1931-es kiadásnál újabb művet itt nem látni. Legszebbek a Fáy Dezső Dante-illusztrációi, amivel nem mondok újat, de amit szabad ismételni. A fotografusok közt Pécsi József vezet.

AKASZTÓ CÉDULA. Kapcsolatban azzal a reménnyemmel, mit a multhavi füzetemben a művésztámogató sorsjegyre vonatkozólag kifejeztem, szeretném hinni, hogy a művészek az akasztócédularendszert is vissza fogják utasítani a jövőben.

A Műcsarnokba a Nemzeti Kiállítás alkalmából kétezer műtárgy fut be, mely után a művészek szállítási költségeiken felül egy-egy pengőt fizetnek külön az intézetnek. Minthogy a Műcsarnok vezetősége előre tudja, hogy a kiállításon legföljebb négyszáz mű fog szerepelni, előre számít rá, hogy itt 1600 pengőhöz ingyen fog jutni. Az akasztócédula címen számítható bevétel komoly tétele a Nemzeti Szalonnak is és magán kiállítási intézményeknek is. Nemrég hirdette magát egy kiállítási vállalat, mely tisztán az akasztócédulák pengőinek inkasszálására alakult. Mindezt a művészek is tudják, éppen csak azt nem tudják, hogy kinek a képe marad benn, ki fizet hiába, különben ezek kevésbbé rohannának a szállítási költségeken felül még három pengőt a kiállítási intézeteknek ajándékozni. Nem hiszem, hogy a Műcsarnok tisztviselői, akár a legutolsó altisztje, annyira rászorulna arra a három pengőre, mint a művész, kitől elfogadják. Igen nagy erkölcstelenségnek tartom hát ezt a részükről. Már az is erkölcstelenség, hogy a befogadott művek után fizetni kell. Ennek csak úgy volna értelme, ha a műcsarnoki tisztviselők a maguk részéről szintén befektetnének három pengőt. Fizet vajjon a színész vagy énekes föllépése után a vállakozónak. Igaz, hogy a kiállítás különleges vállalkozás, nem hasonlítható más üzletekhez. A tisztviselőknek meg kell élniök tekintet nélkül az eladásra, vagy látogatottságra. Azonban nem a művészek azok, kik máma a tisztviselők életét biztosíthatják. Főleg nem biztosíthatják a visszautasított művészek, kiknek a kiállításhoz semmi közük sincs. Vagy kap például a visszautasított művész a három pengőjéért akárcsak egy belépőjegyet, meghívót is. Fenét kap. Hát ez nem korrekt. Az akasztócédulaintézmény Párisban is gyakorlatban van, de ott a visszautasított művésznek megtérítik a befizetett pénzét. Szerintem ez nem elég. Ez ment régebben, de ma már nem megy. Ma a nyavalyás művésztől ne vegyenek el egy fillért sem. Ha a költségeket nem fedezi az eladás utáni jutalék és a beléptidíjak jövedelme, adjanak a hatóságok szubvenciót. A kiállítás közérdek. Ám ne vegyék el a művészek szája elől az utolsó falatot.

Felelős kiadó: Lehel Ferenc. — 8600.34 Hungária Hirlapnyomda R. T., Budapest, V., Vilmos császár-út 34. Felelős: Schmidek Géza

Lehel 7: Nemzeti Múzeum 3. (krónika)

ne sempre così pronta e precisa, che se il seguirlo è fatica per

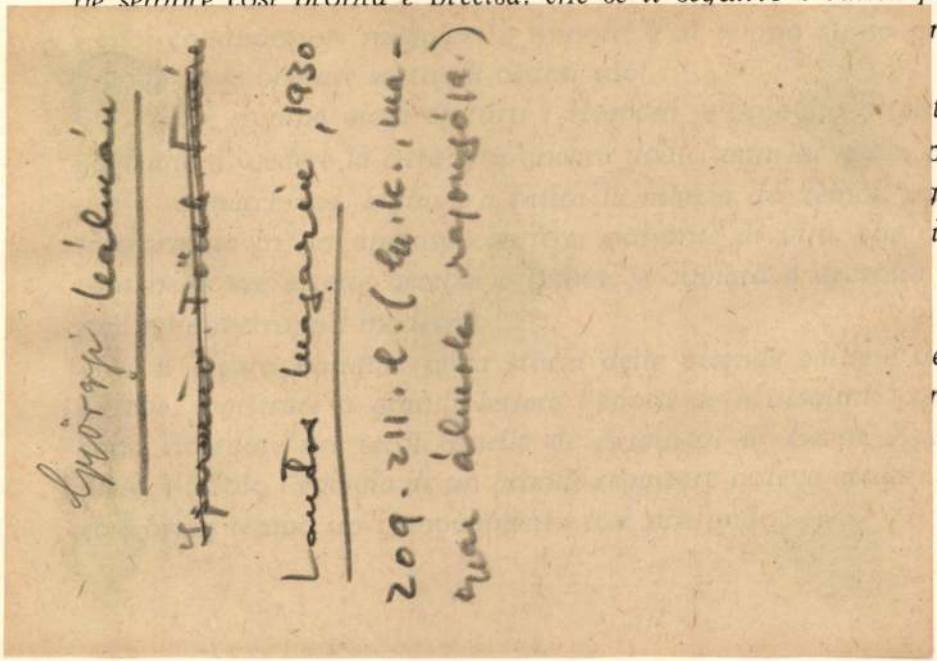

na

tti
bi-
gi
ir-
la

el-
me
di
in

situato per la lontana città papale, che aveva spogliato dei suoi più insigni capolavori, che assai scarso interesse; oggi è invalso l'uso di chiamare Roma Umbertina quella tra l'Ottanta e il Novecento: denominazione quanto mai ingiusta, perché in quell'epoca monotona e grigia, l'unica cosa bella era la figura cavalleresca del Re Buono; l'unica luce era il sorriso della sua bionda Regina. La storia dell'arte suole designare gli stili col nome dei varii Luigi di Francia, ma tutti sanno che non furono il Re Sole o i suoi discendenti a far girare a quel certo modo le volute delle architetture o i dossali delle poltrone del tempo loro.

Indicazioni dunque di valore puramente cronologico. Ma quando noi parliamo della Roma di Mussolini, adoperiamo una frase che corrisponde alla realtà nel senso più stretto e letterale. Nella grande opera di trasformazione di Roma, che

HAZAI KRÓNIKA

NINCS NEMZET A FÖLDKEREKSÉGÉN, a melynek magas életcéljai közt ne foglalna el elsőrangú helyet az a vágy, hogy lelkének minden gazdagságát megcsillantassa, nemzeti jellemét visszatükrözze művészetében. Nincs ilyen nemzet, a földkerekségén — a magyaron kívül. A ki ebből a szempontból nézi művészetünk alkotásait, az okvetlenül ily meggyőződésre jut. Mi, a kik művészetünk alakulásának titkos szálait is ismerjük és módunkban van a műhelyekben folyó munka szövevényeibe is bepillantanunk, oda helyesbíthetjük ezt a lesujtó kritikát, hogy a nemzeti művészetre való törekvés hatalmasan él és lüktet festőink, szobrászaink, iparművészeink és építészeink legjobbjainak lelkében és hogy a nemes ízlésű közönség és ennek szócsöve: a magyar sajtó megérti, kívánja, követeli ezt a nemzeti művészetet, ámde az éppen ott, a hol leginkább érvényesülnie kellene, az építőművészetben, mégsem jut érvényre. Az érzésből és gondolatból nem születik meg a tett. Az ige nem válik testté. Ma is ott tart még a nagy tömeg és az irányadó körök konzervativ része, hogy a magyar nemzeti építőművészet problemájával kár vesződni, mert az meg nem oldható.

A kik így beszélnek, azokról könnyű volna bebizonyítani, hogy hijján vannak úgy a művészi értelemnek, mint a művészi érzésnek. De mit érnénk e kellemetlen bizonyítgatással? Inkább arra kell igyekeznünk, hogy módot találjunk az egészséges fejlesztésre, hogy alkalmat adjunk jobb tehetségű fiatal építőgárdánknak az érvényesülésre, szóval, hogy a nagy célra felhasználható erőket összpontosítsuk s hűségesen kikotorjuk azt a medret, a melyben nemzeti művészetünk a jövő felé viszi hullámait.

A kérdés voltaképpen a nevelés-ügy körébe esik. Kérdjük, hol nyilik alkalma a fiatal magyar építésznek, hogy e magasrendű célra felkészülődjék? Végig járja a műegyetemet, e kétségtelenül derék és nélkülözhetetlen intézetet, a mely azonban inkább csak az építészet tudományával szolgál neki, de nem az építészet művészi tartalmával, mert hisz ez nem is rendeltetése. A ki megtanulta a megtanulhatókat, kimegy Bécsbe, Berlinbe, Párisba s ha lelke fogékony, bécsi, berlini, párisi ideákat hoz haza. Hogyan várhatunk tőle magyarosságot, magyar formanyalvet, magyar jellem és érzés, magyar észjárás kifejezését?

Arról kell tehát gondoskodnunk, hogy azok a fiatal építészek, a kik sem külföldieskedni nem akarnak, sem százados sablónokat nem akarnak ismételgetni, a műegyetem elvégzése után itthon kaphassanak oly speciális művészi nevelést, a mely módot ad nekik e magasrangú célok előbbrevitelére. Minden civilizált ország felismerte ennek szükségességét, csak mi nem. Mindenütt ott van a politechnikumon kívül az építészeti mesteriskola, csak nálunk nincs meg.

Nem kell rögtön valamely nagyszabású intézményre gondolnunk. Elég, ha szerény kezdeményezéssel próbálkozunk meg s ha az olcsó kisérlet beválik, ám fejleszszük nagyobbá. Szükségünk volna olyan építészeti mesteriskolára, a melyben a fiatal tehetséges építészek szabadon csoportosulhatnának egy éppen ily nemzeti célokat kereső mester köré, a ki velük együtt munkálkodnék, nem teoretice, hanem a leggyakorlatiasabb módon, belevonva a testvérművészetek technikáit is. Csak ily együttes működéssel, gyakorlati munkával lehetne oly építész-csoportokat teremteni, a kik a magyaros építőművészet gondolatát kitartó munkával fejlesztenék s közelebb vinnék a megvalósuláshoz. Olyasfajta intézményre gondolunk, mint a milyen a régi német építészek Bauhütte-je volt.

Ha a nagy célt, melyet így meg akarunk közelíteni, szem előtt tartjuk, szinte nevetséges csekélységnek látszik az áldozat, a melyet az intézmény kívánna. Sőt ha okosan, viszonyainkhoz simulva szerveznők azt, úgy voltaképen nem is eshetnék szó számbavehető költségről, mert ez a mesteriskola elkészíthetné mindazokat a kisebb építészeti feladatokat, a melyeknek mindig bőviben van az állam.

Csak az akarat s a szép iránt való lelkesedés hiányzik. Hiába kérjük és várjuk ezt évek óta. Pedig kockázat nélkül való vállalkozásról van itt szó, a mely nem ártana senkinek, ha esetleg nem válnék be: mérhetlen erkölcsi és művészeti haszonnal járna azonban, ha — mint erősen hiszszük, — megállja a helyét.

MÁRIA A KIS JÉZUSSAL
VINCENZO CATENA FESTMÉNYE
AZ ENYEDI-GYŰJTEMÉNYBŐL

A RAJZTANÍTÁS KÉRDÉSE. Már közhelylyé vált, de igaz, hogy iskoláinkban a rajztanítás rossz rendszerben folyik és csaknem vigasztalan. Nincs lélekölőbb robot, mint a mit gyermekeink végeznek, a midőn egy görög ékítményt kell lekaligrafálniok. Értelmüknek idegen az az antik minta, szemük-kezük pedig nem nevelődik a sablónos kaligrafálással. Voltaképen csak azt tanulják meg, hogyan kell a másoló papirost és a törlőgumit ügyesen kezelni. Éveken át folyó gyötrődésnek mindössze ez az eredménye. Nem állítjuk, hogy nincs széles Magyarországon iskola, a hol a hivatalos sablóntól eltérően és helyesen tanulnának rajzolni a gyermekek. De ezeknek az iskoláknak száma elenyészően csekély.

A mai állapot egyrészt hiábavaló gyermekkinzást jelent, másrészt nagy mulasztást. Semmi eredményt nem fogunk elérni addig, míg a rajz csak a tanterv egy rovatának kitöltésére szolgál. Annak fontos és hathatós nevelési eszközzé kell nemesbülnie. A nálunk most uralkodó rendszer azonban egyenest kizárja e cél elérését. Más országokban már megkongatták a harangot az elavult rendszer felett, különösen a hamburgiak járnak elől a reformok terén, a mióta Lichtwarck megkezdte üdvös tanításait. Semmi sem volna üdvösebb, mint a forráshoz küldeni azokat, a kik nálunk a rajztanárokat nevelik: tanulják meg ott azt, a mit nálunk is érvényesíteni lehet és kell.

Decemberben tért vissza hamburgi tanulmányútjáról Györgyi Kálmán s az érdeklődők egy kis csoportja előtt előadást tartott tapasztalatairól. Egyben bemutatta több németországi iskola növendékeinek rajzait, a melyek már az új rendszerű tanításnak eredményei. E rajzlapokon nem láttunk egy palmettát és egy meandert sem. Ellenkezőleg: csupa közönséges holmi képét rajzolgatják a gyermekek, oly holmit, a mely nem exotikum rájuk nézve, hanem a melyet jól ösmernek. A tanítóik azon voltak, hogy necsak formailag ösmerjék ezeket a tárgyakat, hanem tanuljanak igazán látni is, meg látni ezeket a dolgokat. És ha jól meglátták, rajzolják le, nem ám kaligrafikus tisztasággal és unalommal, hanem a lényeges dolgok erőteljes jelölésével. Természetes, hogy az így keletkezett rajzok nem hasonlítanak egymáshoz: nincs oly rajz-egyenruhájuk, mint a mi rendszerünk termékeinek. De elvégre nem a fő, hogy szépen „kiradirozott", egy kaptafára készült rajzlapokat mutathasson be a tanító az év végén, hanem hogy a rajztanulással töltött órákon nevelődjék a tanuló látási intelligenciája. Ez olyan momentum, a melynek hatása megérzik egész gondolkozásukon is.

Fontos volna hozzáfogni ezekhez a reformokhoz. Mentül tovább halasztjuk, annál több pusztítást végez a mai rendszer. Igazán művészi érzéket és művészi kulturát csak a rajzoktatás alapos rendszerváltoztatásával érhetünk el. Ez legyen az alap, nélküle nem mehetünk semmire sem.

Györgyi Kálmán

Lyka Károly (?)

41

MAGYAR MUVESZET

1929. 644.

Nekrolog

György Kalmán

l.

Lykafest 1896-1914

20. l.

Gyöngyi Kálmán

ismerik ezeket a viszonyokat, melyek között ma több a jaj és több a kétségbeesett panasz, mint a nyugodt és egyenletes munka öröme. Önök tisztában vannak azzal, hogy a mai viszonyok között a társadalom nagyobb része még a vitális szükségleteiről is kényszerül lemondani. Megértéssel vannak egy olyan közület munkájával és eredményeivel szemben, mely nem az élet első vonalában álló szükségletek kielégítésére dolgozik, tehát az érdeklődésnek még nagyobb hiányával kell számolnia és küzdenie. Mielőtt részletes beszámolónkat megkezdenők, kérem a mélyen tisztelt Közgyűlést fogadja a mi jelentésünket abba a jóindulatába, melyet megérdemel az igyekvésünk, jószándékunk, mellyel munkánkat elvégezni akartuk.

Felkérte a titkárt, hogy olvassa fel a választmánynak az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat 1930. évi működéséről szóló jelentését.

Több tag kérésére — miután nyomtatásban megjelent és minden jelenlévő tag kézhez kapta — a közgyűlés eltekint a jelentés felolvasásától és tudomásul veszi.

Majd az elnök felszólítására a titkár felolvassa a mérlegszámlát és eredményszámlát. A közgyűlés elfogadja s az elnök határozatban kimondja.

A titkár felolvassa a számvizsgáló-bizottság jelentését és indítványát a felmentvény megadására. A közgyűlés a felmentvényt megadta, elnök kimondta a határozatot.

Az 1931. évi előirányzatot a közgyűlés elfogadta.

Ezek után az elnök átadta Feyérné Kovács Erzsébet választmányi tagnak és Hauswirth Ödön választmányi tagnak, a gazdasági bizottság elnökének a Társulat érmét. «Feyérné Kovács Erzsébet — mondta az elnök — éveken át önzetlenül végzett munkájával támogatta a Társulat céljait. Nagy szolgálatait a Társulat vasérmének adományozásával elismeri, kedves kötelességemnek tartom, hogy ezt a kitüntetésről szóló díszoklevéllel együtt átadjam.» «Hauswirth Ödön a legnagyobb válság idején önzetlen odaadással vette át a Társulat gazdasági ügyeinek vezetését és irányítását. Rövid idő alatt nemesak a rend és folytonosság fenntartását érte el, hanem az egész ügyvitelt újjászervezte. Társulatunk hálája és elismerése jeléül kitünteti őt az érmével. Örömmel és baráti szeretettel adom át neki ezt az érmet és az erről szóló díszoklevelet.»

Ezek után sorra került a 16 választmányi tag és egy alelnök választása.

A megejtett szavazás eredményeképpen a közgyűlés nagy szótöbbséggel alelnökké választotta Árkay Aladár építészt. A választmány tagjaivá: Á. Ruesinszky Annát, Deli Annát, Kaesz Gyulát, Kozma Lajost, Nádler Róbertet mint tervezőket, Jungfer Józsefet, Kulcsár Sándort, Lingel Károlyt, Mattyasovszky Zsolnay Tibort, Roth Miksát mint műiparosokat, Czakó Elemér dr.-t, Majovszky Pál dr.-t, Naményi Ernő dr.-t, Petrovics Elek dr.-t, Rosner Károlyt, Ugron Gábort, műbarátokat. A számvizsgáló-bizottság tagjaivá Brunner Antalt, Dános Gézát, Szőnyi László dr.-t, Héber Antalt és Fellner Mihályt választotta a közgyűlés.

Seenger Béla alelnök, ki időközben átvette az elnöklést, kihirdette az eredményt és a közgyűlést berekesztette.

A TÁRSULAT NYÁRI KIÁLLITÁSAIT az Andrássy-út 69. és József-körút 6. sz. alatt rendezte. A kiállításokat ünnepélyesen nyitotta meg Kállay Miklós dr. kereskedelemügyi államtitkár a József-körút 6. sz. alatt július hó 9-én d. e. 11 órakor. Az államtitkárt Seenger Béla alelnök üdvözölte és kérte fel a kiállítás megnyitására. Kállay Miklós dr. válaszában megköszönte az üdvözlést, majd a kiállítások és a Társulat működésének céljaira utalt. Két fontos feladata van a Társulatnak: egyik a tehetségek felkutatása, a másik — és pedig a fontosabbik — a tehetségek irányítása. Az irányításnak legfontosabb szempontja kell hogy legyen a sajátos értékek kifejlesztése, melyek népművészetünkben vannak. Az egész világot csak az érdekli, ami a mi kizárólagos jellegzetességünk. Csak az exportképes, csak az a háziipari, iparművészeti, műipari termelés számíthat a külföld érdeklődésére, mely a mi nemzeti géniuszunkból fakad. Ezt bizonyítja a statisztika és mindnyájunk személyes tapasztalata.

A megnyitás után az államtitkárt és kíséretét Seenger Béla és a Társulat titkára kalauzolta a kiállításon végig. A titkár előadta, hogy a rendezés szempontja az volt, hogy csoportok szerint együvé állítsa azokat, akik művészetük szellemében bizonyos rokonságot, azonosságot mutatnak. Igy külön csoporttá tagozódtak a modernek, kik a nyugattal való kulturális kapcsolatot dokumentálják. Másik csoport, akiknek művészete a magyar népművészettel tart érintkezést. Ez a tagozás magának a belső harmóniának és az áttekinthetőségnek a követelése. Az egyes vitrináknál Seenger alelnök és a titkár felvilágosítással szolgáltak az államtitkár kérdéseire, aki nagy érdeklődéssel nézte végig a gazdag anyagot és elismeréssel nyilatkozott a Társulat és a kiállítók munkájáról. Több mint másfél órát töltött az államtitkár a kiállítási termekben.

A kiállításról részletes beszámolót a következő számunkban adunk. (*)

• HALÁLOZÁS •

GRÓF HADIK-BARKÓCZY ENDRE, Társulatunk egykori elnöke, március 4-én elhúnyt. Mint elnök, odaadó, lelkes munkájával, szivélyes, emberszerető egyéniségével feledhetetlenné tette magát a Társulat számára. Emlékét a választmány június 22-i gyűlése jegyzőkönyvben megörökítette.

GLÜCK FRIGYES, egyik legkitűnőbb magyar iparos, a Pannonia szálló tulajdonosa, kormányfőtanácsos, a Székesfőváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja, több hazai és külföldi rendjel és kitüntetés tulajdonosa, meghalt 1931. évi május hó 15-én. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak évek óta választmányi tagja, áldozatkész munkása volt az elhúnyt. Mint kiválóan művelt iparosnak finom érzéke volt ahhoz, hogy szakmáját a művészettel nemesítse, munkájába a szépet, a tiszta harmóniát belevigye.

Társulatunk elnöksége a temetésen lerótta kegyeletét, a június 22-i választmányi ülés emlékét jegyzőkönyvben megörökítette. (*)

A szerkesztésért és a kiadásért felelős: Szablya Frischauf Ferenc. 52964. — Athenaeum. Nyomdaigazgató: Wózner I.

COMOI SELYEM. A Studio egyik nemrég megjelent számában Ravasi Guidonak comoi selyemgyárából való brokátokat mutat be. Ezek a csodás bíborban és viruló zöldben bemutatott selymek megerősítik azt a véleményt, hogy a finom textiliák barátainak már ezen a területen sem kell okvetlenül a régiségek felé fordulniok. A ducenek készült zöld selyem az empire selymek legfényűzőbb fajtáival is vetélkedik. Egy skarlátvörös selyem, amelybe a Pax szó van megismétlődő mustraként beszőve, a pápa tiarája és pluviáléja részére készült. Egy rendkívül szívós és dolgos vándorélet nemzetközi tanulságai után fejlesztette kiesiből naggyá ipari üzemeit a comoi selyemgyáros.

• TÁRSULATUNK • • KÖZLEMÉNYEI •

AZ O. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT 1931. évi rendes közgyűlését július 6-án d. u. 5 órakor tartotta az Iparművészeti Múzeum könyvtártermében. Elnökölt Szablya-Frischauf Ferenc alelnök. Jelen voltak: Seenger Béla alelnök, Ágotai Lajos, Dálnoki Kovács Jenő, Gádor István, Gorka Géza, Hauswirth Ödön, Hosszú István, Kórody György, F. Kovács Erzsébet, Kölber Dezső, Ligeti Miklós, Majoros Károly, dr. Pacher Béla, Petrovics Elek, Szablya János, Szabó Rezső, Toth Gyula stb. választmányi tagok, Aporné Irma, Ábrahámné Ruesinszky Anna, Báthory Júlia, Bodrog Erzsébet, M. F. Deli Anna, Dallos Hanna, Duha Melani, Endrő Margit, M. Kiss Erzsi, Kandó Magda, Kovács Margit, Kisné Kende Judit, Szabadiné Strasser Lídia, Toth Rózsi, Török Ilona, Zadubánszky Irén, Zilzer Hajnalka, Baja Sándor, Blau E. Sándor, Bodonyi Jenő, Cser Károly, Czigler Béla, Dénes Miksa, Diener Márton, Fischer Zsigmond, Fónagy Béla, Gróf József, Hirmann Ferenc, Horváth Jenő, Hoffmann Ferenc, Jauernik Nándor, vitéz Katona, Kaesz Gyula, Klein Béla, Klein M., Kossuch János, Kunwald Cézár, Marcinka Rezső, Mezey Ödön, Misák László, Móga Endre, Molnár Kálmán, Naményi Ernő dr., Németh Imre, Neuhauser János, Petry Béla, Révész Ernő, Sipos Lajos, Staudhammer Károly, Salamonek F., Saefer Ferenc, Simay Lajos, Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, Tompa Kálmán dr., Valniesek Béla, Végh Gusztáv, Vladár Sándor és még sokan mások.

Elnök miután megállapította, hogy a közgyűlést minden törvényes és alapszabályszerinti formák betartásával meg lehet tartani a következő szavakkal nyitotta meg a gyűlést:

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Az évzáró közgyűlés — ez a mi mai összejövetelünk — az elmult év minden munkájának záróköve. Még állanak az állványok, melyek a gonddal faragott köveket tartják a felhajló-ív két oldalán. Ezeket a súlyos köveket az elmult évben fáradságos munkával emeltük helyükre. Itt vagyunk csaknem mindnyájan, akik az elmult év munkájában és a munka felelősségében részt vettünk. Megjelentünk a zárókő ünnepélyes behelyezésére, hogy azután lehordjuk az állványokat és az elmult év munkája, eredményei teljességükben megmutatkozzanak.

Ebben az ünnepélyes pillanatban emlékezzünk meg Györgyi Kálmánról, akinek halála óta egy nélküle átdolgozott év telt el. Az ő szellemét kell idéznünk, mikor az ő hagyatékával, az utána maradt szellemi vagyonnal folytatott sáfárkodásunkról számot adunk. Egy esztendőt dolgoztunk át az ő eleven irányító értelme, előbbrevivő akarata nélkül. Nehéz és válságos esztendő múlt el azóta, hogy Györgyi Kálmán közülünk eltávozott és mi, akik az ő örökét átvettük, akik az ő munkáját vállainkra vettük, most az év eredményének leméréséneél súlyos vallomással tartozunk. Be kell vallanunk, hogy míg közöttünk élt és dolgozott a baráti közelségben ismerősünk volt. Ismertük a szokásait, tetteinek legbelsőbb rúgóit, láttuk erőfeszítéseit, a külső s belső harcait, melyek emberi szeretetreméltóságán át is drámaian kiütköztek. Ugy láttuk, azt hittük, ismerjük őt, ahogy ember ismerheti barátját és munkatársát. Most bevallhatjuk, hogy csak az elmult év munkájában, mikor az ő munkájának körén belül éltünk, mikor az ő nagy egyéniségének dimenzióiban mozogtunk — akkor láttuk meg igazán, hogy ki volt Györgyi Kálmán.

Mindig idéznünk kellett az ő gazdag emlékét, hívnunk kellett az ő erejét, és szólítanunk kellett az ő hitét. Az ő lelkessége, nagy lobogása volt a mi megsokszorozó erőnk, az ő bennünk élő emléke volt munkánk zsinórmértéke. Az ő szellemében igyekeztünk továbbvinni azt a kultúrmunkát, ami reánk maradt — és ha van valami érdemünk ennek a munkának elvégzésében, úgy azt Györgyi Kálmán közöttünk élő szellemének köszönhetjük.

Azóta, hogy Györgyi Kálmánt elszólította közülünk a halál, kaszája suhanását többször hallottuk közvetlen közelünkben. Lengésére kidőltek sorainkból olyan értékek, kiknek elvesztése munkánknak, céljainknak igen súlyos vesztesége volt. Elhúnyt Divald Kornél, a kitünő tudós, a fáradhatatlan kutató, akinek munkája egészen egyedülálló a magyar iparművészet multjában. Új utakon haladt, új területeket fedezett fel a magyar iparművészet elfeledett korszakaiból. Feldolgozta, rendszerezte a felkutatott kincseket és ezzel olyan művelődési szolgálatokat végzett a magyarságnak, melyeket egész terjedelmükben ma még sem belátni, sem kellően értékelni nem tudunk. Munkájának eddig gazdagon érett eredménye az az öntudat, melyből büszkén nézünk a multunkra vissza és bizalommal várjuk a jövőnket.

Meghalt gróf Hadik-Barkóczy Endre, ki Társulatunknak hosszabb időn át elnöke volt és feledhetetlenné tette emlékét az ő áldozatkész munkájával és szívélyességével.

Még friss a hant Glück Frigyes választmányi tagunk sírján. Olyan műbarátot veszítettünk el őbenne, aki éleslátásával, gyakorlati érzékével igen értékes munkatársunkká szegődött és évtizedeken át lelkesen, buzgón és eredményesen támogatta céljainkat.

Az év munkája fölött ezek voltak a komoran borús fellegek. Nehéz időket éltünk át. Csak néha csillant ki a kékség derűje. A nehéz gazdasági viszonyok között csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudtunk megfelelni feladatainknak. Önök — mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim — mindnyájan

Magyar Iparművészet
1931. 127. l.
Az Ipar. Tars. közgyül.

Györgyi Kálmán

AZ 1926. ÉVI FILADELFIAI KIÁLLITAS EPILOGUSA. Magyarország tudvalevően az 1926. évi filadelfiai nemzetközi kiállításon önálló csoporttal vett részt, melyben iparművészetünkön és háziiparunkon kívül Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala megfelelő képes propagandanyomtatványokkal is részt vett. A magyar osztály anyagának összegyűjtésére és a kiállítás vezetésére a kereskedelemügyi miniszter annak idején az Orsz. M. Iparművészeti Társulatot kérte fel, melynek igazgatósága a választmány tagját, *Faragó Ödön* ny. igazgatótanárt bízta meg a magyar kiállításnak a helyszínén való rendezésével és a kiállítás tartama alatt a csoport ügyeinek a helyszínen való igazgatásával. Most, hogy a kiállítás aktáit lezárták és a Társulat elszámolt a kiállítás költségeiről és anyagi eredményéről, *Hermann Miksa* kereskedelemügyi miniszter *Faragó Ödönnek „a kiállítás magyar csoportjának megszervezése, rendezése és vezetése körül kifejtett ügybuzgó tevékenységeért köszönetét és elismerését", az Orsz. M. Iparművészeti Társulatnak, „elsősorban pedig Györgyi Kálmán igazgatónak a magyar csoport anyagának szakszerű egybegyűjtése és kiválogatása körül kifejtett ügybuzgó és önzetlen tevékenységeért" köszönetét nyilvánította.* — A kiállítás kitüntető oklevelei is megérkeztek már. Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulatot a bírálóbizottság a Grand Prixe-vel, a nagydíjjal tüntette ki, Educational Value of Work Conducted among the People of Hungary (Magyarország népe érdekében való nevelőértékű munkájáért). Az egyes oklevelekkel járó érmeket még nem küldték meg; ha megérkeznek, a Társulat azonnal értesíti a kiállítókat, hogy azokat átvehessék.

Magyar Iparművészet 1927, 181.

:mödi: Detail aus einer Stadt 134
Jornemissza: Promenade auf der Bastei 134
Medgyessy: Stehendes Mädchen 135
Ö. Beck: Tänzerin 135
ser: Tanzende 136
Medgyessy: Athlet 136
Medgyessy: Toilette 137
'átzay: Die Turner 137
g Mindszenti-Ferdel: Beim Kämmen 137
iin Ferenczy: Bildnis W. Ch. 138
Csorba: Rózsi Ilosvay 138
r Bokross-Biermann: Männerkopf 138
Medgyessy: Bandika 138
Egry: Selbstbildnis. 1917 140
Egry: Sinkende Sonne. 1920 141
Egry: Schiffszimmermann 142
Egry: Hirt in Badacsony (Zeichnung) 143
Egry: Hirt 143
Egry: Sturm auf dem Plattensee 144
Egry: Zeichnung 146
Egry: Fatamorgana-Beleuchtung 147
Egry: Lichter auf dem Plattensee 147
aus Medgyes: Stilleben, 1922 150
aus Medgyes: Schlafendes Mädchen, 1924 150
aus Medgyes: Anemonen, 1923 151
aus Medgyes: Champery, 1924 153
aus Medgyes: Leysin, 1924 153
aus Medgyes: Die Dächer von Paris, 1925 154
aus Medgyes: Fontenay aux Roses, 1925 154
aus Medgyes: Tennis, 1925 155
aus Medgyes: Rugby field, 1925 155
aus Medgyes: Liegender Akt 1924—25 156
aus Medgyes: Selbstbildnis 156
aus Medgyes: »Aucassin et Nicolette«, Chantefable de
ul de Flem 157
aus Medgyes: »Arc-en-ciel« de George Ribemond Dessai-
es. »Hallali« 158
aus Medgyes: »Les sept chansons« de Malipiero.
koration 158
aus Medgyes: »Les sept chansons« de Malipiero. Szene
r wahnsinnigen Mutter 159
ichigan Avenue in Chicago 160
vay in New-York 162
kt A. L. Harmon: Obere Stockwerke des Shelton-Hotels
New-York 162
ger und Medary: Penn Athletic Club, Philadelphia ... 163
d und Roche: Hof des Aquila-Court Hotels in Omaha 166
r: Toskanische Villa in Arlington Place 166
itehouse: Italienische Villa in Oregon 166
ubbel: Villa in Miami Beach (Florida). »Spanish
asant style« 167
kman: Villa in Portland 167

Györgyi Kálmán

Magyar Iparművészet

1930. 3–4. sz.

MŰVI

GYÖRGYI KÁLMÁN ELHUNYTA. Mikor egy év munkájának felsorolásához, az Iparművészeti Társulat elmult évének történetírásához fogunk, fájdalmas érzéstől elszorult szívvel kell megemlékeznünk arról a nagyemlékű férfiúról, akinek évtizedeket átfogó munkáját váratlanul, kegyetlenül szakította félbe a halál. Györgyi Kálmán igazgatónk hirtelen halála nemesak ennek az évnek, nemesak a Társulatnak a gyásza, hanem az egész országnak. Sokszorosan fájdalmas nekünk, akik vele közös munkában állottunk, az ő hálálát jelenteni akkor, mikor az év történelmében az ő munkájáról, az ő eredményeiről, az ő legelevenebb életéről számolunk be. Legmagasztosabb célunk ennél a szellemidézésnél, hogy hívek maradjunk az ő egyéniségéhez.

Új könyvek ... ...
Folyóiratok ... ...
Különfélék ... ...

KÉPEK A SZÖVEGBEN:

ÉSZI
R

IŰVÉSZETI MUZEUM

RSULAT KÖZLÖNYE

MAGYAR KIR. MINISTERIUM

Györgyi Kálmán

MAGYAR GRAFIKAI MŰVEK, HÍMZÉSEK ÉS CSIPKÉK KIÁLLÍTÁSA ZÜRICHBEN. A Magyarországon is jólismert zürichi Orell Füssli-féle kiadó- és nyomdavállalat, mely hazánkkal való szoros összeköttetései révén megismerte művészetünket és iparművészetünket, Svájcban nagyobbarányú propagandát akar kifejteni a magyar művészet megismertetése és terjesztése érdekében. A kiállítások sorozatát, melyeken művészeink és iparművészeink alkotásait bemutatni fogja, egy grafikai lapokból és magyarjellegű hímzésekből és csipkékből álló kollekcióval nyitja meg Zürichben, egy ottani művészeti szalon termeiben. Ennek a magyar kiállításnak anyagát *Conrád Gyula* (grafika) és *Györgyi Kálmán* (textiliák) gyűjtötték egybe, úgy, hogy ez a kiállítás méltón képviseli majd a hazai modern magyar grafikát és a textilművészetet. Eddigi megállapodások szerint a kiállítás leszerelése után az egész anyagot Bázelben mutatják be. Ősszel magyar képzőművészeti kiállítás rendezését tervezik Zürichben.

Magyar Iparművészet. 1924 81. l.

Magyar Iparművészet
1924. 81. l.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: III. 20. *Landi:* Nyugvó hölgy. — 1873: III. 19. *Landi:* Ein nacktes Mädchen, ruhend auf einem Bette.

c) A Nemz. Múzeumban. 1891: VII. 275. — 1892: VII. 275. — 1893: VII. 349. — 1894: VII. 2. — 1895: VII. 2. — 1896: VII. 2. — 1897: VII. 2. — 1898: VII. 2. — 1900: VII. 2. — 1901: VII. 2. — 1903: VII. 2. — 1904: VII. 2. — 1905: VII. 2.

Györgyi Kálmán

MAGYAR IPARMŰVESZET

1934. 7. f.

GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁS címmel sokszorosító művészeti és ipari szakmai kiállítást rendez a társulat a nyár folyamán az O. M. Kir. Iparművészeti Múzeumban. E kiállítással — amelyen a legjobb magyar művészek és műiparosok vesznek részt — a társulat be kívánja mutatni a magyar közönségnek a sokszorosító grafika valamennyi ágazatait és mellettük a kisplasztika, az éremművészet és az ötvösművészet fejlődését is. A mostani nehéz gazdasági viszonyok között e kiállítás roppant nagy jelentőséggel bír, a tervező és műiparosmunkák technikai tökéletesbítések és a fogyasztás fokozása szempontjából. E kiállítás nemcsak a meglévő munkákat akarja összegyüjteni, hanem azokat az ideális elgondolású művészi terveket is, amelyek dokumentálni kívánják azokat a művészi lehetőségeket, amelyet az egyes szakmák magukban rejtenek, hogy a közönség megismerhesse és felhasználhassa a szakmában rejlő lehetőségeket. Mint idegenforgalmi attrakció is nagy vonzóerőt fog e kiállítás jelenteni.

A társulat választmányának felkérésére Györgyi Dénes műépítész, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola tanára vállalta el a kiállítás installációs terveinek elkészítését és a szervezési munkálatok vezetését. A kiállítás folyó évi május hó közepén fog ünnepélyes keretek között megnyilni.

selbst aus dem langwierigen Arbeitsgang und den verwickelten Farbschichtungen seiner Öl- und Temperagemälde hervor. Erst recht ist ihr Pulsschlag in der quicklebendigen Frische der Aquarelle, in diesen flinken, farbsprühenden Improvisationen zu vernehmen.

Stefan Szönyi ist Aquarellist par excellence. In den leichtflüssigen Ergiessungen seiner Farben bleibt jede Regung des Pinsels sichtbar. Zur zwiefachen Freude unserer Augen, die im Rahmen der Bildräumlichkeit zugleich den zeitlichen Vorgang der Bildentstehung und den pulsierenden Dynamismus der Maltechnik nachempfinden.

Die Farben bringen die gleiche Lebensfreude zum Erstrahlen, die auch für die neuere Temperamalerei Szönyis bezeichnend ist. Ein helles Rosa, Karminrot und Kadmiumgelb, ein frisches Rasen- oder Laubgrün und heitere Himmelsbläue. Dazwischen leichte Abtönungen in Grau und Braun.

Die licht- und luftgetränkte, mürbe Farbigkeit der Aquarelle wird in den Tuschzeichnungen zu einer gleichgestimmten grauen Nuancenreihe. Die Skala reicht von duftigen weissen Aufhellungen bis zum üppigsten Schwarz. Auch hier strömt die reiche Saftigkeit der Töne in breiten Flecken und Lachen zusammen, sehr flüssig und überaus wechselvoll im Spiel technischer Effekte, prickelnder Zufälligkeiten. Nachdrücklich

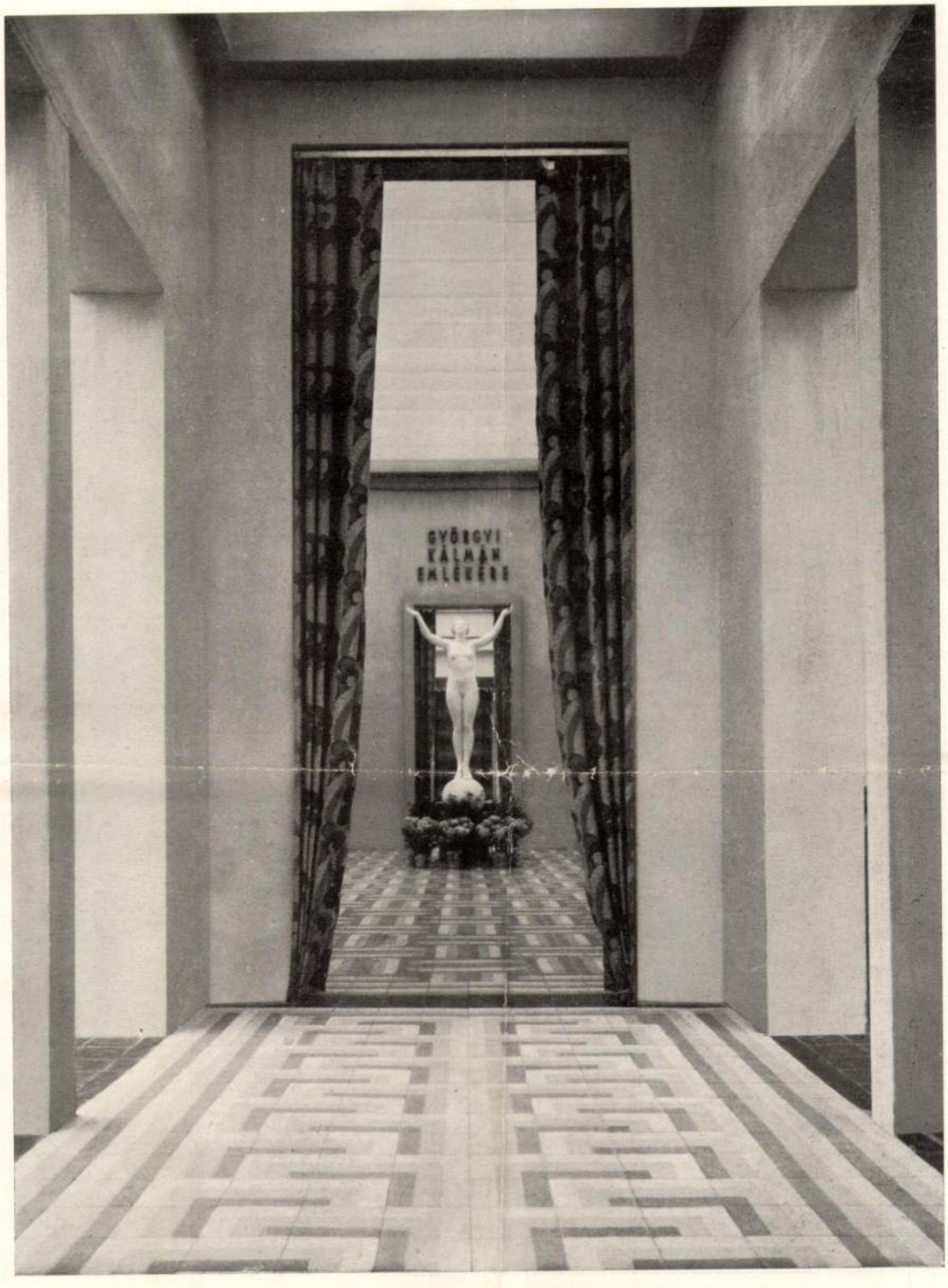

Részletek az Iparművészeti Társulat „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-áról. Az installációt tervezte Györgyi Dénes műépitész tanár. A szobor Pásztor János műve. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung", veranstaltet von der Landesgesellschaft für Kunstgewerbe. Installationsentwurf von Arch. Prof. D. Györgyi. Die Statue ist das Werk J. Pásztors. — From the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition" of the Hungarian Society for Applied Art. The installation was designed by the professor architect D. Györgyi. The statue is J. Pásztor's work.

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

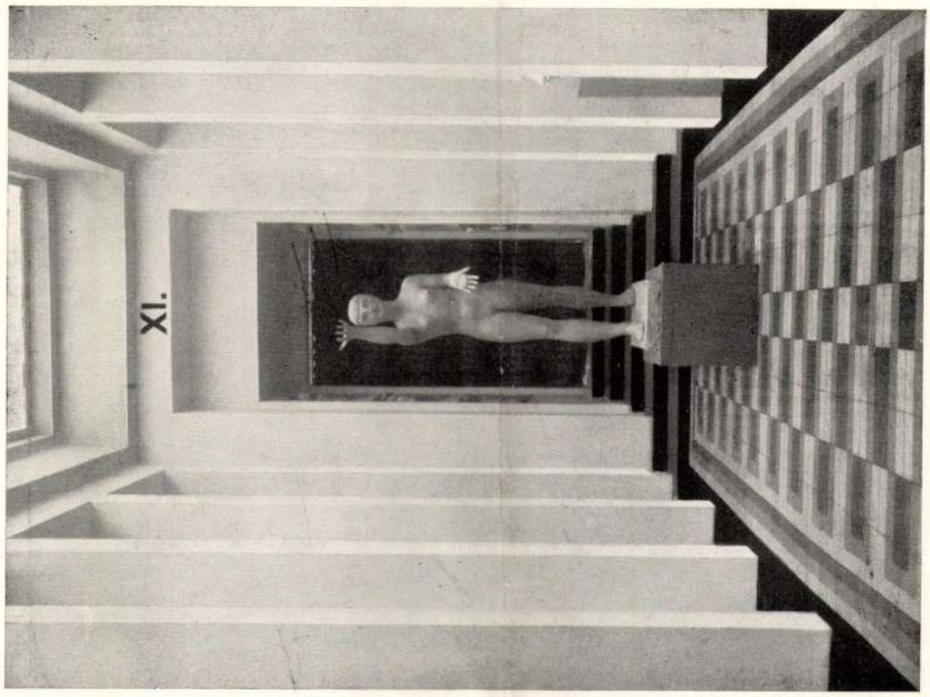

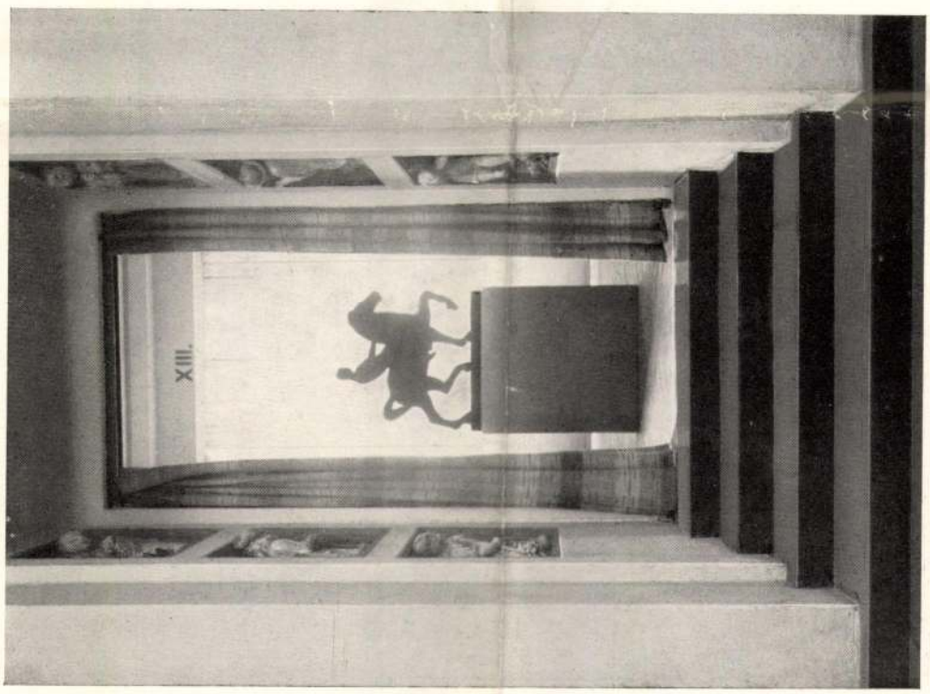

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

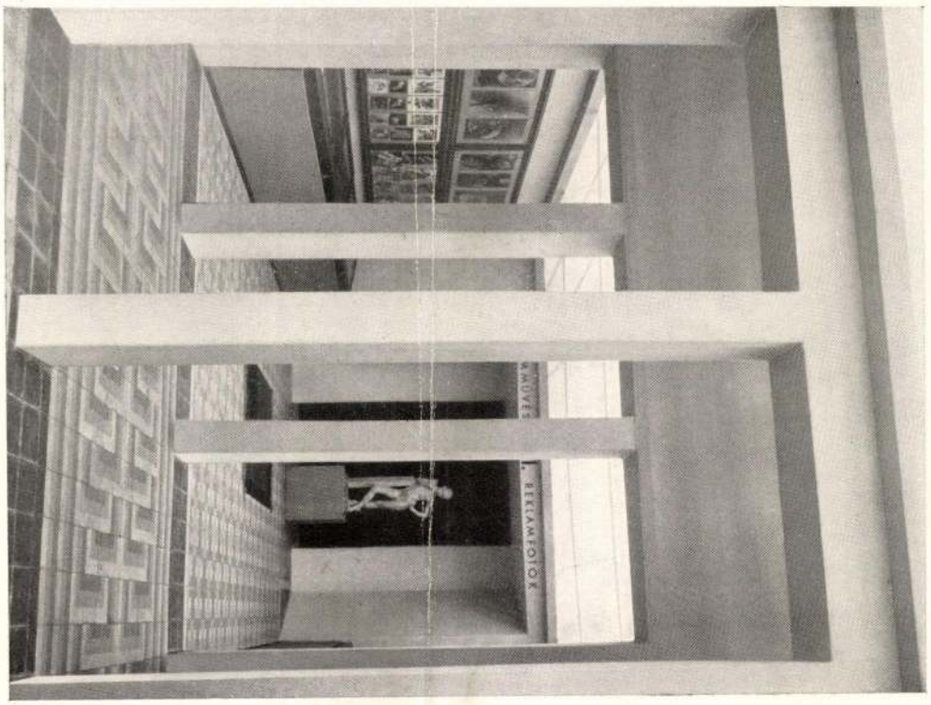

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

MAGYAR IPARMÜVESZET
1934
89-92. l.
a Gy. K. emlékkiállítás képei

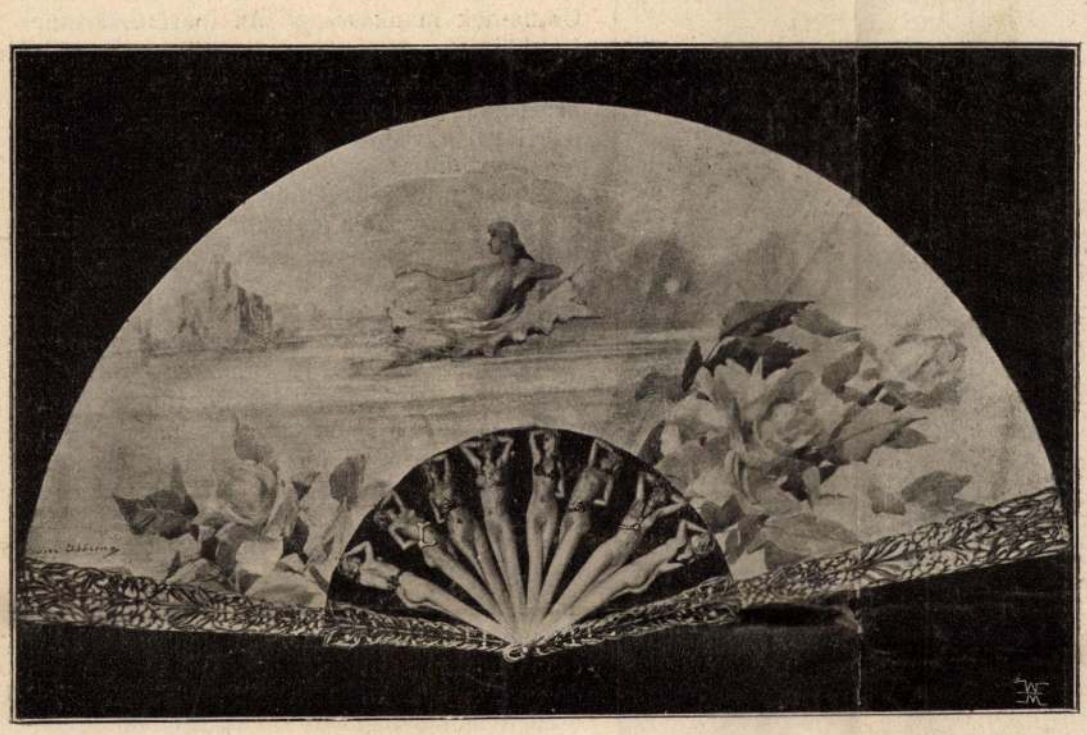

Pene Foy-tól (Páris).

FESTETT LEGYEZŐ.

Götz H.-tól (Karlsruhe.)

FALI FESTMÉNY EGY POLGÁRI ESKETŐ SZOBÁBÓL.

Bouval M.-től (Páris).

A MÁK.

Guillottól.

A MUNKA. A párisi kiállítás főkapujának dombormüve.

A berlini kir. porczellángyár kiállításából.

HAMUTARTÓ.

Bouval M.-től (Páris).

A NŐSZIROM.

IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁSRÓL.

talt, ravasz vén rókának, mint ő méltósága, nem volt nehéz kitalálni, hogy Viktor grófot nem az őzek s nem a vadkacsák csalogatják. Nagyon gyönge koczapuskás volt a fiatal gróf, ellenben könnyen lobbanó s szenvedélyes természetű, ha nőkről volt szó.

Már két évvel ezelőtt, tizenkilencz éves korában nagy baj volt vele. Erőnek erejével feleségül akart venni egy varróleányt. Csak alig lehetett elhárítani a veszedelmet s ha a leánynak nem lett volna annyi esze, hogy tizezer forintért lemond és odább áll, Isten tudja, hogy végződött volna.

Ő méltósága nem szeretné, ha újra valami komédia támadna. De ismeri Viktor grófot: ha akadályt gördít az útjába, az még roszabb lesz. Viktor gróf nagyon szelid, szinte nőiesen félénk, de ha belebolondult egy leányba, akkor nem lehet vele beszélni. Minden okos szó csak annál jobban ingerli.

Reméli azonban az öreg gróf, hogy a tisztartónak lesz esze. Az az ember állásával játszik. Az majd véget vet ennek a szerelmi históriának s utasítni fogja a leányát: hogy viselje magát.

A gróf nem szól semmit a tiszttartójának, sokkal dölyfösebb, hogysem odáig leereszkednék, de a tiszttartó magától is tudni fogja, hogy mi a kötelessége. S ha a leány, a mint reméli ő méltósága, hidegen, elutasítón viselkedik, akkor Viktor grófnak is megjön az esze.

Egyelőre pedig jó lesz, ha ő méltósága biztos hireket kap állandóan a tiszttartóék házából, hogy a szerint intézkedhessék s valami váratlan eset ne érje.

— Küldjék ide a titkár urat.

A titkár úr, a ki már öt év óta van gróf Terenyey István ő méltósága szolgálatában, hamar megérti a grófját. Ő méltósága egészen rá bizhatja magát. Minden nap pontos értesitést fognak kapni Póka Mihály tiszttartó házából. Van neki ott a tiszttartó mellett egy embere, (azt akarta mondani: jó barátja, de mégis meggondolta,) valami Fagy Dani nevű gazdasági irnok, kit bátorkodik ő méltósága kegyes pártfogásába ajánlani s ki eddig is kész volt holmi apróbb szolgálatokra.

— Úgy? Hát maga már eddig is spionkodtatott? — szólt ő méltósága gúnyosan.

— Csak a méltóságos gróf úr érdekében, — felelt a titkár bókolva.

— Jó, jó, — intett a gróf, — nem keresem. Csak engem pontosan értesítsenek. Az emberének megigérheti, hogy a legelső megüresedő ispánság az övé.

III.

Ő méltóságának igaza volt: a tiszttartónak van esze. Úgy intézi a dolgát, hogy őt nem érheti semmi vád, mintha elősegítné a Viktor gróf esztelen szerelmét. A fiatal gróf világosan láthatja, hogy az ő apai beleegyezésére ne számitson.

Ennek megvan a kettős haszna. Először az, hogy Póka Mihály védelmezi a saját hátát, ha a dolog roszúl ütne ki. Másodszor meg az, hogy Viktor gróf annál makacsabbul ragaszkodik szerelméhez, mennél több oldalról ellenzésre talál. Titkon azonban meginti a gondos apa leányát, hogy nyájasabb legyen a fiatal grófhoz.

— Nagy szerencse vár rád, nem kell elszalasztani.

A leány sírva fakadt:

— Nem kell nekem édes apám, ha a király fia volna, sem kell.

— Ostoba vagy! — mordúlt rá az apja. — Úgy tégy, a hogy mondom.

— Oh, ha tudná apa, mit akar a gróf! — siránkozott tovább a leány.

BOER HÁZASPÁR FÖLFEGYVERKEZVE.

— Lánczhordtát, hát mit akar?

— Azt akarja, hogy szökjem el vele.

— Hüm. Hát te mit mondtál neki?

— Hogy nem szeretem, ne üldözzön engem.

— Szamárság. Egy gazdag grófot, két ilyen nagy uradalom leendő birtokosát nem lehet nem szeretni. Értsd meg, te oktondi, hát nem szeretnél grófné lenni? Ne szólj nekem. Úgy lesz, a hogy én akarom. Grófné fogsz lenni.

— De ha nem szeretem, — könyörgött a leány.

— Agyonütlek, ha ellenkezni mersz.

Póka Mihály nem szokta meg azt, hogy valaki ellenkezni merjen vele.

— Ha pedig meg akar szöktetni, hát akkor sem ellenkezel. Érted? Vele mégysz. Nekem majd lesz rá gondom, hogy az a kocsi egyenesen a paphoz vigyen benneteket.

A leány kiáltani akart, hogy:

— Soha, soha!

De atyjának parancsoló tekintete előtt remegve elhallgatott.

(Vége következik.)

AZ IPARMŰVÉSZET A PÁRISI VILÁGTÁRLATON.

A párisi világtárlaton az iparművészetnek óriás anyaga és kincse gyűlt össze. Az iparművészet fejlesztése most minden mívelt, vagy míveltségre törekvő államban az egyik czél; a szépérzés, a jó izlés meghonosítására ép úgy, mint nemzetgazdaságilag, mert hisz az iparművészet tárgyait a lakásberendezéshez, az okos luxusban, csecsebecsékben kapva kapják. Ezt a vágyat és szükséget pedig az iparban fejlett államok elégitik ki, és nagy haszonnal látják el a műiparral foglalkozókat. Franczia-országban a királyok fényűzése, a versaillesi udvar nagy pompája teremtette meg a műipart, s az országban oly mestereket képzett, oly izlést honositott meg, melynek adózójává vált az egész világ. Messze földrészünktől, Japánban és Khinában fejlődött az iparművészet — kivált Japánban — oly fokra, mely eredetiségében, ötletében, finom kivitelében a párisi kiállítás látogatóit bámulattal töltötte el.

A gazdag és hasznos tanúlságról, mely a mult esztendőben a párisi kiállításon tárult föl, a magyar iparművészeti társulat leirásokkal, képekkel számol be azonkivül, hogy maga is külön kiállításban mutatta be a Párisba küldött magyar iparművészeti tárgyakat és külön kiállításban ismertette meg az angol művipar egyik nevezetes tényezőjének, Walter Crane-nek munkásságát. Az iparművészetnek további ismertetője egy díszmunka, mely az iparművészeti társulat folyóiratában jelent meg kétszáznál jóval több illusztráczióval, s a Lampel-féle könyvkereskedés külön is kiadta «*A világ iparművészete Párisban*» czím alatt szép kiállításban. Szerkesztette *Fittler* Kamill, az iparművészeti iskola igazgatója és *Györgyi* Kálmán, az iparművészeti társulat titkára, mind kettő jeles szakiró. A szöveg és az illusztráczió általában a párisi kiállítás összes iparművészeti tárlatával foglalkozik. Az albumban *Györgyi* Kálmán ir a kiállítás iparművészetéről, *Edvi Illés* Aladár a vasművességről, *Mihalik* József pedig a magyar történelmi pavillonról. Műiparosaink és minden jóizlésű ember okulással olvashatja a munkát és szemlélheti az egyes tárgyak képét. Mutatványokat közlünk belőle.

A párisi világtárlaton az iparművészettől vett diszítéssel már az egyes osztályok berendezésénél is találkozott a szemlélő. Az iparművészeteknek szánt külön épületekben, külön csoportokban tünt föl azonban az egész gazdagság, a sok kincs, a különböző nemzetek eredeti sajátosságában. A legnagyobb részt a bútoripar foglalta el, a lakásberendezés. A franczia óriás tömeget állitottak ki, s nagy árakat szabtak. Linke bútorgyáros egy XV. Lajos-korabeli — az igaz, hogy pompás — szobaberendezést 650,000 frankra számított. Közepes polgári berendezéshez való bútor a franczia-knál nem is akadt. A többi országokból is modern bútorokat küldtek. A magyar bútor-kiállításon ép úgy, mint a többi műipari tárgyakon, meglátszott az iparművészeti oktatás hatása.

Nem mindenik iparművészeti csoport adta hű képét az illető nemzet művészi iparának. Ebben az iparművészet európai hazája, s a messze keletről Japán volt a tökéletes. Amerika a stilben eredeti feltünő eredetiséget nem mutatott, hanem a gyakorlati használatban. Anglia híres házi otthonának berendezése sem volt teljes. Oroszország iparművészetét nem az iparművészetek csarnokaiban, hanem az orosz faluban lehetett megismerni. Mindent összevéve az iparművészeteknek az utolsó évtizedekben történt haladása fölér a korábbi idők egy évszázadának eredményével. A nemzetek lázasan igyekszenek, hogy minél több művészi erőt vigyenek iparukba, mert az ebben rejlő ötlet és eredetiség teszi versenyképessé.

A porczellán, az agyagipar óriási haladását is látni lehetett. A khinai és japán porczellánok csodálatos finomsága, kecses formája Európában is már régen csábított utánzásra s a francziaországi Sèvresben és a szászországi Meissenben levő porczellán-gyárak világhirűvé lettek. Magyarországnak is nevezetessége a herendi porczellángyár, és Zsolnay majolika gyára Pécs mellett. Az utóbbi időkben az agyagművesség főtörekvése a gyöngéd, átlátszó szin és az olyan máz, mely a tárgyat úgy tünteti föl, mintha üvegből volna. Az ilyen fajta műtárgyakban a magyar Zsolnay-féle gyár eozin dísz-edényeivel művészi hatás dolgában csakis a franczia Massier-testvérek készítményeit lehetett összehasonlítani.

Az ékszerek tömérdek formái, általában az ötvösség nagy haladást tüntetett föl, s ügyes fölhasználásban mutatták az üveg, a porczellán, az elefántcsont faragványok fölhasználását. Magyarország ötvössége és ékszerművessége is jól volt képviselve, a régi magyar ékszerek formáinak fölhasználásával és újabb gondolatokkal.

Az iparművészet a szobrászatot is nagyban igénybe veszi állványok, szekrények ékitésére, villamos lámpákhoz, és a terem, meg szoba, a konzol és asztal diszítéséhez, részint ércből, részint porczellánból, vagy márványból. Az ércfélék patina szinét minden változatban képesek utánozni. Ezekből a művekből mutatványúl *Bouval* két mellszobrát, *Dalou* egyik szobrát, *Gérome* két lovasszobrát közöljük. Mind franczia művészek. Gérome egyik szobra Timur Lenk tatár vezért ábrázolja, a nagy és kegyetlen hódítót, kinek csapatjai Ázsiát pusztították, s kit harczi lován a franczia művész úgy tüntet föl, a mint nyerítő harczi méne levágott fejek közt áll.

gyakran oly technikai problémák megoldására vállalkozzék, melyek tulajdonképpen a litográfia vagy mélynyomás jellegzetességét utánozzák. Ez a nyomás juttatta el a nyomdászt odáig, hogy a nagy színfoltok, negatív írások, görbe, szabálytalan sorok ma már a nyomdász számára sem okoznak fejtörést. Az ólom és ólomvéső, a linóleum és sok más segédanyag, valamint a jól felszerelt háziöntödék mind a jó tipográfust szolgálják, hogy a papir síkját úgy töltse be, ahogy azt a kor ízlése, a rendelő és az egyéb technikák versenye irányítja.

A kiállítás utolsó termét a kiállítás rendezői a nyomdák részére tartották fenn. Itt kap bepillantást a nagyközönség az előző termekben gazdagon felsorakozó különböző termékek technikai elkészítésének műhelytitkaiba. A bemutatott anyag itt inkább csak jelezni akarja a sokszorosító technikáknak nagy általános csoportjait. Komplikált gépeket, eljárásokat sematikusan ábrázol, egy két fahenger és papirtekercs segítségével.

Az egyik sarokban egy miniatür szedőterem igyekszik a műhely levegőjét elővarázsolni és mutatja a betűszedést különböző stádiumaiban, úgy ahogy még Gutenberg sorakoztatta 500 év előtt a betűket a sorzóba egymás mellé és ahogy sorakoztatja azt a kései utód, alig változtatva e nagyszerű találmány lényegbeli elgondolásán.

A rotációs ujságnyomás talán leginkább illusztrálja, miért hívják sokszorosító technikának a nyomdászmesterséget. Egy pár henger, pár ólomlemez és papirtekercs s percek alatt a sokoldalas lapok ezreit dobja ez a gép az utcára.

A mellette lévő litográfkövek a kőrajzoló komplikált röntgenszemét érzékeltetik. Az ofszetnyomás sokak előtt sejtelmes lényegébe pillanthatunk bele, ha figyelmesen megnézzük az ofszetnyomó gépet érzékeltető hengert. Mint adja át a cinklemez a rajzot előbb egy gumihengernek, s hogy kerül át a festék a gumihengerről a papirra. (Az elasztikus gumi lehetővé teszi a legdurvább papirra való nyomtatást, mert a gumi benyomja a festéket a durva papiros rovátkái közé is.)

A mélynyomás lényegét figyelhetjük meg a kiállított mélynyomó rézhengeren. Nagyítóval és szabadszemmel nézzük azokat az alig észrevehető kisebb-nagyobb mélyedéseket, melyekből a papir szívja fel a festéket, hogy az így keletkezett apró pontocskák sokasága tökéletesen adja vissza a fotográfia vagy rajz sok száz tónusértékét. Külön érdekessége ennek a csoportnak, hogy megfigyelhetjük a sokszínű gazdag textilanyagok nyomása és a mélynyomás közötti rokonságot.

Dallos Hanna: Könyvdísz.

Lezárt, kimerített kép az, amely e kiállításon elénktárult.

Nagy szó ez, mert a rendezőket művészi szempontok vezették s nem volt szándékuk szakmai kiállítást rendezni. Talán ezeknek az intencióknak félreismerése az, ami néhány kis nyomdászban az elégedetlenség érzését keltette. A rendezők kiméletlenül kirostáltak minden olyan anyagot, mely az előttük lebegő igen magas művészi nívót meg nem ütötte. Ezt tették még akkor is, ha a beküldött nyomtatvány nyomdásztechnikai szempontból kifogástalan volt is. Viszont kirostálták azt az anyagot is, amelyik művészi szempontból megfelelt volna, de technikai fogyatékosságai alkalmatlanná tették a kiállításon való szereplésre. Ez a szelektálási mód váltotta ki az ellenérzést. De tette lehetővé azt is, hogy mind művészi, mind szakmai szempontból a kiállítás jelentős és figyelemreméltó.

Egy régi, nemes iparág töretlen ereje jelentkezett e kiállításon.

KNER ALBERT

MI. 1934.100.l. 57

•KRÓNIKA•

GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKEZETE. Megható és intim kis ünnepség egyesítette június kilencedikén az Iparművészeti Társulat néhai érdemes igazgatójának barátait és tisztelőit. Az emlékkiállítással kapcsolatban társulatunk, valamint a Magyar Szaklapok Országos Egyesülete koszorút helyezett néhai érdemes vezetőjüknek sírjára. A farkasréti temető virágos, napfényes csöndjét az igaz kegyelet meleg szavai törték meg és a kis gyülekezet minden tagja úgy érezte a természet megnyugtató közelségében, hogy valóban nem az elmúlás, hanem a friss újjáébredés jutott részeül Györgyi Kálmán szellemének. Mintahogy az ő örökifjú alkotó és spirituális egyéniségéhez illett is: minden szónok ennek a nagyszerű léleknek újjáfakadó életéről beszélt. Seenger Béla, Ligeti Miklós, Moór Jenő, Györgyi Dénes keresetlen egyszerűséggel, baráti meghatódással tolmácsolták ezeket az érzéseket. Az emlékezés húrjain pedig a családtagok, az egykori munkatársak, a társulat választmányának tagjai szívében ott reszketett annak a zajtalan, nobilis életnek egész harmóniája. Az illatos virágokkal koszorúzott sírtól mélységes élményekkel távozott a jóbarátok gyülekezete.

DR. PETROVICS ELEK LETT A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE. Azok a ritka képességek, az a kiváló szaktudás, amelyek dr. Petrovics Eleket a Szépművészeti Múzeum főigazgatói székébe emelték, indították dr. Hóman Bálint kultuszminisztert arra, hogy őt nevezze ki a Magyar Nemzeti Múzeum ügyvezető alelnökévé.

E rendkívül fontos pozició dr. Petrovics Elek személyében mindenki teljes megelégedésére töltetett be s az ő munkaszeretete, kiváló tudása és erélye bízvást remélteti velünk a magyar művészeti és kulturális ügyek újabb reneszánszát.

Az a húsz esztendő, amelyet dr. Petrovics Elek a Szépművészeti Múzeum élén töltött el, tanuja volt a legszebb eredményeknek s bízvást reméljük, hogy mai magas tisztségében még jobban fogja előrevinni nemzeti művészetünk ügyét.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat nevében — melynek ő hosszú évek óta választmányi tagja — e helyütt is átnyujtjuk neki kinevezése alkalmából legjobb szerencsekívánatainkat.

DR. BUDAY GOLDBERGER LEÓ, a Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. fonó- és szövőüzem elnökvezérigazgatójának, társulatunk választmányi tagjának a Kormányzó Úr Őfőméltósága kiváló érdemei elismeréseül a II. osztályú Magyar Érdemkeresztet a csillaggal adományozta.

Őszintén örülünk e kitüntetésnek, mert — — amidőn a Goldberger gyár fennállásának 150 éves jubileumát ünnepli — dr. Buday Goldberger Leó személyében a magyar ipar kiváló munkása, a magyar iparművészeti ügyek lelkes támogatója kapta meg évtizedek fáradságos munkájának méltó elismerését s örömünkre szolgál, hogy ehelyütt is átnyujthatjuk neki a társulat legőszintébb szerencsekívánatait.

DR. PACHER BÉLÁNAK, társulatunk igazgatósági tagjának tanácsjegyzővé való kinevezése osztatlan örömet keltett a társulat tagjai sorában.

Dr. Pacher Béla, aki a Székesfőváros művészeti ügyosztályában évek óta folytat fáradhatatlan munkásságot a magyar művészeti ügyek érdekében s ez alatt az idő alatt rendkívül sokat tett a magyar művészek és iparművészek támogatására.

Amidőn kinevezése alkalmából társulatunk legőszintébb szerencsekívánatait nyujtjuk át ehelyütt néki, igaz szívből reméljük, hogy még sok esztendőn át fog a magyar művészet érdekében munkálkodhatni.

A WALESI HERCEG BESZÉLT. A londoni Royal Society of Arts nemrég bankettet rendezett s azon az ünnepi beszédet a walesi herceg tartotta a művészek és iparosok erős munkájáról, melynek az angol márkásárú javítására kell törekednie. Ez a beszéd igen nagy hatást keltett a hallgatóság soraiban. Elmondta a trónörökös, hogyan foglalkozott ő a háborúban s a háború utáni években különféle művészeti témákkal, ezek közt főleg iparművészettel. Az utolsó évtizedekben az angol ipar termékei feltűnő javulást mutatnak tudományos és technikai szempontból, de még mindig nehéz megértetni a gyárosokkal, hogy mennyire segítené őket a művészi kéz munkájának igénybevétele. Szakítani kellene végre az angol gyáriparban is azzal a háborúelőtti időkből származó véleménnyel, hogy egy áru, melynek britt márkája van már csak ennélfogva is jó. Külföldön az ízlés, az esztétikai kívánalmak sokkal szorosabban és sűrűbben változnak, mint Angliában, egészséges áruexport tehát csak úgy lehetséges, ha az angol nagyipar olyan művészeket is bevon a termelésbe, akik e változásokat figyelemmel kísérik. Különösen a fiatalság számára kell biztosítani, hogy előbb megismerkedjen a külföld nagy fogyasztóközpontjaiban a gépkorszak által nyújtott lehetőségekkel, azután pedig hazájába visszatérve, ezeket a tanulságokat országa gyáriparában érvényesítse. N. P.

MORRIS-CENTENNÁRIUM. Egész Anglia nagy kegyeletérzéssel ünnepli a modern iparművészet e nagy úttörőjének éppen most száz éve történt születését. A bútorművesek éppúgy, mint a könyvművészek és az üvegfestők éppúgy, mint a szőnyegszövők. Iparművészeti és könyvművészeti kiállítások mutatják be Ruskin e nagy tanítványának s műhelytársainak kézműves-remekeit. Esztétikusok fejtegetik azt a nagy hatást, melyet az ő általa kezdeményezett „kézműves-tradíciók újjászületésé"-re vonatkozó mozgalom az angol és kontinentális iparművészetre gyakorolt. Mindenfelé utalnak arra, hogy a gépipar elrútító tevékenységét milyen friss, esztétikusabb ízléskorszak váltotta fel az európai műiparban és Morris nevelősugallata még csak ezután fog igazán érezhetővé válni. N.

SKOCZYLAS. Lengyelországnak ma olyan grafikusnemzedéke van, amilyen alig található más népnél Európában. Izmos, színes, kifejezőképességben szinte őserejű. Legnagyobb grafikusa talán az a Skoczylas László volt, aki most halt meg Varsóban

Tíz év mulva

— Elbeszélés —

Irta: **Sásdi Sándor**

Valaki kinyitotta a szakasz ajtaját. Hideg levegő tódult befelé. Edit idegesen kapta föl fejét a könyvből. Magas, szélesvállú férfi lépett a fülkébe, barna vászonnal áthúzott bőröndöt és tigrisprémet utánozó pokrócot dobott föl a hálóba. Levetette kesztyűjét, kabátját és a szemközti ülésre telepedett. Kotorászni kezdett a zsebében. A bal szivarzsebben megtalálta a jegyét — kétség kívül azt kereste — aztán ránézett útitársnőjére. Ekkorra Edit már ismét a könyv fölé hajolt.

Érezte magán a férfi tekintetét. Nem tudott olvasni. Megállapította, hogy csinos ember az útitárs. Dús, barna haját bizonyosan sokáig kell kefélnie, hogy megmaradjon a választékban. A bajusza is barna. Az arca símára borotvált. A szeme... Pillanatra fel kellett néznie. Nem tévedett: a szeme csakugvan kék. De nem lágyan, vizenyősen kék, mint a szőke férfiaké. Talán azt lehetne mondani, hogy szikrázó, gyujtó kék szem ez. A szája pedig...

Edit arcát vérhullám borította be. Nem; igazán nem illik ilyesmire gondolni. Saját maga előtt is szégyenli, viszont nem tagadhatja le, hogy ebben a percben az jutott eszébe: jó volna száján érezni a szemben ülő férfi száját.

Nagyon szégyenli ezt a gondolatát. Elfordítja fejét és kinéz az ablakon. Mit érdekelheti őt az, hogy ki ül vele szemben? Neki igazán mindegy. Levegő. Senki.

De amíg a kalauz a férfi jegyét lyukasztja, lopva, sunyin ráveti mégis a szemét. Földbirtokos lehet. Ő legalább annak képzeli. Maga előtt látja, amint a kis bricskán ül és szorosan tartja kezében a gyeplőt. Bizonyosan földbirtokos. Béresekkel, kocsisokkal kiabál. Nagyon erélyes lehet.

A gallérja szűk. Tudja Isten mikor volt utoljára a nyakán keménygallér! A nyakkendője is rosszul kötött. Nem érthet ez ilyesmihez. Lovat hajtani, béresekkel kiabálni; azt igen. Most bizonyosan Pestre megy. Talán búzát eladni. Estére tömve lesz a tárcája pénzzel. Fiatalember: mulatni fog. Betéved a Rákóczi-úton valamelyik éjszakai lokálba. Mert az ilyen vidéki fiatalember azt se tudja, hol talál Budapesten finom, úri helyet. Viszont az is lehet, hogy nem is ilyen helyre vágyódik. Dorbézolni akar. Üveget földhöz vágni, cigányt maga mellé dirigálni, kidobálni a többi vendéget és egyedül úr lenni a csárdában! Biztosan nő mellé is odasodródik ezen az éjszakán. Hogy odahaza az intézőjének mesélhessen a nagyszerű pesti nőről. A nagyszerűről, aki vacak parfőmöt használ és bizonyára az a vágya csak, hogy minél több bankót kiszedhessen a vastag tárcából. Hallott ő az ilyen nőkről már. A bátyját is ez a fajta koppasztja meg.

Pfuj, hát nem találnak különb nőt a férfiak? Ez is itt. Ez is olyat fog keresni...

Féltékeny volt. Akármilyen ostoba dolog, de féltékeny volt. A körüluduarolt, gazdag szép Barna Edit féltékeny volt egy rossznyakkendőjű, barnahajú, kékszemű vidéki úrra. Ha ebben a pillanatban azt merte volna tenni, amit a szíve diktál, akkor letette volna a könyvet, nem fordítja el a fejét, hanem nyiltan, becsületes őszinteséggel azt mondja:

— Nézze vidéki úriember, én szeretni tudnám magát. Nagyon tudnám szeretni. Vigyen el engem magával. Vigyen el a pusztájára. A béresei, a kocsisai közé. Gazdag vagyok. Nagyon gazdag pesti nő. Nem olyan, aki mellé ma oda fog sodródni. Nekem nem kell az eladott búzája árából a legkisebb bankó sem. Bizonyosan hallotta hirét a Barna cukorgyárnak. Nekem nem kell a búzája ára. Én a feleseége akarok lenni. Kérem, vigyen magával...

Összetenné a kezét és úgy kérné. Vajjon mit felelne?

A szemük összetalálkozott. Edit nem azért nő, hogy ne tudna olvasni a férfi-tekintetből. Tud olvasni belőle. Eltalálja a feleletet. Bizonyosan tudja már, hogy tetszik ennek az embernek. Nem is kellene előtte összetenni a kezét, kérni se kellene. Talán csak egy szót mondani és vinné, boldogan vinné magával. Hiszen úgy nézi, mint valami oltárképet. Ez a tekintet több az összetett kéznél, minden kérő szónál. Ez a férfi...

Barna Edit, az elkényeztetett társaságbeli úrilány, aki pár perccel ezelőtt még a legnagyobb bolondságokat forgatta fejében, most sértett önérzettel fejezte be megkezdett gondolatát.

— Ez a férfi tolakodó és szemtelen...

Amilyen állhatatosan nézi, képes róla azt gondolni, hogy ő vonatbéli ismeretségeket szokott kötni. Talán még a mulatozásához is meginvitálná. Esetleg kilátásba helyezné számára, hogy a búza árából csinosabb summát kaphat. Bizonyosan így mondaná: „Csinosabb summát, kezit csókolom."

— Pestre tetszik utazni? — kérdi ebben a pillanatban a férfi.

A hangja ellágyult. Nincs benne semmi abból az elképzelt erélyből, ahogyan a béresekkel, kocsisokkal kiabálhat. Ezt a kérdést olyan tekintet kíséri, hogy a kettő összetevője szerelmi vallomásnak is beillik.

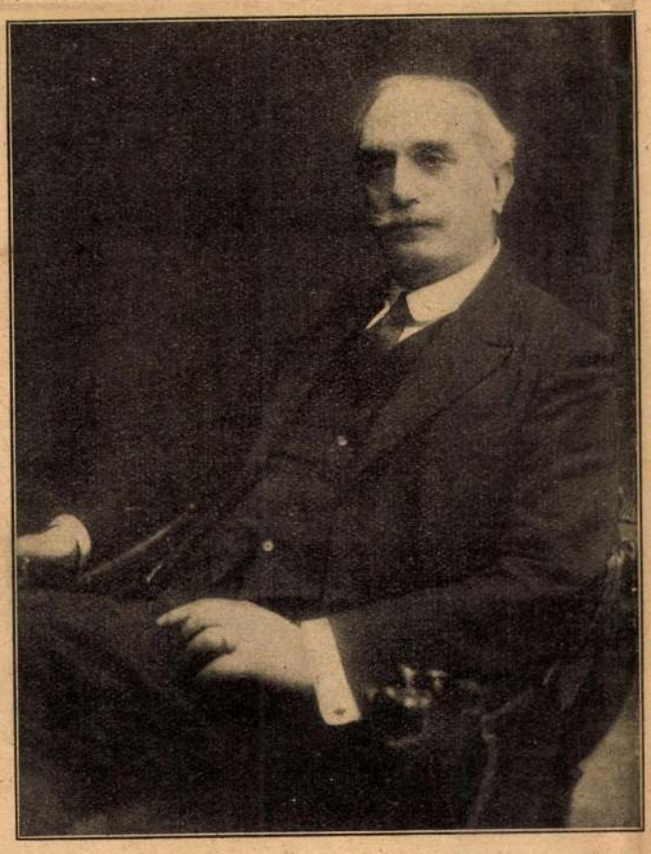

György Kálmán, az Iparművészeti Társulat igazgatója, aki el nem múló érdemeket szerzett a magyar iparművészet körül, meghalt a mult héten

Uj Idők 1930. 6. sz. 170. l.

Különvélemény

A démon és társai

A napokban megkérdeztem egy kis barátnőmet, aki még nincs tízéves: mi szeretne lenni? A kislány rámpillantott csillogó, tiszta szemével és határozottan kijelentette, hogy démon lesz. Azt hittem rosszul hallok. Mégegyszer megkérdeztem.

— Nagy nő, — mondta ő bizonyos lenézéssel a a hangjában, hogy ezt nekem magyarázni kell.

— Mi az a nagy nő? — érdeklődtem tovább.

— A nagy nő, — világosított fel tízéves barátnőm, — egy borzasztó szép nő, akinek két autója van, egy kicsi világos, meg egy rém nagy, sötét, azután sok bundája van, gyönyörű kalapja és olyan sok karperece, hogy a könyökéig ér. És rémesen gazdag, sohasem jár gyalog, Bécsbe repülőgépen megy és a bácsik borzasztó sok virágot vesznek neki...

Be kell vallanom, egy kicsit megijedtem. Nem mintha a démon nevű jelenséggel nem volnék némileg tisztában, hanem mert pár évvel ezelőtt egy európai hírű démonnak ismert világhíres nő egészen más oldalról világította meg számomra a dolgokat.

— Azt hiszik, hogy én vért iszom, pezsgőben fürdöm, kokaint lélegzem s miközben ezresbankóval gyujtok cigarettára, kacagva taposok a férfiak szívére. *Holott:* Reggel hatkor kelek, hogy mire a studióba megyek, kész legyek a masszázzsal, zuhannyal, reggeli tornával. Torna után még egy nyelvleckét is veszek. Muszáj tanulnom, a mi foglalkozásunkban rettenetes a konkurencia, állandóan újabb és újabb nevek kerülnek előtérbe. Ha itthon nem kapok szerződést, külföldön kell elhelyezkednem. Aztán a munkám! Negyvenfokos hőségben egy félőrült rendezővel, féltékeny partnerrel, — no, nem szerelmi féltékenység, csak egyszerű sikeréhség... Egy óra ebédidő, azután munka újra. Próba, felvétel, próba, felvétel, míg ki nem dülök a fáradtságtól. Persze versenyekre, bemutatóra, mulatóhelyekre járnom kell, hogy lássanak. Késő este holtfáradtan jutok ágyba és nem tudok elaludni a kimerültségtől. Természetesen kitünően öltözöm, ami elviszi fele jövedelmemet és autót is tartok, ami borzalmas kiadás és külön méreg, mert a soffőr lopja a benzint, de sietnem kell, azonkívül a pozicióm is megkívánja. Ami a szerelmet illeti... Igazi, értékes férfi nem törődik velem, mert az értékes férfit nem érdekli a démontípus, aminek a filmgyár és a rendezőm beállított. Arra, hogy bebizonyítsam, hogy nem vagyok démon — nincs időm. Romantikus fodrászok és növésben levő gimnázisták gyakran felszólítanak, hogy ajándékozzam meg őket egy boldog órával, hiszen nálam az az egy óra úgy se sokat számít. Eggyel több, vagy kevesebb. Mik a vágyaim?... Igazán nem az, hogy férfiak tönkre menjenek miattam. Szeretném egyszer kialudni magamat és szeretnék egyszer igazán jóllakni. Mert közismert „perzselő szenvedélyektől elégett, démonian karcsú alakom" miatt, évek óta éhezem.

Így a démon.

Ezt nem mondhattam el a tízéves kisleánynak, de sokszor elmondtam már a húszéves leányoknak, akik majdnem abban a piros és brilliánsos fényben látják a démoni rangot és jelleget, mint a tízévesek. A tízévesek azt mondják: „a bácsik rengeteg virágot vesznek neki." A húszévesek már tudják, hogy a bácsik nem önzetlenül veszik a virágot...

A háború előtt így álmodtak a leányok: „Jött a királyfi, csínos bajusza volt és karikagyűrűt hozott"... Ma így: „Jött a gazdag ember, autót és bundát hozott."

Meg van mérgezve a levegő és meg vannak mérgezve az álmok. Nem egyedül az a bűnös, aki beleheli a szennyes levegőt anélkül, hogy igyekezne magasabb, tisztább légkörbe jutni, de bűnös az is, aki tudatosan, vagy tudattalanul, segítségére volt ennek a légkörnek a megteremtésében. Nem *egy* ember. *Minden* ember, aki annak idején, nem állt az útjában foggal, körömmel, vérrel, jajjal, üvöltő nemmel a háborúnak. A háború szabadította ránk a testi, lelki, szerelmi, nyomorúságok özönét.

A háborúelőtti emberek értetlenül, idegenül, gyakran megvetéssel nézik a mai leányokat. Pedig a mai leányok, akár rosszak, akár jók, mindenképpen sajnálatraméltóak. A szegények, a rendezett viszonyok között élők és a gazdagok is. A komolyak és a könnyelműek, a dolgozók s az élvezők, a sportlédik s a kínos entellektüellek egyformán szánnivalók. Egy átmeneti kor fájdalmasan tévelygő áldozatai.

Nem ideáljuk a házasság, mert nem tudnak férjhez menni, viszont a munkát sem érzik teljesülésnek, mert a természet anyaságra, egészen más célokra teremtette őket.

A házasság majdnem valószínűtlen álom. Ennek nem pusztán a gazdasági válság az oka, hanem valami járványszerű házasságellenes betegség, amit csak férfiak kapnak meg.

Csunya mondás, de nincs rá más szó, a férjek megdrágultak. A gazdag leányokat is csak a legnagyobb anyagi áldozatokkal tudják férjhez adni a szülők. Aki látja a pusztán férjhezmenésre épített jövőjű leányok s az ilyen lányos szülők harcát, azt a hangos, ijesztő, vagyont, jóizlést, önbecsülést feláldozó harcot, meg fogja érteni, hogy miért fordult a legkifogástalanabb polgári házakban született leányok érdeklődése a démon felé.

Felébreszti fantáziájukat, keserű csodálatukat, dühös elismerésüket, az a nő, aki nem ad tisztaságot, nem ad hűséget, nem ad hozományt és mégis pénzt, pompát, fényes kereteket kap cserébe.

— Miért? — kérdik önmaguktól és az élettől.

És tudatosan, vagy tudatlanul magukra szedik a démon külsőségeit.

Soha annyi kékkel körülkarikázott tiszta leányszemet, lehetetlen pirosra festett gyerekszájat, túlrövid szoknyát és túlhosszú cigarettaszipkát nem láttam, mint mostanában.

Áldémonokkal van tele a világ. Imbolyognak, vérforralóan mosolyognak. Nagyon tehetségtelen démonok. Tudják magukról, hogy nem valódiak és irigykedve nézik az igaziakat, akik platinaékszerekkel ékesen suhannak az impozáns autókon. Holott ők sem igaziak, csak annyiban vannak közelebb a valósághoz, hogy őket egy filmgyár, vagy színház „lanszirozza" démonnak, mert ma ez a hazug nőtipus közszükségleti cikk, úgy foglalkoztatja a tömeg fantáziáját, mint egy boxmecces.

Meddig? Nem tudom.

A sors rohan és millió életet sodor magával. Szegény démonok hullnak el leghamarabb. Pedig meg lehetne váltani őket. Csak egy polgári lakás kellene hozzá, meg egy jó ember. A démon lemosná magáról a festéket.

Bármilyen lárva is van egy asszonyi fejen, az igazi férfinek megmutatja a hitves és anya örök arcát.

ZSIGRAY JULIANNA

Györgyi Kálmán

írod

Ujság. 1934. máj. 18.

(e.a.: Györgyi Kálmán emlékkiállítás. Az Iparművészeti Társulat kiállítása.)

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**

címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Györgyi Kálmán

cod

Vas. Ujs. 1897. 388. l.

(Az iparmüvészet 1896-ban.)

KIRÁLYI EGYETEMI MAGYAR NYOMDA

31 nap **JÚLIUS** 30. hét

21 Vasárnap		Praxades *Dániel*
22 Hétfő		M. Magd. *Mária M.*
23 Kedd		Apoll. pk. *Lenke*
24 Szerda		B. Kinga *Krisztina*
25 Csütörtök		Jakab ap. *Jakab*
26 Péntek		Anna assz. *Anna*
27 Szombat		Pantaleon *Olga*

Györgyi Kálmán

röd

Pester Lloyd.

1924. jun. 22.

(Ausstellung ungarischer Graphiker in Zürich.)

György Kálmán

l.

Ráth György – György Kálmán –

Az ipar művészet

1895-ben Bp.

1896 – 129. l.

135. l.

136 l.

Falus Elek, V. Deák F
Farkas Aladár dr., fő
Farkas István, VI. Ar
Farkas Zoltán, Mészár

Feiks Alfréd festőm.
Feiks Jenő festőm. I.
Fellner Alfréd, VI. E
Fellner György, VI. E
Fellner Pál, képvisel
Fenyő György festőm.
Fenyő Miksa, képvisel
Ferenczi Marcell igaz
Ferenczi Sándor igazg

Forgács Ambrus vezéri
Földes Lajos, Munkács
Földi Mihály, IV. Fer
Földiák Frigyes dr. I
Földváry Emma, VIII.

Freund Pál igazg. II.

Fürst Bertalan dr. ma

Györgyi Kálmán

l.

Ráth György 1896

~~143. l.~~

Fenti cikke

u. o. 139–168. l.

409.

1945 JUN 27

507 192 Ft.

MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK
BUDAPEST

024
PENGŐ

KÖVET

K 72.500.-
" 71.250

Ön

15. sz.

Györgyi Kálmán

rajztanár.

Iparm. tanulat igazgatója

ha életrajza kell

l.

Révai lexikon

IX. 224. l.

Pécsi Múzeum II. 238.

Györgyi Kálman

+ 1930 jan. 19.

Rèvai XXI. 406. l.

Györgyi Kálmán

vrod

Takács Zoltán, felvinczi: Egy muzeum ~~[illegible]~~ születése. Pásztortűz. 1941. 458. l.

Györgyi Kálmán

Uj Idők 1899. I. 26 sz.

Mintalapok. Többször volt már alkalmunk szóvátenni azt a nálunk gyakori jelenséget, hogy a háziiparral, himzéssel, mintavarrással foglalkozók többnyire rossz, ízléstelen és külföldi ízü mintákat használnak. Különösen nagy a bűnük e részben a nálunk elterjedt divatlapoknak, amelyek többnyire idegen, készen kapható rajzokat használnak illusztrációk gyanánt Ez a körülmény megnehezíti azt, hogy a művészi iparnak ez a poétikus ága nálunk fejlődésnek induljon, azonfölül még meg is rontja a közönség ízlését. Okos ötlet volt a kereskedelemügyi minisztertől, hogy e bajok ellensúlyozására egy kitünő füzetes vállalatot indított meg ily cimmel: Mintalapok iparosok és ipariskolák számára. Nagy költséggel, gyönyörü kiállitásban, csaknem kizárólag gazdag szines nyomásban jelennek meg e nagyrétü mintalapok Szterényi József, Edvi Illés Aladár, Gaul Károly és Györgyi Kálmán szerkesztésében. A IV. évfolyamnak 4-ik füzete a napokban jelent meg 24 gyönyörü mintával, amelyek jórészt magyaros hangulatúak, de mégis távol állnak a parasztos stíltől. A mintalapok további füzetei változatosan tárgyalják a fa-, fém- és szövő- (női) ipart.

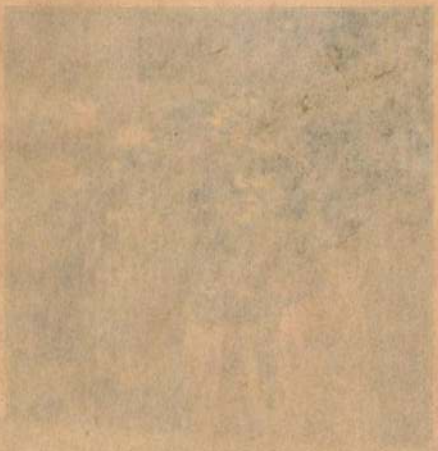

Györgyi Kálmán

Vas. Ujs. 1899. 840 l.

Az iparművészeti múzeum karácsonyi kiállítása. Az iparművészeti múzeumban decz. 5-ikén délután megnyílt karácsonyi kiállítás gazdagságban, művészi ízlésben és változatosságban ismét haladást mutat, és szembetűnőn mutatja az iparművészeti társulat buzgó tevékenységének hatását. A hazai műipart minden gondos néző az örvendetes kibontakozás útján látja, a mint önállón, eredetiséggel és kedvvel fog feladatához, s jó ötletekkel, megtalált helyes érzékkel lép versenybe az idegen műiparral, hogy a vagyonos osztály kedvteléseit, fényűzését a maga részére hajlítsa. A műipar képzettsége a nemzeti vagyonosodásnak egyik nevezetes tényezője, mely eredetiségével, nemzeti felfogásával teszi magát nélkülözhetetlenné minden verseny mellett. A fő, hogy a közönség, melyre számít, megértse, legelőször is itthon a magyar közönség. A fejlődő magyar műipar épen most Péterváron is bemutatja magát, a jövő esztendőben pedig Párisban. A külföld fejlett érzéke hamar észreveszi, ha a megszokott formák helyett újat mutatnak, s azonnal felé fordúl. Az iparművészeti múzeum kiállítása ünnepi ajándékok gyanánt kínál sok érdekest és kellemest, különösen a porczellánban és az ízléses házberendezésben. Látunk régi magyar vagy népies bútorok nyomán berendezett szobákat, egész lakásokat, gyermek-szobát; színes ablakokra festett magyar czifraságokat. A porczellánok, fayencek, majolikák, ötvösmunkák, bronztárgyak, bőr díszművek (thékák, székrevalók, táskák,

tárczák), hímzések, nádfonás, szőnyegek sorba mutatják, hogy gyárak, czégek, egyesületek (például a pozsonyi Izabella-egyesület), iparosok, egyesek, sőt műkedvelők is hova-tovább jobban foglalkoznak a műipar oly gyártmányainak előállításával, melyek az idegen termékekkel is versenyezhetnek.

A kiállítás megnyitására megjelentek: *Hegedüs* Sándor kereskedelmi és *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter, s előkelő nagy közönség. *Ráth* György, az iparművészeti társulat elnöke, *Györgyi* Kálmán titkár és *Mihalik* József helyettes igazgató fogadták a minisztereket, kik családjokkal jöttek s nyomban megkezdték körútjokat. Wlassics közoktatásügyi minisztert Ráth György, Hegedüs Sándort pedig Györgyi titkár kalauzolták s adták meg az egyes műtárgyakról a magyarázatokat. Elsőbben is a nagy csarnokot szemlélték meg, majd a baloldalon levő modern lakberendezések kerültek sorra. Az előkelő vendégek másfél órai időzés után hagyták el a szép kiállítást s annak izléses összeállítása és gazdagsága fölött teljes megelégedésüket fejezték ki.

~~Fittler Kamill~~

Györgyi Kálmán

tovább

2 l. Műcsarnok

1901. 16, 17 l.

Gál János

Pesti

Sasalon

Műcsarnok

1924 tav

ALBERTO DI BERZEVICZY, presidente della Società: Gli ultimi anni della Regina Beatrice d'Aragona.

GUGLIELMO FRAKNÓI, vice-presidente della Società: La politica estera di Mattia Corvino.

DESIDERIO CSÁNKI, sotto-segretario di stato, direttore generale dell' Archivio di stato: La corte di Mattia Corvino. (Con proiezioni.)

comm. ARDUINO COLASANTI, direttore generale delle antichità e belle arti a Roma: Relazioni artistiche tra l'Italia e l'Ungheria. (Con proiezioni.)

EMILIO ORIOLI, vice-direttore del R. Archivio di Stato a Bologna: Il collegio ungaro-illirico di Bologna.

BÉLA ERŐDI, ispettore generale per le scuole medie: Petrarca e Alessandro Kisfaludy.

BÉLA PROCOPIUS, consigliere di legazione: Le medaglie dei papi. (Verranno presentati gli originali.)

RODOLFO VÁRI, professore d'Università: La filologia classica in Italia nei secoli XIX e XX.

LUIGI ZAMBRA, professore d'Università: Kazinczy e Metastasio. — Giuseppe Cassone traduttore di A. Petőfi.

conte STEFANO CSÁKY, addetto di legazione: Il misticismo nel Rinascimento.

GIUSEPPE FÓGEL, libero docente d'Università: Umanisti ungheresi.

COLOMANNO LUX, libero docente del Politecnico: La

Gyöngyi Kálmán

Művészet 1903

422

György Kálmán
Művészet 1910. 350. l.

AZ IPARMŰVÉSZETI PALOTÁBÓL. Fittler Kamill halála révén két fontos hely üresedett meg az iparművészeti palotában. Az egyik a Magyar Iparművészet havi folyóiratnak szerkesztői állása, a másik az iparművészeti iskola igazgatói széke. Az előbbinek helyét Györgyi Kálmán, az utóbbiét Czakó Elemér foglalta el. Régen történt nálunk, hogy valamely munkakör betöltésénél oly szépen rátaláljanak az oda leginkább való talentumra, mint ezúttal.

Györgyi Kálmán

Művészeti lexikon
317 l.

Férfi képe.

Derékon alólig látható
csipőjére tette s baljáva
szemöldöke s bajusza fe
Körülcsavart nyakke
s szűk nadragja ara
tője szorítja. A hátte
kalpagja tűnik szem

Vászon, méretei
Nemz. Mus.

:tleges egybevágóságából egy-egy fejlődési
ra és az ily kikutatások alkalmával tartós
:lső sorban is a legnagyobb súlyt fektetni.
:jukra nézve, mint tudjuk, kétfélék lehet-
:; tartalmukra nézve pedig vagy *a)* csont-

sírfölvételnek tehát a leírásában első sor-
ott sír lapos temetkezés, avagy halomsír
epfölméret és a terep lejtmérezése. A sír-
getéses volt-e, képezi a leirás folytatását.
soros sírmezőről (Reichengräber), avagy
volt a talált csontváz elhelyezése, gug-
en elhantolt-e? Milyen világrésznek volt
a hulla befogadására szánt sír elkészítési
y puszta földbe elhantolt? Milyen volt a
tt és ugyanilyennel fedett kamaraszerű,
i sír volt-e? Mindeme kérdésekre fele-
lehetőleg mindenről mérési számokkal is
feküdt a sír a felszin alatt, mily hosszú
mily nagyok az azt körülvevő kőlapok,

sírban talált esetleges többi leletek föl-
ntvázon mi volt elhelyezve s annak melyik

Györgyi Kálmán

Művészi Ipar

1891. 209. l

(balsamarium)

Római balzsamtartó / III. 203, 204, 205

Görögi Kálmán

Művészi Ipar

1892. 188 és kv. ll.
képekkel

GYÖRGYI KÁLMÁN

Irta: *Nádai Pál*

Az Iparművészeti Múzeum kupolacsarnokából, magas kandeláberek lobogásából vitték ki végső útjára Györgyi Kálmánt. Ő volt az utolsó élő maradéka annak a négy évtized előtti gárdának, amelyiknek agya, álma és munkája ezt a palotát — és vele a magyar iparművészetet — megteremtette.

Előbb Ráth György ment el, azután Radisics Jenő. Utánuk bús, szép öreg fejével Lechner Ödön. Utolsónak maradt az iródiákjuk: Györgyi Kálmán. Egy teljes kvartett, hogy szimfóniát fonjon a magyar mennyboltra magyar melódiákból.

Óh micsoda boldog idők is voltak ama negyven év előttiek. Itt volt egy nemzet ezredéves öntudata fényével. Alkotóereje javában megvetette az új múzeum alapját és felrakta rá saját formanyelve szerint a falakat és a kupolát. De megtöltötte tartalommal is. Európaival és magyarral. A nemzet közkincseiből és a magánosok gyüjteményeiből odakerültek a legszebb ereklyék. A jövő reménysége: az iskola ott kapott helyet s lassan új alkotókezeket nevelt. A bel- s külföldi propaganda szerve lett az Iparművészeti Társulat, melynek kiállításait, lapját, mozgalmas életét, pályadíjait és versenyeit mind ő irányította, frissen, rendületlenül, mosolygó jókedvvel: Györgyi Kálmán.

Hol tartunk azóta az európai mivoltunkkal s hol vagyunk azzal a magyarsággal, mely nekik életcél és program volt? Az élet nem áradat, melyet mederbe lehet szorítani. Az élet tizenöt év óta féktelen, szilaj történelem, melynek belső vulkánjait nem ismerjük, csak érezzük.

Györgyi Kálmán ebben a hajdani nagy kvartettben a legszonorisabb hangszert játszotta: a mélyhegedűt. Szerény és finom volt mindig és mindenkihez. Nem a hivatalnokok s a túlfinomult lelkek bágyasztó, édeskés jóságával. Hanem a napi tizennyolc órát dolgozó, jóétvágyú, egészséges alvású, atlétaizmú és kékszemű nagy gyerekek jóságával. Az indításnál talán egy kicsit még habozott. De azután csak rakták a vállaira a mázsákat, a malomköveket s ő nevetve cipelte. Lapot szerkeszteni, világkiállítást becsomagolni, új rajzoktatási terveket készíteni az iskoláknak, fiúkat küldözni Kalotaszegbe és Sárközbe mintagyüjtésre, zsűrizni és verekedni, mesteremberekkel civakodni és bizottsági üléseken elnökölni, a kertészeknek rajzolni és a fővárosnak aktákat elintézni; — volt egy idő, mikor az unokákat, akik odahaza szép sorjában megszülettek, úgy mutatták be neki az első konfirmáció alkalmával.

És mégsem láttam őt huszonkét év óta — mióta ismertem — egyetlen egyszer sem haragudni, soha senkiről nem hallottam, hogy rosszat mondott volna. Ha testi fájdalma volt, kiugrott az ágyából és a lapját szerkesztette. Ha gyötörték a támadók, az okvetetlenkedők, a krajcárkeresők — elszaladt egy hétre egy kékvizű tóhoz, kezébe vette az ecsetet. Az arca lesült, a szive pedig újra úgy zengett, mint egy gimnázistáé.

Európai volt és magyar — a lelke legmélyéig. Ez a legjobb, a legnagyobb, amit róla mondhatok. Türelmes, elnéző, megértő volt — mindhalálig. Ez a szuperlativusa annak, amit ma egy közpályán élő magyar úrról mondani lehet. Tegyük még hozzá azt is, hogy amilyen szegényen jött, olyan krajcár nélkül távozott a közéletből. Mint valami vándortanítója a szépségnek, egy nobilis zenész, úgy jött és úgy suhant ki az Iparművészeti palotából. A nemzet szemfedője takarta a halott szemét és a gyönyörű magyaros kupola koronázta be a koporsóját. — Egy szép akkord némult el vele.

*

Györgyi Kálmánt, az Iparművészeti Társulat igazgatóját és a Magyar Iparművészetnek harmincöt év óta volt szerkesztőjét e hó 21-én temették sokszáz főnyi közönség jelenlétében. A ravatalnál tartott nagyszámú beszéd sorában mély megilletődéssel és szép szavakkal búcsuztatta el az elhunytat Végh Gyula főigazgató, az Iparművészeti Múzeum nevében, melynek kultúrfeladatával oly harmónikusan egyesült az Iparművészeti Társulat több évtizedes tevékenysége.

Amíg egy nyomdászinas eljut odáig...!

(A Plantin-Moretus-múzeum)

Irta: *Havas László*

»Un labeur courageux muni d'humble constance
Résiste á tous assauts par deuce patience!«

Talán fölösleges mondani, hogy ez a »mottó« nem a Tisza—Duna táján született. Messziről jön, az Escaut partjáról, távol évszázadok ködkürtös viszhangjaképpen. Nem is csoda, hogy olyan romantikusan idegen a hangzása. Hiszen még a szó szoros értelmében is az ilyen »munka nemesít«-féle közszólamnak nálunk csak a munkapárti címeresítések óta van keletje, a szó átvitt értelmezésére pedig ősnemességünknek még nem volt ideje. Igaz, hogy akkor, amikor a szegény antwerpeni nyomdászlegény ezt a mottót versbe szedte, javarésze még nem is tudta volna — elolvasni.

Az ilyen és hasonló párhuzamok, sajnos, gyakran kísértenek a külföldön, de talán sehol kényszerítőbb erővel, mint a Plantin-Moretus-palotát járva. Sehol sem érzékelhető úgy az a bensőség, amellyel a kézkérgesítő munka és a legkifinomodottabb életművészet egybeötvöződhetnek egy ősi kultúra olvasztótégelyében, a természetes evolúció harmóniájában.

Ezért is érdemes Sabbe nyomán ezt a fejlődést követni, mielőtt még annak eredményében szemünkkel duskálkodnánk.

* * *

Egyszerű nyomdászinas volt *Christophe Plantin*, amikor a Touraine-ből 1549-ben szerencsét jött próbálni Antwerpenbe. Hosszú volna elmondani az ilyen semmi-ember küszködését, amíg II. Fülöp spanyol király udvari tipográfusának címével elérkezett a máig csodált hajlékának révébe — ha ugyan révnek lehet nevezni mind megújuló Odysseiáinak e bizonytalan állomását. Mert hiába volt protektora a világ leghatalmasabb uralkodója, az »archiimprimeur royal« sohasem nyugodhatott az anyagi gondoktól. Hogyan is nyugodhatott volna, amikor II. Fülöp a magarendelte, vagyont felemésztő »polyglott bibliát«, a nagy Antiphonarius-t és sok más könyvet nemcsak hogy nem fizette ki, hanem még azt is eltűrte, hogy szoldateszkája kilenczer egymásután feldúlja Plantin nyomdáját. És kilenczer kellett azt ugyanazoktól a martalócoktól visszavásárolnia, hogy munkáját szeretett hajlékában folytathassa.

Ennyi megpróbáltatás után kinél nem buggyan ki a keserűség és kinél nem apad el a munka kedve? De Plantin nem lankad el soha. És »második énjétől«, *Moretus* és *Raphelingius* vejeitől, majd unokájától, I. Balthazar Moretus-tól segítve, egymásután jelennek meg kiadásában a könyvnyomtatás legritkább gyöngyei, tartalmilag pedig, a legnemesebb nemzetköziség jegyében, a reneszansz-humanizmus legdrágább eszenciája. Így követik egymást, hogy csak a legismertebbeket említsük, a mindenféle és minden nyelvű liturgikus műveken, az Egyház Atyáinak írásain és bibliákon kívül a klasszikusok hosszú sora, a pazar *Ortelius*-féle atlasz, *De Lobel*, *De Lescluze* és *Dodoens* híres botanikai munkái, a Németalföld leírása *Guicciardini*-től, *De Monte* és *De la Hêle* miséi, *Kiliaan* szótárai stb. stb., összesen körülbelül 1500 mű, csupán az alapító Plantin élete folyamán. De nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is

Györgyi Kálmán

Nekrolog.

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 644 l.

1904. X. 28.

Magyaróvár.

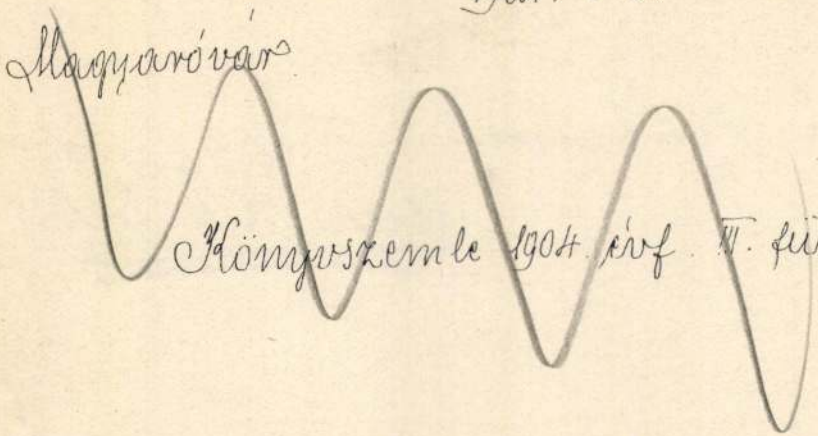

Könyvszemle 1904. évf. IV. füzete (828/1904.)

Györgyi Kálmán

Györgyi Kálmán I. 232

Mur Kat Ést.

Györgyi Kálmán

arch. repr.

Lex Magy Társ

27. tábl.

Györgyi Kálmán

irod

Magyar Rajztanárok
Orsz. Egyesületének
Értesítője. 1903. 855–
857. l. (M. N.: Új tani-
tási eszköz. Illusztrációs
rajztömb. Györgyi Kál-
mán szabadalma.
Ábrával.)

az Alpokalja tája? Hogyan utazunk Budapestről Szombathelyre? Keszthelyről Szombathelyre? Sopronból Székesfehérvárra? Mutasd meg a Zala forrásvidékénél elterülő zalai Őrséget!

A DUNÁNTÚL ÖSSZEFOGLALÁSA.

A térkép segítségével állapítsd meg, meddig nyúlik ki az Alföld Ny-ra a Duna mentén, a Dráván fölfelé! Melyik a Dunántúl legmagasabb pontja? Mennyi a Magyar-középhegység átlagos magassága? Hol vannak a Dunántúlra jellemző dombságok, hátságok? Melyek a Magyar-középhegység és a Mecsek közös jellemvonásai? Hol vannak különösen lapos tájak? Mi jellemzi a Dunántúl folyórendszerét? Melyik a Dunántúl legnagyobb folyója? Hová viszi a vizét? Melyek a Dunántúl állóvizei? Hasonlítsd össze a Dunántúl hőmérsékletét, évi esőmennyiségét és a szelek járását az Alföldével! Miért nincsen a Dunántúlnak termésfölöslege? Melyek a Dunántúl ásványi kincsei? Hol települtek a városok? Mi jellemzi a Dunántúl települését?

A Dunántúl egészen *más életegysége* a magyarságnak, mint az Alföld. Más a Dunántúl felépítése, domborzata, éghajlata, történelme, másképpen él rajta a nép, mint az Alföldön. S mégis édestestvérei egymásnak, föld is, nép is.

Györgyi Kálmán

cród
3

Magyarság.

1924. jun. 22.

(Magyar grafikusok Zürichben.)

A grafikai kiállitással kapcsolatban egy teremre való magyar néphimzés és csipke volt kiállitva, melynek anyagát fenti gyűjtötte önze.

Györgyi Kálmán

Czakó Elemér és Györgyi Kálmán: Magyaros vilés. Bpest, 1930.

A könyv ismertetése és benne fenti vélt-tatása.

Magyar Művészet

1930. 563, 564 l.

Györgyi Kálmán

az egyesületi választmánynak fenti, a rajztanítói kurzus vezetője bemutatja több tanítója által vezetett új irányú elemi iskolai rajztanítás eredményét. Az ehhez kapcsolodó vita rész letes ismertetése

Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője. 1904. VII. 66–68. l. (Egyesületi élet.)

PESTI NAPLÓ
MEGJELENIK REGGEL

AZ EST
MEGJELENIK DÉLBEN

MAGYARORSZÁG
MEGJELENIK ESTE

KIADÓHIVATALI ÜZLETHELYISÉG: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18—20
KIADÓHIVATAL ÉS SZERKESZTŐSÉG: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. SZÁM

72803 *szám.* P 3 f —

Előfizetési jegy ..... c. lapra

..... *úr*

.....

.....

ELŐFIZETÉS 193 ..... *-tól* ..... *-ig.*

Budapest, 193 ..... *hó* ..... *nap.*

Az előfizetési jegyet tessék megőrizni!

..... *a kiadóhivatal megbízásából*

80059. — ATHENAEUM

Györgyi Kálmán

a nékesfőv. tanácsa 1887-
ben az alábbi iskola
tanárává választotta.

Iparrajiskola 1888. 6. l.

Györgyi Kárlman

Mint az 1900. párisi ~~csoport~~ vilag kiállítás II-csoportbizottságának tagja működéséért királyi elismerést kapott.

Iparrajziskola 1901

g. l.

Gevaert : Nouveau traité d'Instrumentation VIII.241.

Györgyi Kálmán

l.

Ráth György 1896

409. l.

láthatólag Piliscsabán.
odom.
t jelentőfutóval a menetvonalra küld-

l, hogy 12h-kor kiosztható legyen.

Végezzem!

R. S.C.S.

i.
itása és parancsai.
di.

nara.

Györgyi Kálmán

laid

? Az Iparmüvészet
1895-ben Bp. 1896.
107. l.

1

? Ráth György —
Györgyi Kálmán

Györgyi Kálmán

Cikke

l.

A magyarság nép-
rajza II. k. 344. l.

n

tu-

té-

~~Gaval Mózes V. 76, 77, 78.~~

4.

Györgyi Kálmán rajztanár, iparművészeti író, Gy. Alajos festő fia * 1860 Budapesten, hol a mintarajziskolában szerzett tanári oklevelet s 1884. a fővárosi iparrajziskolában vállalt állást. 1903 óta rajzoktatási szakfelügyelője a bpesti elemiiskoláknak. Az elemi iskolák rajzoktatásának reformja érdekében tervezetet dolgozott ki, mellet 1906. az Orsz. Közokt. Tanács elfogadott. Az O. M. Iparművészeti Társulatnak titkára, majd 1908-tól igazgatója, a Magyar Iparművészet c. folyóiratnak előbb főmunkatársa, 1911-tól szerkesztője. Ügyes akvarellfestő, képeivel azonban ~~[illegible]~~ tárlatokon sohasem szerepelt.

80

Györgyi Kálmán

1882/83 I. Lotz-féle
festészeti ösztöndíj

1879-84

Höltövényi ág. ev. egyház kelyhe, XVI. z

VII. 128, 130.

Györgyi Kálmán

Leírd

Jegyzetek Györgyi Kálmán iskolalátogató szakfelügyelőnek a székesfővárosi elemi iskolai rajztanítókkal az 1915–1916. tanévben tartott módszeres értekezleteiről.

Bp. 1917

Könyvtáramban

Kir vár, pluv. 15 ikk

104 l.

Györgyi Kálmán

Szül. Bpest 1860 márc. 7

1883/84. I. Lotz-féle festé-
szeti osztály

1883/84 II. n. o.

farkos IV. 124. —

Hálós, húzó IV. 124.

Györgyi Kálmán

1879/80. I I. szakosztály
szül, Budapesten 1860 márc. 7.
Rk. Gy. Alajos festő fia. A
műegyetem II ik ált. osztályát
végezte.

1879/80. II. I. szakosztály

~~Csepreg h. n. II. 40~~

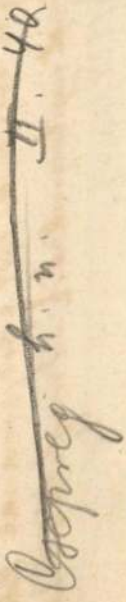

1904. július 30. 397

Az orsz. Tanácsnak: a Magyar Minerva 1904. évfolyamának költségeire megajánlott 2000 kor.-ért köszönet nyilvánittatik s a megfelelő tételnek 1906-tól való felemelése kéretik (532/1904.)

Györgyi Kálmán

Szül. Budapesten 1860 március 7

1880/81. I.. II. szigorlat

1880/81. II. " "

1881/82 I. III. " "

1881/82 II. " "

Hajdúhovat (hajdútánc) IV. 10.

Györgyi Kálmán

Jegyzetek — iskolalátogató szakfelügyelőnek a székesfővárosi elemi iskolai rajztanítókkal az 1915-16. tanévben tartott módszeres értekezleteiről.

Budapest, 1917. Budapest székesfőv. kiadása. 8-r, 16 l, füzve.

Szerző ajánlása Csizik Gyulának és Cs. megjegyzései.

Györgyi Kálmán

H. 3. p. e.

-.50

1) (György Kálmán)

cikke

eddigi munkódésének
részletes ismertetése

1884. lett a fővi iparrajz-
iskola tanára. 1892-ben hosszabb
tanulmányutat tett Ausztriá-
ban, Németországban, Svájc-
ban, Franciaországban s visz-
szatérte után azon vett, hogy
tapasztalatait felhasz-
nálja. A díszítménye
rajzolásnál a történeti
ornamentek és díszítmé-
nyi elemek mellett mind-
inkább több tért engedett
a természeti növény és ál-
latstudiumoknak s hogy
tanulmányokat önállóan fel
is használhassák a gyakor-
latban előforduló díszít-
ménye alakitásánál. 1897-
ben a szekesfőváros tana-
csának megbizásából Böhm

2) Jávor rajztanárral együtt megbízást kapott, hogy az iparostanonciskolák rajzoktatását megfigyelje s a szükséges reformokra nézve javaslatot tegyen. E megbízásnak eleget tévé, mint rajzoktatási szakfelügyelő közreműködött a fővárosi iparostanonciskolák rajzoktatásának irányításában. 1900-1. Borovszky Rudolffal együttesen megállapított a részletes részletes tanmenetet adott ki az iparostanonciskolák elkészítő osztálya, továbbá az általános irányú iparostanonciskolák I-III. osztálya számára - A népiskolai rajztanítás tanulmányozása céljából 1902 novemberében Hamburgban és Berlinben volt tanulmányúton, majd - hogy az elemi iskolai rajztanítás reformjában minél eredményesebben közreműködhessen - 1903

szolgák:/ is.

niszter ur nézetét mindenben osztom,

elhivom a Bizottságot tegye vizsgá-

e alatt álló intézménynél fordult-e

agy ehhez hasonló eset, illetve álta-

tisztviselők, vagy a közhivatalok egyéb

sztek stb.:/üzletszerzéssel foglalkoz-

ránt, ha ugy lenne - sziveskedjék hala-

30. január hó 28-én.

r h e l y e t t:

amtitkár.

zottságának,

B u d a p e s t .

3) januárjában átvette a rajztanítást a bpesti Bakács-téri elemi iskolában, s a fősulyt a gyermek megfigyelő képességének fejlesztésére fektette. Az iparostanonciskolai rajztanítók pótkurzusaiban mint tanár és mint minisztéri biztos több izben közre minködött s ugyis mint az Orsz. Iparoktatási Tanács tagja, alkalma volt e téren is a rajztanítás irányítására nézve befolyni.

Györgyi Kálmán: Magyar Rajztanárok Orsz. Egyesületének Értesítője 1903. VI. 826-828. l.

ORSZÁGOS MAGYAR
RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
TÁRSULAT
BUDAPEST, 80.

Budapest, postabélyeg kelte.

Igen tisztelt Tagtársunk!

Van szerencsénk tisztelettel felkérni, hogy a lent kimutatott tagdíjhátralékot, valamint a folyó évre esedékes tagilletményt a mellékelt befizetési lapon mielőbb beküldeni kegyeskedjék.

Legyen szabad szíves figyelmét ez alka-

Huss-park VII. 151

Györgyi Kálmán

Stul. Bpest 1860 máre. 7

1882/83. I. III. vakontály

1882/83. II. " " "

GYÖRGYI KÁLMÁN

Irta: *Nádai Pál*

Az Iparművészeti Múzeum kupolacsarnokából, magas kandeláberek lobogásából vitték ki végső útjára Györgyi Kálmánt. Ő volt az utolsó élő maradéka annak a négy évtized előtti gárdának, amelyiknek agya, álma és munkája ezt a palotát — és vele a magyar iparművészetet — megteremtette.

Előbb Ráth György ment el, azután Radisics Jenő. Utánuk bús, szép öreg fejével Lechner Ödön. Utolsónak maradt az irodiákjuk: Györgyi Kálmán. Egy teljes kvartett, hogy szimfóniát fonjon a magyar mennyboltra magyar melódiákból.

Óh micsoda boldog idők is voltak ama negyven év előttiek. Itt volt egy nemzet ezredéves öntudata fényével. Alkotóereje javában megvetette az új múzeum alapját és felrakta rá saját formanyelve szerint a falakat és a kupolát. De megtöltötte tartalommal is. Európaival és magyarral. A nemzet közkincseiből és a magánosok gyüjteményeiből odakerültek a legszebb ereklyék. A jövő reménysége: az iskola ott kapott helyet s lassan új alkotókezeket nevelt. A bel- s külföldi propaganda szerve lett az Iparművészeti Társulat, melynek kiállításait, lapját, mozgalmas életét, pályadíjait és versenyeit mind ő irányította, frissen, rendületlenül, mosolygó jókedvvel: Györgyi Kálmán.

Hol tartunk azóta az európai mivoltunkkal s hol vagyunk azzal a magyarsággal, mely nekik életcél és program volt? Az élet nem áradat, melyet mederbe lehet szorítani. Az élet tizenöt év óta féktelen, szilaj történelem, melynek belső vulkánjait nem ismerjük, csak érezzük.

Györgyi Kálmán ebben a hajdani nagy kvartettben a legszonorisabb hangszert játszotta: a mélyhegedűt. Szerény és finom volt mindig és mindenkihez. Nem a hivatalnokok s a túlfinomult lelkek bágyasztó, édeskés jóságával. Hanem a napi tizennyolc órát dolgozó, jóétvágyú, egészséges alvású, atlétaizmú és kékszemű nagy gyerekek jóságával. Az indításnál talán egy kicsit még habozott. De azután csak rakták a vállaira a mázsákat, a malomköveket s ő nevetve cipelte. Lapot szerkeszteni, világkiállítást becsomagolni, új rajzoktatási terveket készíteni az iskoláknak, fiúkat küldözni Kalotaszegbe és Sárközbe mintagyüjtésre, zsűrizni és verekedni, mesteremberekkel civakodni és bizottsági üléseken elnökölni, a kertészeknek rajzolni és a fővárosnak aktákat elintézni; — volt egy idő, mikor az unokákat, akik odahaza szép sorjában megszülettek, úgy mutatták be neki az első konfirmáció alkalmával.

És mégsem láttam őt huszonkét év óta — mióta ismertem — egyetlen egyszer sem haragudni, soha senkiről nem hallottam, hogy rosszat mondott volna. Ha testi fájdalma volt, kiugrott az ágyából és a lapját szerkesztette. Ha gyötörték a támadók, az okvetetlenkedők, a krajcárkeresők — elszaladt egy hétre egy kékvizű tóhoz, kezébe vette az ecsetet. Az arca lesült, a szive pedig újra úgy zengett, mint egy gimnázistáé.

Európai volt és magyar — a lelke legmélyéig. Ez a legjobb, a legnagyobb, amit róla mondhatok. Türelmes, elnéző, megértő volt — mindhalálig. Ez a szuperlativusa annak, amit ma egy közpályán élő magyar úrról mondani lehet. Tegyük még hozzá azt is, hogy amilyen szegényen jött, olyan krajcár nélkül távozott a közéletből. Mint valami vándortanítója a szépségnek, egy nobilis zenész, úgy jött és úgy suhant ki az Iparművészeti palotából. A nemzet szemfedője takarta a halott szemét és a gyönyörű magyaros kupola koronázta be a koporsóját. — Egy szép akkord némult el vele.

*

Györgyi Kálmánt, az Iparművészeti Társulat igazgatóját és a Magyar Iparművészetnek harmincöt év óta volt szerkesztőjét e hó 21-én temették sokszáz főnyi közönség jelenlétében. A ravatalnál tartott nagyszámú beszéd sorában mély megilletődéssel és szép szavakkal búcsuztatta el az elhunytat Végh Gyula főigazgató, az Iparművészeti Múzeum nevében, melynek kultúrfeladatával oly harmónikusan egyesült az Iparművészeti Társulat több évtizedes tevékenysége.

A Gyüjtő 1930. 2. 12.

Amíg egy nyomdászinas eljut odáig...!

(A Plantin-Moretus-múzeum)

Irta: *Havas László*

»Un labeur courageux muni d'humble constance
Résiste á tous assauts par deuce patience!«

Talán fölösleges mondani, hogy ez a »mottó« nem a Tisza—Duna táján született. Messziről jön, az Escaut partjáról, távol évszázadok ködkürtös viszhangjaképpen. Nem is csoda, hogy olyan romantikusan idegen a hangzása. Hiszen még a szó szoros értelmében is az ilyen »munka- nemesít«-féle közszólamnak nálunk csak a munkapárti címeresítések óta van keletje, a szó átvitt értelmezésére pedig ősnemességünknek még nem volt ideje. Igaz, hogy akkor, amikor a szegény antwerpeni nyomdászlegény ezt a mottót versbe szedte, javarésze még nem is tudta volna — elolvasni.

Az ilyen és hasonló párhuzamok, sajnos, gyakran kísértenek a külföldön, de talán sehol kényszerítőbb erővel, mint a Plantin-Moretus-palotát járva. Sehol sem érzékelhető úgy az a bensőség, amellyel a kézkérgesítő munka és a legkifinomodottabb életművészet egybeötvöződhetnek egy ősi kultúra olvasztótégelyében, a természetes evolúció harmóniájában.

Ezért is érdemes Sabbe nyomán ezt a fejlődést követni, mielőtt még annak eredményében szemünkkel duskálkodnank.

* * *

Egyszerű nyomdászinas volt *Christophe Plantin*, amikor a Touraine-ből 1549-ben szerencsét jött próbálni Antwerpenbe. Hosszú volna elmondani az ilyen semmi-ember küszködését, amíg II. Fülöp spanyol király udvari tipográfusának címével elérkezett a máig csodált hajlékának révébe — ha ugyan révnek lehet nevezni mind megújuló Odysseiáinak e bizonytalan állomását. Mert hiába volt protektora a világ leghatalmasabb uralkodója, az »archiimprimeur royal« sohasem nyugodhatott az anyagi gondoktól. Hogyan is nyugodhatott volna, amikor II. Fülöp a magarendelte, vagyont felemésztő »polyglott bibliát«, a nagy Antiphonarius-t és sok más könyvet nemcsak hogy nem fizette ki, hanem még azt is eltűrte, hogy szoldateszkája kilenczer egymásután feldúlja Plantin nyomdáját. És kilenczer kellett azt ugyanazoktól a martalócoktól visszavásárolnia, hogy munkáját szeretett hajlékában folytathassa.

Ennyi megpróbáltatás után kinél nem buggyan ki a keserűség és kinél nem apad el a munka kedve? De Plantin nem lankad el soha. És »második énjétől«, *Moretus* és *Raphelingius* vejeitől, majd unokájától, I. Balthazar Moretus-tól segítve, egymásután jelennek meg kiadásában a könyvnyomtatás legritkább gyöngyei, tartalmilag pedig, a legnemesebb nemzetköziség jegyében, a reneszansz-humanizmus legdrágább eszenciája. Így követik egymást, hogy csak a legismertebbeket említsük, a mindenféle és minden nyelvű liturgikus műveken, az Egyház Atyáinak írásain és bibliákon kívül a klasszikusok hosszú sora, a pazar *Ortelius*-féle atlasz, *De Lobel*, *De Lescluze* és *Dodoens* híres botanikai munkái, a Németalföld leírása *Guicciardini*-től, *De Monte* és *De la Hêle* miséi, *Kiliaan* szótárai stb. stb., összesen körülbelül 1500 mű, csupán az alapító Plantin élete folyamán. De nemcsak mennyiségben, hanem minőségben is

HORTHY MIKLÓSNÉ A MAGYAR MŰVÉSZETÉRT

„A nagyra nőtt, a diesőséges, az elismert magyar művészet jövőjét, fejlődésének útját nekünk kell tovább, egyre magasabbra kiépítenünk. A művészet élet, tehát folyamatos, fonalát nem lehet hol elvágni, hol újra felvenni. A művészet egyik legszebb tartozéka az életnek, legyen az zene, írás, festés vagy mintázás, színművészet, vagy az anyag legfinomabb megmunkálása, vagyis iparművészet. Magát azt életet is művészileg kell alakítani."

A magyar asszonyok asszonya, minden szépért és nemesért lelkesedő Főméltóságú Asszonyunk mondotta el 1940. január 22-én este a budapesti rádió mikrofonja előtt ezeket a mélyértelmű szavakat. Otthonainkban rádiókészülékeink előtt ültünk és mélységes megilletődéssel, el nem múló hálával örültünk ennek a szózatnak, amely új irányt, új felfogást jelent a magyar művészet pártolása terén. Ma még át sem tekinthető jelentőséget kell tulajdonítanunk annak, hogy a Kormányzó Úr Hitvese a magyar kultúra egyik legfájóbb sebének gyógyítására tesz kísérletet. És különösen jól esik az Országos Magyar Iparművészeti Társulatban és a Magyar Iparművészek Országos Egyesületében tömörült iparművészeknek az, hogy a szózat róluk sem feledkezett meg. Róluk, akik az utolsó esztendőkben annyi diesőséget szereztek itthon és külföldön hazánknak. Vajha a magyar társadalom maradéktalanul tenné magáévá mindazokat a nemes törekvéseket, amelyek ezt a magas helyről elhangzott szózatot a magyar kultúra történetének egyik legszebb okmányává avatják. Milyen jóleső érzés volt hallani, az illusztris előadó részéről a többi tartalmas gondolatot is :

„Minden magyar embernek át kell éreznie azt, hogy részese annak a kincsnek, aminek világszerte megbecsült neve : Magyar művészet ! Becsüljük meg azonban művészeinket is, hiszen az ő lelkük ontja a nemzet kincstárába ezeket a szellemi értékeket.

A művész lélek kinyilatkoztatása ne legyen pusztában hangzó szó. A művészi alkotásokat ne csak kiállítási tárgyaknak tekintsük, amelyekben ideig-óráig gyönyörködünk, hanem nemzeti értéknek fogjuk fel azokat. A művészek azért alkotnak, mert mélységes értelmű mondanivalójuk van, az ember legbenseje, maga a magyar lélek szól az alkotásokon keresztül minden magyar lélek legbensejéhez. Halljátok meg hát, magyarok, ezt a szót és éljen bennetek a vágy, hogy az ő szavuk minél bátrabban hangozzék felétek, akik a szép fogalmát magyar elgondolásban szeretitek hallani. Ki értse meg ezt jobban, kihez szólhat ez közvetlenebbül, mint azokhoz, akikhez őket a vér és szellem közössége fűzi. Ne kényszerítsük hallgatásra a magyar szellemet, hanem adjunk minél több módot, hogy környezetünkben, otthonunkban bőséges áldással hirdesse a szépet. Így terem a virág a magyar élet fáján, az termi majd a legszebb gyümölcsöt.

Az együttérzés, a megbecsülés légkörében megszűnik majd minden széthúzás és a művészek a legszebb nemes versenynek élhetnek. A művészet nem lehet pálya, közömbös foglalkozás, hanem csak a legtisztább hivatás. A hivatottság bizonyítéka a művészi alkotás. Mikor ezekhez az alkotásokhoz közeledünk, tegyünk félre minden előítéletet és megtisztult érzéssel forduljunk feléjük. Nemcsak a művészek felelősek a magyar művészetért, hanem a műértő, a műpártoló, a vásárló is, mert nem közömbös, hogy elismerése, érdeklődése csak a magyar művészet látszatát keltő alkotások felé fordul-e, vagy pedig önmíveléssel fejleszti ízlését és veszi a fáradságot ahhoz, hogy kikeresse magának azt, ami tényleg komoly művészi és így nemzeti érték. A legnagyobb felelősség természetesen azokat terheli, akiknek megadattak a földi javak, de közönyük folytán saját hibájukból kimaradnak a nemzet szellemi közösségéből . . ."

„. . . Adja Isten, hogy mindnyájunk összefogása, szeretetteljes gondoskodása megsegíthessen minden igazi magyar művészt, hogy lelkünk ereje továbbra is az eddigi sikerekhez méltóan szolgálhassa a dieső magyar géniuszt."

Az operaházi estély, a Régi Műcsarnokban látható pompás kiállítás, a vasárnaponként itt rendezett teák, a magyar gazdasági élet szervezeteinek lelkes áldozatkészsége már az indulás számára is fényes mérleget teremtettek. Ezért a nagyvonalú megmozdulásért legyen hála és köszönet a jutalma a Főméltóságú Asszonynak, dr. Hóman Bálint kultuszminiszternek és kitűnő vezérkarának, a Rendezőbizottságnak és mindazoknak, akik gondolattal, munkával, vagy anyagi eszközökkel segítettek a nemes cél megvalósításában.

EMLÉKEZÉS GYÖRGYI KÁLMÁNRA

Tíz éve, hogy meghalt, de ki mondhatja, hogy végleg eltávozott közülünk? Kifejező kék szemei, elegáns karcsú alakja mintha most is köztünk s velünk volnának. Velünk a dolgos köznapokon és felettünk a csöndes ünnepeken. Még hetven éves korában is rugalmas volt ez az örökifjú. Még tíz évvel halála után is él.

Hideg, ködös téli napon álltuk körül a koporsóját. S az volt az érzésünk: a magyar művelődés szent ügyének hősi halottját temetjük. Hiszen úgyszólván íróasztala mellett tört rá a halál. Az íróasztal mellett, melyen három emberként dolgozott: mint az Iparművészeti Társulat vezetője, mint a folyóirat szerkesztője és mint a magyar művészeti mozgalmak legerősebb támasza. Ennek a háromféle tevékenységnek volt harmincöt éven át a hajtóereje. Acélos ereje és mélyen érző szíve, de egyúttal bölcs kormányosa is.

Hogyha boldogságunk titka az, hogy vágyaink és munkánk összhangban legyenek, akkor az ő élete valóban az emberi boldogságot példázza. Mint fiatal tanár arról ábrándozott, hogy a rajzórák a gyermekek számára az üdülés és élvezés örömeit nyujtsák. S ezt sikerült is elérnie kitűnő tantervekkel, európai új módszerek bevezetésével, szemnek és kéznek játékos foglalkoztatásával. Mikor folyóiratunk megindult, az volt az elgondolása: iparosoknak példatárat adni, a nagyközönséget ízlésre nevelni. Így lett a Magyar Iparművészet csakhamar a hasonló európai folyóiratok közt is a legszebbek egyike. De ezek mellett még egy feladat várt Györgyire, ez volt a legnehezebb: a zsendülő Országos Magyar Iparművészeti Társulatot megerősíteni. Mi volt azon időben ez az intézményünk? A milléniumi évek boldog Magyarországának fényes kirakata. Ünnepi színekben tündöklő üvegszekrény. És ő lassan kiépítette művészi életünk egyik legerősebb középületévé. Otthonná, melyben harmonikusan egymásra talált az iparos, tervező és a műbarát. Ez az építmény az ő biztos keze alatt sajátos magyar jelleget öltött. Olyasféle szent hellyé vált, mint a románkori magyar székesegyház: félig templom, félig erődítmény. Györgyi Kálmán a veleszületett szerénységgel és finomsággal, de éberséggel is őrködött benne. Innen indította el csapatait és hódító hadjáratait a magyarság művészi áthangolására. Az iparosoknak mintalapgyüjteményeket adott, tanítóknak s a nagyközönségnek előadásokat rendezett. Összetoborozta és felszerelte a fiatal iparművész-növendékeket nyaranta: felkutatni, lerajzolni, összegyüjteni a népművészet lappangó kincseit padlásokon és lisztesládákban. Kiállításokat rendezett a Múzeum-épületben s a középosztályt finom ínyű fogyasztókká nevelte. Egyházművészeti előadásokkal és bemutatásokkal pedig észrevétlenül készítette elő a templomok új művészetét.

Kultúrpolitikus volt. Így lehetne egyszóval leghívebben jellemezni tevékenységét. Csakhogy e szóban van valami tőle idegenszerű mellékzönge: szerénysége messze elkerülte a politikát és a hívságot. Inkább talán úgy kellene mondani: a művészi társadalomfejlődés legbuzgóbb iránymutatója volt. Ahhoz a multszázadi szellemi gárdához tartozott, melynek Trefort Ágost volt az előörse: a miniszter, a nyugateurópai eszmék átültetője, társulatunk alapítója. Ezeket az eszméket szolgálni dicsőség volt. De csak az ily törekvések ismerői tudják, milyen nehéz feladat volt az abban az osztrák-magyar közösügyes világban. Tiszta magyar művészetet még csak lehetett hirdetni. De autochton magyar ipart vállalni, s képezni, finomítani a magyar kézművest, ízlésre nevelni a kezdő magyar gyáripart, csüggedést nem ismerő önfeláldozó küzdelmet jelentett.

Nagy, rohanó szellemi áradások zsilipei fölött állt a kilencvenes évek és a századforduló táján Györgyi Kálmán. Egyik folyam nyugatról jött s új iparművészetet, új stilusért folyó viaskodást hozott magával. Györgyi okosan és mértéktartással leszűrte belőle azt, ami itthoni kúltúránknak megfelelt. Városok utcáinak, középosztályú és munkásházaknak iparművészetét, kertek szükségleteit, a kisipar javait és a nők ízlésének nevelőeszközeit. De ugyanakkor be kellett tetőzni a hazai Védegylet iparpolitikai célkitűzéseit. És meg kellett mutatni a külföldnek, hogy van iparművészetünk, sajátos magyar formákkal, tündöklő multtal, népművészeti aláfestéssel. Kellett mutatni Párisnak huszártermet, Milánónak galambos kutat eozinből, Velencének magyar házat s Amerikának ötvösművészetet meg festett üvegablakokat.

Ez is függetlenségi harc volt, ez is kultúrdiplomáciai cselekedet volt. A század első évtizedében diadalmenete a magyar öntudatébredésnek. Csirájában már minden benne van, amiért ma folyik a küzdelem: a kis nép kifinomult iparának próbája, a művészet magyar értékeinek megéreztetése, törekvés a magyar otthon nyugodt feltételeinek megteremtésére.

Tevékeny élete nemes akkorddal zárult le. Kevéssel távozása előtt jelent meg szép képeskönyve a „Magyar ízlés"-ről. Még egyszer körül akarta hordozni a zászlót, mely alatt dolgozott, melyet a népművészet tarka kincse tett lángolóvá. Szellemi hagyaték. Egy szegénységben és példás erkölcsi célokért folyó életnek összesűrített tanulsága. Lehet-e szebb iránymutatást adni az újabb iparművész nemzedéknek, mint a nép e nagy gazdagságára utalni? S lehetünk-e mások, mint folytatói ennek a szellemnek, mely a biztos győzelem útját világítja be?

AZ O. M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
ELNÖKSÉGE

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940. 1. sz. 12. l
Emlékezés Gy. K.-re

lom. 8 o,

Schoen Arnc

emlék. 8 o,

Schoen Arnc

50 K, 126 I

45. Schoen Ants

47 K, 176 I

Schoen Arnc

69 K, 253 I

Schoen Arnc

Budapest, I

Schoen Arnc

Budapest, I

Schoen Arnc

bániatemplc

8 o, 0 K, I

Schoen Arnc

bor. /Kny.

2 K, 13 L,

Györgyi Kálmán

Az O. M. Iparművészeti Társulat Elnöksége: Emlékezés Györgyi Kálmánra. *Magyar Iparművészet* XLIII. évf. p. 12.

1940.

Györgyi Kálmán

• KIÁLLÍTÁSOK •

GYÖRGYI KÁLMÁN EMLÉKKIÁLLÍTÁS címmel sokszorosító művészeti és ipari szakmai kiállítást rendez a társulat a nyár folyamán az O. M. Kir. Iparművészeti Múzeumban. E kiállítással — amelyen a legjobb magyar művészek és műiparosok vesznek részt — a társulat be kívánja mutatni a magyar közönségnek a sokszorosító grafika valamennyi ágazatait és mellettük a kisplasztika, az éremművészet és az ötvösművészet fejlődését is. A mostani nehéz gazdasági viszonyok között e kiállítás roppant nagy jelentőséggel bír, a tervező és műiparosmunkák technikai tökéletesbítések és a fogyasztás fokozása szempontjából. E kiállítás nemcsak a meglévő munkákat akarja összegyüjteni, hanem azokat az ideális elgondolású művészi terveket is, amelyek dokumentálni kívánják azokat a művészi lehetőségeket, amelyet az egyes szakmák magukban rejtenek, hogy a közönség megismerhesse és felhasználhassa a szakmában rejlő lehetőségeket. Mint idegenforgalmi attrakció is nagy vonzóerőt fog e kiállítás jelenteni.

A társulat választmányának felkérésére Györgyi Dénes műépitész, az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola tanára vállalta el a kiállítás installációs terveinek elkészítését és a szervezési munkálatok vezetését. A kiállítás folyó évi május hó közepén fog ünnepélyes keretek között megnyilni.

Magyar Iparművészet. 1934. 37. l.

A tehenek, melyeknek négy lábát két háromszögű idomba összefoglalva ábrázolják, olyan stílusművészet emlékei, amilyent Elainból ismerünk a Krisztus előtti IV. évezredből és a kínai művészet északi határterületéről az időszámításunk kezdete körüli időkből. Az ékalakú törzzsel ábrázolt emberek nyilvánvaló kapcsolatban vannak nemcsak az egyiptomi és az archaikus görög, hanem az indiai művészeti eszményképpel is. Az izgatóan érdekes dekadens emberábrázolások, a túlságosan hosszú és hajlékony derékkal, nagyon hasonlítanak a Kaukázus, Perzsia és Kína bronzkori emlékeire, valamint a táncosnő máris híressé vált bronzszobrocskájára, melyet az indusvölgyi Mohenjo Daroban találtak.

Kétségtelen, hogy mindezek az emlékek nem azt bizonyítják, hogy az emberek mindenütt egyformák, hanem azt, hogy szellemük elemi megnyilatkozásaiban a legnagyobb távolságokba ható formaalkotó erő van. F. T. Z.

HÚSZ ÉV SZERZEMÉNYEI. (1913—1933.) A Művészeti Múzeumok Barátainak Egyesülete ez évi március havában, alapításának huszadik évfordulója alkalmából egy külön kiállításban mutatta be ennek a húsz évi időnek szerzeményeit. Az Új Magyar Képtár egyik termét töltötte meg az a huszonöt darabból álló kollekció, mely tanusága volt annak, hogy mindkét művészeti múzeumunk tudott magának barátokat szerezni és meggyőzően beigazolta az egyesület működésének kiváló fontosságát. A

Györgyi Kálmán

Művészet 1910. 357. l.

1910

Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
2			

Szeptember 10-én nyilt meg az Iparművészeti Múzeumban azoknak a gyermekrajzoknak kiállítása, amelyeket Györgyi Kálmán gyűjtött össze.

Jézus sz. neve	Genovéva	Titusz	Teleszfor

2 Szerda

3 Csütörtök

4 Péntek

5 Szombat

Jegyzet

6 Vasárnap

7 Hétfő

8 Kedd

Január	Vasárnap	Hétfő	Kedd
30 nap	6	7	8
	Vízkereszt	Lucián	Szörény

Jegyzet

Györgyi Kálmán

Rajzkiállítás. — Az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum rajzkiállítása. Irta N. M. Budapest, szept. 13.

Gyermekrajzok. — Az Iparművészeti Múzeum kiállítása. Irta L. Pesti Napló, szept. 16.

Művészet 1910. 355. l.

3 Szerda

4 Csütörtök

5 Péntek

6 Szombat

Jegyzet

7 Vasárnap

8 Hétfő

9 Kedd

Április	Vasárnap	Hétfő	Kedd
330nap	7	8	9
	Passió vasarnap	Dénes pk.	Konrád

Jegyzet

Schoenak lefotografál-
tatva a trinitárinusz

Györgyi Kálmán

Belsőépítészetünk már a múlt század második felétől kezdve magas fokot ért el s ezt a két világháború között is megtartotta.

E fejlődés érzékeltetésére elég Thoroczkai Wigand, Horti Pál, Kozma Lajos, Györgyi Kálmán nevére hivatkozni.

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése. - Művtört.Ért. 1970.4.sz. 278-283. l.
283. l.

Györgyi Dénes

eredetileg rajztanár volt.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

1981

Györgyi Kálmán

rád

Hel Ervin: A Iparmüvészeti Társulat uj otthona.

Bp. Hirlap

1924. sept. 12.

A régi Múzsar.
nok épülete
az Andrássy uton

D. a J.

855 - 1907. szám.

A MÜEML

ORSZÁGOS BIZ

HÁBORÚS GYERMEKRAJZOK KIÁLLITÁSA

AZ ORSZ. M. IPARMŰVÉSZETI MUZEUMBAN

Készítették a szebenfővárosi elemi iskolák tanulói.

BELÉPŐDIJ NINCS

MEGTEKINTHETŐ VASÁR- ÉS ÜNNEPNAPOKON 9–1-ig

HÉTKÖZNAPOKON DE. 9–1-ig DÉLUTÁN 3–6

VER MES

1915.

Az immár majdnem tíz éves elemi iskolai új tantervnek életbeléptetése óta rendszeresen buzdítjuk a székesfővárosi elemi iskolák tanulóit, hogy rajzolják meg apró élményeiket, rajzoljanak mesékhez, olvasmányokhoz képeket képzeletből, emlékezetből, rajzoljanak mindent, ami őket érdekli, amit szeretnek. Azt akarjuk, hogy mennél többet rajzoljanak a maguk gyönyörűségére s hogy szokják meg a rajzón használatát akkor, ha valamit feljegyezni vagy mással megértetni akarnak.

Ezek az ösztönszerű rajzok kiválóan alkalmasak a gyermek egyéniségének, hajlamainak és a benne szunnyadó képességeknek felismerésére. Ezért a tanítók — a rajzórákon készült rajzok mellett — figyelemmel kísérik a tanulók ú. n. szorgalmi rajzait is, ezeket bekérik, megbeszélik a tanulókkal, az évvégi kiállításokon pedig buzdításul ki is állítják őket.

Szakfelügyelői látogatásaim közben mindig különös gondot fordítok az ösztönszerű rajzokra s megragadok minden alkalmat, hogy figyelmeztessem a tanítókat és a tanulókat egyaránt az érdekesebb jelenségekre, rámutassak a rajzokból meríthető tanulságokra s fokozzam a gyermekek rajzolókedvét és készségét.

A nagy világháború kitörése óta gyakran tapasztaltuk, hogy a gyermekek különös kedvvel háborús eseményeket rajzolgatnak. Fiúk és leányok egyaránt. És pedig míg a fiúk jobbára heves harcokat, bombázást, shrapnelrobbanást, tengeri csatákat, szuronyrohamot stb.-t ábrázoló mozgalmas jelenetekkel próbálkoznak, a leányokat inkább a háborúval járó érzelmi momentumok és a charitativ

MEGHÍVÁS

A SZÉKESFŐVÁROSI ELEMI ISKOLAI TANULÓK

HÁBORÚS RAJZAIBÓL

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumban rendezett KIÁLLÍTÁSNAK MEGNYITÁSÁRA 1915. augusztus hó 6-án, pénteken d. u. 4 órakor

A SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA

A kiállítás folyó évi szeptember hó 20-ig megtekinthető hétköznapokon délelőtt 9—1-ig és délután 3—6-ig, vasár- és ünnepnapon délelőtt 9—1-ig. ⁂ Belépő díj nincs.

Székesfővárosi házinyomda 1915.

munka: a búcsúzás, hazatérés, a sebesültek gondozása, a hadikórház, az elesett hősök siratása stb. érdekelték s szívesebben ezek köréből választják témáikat.

Ezekből a rajzokból láttuk, hogy mi az, ami a gyermek lelkét leginkább megkapta, mit tudnak egyik másik dologról, miben helyesek, miben tévesek fogalmaik, miként képzelik el a nem látott eseményeket. Szóval belepillanthattunk a gyermek lelkébe, mert a minden idegen befolyás nélkül készült rajzok közvetlenül tükröztették vissza a lélek legegyénibb vonásait. Nem csupán a most élő szülők, pedagogusok, gyermekbarátok és pszichologusok szempontjából érdekesek ezek a jobbára bámulatos ötletességről, képzelő erőről és grafikai közlőképességről tanuskodó rajzok, hanem bizonyára érdekelni fogja az utánunk következő nemzedékeket is, hogy milyen rajzos vallomásokat váltott ki a nagy háború a hatása alatt élő gyermekből.

Ezért a székesfőváros XIV. ügyosztályának vezetője, dr. Wildner Ödön tanácsnok ez év február havában felhívta az elemi iskolák tanítóit a háborús tárgyú gyermekrajzok gyűjtésére, meghagyván nekik, hogy a témák megválasztását bízzák egészen a tanulókra. Szabadon választhatták ők a kidolgozás módját (ceruza- vagy krétarajz, akvarel stb.) és maguk határozhatták meg a rajzok alakját és nagyságát. A tanítók szerepe tehát ezúttal csupán buzdításra, az iskolában vagy otthon készült kész rajzoknak megbeszélésére, megvitatására és egybegyűjtésére szorítkozhatott. Önként érthetően teljesen ki voltak zárva a másolatok, újságképek vagy ábrás levelezőlapok utánzatai és a mások segítségével készült rajzok.

A június hó elején beküldött sorozatok a háborús rajzoknak oly rendkívül érdekes, változatos és tanulságos tömegét tárták elénk, hogy önként vetődött fel a most megnyílt kiállítás eszméje. Ennek megítélésénél tekintetbe kell venni, hogy nem egyes csodagyermekek alkotásait mutatjuk be, hanem átlagos képességü tanulók próbálkozásait, melyek irányítás nélkül készülvén, hiven tüntetik fel a tanulók elképzeléseit és grafikai közlő képességét.

A külső befolyás legfölebb abban nyilvánulhatott, hogy egyik-másik kiválóbb tehetségü tanuló rajzmodora utánzókra, ha nem is tudatosan utánzókra talált. Ez a különben elég szórványosan tapasztalt jelenség hasonló ahhoz, amikor egy kimagasló, nagy sikereket elért, festőművész a hatalmas egyéniségével magával ragadja kevésbé önálló művésztársait.

A kiállított rajzokat 6—12 éves gyermekek készitették. Kiállításunk ez év szeptember hó 20-áig díjmentesen tekinthető meg hétköznapokon 9—1-ig és 3—6-ig, vasár- és ünnepnapon 9—1-ig.

Amidőn a t. közönségnek bemutatjuk kiállításunkat, reméljük, hogy sokan — felnőttek és kicsinyek egyaránt — nagy gyönyörüséggel nézik majd a beszédes rajzokat. Hisszük, hogy a gyermekeket ösztönözni fogja a további lelkes munkálkodásra, a szülők és pedagogusok pedig sok becses tanulságot meríthetnek belőle.

Budapest, 1915. augusztus havában

Györgyi Kálmán,

a székesfővárosi elemi iskolák rajzoktatási szakfelügyelője.

Székesfővárosi házinyomda 1915.

Amerika nem tartja Erdély elcsatolását véglegesnek

Bukarest, máj. 30

(A Magyarság tudósitójától)

Valószinüen a pénzügyminiszter sem tudja már, hányadik volt az a bizottság, mely tegnapelőtt Londonból hazatért. Arról a bizonyos nagy vasuti kölcsönről van szó, amelyet a külföld sehogy sem akar megadni, hiába puhitja a Bratianu-dinasztia. Eddig még csak különböző részletkérdéseken akadt meg a kölcsön ügye; az angolok kiméletes emberek és sohasem mondták meg elvileg, hogy ennek az országnak ők nem hiszeznek. Igy még mindig volt remény, hogy valahogy csak hozzájutunk a vasutak rendbehozatalához szükséges összegekhez, ha a kormány bizonyos formaságoknak eleget tesz, például, ha uj törvényt készittet a vasutak teljes autonómiájáról, mert a most nemrég megszavazottat az angol pénzpiac nem tartja kielégitőnek. Szokott bukaresti recept szerint készült ugyanis: a vasutak állami intézményből kereskedelmi vállalattá váltak s a vállalat esetleges hasznát a liberális párt nagyságai vágják zsebre, akiket Bratianuék beültetnek az igazgatóságba. Még pedig ugy beültetnek, hogy kormányváltozás esetén is ott maradnak. Hogy milyen komoly vasuti autonómia-törvény kellene az angoloknak, aligha fejtették ki, legalább is a bizottságok nem hoztak komoly tervezetet magukkal. Most már aligha is lesz szükség erre az egész törvényjátszási komédiára, mert a most hazatért bizottság elkövette azt a könnyelmüséget, hogy tulbuzgalmában az amerikai *Morgan*-csoporttal lépett érintkezésbe s ettől akart vasuti kölcsönt szerezni. Az amerikaiak nem olyan kiméletesek, mint az angolok, tehát részletkérdések helyett kereken megmondták elvi álláspontjukat. Nevezetesen azt, hogy *az ő véleményük szerint alighanem a békekötések revíziójára kerül sor és ebben az esetben a Magyarországtól elcsatolt területek vasutjai azt a változást szenvedhetik* (ha ugyan ez szenvedés!), *hogy nem maradnak az oláh kormány fennhatósága alatt.* Amerika tehát csakugy ad az oláh vasutakra kölcsönt, ha ezt a népszövetség, melynek Magyarország is tagja, garantálja.

A bizottság jelentése hihetetlen izgalmat keltett Bukarest köreiben. A kormány tanácstalan, ami nem is csodálatos,, hiszen egyenesen azt a felszólitást kapta, hogy jogutódját is nyerje meg ennek a kölcsönnek garantálására, *ez a jogutód pedig a magyar kormány.* Nem valami kellemes, ha a győzelmi mámorban ringatódzó Bukarestnek egy nyers amerikai kereken kimondja, hogy Erdély birtoklása alighanem csak átmeneti s ugy ruházkodjék ott be, hogy a beruházások gyümölcsét nem ő fogja élvezni.

Az amerikai őszinteség foglalja le most a politikusok figyelmét; igazán csak félkézzel folyik a csatározás a parlament meghosszabbitott és naponkint háromszor összeülő ülésszakán. Pedig elég érdekes viták folynak a kisebbségi kérdésben. Az ellenzék tisztában van vele, hogy a Bratianu-kormányt a király nem tudja és nem meri elbocsátani, hacsak külföldről nem szoritják erre. A külföldnek pedig egyre nagyobb érzéke kezd lenni a nemzeti kisebbségi kérdés iránt, ha tehát ők mint ellenzéki oláh pártok maguk is megbélyegzik a kormány kisebbségi politikáját, ez olyan visszhangot kelt külföldön, hogy a király kénytelen lesz mégis csak felmenteni a Bratianu-minisztériumot. Felmenti majd, amikor kő kövön nem marad az országban, amikorra törvényesen megfojtja a kisebbségek kulturáját, elkoboz minden egyéni és közszabadságot, amikor utódjának — akármiféle párt kerüljön is oda — több elpusztitni valója nem lesz.

A kormány a katonai kérdések emlegetésével igyekszik elterelni a figyelmet a sok jogfosztásról. *Alevra* tábornok, a vezérkari főnök helyettese, nagyobb suly kedvéért egyik ellenzéki lapban, a *Romaniában* vezércikkezi el naponkint, hogy a katonaságnak nincs ruhája, egy-egy ünnepi felvonulásra alig tudnak összeszedni a raktárakból kétezer darab hibátlan egyenruhát, az ujoncok nem vonulnak be, az ellenőrzés hiányos, fegyver nincs, a lőszer vagy felrobbant, vagy használhatatlan, pedig éppen most kellene teljes erővel neki látni a hadsereg fejlesztéséhez, mert Németország Hindenburgot választotta meg elnöknek és ez azt jelenti, hogy uj világháboru lesz. A nagyközönség azonban édeskevesett törődik a tábornok ur fejtegetéseivel, sokkal inkább érdekli a katasztrófális liszthiány. A bukaresti és nagyobb vidéki malmok már napok óta megszüntették az üzemet, mert nincs őrölni valójuk. A városok ellátására kilenc lejben összerekvirált lisztet a rekviráló közegek kézalatt 16 lejért eladták zsidó zugkereskedőknek, s megértük azt a szégyent, hogy normális esztendőben egy tisztán mezőgazdasági államban jóval az aratás előtt exportált gabonából lehet csak a városi lakosságot élelmezni. A minisztertanács még áprilisban kénytelen volt 3000 vagon külföldi buza behozatalára engedélyt adni.

TÁVIRATOK

Kedden adják át Németországnak a lefegyverzésről szóló ántánt-jegyzéket

Páris, május 30. (A *Havas*-iroda jelenti.) A nagykövetek konferenciája ma *egyhangulag* elfogadta a lefegyverzésről és a mulasztásokról szóló, Németországhoz intézendő jegyzék szövegét. Az okmányokat kedden vagy szerdán a szövetséges nagykövetek kollektiv megjelenése alkalmából lord *d'Abernon* berlini angol nagykövet nyujtja át *Stresemann* dr. külügyminiszternek. A jegyzéket az átadás után tizenkét órával, a mulasztások jegyzékét pedig huszonnégy órával az átadás után hozzák nyilvánosságra.

A nagykövetek konferenciája elhatározta azt is, hogy a bolgár kormány a tizezerfőnyi kiegészitő milicíát március 30-án elbocsátani köteles.

—

Shanghaiban véres japánellenes tüntetés volt

Shanghai, május 30. *Shanghaiban* komoly zavargások törtek ki, amelyek folyamán a rendőrség hat embert lelőtt és többeket megsebesitett. Harmincnál több embert letartóztattak. A zavargás a japánok ellen irányult. A tömeg megtámadta a rendőrfőnökséget is, amelynek épülete előtt a diákok tüntetést rendeztek és japánellenes röpiratokat osztogattak. A rendet sikerült helyreállitani.

—

Rakovski londoni szovjet-ügyvivőt meg akarták gyilkolni

London, május 30. *(Wolff.)* Az *Evening News* szenzációs közleményben teszi közzé azt a hirt, hogy a belügyi államtitkárságnak tudomására jutott egy összeesküvés, amely *Rakovski* londoni orosz ügyvivő megölésére irányult. A belügyi államtitkárság most élénken nyomoztat egy ember után, aki az emlitett célból Hollandiából jött át Angliába.

Az Iparmüvészeti Társulat jubileuma

— A Magyarság tudósitójától —

Most ünnepeli az *Iparmüvészeti Társulat* fennállásának negyvenedik évfordulóját és holnap nyilik meg a társulat nagy jubiláris kiállitása.

Négy évtized — rövid idő és ha végigtekintünk az utolsó fél évszázad magyar iparmüvészetén, el kell csodálkoznunk azon a nagy nekilendülésen, amellyel egyszerre a vezető államok sorába emelkedett e téren a magyar.

Trefort Ágoston, a zseniális kultuszminiszter teremtette meg az *Iparmüvészeti Iskolát* és az *Iparmüvészeti Muzeumot*, hogy eleven fejlődést biztositson az osztrák minták utánzásába tévedt csenevész iparmüvészetünknek. És hogy ezek a kiváló hivatást teljesitő intézmények a magyar társadalommal szoros kontaktusban teljesitsék hivatásukat, megszervezte 1885-ben az *Országos Magyar Iparmüvészeti Társulatot*, melynek első elnöke maga Trefort volt. Folyóirata is indult *Magyar Ipar* cimen, amit *Pasteiner* Gyula, a nemrég elhunyt nagynevü mütörténész szerkesztett. Csakhamar egészséges tervek merültek fel a társulat müködési körének kiszélesitésére és hivatása teljesitésének tökéletesitésére, azonban ezek csak lassan-lassan valósultak meg.

Az egyesület fellendülése *Ráth* György elnökké választásával kezdődött. Legfontosabb munkája elsősorban *a millenáris kiállitáson való részvétel* megszervezése volt. Ekkor már Ráth György mellett dolgozott a társulat mostani igazgatója, *Györgyi* Kálmán, aki Ráthtal együtt a társulat évkönyvét is kiadta. Ők szervezték meg a nagynehezen kieszközölt állami szubvencióval *a párisi kiállitáson való nagysikerü részvételt*. A párisi kisérletet számos más nemzetközi kiállitáson való részvétel követte. *Szentpétervár, St. Louis, Milánó, London, Torino, Valence* és utoljára 1918-ban *Szófia* jelzik ennek a tevékenységnek a határköveit. Pályázatok kiirásával és mind nagyobb népszerüségnek örvendő kiállitások rendezésével sikerült a magyar társadalom érdeklődését is mind nagyobb mértékben fölkelteni. Ráth halála után *Hadik Barkóczy* Endre rövid elnöksége következett, aki azonban egyhamar *Bárczy* Istvánnak, aki 1918-ig állott az egyesület élén, adta át a helyét. Bárczy elnöksége alatt *Bartóky* József megindította a propagandát a *virágos Budapestért. Háromezer népmüvészeti tárgy és háromezerötszáz népmüvészeti rajz* összegyüjtésével is, valamint *Petrik* Albert müemlék fénykép-gyüjteményének megvásárlásával jelentős kulturmunkát fejtett ki az egyesület.

Folyóirata, a *Magyar Iparmüvészet*, irányt jelző munkát fejtett ki iparmüvészeink körében, amiben csak a világháboru terméketlen évei akadályozták meg, amikor a legnagyobb anyagi bajokkal küzdve, néhány számra lesorvadva, tudott csak megjelenni.

Megerősödésének tempója a közönség áldozatkészségével áll egyenes arányban, ezért akik belépnek a társulat tagjai közé, a magyar iparmüvészet sorsát mozditják elő.

A legutolsó napokig *Alpár* Ignác volt a társulat elnöke, azonban e hó 25-én tartott diszközgyülésen — mint ismeretes — *Bánffy* Miklós grófnak adta át az egyesület vezetését. A nagymultu és még nagyobb jövőjü társulat nem ünnepelhette volna önmagához méltóbban a szép jubileumot, mint azzal a nagyarányu kiállitással, mely pünkösd vasárnapján nyilik meg a régi Mücsarnokban. Szombaton délután nyitotta meg *Kertész* K. Róbert államtitkár a kultuszkormány képviseletében a tavaszi kiállitást. *Bánffy* Miklós gróf, a társulat uj elnöke és *Györgyi* Kálmán kalauzolták az államtitkárt, ki az egész kiállitást tüzetesen megtekintette. A megnyitásra igen előkelő közönség jött össze és különösen a szinpadmüvészeti rész a megfelelő villanyvilágitásokkal világitott maquettek, a szinpadi modellek és a kosztümtervezések kötötték le a közönség érdeklődését. Már az első negyedórában megindult a mü-vásárlás, mely a záróráig egyre növekedett. A megnyitó eredménye után a kiállitók igen kecsegtető reményekkel nézhetnek a kiállitás sikere elé.

ELEGYES HOLMI

Huszár Károly dala

Cserebogár, sárga cserebogár,
Nem kérdem én, mit kiván a polgár;
Azt se kérdem, okosan teszek-é,
Csak azt: főpolgármester leszek-é?

A farkas és a bárány

Franciaország, miután békeszeretetében rohamléptekkel elment a legvégső határig, kardja helyett pennát vőn kezébe s az alábbi ájtatos hangu jegyzéket pödörintette oda Németországnak:

T. cim!

Még hogy a kölni zónát kiüritsük? Hát egy kis laposguta nem kéne? Hiszen ti, nyavalyások, mindmáig sem hajtottátok végre azt a rongyos leszerelést; pedig ha mi küldünk oda végrehajtókat, azt megkeserülitek! Vádpontjaink, melyek egyben bizonyitékok is, röviden a következők:

1. A nagyvezér tagjai közül többen, egyenes parancsunk ellenére, még életben vannak. Vannak, tehát gondolkoznak, még pedig bizonyára azon gondolkoznak, hogyan pusztitanak el bennünket. Ezek haladék és maradék nélkül kiirtandók.

2. A fegyverek gyártását még mindig nem szüntettétek be. Aljas szónokaitok s ronda iróitok mindenből fegyvert kovácsolnak ellenünk. Szónokok és irók sürgősen leszerelendők.

3. Azt a nyeszlett államrendőrséget katonai mintára szervezitek, nem pedig ab egyedül megengedett temető- és mező-őri csőszrendtartás alapján. Hát ehhez mit szóltok, hékás?

4. Légügyi szabályzatunkat s rendelvényeinket feladva, egész piszkos Berlintek tele van szines luftballonokkal, melyek már a serdülő gyermekek lelkét is az aviatika felé vonzzák. Luftballonok s hozzájuktartozó gyermekek összefogdosandók és zofort kiszolgáltatandók.

Egyébként mit papolunk annyit? Mi vagyunk az erősebbek, tehát: couchez vous!

Őszinte undorral:
Republique Francaise.

Oriási!

Kitörő örömmel olvasom, hogy a rettenetes »halálsugarak« föltödözője jelenleg egy cirkuszban szórja halálmegvető bátorsággal iszonyu sugarait, melyekről hónapokon és hasábokon át legkomolyabban cikkeztek a lapok. Sietve meginterjuvoltam a kiváló föltalálót:

— Mondja, captain, csakugyan beváltak azok a halálsugarak?

— By Jove! — feleli ő diszkrét mosollyal. — Én egész jól megélek belőlük.

RADIÓNK

(Nem egészen légből kapva)

Párisból jelentik: Csapatainkat Marokkóban célszerüségi okokból sürgősen átcsoportositottuk, kissé visszavontuk és részben eltemettük. Riff-kabilok goromba emberek. Ezzel szemben kölni hidfőt keményen tartjuk.

Svájcból jelentik: Bédi-Schwimmer Rozál bejelentette, hogy Budapest pünkösdi királynőségére (szépségversennyel egybekötve) sürgönyileg pályázik. Személyes megjelenést több okból nem tartja célszerünek.

ÜZLETI FORGALMAT EMELI, HA HIRDET A MAGYARSÁGBAN

IRÓK és KÖNYVEK

Császár Elemér: A magyar irodalmi kritika története a szabadságharcig

Az irodalmunk multja iránt érdeklődő közönség már régóta, évtizedek óta várja, hogy végre-valahára vállalkozik valaki irodalomkritikánk történetének megirására. A Kisfaludy Társaság, hagyományaihoz hiven, többször hirdetett pályázatot rá, de a pályázat mindig eredménytelen maradt. Nem jelentkezett soha senki, hogy feltörje az ugart. Mind mostanáig megiratlan maradt a magyar kritika története. Egyes korszakokról vannak ugyan jóravaló részlettanulmányok, irodalomkritikánk vezéralakjairól: Kazinczyról, Kölcseyről, Bajzáról, Toldyról s különösen Aranyról, Gyulainál jelentek meg monografiák, essayk, de *Császár* könyve az első, mely a nagy feladattal: irodalomkritikánk összefüggő történetének megirásával megbirkózik. (Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy a nyugati irodalmak is meglehetős szegények, összefüggő kritikatörténeti müvekben. Ott is inkább csak monográfiák vannak. Brunetière-nek, Saintsburynak, az olasz Trezzánák munkáin kivül alig jelent meg jelentékenyebb, a történeti fejlődés egész menetére figyelő munka.)

Érthető kivánessággal vettük hát kezünkbe Császár Elemér könyvét. És sietünk megjegyezni: ha nem elégitette is ki teljesen várakozásunkat, de olyan derék, alapos forrásmunkának látjuk, mely nagy elismerést érdemel. Mert a vállalt feladat nagy, nehéz és hálátlan volt. Az 1780-ban megindult Magyar Hirmondótól, Ráth Mátyás hirlapjától kezdve egész a szabadságharcig végigböngészni az összes ujságokat, folyóiratokat, zsebkönyveket, almanahokat, minden kritikával foglalkozó sajtóterméket, számbavenni minden jelentékeny, sőt jelentéktelen kritikát és kritikust, a rengeteg fölkutatott anyagot, adatot összefoglalni, a kritikusról jellemző képet, értékelést adni: mindez oly föladat, mely csak évek állandó és beható munkájával, lankadatlan forráskutatással, az analizisnek a szintézissel való összekapcsolásával, erős, kitartó figyelemmel s az elme megfeszitett rendező munkájával volt megoldható. Császár könyve mint puszta munkateljesitmény is méltó az irodalmi közvélemény elismerésére. Mert ne felejtsük el: jórészt törtetlen utakon járt; s minden során meglátszik, hogy a már mások által bejárt területeket is ujra felkutatta, mindig eredeti forrásokból merit.

Hogy a kutatásban erősebb, mint az összefoglalásban, ezen nem lepődik meg, aki eddigi munkásságát ismeri. De vannak könyvének fejezetei, különösen a Bajzáról, Szontaghról, Vörösmartyról és Toldyról szóló részek, melyek a szintézisben is kiválnak, a lényeget kiemelő jellemző erővel, pártatlan elfogulatlansággal vannak megirva. Az Athenaeum köréhez tartozó kritikusok és a későbbi Szépirodalmi Szemle kritikai irányának jellemzése a legsikerültebb. A negyvenes évek kritikájának, a divatlapok negyedrangu kritikusainak ismertetésében azonban már tulteng az analizis. Igaz, hogy ezt némileg a dolog természete is hozza magával. A Honderünek s Frankenburg és Vahot Imre lapjának nincsenek kimagasló kritikusai, kikről külön-külön, összefoglaló jellemrajzokat lehetne adni. De viszont e kis jelentéktelenek értéktelen munkásságát nem érdemes ilyen részletező ismertetésre se méltatni. Hogy Császár lelkiismeretesen elolvasta azt a sok zöldséget, amit e kis, minden esztétikai kulturát nélkülöző átlagemberek összeirkáltak, az lelkiismeretességét mutatja, de megelégedhetett volna azzal, ha pár oldalon jellemzi e korszak kritikai életének teljes sivárságát. Ugy hálásabbak lettünk volna neki, mint igy, amikor majd száz oldalon apróra tárgyalja: melyik lapban mit irt ez vagy az az analfabéta »kritikus«.

És most, kimutatván és elismervén érdemeit, mondjuk el, mit vártunk volna még ezenfelül irodalomkritikánk történetirójától. Mindenekelőtt: leiró krónika helyett oknyomozó történelmet és mindenekfölött: a kritika fejlődéstörténetét. Szerettük volna, ha nagyobb tekintettel van a tényezőkre, melyek az egymást követő kritikai irányokat létrehozták és elsodorták. Szerettük volna, ha figyelmet vet a mult század eszmeáramlataira, filozófiai és esztétikai gondolkozására, mely egyik forrása volt a kritikai reflexióknak; ha jobban kidomboritja az irodalmi iskolák váltógazdaságát, ami szintén mély nyomokat hagyott hátra az egykoru kritikában. Vártuk az élő irodalom és a kritikai értelem történeti fejlődésének kapcsolatát, ez összefüggés rendszeres kimutatását. A forráskutatás apró adatain kivül kiváncsiak lettünk volna a nagy tényekre: az okokra és okozatokra: mint folynak egyes korszakokban az uralkodó kritikai elvek az uralkodó irodalmi elvekből; mint kisértenek egy letünt költői irányzat (klasszicizmus, romanticizmus) irodalmi elvei, mint kritikai elvek továbbra is s e csökevények miként hátráltatják az irodalmi fejlődés menetét, megzavarván a közizlés alakulását; mint mérték össze az uj költői iskolák zászlóira esküdött kritikusok fegyvereiket a veteránokéval s minő eredmények álltak elő az erők küzdelmeiből? Minderről szerettünk volna hallani.

Ha Császár kimutatta volna könyvében az irodalom és a kritika fejlődésének nagy összefüggéseit, ugy müve nemcsak tanulságosabb és érdekesebb lett volna, hanem magától kialakult volna a mü rendszere, ami most meglehetősen hiányzik belőle. Vajjon miért tartózkodott Császár e kapcsolatok feltüntetésétől, ami neki, irodalmunk alapos ismerőjének nem igen került volna nagy fáradságába? Lehet, az a felfogása tartotta vissza ettől, hogy a kritikai elvek fejlődése autonóm, független az irodalmi iskolák elveitől szóval talán attól tartott: ha a kritika történetét szorosabban kapcsolja az irodalom történetéhez, ezáltal föláldozta volna a kritika-történet önállóságát, sőt nem neki való metódusba kényszeritette volna. Ebben van is valami. A vérbeli kritikus nem hódol az irodalmi irányoknak s pl. Arany János mint kritikus azért áll fölötte Gyulainak, mert még a saját költői hitvallásától is függetleniteni tudta magát kritikáiban. Ez igaz, de az Arany-féle kritikusok nagyon kivételes jelenségek és rendszerint mégis csak az uralkodó költői irányok esztétikai elveiből lesznek az egykoru kritika uralkodó elvei. Kazinczy és Kölcsey kritikai itéleteit pl. csak akkor értjük meg, ha ismerjük esztétikai dogmáikat s azt az irodalmi felekezetet, melynek mint kritikusok is papjai voltak. Császár könyvében a róluk szóló fejezetek aránylag azért gyöngébbek, mert elmulasztotta az akkori, sőt a mai közizléssel erős ellentétben álló neoklasszikus költői irány általános jellemzését. Ha ezt megteszi, ugy sem ő maga nem csodálkozik el annyira Kazinczy és Kölcsey kritikai itéletein, sem az olvasót nem hökkenti meg velük. Mindennek meg van a maga oka s a tudomány nem térhet ki az oknyomozás elől, különösen akkor nem, ha enélkül a jelenségek érthetetlenek. Egy-két odavetett megjegyzés a megértésre nem elég.

De nem akarunk tulkövetelők, igaztalanok lenni. Előbbi megjegyzéseinkkel nem akarjuk lerontani Császár könyvéről való fenti itéletünket. Ő igy is valóban nagy és derék munkát végzett. Talán egyszerre nem is lehet mindent elérni. Nem szabad elfelejtenünk, hogy müve alapvető munka, az első összefüggő kritika-történet Magyarországon; tehát szükségképpen elsősorban forrástanulmány. A források ime fel vannak kutatva, a fundamentum meg van ásva: az alapvetés komoly, lelkiismeretes munka. Ezen most már lehet tovább épiteni. Aki ezzel a studiummal tovább akar foglalkozni, Császár könyvét nem nélkülözheti.

Dóczy Jenő

(Szuhay...) Apáink és nagyapáink csendes falusi kuriáiba vezet vissza novellás könyvében *Szalay* László, ott járunk vele a gyermekemlékek virágos utain és bujkáló ösvényein. Történetei, amelyek a huncut Szuhay, a bölcs, öreg béresgazda kedves alakja köré fonódnak, friss közvetlenségükkel, magyar humorukkal, jóizü, tiszta egyszerüségükkel teszik emlékezetessé és rendkivül kellemesen szórakoztatóvá ezt a szép könyvet. *Szalay* László kifogyhatatlan mesemondó. Szines, közvetlen stilusa az eleven szó erejével bontogatja elénk falusi történeteik, mezők, erdők, kertek állatos szineit, régi csendes szobák és udvarházak életét, falusi emberek, zárkózott lelkek titkos világát, gyermekek, állatok, virágok és füvek kozmikus beszélgetését. Megfigyelő ereje a pusztákon, tanyai éjszakákban barangoló vándorok szeméből szikrázik ki, mesélő kedve tempós és kiapadhatatlan, öserős, tiszta magyar nyelven beszél, szive pedig ott lüktet minden történetében, mintha a föld mély, szakadatlan dobogását hallanók. Uj, mai irodalmunkban nagy értéket jelent *Szalay* László könyve, amelynek fedőlapját a gézenguz öreg Szuhay eleven alakjával *Szathmáry* festőművész rajzolta meg.

(m. j.)

(Ecsedi István: Poros országutakon.) Ecsédi István dr.-t, a debreceni egyetem uj magántanárát a *Magyarság* olvasóinak nem kell bemutatnunk. Hol a Hortobágyról, hol a diákjaival becserkészett magyar tájakról mindig akadt olyan megfigyelése, olyan mondanivalója, amit más nem látott meg és nem mondott el. Az etnografus és ujságiró szemével nézi a magyar embert, a magyar tájat, mint annakidején *Herman* Ottó és *Tömörkény* István, vagy napjainkban *Móra* Ferenc. Mint nagy elődei és kortársai kezén, Ecsedi kezén sem szürkül a halász és pásztorember szerszáma néprajzi objektummá, puszta muzeumi leltári számmá, mert akinek a magyar gondolat annyira szivügye, mint Ecsedinek, az a szegénység eszközében is meglátja a lelket, azt, ami magyarrá avatja a legszürkébb mindennapi tárgyat is. Ecsedi irt már könyvet Karacs Ferencről, az első magyar térképmetszőről, irt ennél is nagyobb könyvet a Hortobágyról, irt egy sereg komoly és alapos néprajzi tanulmányt az *Ethnographiába* s a *Földrajzi Közleményekbe*, de nekünk mégis legujabb müve a legkedvesebb könyvünk, amelyben poros országutakon gyüjtött impresszióit, a magyar róna ölén, a tiszai kiöntések nádrengetegében, a magyar tenger és az Ősbükk mélyén fogant hangulatait tárja elénk. Csak magyar elme látja és érzi meg igy a szinmagyar tájak minden szépségét, igazságát és tanulságát. Csak az tudta megirni ezeket az izgalmas riportokat a magyar népéletről, aki egész életét az örök magyar problémának: a középdunai medence egyetlen államalkotó elemének, a magyar lélek megismerésének szentelte. Ecsedi könyve megmutatta, hogy az ő poros országutai mentén szépséges virágok illatoznak. *(l. k.)*

(A Megfagyott Muzsikus.) Ezen a meglepő néven a müegyetemi hallgatókat mint épitészeket kell érteni azon az alapon, hogy a görög Pindarosz egyik ódájában az épitészetet megfagyott zenének nevezte el. A József-müegytem megfagyott épitészei azonban melegkedvü, ötletes fluk, akik idén is változatos, müvészi és humoros nagy ivrétü Almanachot adtak ki. Megfagyott Muzsikus cimmel. Sok benne a helyi vonatkozás, tanárokra és diákokra, a kedélyes diákélet intimitásaira, de az iskolán kivülálló is müélvezettel és fiatalodó kedvvel olvashatja a meglepően pompás kiállitásu, a legmagasabb békigényeket is felülmuló kedves könyvet. A mü tiszta jövedelme a müegyetemi hallgatók segitőegyesületét gyarapitja. Kapható a müegyetemieknél és az *Élet* nyomdában (I., Horthy M.-u. 15.), amely a szép könyvet nyomtatta, továbbá könyvkereskedésekben, 70.000 koronáért.

(A finnek Jókai-forditója.) A Petőfi Társaság nemrégiben választotta kültagjai közé *Vainio* Miklóst, isokyröi finn lelkészt, akit Finnországban a finnek Jókai forditója néven ismernek. A derék pap egy emberéleten át ápolta hazájában a magyar kultuszt, amely a XIX. század negyvenes éveitől kezdve, amikor a fiatal Reguly Antal odafenn járt s mikor a fiatal finn tudós-nemzedék körében a finn-ugor nyelvrokonság kérdése ugyszólván napirenden volt, napjainkig egyre nagyobb arányokat ölt. A ma már 65 éves lelkész diák és papnövendék volt Helsingforsban, amikor 1880-ban megjelent ott Szinnyei József és Jalava Antal Magyar nyelvtana az Unkarin kielen oppikirja és olyan feltünést keltett, amelyet nyelvtan alig ért meg eddig. Vainio sietett megvenni az érdekes könyvet s Jalava Antaltól, Az uj földesur átültetőjétől, kinek tollából Jókai remeke 1878-ban jelent meg »Uusi Tilanhaltia« cimen, a finn irodalmi társaság kiadásában, a lánglelkü magyar baráttól tanult magyarul, Vainio mihamar tökéletesen megtanult magyarul s egymásután ontotta Jókai müveit szerencsés és sikerült forditásban. »Asszonyt kisért, Istent kisért« 1885-ben jelent meg, majd »Egy magyar nábob« 1888-ban, »Kárpáthy Zoltán« 1891-ben, »A sárga rózsa« 1894-ben. Ezek Vainio müködésének koronája, noha Mikszáthtól is (Tót atyafiak, Vegyes elbeszélései, Szent Péter esernyője) forditott, Csepreghytől A sárga csikót és Gárdonyinak Borát. Később ő ültette finnre a János vitézt (1913-ban) a helsingforsi nemzeti szinház számára, melyet a tameperei szinház mostanában ujra szinre hoz s most dolgozik *Zilahy* Lajosnak »Süt a nap« darabján, mely mostanában kerül szinre a helsingforsi nemzeti szinházban. A finnek magyar forditásaiból ismerik a derék lelkészt, ki mint költő is sikerült kisérleteket tett és szép életrajzot irt Mikszáth Kálmánról. Vainio nemcsak érti, hanem beszéli is a magyar nyelvet. Itt járt hazánkban, személyes ismerőse Szinnyeinek és Gombocznak, s ez évben is készül lejönni Budapestre. Több magyar ember megfordult már magyarbarát házánál, többek között Németh Gyuláné, Sebestyén Irén, a budapesti egyetem török professzorának felesége, aki nem egy jeles finn regényt forditott magyarra.

(Papp Viktor: Arcképek a magyar zenevilágból.) Az élesszemü, világosan látó esztetikusnak immár negyedik zenei arcképsorozata látott napvilágot ezzel a 167 oldalas füzettel, hogy mind teljesebbé tegye zenei életünk galériáját s biztos alapokat rakjon egy eljövendő összefoglaló magas zenetörténet alá. Id. *Ábrányi* Kornél, *Bartók* Béla, *Buttykay* Ákos, *Csáth* Géza, *Dohnányi* Ernő, *Gobbi* Alajos, *Hubay* Jenő, *Kern* Aurél, *Kodály* Zoltán, *Lányi* Ernő, *Mihalovich* Ödön, *Poldini* Ede, *Szabados* Béla, *Szendy* Árpád, *Telmányi* Emil és a *Waldbauer—Kerpely* vonósnégyes portréi sorakoznak itt egymás mellé s az ujabb magyar zenevilág szines mozaikképét kapjuk a végén összhatás gyanánt. A kitünő jellemző erővel kidomboritott müvészi egyéniségek szines kaleidoszkopjából elénk varázsolódik a magyar zenei élet nemzeti egyéniségének jellege: egy lüktető eleven valóság, amelyre máris büszkén tekinthetünk s amely a legszebb s leggazdagabb jövőt igéri. Akit ez a valóság érdekel, bizonyára örömmel fogja olvasni ezeket a mesterkézzel rajzolt miniatüröket, a zenei élet napi krónikásai és jövő histórikusa pedig ezenkivül hálásan könyvelhetik el forrásmüveik közé. *(m. i.)*

Ezek a könyvek Pfeifer—Zeidler nemzeti könyvkereskedésében kaphatók. Budapest, Kossuth Lajos-utca 7.

Györgyi Kálmán.

Született Budapesten 1860.évben,meghalt 1930 februárjában Budapesten.[1] 1884-ben a Főv.Iparrajziskola tanára lett és emellett irodalmi téren is sokat dolgozott és a művészeti nevelésről,valamint az iparművészetről irt cikkei sürün jelentek meg,mind a hazai,mind a külföldi szaklapokban.Mint a Főv.Iparrajziskola tanára önállóan müködött és különálló művészeti szakosztálya volt.Később különféle művészeti osztályokon ment át,amelynek vezetője volt.

1895-től kezdődöleg 1930-ban bekövetkezett haláláig az Iparművészeti Társulatnak eleinte titkára,majd későbben igazgatója,majd vezetője volt.1895-ben választották meg a Társulat titkárává.Mint ilyen nagyon sokat közremüködött két évkönyvön,a "Magyar Iparművészet"c.könyvnek kiadásában és szerkesztésében,amely évkönyvek 1895-ben és az ezredéves országos kiállitás idejében 1896-ban jelentek meg.Főleg az utóbbi évkönyv az iparművészet akkori helyzetéről igen bőséges és áttekinthető leirásokat adott.Későbben 1897-ben ez az évkönyv havi folyóirattá,a "Magyar Iparművészet"c.folyóirattá bövült ki,amely havonta adott leirásokat bőséges szakmabeli illusztráció kiséretében az akkori iparművészetről.Ennek a folyóiratnak eleinte főmunkatársa volt,későbben helyettes szerkesztője és 1907 óta a haláláig önálló szerkesztője.A"Magyar Iparművészet" számos szakmabeli társunknál közkézen forog és a különböző muzeumokban megtalálható,mert az akkori iparművészeti törekvésekről és eredményekről bőséges leirásokat és ábrázolásokat,képeket ad.

Györgyi Kálmán számos iparművészeti kiállitást rendezett,mint itt az országban,mint különböző meghivásokra külföldön is.Mindezek a szakmabeli bőséges kiállitások áttekinthető képet adtak az akkori magyar iparművészeti törekvések fejlődéséről és eredményéről.A magyar iparművészet az Ő vezetése és irányitása mellett nagyon sokat és erősen fejlődött és ezekre a törekvésekre külföldön is felfigyeltek,és az ország iparművészete több külföldi meghivást kapott kiállitások rendezésére,amelynek az Iparművészeti Társulat külföldön Gy.K.vezetésével nagy sikerre[1] eleget tett.

Györgyi Kálmán az iparművészeti munkásságának kiegészitéseül külön foglalkozott a modern és szakmabeli rajzoktatással.Mint ilyen szakember számos előadást tartott és abban az időkben sok támadásban is volt része.De támadásoknak nem volt semmi eredménye,mert végső fokon az egész művészeti nevelés átalakitását Gy.K.erős akarattal keresztül vitte és a hivatalos forumok és a hozzáértő szakemberek teljes mértékben igazat adtak neki.Az Ő szakmabeli törekvéseinek eredménye,hogy már a legalsóbb foku iskoláktól felfelé a legmagasabb fokig a művészeti nevelés és ennek rajzoktatása átalakult.E művészeti rajzoktatás irányitása az ő kezében volt és a Főváros Vezetősége Gy.K.szakmabeli érdemeinek elismeréseül rajzoktatási szakfelügyelővé nevezte ki őt és igy az Iparrajziskolában elfoglalt állása ism átalakult.Gy.K.évek hosszu során át,mint szakfelügyelő és művészeti nevelő müködött.

Györgyi Kálmán számos hazai és külföldi kitüntetésben részesült.Tagja volt a Ferenc József Rend tiszti keresztje rendjének,azonkivül magas svéd,belga,angol és orosz kitüntetést kapott.

Gy.K.fáradhatatlan buzgalommal szolgálta a magyar iparművészet érdekeit egész életén át.Ugy hazánkban,mint külföldön,hol mindenütt elismerést szerzett a magyar művészeti munkának.

Halála után az Orsz.Magy.Iparművészeti Társulat Gy.K.emlékére 1934-ben az Iparművészeti Muzeumben külön Gy.K.emlékkiállitást rendezett.Gy.K.temetése ugyancsak az Iparművészeti Muzeumból volt,1930-ban.

[1] Gy.K. fia volt Györgyi Alajosnak a kiváló festőművésznek; tőle örökölte művészi tudását

Györgyi Kálmán

iparmüvész

Kapteun Lechner Jenőtől 1954. máj. 15.

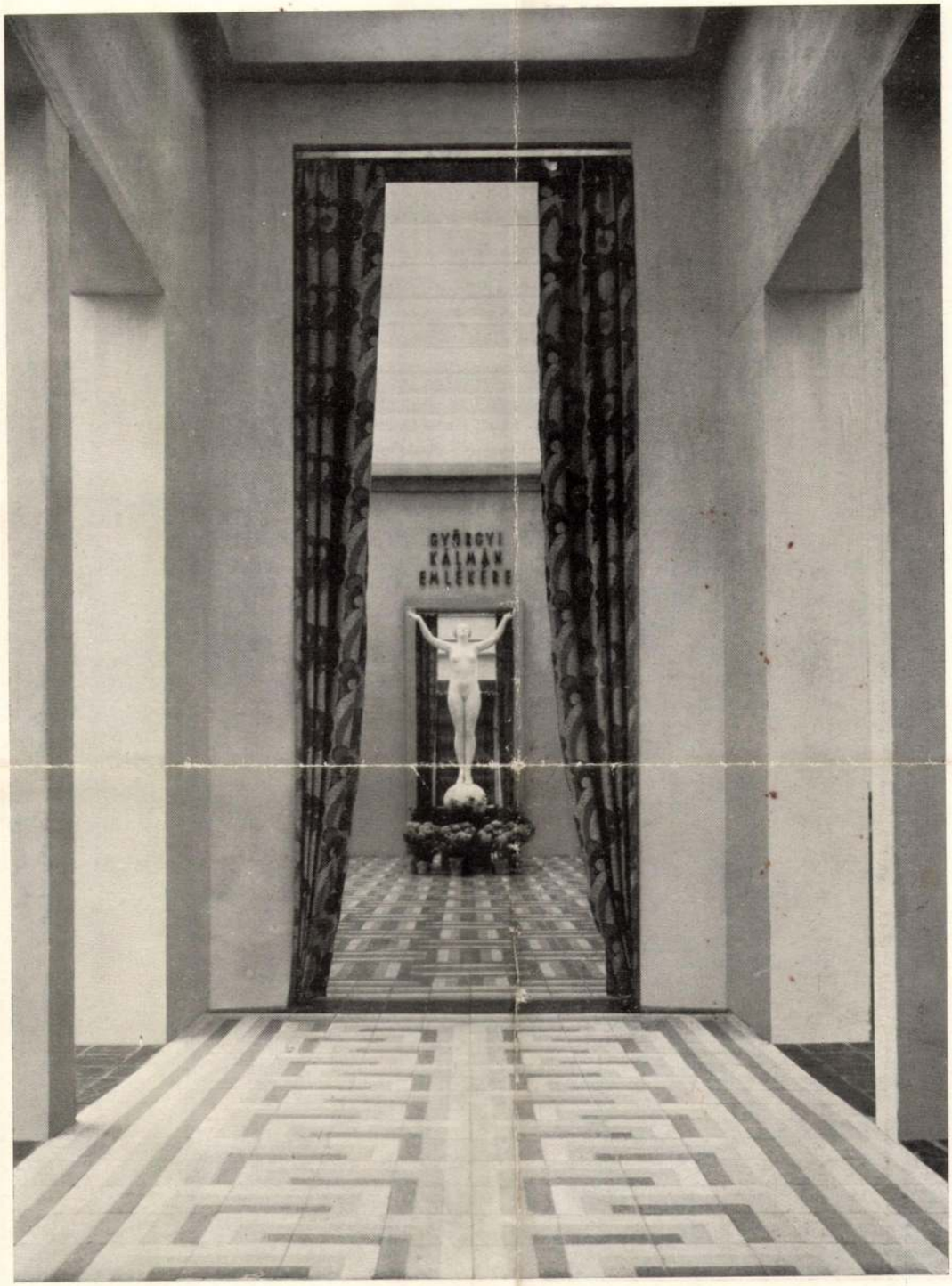

Részletek az Iparművészeti Társulat „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-áról. Az installációt tervezte Györgyi Dénes műépítész tanár. A szobor Pásztor János műve. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung", veranstaltet von der Landesgesellschaft für Kunstgewerbe. Installationsentwurf von Arch. Prof. D. Györgyi. Die Statue ist das Werk J. Pásztors. — From the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition" of the Hungarian Society for Applied Art. The installation was designed by the professor architect D. Györgyi. The statue is J. Pásztor's work.

89 - 92
MAGYAR IPARMÜVESZET
1934

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

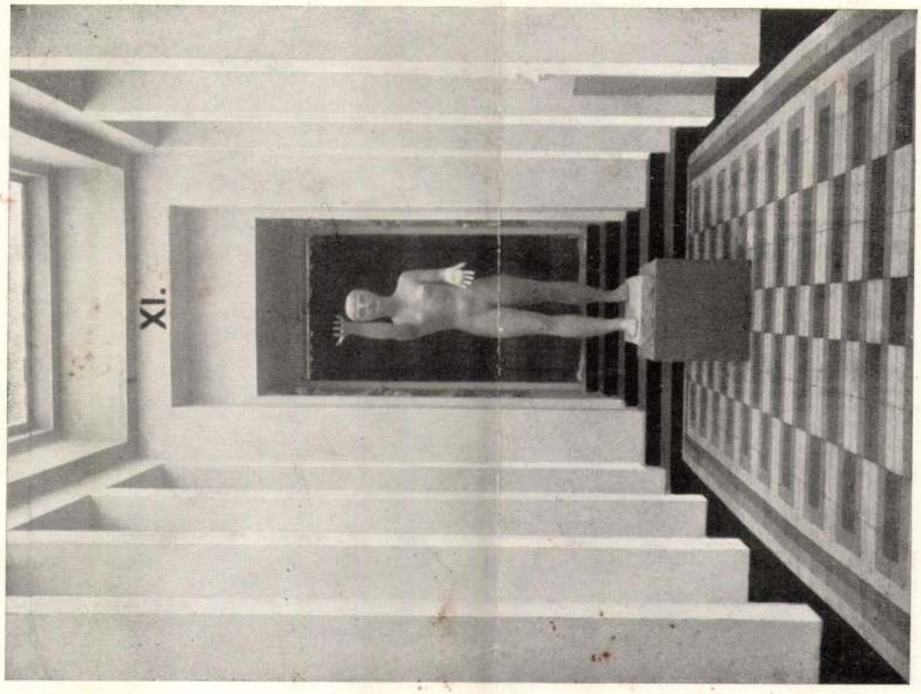

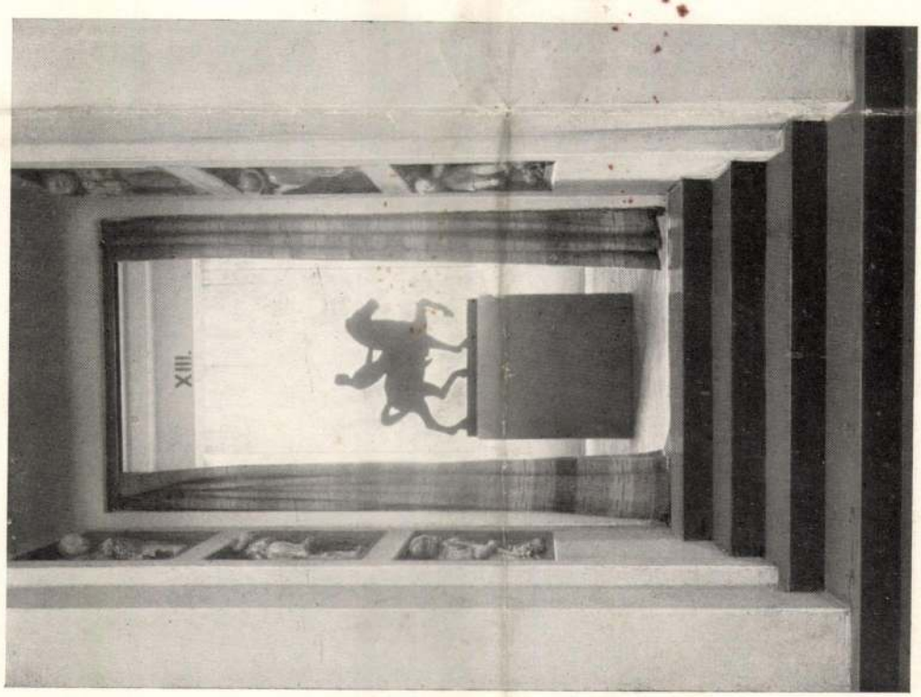

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

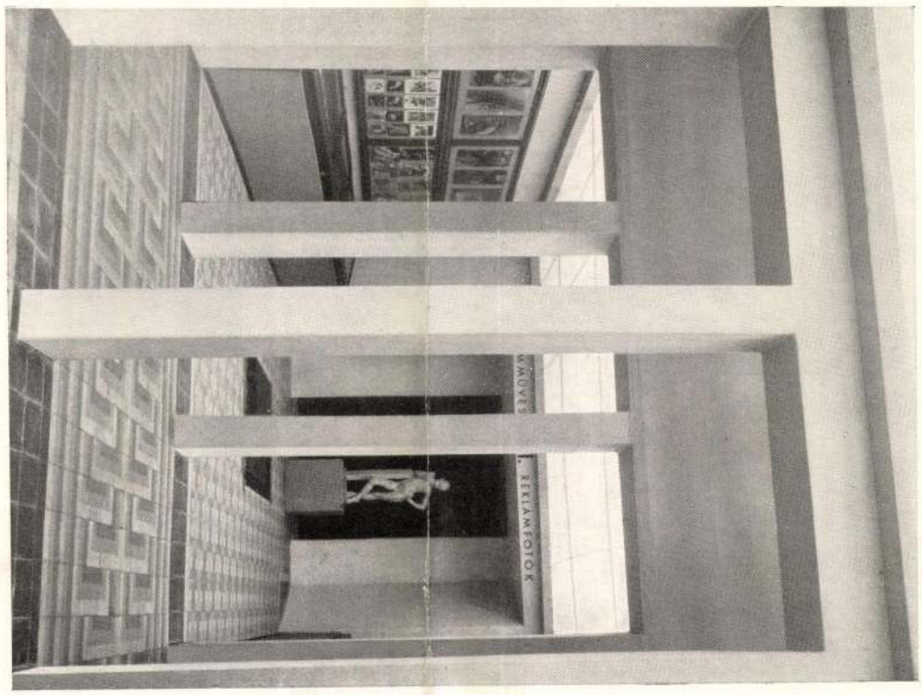

Részletek a „Györgyi Kálmán Emlékkiállítás"-ról. — Teile der „Kálmán Györgyi Gedächtnisausstellung". — Parts from the „Kálmán Györgyi Memorial Exhibition".

Győri Dezső szobrászművész

Hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatával tüntették ki

Szocialista Művészetért, 1972. máj.

Györi Dezső

Fürdő leány Kőrelief
60 cm

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Upjári Dezső

fürdő lány, kőtefa, 60 cm

Dolgozó emberek között kiáll

Orust muzeum 1968. jan.

Gjósi Derső
szobász

Az 1972. évi Munkácsy díj I.
fokozatát kapta.

— 1972 évi Munkácsy díjak
Művészet, 1972 április - 9 oldal

Gyóri Dezső szobrászművész

Munkácsy díj I. fokozatát

kapta.

Magyar Nemzet 1972 április 1
4. old.

Győri Dezső szobrász

A Munkácsy díj I. fokozatát

Zapta

Népszava 1972 április 1

Zsold

Győri Dezső

Bemutatott műori:

„Pásztorfiú", fa, 130 cm;

„Di Bobics Antal", terrakotta, 40 cm.

Zala Tibor: XI. magyar képzőműcéseti kiállítás, Budapest, 1968.

121

Győry Dezső szobrászművész

Az 1972 év művészeti dijasai között a Munkácsy Mihály-dij I. fokozatát kapta.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4. lap.

Győry Dezső

mintázta meg a nagytétényi kastély-
múzeum ugyanott oromzatának „Ősz"
című új figuráját.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem,
1969-70. Budapest, 1972 721

Győry Dezső

Bemutatott műve:

221. p. „Szt. Ferenc", terakotta.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

141

Győry Dezső

Bemutatott műve:

212. sz. „Súlydobó", gipsz.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművének Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Győry Dezső

Bemutatott művei:

190 sz. „Kődobó," gipsz.

191. sz. „Tornászlány," terakotta.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945.

Gyóni Dezső szobrászművész

a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatával tüntették ki.

Vas Népe, 1942. ápr. 1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Győry Dezső

PAJTÁS

1972 AUG 2 3

1021

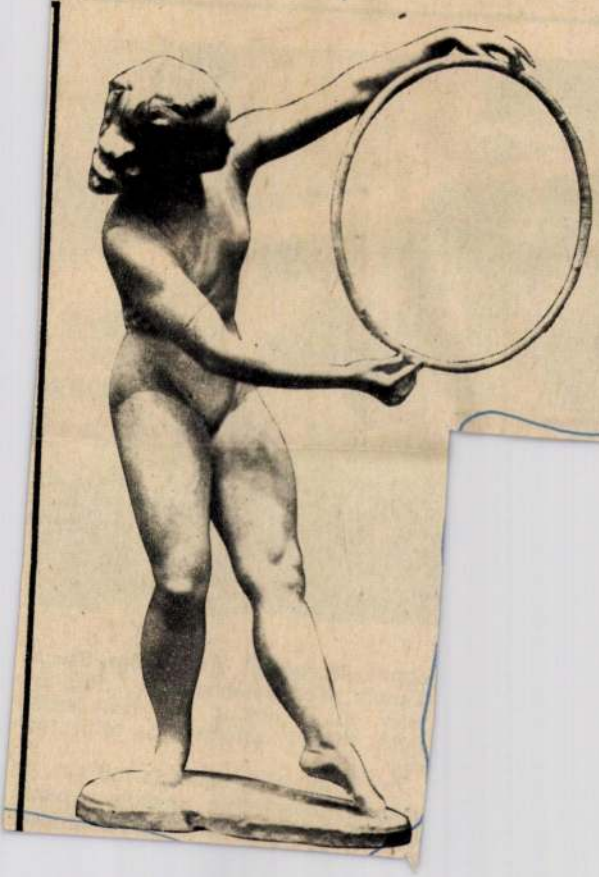

GYÖRY DEZSŐ:
RITMIKUS TORNA.
KECSESSÉG,
KÖNNYEDSÉG,
HARMÓNIA

dom-e az egészet. Ám edzőm, Széchy Tamás bácsi felébresztett: „Fiú, így igaz, te is utazol. De most aztán még többet dolgozunk, mint eddig ...“

Te jó ég! Még ennél is többet? Az alapozó időszakban ugyanis naponta kétszer három órát edzettünk, álta-

Győri Dezső szobrásznűvész

a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatában részesült, hazánk felszabadulásának 27. évfordulója alkalmából.

Zalai Hírlap, 1972. ápr. 1.

Gyóni Dezső

szobrászművészet a Munkácsy Mihály-díj
I. fokozatával tüntették ki, felszabadu-
lásunk évfordulója alkalmából.

Magyar Nemzet, 1972. ápr. 1.

Györi Dezső szobrászművésznek

Városunk felszabadulásának 27. évfordulójának alkalmából a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatával tüntették ki.

Hajdu-Bihari Napló, Debrecen, 1972. ápr. 1.

Győri Dezső szobrászművész

a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatát kapta.

Népszabadság, 1972. ápr. 1.

Gyóni Dezső festőművész

a Munkácsy Mihály-díj I. fokozatá-
val tüntették ki.

Déli Hírlap,
1942. III. 31. Kossuth 12.00 1/0/4.

Győri Dezső, szobrász

A Munkácsy M.-díj I. f.-t kapta.

—: Átadták az idei művészeti díjakat 4.

Népszabadság, B[illegible].1972. ápr. 1.

Győri Dezső, nobrák

A Munkácsy M. díj I. t.-t kapta,

r: átadták az idei művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 31.

Győri Csaba

Kísérleti Napház, Pécs.

Építész: Szász János

Szolártechnika: Fülöp László.

A tervező kollektíva tagjai:

Bauman Mihály, Földes László, Fülöp László, Győri Csaba és Máté Jenő, a főiskola MA és ÉGB Intézeteiből.

Magyar Építőművészet, 1988., 2., 34-old.

Győry Béla szobrász

Szobormüvével szerepel a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

P.N.936.V.24.

MDK

Győry Béla

b.i: Magyar hét a római Coll.Hung.-ban. Pesti Napló
1936. máj.24. 16 l.

Győry Dezső
Tollrajz

II. Magy. képzőmüv. kiáll. Mücs. 1951. nov.
10 l.

MDK.

Győri Dezső szobrász.

Köpke, lendületes „tornászleánya" c. szobra.

Péter Imre: Monumentális szobrászatunk.

Művelt nép. 1955. jan. 23. VI. é. 4. sz. 5. l.

MDK

Győri Dezső szobrászművész

és Madarasi Walter szobrászművész kapott megbízást a Danubius szökőkút restaurálására. A szoboralakokat és a kútkávákat teljesen újra kell faragni. A kútat az Engels téren állítják fel. (A készülő munkáról fénykép repr.)

G. J.: Szökőkút egyelőre Danubius nélkül. Érdekes Ujság, Bp. 1958. május 24. 15. l.

M.D.K.

Gyóry Dezső szobrán

Petőfi Sándor

1952

Művért. Pogány Ö. Gábor: Az első Magyar Képzőművészeti Kiállítás

125. l

125.

MDK

Győri Dezső

Tornászlányok című, három figurából álló szoborcsoportozatát a Népstadion főbejáratához vezető út mentén állítják fel.

Gy. J.: Van feltámadás! – a Népstadion előtt.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. október 26. 17. l.

MDK

Győri Dezső

Balás-Piry L: Megjegyzések az Őszi tárlathoz.
Az Ország, 1943. okt. 9.

MDK

Győri Dezső

Akt, terr.

Pásztorfiu, terr.

90 művész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

MDf

Gyösi Dersö
szobrai

Faszobrait mutatta be a tárlatos.

Mikkós Pál: A XI. Magyar Képzőművészete Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 – 7 lap

MDK

Győry Dezső

360- Ft vásárlási előlegben részesült

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

MDK

Győri Dezső

Tornászlány, bronz

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG

1960. 35 l.

Győry Dezső.

A Tovarni Tárlaton szerepelt „Ritmikus torna" c. szobra. (emlékre.)

Népszava, 1952. Máj. 24.

Győri Dezső

MDK

Tanulmány, gipsz

Miesarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Győri Dezső MDK

Anya, gipsz

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Győri Dezső MDK

Női akt, gipsz

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

MDK.

Győri Dezső

Szobrászmunkássága a pesti Vigadón

Keletmagyarország 1965 szept.26.

Győri Dezső

szobrász

M.D.K

A kiállításon nem vett részt.

D. Fehér Ismusa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállításról

Művészet, 1965. november - 28 lap

MDK.

Győri Dezső

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 29.

Gyóni Dezső.

„Ifjú művészek" c. kétalakos szobor a III. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. (repro.)

Szabad Ifjúság, 1952. dec. 24.

MDK.

Győri Dezső

Fővárosi vásárlások a művésztől

Esti Hirlap 1961.I.11.

M.D.K.

Györy Dezsö szobrász

Fürdö leány c.

müvét megvásárolta a Müvelödési Minisztérium 1967

Müvelödési Minisztérium vásárlásai 1967. 10-.l.

Győri Dezső

kiállitott nobai:

Tornászkány, bronz, 59 cm.
Torülkörő, -"- -, 28 cm.

7o művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

4-lev.

Győri Dezső

fa domborműve a Széchenyi
könyvtár egyik termében kerül.

Magyar Hírek, 1967. X. 19. 4. o. Hanó

Győri Dezső

Fürdő leány, br.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Mus. 1960.

MDK

Győri Dezső

Fürdő leány, körtefa

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Győri Dezső

A Stúdió Talja

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963. Bev. Vajtai Antal Bp. 1963.
37. o.

Győri Dezső

Bronzszobra díjat kapott az alábbi pályázaton

N.N.: Kiosztották az „Ernstgerely" művészeti pályázat díjait

Magyar Nemzet 1969 V. 9.

GYŐRI DEZSŐ

N. PÉNZES Éva:

Győri Dezső,

művészet, 1968. 1 sz. 14-15. l.

képekkel

Győr. Derső nobrás

Fodor József melinobrát Salgó-
harjánban a KÖJÁL előtt állítják
fel (emlj)

N. N.: herrödés nobrakra

Nógrád 1968 XII. 29

Győri Dezső

Leány a Lazikával c. bronzszobra (ezül.)

díjat kapott az „Ezüstgerely" pályázaton

N.N.: Az új Ezüstgerely díjasok

Magyar Hirlap 1969 V. 9.

MDK.

Győri Dezső

Fővárosi vásárlás a müvésztől

Esti Hirlap 1960.XII.31.

Győri Dezső MDK

Kut terve, repr.

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Gyðri Dessó

Kuk terve, tepr.

Győri Dezső MDK

Tornászlány, diófa

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Győri Dezső

„Bányász", szobor, 220 cm., hazanti mészkő. Fejés mepe, Iszkaszentgyörgy, Bányatelep.

Tájékoztató 64/65, képző és Iparmüvészeti Lekerátus

12 l.

Győri Dezső

Gluck nobrát készítette el az Operaház homlokzatára.

Nepszava 1967. aug. 13.

MDK.

Györy Dezső

Tóth Elemér irása

Tisz Nógrád 1967 junius lo

Győri Dezső MDK

Kut terve

Kut te vezet

Anya gyermekkel, gipsz

Mücsarnok 1937 Képzőm.Főisk. Kiáll.

Győri Dezső MDK

Kut terve

Kut te vezet

Anya gyermekkel, gipsz

Műcsarnok 1937 Képzőm.Főisk. Kiáll.

Győri Dezső

MDK

Női mellszobor, gipsz

Női fej, gipsz

Fiuakt, gipsz

Anya gyermekkel, siremlék, gipsz

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Gyűrű Dezső

Női mellszobor, gipsz

Női fej, gipsz

Pisztoly, gipsz

Anya gyermekkel, síremlék, gipsz

MDK.

Győri Dezső

A pesti Vigadón végzett szobrászmunkájáról

Esti Hirlap 1965 szept.11.lap -

MDK.

Győrfi Dezső

Közreműködése a pesti Vigadó épitésében

Hajdubihar megyei Népujság 1965 okt. q.

Győri Dezső MDK

Arckép, rajz

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Győri Dezső

Árckép, rajz

Miccsarnok 1939 Őszi tárlat

MDK

Győri

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Akt

Magyarság
1934. I. 14.

Győri Dezső

szobrász

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - szoborral szerepel.

Esti Kurir
1934.I 14.

M.D K.

Győri D ezső szobrász

A Hunyadi-udvar szobrai

G.J.: Kiváló szábrászmüvészek Készitik a Budavári Pàlota szobrait

Magyar Nemzet 1967. jan. 22. 4.l.

Győry Dezső

MDK

Petőfi Sándor, gipsz

Mücsarnok 1950.I. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Győri Dezső

Pásztorfiu, fa

Dr.Babics Antal, terr.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Győry Dezső

Törökszentmiklóson született 1908-ban. 1927-30 között az Iparművészeti iskolában Mátrai Lajos növendéke volt. A bpesti képzőművészeti Főiskolán 1930-tól 1939-ig megszakításokkal tanult.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 30 l

Győri Derső szobrász

A Szárados úti hűvésztelepen él és dolgozik

Selmeczi Tóth János: A Szárados úti hűvéntelep

Népművelés 1968 VIII. 40 old.

Győry Dezső

A Főiskolán Szentgyörgyi István és Kisfaludi-Stróbl Zsigmond osztályán tanult. 1935-36-ig ösztöndíjasként Rómában tartózkodott.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 30 l.

Győry Dezső

Vidéki közterületi szobrai: Petőfi Sándor (Karcag és Maglód 1948), a székesfehérvári pályaudvar dombormüve (1953).

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 30 l

Győry Dezső

Családi X. ker. Pongrácz úti lakóte-
lep, 1941-ben állított fák fel, mészkő,
3 m magas, az alapzat magassága
2,50 m. A Főváros által rendezett pályá-
zat megnyerése után készítette el művét.

Gádor E.: Budapest szobrai, Buda-
pest, 1955. 31 l.

Győry Dezső

„Labdázó nő", XIV. ker. Dózsa György út, Sportcsarnok előtere, 1943-ban állították fel, mészkő, 2,50 magas. Kultuszminisztériumi pályázattal kapott megbízást.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

GYÖRY Dezső

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

880.

Győry Dezső

„Ifju mernökök", V. ker. Molotov tér, 1952-ben állitották fel, mészkő, 3,50 m. magas. A Népművelési Ministerium pályázat alapján nyerte el a megbizást. Teles gipszminta 1953-ban a III. M. képzőművészeti kiállitáson szerepelt.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 31 l.

Győry Dezső

MDK

Tornászleány, bronz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Györi Dezső MDK

Ifju mérnökök, Az A.M.T.I. székház részére készült, ~~xixx~~

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képsőn. Kiáll.

Győry Dezső

— **Győry Dezső szobrászmüvész hazajött Olaszországból.** *Győry* Dezső, az ujabb magyar szobrászgeneráció markáns reprezentánsa, állami ösztöndijjal egy évig olaszországi uton volt. A trecento és quatrocento emlékei mellett az olasz „primitiveket" tanulmányozta. A kitünő tehetségü, fiatal, magyar müvész a római kiállitáson egészen eredeti, mély gondolatokat visszatükröző motivumaival, élesrajzu szoborkompozicióival a szigoru olasz mükritikusok előtt is egészen rendkivüli sikert aratott. Nagyobbszabásu munkáiból az olasz állam és Mussolini is vásárolt. Győry Dezső most olaszországi utjáról hazaérkezett és a nyári hónapokat a megérdemelt pihenésre forditja a Balaton mellett.

N.Ü. 936 * VI 25

NU 1936. VI. 25.

Győry Dezső MDK

Asó lány, fa

Vázlat, gipsz

Nő labdával, fa

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Győri Dezső

„Női akttanulmány" c. nobra kitüntető elismerésben részesült a Horthy Miklós jubileumi kiállításon.

NU 1940. I. 16.

Győry Dezső

MDK

Tollrajz

Műcsarnok 1951.II.Magy. Képzőm. Kiáll.

Győri Dezső MDK

Tanulmány, bronz

Család, terrakotta

Ritmikus torna, gipsz

Futó, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Győri Dezső

MDK

Látrányi táj, vizf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

MDK.

Győri Dezső

Tudomány c.szobra

Népmüvelés 1966 dec.

Győri Dezső

Vásároltak tőle a kassai Nemzeti Képző-
művészeti Kiállításon.

NM 1939. XI. 15.

MDK.

Győry Dezső

Szobrászmunkája a pesti Vigadó épületén

Fehérmegyei Hirlap 1965 szept.23.lap -

Győri Dezső MDK

Futó, gipsz

Mücsarnok 1934 Téli kiállitás

Győri Dezső szobrász M.D.K.

A müvésztelepn dolgozik

50 éves a Százados uti müvésztelep
Magyar Hirek 1965. márc. 1.

Győri Dezső MDK

Az anya, gipsz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Győri Dezső MDK

Fáradtság, gipsz

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Győri Dezső

Az anya. Gipsz.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 9.1.

MDK

Győri Dezső

A Népművelési Minisztérium és az Országos Testnevelési és Sport Bizottság sportpályázatára készült, tornászokat ábrázoló szobra szerepel a Tavaszi Tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban.

Nők Lapja, Bp. 1952. május 22. [10–11. l.]

Győri Dezső

Ifju mérnökök, gipsz. Az ÁMTI. székház részére készült

III.M. Képzőművészeti Kiállitás 1952.dec.1953. március : 18 lap

Győri Dezső [szokván] NDh

– " – münén termei alapján restaurálják a hines kálvin-téri Danubius kutat, s az Engels-tér helyezik el. A munka még a jövő évre is áthúzódik.

: A hines kálvin téri Danubius kutat....

Esti Hírlap, II. évf. 48. n. 1957. febr. 27. ne.
2. old.

MDK

Győri Dezső, festő.

Látrányi táj. Vízfestm.

Mücs.-Tav. tárlat a Mücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 – jun. 4. Jegyz. 11. l.

M.D.K.

Gyöngyi Dezső
szobrász

Goldmark és Poldini
dombormüveit mintázza

Feladatok, eredmények - 40 lap.
Müvészet, 1960. szeptember.

MDA

Győri Dezső

Dózsa-terv I-II. tollrr.

Magyar katona a szabadságért. Föv. Képt. 1951. szept. 6 l.

MDK

Ernst Hus. 33. suke.

M. D. K.

Győri Dezső szobrász

Magyar anya (1939.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I. fa

Bp. 1959. 293. e.

MDK

Györi Dezsö,

állami ösztöndij a római Coll. Hungaricumba való kiküldéssel.

A kiküldött ösztöndijas fiatal müvészek mindegyike a Főiskola növendéke volt.

Fork' pzemfoisk' vk. 1935/36. 53.1.

Győri Dezső

Szerepet a Száradosúti hűvéntelep

Kiállítása a N. Galériában

Vigilia, 1965, 4 sz., 244 old.

Győri Dezső
Szobrász

M.D.K.

„Fiú borjusal" c. műve.

Feladatok eredmények. – 42 lap.
Műveszet, 1960. aug.

K. D. U.

Győri Dezső szobrász

Zeneszerző portréh az Erkel Színház

részére

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 135. sz. 3. l.

(g. i.) Új szobrok Budapesten

Gyóni Dezső, szobrász 1954

Az Erkel Színház részére Goldmark és Poldini mellszobrát mintázza.

– Lehetőleg több szobrot, domborművet helyezzenek el az idén Budapesten

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 27. 7. l

Győri Dezső
szobrász

M.D.K.

Művét Karincbarcikán helyezik el

G.Y.: Ujabb képzőművészeti alkotások díszítik vidéke.
Magyar Nemzet, 1960. febr. 16

4 l.

M.D.M.

MDK

Győri Dezső

Bivalyok

M.grafika 1oo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

16 l.

MDK

Győri Dezső.

Kata.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Közokt.
Min. által megrás. képek.

Képzőm. Közl. 1939, 3-4 m.

MDK

Győri Dezső, 55. l.

Artner T.: Az V. M. képzőm. kiáll.
SzM. 1955.

M.D.K.

Győri Dezső-
szobrász

Goldmark és Poldini dombormüveit
mintázza

Gaidosyi Jenő: Újemlékművek 5 l
Magyar Nemzet, 1960. jan. 30

M.D.K.

MDK

Győri Dezső, szobrász

Tanulmány.	Bronz
Család.	Terakotta
Ritmikus torna	Gipsz
Futó	"

Műcs.-Tav. tárl. a Műcs.-ban. Hősök tere
1952 máj. 10.- jun. 4. Jegyz. 14. l.

Győri Dezső MDK

szobra a Népstadion Vorosilov uti oldalánál.

"Tornászlányok"

285.o.

Székely László/szerk/: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1959.

MDK

Győri Dezső

Bp. Szfváros Müv. Vásárló Biz. vásárlása.

Képző,. Közl. 1939. 2.sz. 7 l.

M.D.K.

GYŐRI DEZSŐ

Ifjú mésnökök. Kő. Bp. kolotov Tis.

GÁDOR E.- POGÁNY Ö.G.: hogyan szobrászot.

Budapest, 1953. 20. o. és 54. kép

MDK

Győri Dezső szobrász

Ferrazzi a Római Magy.Int. tagjainak kiáll.-ról.
Pesti Hirlap, 1936. máj. 21. 19 l.

toronnyal, homlokzatán hegedűablakkal.
szentély, épült 1766-ban.

MDK

Gyóni Dezső (szobrászművész)

a háborúban megrongálódott Calvin téri Damjanich-szobor egyik női alakját mintázza meg fénykép után. (képtelivat; fénykép repr.)

Hirtelen-képben jelentjük.

Nők Lapja, Bp. 1956. június 28. [2. l.]

MDK

Győri Dezső

Anya, gipsz.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

le.l.

Ayşe, Eiper.

Györi Dezsö

Mlle.

Io.I.

MDK

Győri Dezső

Tanulmány, gipsz.

Téli Kiállítás. 1935. nov.-dec. Mücs.

12.1.

Oxford Dazed

Tantalary. Clips.

T.S.L.

M. D. K

GYŐRI DEZSŐ szobrán

zenesvezető-szobor az Erkel Szinház

részére

Csaknem száz műalkotást helyeztek el az idén a főváros lakótelepein, közepületeiben

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 1. 5. l

M.D.K.

Gygyi Derső nobrán

Tornászleány c. nobra a IV. képzőművé
szeti kiállitáson.

Redő F. IV. Magyar képzőművészeti kiálli
tás. Művtört. Ért. 1954 1 n. 169.

MDK

Győri Dezső

szobrászmüvész

tervei alapján ujjáformálják a Kálvintéri Danubius kutnak női figuráit, s a kutat az Engels téren helyezik el.

---: 25 szobrász márványba vési álmait. Látogatás szobrászati műtermekben. Pestmegyei Népujság. 1956. okt 7.

Győri Dezső M.ü.k.

Művei a kiállitáson

S.M.: A Százados uti művésztelep jubileumi kiállitása
Magyar Nemzet 1964.január 20. 4.l.

GYŐRI DEZSŐ

Arckép. Rajz.

KMTárs. 1938. őszi tárl. ka t. 18.oldal

Győri Dezső, szobrász

Kiállít.

Murányi-Kovács Endre: A Százados uti művésztelep Kiállítása a Nemzeti Galériában

9.

NÉPSZABADSÁG sp. 1965. jan. 24.

Győri Dezső

1937/38. VI. éves

művészi szak

rendes hallg.

I–II. félév.

Ferképzomfoiskévk

1937/39 153. l.

Alm Tal

1941. VI. a.

A Fjordban, of

MüRKV 1947 okt VI. a

Halás a Jóparton, of

M.D.A.

Győri Dezső szobrász

A Dr. Kocsis Iván épitész tervei szerint 1959-1961-ben átépitett Városi Szinhá z, /Erkel Szinház képzőművészeti alkotásai.

Operaszerzők dombormüvei az I. emeleti nagy társalgóben.

Magyar Épitőművészet 1968/1. 27.l.

M.D.K.

Győri Dezső
Nobrán

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: „Dolgozó emberek között"
Művészet, 1968. majus – 93 kap

M.D.K

Gyöngy Dezső
Szobrász

Részt vett a tárlaton.

Csap Erzsébet: Kisplasztikák a XI. Képzőművészeti
Művészet, 1968 magus - 16 lap

Győri Dezső

Reprodukció:
Ritmikus Lorna, 1952.

Százados úti művészlelep riallítása
szat. ösmeáll. Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta Bp. 1965

Gjöri Dezsö

... (Pelöfi, 1948, (foll) bronz, karcag, Meglód; Labdázó nő, 1943, kő, Bp. Sportcsarnok; Jaumenlányok, 1953, bronz, Bp. Népstadion stb.) 1945 óta dolgozik a Sorados úti művésztelepen.

Szárados utí művésztelep ziállítása, A Zat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta Bp. 1965

16.

Győri Dezső

nobrán művész

1908-ban Törökszentmiklósra szül. 1927-30-ig az Iparm. Főisk. ifj. Mátray L., 1930-35-ig a Képzőm. Főisk. szentgyörgyi István és Kisf. Shöbl zs. növendéke. 1935-36-ban római öst. díjas. 1930-ból kiállító művész. Portrékat, sport-nobrokat, épületplanlikát, köztéri nobrokat kénit. (Család, 1941. mészkő, Bp. Pongrácz úti lakótelep; Ifju mészkőkök, 1952. mészkő, Bp; folyt.

Szárados uti művészlelep kiállítása, A kat. összeáll. Gap Erzsébet, Elischer Brigitta Bp. 1965

16.

MDK

Győri Dezső

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

Győri Dezső, szobrász

Az 1969. évi „Ezüstgerely" pályázatra beküldött egyik műve elveszett.

—: Elveszett a szobor — fizet a kiállító 8,

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 12.

Győri Dezső, szobrász

A mártírhalált halt Bojtos Sándor nagykamarási munkás mellszobrát készítette el. A nagykamarási művelődési ház előtt helyezték el művét.

— : Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 30.

Györi Dezső szobrászművész

A volt Kálvin téri kút – mely az Engels téren áll – a háború alatt megsérült. A sérült kutat 1955-59 között helyreállította a Főv. Emlékműfelügyelőség. A szobrokat a művész tervei alapján újjonan faragták.

Budapest, 1971. jan. 48. old.

Győri Dezső (grafika)

Alt tanulmányok 1951, Tus, p. 28,5 x 23 cm. J.K.l.: Győri D. A műv. tul.

Őrös és bivaly 1954. Tus, p. 30 x 42 cm. J.b.l.: Győri D. 1954. A műv. tul.

Ülő nő 1962. Filctoll, p. 33,6 x 26 cm. J.j.l.: Győri D. 1962. A műv. tul.

Szárados uti-művén telep kiállítás. Katalógust összeáll. Csap Erzsébet, Elischer Brigitta. Bp. 1965.

66.

Györi Dezső

Tőrül-rőrő nő, 1955. Grons. 29 cm. j.f.:
Györi D. a mův. tul.

Ritmikus tona, 1952. Grons, 60 cm. j.n.
a m. t.

Illés Géza. Mérvány 54 cm. j.n.
urolog. klinika 1

Szárados uti művésztelep kiállítása.
Katalógust összeáll.: Csap Erzsébet, Elischer
Brigitta. Bp. 1965.

48.

MDK

Győri Dezső

Fadombormü tervéről

Nógrád 1967 dec.7.

Győry Dezső

MDK

Székesfehérvári pályaudvar homlokzati diszitése, gips

Tornászleány I-II. gipsz

Mücsarnok 1954.V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Győry Dezső MDK

Tornászlány, 1952, bronz

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Győry Dezső MDK

Leányka, gipsz

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

M.D.K.

Györi Deszö szobrász

Pest, Belvrásoi plébániatemplom Szent Flórián oltárának ujramintázása.

Budapesti hirek

Müemlékvédelem. 1965/4. 250. l.

MDK

Győri Dezső, szobrász

A Vigadó új szobrainak
egyik készítője.

– : Az állványok mögött 1

ESTI HIRLAP, 1965. márc. 11

Győri Dezső

MDK

Tanulmányfej, terrakotta

Gyermekfej, terrakotta

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

MDK

Győri Dezső

Szent Ferenc, terrakotta

Műcsa nok 1942 Őszi tárlat

MDK

Győri Dezső

Fürdő után, gipsz

Anyaság, terrakotta

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

MDK

Győri Dezső

Munkáscsalád, gipsz

Leányka, gipsz

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Győri Dezső

MDK

Szent Angéla, gipsz

Mücsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Győry Dezső MDK

Munkáscsalád, gipsz

Műcsarnok 1942 [redacted]
A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Győri Dezső

Tornászlány, diófa

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mics. 1962. 27.l.

Győri Dezső

MDK

Szent Ferenc, terrakotta

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

MDK

Győri Dezső

Nőifej, gipsz

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Győri Dezső

MDK

Leánykafej, terrakotta

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Gyóri Dezső

készitette az Operaház oromzati szobrai közül /a Dalszinház utca felőli sorrendben számozva/ a következőket:

2. Scarlatti; 3. Gluck.

Válasz Bylogh László olvasó levelére. Budapest, 1969. 1o.sz. 45. 1.

Györi Dezső

T. Papp Melinda épitészmérnök helyreigazitja a Budapest 1970. évf. 9. számában közölt cikk egyik megálla pitását: az Ybl-Fessler-féle Danubius-kút alakjait Győry Dezső nem restaurálta-kiegészitette, hanem teljes egészükben másolatként újrafaragta; az eredeti szobrok egyike a Calvin tér 9.sz. ház udvarán áll.

Budapest, 1971. 1.sz. 48. 1.

Győri Dezső

A mai Engels téren álló Danubius-kutat Ybl Miklós terv vezte, a szobrokat Fessler Leó készitette; a kutat a II. viálágháború után Győri Dezső állitotta helyre.

Császár Ottó: Budapesti díszkutak.
Budapest, 1970. 9.sz. 48. l.

Győri Dezső

az 1911-ben létesült Szózados úti
művésztelepen dolgozik.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopé-
dia, Budapest, 1970.

2861

Jóváhagyták az „Ifjúság útjá"-t díszítő szoborkompozíciók terveit

Nagy gonddal képezik ki a Népstadionhoz vezető felvonulási utat, az «Ifjúság útjá»-t. A főbejárathoz vezető 320 méter hosszú, 45 méter széles utat teljes hosszúságban két 12 méter széles vízmedence fogja szegélyezni. A vízmedencékben 8—8 monumentális, háromalakos szoborcsoportot helyeznek el. A szoborcsoportok közé 20—20 méteres térközökben kb. 6 méter magas, 3 méter széles, úgynevezett zárókőveket építenek, amelyek a medence külső szegélyvétől körülbelül a medence közepéig nyúlnak be. A zárókövek homlokzati részére másfélméter magas kandeláberek kerülnek.

A zárókövek közé elhelyezett, mintegy három méter magas szoborcsoportok terveit a közelmultban hagyta jóvá a bírálóbizottság. A szobrok sorát egy felvonulási csoportot és egy tánccsoportot ábrázoló kompozíció nyitja meg (az előbbi *Kerényi Jenő*, az utóbbi *Szabó Iván* műve) és egy gránátdobó, illetve szuronyvívó szoborcsoport zárja le (*Tar István* és *Váradi Sándor* munkái). A birkózókat *Antal Károly*, az ökölvívókat *Buzi Barna*, a nőtornászokat *Győri Dezső*, a labdarúgókat *Mikus Sándor* kétszeres Kossuth-díjas, érdemes művész mintázza meg. Természetjárókról *Beck András* Kossuth-díjas, éneklő fiatalokról *Makrisz Agamemnon*, lovasjátékot játszó gyerekekről *Somogyi József*, tanuló fiatalokról *Ungváry Lajos* Kossuth-díjas készít szoborcsoportot. *Olcsai-Kiss Zoltán* és *Kocsis András* Kossuth-díjas alkotása lesz, illetve mezőgazdasági ifjúsági brigád munkáját örökíti meg. Felállítanak még stafétafutókat, és kosárlabdázókat ábrázoló szoborcsoportot, az előbbi *Erdei Dezső* és *László Péter*, az utóbbi *Herczeg Klára* és *Varga Oszkár* közös műve.

A szobrászművészek máris hozzákezdtek a szobrok eredeti, háromméteres nagyságban való megmintázásához. A tervek összehangolását *Pátzay Pál* Kossuth-díjas, kiváló művész végzi. (MTI)

...aláírását — a béke ellenségei ismét elővették a provokáció fegyverét: megtörtént a hadifoglyok elrablása.

Olyan osztatlan világfelháborodás fogadta ezt a lépést, s olyan nyilvánvaló volt mindenki előtt a provokáció háttere, hogy még az angol és francia sajtó egy jelentős része is jónak látta, hogy rámutasson az üggyel kapcsolatban az ENSZ-parancsnokság és általában amerikai körök felelősségére. *«Elkerülhetetlen az a gyanú* — írta a «Manchester Guardian» — *hogy bizonyos amerikaiaknak tudniok kellett Li Szin Man szándékairól, amelyek megvalósítása az ő cinkosságuk segítségével történt».* A «Le Monde» című francia burzsoá lap londoni tudósítója óvatosan azt írta: *«Az angolok nem zárják ki annak gondolatát, hogy Li Szin Man cselekedetei mögött bizonyos amerikai tábornokok állnak».* De még az Egyesült Államokban is akadt olyan hang, amely beismerte Li Szin Man bűnének hátterét. *«Alig képzelhető* — írta a «The Washington Post» című amerikai vezető lap — *hogy az északkoreai hadifoglyok szabadonbocsátása teljes meglepetésként érhette volna a 8. amerikai hadsereget. Joggal lehet gyanítani, hogy* érheti el célját, mert az egész világ követeli a koreai fegyverszünetet. Az Indiai Kongresszus Párt végrehajtó bizottsága például július 5-én határozatot hozott, amelyben követeli, hogy a közeljövőben hívják össze az ENSZ közgyűlését a koreai kérdés rendezésére. A liszinmanista kézzel végrehajtott mesterkedések tovább élezik az ellentéteket az Egyesült Államok és szövetségesei között, növelik még a szövetséges és csatlós országok ellenállását is a koreai háborúval szemben. Egyes angol lapok például már azt is felvetették, hogy ki kellene vonni az angol csapatokat Koreából.

Az agresszív körök támadása nem érheti el célját, mert a hős koreai nép, a nagy kínai nép nem engedi magát provokálni. A háború erői azt remélték, hogy a hadifoglyok elrablása a fegyverszüneti tárgyalások tartós megszakításához vezet. Amikor Kim Ir Szen elvtárs és Peng Teh-huai tábornok megjelölték a tárgyalások folytatásának feltételeit, az amerikai parancsnok, Clark tábornok, megpróbálta elhárítani magáról a felelősséget, mind a provokációért, mind a megállapodások jövőbeni megtartásáért. A

Győri Dezső

Szabad Nép 1953. júl. 15.

359

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Bártfa,	Muzeum, IV. sz. terme

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP

1971 APR 4-

Győri Dezső

/1021

Női akt

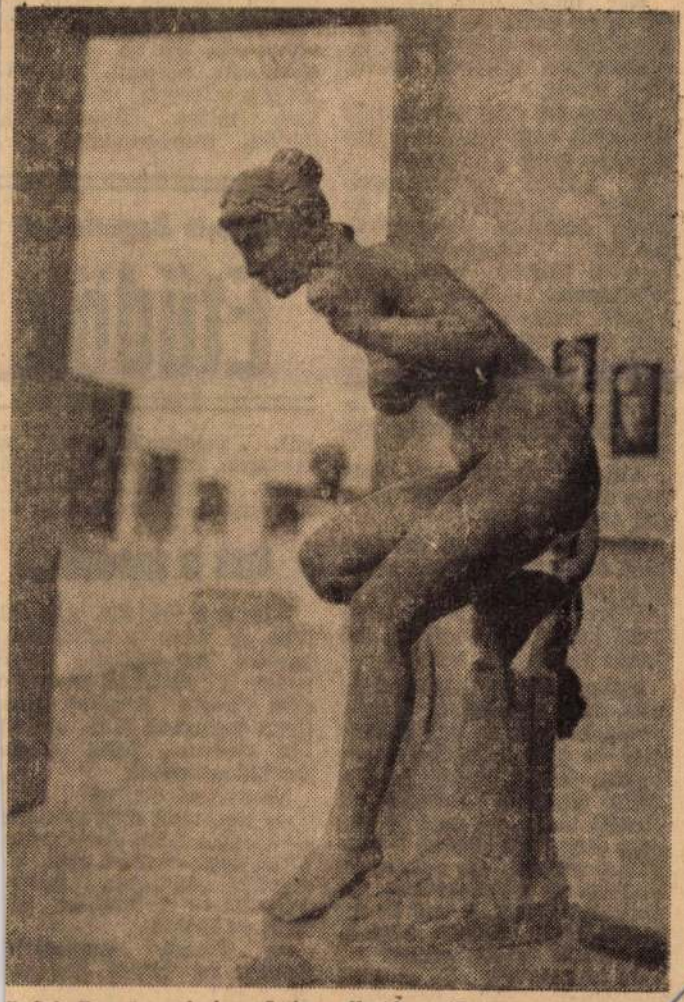

Győri Dezső szobrászművész alkotása. (Fa)
(Selmeczi Tóth János felvétele.)

Nem gyávaság

Már hosszú évek óta gyötör ez az érzés, de május kilencedikén és szeptember tizenötödikén különös erővel hasít belém.

Egyébként más napokon is előfordul, hogy teljesen a hatalmába kerít a fájdalom.

A háború befejezésének napján, mindjárt este az egyik fényesen kivilágított lármás csemegeüzletben Lenyka Zajcev mamájával találkoztam. Elgondolkozva nézett felém a sorból: muszáj volt köszöntenem. Erre jobban szemügyre vett, és amikor megismert, meglepetésében kiejtette kezéből a táskáját, és hirtelen sírva fakadt.

Álltam, és képtelen voltam megmozdulni vagy akár egy szót is szólni.

Senki nem értette, mi történt. Azt hitték, ellopta valaki a pénzét, de ő a kérdezősködésre hisztérikusan kiáltozni kezdett: »Menjenek innen!« Hagyjanak békén!«

Egész este úgy jártam-keltem, mint akit fejbe vertek. Pedig Lenyka — úgy hallottam — már a legelső ütközetben elesett, még mielőtt talán egyetlen németet is megölt volna, én meg jó három évig kint voltam a legelső vonalban, és számtalan ütközetben vettem részt, de valahogy mégis az volt az érzésem, hogy vétkes vagyok, és örökre adósa ennek az idős asszonynak. És minden elesettnek, akár ismertem, akár nem, és valamennyiünk anyjának, apjának, gyermek[illegible] özvegyének...

[illegible] öregével szemben is adósnak érzem magam. Valami furcsa bűntudat motoszkál bennem, amiért én visszatértem, Petyka pedig ottmaradt, és ez az érzés egész este kínozza, marcangolja a szívemet: nem is hallom, miről beszélgetnek, mintha messze-messze jár-

---

Vlagyimir Bogomolov:

Etűdök

---

nék... végigkalandoznék az országon, ahol minden második, harmadik családból ugyanígy hiányzik valaki.

Azok is emberek...

Karját a feje alá téve alszik a néni a helyiérdekű padján. Az öltözete szegényes: a viseléstől kivörösödött kurta kabátka, lábán ilyen melegben már szokatlan mamusz, fején szürke foszladozó kendő.

Váratlanul felriad:

— Nem volt még Remeny — kérdi, s felül. Amikor meglátja, hogy odakint esik, hangosan, gondterhelt hangon felkiált: — A fene...! Még csak ez kellett.

— Finom, gombaérlelő esőcske ez. Miért haragszik rá, néni?

Előbb értetlenül néz rám, majd amikor észreveszi, hogy csupa városi ember van körülötte, megmagyarázza:

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1977 MÁJ 12

1027

Elveszett a szobor fizet a kiállító

Győri Dezső

A Magyar Testnevelési és Sportszövetség 1969. évi „Ezüstgerely" pályázatára *Győri Dezső* szobrászművész három, mintegy 60 centiméter magas sportszobrot — kisplasztikát — küldött be. Közülük az egyik szobor díjat is nyert. A szövetség a pályázatra beküldött művek jelentős részét — a díjazottakkal együtt — kiállításon mutatta be. A tárlat után a szövetség a művésznek csak két kisplasztikát adott vissza.

az egyik kis szobrot azonban, amely ismeretlen körülmények között elveszett, nem tudta visszaszolgáltatni.

A Művészeti Alap — a művész képviseletében — *pert indított a szövetség ellen*, s húszezer forint kártérítést követelt. Az alperes az egy bronzpéldány után járó hétezer forint tiszteletdíj erejéig a keresetet elismerte, az ezt meghaladó igény elutasítását kérte.

A Fővárosi Bíróság a szerzői jogi törvény által életrehívott magasabb szakértői testület véleményét elfogadva

a szövetséget 15 ezer forint kártérítés megfizetésére kötelezte.

Figyelemmel a szerző elismert művészi rangjára és egész élete munkásságával tanúsított művészi tevékenységére, úgy találta: ha meglenne az eredeti, egyetlen műpéldány, feltétlenül számolni lehetne többszörözés útján történő értékesítésével. (MTI)

legfelkészültebb. Ő v
a győztese a legutó
Honvéd Kupa verse
nek.

A védő Deák — U. D
—, mert csak hazai
sázó lehet. A Csepel
pata ez lesz: *Balczó*,
lay, Sárfalvi, Villányi.
Dózsáé: *Kelemen, Horváth,*
Pető, Pintér. A miénk pe-
dig, amely a Honvéd szí-
neiben indul: *Bakó, Mó-*
ezár, Kaiser és Plank.

A viadal egyben VB-vá-
logató is lesz.

(sirokmány)

★

Az angliai Camberley-ben
egnap befejeződött a nemzet-
közi öttusaverseny. Balczó
András kitűnően finiselt, s a
úszásban mutatott nagyszerű
teljesítményével 73 pont előny-
nyel megnyerte az összetett
viadalt, egyik legnagyobb ri-
válisa, az angol Jim Fox előtt.
– Eredmények: egyéni össze-
ett: 1. Balczó 5204 pont, 2. Fox
angol) 5131 pont, 3. Drum
amerikai) 5028 pont, 4. Medda
olasz) 5022 pont, 5. Krediet
holland) 4852 pont, 6. Gue-
uen (francia) 4810 pont.

Csapatban: 1. Olaszország
4 434 pont, 2. Egyesült Álla-
nok 14 119 pont, 3. Franciaor-
szág 13 833 pont.

berg (NDK), kisvanos... *Gál—Jensch* (NDK), váltó-súly: *Kajdi—Sobotka* (NDK), nagyváltósúly: *Bakonyi—Bieber (NDK)*, félnehézsúly: *Tóth—Hubert* (NDK), nehézsúly: *Réder—Iancu* (román).

„AZ ELNÖK A LABDÁVAL" nem a miénk — írják a siófoki AFIT szerviztől szerkesztőségünkbe érkezett levélben (a KPM Autófenntartó Ipari Trösztöt nem elnök, hanem üzemvezető irányítja) — tőlünk mintegy egy kilométer távolságra van az a gyakorlópálya, ahol a Siófoki Szolgáltató Ktsz autó és motorjavító elnöke a múlt héten a Siófoki Bányász—Marcali Latinka SE labdarúgó-mérkőzésen a tsz udvarára átugrott labdát magához vette, és azt nem volt hajlandó visszaadni. Az AFIT üzem dolgozói tehát vétlenek.

M.D.K.

Györi Dersö, szobrász

nyert megbirást a hálom alatt erősen megsérült, Ibl Miklós terve szerint 1879-ben felállitott. Kálvin-téri Danubius-hút egyik nő alakjának pótlásával - 1955-ben.

Dr. Szenger Ervin: A Danubius-hút.

BUDAPEST, Bp.1966. IV.évf. 7. sz. 27. old.

Győri Dezső, szobrász MDU

Szobrot – portrét – készített az Erkel Szinház részére.

–: Csaknem száz műalkotást helyeztek el az idén a fővárosban 2-l.

ESTI HIRLAP, 3n. 1960. dec. 31.

Győri Dezső, szobrász M Dk

Szobrot készít az Operaházra.

–: Az Operaház tizenhat szobra 2. l.

ESTI HIRLAP Bp. 1960. aug. 13.

MDK

Györi Dezsö ,szobrász

Szent Ferenc.	5.1.	Terrakotta.
Fürdö után.	6.1.	Gipsz.
Anyaság.	6.1.	Terrakotta.
Leánykafej.	6.1.	"
Nöi fej.	6.1.	Gipsz.
Munkás-család.	7.1.	"
Leányka.	7.1.	"

Mücsarnok.-Öszi tárlat. 1942.okt.-nov. -Képes tárgym. keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Eva emlékkiáll. -Haranghy Jenö gyüjt. kiáll.

MDK

Györi Dezsö, szobrász

Gyermekfej.	Terrakotta.	3.l.
Tanulmány fej	"	3.l.

Mücsarnok.- KMTárs. Öszi Tárlat.1942.okt.-Nov. Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Gva emlékkiáll. -Hara-ngay Jenö gyüjt.kiáll.

MDK

Györi Dezsö, szobrász

115. Fáradtság. Gipsz.

Bp. Mücs. - OMKT. Nemz.Képzömüv. Kiáll. 1934. ápr. 29.
Kat. 8.1. - jun.17

MDK

Györi Dezsö, festö

Tollrajz.

Bp. Mücs. - II. Magy. Képzöm. Kiáll. 1951. nov. 4. - dec. 2.

Kat. le. l.

MDK

Győry Dezső, szobrász

Ásó lány.	Fa.
Vázlat.	Gipsz.
Nő labdával.	Fa.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll.1951.nov.4.-dec.2.
Kat.12.l.

MDK

Győri Dezső, szobrász

49. Akt. Terrakotta,

50. Pásztorfiu. "

Nemz.Szalon.-Kilencven művész kiállitása. 1948.jun. 12-27. Kat.

Fénykép

Magyar Foto: FA 21216/25 Hegedűné

Győri Dezső: Ifjú mérnökök

Gipsz

1952. XII. 16.

Neg. van

Negatív

Lilaky István

Hegedüsné

Győri Dezső (Női fej)

Szobor

Negatív

Zilahy István Hegedűné

Győri Dezső: Nő labdával

kobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Dezső: (Komposició)

Dombormű

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Desső: (Tornászlány karikával)

Szobor

Negatív

Lilahy Ilona — Hegedüsné

Győri Dezső: (Tornászlány karikával)

Szobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Desső: (Tornászlány karikával)

Szobor

Negatív

Lilahy István Hegedűsné

Győri Dezső: Tornászlány

Kobor

Negatív

Lilahy István

Hegedüsné

Györi Dezső: Ritmikus torna

Kohor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Desső: (Kisleány)

Kobor

Negatív

Zilahy István Hegedűmé

Győri Desső: (Női fej)

Kohor

Negatív

Lilahy István Hegedűsné

Győri Dezső: (Tornásznő karikával)

Szobor

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Desső: (Férfi portré)

Mellnobar

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Dezső: (Kislány portréja)
Mellszobor

MDK

Győri Dezső

Szent Ferenc, terrakotta

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941.Jan.12. 8.1.

MDK

Győri Dezső

Súlydobó, gipsz

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec 15 - 1941 Jan.12. 12.1.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Győri Dezső: Áló lány

Kobor

GYŐRI DEZSŐ

Ifju mérnök. Gipsz 175 cm.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Mücsarnok 1952.dec-1953.márc.

MDK

Győri Dezső

Anyaság

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 81.l.

Győri Dezső zobfász M.D.K.

"z Operaház uj homlokzati szobrainak egyike

Napló

Magyar Nemzet 1963. szeptember 11. 4.l.

MDK

Győri Dezső

Női akt. Gipsz.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Társ. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 15.1.

MDK

Győri Dezső

A főv.metszet-pályázatan III.dijat nyert "Margithidnal" c.munkaja.

Szépművészet,1940.3.sz. 72.l.

Györi Dezsö, graf. MDK

Harmadik díjat nyert a fa- és linolus metszetekr
beérkezett pályamüv.

Döntött a szüri a föváros müvészeti pályadijáról.
Uj Magyarság. 1940. nov.27. 6.l.

MDK

Győri Dezső

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A IV. Szegedi Nyári Tárlat.

Keletmagyarország. 1963 aug. 4. 6. lap.

Győry Dezső MDK

Szent Angela, vadkörtefa

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Győry Dezső

MDK

Szent Orsolya, vadkörtefa

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Győri Dezső

Domanovszky György: Milyen kapuk, kerámiák, gobelinek és szobrok díszítik az uj Várpalotát. /Bp./ /Tóthfalusi László, Schrammel Imre, Juhász Árpád, Szlávics László, Erdélyi Etelka, Soltész György iparmüv., Győri Dezső, Nagy Géza, Fekete Géza, Dabóczi Mihály szobrász./ - Tükör, 1967. márc. 28.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

72.1.

Győri Dezső szobrász

Tornásznő

Sportpályázat anyagából

Tavaszi dárlat a Műcsarnokban (Rogány Ö. gábor)
Nők Lapja Budapest 1952 máj. 24

mdk.

Győri Dezső szobrász

•

részt vett az Operaház homlokzatál diszítő új szobrok megmintázásában.

Mozaik

Nepszava, 90 évf. 64 sz. 1962 márc 17

MDK

Győri Dezső

Jóváhagyták az Ifjuság utját diszitő szob,komp. terveit. Magyar Nemzet, 1953. jul. 15.

Győri Dezső, szobrai

MDK

A tatai Kastélymúzeum épületének tatarozása során az Ős és Tél c. szobrokat Grantner Jenő és Győri szobrászművészek faragják ki újból bolgár kemény homokkőből.

– : Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 28.

Győry Dezső szobrász M.D.K.

Az Ybl-Feszler féle Danubius-kut egyik eredeti női figurájának restaurálása. Felállitva a Kálvin tér 9. sz. lakóépület udvarán.

Pereházy Károly: Képzőművészetek alkalmazása a budapesti Műemlék-lakóépületek 1958. évi restaurálásánál

Műemlékvédelem 1961. / V./ 1. sz. 50. l.

Győry Dezső

Szent Orsolya, gipsz, körtefában

Szent Ferenc, terrakotta

Egyházművészet a lakásban kiállítás, Budapest 1944. február, katalogusa

Győry Dezső, szobrán MDk

Az Ybl-tanler féle Danubius kút egyik női figuráját restaurálta. E szobrot a Kálvin tér 9. sz. lakóépület udvarán helyezték el.

Perekázy Károly: Képzőművészetek alkalmazása a budapesti műemlék-lakóépületek 1958. évi restaurálásánál 45-50. l

MŰEMLÉKvédelem, bp. 1961. 1. sz.

Győry Dezső

MDK

Női fej, gipsz
Tanulmány, gipsz

Műcsarnok 1939. téli tárlat

GYÖRY DEZSÖ, szobrasz

Az 1940.évben "Nyiregyhazi Müvészeti Hetek" keretében nagy országos kiallitast rendeztek. Valamennyi él vonalbeli festönk és szobrasznk képviselve volt azon A majus 4-től junius 3-ig nyitva tartott kiallitason 147 mü volt kiallitva. Köztük az övé is. 32.old

DIENES ISTVÁN: Müvésztelep a nyiregyházi Sóstófürdön 1931-34 25.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4.sz

Győry Dezső MDK

Sulydobó. repr.

Mücsarnok, 1940-41. Magyar müvészetért.

MDK

Györy Dezsö, szobrász

Tornászleány. Bronz.

Mücs.-IV.M.Képz.Kiáll. 1954.ja/n.-febr.Kat.19.1.

MD K

György Dezsö, szobrász

Ka-ta . Terracotta.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll.1940.II.III.
Kat. 22.1.

MDK

Györy Dezsö, szobrász

Székesfehérvári pályaudvar homlokzati diszitése.	Gipsz.	
Tornászlány. 60 cm.	"	28.1.
Tornászlány. 300 cm. megbizás.	"	"

Műcs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 27.1.és 28.1.

MDK

György Dezsö, szobrász

Szent Orsolya, Fa.
Szent Angéla. "

Műcsarnok. IV.Képzőműv.kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943.máj.16-30. Kat. 11.1.

MDK

Györy Dezsö, szobrász

Szent Ferenc. Terrakotta.

Műcsarnok. IV. Képcsüv. Kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943 m.j.10-30. Kat. 13.1.

MDK

Győry Dezső

Repr : "[illegible] "Tornászleány."

[illegible] (sze): Az Alföld - a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.
VIHARSAROK, Hódmezővásárhely. 1956. jan. 12.

MD K

Györy Dezsö, szobrász

Petöfi Sándor. Gipsz.

Mücsarnok.-I.Magyar Képzömüvészeti kiállitás.1950.aug.
Kat. 12.1.

MDK

György Dezsö, szobrász

Anya. Terrakotta.

A Vall.és Közokt.Min.vásárlásainak kiállitása. Az O.N. Szépmüvészeti Muz.-ban.1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941.Kat.? 8

MDK

Györy Dezsö szobrász

Nöi fej. Terrakotta.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Dp.1941. Kat. 13.1.

MDK

Győry Dezső

Sulydobó, gipsz

Sportdij-kiáll. képes tárgymutatója. Iparm. Muz. 1940. márc.

GYŐRY DEZSŐ

258. Sulydobó.

KMTárs Magyar Művészetért. 1940-41. XV

MDK

Győry Dezső

"Család" c. alakos szoborcsoportozata a Pongrácz-uti kislakásos telepen.

Cikk: Művészi szobrok, dombormüvek és freskók diszitik a fővaros új épületeit.

Esti Kurir 1942 jan.28. 4.o.

MDK

Györy Dezső, szobrászm.

Család. c szoborcsoportozat a X.ker. Pongrác-uti kislakásos telep kertjében áll.

Repr.

Halászközép. 1941. 62.l.

- 1. - M. D. R.

GYŐRY Dezső szobrász

1901 -

Buzogányos gyakorlat (1952.)

Gyermekfej (1939.)

Leányfej

Kota

Leányka fej

A M. N. Galéria ánagjegyzéke I./a. r.

Bh. - 1959. 147. 148. l.

— Q. — M. D. K.

GYŐRY Dezső szobrász

Magyar anya (1939.)

Női akt

Női akt (1931.)

Női fej

A M. N. Galéria állagjegyzéke I. k. v.

Bp. 1959. 149-150. l.

M. D. K.

GYŐRY DEZSŐ szobrai

Szent Ferenc (1940.)

Szent Ferenc, álló szobra

Szent Kristóf (1950.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bp. 1959. 150-151. l.

Rónay Mária

Győry Dezső: Dózsa, tollrajz

SZABAD MŰVESZET

1951.nov.11.sz. 507.l.

/Cseh M.: A M.Katona a Szabadságért kiáll.szobor-
művei és grafikái/

MDK

Györy Dezsö, ép/ szobr.

Az Orsz.Testnevelési Tanács szükebbkörü pályázato
tot hirdetett. Kilenc müvészt szólitottak fel a rész
ételre. Ezek közé tartozott fentnev.müvész is.

Turcsányi Erzsébet: Kocsis András: A nemzeti
Sportcsarnok pályázatának nyertese.
Szépmüvészet. 1941. 6.sz. 148 150.l.

MDK

Győry Dezső

Tornászlány gipsz 3 m

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 42.l.

MDK

Györy Dezsö, szobrász.

Leányfej.	Terrakotta.
Leánykafej.	Terrakotta.

Nyíregyházi Müv. Hetek. 1940.máj.4.-töl jun.3.-ig.
Képzömüv. Kiáll. tárgymut. 7.l.

MD K.

György Dezsö, festö.

Margithidnál. III. dijat nyert.

Budapestet ábrázoló művészi fa- és linoleummetszetekre kiirt pályázat eredményei. 1940. nov. 25.

MDK

Győry Dezső

Tamás E: Magy. katona a ... Kis Ujság, 1951. okt. 2. 4.l.

MDK

Győry Dezső szobr.

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
28 l.

Győry Dezső MDK

~~Győry Dezső~~

Babics A.Kossuth-dijas prof., gipsz

M.I.-né arcképe, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1o l.

MDK

Győry Dezső

M.I.-né arcképe, gipsz

Babics A. Kossuth-dijas prof. gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 1o 1.

MDK

Győry Dezső

Szt. Ferenc, terr.

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Múz.
1946. jul. 14 l.

MDK

Győry Dezső

Ásó leány, fa

Vázlat, gipsz

Nő labdával, fa

II. Képszőm. Kiáll. 1951. nov. 12 l.

MDK

Győry Dezső

Szent Ferenc, körtefa

Ijjas A: Őszi tárlat. Nemz. Újs. 1945. okt. 10.
15 l.

MDK

Győry Dezső
Kata, terakotta

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946.
márc. 12 l.

MDK

Győry Dezső

Ásó leány, tollv.

Tehén borjuval, tollr.

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll.
Ernst Múz. 1953. szept. 7 l.

Győry Dezső

MK

szobrász

"Család" /Pongrácz uti lakótelep/ 1941-

"Labdázó nő" XIV ker. Sportcsarnok előtere. 1943.

"Ifju mérnökök" Moltov tér 1952.

31.o.

Gádor Andre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

Győry Dezső
Sz.: 1908. Törökszentmiklóson.

szobrász

1927-30 Iparm. Iskolában Mátra Lajos növendéke.
1930-39 megszakitásokkal a Képzőm. Főisk. Szentgyö
gyi és Kifaludi Stróbl osztályán tanult.
1935-36 állami ösztöndijas. /Róma/
"Petőfi Sándor" Karcag 1948.
Maglód 1948.
A székesfehérvári pályaudvar dombormüve. 1953.

30.o.

Gádor André: Budapest szobrai. Bp. 1955.

MDK

Győry Dezső, szobrász

190. Ködobó, (gipsz, egy öntés jog.)
191. Tornászlány, (terakotta egy öntés jog.)
212. Súlydobó, gipsz

Műv. és Kiresk. Int. (v. Ernst Muz.) – Neuz. Sportbiz. és a M. Képzőm. Szabadszerv. kiáll. – 1945 III. 11-26. Kat.

MDK

Győry Dezső

Szent Ursolya, fa

Fiatal magyar képzőműv. Főv. Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 8 l.

MDK

Győry Dezső szobr.

Zala-érmet nyert

Kiadták a képzőművészek egyesületének dijait.

Uj Magyarság 1943. ápr. 13.

MDK

Győry Dezső szobr.

Zala-érmet nyert /Képzm.Egy./

Szent Orsolya,/vadkörte / c. szobráért

Dijat nyert képzőművészek. Magyarság, 1943. ápr.15.

Gyóry Dezső.

„A magyar katona a szabadságért"
c. képzőművészeti kiállításon tusrajzát
állította ki.

Kiállítás, Budapest, 1957. Okt. 27.

Fénykép

Magyar Foto: 7 A 1027/6 Hegedűsné

Győry Dezső: Vázlat

Gipsz. szobor

1951. X. 27.

Neg. van

MDK

Győry Dezső

Szt.Ferenc, terakotta

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7-Jul.28-ig.
14.lap

MDK

Györy Dezsö, szobrászm.

74. "Kata" Terrakotta.

V.Nemzeti képzőm.kiáll. 1939.Kassa. Kat. 7.1.

MDK

Györy Dezsö, szobrászm.

74. "Kata" Terrakotta.

M.kir.Vall. és Közokt.Min. V.Nemzeti képzőm.kiáll. Kassa. 1939. Képes tárgym. 7.l.

MDK

Győry Dezső

Tornászlány 1952 bronz Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve. Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 9.1.

MDK

Győry Dezső

A vallás-és közokt. min.vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

M.D.K.

Győry Dezső

Szobrászmüvész "Tornázónő" c.szobrát felállit
ják a Népstadion előtt.

Népakarat 1957. okt.27. 12.old. 282.szám.

M. D. K.

GYŐRY DÉZSŐ SZOBRÁN

Az Ybl-Feszler-féle Danubius-kút
női figurája (meditáló nőalak)
a Kálvin tér 9. sz. ház udvarán
felállított rekonstrukciája

Perebáry Károly: Képzőművészetek
alkalmazása a bpesti műemlék-
lazóépületek restaurálásánál
Műemlékvédelem 1961. 1. sz. 50. l.

MDK

Győry Dezső

Magyar anya, terr.

Magy.Müvészetért kiáll. r.Mücs. 194o.febr.

22 l.

M.D.V.

Győry Dezső
szobrász

Ködombormüvéről

Pogány Ö. Gábor: A riekesfehérvári vasútállomás.
Művészet, 1961. május. — 9 l.

MDK.

Győry Dezso szobrasz

"Tornászlány"/ gipsz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 42.1.

MDK

Győry Dezső

Leányfej, terr.

Magy. Müvészetért kiáll. r.Mücs. 194o. febr.

2o. l.

EDK

Győry Dezső

Leányka, gipsz

Horthy jub. kiáll. Műcs, 1939. dec.

13 l.

MDK

Győry Dezső

Fiu , gipsz

Magy.Müvészetért kiáll. r.Mücs. 1940. febr.

24. l.

MDK

Győry Dezső, szobrász

146.	Leányka.	Fekete festett gipsz.	
168.	Munkáscsalád.	lo.l.	Gipsz.

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm.kiáll. 1942. jun.6.-22.

Kat. 9.l. és lo.l.

MDK

Győry Dezső

Leányfej, terr.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec. 10. l.

M.D.K.

Győry Dezső

334. Kata. Terracotta.

"A gyermek a müvészetben" kiállitás tárgymutatója Bp. 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. 22X.22. l.

Győry Dezső MDK

Akttanulmány, gipsz

Műcsarnok 1939-1940 január

MDK

Győry

hídtervek

Zuboly: M.láncszhidak és hídtervek. Vas.Ujs. 1914. 11.sz. 2o6 l.

Győry Dezső MDK

Leányka, gipsz

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Győry Dezső MDK

Női fej, gipsz

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Győry Dezső MDK

Tanulmány, gipsz

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

Győry Dezső

szobrász

Téli Tárlat - Műcsarnokban - szoborral szerepel.
Futó

Pesti Hirlap
1934.I.14.

MDK

Györy Dezső

Leányfej, terrakotta

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

MDK

Győry Dezső

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 25.lap

Fénykép

Magyar Foto: GK 1029/4 Hegedűsné

Győry Dezső: Ásó lány

Fa

1951. X. 29.

Neg. van

Fénykép

Magar Foto: FA 1103/1 Hegedűsné

Győry Dezső: Nő labdával

Kobor

1957.

Neg. van

~~Táblakép~~ Körplasztika

"Ritmikus torna":Győry Dezső

Uj Ember.1952.23.szám 2.old.

Tavaszi tárlat

Közplasztika. Petőfi, mellszobor, Győr

Szabad Művészet. 1930 II. 10. 369-375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrászati anyaga

Győry Dezső

GYÖRY DEZSŐ szobrászművész Tornászlány című bronzszobrát a boglárlellei parti sétány melletti Angol-parkban tegnap ünnepélyesen fölavatták.

Magyar Hirlap 1979/176/13

MDK

György Dezsö, szobrászm.

élotteljesen alkot[ás], legyen az portré vagy tanulmány.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. -Müvészmek.
Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

Győri Dezső

szobrászművész a Szazados uti
művésztelepen jel.

Selmeczi Toth János: A Százados uti művésztelep

Népművelés 1968/8 41 old.

Sz. Ugyes Lajos

Őszi hangulat, olajfestmény

Magyar Képzőművészeti Kiállítási Katalógus 1946-ból

Győry Dezső

Szt. Ferenc, terakotta

Magyar Képzőművé sze
I. Kiáll. Katalógus 1946 j

Gyóry Dezső

Tornászlány
terakotta

Nemz Sportbiz, MKépző
Kiáll Katalógus 1945 a

Györy Dezső

Ködoló, gipsz

Nemz. Sportbiz. M. Képzőm
Kiáll. Katalógus 1945 au

Győry Dezső

Súlydobó, gipsz

Nemz Sportbiz, M.Képzőm
Kiáll Katalógus 1945 a.u.

MDK

Györy Dezsö, festőm.-graf

A főváros Budapestet ábrázoló fa- és linoleum-metszet pályázatot hirdetett.

Harmadik díjat nyert: Margitbidnál c. munkájával

Nemessányi Kontuly Béla kapta a Ferenc József festészeti díjat.

A főváros metszet-pályázatának első díját Jegenyi Árnó nyerte. -

Magyarország. 1940. nov.26.1.

Györi Dezső szobrászművész

A művész szobra Kazincbarcikán, a szobrok városában áll.

Említve: „Borjút tereló fiu" c. szobra

cikket l. „Andrássy Kurta János szobrászművész" címszó alatt

Szüts Dénes: „Szobrok városa" c. cikkét

Nógrád, 1978. IV. 6

Győri Dezső

Megbizást kapotta müvész, hogy Tornászlány c. bronzát a boglárlellei balaton-parti sétány részére készitse el.

------:Köztéri munkák.
MÜVÉSZET, 1980. március - 47. lap.

Győry Dezső, szobrász

GYŐRY DEZSŐ Munkácsy-díjas szobrászművész 71 éves korában elhunyt. Temetése szeptember 7-én, péntek délután 3 órakor lesz a farkasréti temetőben. — A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja; a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége.

—: Hír

8

Népszabadság Bp. 1979. aug. 31.

Győri Dezső, festő

L: Vinkler Lánló

Tandi L: Vinkler Lánlónál 91-96

Tiszatáj, Szeged, 1979. dec. XXXIII/12

Győry Perső

a nyugati oromsat „Ő" figuráját
visutásta – Napytétényi Kastélymuzeum

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Akadémiai Kiadó Bp. 1972
7 Kold.

Győri Dezső szobrász

Magyar Nemzet 1979. augusztus 31.

nagykövete is.

Meghalt Győri Dezső szobrászművész

Érzékenyen, majdhogynem érzékien mintázó kéz szűnt meg munkálkodni ezen az

tott, kozmik hemzetkozi te-
génységű űrhajók hosszan tar-
tó repülési új távlatokat nyit-
nak a kozmikus térség békés
célú meghódítása előtt —
hangsúlyozza az a szovjet je-
lentés, amelyet New Yorkban
a világűr békés célú felhasz-
nálásával foglalkozó ENSZ-bi-
zottság elé terjesztettek.

A jelentés külön fejezetet szentel az Interkozmosz kere-tein belüli együttműködésnek. Rámutat, hogy a program vég-rehajtása során felhalmozódott tapasztalatok jól bizonyítják a világűrkutatás terén megvaló-suló együttműködés hasznossá-gát.

A szovjet dokumentum nagyra értékeli azokat a ki-

Győry Dezső szobrász

A BOGLÁRLELLEI PARTI SÉTÁNY melletti angolparkban szombaton ünnepélyesen felavatták Győry Dezső szobrászművész Tornászlány című bronzszobrát.

21.

-: Hl

Népszabadság. Bp. 1979 júl. 29.

091

Győri Dezső, szobrászművész

Vinkler László ingyen műtermet kapott Rómában, ott élt abban az időben Chiovini Ferenc, Iván Szilárd, Győri Dezső és ott ismerkedett meg Táth Ynirével, akit ma Amerigo Tot-ként ismer a világ.

Tandi Lajos: Vinkler Lászlónál.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 12. 92. old.

Győry Dezső, szobrász

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir. Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1920-1944 közt

Győry Dezső, szobrászat, díszítőszobrászat szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Győry Dezső festő

a Műcsarnakban rendezett jubileumi képzőművészeti kiállításon szerepelt „Reggel" c. nőábrázoló képe. (anlítve).

D. I.: Jubiláris kiállítás a Műcsarnakban, Vigilia, Budapest, 1975. 7. 496. old.

Győry Dezső, szobrászművész

A szoboralakokat, a töredékek, régi ábrázolások és fényképek alapján korhűségre törekvően és igényesen rekonstruálta Győry Dezső szobrász (repr.) a második világháború után (1976.) A talapzat az eredeti, szép restaurálása a Képzőművészeti Kivitelező Kőszobrász részlegének munkája.

A. Czétényi Piroka: A vereidák Kútja Pesten. Műemlékvédelem, Budapest, 1977. 1. 15. öld

Győry Dezső

A művész sportszobrokat hi-
szitett a Népstadion számára.

Rózsa Gyula: A „rómaiak" 1945 után.

Művészet, 1977. december – 26. lap.

Győri Dezső, szobrász

A Nereidák kútját – mely most a Belvárosban áll, – Győri Dezső újítatta meg tulajdonképen újra-álmodta az egykori mesternek művét. Ukrul Ferencnek volt ez a munkája a múlt század elején, a 30-as években. (említve)

Győri Dezső szobrászművész

A ferencesek pesti temploma előtt állt a Nereidák kútja. Utána a Zalka Máté térre került. A háború alatt súlyosan megrongálódott. Most a művész műtermében kel új életre. Ha a Felszabadulás-téri metróállomás elkészül, a kút eredeti helyére kerül. (említve).

M. Szántó Judit: Budapesti séták.
Esti Hírlap, 1975. jún. 16.

Győri Dezső, nobrán

L.: Stróbl Alajos

M. szántó Judot: Új Vereidák ....

B.

EST I HIRLAP, Bp. 1975. jún. 6

Győri Dezső
szobrász

Győri Dezső restaurálta a
Nere idiak hiatját, ami a
hálóni alatt pusztult el.

– : Erehlyek, emlékek.

Tuhior, 1974 április 16 – Foldal.

Győry Dezső szobrász.

A Najádok kútja 1899-ben Kőbányára került. 1944-ben a kutat díszítő szobor szinte teljesen elpusztult. A restaurálást végző szobrász: Győry Dezső feladata volt a régi rajzok és fotók alapján újrafaragni a szobrot. (említve).

Vizy László: a „Najádok kútja" a Felszabadulás téren.
Budapest, 1948. 3.43. old.

Győry Dezső, [ ]

Kiállít a Műcsarnokban.

Rózsa Gyula: Szám vetés és történelem

M. S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 27.

Gyóry Dezső:

Példát mutató szakmai elmélyültség és tisztesség tükröződik szobrászművészünk a Művasarnokban megrendezett Új művek c. tárlatán kiállított művein.

Bojár Iván: Seregszemle a Művasarnokban
Magyar Hírlap 1971/67 szám 6. old

Győry Dezső

„Labdázó nő" című műve a XIV. Istvánmezei n. 1-3. Nemzeti Sportcsarnok előtt álló szobor.

Bierza László, Bernát György, Erdei Ferenc szb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351 8348

Győry Dezső

„Tornászlányok" pisnú szobor csoportja a XIV. Népstadionban.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

8591

Győry Dezső, [ ]

Sülylökő c. műve az Ernst Múzeumban volt kiállítva. (1945. aug.)

Takács Ferenc: A sport és a képzőművészet 1760-1766.

Élet és Tudomány, Bp. 1972. IX. 15, XXVII/37.

Nyőry Dezső, szobrász

A Nereidák kútja szobrait restaurálta. (→ fényképek)

— : Új szobrok készülnek 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 19.

GYÖRI DEZSŐ

Elhunyt
Győri Dezső
szobrászművész

71 éves korában elhunyt *Győri Dezső* Munkácsy-díjas szobrászművész. Temetése szeptember 7-én, pénteken 3 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJA. A MAGYAR KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

Népszava 1979. VIII. 31.

Népszava 1979. VIII. 31.

GYŐRI DEZSŐ szobrász
Törökszentmiklós, 1908

1927-30-ban Mátray Lajos növendéke az Iparművészeti Iskolában, majd 1935-ig Szentgyörgyi István és Kisfaludi Stróbl Zsigmond vezetésével a Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1935-36-ban római ösztöndíjas. 1930 óta kiállító művész, minden jelentősebb hazai rendezvény, s a magyar művészet több külföldi bemutatójának résztvevője. Az 1952-es helsinki olimpia szellemi versenyeinek kitüntetettje. - Sokrétű és változatos művészetének az alaposság és az igényesség a legfőbb jellemzője, műveiben a gondolat és a forma egységét, a kompozició és a környezet összehangolását keresi. Speciális szakterülete a történelmi portré és a sportábrázolás; szivesen foglalkozik épületdiszitési és rekonstrukciós feladatokkal. Számos parkszobrot, emlékművet, szoborportrét (Petőfi, Wagner, Hild, Semmelweis stb.) készitett állami megbizásra.

Művés Életrajzok 1975

Győri Dezső

Faragta Scarlatti és Glück köszobrát
melyek az Opera homlokzatát
díszítik

Szüts István: Ujszobrok az Opera
homlokzatán

Országos Világ 1967/27 20 old.

Győri

Művével szerepelt a Balatoni Társaság kiáll.-
án a Nemzeti Szalónban.

M.H.930.IX.21.

MDA.

Győri Dezső

Az Operaház dekorációjáról

Ország Világ 1967 juli.5.

MDA.

Győri Dezső

Az Operaház dekorációjáról

Orsszég Világ 1967 jan.5.

Győry Dezső

Kútterve nagyral a Kép. műv. Főiskola kiállításán a Műsarnokban

Nemzeti Lyság 1937 III. 20.

MDK.

Győri Dezső

Épitészet c.szobra

Magyar Hirek 1967 jan.

Győri Dersö

Lechner fenő tanítványa.
Építészeti tervekkel nagyon
a Képzőmův. Főiskola
kiállításán a műcsarnokban

Pesti Napló 1937 III. 20.

M.D.K

Győri Dezső
szobrász

Szabadka szabadtéri muzeumá-
nak Semmelweis portréjat min-
tázza.

—: Orvos szobrok
Nők Lapja, 1967. jun. 10 – 31 lap

Győry Dezső

Szobormüve a római Collegium Hungaricum képzőművészeti kiáll.-án.

M.U.936.V.16.

MDK

Győry Dezső

Szoborterv

Tükör 1967 márc.28.

Győry Dezső MDK

Tornászlány, gipsz

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Győri Dezső M.Ü.K.

Müvei a kiállitáson

Sárvvári Márta: A Szazados uti müvésztelep jubileumi kiállitása a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1965. jan. 20. 1.

M.D.K.

Győri Dezső
Arohán

A Szárados-úti művésztelep
lakója.

Tokaji György: A Szárados-úti művésztelep
Művészet, 1965. február - 11 lap

Győri Dezső M.D.K.

Művei a kiállításon

Murányi- Kovács Endre: A Százados uti művésztelep kiállítása a Magyar Nemzeti Galériában

Népszabadság 1965. január 24. 9.l.

Győri Dezső
szobrász

M.D.K.

A sportszobrok modellását
kedveli.

Telepy Katalin: Az 50 éves Szárados úti műrésztelep kiállítása.

Művészet, 1965. február – 12 lap

MDK

Győri Dezső

Akt-tanulmány, gipsz

Horthy jub. kiáll. 1939. dec. Műcs.

15. 1.

Győri Dezső MDK

Kut terve. repr.

Műcsarnok, Képzőm. Főisk. kiáll. 1937.

MDK

Györi Dezsö, szobrász

/ Fiatal m.szobr.- Bp.szfv.gyüjt./

Szent Ferenc. Kértefa.

Nücs.-OMKT.Öszi Tárlat.1943.okt.2.-nov.1. Kat. lo.1.

Győri Dezső, nobrász

Goldmark és Poldini portréját

mintázza meg.

MDk

—: Ma hallottuk

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. okt. 12.

Győri Dezső nn MDK

Női akt, gipsz

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

MDk

Gyóri Dezső, szobrász

A 3 méter magas munkásszobrok egyik Készítője.

—: Tizenhat új szoborral díszítik az Operaház homlokzatát 6.l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. márc. 17.

Győri Dezső szobrász

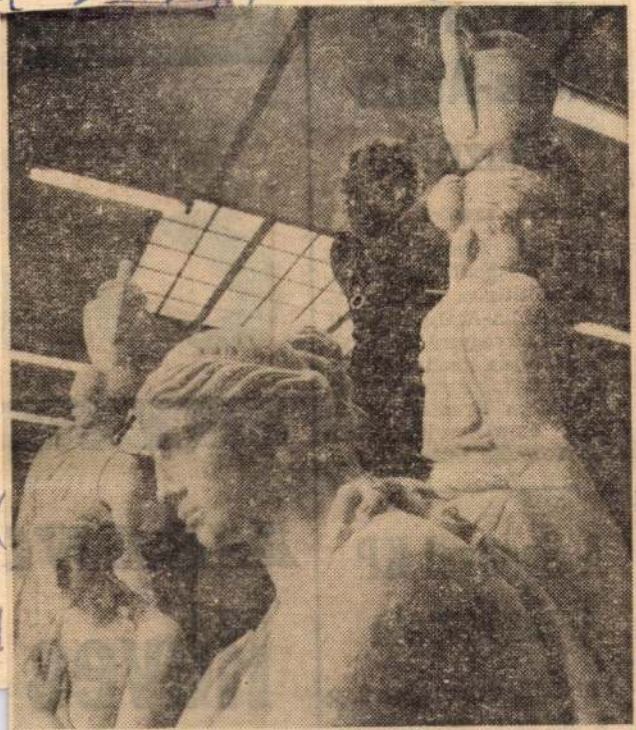

Ismét felállítják a Ferencesek temploma előtt a Nereidák kútját. A tönkrement eredeti szobor mását Győri Dezső szobrászművész készítette el. Képünkön a kompozíció egyik részlete.

Madrid, szeptember 2.

A *Spanyol Kommunista Párt* ma *Madridban* közzétett közleményében követeli, hogy *Dolores Ibarruri* a párt elnöke és *Santiago Carrillo* a párt főtitkára

nevés
és tárg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19[illegible] SEP 28

SOMOGYI NÉPLAP

Győry Dezső

[illegible] csak földi búcsú; üzenet, hi[illegible]

1021

Győry Dezső: Reggel.

ó-bajnok
tjük

A 6. fo
yei: He
zentgyörgy
ony 5:3, Ri
:1, Bélavár—Istvándi 8:1.

H.-szentgyörgy	6	5	1	—	39-5 11
Bélavár	5	3	2	—	21-8 8
Darány	5	4	—	1	15-5 8

KAPOSVÁRI JÁRÁS

A 7. forduló után Magyaregres az egyetlen százszázalékos csapat.

Kaposfő—Igal 1:4, Kaposired—Kaposszerdahely 5:3, Nezőcsokonya—Bőszénfa 5:1, Somogyszil—Jákó 0:1, Taszár—Magyaratád 1:2, Toponár—Magyaregres 1:3, Osztopán—Somogygeszti 4:3.

Magyaregres	7	7	—	—	23-3 14
Osztopán	7	6	—	1	28-10 12
Igal	7	6	—	1	26-10 12

MAGYATÁDI JÁRÁS

Háromfa és Szabás küzd az ősi elsőségért. A háromfai csapat még nem vesztett pontot.

Iharos—Porrog 3:0, Tarany—Mike 3:1, Segesd—Szabás 0, Háromfa—Kisbajom 4:1.

Háromfa	6	6	—	—	18-2 12
Szabás	6	5	—	1	21-11 10
Kisbajom	7	4	1	2	14-13 9

Csepel—Rába ETO 2:0 (1:0)

Csepel, 2000 néző. Vezette Tátrai.

Góllövők: Gulyás (2, egy 11-esből).

Bp. Honvéd—MTK-VM 5:1 (1:0)

Kispest, 7000 néző. Vezette Bana.

Góllövők: Pintér (2), Barto Szücs, Kocsis L., illetve Kis

TARTALÉKCSAPATOK

Videoton—K. Rákóczi 3:1 (1:0)

Kaposvár, 10 000 néző, vezette: Takács.

Videoton: Szabó L. (Horváth L.), Horváth I., Eger, Vass, Végh, Szabó II., Meggyes, (Juhász), Burka, (Litvik) Jankovics, Baranyai, Kuti. Rákóczi: Szabó, (Molnár Zs.) Patyi, Bali, Molnár, Kühher, Boros, Petrók, Kovács F., Karasz (Jezeri), Kovács J, (Rékási) Bántó. Góllövő: Juhász 2, Szabó II, illetve Boros.

Győry Dezső
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor-u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPAKARAT
1957 OKT 27

610

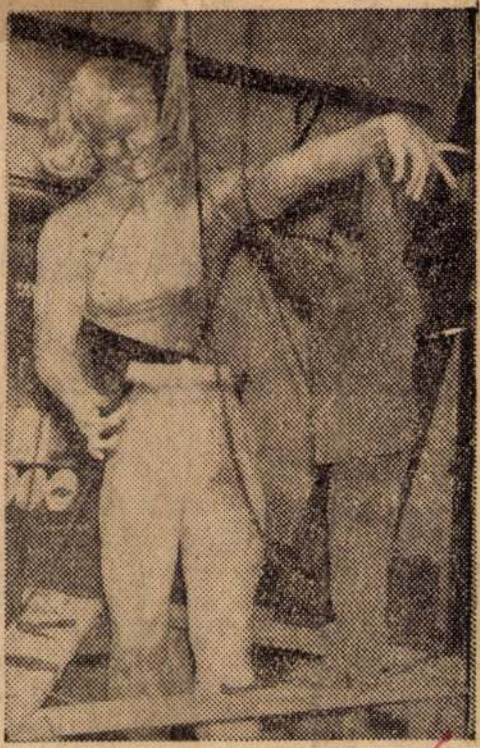

KÉSZÜL A »TORNÁSZNŐ« A NÉPSTADION ELÉ. Győry Dezső szobrászművész sportszobrát most állítják össze a Képzőművészeti Alap bronzöntödéjében — alumíniumból

(Dolezsál felvétele)

Őszi-téli gyermekdivat

1. 4—6 éves kislánynak illő velúrszövet kabát. Díszítése azonos színű géptűzés.

2. 6—10 éves fiúknak való kordbársony kabát, elöl végig zippzárral, elöl-hátul keresztben csíkozott vállrésszel.

3. 6—10 éves kislányok számára készíthető, pántgombolású kullikabát. Anyaga lóden, bélelt ballon, shetland, teveszőr-szerű bolyhos szövet is lehet.

4. Őszi-téli kabát, 4—8 éves kisfiúknak sima szövetből, lódenből.

5. 10—12 éves lánykáknak illő,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

1967 MÁJ 14.

1021

Világhírű orvosok szobor-portréi készülnek Jugoszláviának

A jugoszláviai Subotica nemzetközi szabadtéri szobor-múzeumában a világ híres orvosainak állítanak emléket. Magyarország két nagy hírű orvostudora: Semmelweis Ignác és Fodor József is helyet kap az állandó kiállításon. Portréjukat Győri Dezső és Stöckert Károly szobrászművészek mintázzák meg.

Győri Dezső szobrászművész Semmelweis Ignác portréját mintázza.

MA DÉLUTÁN:

Északi rangadó Diósgyőrött

A DVTK—Salgótarján NB I-es labdarúgó-mérkőzés évtizedek óta *északi rangadónak* számít. A két szomszédvár labdarúgói általában rangos helyet vívtak ki e sportág történetében. És váltakozó szerencsével küzdöttek egymás ellen.

Ma, vasárnap délután, immár ki tudja hányadszor találkoznak a legjobbak között, s bár a DVTK az esélyesebb, mégis nem tekinthető lefutott mérkőzésnek ez a találkozó. A bányász együttes *jó játékerőt képvisel*, harcos küzdőfelfogásban játszik, s taktikailag fegyelmezett. A Diósgyőr az elmúlt hetekben bebizonyította, hogy nem véletlenül tanyázik szinte a szezon elejétől az élvonalban, így népes szurkolótábora és az egyesület vezetősége ezúttal is *jó játékot és hazai győzelmet vár* a csapattól.

Mint ismeretes, a DVTK a hét elején Csehszlovákiában szerepelt, ahol két mérkőzést játszott. A csütörtöki edzésen beszélgettünk *Szabó Pál* edzővel, s ő a következőket mondta:

— Jól sikerült a portyánk, több tehetséges fiatalt kipróbáltunk, azonban gondot okoz, hogy *Vass* bokasérülése kiújult, viszont kedvező, hogy *Szucsányi* ismét elkezdte az edzéseket, de nem valószínű, hogy a Salgótarján elleni mérkőzésen már játszhat. Az ifjúsági válogatott *Salamon* megsérült, az ő játéka is bizonytalan, viszont a jobbhátvéd Kovács II. felgyógyult, így ismét elfoglalja helyét a csapatban. A hosszú idő óta sérült *Kovács I. István* is játszott egy félidőt, azonban neki még további edzésekre van szüksége ahhoz, hogy az első csapatban játszhasson.

A csapat gerince tehát a korábban sok sikert aratott együttesből tevődik össze, így *csaknem a legjobb összeállításban lép pályára a DVTK* és reménhetőleg jó játékot nyújt az északi rangadón, amely iránt óriási az érdeklődés.

Az MVSC *Pécsre utazott*, a tabella első helyén álló Pécsi Bányász látja vendégül. Nem lesz könnyű dolga a vasutas együttesnek, s *az egyik bajnoki pont megszerzése már jelentős fegyverténynek számítana. Nagy György* edző valószínűleg a múlt vasárnap értékes győzelmet aratott 11-et küldi pályára ezúttal is, csupán akkor várható változtatás, ha *Kiss* szemsérülése nem javul.

Összeállítási gondok Nehéz feladat előtt az MVSC — Lesz-e meglepetés az NB II-ben?

ika Borsodban

március közepétől november 1-ig minden héten van versenyzési alkalom.

Nem lehetünk elégedettek Sátoraljaújhely, Sárospatak és Kazincbarcika atlétikai életével sem. E városok atlétikája kimerül egy csekély létszámú járási bajnokság, valamint a helységek hagyományos őszi egymás elleni egyfordulós vetélkedésében. Pedig szép atlétikai múlttal rendelkeznek, hiszen az elmúlt években szá- os kiváló versenyzőt nevelt és bocsátottak a megyei alogatottba. E helységek most atlétikai szakosztályból mindössze 10 indult el a megyei CsB-n, *mely a rendszeres versenyzés egyik fokmérője.*

E kisebb szakosztályok működése, a fiatalokkal való *tervszerű és céltudatos foglalkozása*, a megye atlétikai életének *kulcskérdésévé* válik. E szakosztályok több ezer fiatal fölött *„diszponálnak"*, akiknek átszűrése után igen sok tehetséges kerülhet atlétáink vérkeringésébe és válhat megyénk, esetleg országunk atlétikájának dicsőségére.

ÖSSZEGEZVE atlétikánk

Győry Dezső ábrázat

Szabad Művészet. 1930 IV. 10. 369-375

Pogány I. Gábor: Az első magyar képzőművészeti kiállítás ábrázati anyaga

Győry Deső nobrikmüvik.

Magyar Nemzet.

1946. III. 19. ; II. évf. 62. n.

(: Szerémvidé :)

Győry Dezső

Uj Ember.1952.23.szám 2.old.
Tavaszi tárlat

Györy Dezső nobrán

Béke és Szabadság (VII.) 30. n.
1955. jul. 27.

Győry Dezső portréja

Béke és Szabadság (VIII.) 4. n.
1956 jan. 25 23. l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirlap

Győri Dezső szobrászművész

1021

1974. MÁJUS 11, SZOMBAT 9

Készül a Nereidák kútja

Pesten a XIX. században a Nereidák kútja az egyik legforgalmasabb vízvételi hely volt. A díszkút eredetileg a Ferenciek terén állt, majd később a Népligetbe került. A háborúban teljesen megsemmisült műemléket az egykorú leírások, képek és töredékmaradványok alapján Győri Dezső szobrászművész rekonstruálta. Az új díszkutat eredeti helyén, a Ferencesek-temploma előtt, vagy a Belváros más, forgalmas pontján állítják majd fel.

(MTI Fotó — Fényes Tamás)

ÁLLÁS

AZONNALI FELVÉTELRE KERESÜNK

ÁLTALÁNOS ADMINISZTRÁTOROKAT,

KÖNYVELŐT,

GÉPKÖNYVELŐT,

UTÓKALKULÁTORT,

GYORSGÉPÍRÓT.

Jelentkezés: FŐVÁROSI ÓRA- ÉS ÉKSZERIPARI VÁLLALAT, Budapest, IX., Balázs Béla u. 17. sz.

A MAGYAR RÁDIÓ

KERES

PERFEKT GÉPÍRÓKAT HATÁROZOTT ÉS HATÁROZATLAN IDŐRE, SZERKESZTŐSÉGBE, VÁLTOZÓ MUNKAIDŐBEOSZTÁSSAL.

Jelentkezés: írásban, életrajz beküldésével.

Cím: 1800 Bp. Bródy S. u. 5—7. Személyzeti osztály.

BUDAPESTI SZOLGÁLTATÓ ÉS IPARI SZÖVETKEZET

FELVÉTELT HIRDET

az alábbi szakmákban: KŐMŰVES, ÁCS, KUBIKOS, SEGÉDMUNKÁS.

Jelentkezés: Bp. XIV., Örnagy u. 3. Munkaügyi osztály

Felvételre keresünk: asztalos szak- és betanított munkásokat. Jelentkezési cím: Könyvipari Gépgyártó V. Bp. XVIII. ker., Hengersor u. 30.

Tervezőintézet

FELVÉTELRE KERES:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088. 337-748, 340-726
1974 JUN 6
NARODNE NOVINE
Dezső Győri

1021

Ponovo u punom sjaju

U 19. stoljeću jedno od najprometnijih mjesta za dobivanje pitke vode bio je bunar iznad kojeg je stajao kip Nereida. Kip je prvobitno stajao na Trgu franjevaca (Ferenciek tere), a zatim je premešten u Narodni park. Za vrijeme rata je potpuno uništen. Na osnovu starih opisa, slika i ostataka kipa, vajar Dezső Győri je napravio novi kip koji će uskoro biti postavljen bilo ispred franjevačke crkve (Ferencesek temploma) ili na nekom drugom mjestu u centru Budimpešte.

Nedelja knjige

Za dalji razvoj čitalačk

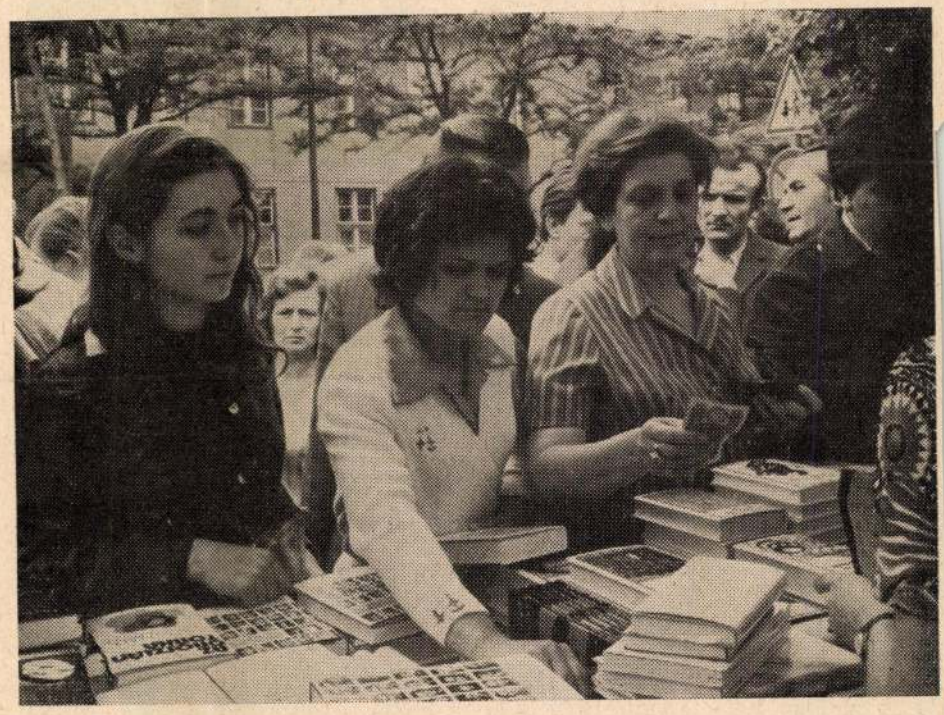

Nedelja knjige — veliko interesovanje širom zemlje

U celom svetu, pa tako i u našoj domovini se na radiju, televiziji, na konferencijama, u časopisima i listovima sve češće govori i piše o važnosti knjige, o njenoj vaspitnoj i prosvetnoj ulozi, o tom stalnom izvoru novih spoznaja. Može se reći da danas nema ni jedne porodice u kojoj se ne bi govorilo o nekoj knjizi, piscu ili pročitanom delu. Knjiga postaje toliko bliska čoveku,

lja zainteresovanim bibliotekama. Na osnovu ovog spiska, a prema svojim potrebama i profilima svojih raspoloživih fondova, bazične, seoske i školske biblioteke mogu slati narudžbe, čime je ostvarena sistematičnost u dopunjavanju i obnovi postojećih fondova.

Učinjen je još jedan značajan korak. Institut za bibliotekarstvo, Odeljenje za narodnosti i Odeljenje za

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 MÁJ 8
Daily News

Dezső Győri

1021

FOTO MTI — T. FENYES

Der Brunnen der Nereiden stand im 19. Jahrhundert an einer ersprießlichen und vielbesuchten Wasserquelle vor der Budapester Franziskanerkirche (heute Felszabadulás tér). Der Brunnen wurde im Krieg völlig zerstört, und jetzt erst aufgrund zeitgenössischer Abbildungen von Bildhauer Dezső Győri rekonstruiert. Er wird voraussichtlich wieder in der Innenstadt stehen.

ueste
TTI
DAILY

ktive Gespräche"

beraumten Nahostgespräch zusammen.

Gromyko kam aus Damaskus, wo er mit Präsident Assad konferiert hatte. Kissinger unterbrach seine Verhandlungen mit der israelischen Regierung in Jerusalem, um Gromyko über seine Bemühungen um eine israelisch-syrische Truppentrennung zu unterrichten. Das Gespräch war nach ungefähr drei Stunden beendet.

Vorher wurde — wie TASS berichtete — der sowjetische Außenminister von Staatspräsident Makarios zu

konstruktiv. „Weiter würde ich nicht gehen," fügte er hinzu.

Kissinger betonte, er hoffe, daß „Fortschritte" hinsichtlich eines Truppenentflechtungsabkommens erzielt worden seien. Er kehrte noch am Dienstag nach Jerusalem zurück.

Washington (DPA) — Präsident Nixon wird möglicherweise bald in den Nahen Osten reisen. Entsprechende Pläne wurden am Montag vom Weißen Haus nicht ausgeschlossen.

Arabische Diplomaten

Győri Dezső

Több millió forint 1958-ban a főváros szépítésére

Átrendezik a városligeti művészsétányt

— szobrot kap Krúdy Gyula

A közelgő új esztendőben emlékművekkel, szobrokkal, díszkutakkal szépül, gazdagodik Budapest. A fővárosi tanács jövő évi költségvetésében több millió forint szerepel műemlékeink karbantartására és új műalkotások felállítására. A tervek szerint 1958-ban megkezdik például a Kerepesi temetőben a mártír emlékmű kivitelezését. Valamennyi meghívott szobrász és építőművész részt vesz a Lenin és a Tanácsköztársaság emlékművére kiírt pályázaton. Ezek kivitelezésére előreláthatólag a jövő év első felében adják ki a megbízásokat.

Az 1958-as tervekben szerepel egyébként az ellenforradalom idején megrongálódott szovjet emlékművek végleges helyreállítása is. Tavasszal elkészül a Steinmetz kapitány alakját megörökítő szobor gipszmintája és az Osztyapenko-szobor. A gellérthegyi Szabadság-emlékmű katonalakját *Kisfaludi-Stróbl Zsigmond* mintázza.

A jövő évre tervezi a fővárosi tanács az ellenforradalom idején megrongált Zalka Máté dombormű helyreállítását is. Ezzel egyidejűleg átépítik a nagy szabadságharcosról elnevezett laktanya bejárati részét is, hogy teljes esztétikai összhangot teremtsenek a dombormű és az épületrész között.

A főváros terein és parkjaiban jövőre több új díszkutat állítanak fel. A város valamelyik belső terén helyezik el például *Kerényi János* Korsós lány kútját. Az Engels téren csaknem teljes egészében elkészül a híres Danubius-kút, amelynek főalakját *Győri Dezső* szobrászművész faragja.

Jövőre átrendezik a városligeti művészsétányt is. A rendszertelenül elhelyezett szobrokat új terv szerint állítják fel, ezenkívül a sétányt négy újabb mellszobor is szegélyezi majd. A III. kerületben Krúdy Gyula halálának 25. évfordulója alkalmából májusban felavatják az író mellszobrát.

Nagy gondot fordít a tanács Budapest műemlékeinek megóvására is. Kisebb karbantartási munkákat végeznek például a Halászbástyán, s több XVII—XVIII. századból származó kisebb szobrot, emlékművet állítanak helyre eredeti szépségében.

?

kasan Bunátetétlenen. A puszta, mert puszta ez a Tetétlen, *Fütöpszállás közelében van.* Valamikor a *Törley pezsgőgyárosok tulajdona volt, most a Micsurin termelőszövetkezet gazdálkodik a földjén.*

— Én 1919-ben kerültem ide, tizenkilenc esztendős koromban. Azelőtt *Miklapusztán* cselédeskedtem, de ott nem maradhattam a háború után. Idejöttem hát... Negyven esztendeje lesz annak maholnap. Azóta is itt dolgozom.

Csavarja a cigarettát, ügyes mozdulattal sűrítí a dohányt a papírba, megnyálazza s már füstöl is. Felesége a priccsen ül, tizenhatéves István fia az ajtófélfának támaszkodva hallgatja.

— Mindegy volt akkoriban nekünk, hogy fehér lesz-e a határ karácsonyra, vagy nem. A kenyér volt a mi gondunk. S ezért volt fekete minden karácsony. Talán el se hiszi: nem volt elég a komenció. Ilyenkor, fertály végén már *korpás kenyeret ettünk. A felszabadulásig nem is ettem én fehér kenyeret soha...* Pedig hát, nézze csak, felirom ide, az újság szélére, hogy mi mindent kaptam akkoriban. Egy esztendőre 12 mázsa gabonát (ebből négy a rozs, négy az árpa és négy a búza), fél hold kukoricaföldet, ugyanannyi krumpli- és árpaföldet osztottak ki. Volt marhatartásom egy darabra, borjú nélkül, aztán egy anyadisznóra, baromfit tarthattam, amennyit akartam és kaptam még 48 pengő fertálypénzt. Dehát ez nem volt elég... Kellett a pénz de-

sollyal. A szíve mosolyog. Emlékezik a régi időkre. A karácsonyokra, amelyek feketék voltak mind, akár a bánat. A szegény emberek karácsonyáról beszél. A nép karácsonyáról. Nem tudja talán, hogy volt szükségkonyha, ingyenleves a városokban, de tudja jól, hogy ő, cseléd korában sose evett fehér kenyeret. Sose állt azelőtt fenyőfa az asztalán és ajándékot se tudtak venni karácsonyra. Pedig ez a legszebb öröm.

— Mihály fiam szeretett volna egyszer egy kis szekeret. Mondta: *»Édesapám, hozzon a Jézuska nekem egy szekeret, csak egy pici szekeret«.* Én csak hallgattam. *»Legyen rajta kényelmes, bőrülés s előtte meg legyen két pej kanca! Ilyen szekeret akarok, édesapám!«* Nem hozott neki a Jézuska. Dehogy hozott. Senkinek se hozott semmit, csak 1944-ben. Aztán felosztották a földet, ezt a pusztát és én nem béresként dolgoztam azóta. A sajátomon vagyok. A fiam, a legidősebb, a Mihály pedig, az most olyan szekéren jár, amilyet régen nem hozott neki a Jézuska. Két pej van elébefogva. Felvágják a fejüket s úgy szedik a lábukat, hogy csoda. Így jár ő... Mert ő a Micsurin elnöke.

— ***Így volt*** — bólogat rá a felesége csendesen a pricscsen. — Így volt? — nyitja tágra a szemét a tizenhat esztendős István. Milyen különös! Milyen más az idei karácsony. Mennyire más. Tele van a szíve s ha beszélni [illegible]

Győri Depó 1957 DEC 22

MAGYAR NEMZET

Hetven művész kiállítása az Ernst Múzeumban

Szombaton az újjáépített Ernst Múzeumban hetven művész alkotásaiból kiállítás nyílt.

A kiállítók között vannak a Csók István Alkotóközösség tagjai: *Szőnyi István, Elekfy Jenő, Vass Elemér, Salter Erick, Breznai József, Konok Tamás, Iván Szilárd, Czobel Béla* festőművészek, *Varga Nándor, Molnár C. Pál, Barta László* grafikusok, valamint *Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Ferenczy Béni, Somogyi József, Antal Károly, Tarr István, Győri Dezső* szobrászművészek.

Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria igazgatója megnyitójában ismertette a kiállítás anyagát, amelyben tájképek, figurális képek, akvarellek, csendéletek és szobrok szerepelnek.

KISFILMJEIBŐL
(FILMBURLESZKEK)

○

December 19-től 24-ig
csak a 6 és 8 órai
előadásainkon :

KÉK ANGYAL

Győri Dezső

MDK

Danubius kutat

helyreállitás után az Engels téren helyezik e

Győri Dezső tervei alapján reonstruálják.

Esti Hirlap 1957 febr 27 48 sz. 2 old.

M.D.K.

Györi Dezső kerámikus

herendi szobra :

Szent Ferenc — —

É.M. Árjegyzék. Herendi porcelán szobrok és domborművek. Bp. 1959. 26. old.

MDK

Győri Dezső festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 34 l.

M. D. K

GYŐRI DEZSŐ szobrász

Scarlatti, Gluck szobra az Opera párkányára

Gárdonyi Jenő: Megfiatalodik a 80 éves Operaház
Magyar Nemzet 1961. aug. 18. 4. l

Győri Dezső

MDK

Danubius -kut./Engels tér/.

Tervezte Ybl Miklós, a szobrokat mintázta Feszler Leó, felnagyitotta és faragta Erestyánszky Béla. 1880-83.

1944é45-ben a Calvin téren megsérült. 1959- re a kut az eredeti mintájára elkészült. a szobrokat Győri Dezső faragta újra.

Repr.: 176. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 101.l.

Győri Dezső: MDK

Gyermekfej c. szobrát

A főváros vásárlásai a Műcsarnokban.
Pesti Hirlap. 1942. nov. 4.

MDK

Györi Dezsö, szobrász

reliefjét mennyezetre a város felöli főhomlokzatra beillesztik, témája a vasuttal függ össze.

Szabad Művészet. 1953. 144.l. /Az uj székesfehérvári pályaudvar./

Győri Dezső a háborúban megrongálódott Kálvin téri Danubius-kút egyik női alakját mintázza fénykép után. (3.)

(MTI foto: Tormai Andor felvételei)

Győri Dezső

Művelt Nép 1918 jul. 1.

vitak kibontakozására is kevés lesz. A te*tekkel* még rosszabbul állunk, hiszen utóbbi négy hónapban nem fogytak, inkál szaporodtak a tennivalók. Pedig 1956 márci sa óta a forradalomnak olyan fellendülő sz kaszába értünk, amikor *az órákat más idő számítás szerint kell igazítani.*

A hetvenkettő és a százharminchárom na a forradalmak sajátos időmértékére emléke tet. Minket *nem annyira a sietségre, mint határozottságra.*

Jerikó falai. Nehéz örülni az olyan vi tának, amelyben minden jelenlevő egyetér Hát miért vitatkoznak, ha egyetértenek?

Manapság elszaporodtak az ilyen misztiku viták. A jelenlevők — tizen vagy ezren — töretlen egységben kiállnak, mondjuk, egy Bürokratikus Értelmetlenség ellen, bátran é harcosan megbírálják — mégis, szinte az a érzése az embernek, hogy öncélúan vitatkoz nak valamiféle személytelen, névtelen, testet len ellenféllel. Hiszen jelen van az »ügy elő adója« és »főelőadója«, az »illetékes igaz gató« és az »illetékes miniszter«. Nemcsak jelen van, de felszólal és egyetért, nem for málisan, de valóságosan, szívből, becsületes sen egyetért. Aztán a vitatkozók — megcse lekedvén, amit megkövetelt a haza — jó lel kiismerettel hazamennek, a Bürokratikus Ér telmetlenség pedig marad.

Sajnos, ez nem karikatúra. A vitatkozók teli tüdővel fújják a harci kürtöt, imitt-amott már a győzelmi harsonákat is, körbe-körbe járják Jerikó falait — egy-egy kavics legu rul valahol a nagy égzengéstől —, de rendü letlenül állnak a falak. Állnak a falak: az esztergályosnak nem érdeke, hogy túlteljesítse azt a százalékot, amelyet a béralap tervében számára előírtak; a paraszt nem örül-

het az adóhivatal [illegible] kétezer fo-

MDK

Győrfi Dezső

Szent Ferenc, terrakotta

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c. kiáll

Győry Dezső MDK

Sulydobó, repr.

Műcsarnok 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Győry Dezső MDK

Kata, terrakotta

Műcsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Győri Dezső MDK

Sulydobó, gipsz

Mücsarnok 194o A magyar müvészetért c.kiáll.

Győri Dezső Szobrász

Szöveg emeliti részvételét a köztéri alkotásokban.
Müve: Fodor József (portré)

„Uj köztéri alkotásokat kap selgótarján"
(tóth)

Nógrád. 1966. aug. 3.

MDK

Győri Dezső

Tornászleány, br.

Törülköző, br.

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Győri Dezső
kabrán

Kiállít a Műcsarnok őszi tárlatán a Bencsur-társaság tagjaként. Említve kislóny kabra.

Új Magyarság 1942. X. 11.

Győri Dezső

Leányfej c. nobra repr.

Film kinhár Irodalom

1939. II. évf. 5. s.

61. l.

Győry Dezső

Család c. négyalakos szobor csoportját melyet a X. Pongrácz-uti kislakásos telep kertjébe szántak, fenti mintára. A gipsz szobor képe repr.

Halász Kőrép 1941

62. l. kappel 63. l.

K. Lessing 1938. I.

Az Egyetemi Nyomda
tekintetes Igazgatóságának
Budapest

A t. Cím f. évi április
és 27-én kelt négy darab
folyószámlakivonatát felül-
vizsgáltuk s azokat a meg-
történt kiegészítések és he-
lyesbítések után rendben
vőknek találtuk.

Eszerint:

könyvvásárlási szám-
án az Önök javára
mutatkozó egyenleg 7116.58
a nyomdai mun-
ák számláján 2793.20

Győri Dezső

II. c. d. nobrán

l.

Éimisk. 1930

31. l. 35. l.

83. l

Győri Dezső

Nobrasz

A az alábbi szakszervezet munkásmozgalmi mártírjainak emlékműve, falon elhelyezett alumínium féldombormű az alábbi székházban.

Kaesz Gyula: Kereskedelmi és Pénzügyi Dolgozók Szakszervezete székházának átépítése. Építés-Építészet. 1950-6. sz. 375. l. Képpel

BUDAPEST, 1931. december 1.

Belső iroda: Horthy Miklós-út 29. Telefon: 690—01 és 680—99
Külső iroda és csúzda: I., Kelenföld, Budaörsi-út 56—58.
Telefon: 686—15.
Polyószámla a Moktárnál.
Postatakp. sz.: ** 8625.

nyi Gyula urnak,
A Lenke-tér 7.

kox	à 9.4o	P	9.4o
a	à 6.--	P	3.--
gfa	à 1.4o	P	1.4o
la bélyeg		P	o2
Összesen: P --- ---			13.82 ✓

Teljes tisztelettel

SALY ÁRPÁD
SZÉN- ÉS TÜZIFANAGYKERESKEDŐ
Budapest, I., Horthy Miklós-út 29.

BUDAPEST.

M. kir. Központi Illetményhivatal, Budapest (I., Vár, Szenthár

MŰVÉSZETI és TUDOMÁNYOS
CÉLOK TÁMOGATÁSA

1	2	3
		ugdij-
		ulék
		f

Győri Dezső

1930/31 – 1932/33

Ferképzomfoiskèvk

21,27,88.l.

Győri Dezső

IV. é.

szolvánati nak

Ferkèpzomfoiskèvk

1933-34-)46. l

29

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTRÁVA
379 pro 29 szám
Érk.: 1929 év okt. hó 5. n.

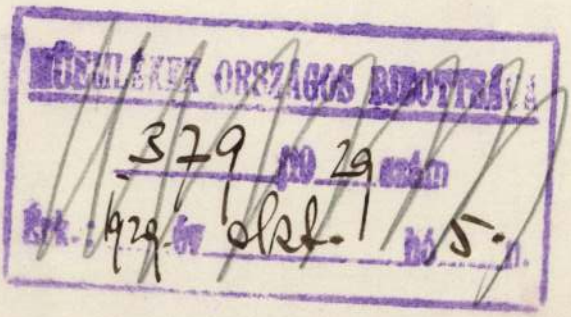

beszerzési kö

elhelyezési

Egyszázötven pengőt, a 12768

pedig kiküldetési költségekr

Budapest, 1929

rendeletéből: Dr. Tihamér La

A hiv

mi

Győri Dezső

Kút terve, repr.

Képzőmiv, Fürst Évk

1936/37

nogy kulturális és a magyar névnek
ivánó ezen lépésünket egy mappa meg-
néltóztassék annál is inkább, mivel
forgalmi értéke többszörösen túl-
unk kért árat.

Nagyrabecsült párfogását előre is
megköszönve, a résztvevő művészek
nevében vagyok kiváló tisztelettel

festőművész.

Győri Dezső.

ösztöndíjas tanársegéd
1938/39.

GYŐRI DEZSŐ VII. é.
Strobl Zsigmond tanár szobrász osztályában.

Ferképzomfoiskèvk
1937/39 - 115, 118
121
136. l.
153, 159

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Győri Dersó

zobraz.

600 P-ös öszton-
dij'a zekestoná-
vostot
1939/40. tanévre

Képrömtocsceti Körlány

1939. I. 15. l.

ntumok
ely fel-
vizsgá-
gondos-
nyokat
s redox
lgezett

GYÖRY DEZSŐ »SZENT ORSOLYA« SZOBRA A FIATALOK KIÁLLITÁSÁN

önösen

Győry Dezső
Bobrás

Kislyság, 1946. dec. 25.
Képes melléklet

tikai tanulmányát is. Néhánynapos newyorki tartózkodás után, amely alatt az Industrial Conference Board statisztikai munkamódszerét tanulmányozta, Washingtonba utazott, ahol ismét hosszabb időt töltött (márc. 7-től jún. 4-ig). Különösen a Bureau of Labour Statistic és a Brookings Institution munkakörébe igyekezett belekapcsolódni, ahol különösen Isador Lubin és David Saposs, illetőleg Lewis Lorwin, Arthur Wubnig és Joseph Pribram professzor urak voltak segítségére. Nagy mértékben támogatta munkásságát az a körülmény, hogy éppen ottlétének ideje alatt folyt le az Egyesült Államok törvényhozásának szociálpolitikai vonatkozásokban gazdag ülésszaka, amit közelről figyelhetett meg, miután Meredith Givens, a Research and Planning Division of the N. R. A. főnökének ajánlása alapján összeköttetést tudott szerezni a kormányzat egyes szakemberei és intézményei felé. Nagyban előmozdították tapasztalatszerzési lehetőségeit Francis Biddle és a nagytekintélyű chicagói egyetemi professzor H. A. Millis, a National Labor Relations Board elnökei is. Utóbbi révén a tanulmányi szempontjaiból érdekes vállalatokkal, ipari érdekeltségekkel és a munkásság hivatott képviselőivel is érintkezésbe tudott lépni. Washingtonból elindulva különösen a kollektív munkaszerződések,

Gyóni Dezső

cikk

Pester Lloyd

1940. jan. 14

Cézanne

(A Hár)

II/4 polc

Győri Dezső

szobrász

Pogány Ö. G.: A

III. M. Képzőmův.

kiáll. klasztikai

anyaga.

Szabad Művészet

1953. 27. l.

Győry Dezső

nobrán

l,

Szabad Művészet

1950.10.372.l

Ki.

Budapest, 1935. évi junius 12-é

A miniszter rendeletéből:

Dr.Kisfaludy Kálmán s.k.

miniszteri tanácsos

A kiadvány hiteléül:

min.iroda s.tiszt

Győry Dezső

Szabad Művészet

1957. 11. 507. l.

A m. kir. vallás- és közokta

ügyszám alatt a keb. számv.

rendeletének másolata:

Költségvetési év: 1928/29. S

tása cim. Rovat: 6. Bélyegil

Utasitom, hog

pest, I. Verpeléti-ut 2.sz./

Visegrádra és vissza tett hi

Győry Dezső

Szabad Művészet

1952. 6. n. 274. l.

Diner: Dénes József

Lionardo da Vinci és a renaissance kialakulása.

Budapest, 1906. Lampel R.

8-r, 246, 2 l, 113 szövegképpel, 16 táblával, eredeti egész vk.

. Művészeti Könyvtár.

I. 5.p.e.

4.—

Győri Dezső
Festő

l.

Szépművészet
1940. 72. l.

Győry Dezső

l.

Szépmüvészet
1943. 34. l.

Győri Dezső

nobrán

l.

Szépmüvèszet

1943.94. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Györy Dezső

nobrán

l.

Szépm. Múz. Erk.

IX. 276 l.

tölebnör

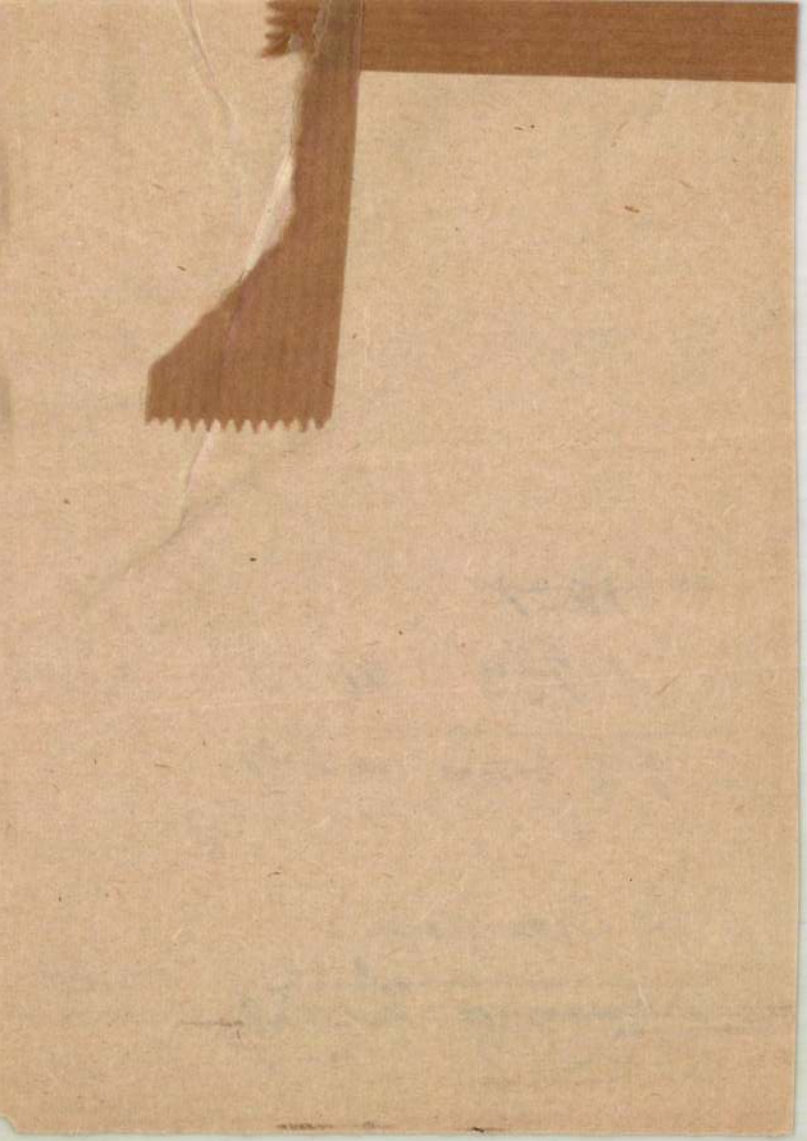

Győry Dezső
nobrán

l. Szépm. Muz. Érk
X. 207. l.

Győry Dezső

Családi otthon
az alábbi Telepen

Tér és Forma.
1942. 169. l. 172. l.
(Budapest székesfőváros
szociális építkezései. A
Tomcsányi- és Pongrác-
úti kislakásos telep,
képpel.)

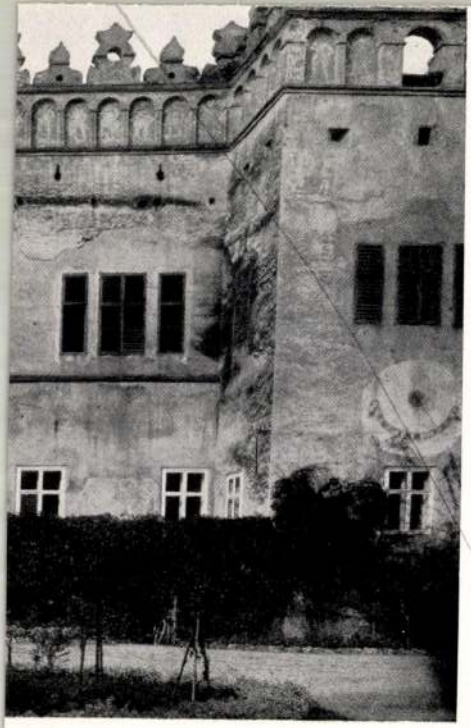

RTLAU). XVII. JH.
IPS. XVII. JH.

Győry Dezső szobrász, sz.1908.

Pusztán nőtt fel, már gyermekkorában fába faragott, környezetét örökitette meg. Fafaragó szakiskolát, Ipar- és Képzm.Főiskolát végzett. Állami ösztöndijjal egy évet töltött Rómában. 1932 óta állandó kiállitó müvész. A fővárosban és vidéki városokban több szobra áll közterekben. Sport-szobrával dijat nyert a helsinki-i Olimpiászon és kitüntető oklevelet kapott. Jelenleg a székesfehérvári pályaudvar egyik dombormüvét készíti. Az ÁMTI [illegible] „Ifjú mérnökök" c. életnagyságú kompozíciója.

Uj M.Képzm.III.,
1953. 83.1. és kép

IÜ. 1954. 125.l.
és kép

~~Gombos Lili~~

~~[illegible]~~

1932 Hősi halott [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Műcs. kiáll, 1912 tól

Pipics 113. l. 2

Györy Dezső

Tornár, nő " Sport [illegible]
" alum. Vipsztad.

Vápalmi 1957 okt 27 Vippel

Bp. Mátyás

208–227

Képe 220, 221

Győry dezső

nekrológ

vod

Bojár Iván:

Győry dezső: Tor-
nászno (terrakotta).

Magyarok

1945. 4. 3

Gellérthegy VII. 26.

Győri Dezső

Hobrás Bpest.

egy évre a római
Collegium Hungaricum-
ba utaltatott

Budapesti Hirlap

1935. júl. 14.

STORER VIKTOR

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34. SZÁM (KLOTILD-PALOTA)

Alapittatott: 1824. M. kir. postatakarékpénztári csekkszámla 24582. Telefon: Aut. 86-2-62.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

Szöndi u 98

Bpest

~~Horthy Viktor ut 104~~

Győry Dezső

Magyar Képzőm

Kiállítás. 42 c.

1915

Krúdy u. 4
141-534

8 óra

Lehel u. 14
1943-bac

1908 jan. 6. Török szt. miklós

1935/39 Róma
Miáll

4 évig fasiobrázatot tsfvári
Ap. Tőrt 23-7 27-30
Simai Mátrai tsfiskoló Gyula

Kápr. 1930-35 Kfrog

1939 kultusz Ivette „Kata" (kassán)

1940 { Bp.-t ábr.-mův. fa és linometr. pály. 3. díj
Velencei Biennale

1941 Fő pály Pongr. uti telep. Család" „Kony, kö
I. díj, 1 bizás, ott áll

1942 Sport csarn. pály. „Sulydobó" kultusz Ivette gips
főbej. felett. frir Sporttört. Jutal
kö diszkút – I. díj, kivitel
(lapdáró nő)

a vasút szerepe az ora gyrt elettben

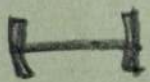

1953: tsfvári p.m. relief fek. kö
1956 csornai gimn. felett felál Sulydobó kö
1957: Tornásznő Népstadion
(alum.)

Kossuth-felesége [illegible] Jerusalem 39

Györgyi Géza

Művészet 1904

209 417

Györy Dezső
Súlydobó, gipsz

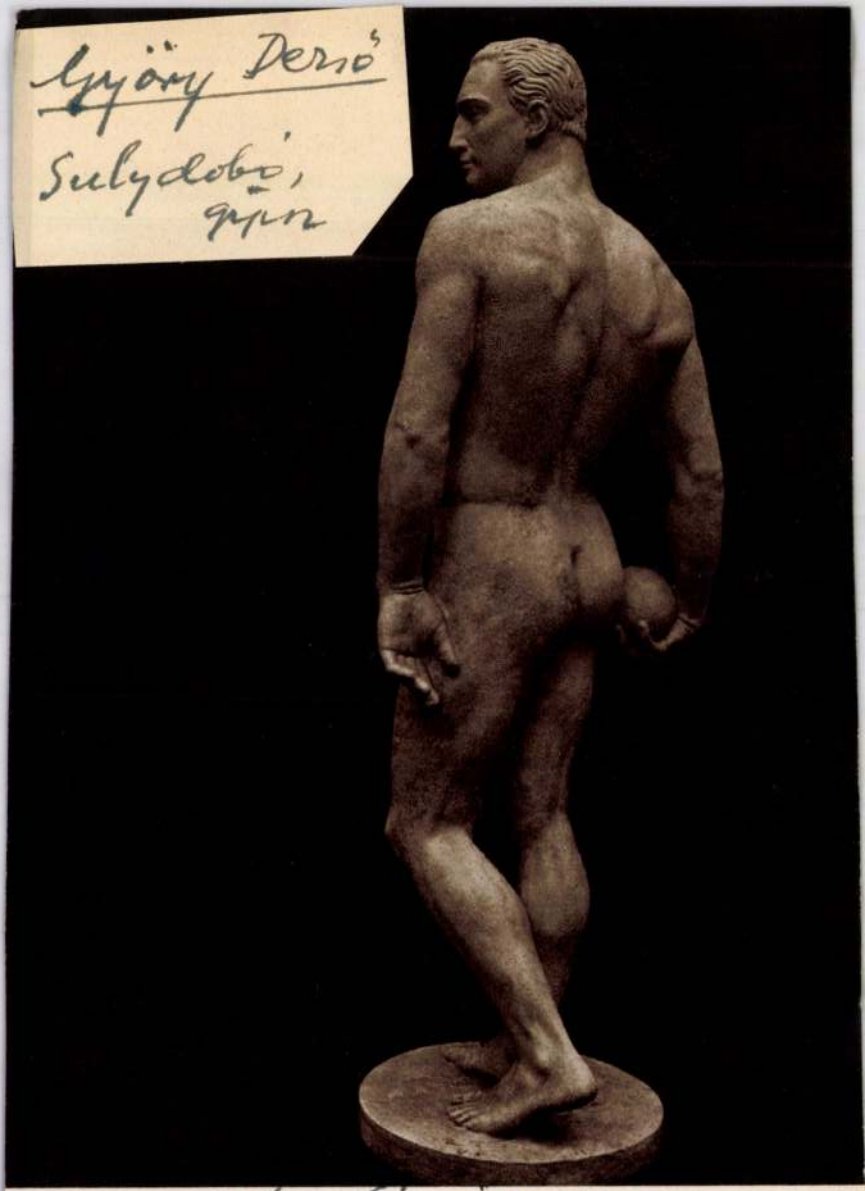

XXIX. tábla. VKM. Sportdíjkiáll. 1940 27. szám.

XXX. tábla. 71. szám.

GYÖRY DEZSÖ : tit Orsolya, fa szobor (1943)

84. Leányfej. - Szobor, terr.,mag.: 33 cm. Jelz.h.b, "Győry D. 1939".

85. Magyar anya. - Szobor, terr., mag.:37.5 cm. Jelz.l.h. "Győry D. 939".

86. Szent Ferenc. - Szobor, ~~terr.~~ vörtefa ,mag.:77.5 cm. Jelz.b.a talapz.tetején"Győry D/1940".

Bivalyok, graf

Kopp 1939/40. Wien II

Győri Dezső

705.

703

1943 Nagyvárad Fráter Kovács
3 m. gránit I. díj
megbírás (bádorú
(eki gránit szobor)

[illegible] szkoszkár 4 db 4 m.
fafigure
szatmárném. ref. koll. martis
mul. mű pály. jut.
sztandre régi ráctegl előtti
Térre szobor

---

45 után 1672 Ott. pály résztvett
48 Petőfi (cent.) 2 szobor
életnagy mell.
Magládnak
Karcag fém

Az Magrájit Tarv. Kat.
AMTI székhár pályázat
Vigadó Tér
„Az ifjú mérnök" I. díj
1950 3½ m. kőcsop.

[illegible]
— — — — — Női Torna
díj

1957 Helsinki-i olimpia Népművi
„Ritmikus Torna" mint pály
női kompos I. díj Ithon
Helsinki ben
oklevél

1/.

1 hivás Nápsütnek felvor
útján [illegible] pály
„Tornáz" 3 fiz. B. kompoz. I. díj
nő 1952. áll. fel

„9 éves Lányka" fiz. Fő ísk
1955

Földe fa [illegible] „Lapdáró lány"
áll. [illegible]
1954 Helsinki olip ie [illegible]

fa „Ásó lány". Földes. [illegible]

Ypsa [illegible] 1 évig tanár

Úttörő [illegible] Csillebérc fő.
1948 pály. „Úttörő" 3 m. téren
mikő

1956-58 kálvin-tári
[illegible]
3 nő [illegible] kő
Poseidon és 2 [illegible]

~~Tóv képi-ban~~

trefm: Mur-ban:

Nói fej { terrac
Anya {

Gyöngyössy

márc.13. Nagykállóban, halá

1901. a bpesti Mintarajziskolában, Loránfi

berlini Pariser Damen Kunstacademie-ben Ü

évig Telcs Ede mellett dolgozott.

Göry Dezsö

70 művén kiáll. Erdő 1957 dec

Tornácsláng
Törülköjö / 62

~~Gulesch Máriton~~

Budapest.

A dél felől fölvett látkép
látjuk Buda városát és várát, m
ső épület a régi sóház. A Dunán
ki, az utat pedig járó-kelők él

balra: BUDA
a Dunáról föl felé te
jobbra: OFEN
Donauaufwärts

D.Fehér Zs.: A VI.M.Képzm.Kiállitás né-

hány szobra. SZABAD MÜVÉSZET. 1956,1-2.s

[illegible] László, 26.l.
Grandtner Jenő, 28.l.
Győry Dezső, 27.l.
Illés Gyula, 30.l.
[illegible]
Kerényi Jenő, 25.l. Képpel
Kisfaludi Strobl, 28.l.
Kis Kovács Gyula, 28.l.
Kiss István, 28.l.
Kovács Ferenc, 26, 30.l.Képpel
N.Kovács Mária, 26.l.
Kucs Béla, 26, 27.l.
Marton László, 28, 30.l.képpel
Matei Aurél, 29.l.
Mészáros Dezső, 28, 30.l.képpel
Mikus Sándor, 29.l.
Pátzay Pál, 28.l.
Petri Lajos, 29, 30.l.képpel
Somogyi Árpád, 27, 30.l.képpel
Vigh Tamás, 28.l. képpel

./.

Győri Dezső

Leányfej c. nobra repr.

Film kinhár Irodalom

1939. II. évf. 5. s.
61. l.

A Nemzeti Újság vas. mell 1936. aug. 9.

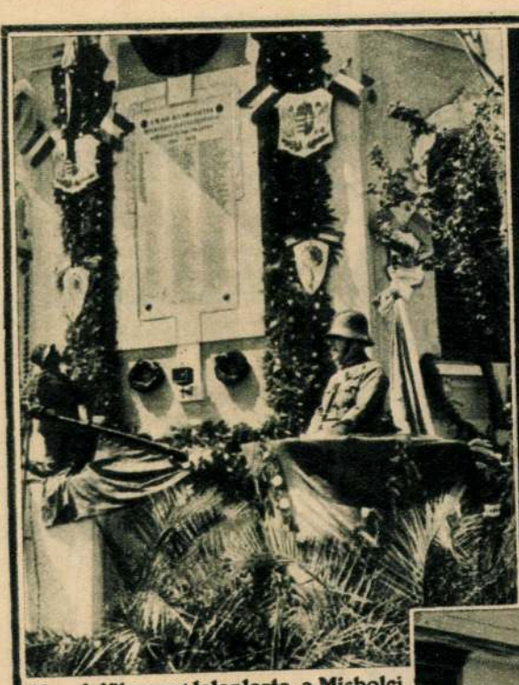

József főherceg leleplezte a Miskolci ünnepi héten a MÁV hősi halottak emléktábláját

Ezrekre menő közönség előtt adta elő a miskolci Szent Cecilia-Énekkar a Teremtés Oratóriumát

Győri Dezső: Siremlék

Uzdóczi Zadravecz István püspök és dr. Czapik Gyula prelátuskanonok vezetésével idén is megtartották a máriaczelli zarándoklatot. A kép előterében a nagysikert aratott Budai Ferences leányénekkar, Schleicher Frigyes karnaggyal

A keszthelyi nyári egyetemen több mint 200 német, olasz és lengyel hallgató vesz részt

kereseszeghi Kerese Tibor m. kir. főhadnagy, fényes külsőségek között vezette oltárhoz Firenzében a még latin eredetű gróf Dolfin leányát, Bianca Máriát

A mosoly olimpiásza

HÁRY JÁNOS olimpiai levele

... A százméteres sikfutásnál bukósisakban és szélvédőszemüveggel kellett startolnom ...

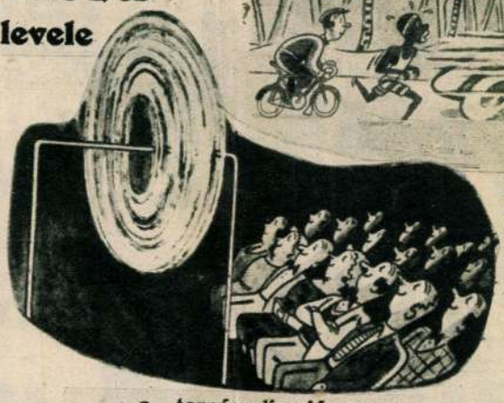

... a tornásznolimpiászon a „ventilátor" számommal értem el osztatlan közönségsikert a tulfütött arénában ...

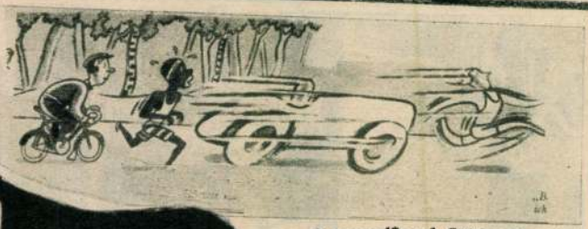

... a marathoni futásnál minden versenyzőt egy kerékpáros kisért. Engem egy versenyautó ...

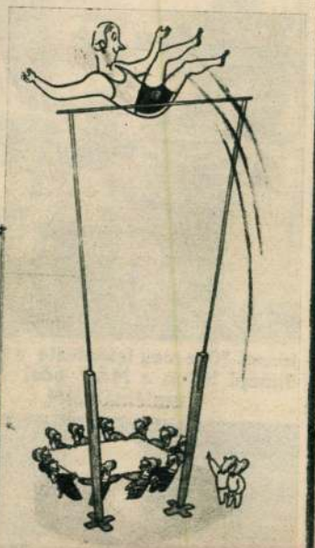

... olyan magasat ugrottam, hogy a berlini tüzoltóknak kellett kivonulniok mentőponyvával ...

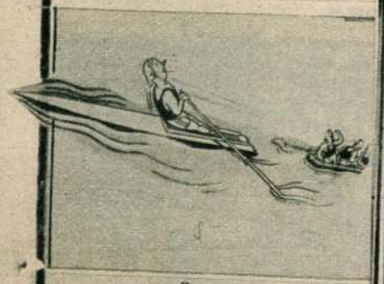

... az evezősversenyen a saját evezőstársaimat is megelőztem öt méterrel ...

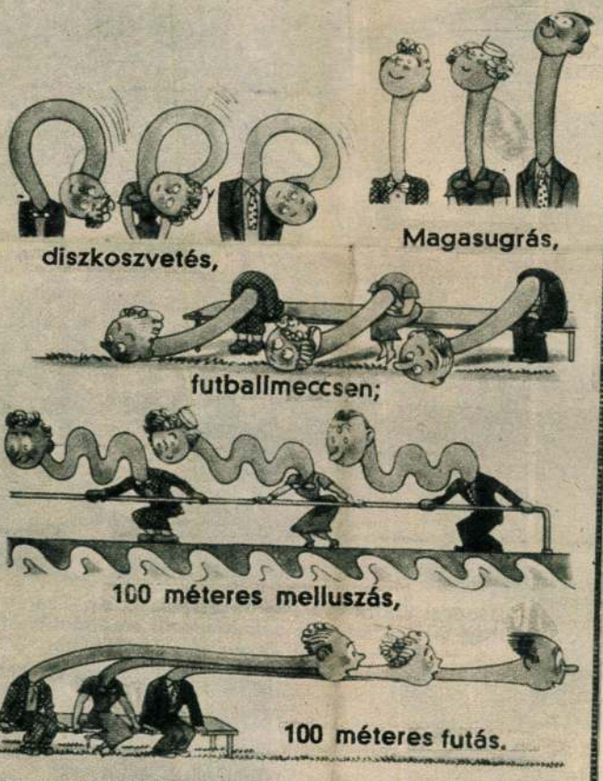

OLIMPIAI REMÉNYSÉG

— Ne zavarjuk, látjátok most tanulja viselni a babérkoszorut ...

MODERN KISLAKÁS BERLINBEN

— Owenst nem hivhatjuk meg a lakásfelavatásra.
— Miért?
— Mert 2 méter magas.

A NÉZŐK OLIMPIÁSZA

Igy készül egy bajnok a marathoni futásra

KEDVES KÉRDÉS

— Mondja, jól tud usznl?
— Nem értem miért kérdezi ezt a boxmérkőzés birájától?
— A mérkőzést a tengerparti teraszon rendezzük.

GYÖRY DEZSŐ :

98. Magyar anya. - Szobor, terr. Mag.: 37.5 cm. Jelz. l.h.: "Győry D. 939".

Székesfov. Képt. jub. kiall

1944.

Győry Dezső

Olajf.; v. 90x64 cm.Jelz.a j.s.: "Glatz 1907".

93. A csizmadiánál. - Olajf., v. 90 x 110.5 cm. Jelz.a.j.s.: "Glatz 1916".

GULÁCSY LAJOS / 1882 - 1932 / :

94. Dante találkozása Beatrice-vel. - Olajf., 100 x 70.5 cm. Jelz. a.j.s.: "Gulácsy".

95. Özvegy. - Olajf., v. 44 x 54 cm. Jelz. a.j.s.: "Gulácsy".

96. A bolond. - Olajf., v. 21.7 x 41.5 cm. Jelz.l.j.: "Gulácsy,Róma";l.b.:"Gulácsy Róma".

Győry Dezső

KMTárs 1940. Agyernek

Kata, terracotta

...etti
...ÁNYU IRÓGÉPEK
...agos vezérképviselete:
...LMOS ÉS TÁRSA
...3-43 és 16-3-48

Budapest, 1935.szeptember 23.
VI., Andrássy-út 40.

...gos Bizottságának

B u d a p e s t.

...rbecsü figyelmét felhivni az általunk
...épviselt világhirü o l a s z gyárt-
N D A R D 45 billentyüs p r e c i-
szerkezeténél és rendkivül nagy tel-
...ösen állami és közhivatalokban nap-

...isztelettel átszármaztatjuk a szóban
..., mely nagy általánosságban feltün-

Győri Dezső

Hobán

Roman Coll.
Hungaricum
állami ösztö-
dijas

Győri Dezső (1908. Törökszentmiklós, róm. kat.), szobrász. Budapesten (Kisfaludi Stróbl professzor), szoborkompozíciókat (Progetti per statua, Studio per scultura di legno) és egy nagy portrét rajzolt.

Ösztöndíj 1935/36

24. P.

illetve legalább három hónapig ott dolgozó változó belső tagjai, kik az ösztöndíjasokkal egy sorba vehetők, a következők voltak:

Dr. Iványi-Grünwald Béla (1902, Nagybánya, Szatmár m., róm. kat.), orsz. allevéltárnok, egyetemi magántanár, három és félhónapon át a XIX. századi egyetemes történetre vonatkozólag végzett kutatásokat a bécsi közkönyvtárak anyagában.

Dr. Mezősi Károly (1907, Földeák, Csanád m., róm. kat.), állami tanítóképző-intézeti helyettes tanár (Erdélyi László professzor), változó belső tag, augusztustól decemberig terjedő, összesen öthónapos bécsi tartózkodása alatt folytatta régebben megkezdett anyaggyüjtését a töröktől visszafoglalt területek kamarai igazgatására, gazdasági, népességi, nemzetiségi viszonyaira vonatkozólag. Témájához a legértékesebb anyagot a bécsi udvari kamarai levéltárban találta, ahol a vonatkozó évek anyagtömegét egészen 1715-ig vizsgálta át. Munkájához felhasználta a magyarországi vonatkozású összeírásokat is. Kiegészítő anyaggyüjtést végzett a bécsi állami levéltárban, a hadilevéltárban és a nemzeti könyvtár kéziratgyüjteményében s az oklevélanyag mellett átvizsgálta a korabeli térképgyüjteményeket is. Kutatásai eredményét „A neo-acquisitio kora" című nagyobb tanulmányában teszi közzé.

Győri Dezső

Kobrák

Műcs. kiáll. 1934 tól

Pipics 113. C.

Kabold, vár

///

Györy Dezső

zsobrán

igen gyenge

Résztvett a bpesti
Madách-szobor első
pályázatán 1938 febr.

Győry Dersö

Vkminkiáll. 1943

Leánykafej, serrahotta

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszermében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Képzőm. tárlat. Kiáll. 1937

228.	Győri Dezső	Női mellszobor, gipsz	Stróbl Zs.
229.	Győri Dezső	Női fej, gipsz	Stróbl Zs.
230.	Győri Dezső	Fiúakt, gipsz	Stróbl Zs.
231.	Győri Dezső	Anya gyermekkel, sír-emlék, gipsz	Stróbl Zs.
232.	Győri Dezső	Kút terve I-II.	dr. Lechner J.
233.	Győri Dezső	~~Kút tervezet~~ *	dr. Lechner J.
234.	Győri Dezső	Anya gyermekkel, gipsz	Stróbl Zs.

Győri Dezső "

Nogy

Európa. R.T.

Budapest. V. k.

Rothermere utca 12 III. 2.

Győry Dezső

nobrász

Szent Ferenc, terrakotta

Művészeti hetek 102. l.

Kolozsvár 1942.

Győry Dezső szobrász

Bajza-utca 23. Műcsarnok

1934. téli kiáll. 149
1934. nemz. képzm. kiáll. 115.

Fa, méretei 44 : 29·5 cm. — 1880 : IV. 2-iki jegyzék 52. *Ramboux J. A.:* 360, pag. 61. Eine Tafel mit dem heil. Einsiedler Antonius und zwei anderen knieenden Mönchen.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok az Orsz. Képtban:

1873 : 5. *Alte it. Schule:* Buchdeckel der Rechnungen von Siena. Der heilige Antonius Abbas sitzend und zwei knieende Dominikaner. MCCCC. — 1876, 1878, 1879 : III. 109. *Olasz iskola:* Sienai számadások könyvfedele. Sz. Antal apát ülve és két térdeplő dominikánus. MCCCC. — 1881 : 3. *Siena* 1404 : Könyvfedél a sienai község számadásairól. Remete szent Antal trónon, mellette jobbról-balról egy-egy barát térdel. — 1888 : I. 5. *Sienai festő* 1404 : A sienai községi számadások 1404 második félévi kötetének táblája remete szt. Antalnak és két imádkozó domonkosnak képeivel és hét czímerpajzszsal diszítve. — 1896, 1897 : I. 5. *Sienai festő* 1404-ből : Könyvtábla. — 1897 : I. 5. *Sieneser Maler* aus dem Jahre 1404 : Buchdeckel mit dem heil. Antonius. — 1898 : I. 5. *École siennoise* 1404 : Couvercle de livre. — 1901, 1904 : I. 5. *Sienai festő* 1404-ből : Könyvtábla.

Győry Dezső

festőművész

A Műcsarnok 1943. évi tavaszi kiállításán elnyerte az alábbi egyesület Zala-érmét

Új Magyarság

1943. ápr. 13.

(Kiadták a Képzőművészek Egyesületének díjait.)

tovább
" "

Győri Dezső
szobrán
~~Dengan [illegible]~~
~~szobrán~~ VI. é
~~Fenyves Edit~~
~~festő~~ III. é
Győri Dezső
szobrán IV. évi
a főváros öntöndij
pályázatán dicsérő
elismerést kaptak

Képzőm. Försk. Évk
1933-34. 29. l.

		Kikiáltási ár pengőben
2519.	GYERTYATARTÓ. Aranyozott bronz, sárkány alakban. Egy pár	10.—
2520.	ÁLLÓ ÓRA. Aranyozott bronz, klasszikus pásztoralakokkal. Empire stílus. XIX. század . .	50.—
2521.	DISZKARD. Aranyozott bronzmarkolattal, bársonnyal bevont hüvelyén díszes bronzveret	15.—
2522.	A KLAPKA-KOMÁROMY-FÉLE SZILÉZIÁBAN SZERVEZETT MAGYAR FELKELÉS SZÁMÁRA KOSSUTH LAJOS ALÁÍRÁSÁVAL 1866. JUL. 1.-ÉN KIBOCSÁTANI SZÁNDÉKOZOTT, DE SOHA FORGALOMBA NEM KERÜLT KINCSTÁRI JEGYEK KLISÉI. — 4 drb. és pedig 2 elő- és hátlap és 10 garasos és az 1 forintos két oldalú. Hozzá a Klapka-légió vezérkarának csoportképéről készült autipikus-klisé	250.—

Győri Dezső

VII éves szobranthallgató

dr. Farkas Zoltán
egyik (díjat megnyerte
főiskolai)
1938/39-ben.

Ferkèpzőmfoiskèvk 121. l.
1937/39

TELEFON: 58

Győri Dezső

VI. évés

1937/38.

Ferencz István nobrá-
nati díj 110 P

Ferképzőmfőiskévk

1937/39

115. l.

Győri Dezső

A Műcsarnok Horthy Miklós jubileumi kiállításán megkapta a kitüntető elismerést Női akttanulmány c. képére.

Uj Magyarság
1940. jan. 14.

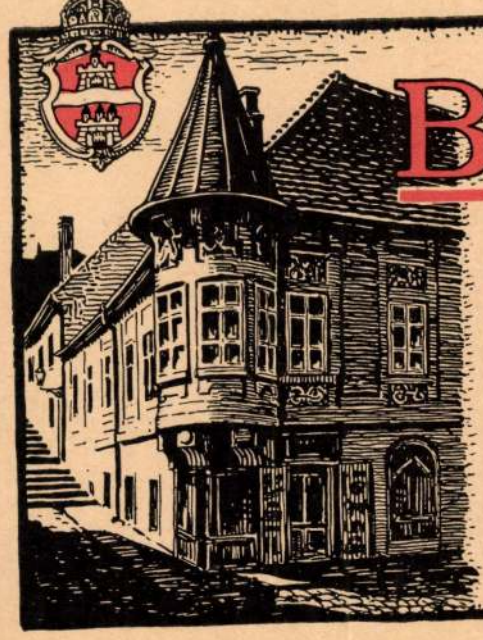

A RÉGI BUDAPEST

ALT-BUDAPEST
L'ANCIEN BUDAPEST
THE OLD BUDAPEST

III. SOROZAT
FOLGE
SERIE
SERIES

Kiadja a Műemlékek Országos Bizottsága. — Herausgegeben von der Landeskommission der Baudenkmäler. — Edition de la Commission des monuments historiques. — Edition of the Commission of artistic monuments.

Hornyánszky V. R.-T., Budapest.

Augusztus 2-tól a kenyérfejadag ismét a régi

Lossonczy István közellátásügyi miniszter bemutatkozó beszédében hangsúlyozta, hogy az új gazdasági év kezdetén *a készletek szigorú számbavétele* után kerül sor *a közellátás megjavitására* és egyik legfőbb feladatául azt jelölte meg, hogy a készletgazdálkodást a lehetőséghez mérten kiépítse és megvalósítsa. Ez a program annyit jelent, hogy *a lehető legmódszeresebb elökészités után osztják be a készleteket*, mindvégig azzal a céllal, hogy azok

az egész esztendőre elegendők legyenek.

Ebbe az egységes közellátási rendszerbe és elgondolásba még nem lehetett beilleszteni azt a tényt, hogy az abnormális időjárás miatt *az aratás megkésett*, hogy az elmult évek sorozatosan rossz termése és a sujtó hatású elemi csapások következtében, a régi készleteknek végére jártunk. *A kormány ezért kénytelen volt a kenyérfejadagokat átmenetileg csökkenteni.* A magyar fogyasztók tömegei megértették a helyzetet és

fegyelmezetten, zúgolódás nélkül vették tudomásul az intézkedést.

Mindenki tudta, hogy ezt a csökkentést, amely a legfontosabb mezőgazdasági munkálatok idejére esett, csak mint átmeneti zökkenőt kell tekinteni.

★

A magyar fogyasztóknak adott ígéretét a kormány beváltotta: *auguszus 2-től visszaállitják a régi,*

húsz dekás kenyéradagot.

Az átmeneti jellegű korlátozás megszűnik. A felségesen fekete magyar föld áldott termőereje, a mezőgazdasági munkás és a magyar gazda éjt-napot egybetevő, fáradhatatlan szorgalma tette lehetővé, hogy a kenyérfejadag ismét a régi legyen. A magyar gazdák megértették, hogy milyen országos érdekek fűződnek a közellátás zavartalanságához és

az aratás után példátlan buzgalommal és egységességgel ajánlották fel az új gabonatermést.

Ezzel biztositották minden magyar testvérüknek a nagyobb darab kenyeret.

A magyar kormány azonban nemcsak ígéretének beváltására törekedett, hanem mélységes szociális gondoskodással, a rendkívüli viszonyok ellenére is azon volt, hogy a legfontosabb népélelmezési cikknek, a kenyérnek az árát leszállítsa.

A kenyér árának négyfilléres csökkentése

azt bizonyitja, hogy a legkomolyabb felelősségérzettel őrködnek a nép széles rétegeinek ellátásán. A fejadagok csökkentése áldozatot követelt a fogyasztóközönség részéről, a kenyér árának leszállítása áldozatot jelent a kormánynak, amely gondoskodik arról, hogy az árcsökkentés következtében kieső milliókat előteremtse.

✶

A magyar fogyasztó megérdemli a dicséretet, mert a hathetes korlátozás ideje alatt példás magatartást tanusitott. Említésre méltó módon bizonyitotta be, hogy

kialakulóban van a magasabbrendű közellátási erkölcs, amelyre elengedhetetlen szükség van

és aminek hatását minden vonalon érezni kell. A kormányrendelkezések meggyőzik a fogyasztókat arról, hogy

fölösleges áldozatokat nem kivánnak tőlük,

de a belső front biztonságának megteremtése érdekében a kormánynak szüksége van rá, erőteljes kézzel nyúl az egyes problémákhoz. Ez a helyzet világos és minden magyar ember számára a készletgazdálkodás zavartalan rendjének biztonságát jelenti.

Macska, seal, mókus, pézsma, sakál, hörcsög, róka és
perzsabundát
OLCSÓN VEHET SZEMERE SZUCSNÉL, ERZSÉBET-KRT 26. MÁSODIK EMELETEN.

A japán csapatok megkezdték előrenyomulásukat Uj Guineában

London, július 28.

A szövetséges főhadiszállásra érkezett jelentés szerint a pápuai szigeteken partraszállt japán csapatok megkezdték Uj Guineában az előnyomulást Port Moresby irányában. A Buna és Port Moresby között fekvő útvonalon az ausztráliai és japán csapatok már meg is ütköztek.

Kállay Miklós miniszterelnök ma délben az új városházán nagy érdeklődéssel várt beszédet mond

A felsőház megkezdte a milliárdos mezőgazdasági javaslat tárgyalását

A felsőház ma megkezdte *a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat* tárgyalását. A képviselőház által elfogadott törvényjavaslaton, mint ismeretes,

a felsőház egyesitett bizottságai módositottak

és a törvényjavaslat ezekkel a módositásokkal került a felsőház plénuma elé. A módositások legnagyobb része inkább a pontosabb meghatározásokra, illetve stiláris változtatásokra szorítkozik. A leglényegesebb módosítás a 11. szakaszhoz pótlóan felvenni javasolt szöveg, amely szerint „az a birtokos, aki *gazdasági munkás- és cselédházat*, a szociális és a közegészségügyi követelményeknek megfelelő módon *épit, vagy átépit*, az e célra fordított, igazolt beruházási *költségeket* a jövedelmi és általános kereseti adó kiszámításánál alapul vett tiszta jövedelméből a beruházás befejezését követő évtől kezdve öt éven belül *adómentesen leirhatja*".

A 28. paragrafusnál azt az aggályt akarják eltüntetni, hogy a gazdaság *a vetőmag szaporitásnál megkaphatja-e a szaporitó felárat.*

A törvényjavaslat felsőházi vitája élénknek igérkezik

Csütörtökre összehivták a Házat

A várható pár napos vita után

a törvényjavaslat a felsőház által elfogadott módosításokkal együtt visszakerül a képviselőházhoz, amelynek ülését csütörtökön délelőtt 10 órára hivták össze.

A képviselőház bizottságai megvitatják a felsőházi módosításokat és a törvényjavaslat a képviselőház pénteki ülésén nyer végleges szövegezést. A parlament munkaanyaga ezzel egyelőre ki is merült és ezen a héten *az országgyülés megkezdi nyári szünetét, amely előreláthatóan augusztus végéig tart.*

A nyári szünet előtti politikai élet legkiemelkedőbb eseménye lesz Kállay Miklós miniszterelnök mai beszéde, amelyet a Vitézi Rend, a Tűzharcosok és nemzetvédelmi keresztesek ma délben az új városháza közgyülési termében tartandó értekezletén mond.

A miniszterelnök beszéde iránt nemcsak politikai körökben tekintenek nagy érdeklődéssel, de az egész magyar közvélemény érdeklődéssel várja kijelentéseit.

Ugyancsak a szünet előtt a Magyar Élet Pártja még egy klubnapot tart, a szünet alatti tevékenység megbeszélésére. A politikai hetet *egy második miniszterelnöki beszéd* zárja le, amelyet *Kállay* Miklós miniszterelnök Debrecenben, a nyári egyetem megnyitási ünnepségén fog elmondani. Ezt a beszédet a rádió közvetiti.

A felsőház mai ülése

A felsőház ülését tiz órakor nyitotta meg gróf *Széchenyi* Bertalan elnök. Kegyelettel emlékezett meg báró *Ragályi Balassa* Ferenc felsőházi tag elhúnytáról és méltatta a közéleti pályafutását. Ugyancsak kegyeletes szavakkal szólt ezután *Szinyei Merse* István belső titkos tanácsos, volt felsőházi tag elhúnytáról.

Áttérve a napirendre, *a felsőház elfogadta a napirenden szereplő két belügyminiszteri, egy külügyminiszteri, egy iparügyi miniszteri és két földmivelésügyi miniszteri jelentést*, majd megkezdte a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Ismeretlen tettes leütötte és kirabolta Meleg Béla főkönyvelőt Havas-utcai lakásán

Az áldozatot, aki eszméletlen állapotban fekszik a Rókus-kórházban, még nem lehetett kihallgatni — A rendőrség nagy erélyel nyomoz a titokzatos „Jancsi" után

Rejtélyes rablógyilkossági kisérlet ügyében nyomoz a főkapitányság bünügyi osztálya. Az éjszaka fedezték fel a titokzatos bűnügyet és

reggel óta talpon vannak a detektívek, hogy kézrekerítsék a tettest, aki a Belvárosban leütött és kirabolt egy főkönyvelőt.

A Duna-part közelében a Havas-utca 2. számú ház félemelet 6. sz. lakásában lakik *Ruprecht* Lothárné, magasrangú katonatiszt özvegye. A lakás egyik szobáját a mult év novemberében kiadta özvegy *Tolnai* Rudolfnénak, egy magántisztviselő özvegyének. A fiatal úriasszony fivérével, Meleg Béla 43 éves főkönyvelővel, aki egy nagy vállalat alkalmazottja, lakik az albérleti, udvarra nyiló lakásban. *Tolnainé* pár héttel ezelőtt Kisorosziba ment nyaralni, fivére bevonult katonai szolgálatra Székesfehérvárra.

Megdöbbentő lelet a zárt ajtón belül

Meleg Béla pár nappal ezelőtt *szabadságra* érkezett és ott is lakott a Havas-utcai lakásban. A mult hét végén háziasszonya, özvegy *Ruprecht* Lothárné leutazott Kisorosziba, hogy Tolnainé meghivásának eleget tegyen és ott tartózkodott egészen hétfő délig. Hétfőn este 10 óra tájban érkezett haza és vacsorát készitett. 11 óra körül, amikor az özvegy asszony bement hálószobájába, a szomszédos helyiségből, ahol az albérlő lakik,

gyanús hörgést hallott.

Különösnek találta a dolgot és arra gondolt, hogy Meleg Béla esetleg rosszul lett és orvosi segítségre van szüksége. Bekopogott a szobába, de nem kapott válasz. Be akart nyitni az ajtón, de

az zárva volt.

Kulcs nem volt a zárban, mire lesietett a házfelügyelőhöz és azt hivta fel, hogy nyissa fel a lezárt ajtót.

11 óra lehetett, amikor a házfelügyelő álkulccsal felnyitotta a lakás ajtaját. Megdöbbentő látvány tárult a belépők felé.

Az ágyban teljesen mezitelenül, egy lepedővel letakarva feküdt Meleg Béla. A fején véres sérülések nyomai, az arcát alvadt vér borította.

az ágyban hatalmas vértócsa volt és a padlón egy véres törülköző hevert. Már az első pillanatokban kétségtelenné vált, hogy *merénylet játszódott le a lakásban.*

Jancsi . . .

Ruprechtné azonnal rendőrt hivott, majd a főkapitányságot is értesitették. Közben a mentők is kiérkeztek a helyszinre.

A mentőorvos megállapította, hogy Meleg Béla fejét több, kemény tárgytól eredő sérülés borítja.

A homlokán, a két halántéka táján, azonkívül *hátul a koponyán találtak sérüléseket, ez volt a legsúlyosabb.* Orvosi vélemény szerint hat órával, vagy talán még előbb történhetett a merénylet. A merénylő *valószinüleg ismerőse lehetett Meleg Bélának* és vele együtt ment fel az esti órákban a lakásába. A rendőri bizottság intézkedésére

az életveszélyes állapotban levő férfit a Rókus-kórházba vitték, de egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét és még nem lehetett kihallgatni.

Amikor a szerencsétlen férfit a mentők hordágyra tették, egy pillanatra magához tért és egy férfi keresztnevét emlegette.

— Jancsi, Jancsi . . . — mondta a merénylet áldozata

és azután ismét elvesztette az eszméletét.

Rablógyikoskisérlet

Ma reggel húsz detektiv ment ki a helyszinre, kihallgatták az összes házbelieket és különösen a házfelügyelőék vallomására voltak kiváncsiak. A házfelügyelő házaspár szerint

szombaton este 8 óra tájban látták utoljára Meleg Bélát.

Lehet, hogy közben eltávozott hazulról, de az sincs kizárva, hogy odahaza pihent és a tettes tegnap a délutáni órákban mehett fel hozzá, azonban a *házbeliek közül senkisem tudott személyleirást adni róla.* Érdekes, hogy közvetlenül a lakás alatt, ahol a gyilkos merénylet lejátszódott, lakik a segédházfelügyelő, de *ő sem hallott semmi gyanus zajt.* A rendőrség feltevése szerint

a merénylő fojtogatta is Meleg Bélát és a gyilkossági kisérlet után magával vitte a főkönyvelő pénzét és értéktárgyait.

A lakásban ugyanis se pénzt, se ékszereket nem találtak, pedig úgy tudják, hogy Meleg Béla jómódú ember és allandóan nagyobb összeg szokott nála lenni és ékszerei is vannak. A rendőrség Kemény Gábor dr. rendőrfőtanácsos irányitásával a legnagyobb erélyel nyomoz, hogy mielőbb kézrekerítsék a rejtélyes belvárosi gyilkos merénylet tettesét.

FORDULJON az **Esti Ujság** **Színházjegyirodájához** VIII., József-körút 5. sz.

HIREK

Nem igaz!

Egyes községekben — különösen Pest vármegyében — ismeretlen egyének azt a nyugtalanító hírt terjesztik, hogy télen már családonként egyetlen sertést sem szabad levágni fogyasztásra. A Közellátási Hivatal nyomatékosan felhívja a gazdák figyelmét arra, hogy ezek a lelkiismeretlenül terjesztett hírek csak arra alkalmasak, hogy az aratási munkálatok kellős közepén a közvéleményben nyugtalanságot keltsenek. Ezek a hírek amennyire valótlanok, annyira kitalált és egyesek részéről terjesztett tudatos rémhírek is. A közellátási kormányzat sem ilyen, sem ehhez hasonló rendelkezés kiadását sem tervezi s a közönség ilyen rémhireknek ne adjon hitelt. A valótlan hír terjesztői hazaárulást követnek el, akiket az illetékes hatóságoknál azonnal fel kell jelenteni.

— **Lossonczy István közellátásügyi miniszter nyitja meg Debrecenben a kísérleti konyhát.** Debrecenben hétfőn délelőtt nyílt meg a kisérleti konyhával kapcsolatos tanfolyam, amelynek ötven hallgatója van. A kísérleti konyha működését vasárnap nyitja meg *Lossonczy* István közellátásügyi miniszter.

— **A Zalavármegyei Közjóléti Szövetkezet közgyűlése.** A Zalavármegyei Közjóléti Szövetkezet, *Brand* Sándor dr. alispán elnökletével, most tartotta második évi rendes közgyűlését. A beszámoló szerint a szövetkezet az elmult évben érdemes, sokgyermekes családok számára 91 családiházat épített és kellő tőkével nem rendelkező sokgyermekes családoknak 114.000 pengő kamatmentes kölcsönt nyujtott. Jelentős és általános volt a szövetkezet állatakciójának keretében a tehénjuttatás. A marhaállomány minőségének megjavítására 112.000 pengőt fordítottak. Ennek az akciónak a révén rengeteg rosszultáplált gyermek jutott mindennapi tejhez. A téli nehéz időkben 18 községben hatvanezer pengőt folyósított a szövetkezet inségmunkákra. Mindezeken kívül gazdasági eszközök, vetőmag beszerzésére, tanulmányi kölcsönökre, a háziipar elterjesztésére, ármentesítő társulatnak céljaira hatalmas összegeket áldozott a szövetkezet, amely kivette a részét a telepítési akcióból is. Az áttelepített családok 309 fővel emelték Baranya lélekszámát. A szövetkezet egy millió pengőt helyezett ki.

— *HÁBORÚS OLASZ KATONADALOK RÓMÁBÓL. Minden háború kitermeli a maga sokszor világhírre is szerttevő katonanótáit és indulóit. A háborús katonadalok egy része népdalszerűen kint az arcvonalon születik és bejárja a mögöttes országrészeket. Az olasz rádió összegyűjtötte a most dúló háborúban született olasz katonadalokat és az ezekből összeállított tarka műsort a magyar rádió július 29-én szerdán este 18 órakor mutatja be hallgatóinak, Budapest I. műsorán.*

— **Halálozás.** Pusztarádóczi *Dezső* Pál egyetemi hallgató, tüzér hadapródőrmester 22 éves korában a keleti harctéren hősi halált halt. Katonai végtisztesség mellett temették el idegen földben. — Kisjeszeni *Jeszenszky* Sándor tényleges szolgálatot teljesítő honvéd kötelességének hűséges teljesítése közben, a keleti harctéren 23 éves korában hősi halált halt. Július 17-én helyezték örök nyugalomra.

CSILLAGOD, — EZ

Irta: Bibó Lajos

Ezuttal megfontoltad a dolgot. Hogy végérvényesen tisztázd a kérdést, leszögezted az alapigazságokat. Először az általános tényt: a nyaralás sokkal bonyolultabb valami, mint aminek a legtöbb ember hiszi. Másodszor megállapitottad: miután soha életedben nem vittél rendszert a munkádba, soha nem tudtál tervszerüen és bölcs beosztással pihenni sem. Harmadszor számoltál mindazzal a nehézséggel, amely testi és lelki ellenállásod következményeképpen akadályozza viszonylagos nyári nyugodalmadat. Az, hogy mindezt tudd és megfogalmazd, nem kíván rendkivüli értelmességet, de a szemléletnek és ismeretnek ezen a szinvonalán jogod van a legeslegutolsó kisérletre.

★

Teljes fölkészültséggel ülsz hát vonatra, hogy elutazz arra az üdülőhelyre, amely igényeidnek sejthetőleg leginkább megfelel. Bámulsz, a vasút micsoda nyugalommal, mennyi hozzáértéssel, milyen előzékenységgel intézi az ügyeket és áll rendelkezésedre abban a tomboló forgalomban és örjöngő tolongásban, amely működése területén viharzik. Sohasem rajongtál a közigazgatásért, sohasem lelkesedtél a közüzemekért, következésképpen nem örülsz a mostani kellemes csalódásnak sem. Mivel gyanakvó és sötét természet vagy, eddigi meggyőződésed rémeit látod a rend, a szakértelem és csodálatos teljesítmény mögött. Három órai út után újabb kellemetlenséget kell megállapitanod. A fülkében, amelyben ülsz, nem visit hasfájós csecsemő; egyetlen súlyos bőrönd nem mutat hajlandóságot arra, hogy lebillenjen a háló tetejéről és a fejedre zuhanjon; a jobbról és balról melletted ülő két idősebb hölgynek eszeágában sincs, hogy szóbaereszkedvén veled, angyalian édes csevegésével félholtra beszéljen; senki nem hágott a lábodra, senki sem kérte kölcsön az ivópoharadat, senki sem nézte ki a kezedből az ujságodat: szóval megbuktál, — csupa csöndes, figyelmes, mértéktartó, kifogástalanul viselkedő ember zötyögteti magát veled a vonattal. Enyhítened kellene tehát embertársaidról alkotott eddigi véleményedet is, de kényelemből és önvédelemből szabályt erősítő kivételnek minősited az egész esetet.

Háromszor kell átszállnod és megúszod ezt is. Bármilyen hihetetlen, ismét ülsz, sőt, élsz: nem tapostak agyon a helyért folytatott szelíd közelharcban. Se kisiklás, se összeütközés, se késés, semmi hiba: szépen megérkeztél nyaralóhelyedre. Utad alatt ezer alkalma volt a véletlennek, hogy megtréfáljon, de balvégzeted ezúttal tökéletesen cserbenhagyott.

Szállodádban maharadzsaként fogadnak. Végre nyomorult kis remény támad szivedben: néhány óra csupán és új környezeted fenevaddá dühít olcsó és tüntető előkelőségével. Keservesen kell tapasztalnod, ujfent tévedtél. A gyengéd figyelemben, amellyel természetesnek tartják jelenlétedet, nincs semmi a sértő kimértségből és idegesitően diszkrét tartózkodásból. A személyzet éppenúgy, akár a vendégsereg, ősi igényjogosultságod félreérthetetlen halk elismerésével szolgálja ki személyedet.

Két nap mulva úgy kell lebírnod magadat, hogy ki ne törj. Egyetlen méltatlankodást, egyetlen panaszt nem hallasz: figyelembe véve a rendkivüli időket, a nehéz helyzetet és azt az ezer egyéb körülményt, amelynek a dolgok könyörtelen törvénye szerint föl kellene támadnia valamennyiétök ellen, — mindenki emberfölötti megértéssel viselkedik és boldogabb most a kevéssel, mint máskor a sokkal. Sőt. Mindenként élvezi a semmit.

★

Igy szenvedsz három hétig. Akkor, érezvén, hogy a téboly már elhelyezkedett a nyakszirteden, kirohansz az állomásra és fölugrasz a legelső vonatra. El innen! Haza! — ordítod forgácsikorgatva magadban. Nyaralni, pihenni, gyógyulni utaztál el nyolcszáz kilométer távolságra, nem pedig pillanatonként csalódni és megfejthetetlen talányokkal viaskodni. Hogyan gyógyulj meg, ha nem mondhatsz lesújtó kritikát a közlekedésről, ellátásról, környezetedről; ha nem dühönghetsz reggeltől estig és nem átkozódhatsz estétől reggelig, hogy ég és föld ellened esküdött és minden azért munkál és történik balul, hogy téged megőrjítsen?

*

Hogy ezúttal egy szerencsétlenül jóindulatú, türelmes, megértő és bölcs ember megbocsájtásával kezelted önmagadat és most ezért kerültél összeütközésbe nyaralásoddal? Lehetséges. Nyugodj meg sorsodban. Az életet nem a te számodra találták ki.

— **Nagyváradon felállítják Martinuzzi Fráter György szobrát.** Nagyvárad városa elhatározta, hogy felállítja Martinuzzi Fráter György szobrát. A kultuszminisztérium támogatásával készülő szobor a Széchenyi-téren, Tisza Kálmán szobrával szemben áll majd. A szobrot Győry Dezső szobrászművész készíti el grafitból.

— **Uj magyar református lelkész Berlinben.** A református egyetemes konvent elnöksége a Berlinben élő magyar reformátusok lelkészévé Högye Mihályt nevezte ki, aki eddig az északfranciaországi magyarok lelki gondozója volt. Ott élte át a nyugati háborút, majd a rábízott magyarok hazatérése után az elmúlt év nyarán ő is hazajött és a Darányi Kálmán diákház előkészítő munkáit végezte.

— **Magántanári képesítés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Varga Ottó intézeti tanárnak, a Ferenc József tudományegyetem matematika és természettudományi karán „Az analizis és algebra geometriai alkalmazásai" cimü tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesitését jóváhagyólag tudomásul vette és őt ebben a minőségében megerősítette.

Kinevezések az állami földmérésnél

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére vitéz Pauer János m. kir. kormányfőtanácsost, a m. kir. Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatal szerződéses alkalmazottját, az állami földmérés mérnöki létszámába műszaki főtanácsossá kinevezte.

— **A franciaországi magyarok hozzátartozóinak figyelmébe.** Kulifay Imre lelkész, a párisi magyar református egyház lelkipásztora, hivatalos látogatásra hazaérkezett. A franciaországi magyarok hozzátartozóit július 31-én, pénteken délután 3—5 óra között fogadja a Magyarok Világszövetsége, V., Géza-utca 4. számú házban lévő helyiségeiben.

— **Csepreghy Ferenc esztergomi házát emléktáblával jelölik meg.** Csepreghy Ferenc, a neves népszínmüíró, annakidején Esztergomban a Deák Ferenc-utca 10. számú házban lévő asztalosmühelyben több mint két éven keresztül, mint asztalosmunkás dolgozott. Ebben az időben egyik vezetője volt az esztergomi katolikus legényegyletnek. Csepreghy Ferenc születésének százéves fordulóját tavasszal ünnepelték meg. Dr. Lepold Antal protonotárius kanonok indítványára elhatározták, hogy Csepreghy munkahelyét emléktáblával jelölik meg azon a házon, amelynek asztalosmühelyében dolgozott.

— **A papíripar és a papírközpont a Budapesti Nemzetközi Vásáron.** A mai gazdasági helyzetben a papírgyártás, igen sok vonatkozásban, fokozott jelentőségre tett szert. A továbbfeldolgozó ipar számos új célra használja fel a papírt, olyan célokra, amelyekre eddig más, jelenleg csak korlátozott mennyiségben rendelkezésre álló nyersanyagot dolgoztak fel. A papír új alkalmazási lehetőségeiről és feldolgozási módszereiről nyujt majd érdekes áttekintő képet a BNV papíripari csoportja, Szent István hetében. Az ipari nyersanyagpótló szerepének ismertetésére a gyárak, nagy és középipari vállalatok kiállítása vállalkozik. Az Iparcsarnok előterébe külön pavillonban a hazai papírgyártás minden változatát és eredményét, a legkülönfélébb használati tárgyakat és a papirhulladékgyüjtés gazdasági hasznát, meggyőző erővel mutatják majd be.

— **Traeger Ernő emlékezése Kovács Sándor evangélikus püspökről.** A dunáninneni evangélikus egyházkerület elhunyt egyházi elnökének, Kovács Sándor püspöknek szülőfaluja, Nagyveleg, kegyeletét a vasárnapi közgyülésen rótta le. Görög Ernő lelkész imája után Traeger Ernő dr., egyházközségi felügyelő mondott költői szépségekben gazdag emlékbeszédet Kovács Sándor püspökről.

— *LELKÉSZMENYASSZONYKÉPZŐ TANFOLYAM ÖRSZENTMIKLÓSON. A Pest megyei Örszentmiklós községben a református társadalom a lelkészi özvegyek számára szeretetházat, a lelkészárváknak gyermekotthont tart fenn, ugyanakkor nők részére szociális missziói, valamint leánynépfőiskolai tanfolyamot. Ez év szeptemberében nyilik meg az uj intézmény, a református „lelkészmenyasszonyképző" tanfolyam, amelyre korra és végzettségre való tekintet nélkül mindazok jelentkezhetnek, akik hivatást éreznek magukban a papnéi szolgálat minél hűségesebb betöltésére. Az egyéves tanfolyamra örömmel látják református tanitók menyasszonyait is. Augusztus 1-ig kell a kérvényeket beküldeni a menyasszonyképző tanfolyam igazgatóságához, Örszentmiklósra.*

— **Az ellenforradalmár iparosok csoportjának mozgalma.** Azok az iparosok, akik 1919-ben tagjai voltak az ellenforradalmár-iparosok csoportjának és fegyveresen küzdöttek a kommün letöréséért, 23 év után gyülésre jöttek össze. A felszólalók feleleventették az átélt kommün borzalmait, majd a résztvevők elhatározták, hogy az összes ipartestületek bevonásával, országos mozgalmat indítanak. A közel négyszázezer, kisipari műhelyekben dolgozó munkás és tanonc felvilágositására törekszenek, hogy megismertessék velük, milyen veszedelmeket rejt a kommün. A gyülés hálairatot küldött Horthy István kormányzóhelyettesnek, aki tevőlegesen vesz részt a bolsevizmust megsemmisitő dicsőséges harcokban.

A Nova Hungaria melléklete a kormányzóhelyettesről

Szófia, júl. 28. (MTI)

A Nova Hungaria cimű folyóirat szerkesztősége olvasóinak többezer példányban könyvecskét küldött szét, amelyben Horthy István tevékenységét és müveit ismerteti. A füzet sok képet tartalmaz, amelyek Horthy István kormányzóhelyettest életének különböző szakaiban, családja körében és közéleti szereplése közben mutatják be. A füzet először Horthy Miklós kormányzóról szól, majd életrajzi adatatokat közöl Horthy Istvánról, megrajzolja lelki képét, ismerteti gyermek- és ifjúkorát s részletesen leirja édesanyjának, a kormányzó hitvesének szerepét. Külön fejezet szól Horthy István kormányzóhelyettes feleségéről. A füzet részletesen ismerteti Horthy Istvánnak mint állampolgárnak, mérnöknek, mint a repülés vezető alakjának, mint sportférfinak, mint a hadsereg tagjának tevékenységét, majd néhány epizódot mond el életéből.

— **Elfogták a szilasbalhási gyilkosság tetteseit.** Réh Netti 77 éves asszonyt július 5-én Szilasbalhás községben megfojtva holtan találták lakásában. A csendőrök nyomozása kiderítette, hogy a gyilkosságot Inotai Sándor és Hadi József szilasbalhási lakosok követték el. Azt is megállapították, hogy Inotai 1937-ben már elkövetett egy gyilkosságot, amikor Settei István szilasbalhási földmívest agyonlőtte. A gyilkosokat elfogták és tettük részleteinek tisztázására a nyomozást folytatják.

— **Beküldött hirek.** A „Hitel" kolozsvárott megjelenő nemzetpolitikai szemle most megjelent júliusi száma Ottlik László, Makkai László, Pajadi-Incze Lajos, Szabó István, Albrecht Dezső és Jakó Zsigmond magasszinvonalú időszerü kérdésekről szóló cikkeit közli. — Az Országjárás új száma Veress Gábor IBUSz vezérigazgató érdekes nyilatkozatát közli idegenforgalmi kilátásainkról és dr. Bányay János főgeológus cikkét a székelyföldi borvízkutatók munkájáról. Számos időszerü fürdőcikk és színes riport élénkiti az uj számot.

Pályázatok altiszti és kisegitő szolgálati állásokra

A pécsi Erzsébet tudományegyetemnél II. altiszti és kisegitő szolgai állások kerülnek betöltésre. Az 1931:III. t.-c. és az 1938:IV. t.-c. értelmében az igazolványosoknak, valamint a hadirokkantaknak, vitézeknek és tüzharcosoknak elsőbbségi igényük van. Pályázati határidő augusztus 18-a. A részletes feltételek a Budapesti Közlöny július havi 162. számában jelentek meg.

A soproni állami Széchenyi István gimnáziumnál kisegitő szolgai állás kerül betöltésre. Az 1931:III. t.-c. és az 1938:IV. t.-c. értelmében az igazolványosoknak, valamint a hadirokkantaknak, vitézeknek és tüzharcosoknak elsőbbségi igényük van. A részletes feltételek a Budapesti Közlöny július havi 152. számában jelentek meg.

Szabolcs vármegyénél díjnoki és irodasegédtiszti állás kerül betöltésre. Az 1931:III. és az 1938:IV. t.-c. értelmében az igazolványosoknak, valamint a hadirokkantaknak, vitézeknek és tüzharcosoknak elsőbbségi igényük van. Pályázati határidő augusztus 8-a. A részletes feltételek a Budapesti Közlöny július havi 162. számában jelentek meg. (MTI)

Bundát OLCSÓN VEHET, PLETELNIK SZUCSNÉL Erzsébet-körút 29., első emelet.

Gyóni Dezső

Szobrász. Semmelweis Ignác portréját készíti a Subotica-i világhírű orvosról szabadtéri szobor-múzeumba

Északmagyarország 1967. máj. 14. 10. l.

MDK

Győry Dezső nobrák

Apa leányával c. aluminium nobrát

Nyíregházán a tbc. gyógyintézet

kertjében állitják fel.

— : Hir

10.l.

NÉPSZABADSÁG, hu. 1963. júl. 23.

Győri Dezső, szobrász!

Kazincbarcikán látható a művész kedves és vidám „borjút terelő fiu" című szobra, amely a Völgy parkban áll. (említve)

Szüts Dénes: A szobrok városa.
Napló (Veszprém), 1978. ápr. 22.

M.D.V

Győri Dezső
szobrász

1962-ben készült a „Kozmografia"
ciminé műve Budapesten a Tudomá-
nyos Akademiau elhelyezve, az „Ősz"
a nagyletényi kastélymuzeumban
felállítva.

N. Penzes Éva: Győri Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap

M.D.V.

Györi Dezső
szobrász

Az Operaházban Scarlatti és Gluck
művei vannak elhelyezve. A „Bányász"
című művet 1964-ben Iszkraszent-
györgyön, az Építész Budapesten van
elhelyezve.

N. Pénzes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január - 14 lap.

M.D.V.

Győri Dezső
szobrász

A „Pásztorfiú borjúval" szimű műve
Kazincbarakán felállítva, az „Apa
és leánya" a nyíregyházi kórház-
ban elhelyezve.

N. Pénzes Éva: Győri Dezső
Művészet, 1968. január - 14 lap.

M.D.K.

Györi Dezső
szobrász

1951-ben készült az „Ifjú mérnökök", Békéscsabán felállítva, a „Ritmikus torma" 1952-ben Budapesten elhelyezve, valamint az „Uttörő" a „Csillebérci Uttörő Sábor au.

N. Pérezes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap.

M.D.Y

Győri Dezső
szobrán

Siheres bemutatkozása után
a „Frater György" szobrára kiírt
pályázat megnyerése hővette.
A második világháborúnk ennek
kivitelezésében megakadéályozta

N. Pérezes Éva: Győri Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap.

Györi Dezső
szobrász

M.D.Y

Első sikeret 1940-ben aratta
a Pongrácz-uti hiszlahásos telepre
kiírt pályázaton aratta „Család"
című kompozíciójával.

N. Pénzes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. januar – 14 lap

Györi Dezső
szobrász

M.D.K.

Egy évi óraszországi tartozkodása
után itthon, Kisfaludi Stróbl Zsig-
mond osztályán tanársegédi el-
foglaltságot vállalt, majd a teljes
önállóság évei hívéthettek

N. Pénzes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. januar – 14 lap

M.D.V.

Györi Dezső
Szobrász

Főiskolai tanulmányai befejezése után 1935-ben római ösztöndíjat kapott. Olasz tartozkodása idején igen hecsegtető ajánlatokkal marasztaltak megtelepedésre.

N. Pénzes Éva: Györi Dezső.
Művészet, 1968. január – 14 lap.

M.D.V.

Gyóni Dezső
rokona

1927-ben az Iparművészeti
Főiskolára került, majd ér-
nek elvégzése után a Képző-
művészeti Főiskolára iratkozott.

V. Péreas Éva: Gyóni Dezső
Művészet, 1968. január - 14 lap.

Győri Dezső
nobrán

M.D.V.

Már hora gyermekkorálom
állatfigurákat faragott ennek
eredményeként 1923-ban a
Székesfehérvári Fafaragó Iskolába
került.

N. Pérezes Éva: Győri Dezső
Művészet, 1965. január - 14 lap

Gyóri Dezső
szobrász

M.D.K

1908-ban jan 6-án született
Törökszentmiklós mellett Tenyő
pusztán. 1914-ben elhaltak szü-
lei, nagyapja nevette.

N. Pérezes Éva: Gyóri Dezső
Művészet, 1968 január - 14 lap

Gjöri Dezső
Szobász

M.D.V.

"Pásztorfiú borjával"
"Álló kislány"
} repro

N. Peizes Éva: Gjöri Dezső
Művészet, 1968. jannár - 14 lap.

M.D.V.

Gyön Dessö
robot

A mester nevéhez fűződik a „Danubius Rex" teljes rekonstrukciója, valamint Savoyai Jenő lovasszobrának restaurálása.

N. Pelikán Éva: Gyön Dessö
Művészet, 1968. január - 14 lap.

M.D.4

Györi Dezső
szobrász

Sok közép és kis méretű plaszlikája van múzeumokban. Portré művészetünk remekei közé sorolhatjuk Györi Dezső barátairól, családjáról mintázott portrékat.

N. Pérez Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap

M.D.Y

Gjön Dezső
szobrász

A művészi rajz és az akvarell az egyek művészeti területe, rendszerint tanulmányt és emlékeztető rajzot készít.

N. Pénzes Éva: Gjön Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap

M.D.Y

Győri Decső
szobrász

1948-ban készült Petőfi Sándor ról
készült műve. Wagner-Muszorgszkij
dombormüvek a budapesti Erkel
szinházban vannak elhelyezve.

N. Perizes Éva: Győri Decső
Művészet, 1968. január - 14 lap

M.D.K.

Györi Dezső
szobrász

A „Vízbelépő", a „Tőrvillhozővel", az „Anya és gyermek" kompozíciója, az „Ásó leány" és az 1952-ben a Helsinkiben az Szellemi Olimpián kiállított „Burogányos lány" hiúfigurái.

N. Perizes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január - 14 lap

M.D.

Györi Dezső
Nobrári

Illyés Géza portréja Budapesten
van elhelyezve, valamint Babits
Antalról való műve is.

N. Pénzes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap.

Győri Dezső
szobrász

M.D.Y

Hild József ről készült műve a győri Éjszaki Technikumban van felállítva.
Fodor József portréja Salgótarjánban van elhelyezve.

N. Pénzes Éva: Győri Dezső
Művészet, 1968. január – 14 lap.

M.D.V.

Györi Dezső
szobász

Az ő nevéhez fűződik a Vigadó
homlokzata középső tengelyének
három figuraja, valamint az 1966-
ban készült szent Flórián szobor.

N. Penzes Éva: Györi Dezső
Művészet, 1968. január - 14 lap

Győri Dezső, szobrán MDK.

Elkészült Kazincbarcika részére tervezett díszkútja.

– Sok új szobrot fejeztek be a magyar képző=
Művészek az év első hónapjaiban

Népszabadság, Bp. 1959. jún. 16. 8 l

MDK

Győri Dezső, [építész?]

A Fővárosi Tervező Intézet igazgatója. Nyilatkozata.

F. G.: Jubilál a Fővárosi Tervező Intézet 5

Népszabadság, Bp. 1969. febr. 1.

MDK

Győri Dezső, [építész]

A Budapesti Városépítési Tervező Intézet igazgatója.

Tájékoztatást adott a várostervezők programjáról.

—: Új lakótelek-központok kispesten, Sashalmon — 300 ágyas reumanonatórium — ..... 4.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 22.

Győry Elek

— **Falusi tehetségek az Erzsébet-téren.** Bálint Jenő fáradhatatlanul folytatja a falun maguktól nevelkedett művészetehetségek felfedezését és bemutatását. Szent Istvánra uj anyaggal egészitette ki erzsébettéri népmüvészeti boltját. Győry Elek ötletes és invenciózus képei függnek benne. Ennek a vadtehetségnek a humor iránt is érzéke van; sátoraljaujhelyi öreg lengyel zsidókat ábrázoló képe a bizonyság reá. Benedek Péter külön klasszis a kiállitáson. Vadság és ősiség nélkül való finom festőtehetség! Süli András azonban igazi népi ábrázoló. Ugy látja a világot, olyan könnyen elrendezhetőnek és megábrázolhatónak, olyan primitivnek és játszinak, mint a tehetségesen rajzolni tudó gyermekek. Miklós István szobafestőt viszont alaposan megsimogatta a kultura. Neki már stilusa van, sőt modora a tehetsége mögött. Nyergesi Jánosnak és az immár halott Káplár Miklósnak vannak még érdekes képei a kiállitáson. A festőknél is tehetségesebbek a szobrászok: Futó Ferenc és Csülök Lajos, mellettük pedig az állatokat mintázó Bereczky András és a napraforgó belét farigcsáló Mogyoróssy György és Horváth Lénárd. Mindennél őseredetibb zamatu azonban a kiállitás iparmüvészeti anyaga: a régi falusi asztalok, a tarkára festett régi kelengyeládák és az apró keramikai tárgyak. *(e. a.)*

Ujsáp 1935. VIII. 15.

ám..... Pénztári szám.....

talvány.

.....*nak, címe:*.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

tal .....

.....*ért*

[redacted]

[redacted]

[redacted]*fizetendő.*

....*bélyeg* .....*nyugta* .....*bevonandó.*

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás

M.D.K.

Gjöry Elek, festő

tiszaladányi parasztnevét emliti szerző az igazi naiv művészet körök, aritmek festészete körvetlenül a népművészetből ered.

v. Németh Lajos: A naiv festők.

ÉLET és TUDOMÁNY, Bp.1967. XII. évf. I.13. 2.sz.

74. old.

Györi Ellik | Budapest.

Miskolcon, a Borsodi Képzőművészek
megyei kiállításán falusi életképpel
szerepelt. (említve.)

Északmagyarország, Miskolc, 1952. Aug 29.

Győri Elek

Magyar képirók kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

Érdekes *Győri Elek* munkásfestő két szép színmagyar képe, a „Szüreti felvonulás" és a „Református temetés", *Antal József* „Palóc vasárnap"-ja.

PH. 934. III. 18.

Győri Elek

"Magyar képírók" kiállításán a Nemzeti Szalonban két képével szerepelt.

Mo. 934. III. 18.

Győri Elek

Szerepel az István Király Múzeum
(Székesfehérvár) „Naiv művészek"
c. kiállításán

Nagyvonalak 1967 IV-18 2 old.

Győri Elek

Tokaji müvész.

Részt vett a Képző és Iparmüvészek Szövetsége borsodmegyei csoportjának kiállitásán, amely 1951 okt. 14-én zárult.

Északmagyarország 1951 okt. 3

Győri Elek

Munkásságát méltató ikk
(Mezei Ottó)

Valóság 1966 szept

Gyárfás Elek

Kerepel a „Műterem" VI.
csoportkiállításán

Magyarság 1937 VII. 23.

Győri Elek

festő

Őstehetségek kiállitási Erzsébet téri kiállitó helyiségben képeivel szerepel

vA Reggel
1934.VIII.27.

Győri Elek

Magyar Ösztehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képeivel szerepel.

Magyarság
1934.VIII.19.

Győri Elek

Magyar Ösztehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban képével szerepel. A tiszaladányi kovácslegény, akinek derüs, sokfigurás falusi szcénái a jóizü humort s a derüs naivitást képviselik a kiállitáson. Hat éven át dolgozott az üllő mellett. Néha, ha másra nem telt, a saját hajából készitett ecsetet. Hat év alatt annyi pénzt spórolt össze, hogy tavaly feljönetett Pestre. Az első kiállitása az Ernst Muzeumban volt nagy sikerrel.

8 órai Ujság
1934. VIII. 15.

Győri Elek

tokaji kovácslegény festő

Magyar Őstehetségek Kiállítása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Ujság
1934.VIII.19.

Győry

Magyar Őstehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Bájos humoru naivitásában egy magyar Breughel körömalai bontakoznak ki.

Nemzeti Ujság
1934.VIII.19.

Győri Elek
paraszt festő

Magyar Őstehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel. Igen érdekes tehetség a tokaji kovácslegény, aki zamatos humorral népesiti be képeit. Köztük a legszebb a Tokaji szüreti felvonulás, breugheli tipusokkal, igen népes a Tokaji lóvásár, komoly szépség van a Temetésben, - feltünik még a Menyasszony táncoltatása, a Tiszai árviz és egy szüreti jelenet a tokaji szőlőhegyen, melyet Megérkezett az uraság cimen jó lokális humorral mutat be a mester.

Pesti Hirlap
1934. VIII. 18

Győri Elek

parmezt-festő

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - Egyed Zoltán hirlapiró Bálint Jenőről irott cikkében a kiállitókat sorolja fel. Ezek mind az ő sipszavára bujtak elő rejtekeikből, ezeket ő kereste és ő talált meg, ő vezette és ő masiroztatta ide fel őket, az ország szivébe, erre a gyönyörü uj honfoglalásra..

A Reggel
1934.VIII.21.

Győri Elek

Magyar tehetségek kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Az Est
1934.VIII.19.

Győri Elek

paraszt festő

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel. Képei döbbentve állitják meg a nézőt. Hogy kerül ide, erre a magyar őstehetség-tárlatra ez a fiók Breughel. Mintha a németalföldi festészet legérdekesebb alakjának reprezentáns müvei vonulnának fel. Egy-egy kis képen a szürkés hátterek előtt, a ruhák és arckifejezések szimpompájában harminc-negyven,

Ujság
1934. VIII. 22.

sokszor száz,kétszáz alak mozog,hajladozik,rohan,birkózik:él.A mozdulatok jellegzetes humora és drámai ereje valami egészen furcsa groteszk jelleget ad ezeknek a képeknek,amelyek csaknem kivétel nélkül szinte lenyügözik a nézőt.A festőjük:kovácslegény s az üllő szétröppent szikrái válnak keze alatt döbbentő müvészetté

Győr Elek [ ]

MDK

Szerepel Székesfehérvárott a

Naiv művének kiállításán.

– : Hír

6

ESTI HIRLAP Bp. 1967. ápr. 17.

Győry Elek

paraszt festő

Magyar Őstehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.VIII.23.

MTK.

Győry Elek

Németh Lajos cikke

Élet és tudomány 1967 jan.13.p.74.

Győri Elek
festő

Magyar Őstehetségek kiállitásán Herczeg Ferenc „Vasárnap Kis-Tokajban" c. életképét vásárolta meg. –

Reggel
1934 VIII. 27

Győri Elek
tstő

vasárnap Kistokajban

A Reggel
1934 VIII. 20

Győri Elek

Magyar képírók II. kiállításán a Nemzeti Szalonban szerepelt.

M. 934. III. 18.

MDK.

Győri Elek

Kiállitási hir

Népszava 1967 ápr. 18.

Győri Elek
Budapest

Részt vett a borsodi művészek 1952-es kiállitásán.

Hajdu Béla: A borsodi képzőművészek megyei kiállitása
az MSZT miskolci székházában
Északmagyarország 1952. aug. 29.

MDK.

Győri Elek

Kiállitási hir

Esti Hirlap 1967 ápr.17.

Győry Elek

Tokaji piac, olf.

Műcsarnok 1942 A magyar művészetért c.kiáll.

Győri Elek festő

Kiállítása nyílt a sárospataki
Református Tudományos Gyűjtemény
helyiségében

Észak-magyarország 1969 x. 30

Győri Elek

Parasztműrész

Kulka Eszter: Suli András parasztfestő halálára
Tiszatáj, Szeged 1970. I. 95.

Győry Elek
festő

1935-ben vett vesz az „Őrlehetzejek
kiállításán" Káplár Miklóssal.

Dr Balogh István. A Kostobány festője, Káplár Miklós
Élet és Tudomány, 1967. 10. 465-68.

Gyóri Elek
festő -

A Nemzeti Szalonban rendezett
őstehetségek gyűjteménye kiállí-
tásán részt vett.

Murakóri Ágoka: Emlékezés . . .
Műrészet, 1970. május – 14 lap.

Gyóri Elek
festő

A konkrét tárgyi világ naturalisztikus hűségű tolmácsolásra törekszik.

Muratori Ágoha: Emlékezés...
Művészet, 1970. május – 14 lap.

Győri Elek festő

A sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében kiállítása-nyílt

Észa) magyarország 1969 X-1

Győri Elek, festő

MDK

Az 1930-as évek egyik jelentős parasztfestője volt Győri Elek. Mikholcon most emlékkiállítása nyílt meg.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. szept. 20.

MDK

Györi Ilka festő

Az 1957-ben elhunyt parasztfestő emlékkiállítása a Mezőgazdasági Múzeumban nyílt meg.

—: Hír

d.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 18.

Györi Elek

paravallfestő emlékkiállítása. - Nyíregyháza, Jósa András Múzeum. - Szm. Kelet-Magyarország, 1967. dec. 5.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. 1./

91. 1.

Győri Elek, festő

MDK

Parasztfestő. Emlékkiállítása nyílik meg a Mezőgazdasági Múzeumban.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 15.

Győri Elek

Emlitve

Beregi magángyűjtők Vásárosnaményben
Népmüvelés 1970. jun.

Győri Elek

A lap bemutatja a művész néhány tanulmányfej rajzát, Vitányi Iván: "Győri Elek tanusága" c. megemlékezésének keretében, illusztrációként, "Győri Elek vázlatfüzetéből" cimmel.
A parasztmüvész 13 éve hunyt el.
A beszámoló említést tesz a mostani nemzetközi kiállitásról, melyen szerepelnek művei.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. okt. 24.
XIV. évf. 43. sz. 12. lap

Győri Ilch

Kovácslegényből lett kiváló tehetségű festő.

Szabó Pál: Művészet és valóság. – Magyarország, 1969. I. 12. 44. l.

Győri Elek

Emlétve

Könyv habának

Pestmegyei Hírlap, Bp. 1970. nov. 20.

Győri Elek

Említve

Gy. D. A Nemzeti Galéria újdonságai

Szabad Föld, Bp. 1970. nov. 22.

Győri Elek

"Önarckép" 1970.

Győri Elek emlékkiállítása,
Miskolc, 1970. 4. l.

Győri Elek

"Cigányok ökrös szekeren" 1937. nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

32. l.

Győri Elek

"A rabbi" 1936. nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 29. l.

Győri Elek

"Betlehemesek Tiszahostányban", 1932
repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 28. l.

Győri Elek

"Leámytemetés" 1934. nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 30. l.

Győri Elek

"Tiszai Komp" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 31. l

Győri Elek

"Utcanévlet Sárospatakon" 1942(?)
kézir.

Győri Elek emlékkiállítása.
Miskolc, 1970. 33. l.

Gyóni Elek

"Szidóstemplom Sárospatakon, 1942.
repr.

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 34. l.

Györi Elek

"Lacikonyha" 1942. repr.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 35. l.

GYÖRI ELEK

Moldován Domokos: Naiv művészek vallomásai

Forrás 1975, 11, 74-79

NÉMETH Lajos

Szimbolista és szürrealista törekvések
a magyar képzőművészetben,
Kritika, 1971. lo.sz. 17-22. Képpel

Győri Enter

Viabl. Bp.-Csoutvány T. Nemeti Sz. javaria, 198.

– zengő –: Győri Enter Viallitása. = Téglaipar,
9, 1985, 4. 6. ill

[Zengő M: ~~Sutárd~~ Mihály]
Mihály

PROF. G

SREDOVJEČ

HRVATSKO

IZVANREDNO IZDA

Györi Elek

"Árvíz" 1948. repr.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 36. l.

Györi Elek

"A tokaji vasár" repr.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 37. l.

Gyóni Géza

"Halottak napja a Lacsnában" 1952.
repr.

Gyóni Géza emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 38. l.

Györi Elek

"Az őri kovácsmühely", 1944. repr.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 39. l.

Györi Elek

"Tolnai művet" 1953. aug.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 40. l.

Gyóni Éva

"Portré" 1949. vegy.

Gyóni Éva emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 41. l.

Győsi Elek

"Szülőházám Tiszaladányban és az öreg kovácsműhely" 1949. repr.

Győsi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 42. l.

Gjöri Elek

"[illegible]
[illegible]"

Gjöri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 12. 1.

Gyóni Géza

"Ladányi uchar" 1954. repr.

Gyóni Géza emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 43. l.

Györi Elek

"Csikós László a zsákkal" 1957.
repr.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 44. l.

Gyösi Elek

"Ladányi udvar Telen" repr.

Gyösi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970. 45. l.

Gyóni Elek

"Karácsonyi menet" repr (címlap)

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

1, A Tiszalottányi kocsma, 1932.
ol. v. 61×50

2, Rabbi, 1936.
ol. 26×34

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

3, Betlehemesek Tiszaladányban, 1932.
Ol. 76 × 62

4, Árvizes táj, csónakkal, 1933.
Ol. 68 × 79

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

11, Lakodalom
ol. 143×103

12, Csikós László, 1946.
p. 28,5×20 cm

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

105., Huszadblöjetés, 1951.
O. 36×62

106., Baromfietetés, 1954.
O. 44×31

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

103, Szénahordás, 1949.
Ov. 50 x 34

104, Vőlegyel az utcán
O. 50x45

Györi Elek emlékkiállítása
Pilisvörösvár, 1970.

Győsi Elek

101, Ó év kösöntése, 1955.
68 x 50

102, Dismótoros vacsora, 1946.
Ov. 61 x 50

Győsi Elek emlékkiállítás
Miskolc, 1970.

Győri Elek

99, Sorrés, 193(?).
Ov. 99 × 73

100, Kiss Sándor emlékezete, 1952.
Ov. 110 × 75

Győri Elek emlékkiállítás
Miskolc, 1970.

Győri Elek

97. Kukoricamorzsoló, 1951.
cer. 21 x 31.

98. Bratu Csikos B. és Patrahos Szabó K disz-
nótorból hazafelé, tusnajz

Győri Elek emlékkiállítás
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

95. "Önarckép akvarell lemi 1950-ben"
25,7 × 15,6

96. Bratu Csikai Jolánt portré
1948. cer. 7,5 × 11

Gyóni Elek emlékkiállítás
Miskolc, 1970.

Györi Elek

93, Kiss Gábor diszmóálése
25,8 x 15,5

94., Bratu Csikai Bálint átugorja e kémény árnyekét, 1950. cer. 19,5 x 21.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

91, Harahozzák hahra Ivatu Csikait
1953. tusv. 15,6 x 24.

92, Várhat a Halottak napja a kocsmában
C. Képher, 25,8 x 15,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

90, Régi békebeli vasárnap délu-
tán Tiszalodányban
1957, tusr. 19,8 x 29,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

88, Harúg Csikós kaszál, 1957.
28,3 x 39

89, Harúg Csikós elhanapja a villa ágát, 1957.
tusz. 38,6 x 28,3

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyösi Elek

85, Harúg Csikós 120 kg búzát emel...
1957. tusv. 20,7 x 26

86, Harúg Csikós a legényeket kiveri...
1957. tusv. 20 x 25,5

Gyösi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

83, Hazúg Csikós a hőstetteit meséli
1957. tusr. 14,2 x 21

84, Az öreg Cseresné a "Gróf Komtesekkel"
1922-ben
1954. tusr. 30,2 x 21

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

81, Dismáölés, 1954.
akv. 41 x 30

82, Harúg Csikós a csenkörökkel a kocsmában
1957. tusrajz, 32,5 x 24,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

79, Diszmóölés, 1951.
o. 35 x 32

80, Szénahordás, 1949.
o. 34 x 50

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

77, Vásár, 1935.
Vo. 50 x 40

78, Arcúr
40 x 27

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

75., Szemlél a botoszispán, 1937.
Vo. 74 x 55

76., Szalonmosütés a Szőlőhegyen,
Vo. 55 x 48.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

73, Betlehemesek Tiszakadányban, 1949.
Vo. 110 x 80

74, Kényszerumuka, 1945.
Ap. 43 x 30

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

71., Asztagrakás
fl. o. 95 x 67

72, Szalonnasütés, 1937.
pl. o. 55,5 x 41

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győsi Elek

69. Női arckép, 1937
ov. 43×64

70. Tiszai árvíz, 1948.
pl.o. 50×33

Győsi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

67., Hatottak napja a Kacsmában, 1952.
Ov. 110 x 76

68., Cirkusz, 1939.
fl.o. 90 x 63

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

65, Az ősi kovácsműhely, 1944.
Ov. 90 x 72.

66, Tokaji szüret, 1953.
ov. 100 x 74

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Edit

63, Cserés Laci bácsi konyhája, 1945.
Ofl. 42 x 49,5

64., Paravánok
Ofl. 41,5 x 56

Gyóni Edit emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Page 601

Page 602 and 603 not legible.

Győri Elek

61, Vásár
52 x 61

62, Halászok lapogatással
1956. Ov. 52 x 64.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

59, Tavaszi ánvír
pl. o. 30 x 40

60, Negyedes kukoricatörés, 1947.
Ov. 77 x 149

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

57., Nádvágók

—

58., Önarckép, 1951.
Ov. 36x30

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

55, Temetés, 1943.
Ov. 98 x 140

56, Harug Csikós sorozásan
Pa. 28,5 x 40,5

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Éva

53. Önarckép, 1950
P. szén 40,5 x 30

54. Menyasszony – öltözködés, 1955
Ov. 50,5 x 68,5

Gyóni Éva emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Éles

51, Erdő, 1944-ben
Pa. 30,5 × 43

52, Arvíz, 1955.
P. temp. 50 × 68,5

Györi Éles emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

49, Aratás
50 x 60

50, Lóvásár
Gpl. 74 x 103

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

47., Jégvágás, 1957.
Ov. 70×111

48, Trágyahordás télen, 1943.
Opl. 50×70

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győsi Elek

45, Jérus kiűri a gaztogokat, 1943.
Pa. 30 x 40

46, Szüret a sárospataki Gambos-hegyen
Ov. 108 x 197

Győsi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

43, Portré, 1949.
Tr. 20,5 × 30,5

44, A fűrészelő udvara Sárospatakon
1950, Pg. 30×43

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

41, Cigánygyerek ökrös szekéren, 1937.
Ov. 75 × 58

42. Vízes falurége, 1940.
Ov. 100 × 71

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

39, Viaskodó lovasok
Pa. 30 × 40

40, Hajnali indulás a vásárba, 1944.
Ol. 55 × 40

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

7, Tiszai Romp, ol, 61 x 81

8, Kálvária, 1935. ol. 24,5 x 35,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

5, Tokaji panoráma, 1934. ol., 120×85

6, Lakodalmas menet, 1935. ol. 135×100

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

9, Könnyet, 1940. ol. 100×128

10, Kórház ol. 50×60

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

13, Leánytemetés, 1934.
ol, 80,5 x 100 cm

14, Favágás, 1945.
Pa. 29 x 41

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

15, Atrajzi vásár, 1941.
P. temp. 54,5 × 72

16, Tavaszi áradás, 1954.
Pa. 42 × 29

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

17, Csikós László, Tiszalökről
Pa. 42 × 30

18, Kocsmajelenet, 1934.
Ov. 29,5 × 47

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

19, Árvíz, 1948.
Ofl. 30 x 60

20., Viszik a legényt katonának, 1942.
Ov. 60 x 101

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

21., Zsidótemplom Sárospatakon, 1942.
Pl.o. 83 x 63

22, Utcarészlet Sárospatakon, 1942(?)
Pl.o. 70 x 60

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

23., Tiszaladányi udvar Hordáskor, 1942.
Pl. o. 50×70.

24., Krumpliszedés, 1942. (k.)
Pl. o. 70×50

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Edit

25., Lacikonyha, 1942
Pl. o. 81 × 27

26, Majális Dunaszerdahelyen, 1943.
Ov. 150 × 108

Gyóni Edit emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

27, Menés a Hortobágyon
Olf. 90 x 67.

28, Sírásás Tiszadadáumban, 1944.
Olf. 50×43

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

29., Szüret, 1946.
Pa. 30 x 42

30., Harug Csikós, 1957
Pa. 43 x 30,5

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

37. Az őrihár, 1950
Pa. 30×42

38. Szülőház a fonácsműhellyel, 1949.
Ir. 26×16

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

35, A Vadlibe - csárda, 1957
Pa. 43 × 41

36, Cséplés Tiszaladányban, 1951
Ofl. 30×40

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

33, Aratósztrájk, 1947.
Ov. 60 x 48.

34, A Tarcali-tó, 1955
Ov. 70 x 60

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

31, Úri vadászat, 1935.
Ov. 72 × 61

32, Lakodalom Tiszaladányban
Ofl. 150 × 97

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

107., Menekülés az árvízből, 1948.
O. 40 x 28.

108., Tiszalöki – Tartos, 1943.
temp. 100 x 70

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

109., Nyulak a Tar határában, 1955.
Akv. 43×30

110. Darnóölés, 1954.
Akv. 43×21

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

111, Tiszaladányi öregnéni, 1955.
Alv. 43x30

112, Plakátörület a nyilas világban, 1944
Alv. 43x40.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gjöri Ceh

H1) Tisralaskulptörgrelen, 1955.
Mr. 43 x 30

H2) Ihr Lätörnd amplasvitäglan, 1944
Mr. 45 x 40.

Gjöri Ceh emlékkiállítása
Pusztak, 1970.

Györi Elek

113, Szalmahordás, 1955.
Akv. 43×30

114, Ladányi határban, 1953.
Akv. 38×19

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

115, Búbos kemence Ország Jánosnál, 1957, akv. 43×30

116, Dunaparti halászat, 1947. akv. 43×30

Győri Elek emlékkiállítása Miskolc, 1970.

Győri Elek

festő

1970-es kiállítása /emlék/ a Miskolci Galériában. 3 éve hunyt el.

Első gyűjteményes kiállítás életművéből.

Győri Elek emlékkiállítása

Északmagyarország 1970 IX. 20. 2.

Győri Elek

fotó

Emlékkiállítása nyílt a Miskolci Galéri-
ában.

Kiállítás

Északmagyarország 1970 IX 30. 7

Győri Elek

festő

Tiszaladányban született.

Naplót és önéletvárt hozott.

Győri Elek emlékezete

Északmagyarország 1970 IX. 27. 4.

Győr Elek parasztfestő
Emlékkiállítása nyílik a
Vajdahunyad várban 17-én

Magyar Nemzet 1970. X. 15. 4 old.

Győri Elek

A mezőgazdasági Muzeumban festményeiből
kiállítása nyílt.

Magyar Nemzet 1970 X. 18 Gold.

Győri Ilek, festő

Emlékkiállítása nyitva marad

nov. 9-ig.

— Hl —

8.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 4.

Győri Elek

Festményeiből a Mezőgazdasági Múzeumban Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 X. 25 Old.

Győri Elek

A herőgazdasági múzeumban emlék

Lámítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 XI. 7 bold.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

GYÖRY ELEK

NÉPSZABADSÁG

1971 OKT 15

ről.

1027

GYŐRI ELEK parasztfestő emlékkiállítása szombaton nyílik meg a Magyar Mezőgazdasági Múzeum Vajdahunyad-vári épületében.

zi
ju
sz
ha
fej
ne

Győri Elek festő
A miskolci galériában
kiállítása nyílik

Magyar Nemzet 1970 IX. 18 hold.

szövetsége révén hitelesen képviselte a békességre vágyó trójai nép jobbik csoportjának érdekeit. A darab csúcsjelenetében, amikor megöli a szellemi kútmérgező Démokost, a költőt, még mindig a béke reménye élteti. Amidőn tettét a görög Ajaxra fogják, és háborút rivalg a nép, a „Lesz háború Trójában!" kiáltást alig hallhatóan, úgy mondja, hogy az a nézőkben sokszorosan visszhangozzék.

Andromaké *Fazekas* Andrea kezére bízatott. A fiatal színésznő szerepe szerint méhében hordja Hektor gyermekét, alapállása a békességet illetően predesztinált. A családi háborúskodásban a higgadtságot, a jó szót és a tisztességet képviseli. Férjét rajongásig szereti, döntéseinek helyességében nem kételkedik. Nem „drámázik" feleslegesen, Kassandra jóslatait is szinte megadással fogadja, bár szívbéli elkötelezettje a békének. Jó szívvel mondhatjuk: színészére talált a szerep.

A mítosznak ellenszegülő Heléna e darabban – küldetését tekintve – a megosztás angyala. Minden drámai szál hozzávezet, voltaképp ő az ütközések központi figurája. *Milka* Julianna e sokszínű Heléna csábos arcát erősíti fel, jelmeze és arcfestése révén sajnos közönségességbe csúszik. A „gazella"-Heléna szerepkör ezt nem kívánja meg. Őt nem feláldozni szeretné Trója, mint mitológiai honfitársnőjét, Iphigeneiát Agamemnón, hanem felhasználni. Paris e darabban nem az örök rajongó, hanem egy férfi a sok trójai közül, aki a maga módján ragaszkodik hozzá. Heléna alakítója adós maradt a kacérság – járásának dallama méri a szeleket – földi istennőjének a megformálásával.

Melis Gábor Odisszeusza az előadás egyik legkimunkáltabb, leghitelesebb figurája. Persze, ahhoz sem fér kétség, hogy a dráma talán legjobban megalkotott szerepe ez, amelyben bölcsesség ötvöződik iróniával, ravaszkodás humánummal, meggyőzőerő szkepszissel. Csupa olyan erény, amely a diplomaták sajátja, s ebben az előadásban Melis-Odisszeusz szenzációs diplomata. *Szoboszlai* Éva kitűnő színésznő. Giraudoux sajnos csak formális szerepet osztott Kassandrára, ám a színésznő hatásos szerepformálásából adódóan ezekre a megszólalásokra figyelni kellett Démokost *Mucsi* Sándor alakította. Az a gond ezzel a szerepfelfogással, hogy nem volt elég intellektuális. Mucsi a bárdolatlanság irányába vitte el a figurát, pedig Giraudoux Európa békétlen szellemi embereinek orcáját szerette volna felmutatni a trójai költő alakjában. Ajax a darab fő intrikusa. Szerepe nagyon fontos, mert gonosz és nemtelen eszközökkel provokálja a békesség híveit. *Rácz* Géza alkatilag tökéletesen alkalmas a felbujtó szerepére, ám verbalitása már vitára ingerel, mert nem döntötte el, hogy kihívó magatartását az alkohol avagy a küldetés motiválja. Paris, miként Kassandra, fukar szerzői dialógusokkal jelenik meg a színen. *Várfi* Sándor a figura humorára érzett rá leginkább, jók voltak reagálásai, méltó figyelemmel kísérte színpadon lévő társai cselekvéseit. Hekuba, Priamos felesége, *Téren* Gizella alakításában energikus, figyelmet vonzó hölgy volt, ellentéte annak a *Valkay* Pálnak, aki Trója királyaként nem talált szerepére, aki időnként – bár színpadon volt – teljesen kiesett a játékból. A jól megkomponált színpadi tablón figyelmet vonzó helyen szerepelt még *Kántor* Judit, *Farkas* Zoltán, *Kárpáti* Tibor (az utóbbiról önálló „fejezetet" is írhattunk volna), *Farkas* Tamás, *Anga-Kakszi* István, *Rékai* Nándor, *Buzogány* Márta, *Medgyessy* Pál.

A díszlet- és jelmeztervező *Huros* Anna Mária. Róla már sok jót írtunk. Megérdemelten, mert alaposan ismeri az Evangélium Színház művészi lehetőségeit, a játszóhely adottságait. Jelmez- és díszletkreációi mindenkor igazodtak a „hely szelleméhez." Huros Anna Mária díszes munkáiban ezúttal a kelleténél több a pátosz. Az antik világból „érkeztető" jelmezek nem vezettek bennünket Giraudoux modern világába, az oszlopos timpanonos dekoratív díszlet – azon túl, hogy nagyon leszűkítette a játékteret – hozzátapadt a már ismert, megszokott mitológiai építészeti közhelyhez.

Párkány László

Győri Elek világa

A múlt év végén jelent meg *Bényei József: Győri Elek világa* c. tanulmánya mindössze 31 nyomtatott oldalon a Naiv Művészeti Kismonográfiák sorozatának 6. füzeteként (Kecskemét, 2002. Szerkesztette: Bognár Anikó), 6 színes képmelléklettel. A gyerekkori, személyes találkozásokra, a szakirodalmi kutatásokra és Győri Elek képeinek valóságos ismeretére támaszkodó, bensőséges írás jóval jelentősebb terjedelménél. Végigvezet bennünket a festőművész életén, bemutatja képeinek tematikáját, festészeti technikáját és olyan egyéni meglátásokat fogalmaz meg, amelyek ismeretlenek a Győri Elek munkásságát taglaló szakirodalomban. Bényei József munkáját átszövi Győri Elek református volta és puritán kálvinista tartásának jegyei. Az alábbiakban két fejezetet (Pataki kapcsolat, A festő utóélete) adunk közre Bényei József munkájából.

(– A Szerk.)

Pataki kapcsolat

Legendás hírű és emlékű tanítója volt Tiszaladánynak *Sipos* tanító úr. Ő volt a lelke a református énekkarnak, ő vezette a messze földön híres színjátszó csoportot és ő volt az a tanító, aki a legtehetségesebb parasztgyerekeket felsőbb iskolába irányította. Ő maga is a sárospataki kollégium diákja volt és kötődött is haláláig az intézményhez. Tudott Győri Elek festői ambícióiról, figyelemmel kísérte budapesti kálváriáját, majd sikereit. Sipos tanító úr fia, Zoltán, a sárospataki teológián tanult. Ő volt a kezdeményezője annak, hogy meghívták Patakra Győri Eleket.

Lakodalmas menet, é.n. (olaj)

Szerencséje volt abban is, hogy a kollégium olyan nagy tudású és európai látókörű, ugyanakkor a magyar értékekre különösen figyelő professzorával került kapcsolatba, mint *dr. Ujszászy* Kálmáné és felesége, Ica néni, akinek családi hagyományokból eredően is igen jó szeme volt a művészeti értékek felfedezéséhez. Nem tévedünk nagyot, ha azt mondjuk, hogy Győri Elek pályáján ennek az asszonynak kivételes szerepe lett. Ahogy megszerették művészetét és az embert, úgy vált Sárospatak második otthonává a vándorló életmóddal nehezen szakító művésznek. Az egész kollégium a barátja lett, tanárokkal disznótorozott, diákokkal mulatott, professzorok adtak megbízást neki és sok egykori

pataki tanárcsalád a mai napig őrzi a művész alkotásait. Nagy becsben őrzi. Talán a leggazdagabb gyűjteménye is a református főiskola múzeumának van képeiből.

Mi jellemezte ezt a kapcsolatot? A megbecsülés és a barátság. Említettük már, hogy nem volt templomjáró hívő a festő. Őrizte viszont a Biblia törvényeit és erkölcsi példarendjét. Tudott kapcsolatot teremteni az Istennel s annak földi képviselőivel, így a pataki tanárokkal is. Mert gyökerei nagyon erősen kötötték Kelet-Magyarországhoz, lehetett társ abban is, amikor a pataki diákok elkezdték menteni és terjeszteni a magyar népdal, népkultúra kincseit. Látta és szerette a regösök munkáját. Elkísérte őket bizonyosan Tiszaladányba is, ahol meghallgatta *Vitányi* Iván előadásában *Veres* Péter, *Ha nem lehettél szálfa* című prózaversét a napszámos énekekből. Sipos Zoltán teológus révén a személyes kapcsolat is adott volt.

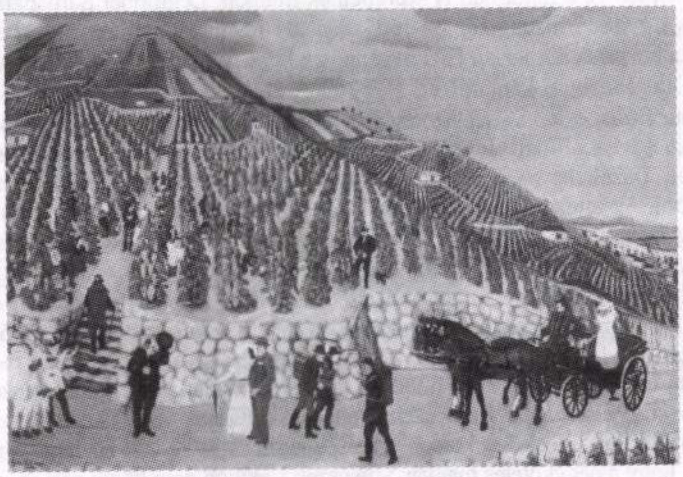

Tokaji panoráma, 1934 (olaj)

Mit jelentett Sárospatak Győri Eleknek? Otthont az otthontalanságban, békességet a nyugtalanságban, megbecsülést a kudarcok között, ételt-italt az Isten nevében, szeretetet és baráti kört, társaságot és olyan felnőtt iskolát, amelyben nála bölcsebb emberek gondolatait ismerhette meg. Sárospatak volt az ő egyeteme, ahol a társaság adta számára a tudás keretét, az ismeretek rendszerét. És ahol kiállíthatott, ha kellett, ahol pénzszűkében mindig akadt pártfogó. Mondjuk ki: hazái-otthonai közül sem Tiszaladány, sem Budapest nem jelentett igazi szellemi közeget. Sárospatak jelentette az ő egyszemélyes akadémiáját, azt a légkört, amelyben művésznek érezhette magát, ahol nem becsülték le azért, mert helyesírási hibákat követett el. Sárospatak volt a szellemi hazája. Nem véletlen, hogy szerette, hiszen Patak annak a folytatása, amit Tokajban látott, tapasztalt. Tokajról pedig azt mondta – igaz, még pályája kezdetén –, hogy az igazi hazája. A lankás hegyek, a szőlővel borított táj, a Bodrog lágy ívei, a nyitott emberek Győri Elek számára a ritka boldogságot jelentették. És jelentették az emberszabású várost is. Tiszaladány pici falu volt, Tiszalök alig több, ha járási székhely is egy időben, Budapest pedig olyan centrum, amelyben mindig idegen maradt, hiszen a bútorszállító kocsiban meg a pincelakásban nehezen lehet világvárosi nézőpontot szerezni. Sárospatak az átmenet volt, a rend, a tisztaság, az önmaga értékeit felismertető közeg. És éppen ezért lényegében igazi útnak indítója, patrónusa, befogadója is művészetének.

A festő utóélete

Azt mondottuk eme vázlat elején, hogy Győri Elek vándorfestő volt. Ez azzal járt együtt, hogy képei már életében is szétszóródtak. Rokonok, ismerősök, barátok, véletlen és váratlan mecénások, megrendelők vitték, szerették képeit, s ő maga nagyon sokszor ezzel fizetett szállásért, ételért; italért. Ez a kallódás azonban csak felgyorsult halála után.

Az örökösök egy része megbecsülte, védte a hagyatékot. Másrészük, főként a falusiak, becsülni sem igen tudták. Így fordulhatott elő például, hogy festményét a tyúkól ajtajaként használták, innen mentett meg nem egyet az állatorvos. Máskor fillérekért kótyavetyélték el az alkotásokat, a pillanatnyi érdek a távlati értékeket legyőzte. Kiszámíthatatlan mára, hogy hol, kinél vannak Győri Elek képei, vagy hogy hová kerültek azok. Egy bizonyos. Két közgyűtemény többet is őriz alkotásaiból. A kecskeméti Naiv Művészek Múzeumában a bemutatótermekben is, a raktárban is szerepelnek munkái. Legtöbbet Sárospatakon őriznek a Református Egyház Múzeumában a főiskolán, de itt magángyűjteményekben, az állami képtárban is találhatóak alkotásai. Bizonyosan van képe a Tokaji Múzeumban Miskolcon is, a Hermann Ottó Múzeum képtárában. Nagy hagyatékot őriz és gondoz tisztelettel *Győri* Sándor tanár úr Budapesten. A szétszórtság és lappangás miatt azonban még a képkatasztert sem lehet igazán összeállítani. Jellemző adalék, hogy az annyira szeretett és tisztelt, annyiszor megfestett Tiszaladányon nincs olyan szoba, terem, helyiség, ahol bemutatnának valamit alkotásaiból. Az intézmények, hivatalok nem rendelkeznek képekkel, magánszemélyeknél talán még néhány található. (Az önkormányzat tervezi egy Győri Elek emlékszoba és bemutatóterem kialakítását. Ennek időpontja egyelőre bizonytalan.)

Az utóélethez tartozik, hogy a naiv művészet két jeles kutatója, *Bánszky* Pál és *Moldován* Domokos értően és megbecsüléssel foglalkoznak vele egy-egy könyvükben. Győri Elek megítélésének e két munka ma is az alapja. Tudomásunk szerint monográfiát írt róla *Muraközy* Ágota ethnográfus-muzeológus, ám a munka a mai napig kiadatlan. Nagyobb országos kiállítása 1970-ben volt a Mezőgazdasági Múzeumban. E kiállításnak volt kritikai visszhangja, mint ahogy a kisebb kiállításoknak Miskolcon, Sárospatakon és 1990-ben Budapesten. Ugyancsak fontos adalék, hogy a négykötetes magyar Művészeti Lexikon nem közöl róla szócikket. Pedig a szakmai megbecsülést igazolja, hogy az 1975. január 30. és március 31. között Zürichben, a Kunsthausban rendezett Themen und Beziehungen című kiállításon a magyar naiv művészek közül ő szerepelt a legtöbb képpel, négy alkotását mutatták be s azokat a tárlat katalógusa is közli. (A képek: *Utazás komppal, Tokaji szüret, Bál, Eskövő.*) Rajta kívül *Süli* András, *Gajdos* János és *Mokry-Mészáros* Dezső szerepelt három-három alkotással.

Mit mondhatunk erre? A derű, az életszeretet, az ünneplő falu festőjének ouvre-jéből hiányzott a dráma, a gond, a szegénység, a nyomorúság ábrázolása. Talán éppen azért, mert ezeket életében megélte. És „megélte" halála után is a sorsa. Elhallgatás, feledés, langyos dicséretek, ide-oda skatulyázás jellemezte még hű barátainak ítéletét is. Igaz, meg kell fogalmaznunk végül is a legfontosabbnak tűnő kérdést: naiv festő volt-e Győri Elek vagy festőművész? Magam nem tartom indokoltnak már a kérdés felvetését sem. Nem ez a lényege az ő művészetének. Nem ez a fontos, nem a skatulya, amibe rakjuk. Naiv festő volt, mert olyan történelmi korszakban élt, amely könnyen emelt, és könnyen ejtett sorsokat, életeket, életműveket. Olyan korban, amelyben a történelem írta az életrajzokat, a kudarcokat, a konfliktusokat. A magafajta szegénylegény, aki – csak egyszer csatlakozott valahova, akkor is egy bukott párt hoz – kívül maradt a világ „fősodrásán", ahogyan *Arany* János fogalmazta. Kívül maradt, mert nem akart közösséget vállalni háborúval, üldözéssel és üldöztetéssel. Ő csak festeni akart és írni. Idézni azt a világot, amelyet ismert, szeretett és becsült.

Ki merem mondani: életművének van néhány (húsz? – ötven? – száz?) darabja, amely a magyar festészet sajátosan izgalmas, eredeti alkotásainak számát gyarapítja. Az én értékrendem természetesen nem teljesen mérvadó, de olyan alkotások, mint pl. a *Lakodalmi menet,*

Öregember kucsmával, Csorda, B. Csikai Bálint, Temetés, Nádaratás, Árvízből mentik a termést, Önarckép, Gyermekfej, Nagy víz, és sok más alkotás maradandó érték. Maradandó, mert egyetemessé tudja tenni az alaptémát, Tiszaladányt. Mert így épül Győri Elek világa. Alapvetően Tiszaladányra, a zárt, kemény, kálvinista színmagyar falura, s ebből a faluból bontja ki sajátos egyedi művészetét, amely elemi szinten és végérvényesen magyar. Nem értékazonosító a példa, de úgy magyar, ahogyan *Bartók* és *Kodály* művészete; és épp ezért, így tud európai értékeket hordozni. Egyetlen falu világa a festő ecsetjén így nőhet egyetemessé.

Győri Elek falusi kovácslegényként indult meghódítani a világot. Hát nem sikerült neki. Világmegváltó sose lett. *Sértő* Kálmánhoz hasonlít a sorsa, bár Győri el nem züllött, lelkét el nem adta. Csak éppen perifériáján maradt a sorsnak, mert perifériára született. Pedig zseni volt. Ős-zseni.

Maradványait, kopjafáját szülőfalujában is elszállították a régi temetőből, ahol egyedül maradt gondozott sírja. Most is külön hely illeti az új temetőben, sírján jelesebb alkalmakkor ott a virág is. Gondja van rá a falunak, az iskolának, a család maradékainak. Hiszen ő festőként is mindhalálig ladányi maradt, az itteni élet mozdulatait, az itteni ember bajuszos,ráncos, időtől megvénült arcát festette, rajzolta. Falusi kovácsok és más szegénylegények hasztalan kopogtatnak a világ ajtaján, csukva marad az örökre. Nincs hát más út: haza az akácfás temetőbe, egy kopjafa alá. Akár Győri Elek, a zseniális mesterlegény, aki vándorútra indult, hogy művész legyen. Az lett. Ha kevesen is tudják róla.

Bényei József

Könyvszemle

Emelkedj, Atlantisz!
Két üzenethordó könyvről

– Debreceni óvodások rajzai. *Kiadja: Dr. Varga Gábor Debreceni Bibliofil Műhely 19. Debrecen, 2002. – 22 [2] p.;*
Emelkedj, Atlantisz! *Turcsány Péter hármaskönyve. Pomáz, Kráter Műhely, 2003. – 310 p. –*

Van, ami mellett nem mehetünk el.

Nyáron ránk nevet több méter magasról egy hatalmas napraforgó, a temetőben a kopjafák üzennek, s magukkal röptetik égbe szúrt csúcsukkal tekintetünket. Angyal telepedett mellénk, kinek szeme-szája égen függ, omló fal-műemlékek őrzik régmúlt korok jelenlétét; kisgyerek – puha-selymes – ül meglett férfi nyakában.

Vannak dolgok, amelyek megállítanak, amelyek mellett nem mehetünk el, mert tekintetünket felfele irányítják: emlékeztetnek, hogy e földön vendégek vagyunk, hosszas tartózkodásra be ne rendezkedjünk – lakhelyünk az ég.

Vannak üzenetek, amelyeket a halló hall; a látó lát – ilyen üzenet a könyv, a költészet, az Ige, egy szép műalkotás vagy egy gyermeki rajz. Hogy mindenkor lássuk, tudjuk: Isten saját képmására teremtett bennünket.

Könyvespolcomon egymás mellé kéredzkedett valahogy két könyv. Sárga mindkettő: a pici márványpapír borítójú, a vaskos-nagy borítója pedig egy festmény, címe *Dél/Süden/South, Hajdú* László alkotása. Az éltető Nap sárga sugarát viseli magán mindkettő. S hogy miért illik a kettő egymáshoz? Mindkettő a teremtett világ teljességét hordja magán. Az elsővel kezdem, s ez megvilágítja a második lényegét.

Vajon gyermekrajzok megérdemelnek egy egész könyvet? Méghozzá kézimunkával, bibliofil kiadásban megjelentetett könyvecskét, értékes tipográfiai megjelenítésben? Melyet egy büszke nagyapa készített el a szeretet eszközével, mai gépesített sorozatvilágunkban megmosolyogtató, de megálljt kiáltó babrálással: a Debreceni Bibliofil Műhely sorozatában ez a 19. kiadvány. A korábbi kiadványok közül a teljesség igénye nélkül sorolható fel *Szőlő és bor a Bibliában, Tollrajzok, népművészeti értékek, vallásos versek, Ujszászy Kálmán, a falukutatás népszerűsítője, Debreceni helytörténet, Lévay* Botond és *Bényei* József istenes versei, *Ötvös* Lászlóné imái, s érdekességként egy marosvásárhelyi könyvkötő-dinasztia története. *Dr. Varga* Gábor, a kiadó szándékosan a transzcendentálist keresi könyvtémáiban – miközben értéket őriz, gyűjtöget.

E kis rajzoskönyv is karácsonyi ajándékként készült 100 számozott példányban. A rajzokból árad az őstudás, a belső világ teljessége, a földre érkezés pillanata – írja *Láposi* Terka, a könyvecske egyik értékelője. A gyermekrajznak ünnepteremtő ereje van, felfényesedik benne mindenki. Az is, aki rajzolja, az is, aki megtekinti. Lelkecskék mosolyognak, a teremtett világ köszön felénk: mely a virágból a világig jut el, ha az ég felé növesztő fény rávilágít. A gyermeki lélek éggel, szellemekkel társalkodik. A Teremtővel közvetlen kapcsolata érhető tetten – a gyermekrajzokban. Általuk minden pillanatban újraszülethet a világ. A gyermek a Teremtő tenyerén él, s nehéz megállapítani, most érkezik, vagy most éppen indulóban van az égiekhez. Öröm kézbe venni, örömöt szereznek a színek, a mesebeli, álomszerű jelenségek, az, hogy azzal foglalkozik, azt rajzolja meg, ami érzelmileg fontos a gyermek számára – írja *Karsai* Ágota, a könyvecske másik méltatója. A királykisasszony kötényén hordozza a világmindenséget: napot, virágot, palotát, szívet. A húsvéti tojás pedig magába foglalja a világmindenség születését, a nemzés misztikumát.

Aztán a másik könyv – *Turcsány* Péter hármaskönyve –, melyben maga a teljesség rezeg. Az írásképe, képi megjelenítése, a fotók, a szöveg tipográfiai elrendezése, a műfajok sokfélesége (vers, prózavers, esszé, reflexió, aforizma) is ezt tükrözik. A témák sokfélesége, s a döbbenetes, megszállottságra valló termékenység-bőség, a keletkezés ideje sokat elárul. Ó és új, születés-érés, halál és feltámadás együtt létezik e könyvben. Ezt jelzi a kezdő fotomontázs is.

A vendégszövegek: jártasság, bennfentesség irodalmunkban; egyetemes kultúránk kincseinek tulajdonosa, ki így bánik velük. A sokszor megsiratott, ünnepkor úrasztali kenyérként felmutatott szép magyarságunk szeretete, féltése, óvása – örök megtartása iránti vágy szólal meg. A cím – *hármaskönyv* – mesebeli, számmisztikus jelentése a teljesség ígéretét hozza.

A hármaskönyv költő-szerzője nem didaktikus: „azt látjátok meg benne, amit saját gondolkodásotok megenged" – írja 1982-ben, első verseskönyve megjelenésekor. Nem erőltet ránk semmit.

Emelkedj, Atlantisz! – az elsüllyedt harangtól már búcsút vettünk, ott a mélyben, most már jöjjön fel a rég elenyészett gyermekkor, kamasz vadság, süllyedő nép, te is szép magyarság! Mert Rekecsin sziklái alatt zokogva dördül a patak, Rekecsin dombján a templom – kertben nem rózsa nő – csak gyom (*Csángó ballada*). Emelkedj Atlantisz! Hisz *A Săbăoani bazilika udvarán* az újbóli felismerés: *Vörösmarty* után, *Farkas* Árpád után, nagy halottnézőink után, hogy nem a vereség fáj, csak a bukás: gyilkosság volt itt – sohase harc. S egyedül *Talán a szív marad*, ha a költészet is búcsút vett tőlünk: Mintha valakinek csak gyermeke volna a költészet, a Csend az útról térne le. „Apácska; Anyácska! Nélkületek vagyok a kő, a por, a halál – s a halhatatlanok. Nem kell most semmi sem. Csak vers, te légy velem; lebegve úszom el egy ősz falevelen (*A költészet búcsúja*).

Mi nyújt fogódzót, ha Júdások állnak Isten őrhelyein? A tudat, hogy Isten nem bottal ver, csak ájulással, s az aljast még a sár is kiveti (*Júdások Isten őrhelyein*)? Kacagásod vízesésében élek, kiszáradnák, ha elhagynálak téged – éltető zuhatag (*Kacagásod víz-*

A *Magyar Napló* Nyitott műhely című rovatának *decemberi* vendége *Marsall* László; a 70. születésnapját ünneplő Kossuth-díjas költővel *Pósa* Zoltán készített interjút. *Balázsovics* Mihály idén lenne 60 éves – a tragikus sorsú költőről *Juhász* Ferenc emlékezik meg. A folyóiratban mások mellett *Kovács* István, Luís Filipe *Castro Mendes*, *Restár* Sándor versei, *Ircsik* Vilmos, *Sarusi* Mihály, *Szakonyi* Károly novellái szerepelnek. A Figyelő rovatban ezúttal *Ábrahám* Barna, *Bertha* Zoltán, Boguslaw *Wróbelski* és *Kulin* Ferenc tanulmányai olvashatók *Remények és aggodalmak az Európai Unió küszöbén* címmel. *Kiss* Benedek *Nyáresti delírium* című kötetét *Vasy* Géza recenzálja. Az érettségi és felvételi előkészítő IV. részében *Valaczka* András dolgozata (*Irodalomtanítás – a nyelvészet tükrében*) mellett *Somos* Béla a „helikoni triász" (*Áprily* Lajos, *Reményik* Zsigmond, *Tompa* László) munkásságát mutatja be.

Contents of No. 4/2003

Meditation and Prayer

Zsolt *Kádár*: Hopes and Realities

Reckoning. Szárszó 1943 – Szárszó 2003

Sándor *Tenke*: Introduction – Sándor *Merétey*: Words of Welcome – Gábor *Albert*: Opening. 1943 - Szárszó - 2003 – Gusztáv *Lányi*: Sándor Karácsony and the 1943 Conference of Szárszó – Imre *Monostori*: About the 1943 Lecture of László Németh - 60 Years Later – Endre *Tanka*: The Hungarian Soil is the Hungarian Future – László *Tőkéczki*: The Future of the Hungarian Culture and Education – György *Matolcsy*: Hungary and Europe

THE MUSES

Tamás *Vékey*: Showing (poem) – András *Domahidy*: How I Became an Author – The Conversation and Confession of Zsuzsa Albert in Connection with the Works of György Rába – Éva *Nádasdi*: Late Shout (poem) – Ildikó *Balázs*: In the Handcuffs of Devotion (The Novels of Albert Wass' First Period) – Ede *Tarbay*: Introduction to the Poems of János Tarnóc – The Poems of János *Tarnóc*

LIGHTS OF THE CENTURIES

Tibor *Szenti*: The Anniversaries of the Gábor Bethlen Reformed High School in Hódmezővásárhely

TESTIMONY

Remembering Sándor Tonk – Sándor *Tonk*: Testament – Imre *Dankó*: Remembrance of István Rácz

OBSERVER

Paolo *Ricca:* In Rome as a Presbyterian – István *Karasszon*: Habakuk 3 – Kálmán *Aniszi's* Conversation with László Almási, the Ethnographer – Kálmán *Aniszi's* Conversation with Sándor Tenke: Treasures of the Hungarian Reformed Church in the Ukraine

Gospel Theatre

LászlóPárkány: Jean Giraudoux: There Won't be a War in Troy

Fine Arts

József *Bényei*: The World of Elek Győri

Book Review

Ildikó *Balázs*: Rise, Atlantis! - About the Books of Péter Turcsány and Gábor Varga – Miklós *Tóth-Máthé*: About the Poems of Lajos Dusa – Miklós *Csűrös*: Tamás Vékey: In My Devotion – László *Zsirai*: János Rózsa: The Pile of Simple Verbs – Éva *Bozóky*: History-telling Women (Books of Márta Sárközi, Júlia Sós, Lívia Mohás and Eszter Mikó) – Imre *Dankó*: The Inspiration of the Motherland - Respect of the Followers – Imre *Dankó*: Tibor Szenti: Approaching God – Endre József *Kiss*: János Csohány: Gleaning on Journalism

Reviews

About the 2003. 4th Quarter Issues of Magyar Napló

Ára: 880,- Ft

Győri Elek: Betlehemesek Tiszaladányban, 1932 (olaj)

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Szőri Elek

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1969 OKT 14

Kiállítás

Miskolci Galéria: Magyar műemlékek című kiállítás megtekinthető délelőtt 11 órától este 7 óráig.

Szőlészeti, borászati, halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Díszműveszeti szakkörvezetők kiállítása a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Könyvkiállítás Anatole France halálának 45. évfordulója alkalmából a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárában délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bánovszky Miklós festőművész kiállítása a miskolci Szőnyi István teremben. Megtekinthető délelőtt 10 órától este

...szerboltot is nyit a kö-
zeljövőben.

Győri Elek festőművész kiállítása a sárospatakl Református Tudományos Gyűjtemények helyiségében, délelőtt 10 órától este 5 óráig.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Győri Elek

MAGYAR NEMZET

Budapest

— A Miskolci Galéria Győri Elek képeiből gyűjteményes kiállítást rendez. Kérjük azokat, akik a művész alkotásaival rendelkeznek, különösen a korai képeit keressük az 1930-as évekből, hogy a Miskolci Galériának Miskolc, Déryné u. 5. Tel.: 34—306 jelentsék be. Budapesten bejelenthető: 429—925 távbeszélőn.

Győri Elek

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 10

MAGYAR NEMZET

Budapest

— Miskolci Galéria Győri Elek képeiből gyűjteményes kiállítást rendez. Kérjük azokat, akik a művész alkotásaival rendelkeznek, különösen azokat, akik az 1930-as évekből, hogy a Miskolci Galériának képeit keressük 5. Tel.: 34—306 jelentsék be. Budapesten bejelenthető: 429—925 távbeszélőn.

— Az Állami Hangversenyzenekar Bp., V., Semmelweis u. 1—3. [illegible] május

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1969 OKT 11

Kiállítás

Győri Elek festőművész kiállítása a sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Pál Gyula nyíregyházi festőművész kiállítása a tokaji templommúzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szőlészeti, borászati és halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Diósgyőri vasas képzőművészeti kiállítás az LKM nagyolvasztóművének kultúrtermében. Megtekinthető egész nap.

„Hegyalja borcímkéi, szőlős, boros kisgrafikák." Kiállítás a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 3 és 6 óra között.

Honvédelmi kiállítás Sátoraljaújhelyen az autóparkoló helyén. Megtekinthető egész nap.

„Munkás ünnepi játékok az NDK-ban" címmel kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Könyvkiállítás Anatole France halálának 45. évfordulója alkalmából a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bánovszky Miklós festőművész kiállítása a miskolci Szőnyi István teremben. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután fél 3-ig.

Díszítőművészeti szakkörvezető kiállítása a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Győri Elők

sportpályáján. A műsorban többek közt szerepel ugratás és fogatbemutató is.

A MATYÓFÖLD DALAI

A Matyóföld dalaiból nótaestet rendeznek október 16-án este 7 órakor a mezőkövesdi Matyó Rózsa vendégfogadóban, amelyen részt vesznek a Mezőkövesden Szentistvánon és Tardon élő nótások hagyományos népviseletben.

HASZNOS TÁRSULÁS

Igen hasznos társulás tevén dolgozik négy Miskolc környéki termelőszövetkezet Arnót, Kisgyőr, Gesztely Parasznya nagyüzemi gazdasága szeretne közösen egy nagyobb sertéshizlaldát egy húsfeldolgozó üzemet létesíteni.

Győri Elek

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1970 MÁR 24

PARASZTFESTŐ KIÁLLÍTÁSA VAJÁN. A járási pedagógiai nap keretében 26-án délután Vajan, a Vay Ádám Múzeumban Győri Elek parasztfestő műveiből kiállítást rendeznek. A megnyitót Győri Sándor tanár tartja.

1021

Győri Elek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1950 JUL 8

610

Féléve tragikus körülmények között alig 51 éves korában halt meg Győri Elek, a kovácslegényből lett festő. A hagyatékában talált több száz festményből — amelyekben eredeti látással örökítette meg a paraszti élet mozzanatait — Sárospatakon, a Rákóczi-vár termeiben rendeztek emlékkiállítást. A megnyitón dr. Ujszászy Kálmán, a sárospataki Tudományos Gyűjtemények igazgatója méltatta meleg szavakkal a korán elhunyt, tehetséges művészt.

rienkeiné. Gödöllő. zabadság út 47.

udapesti üdülésre. yógyfürdőzésre fel- jánlom 2 szemé- es, modern szobá- at »Buda kertvá- os« jeligére hirde- őbe. Felszabadulás

RÁVISZ,

Szép utca 5.
Telefon: 183—289.

Körkötő, Buksi, ber- be adó. Érettségis, jól számoló, jó megjelenésű, ügyes- kezű leányt tanuló- nak felvesz. 229—

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

1970 OKT 2 3.

GYÖR ELEK

1021

A múzeumi hónap új kiállításai

A múzeumlátogatók bizonyára örömmel veszik, hogy a múzeumi hónap keretében számos érdekes időszakos kiállítást tekinthetnek meg a fővárosban.

A zenekedvelők a Magyar Nemzeti Múzeumban a *Beethoven és kora* és a *Mosonyi Mihály emlékkiállítást* láthatják, míg a Bartók Béla életét bemutató összeállítást a Budapesti Történeti Múzeum termeiben rendezték meg.

Képzőművészeti tárlatokat rendezett a Mezőgazdasági Múzeum — *Mezőgazdaság a képzőművészetben* és *Győr Elek festményei* —, és a Szépművészeti Múzeum a *Leningrádi Ermitázs legszebb grafikái* című összeállításokkal. Hasonló jellegű kiállítást rendezett a Petőfi Irodalmi Múzeum Kassák Lajos kollázsaiból, a Nagytétényi Kastélymúzeum X—XVIII. századi elefántcsont-faragásokból és a Nemzeti Galéria, ahol a *Lengyel népművészeti kiállítás* és az *Egyházi gyűjtemények kincsei* láthatók.

Az Iparművészeti Múzeum négy bemutatótermet is nyitott a múzeumi hónap rendezvényei alkalmából: *Párizs múltja, jelene, jövője — Anatóliai szőnyegek — Magyar és európai csipkeművészet* és *Az ötvösművészet remekei* címmel.

Érdeklődésre tarthatnak számot a Hadtörténeti Múzeum *„A Varsói Szerződés tagállamainak hadereje"*, a Kínai Múzeum *A kínai jadék művészete* és a Vármúzeum *Magyar—lengyel kapcsolatok ezer éve* című kiállítások is.

A kiállításokon neves szakemberek közreműködésével tárlatvezetéseket és előadásokat is tartanak.

P. M.

munkatársai részére, kerve,
enjenek le nyugodtan, csak
szítsék ki az asztalra, mert
szi őket. „Napkelte előtt ki-
ntlátásra Násfán!"
k még, amikor Beke a sö-
tt, és elhagyta a közös szál-
portást, kíváncsi arca lát-
assal megnyugtatni!
yal nyugtázta, hogy a revi-
nyilván valami szép köny-
őrnagy pedig beült a szol-
t Násfa felé.
k: tartozott egy úttal az ör-

nyomok magyarázatot adtak
amire útközben, a ládákat
adatok szerint, semmiképp
égis úgy döntött, hogy ezt a
zsgálja, végigjárja az utat a
ágpedig azzal a sebességgel
ahogy és amikor az autó-

kor Násfán áthajtott, sűrű
mélyen aludt. A tüzérlak-
r, a nagy vaskapu azonban,
n az időpontban kigördültek
lmiszeres, egészségügyi meg
volt. Az úton, ahol kihaj-

irissitoen furdet
A műszerfal
kor valami érdel
Hirtelen, mint
tova a Skoda vi
egy pillanatig c
távolság viharos
a Skodával ellen
eltűnt a sötétség
Beke leállította
dig a pontig, ah
körben, anélkül,
— előzőleg szembe jön vele és elhajt mellette. A kocsit, bár szép volt, akár egy száguldó piros csóva, nyilvánvalóan nem álmodta! Hogy került tehát mögé?

Az eset egy perc múlva reális magyarázatot kapott.

Azon a ponton, ahol a két kocsi a legközelebb volt egymáshoz, Beke egy elágazást talált, amely a sötétben szinte észrevétlenül fordult az országutat kísérő erdőbe. A Fiat innen, az erdei útról suhant ki, és száguldott visszafelé az országúton, miközben egy pillanatig a Skoda visszapillantó tükrén is feltűnt.

Nyugalom! — intette magát Beke, érezve, hogy szíve hevesen ver a felfedezéstől.

Beült, megfordította a Skodát, elhajtott az elágazásig, és rátért az erdei útra.

Pont négykor ismét kint volt az országúton, ahová a kifli alakú elágazás visszavezette.

(Folytatjuk.)

Győri Elek

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 MÁR 27

MAGYAR NEMZET

Budapest

Győri Elek parasztfestő kiállítása a járási pedagógiai napi alkalmából nyílt meg a vajai múzeumban. Egy másik kiállítás Szabolcs megye negyedszázados fejlődését mutatja be. A pedagógiai napon az iskolareform tapasztalatairól hangzottak el Vaján előadások.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

KRÓNIKA • KRÓNIKA • KRÓNIKA

NEMZETKÖZI GYERMEKKÓRUS-TALÁLKOZÓT rendez március 31 és április 5 között a Magyar Rádió és Televízió, tíz külföldi együttes részvételével.

BERNHARD WICKI, a világhírű nyugatnémet rendező — a nálunk is nagy sikert aratott Malachiás csodái és Lámpaláz című filmek alkotója — Magyarországon forgatja Hamis súly című produkcióját.

AZ ART 70 KÉPZŐMŰVÉSZETI CSOPORT bemutató kiállítása csütörtökön nyílt meg a Budapesti Műszaki Egyetem Bartók Béla úti Vásárhelyi Pál Kollégiumában, Szegedy Dobó Illés, Finta Sándor, Juhász Gyula, Brinyi István és Farkas Árpád alkotásaiból.

GYÖRI ELEK PARASZTFESTŐ kiállítását csütörtökön nyitották meg a Szabolcs megyei Vaján, a járási pedagógiai napok keretében.

MAGYAR—LENGYEL televíziós együttműködési tervet írtak alá tegnap a magyar televízió székházában. Az 1970-re szóló megállapodás művészeti szakemberek, forgatócsoportok cseréjét és közös szórakoztató műsorok készítését foglalja magában. Kooperációban forgatják majd a Bem tábornokról készülő tévéfilmet is.

A LEGJOBB MŰSZAKI FILMEK díjait csütörtökön osztotta ki a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium vetítőtermében megrendezett VII. országos műszaki filmszemle záróülésén Kondor István, a Magyar Filmtröszt vezérigazgatója. A zsüri döntése alapján a különböző kategóriák első díjait a Közlekedési Filmstúdiónak, a MAFILM-nak és a NIM műszaki filmszolgálatának filmjei kapták.

FENYŐ LÁSZLÓ mártír költőnk emléktábláját csütörtökön leplezték le a Lenin körút 91. sz. ház homlokzatán. A koszorúzási ünnepségen Fodor József Kossuth-díjas költő mondott emlékbeszédet; jelen volt a költő özvegye is.

A FORRADALMI IFJÚSÁGI NAPOK keretében Pécsett megkezdődött a IX. országos tudományos diákköri konferencia társadalomtudományi szekciójának ülésszaka. Az előadásokon és vitákon 350 tanár és hallgató vesz részt.

CSEHSZLOVÁKIA FELSZABADULÁSÁNAK közelgő 25. évfordulója és a pozsonyi Nemzeti Színház megalapításának 50. évfordulója alkalmából ünnepi zenei estet rendeztek a Csehszlovák Kultúra Rózsa Ferenc utcai klubjában.

...felhívjuk fel a figyelmet, amely

Budapest V. ker. bizottságának titkára, *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete és *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

A holland nagykövet

Herman C. Schoch, a Holland Királyság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete csütörtökön végleg elutazott Budapestről. A nagykövetet a Ferihegyi re-

Hazaérkezett Japánból a Ma

Hazaérkezett a Magyar Nemzeti Bank delegációja, amely *dr. László Andor* államtitkárnak, a Magyar Nemzeti Bank elnökének vezetésével *Szaszaki Tadasinak*, a *Bank of Japan* (Japán Állami Bank) kormányzójának meghívására két hetet

nyes tárgyalásokat ... tekkel és gazdasági körökkel a két ország gazdasági kapcsolatai szélesítésének lehetőségeiről.

Húsvétra lehűlést ígér a meteorológia

Másodfokú árvízvédelmi készültség a Bodrognál — Árad a Duna, naponta tízezer holdat mentesítenek a belvíztől

A sarkvidéki eredetű hideg levegő csaknem két nap alatt eljutott Európa középső részébe. Vonulása során hózáporokat és jelentős, mintegy 10—15 fokos lehűlést okozott Angliában, a Benelux-államokban és a Balti-tenger vidékén. E-

hős volt az ég, és többfelé esett az eső. Az északnyugatról folyamatosan áramló hideg levegő hatására mérséklődött a meleg, s a hőmérséklet nappal 8—14 fok között váltakozott.

Izland felől tovább áramlik a hideg

Győri Elek: Szüreti menet Tokajban

Győri Elek
Fotóművész

A Ressel
1933 XI. 27

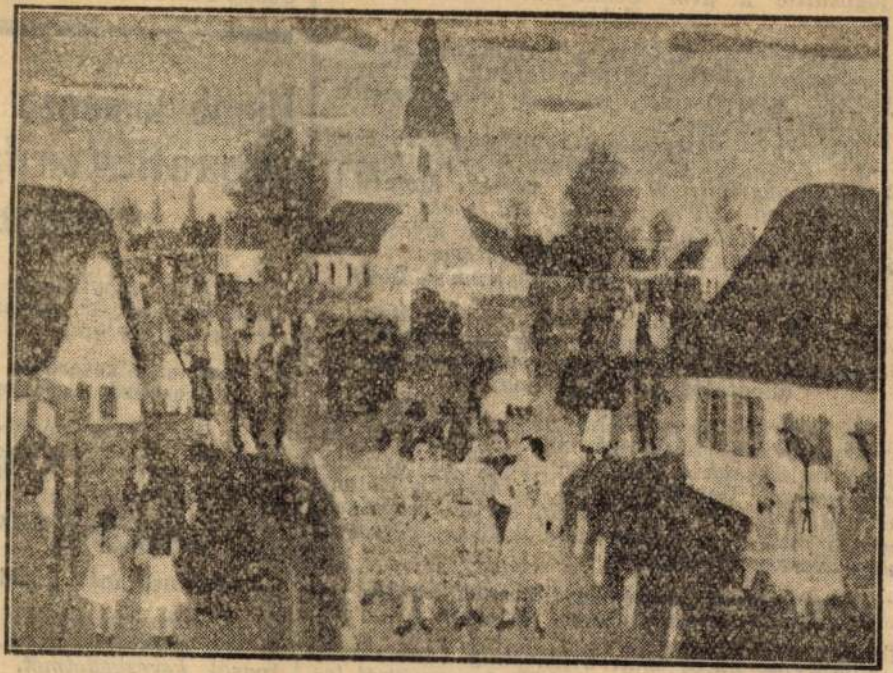

Győry Elek: Vasárnap reggel Kistokajban.

Győri Elek
Ts. L.

A Ressel
1934 VIII. 18

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1972 JUN 6

Elek Győri

1021

Bauernmaler an der Theiss

Das ungarische Volk brachte Jahrhunderte hindurch unzählige Talente hervor. Wir hörten von dichtenden Bauern, die zu Hochzeiten, Taufen und Zusammenkünften in den Spinnstuben heitere oder traurige Verse schufen. Wir kennen Holzschnitzer, Volkssänger, die dem Schönen mit ihrem Naturtalent dienen. Nur wenige konnten sich in der Vergangenheit aus der Reihe des Volks zu solchen Höhen erheben wie Péter Veres oder Pál Szabó in der Literatur. *Elek Győri* hat zwar diese Höhen nicht erreicht, doch ist sein Lebenswerk wertvoll für unsere Nation. Seine Gemälde halten die Ereignisse der bereits entschwundenen bäuerlichen Welt fest: Freuden und Sorgen, das tägliche Leben, Leid und Tod der Menschen, die in Wald und Flur ihr Leben verbringen. Man verehrt und schätzt ihn in seinem Geburtsdorf, denn so schreibt er in seinen Memoiren: „Als ich zu sprechen begann, war ganz Tiszaladány drin." Von seinen Bildern spricht er ebenso: „Alle meine Bilder haben ihre eigene Geschichte." Und diese Bildgeschichten bringen uns das ehemalige bäuerliche Leben nahe, in ihnen schimmert der bäuerliche Humor,der Frohmut der Pritschenmeister im Dorfe. Mit Vorliebe wählte er die Arbeit des Landsmannes zum Thema: Holzarbeiten, Schlachtfesten, das Tun und Treiben auf dem Geflügelhof, die Männergespräche beim Wein und das Politisieren am Sonntagnachmittag sowie die Musterung; die warme Stimmung um Weihnachten, fröhliche Hochzeiten und schließlich auch das Sterben.

Er lernte in der Werkstatt seines Vaters das Schmiedehandwerk. Als Schmiedegeselle durchwanderte er das Land sich selbst suchend. Er war bereits 27 Jahre alt, als seine sensible Seele in Debrecen von einem Erlebnis aufgerüttelt wurde: „Hier sah ich die Gemälde des Bauernmalers Miklós Káplár. Wie ein elektrischer Strom durchfuhr es mich und ich beschloß, alles zu tun, damit mein künstlerisches Talent erkannt werde. Ich fand keine Ruhe mehr, konnte von Sehnsucht nicht einmal mehr schlafen; doch meine Gefährten, die Schmiedegesellen verstanden mich nicht, mir fehlte ein Ratgeber". Er wanderte weiter, und was er sah, was seine Phantasie aufgriff, das malte er. Am Anfang der dreißiger Jahre versuchte er sein Glück in Budapest. Er lebte in Armut, hatte nie Geld, aber dafür um so mehr Zuversicht. Zum Glück lernte er István Győrffy, den sehr begabten ungarischen Ethnographen kennen, der dem jungen Bauernmaler half, für ihn im Kellergeschoß eines Mietshauses eine Wohnung fand, wo Elek Győri bis zu seinem Tod wohnte und arbeitete.

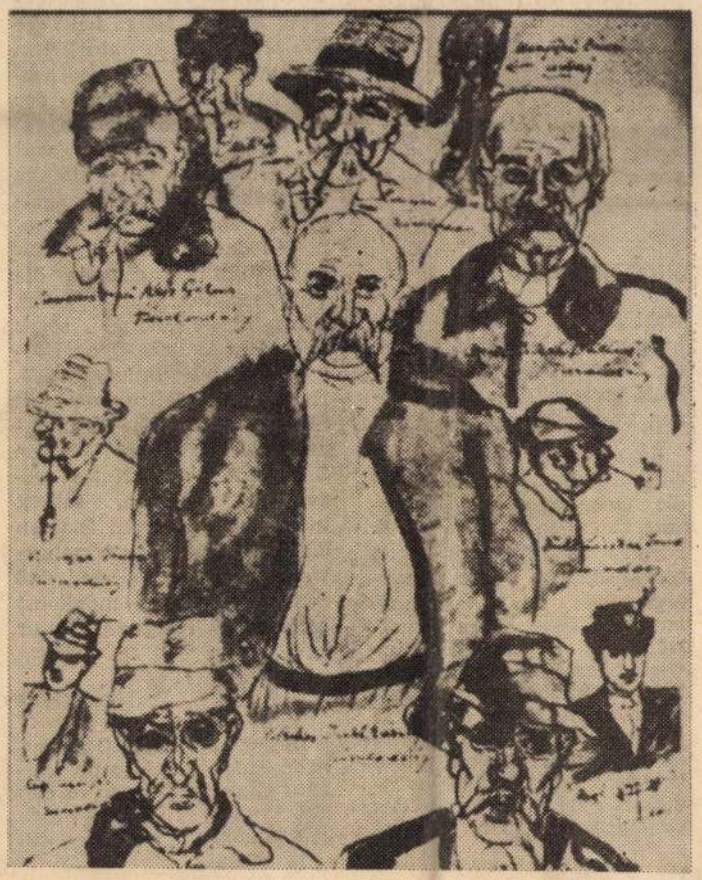

Er war auch ein beachtenswerter Porträtmaler: Er malte interessante Figuren aus dem Dorf, die Zigeunerin und den alten Schwerenöter.

Er starb verhältnismäßig jung, im Jahre 1954. Und als ihm seine Landsleute auf dem schneebedeckten Friedhof das letzte Geleit gaben, waren die auf seinen Bildern verewigten Gesichter, in denen der Leidtragenden wieder zu erkennen. Man ehrte ihn, indem man das Kulturheim seines Dorfes nach ihm benannte.**Szebelkó**

könnten da in Betracht kommen, die zu Straßenunfällen führen?

Zu den objektiven Faktoren gehören die Ursachen, die mit der Fahrbahn, mit den Verkehrszeichen, bzw. dem technischen Zustand der Kraftfahrzeuge zusammenhängen; zu den subjektiven Ursachen zählen wir das menschliche Verhalten, die Regelung des Straßenverkehrs, die Verkehrslenkung, Schulung und Prüfung der Kraftwagenfahrer, die Erziehung der Gesellschaft zum öffentlichen Verkehr usw.

In Ungarn nehmen Regierung und Gesellschaft schwere Opfer auf sich, um in Anbetracht unserer materiellen integrierter Bestandteil des internationalen Hauptverkehrsnetzes sein kann. Wir bemühen uns auf allen Straßen — von den Zufahrtswegen bis zur Autobahn — einwandfreie Straßenverhältnisse und ein eindeutiges Verkehrszeichensystem für die dynamische Entwicklung der Motorisierung zu schaffen. Zum Schutz der Fußgänger müßte der Fahrzeug- und Fußgängerverkehr getrennt werden; neben den wichtigsten Fahrbahnen müßten Gehsteige gebaut, für die Fußgänger Unter- und Überführungen angelegt werden. Der technische Zustand der Kraftfahrzeuge als Unfallquelle lenkt die Aufmerksamkeit vor allem auf die Automobilindustrie.

Genaue Untersuchungen

Ungarn beteiligt sich an der von der Europäischen Wirtschaftskommission angestrebten Modernisierung bzw. weltweiten Standardisierung der Verkehrsregeln. Die Einführung der Regelung setzt zugleich eine an Ausrüstung und Organisation gleichermaßen moderne Verkehrslenkung und Kontrolle voraus.

Hinsichtlich des menschlichen Verhaltens sind die Ursachen größtenteils in den biologischen, bzw. psychologischen Zusammenhängen zu erforschen. Auf exakten psychologischen Untersuchungen beruhende wissenschaftliche Feststellungen und Schlußfolgerungen wären hier vonnöten, die sowohl für die wirksame Behebung der Fehler, als auch für die Vorbeugung des Unheils zweckdienliche Methoden bieten könnten.

Eine der wichtigsten Ursachen der Straßenunfälle ist die Geschwindigkeitssteigerung. Dennoch stehen uns z. Z. noch keine generalisierbaren biologischen Forschungsergebnisse zur Verfügung, aufgrund deren die gegenwärtigen technischen Einwirkungen und die gelegentlich schädlichen biologischen Effekte in Einklang gebracht werden könnten. Es ist uns wohl bekannt, daß bei sehr großer Geschwindigkeit der Widerstand des Organismus gegen die ein-

derstand
nismus

Umwelt

Der Ve
auf die
wohnte
durch viel intensiver aus, daß er sie nicht isoliert angreift, sondern gleichsam alle Poren durchdringt. Der Eisenbahn- und Straßenverkehr trägt bereits bei der Trassierung den natürlichen und von Menschenhand herrührenden Formen der Oberfläche Rechnung, ebenso wie der Wasser- und Luftverkehr die ständig wechselnden meteorologischen Vorgänge nicht ignonieren darf. Schon im Planungsabschnitt müssen die Verkehrslinien mit dem Umweltschutz und sogar mit dem zukünftigen Umweltbau abgestimmt werden. Nach den Erfahrungen mit Straßenbauten, die trotz ihrer Nachträglichkeit für die Schönheit der Natur erzwungen wurden, schritt man in mehreren Staaten dazu, auf dem Verordnungswege vorzuschreiben, daß Straßen nur mit möglichst geringer Störung der Natur

schließlich lokalpatriotischen Gefühlen, sondern vielmehr auch der aktiven Demokratie des öffentlichen Lebens zuzuschreiben, daß die Trassierung der neuen Verkehrslinien von den Planern, den Vertretern der örtlichen Organe, ja sogar von der ganzen Öffentlichkeit des Landes erörtert wird. In diesen Diskussionen kommt die Verantwortung zum Ausdruck, die wir für die Hinterlassung der geerbten und mit unserer Arbeit vermehrten nationalen Schätze auf die Nachfolgergenerationen fühlen.

Neben der natürlichen Umwelt bereitet die Ausgestaltung einer harmonischen Einheit der bewohnten Umwelt und des Straßenverkehrs noch schwerere Sorgen. Die Verkehrswissenschaft vertritt die Ansicht, daß die Städteplanung mit dem Verkehr in vollständigen Einklang gebracht werden muß.

Schwere Opfer

In der offensichtlich zunehmenden Lust zum Ankauf eines Autos und in den gleichzeitig wachsenden Spareinlagen kommt ein reelles gesellschaftliches Bedürfnis zum Ausdruck, dessen Massenbasis viel breiter ist, als daß wir den PKW im althergebrachten Sinne

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NÓGRÁD
1971 FEB 4-

Megjelent 1021

a „Műgyűjtő" új száma

A Műgyűjtő legújabb számában Solymár István írt gondolatébresztő tanulmányt a naiv festészetről, kiemelve a magyar parasztfestők — Győri Elek, Gajdos János, Süli András, Benedek Péter, Dudás Juli és a nemrég felfedezett, makói Pető János — munkásságát.

Minden műbarát számára tanulságos Kampis Antalnak, a művek hamisításáról szóló cikke, valamint a műalkotások védettségét ismertető, illetve a műtárgyak megőrzését, gondozását, konzerválását taglaló írás.

Több szakavatott műelemzés, László Miklós írása a magyar portréművészetről, rejtvényrovat, változatos híranyag és művészeti könyvek ismertetése egészíti ki az artisztikus kiállítású folyóirat anyagát, amelynek értékes műmelléklete Feledy Gyula selyemre nyomott rézkarca.

Győr. Elek

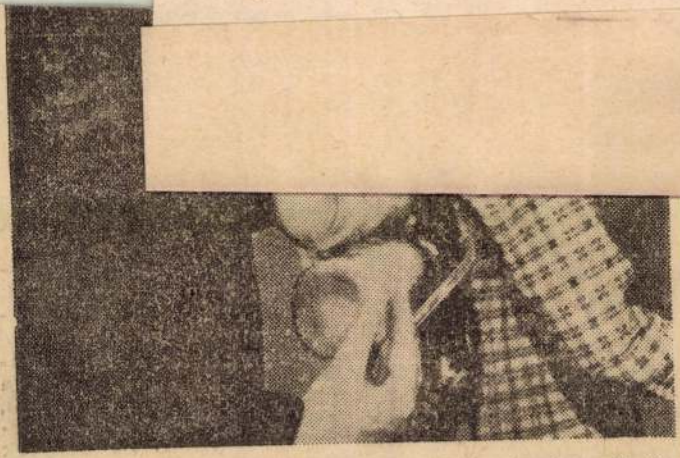

A tizedik cigaretta után tüdejét barnára színezi a nikotin. A hamburgi egészségügyi hivatal dohányzó robotembere ezt bizonyítja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Győri Dezső

SOMOGYI NÉPLAP

nobránkművei

1979 JUL 1

1021

TORNÁSZLÁNY

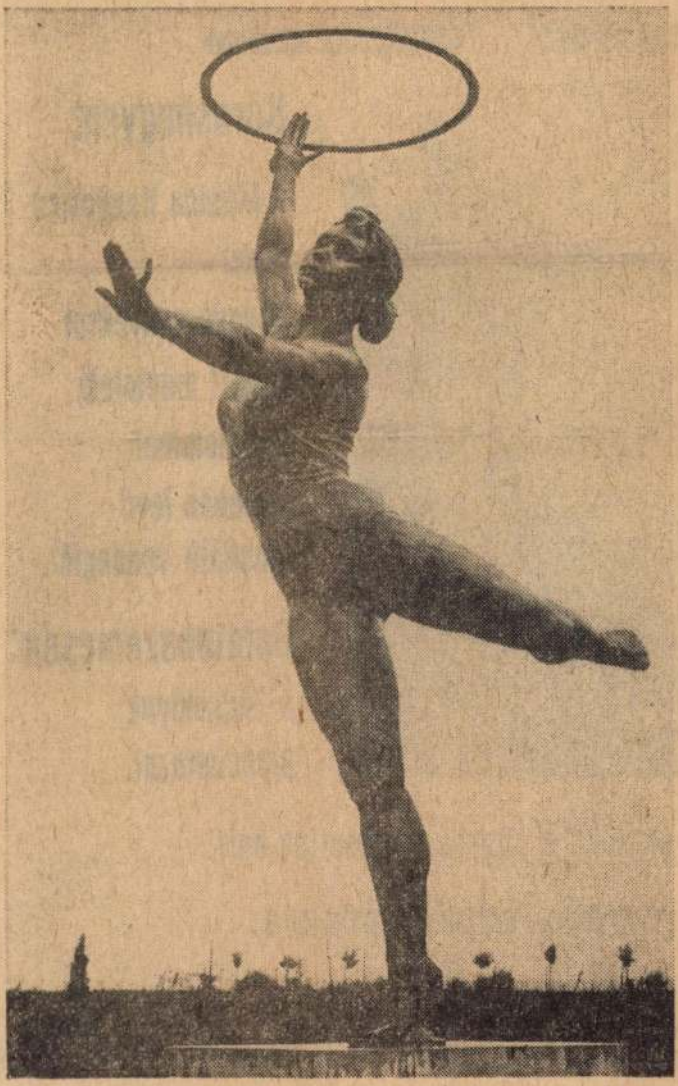

Boglárlellén, a boglári strand területén állították föl Győri Dezső Tornászlány című szobrát, melyet a művész a nagyközönségnek ajándékozott.

és kellemesen

eresi (KÖNZUM SZÖV)

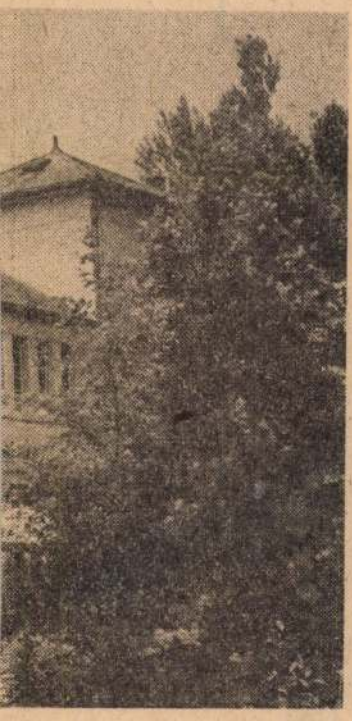

Kőröshegyen:

a Musica Hungarica zenei hangversenyekről ismert műemléki templommal szemben levő Muskátli vendéglőt.

Balatonszemesen:

a Tücsöklyuk pinceborozót.

i parkban a Tóparti éttermet és bárt.

reggeli, ebéd, vacsora.

(81821)

Fiatalok!

Győri Elek

k. könnyen

Kiállítása volt a ~~nyíregyházi~~ Sóspa-

takon.

Kiállítás.

Ésiakmagyarország 1969 X. 9. 7.

Gyöni Elek

Az 1964-es pozsonyi kiállítással kapcsolatban Angyal Endre írja: „... Gyöni Elek kálvinista ... falusi temetést fest."

Mezei Ottó: Két neiv mester: Gajdos János és Gyöni Elek.

Valóság IX (1966). 9. sz. 86. l.

Győri Elek

Örökké vándorúton van. – Önéletrajzíró.

Merei Ottó: Két naiv mester: Gajdos János és Győri Elek.

Valóság IX (1966.) 9. sz. 86. l.

Gyöni Elek

A 30-as években, mint ősztehetségeket fedezték fel

Merei Ottó: Két naiv mester: Gajdos Tamás és Gyöni Elek
Valóság IX. (1966.) 9. sz. 85. l.

Győri Elek

Szürati munkaszóg i képe
vezetel a „nagy festők"
székesfehérvári kiállításán (szerző)

~~Kontúrs~~ Kritika 1967 V-VI. 6 old.

Győri Elek

Győri Elek tiszaladányi volt-kovács már idestova nagy legény az Ősztehetségek között. Öt tavalyi felbukkanása óta már sokan ismerik Pesten, már sokat eladott, nagy sikere van és volt. Legtöbb képén — amely részletesen mesél és erőteljesen jellemez — jó hollandusokra emlékeztet, muzeá-

lis remekekre, ellenben, persze, ő megmarad zavartalanul tanulatlannak és élvezetesen pirmitivnek. A festés neki egy év óta többet hoz, mint kovácsmestersége. Ezért hagyta abba.

Ujság
1935. 36 m.

MÓRICZ ZSIGMOND (Székely Aladár felvétele.)

Győry Elek

festő

Temetés Tokajban

c. képe repr.

Pásztortűz 1934. 441. l.

Győri Elek

áll. tanf.

Ferk. pzomfoisk. vk

1939-41. 147. l.

Győry Elek

Temetés Tokajban c.
képe repr.
(Magyar Ösztehetségek
Kiállítása)

Pásztortűz 1934. nov. 30

Győri Elek

festő

Szabad Művészet

1957. 470. l.

Koppel

Biroltságának.

Budapest.

mör Költségjegyzékét az igazo-
van szerencsém tisztelettel

, 1922. jan. 2.

M.D.K.

Győri Elek
festő

Szüreti mulatság.

Bizankció 1957. Budapest.

16 l.

GYŐRI Gelh

Tokaji szüret, olajf. (repr.)

K. GY: Kiállítások

Művelt Nép 1955 VI ért. 52. n. dec. 25. 4. l.

Győri Elek

Östchetsig

l.

Forum

1934. 287. 88 l.

s.

~~Nyugat~~

~~1934. sept. 1.~~

~~Kassák – ikke~~

l.

Forum

1934. 288 l.

Nemzeti Balon 1934. sept.

Magyar Östchetséjek kiállítása

935. Olasz fest

A XVIII. száradb

Szt. Peregrin.

ábrázolt szent

A Gerékig (jobbra f

kovásztalan ke

alatt pedig hosszi

feny veszi körül,

bajusza és szaka

Kék.

Vászon

~~[illegible]~~

Pyrker J

90

Győry Elek

festő

1934. márc (N. tal)

lásd (türeti falosnalás / Ref. temetés) of

Műterem

Magyar Képírók

kiáll. 1935. apr

78, 79. sz.

~~[illegible]~~

~~Sátoraljaujhely [illegible]~~

~~[illegible]~~

Lisándi m. csárdás

Mikóhári kontpolótáne

of

1939

A

MAGYAR KÉPÍRÓK KIÁLLÍTÁSÁNAK

KATALOGUSA

Mori Elek kovácslegény
Tisza ladányban
6 évig
hajából ezetet
spirol, r Pest-
re jöhessen
I. kiáll Ernstben

1933
- 28
1905 tjül

1934. A Reggel ors.
kiáll. + render
öster. műveiből

1939-43 kép Fürst

D. Ferér Zs: A VI
hány -

hány szobra. SzM. 19

lat. NU. 1943.okt.1

/A Kassai Müv.Hetekr

MN. 1953. aug.28. /

diszitése./ - Nagy

rai. KU. 1950. aug.3

pel./ - NU. 19

ben./ - Tamás E.: "

okt.2. - és a müvés

Győri Elek

1942. képzőmův. főisk.
ifj. köreček kiáll

Szüreti mulatság, of.
Sárospataki utca, temp.

1943. u.o.

Téli temetés, of
Buzahordás, of

491. szám. 19

70333 szám.

A bizottságnak f.é.máj.h
jesztése alapján jelen szám és ke
pesti IX. ker. magy. kir. á
hogy Dr. Czobor Béla a müe
nak és Sztehló Ottó másodépités
templom megvizsgálása czéljából
felmerült utiköltségeik és napi
dij után bélyegelt nyugtatványai
illetve husz /20/ koronát fizess

Győri Elek

Engedelmeskedik a horror vacuinak, szemben Mokry-Mészáros Dezsővel.

Bohe László: Mokry-M. D. – Valóság, 1965. 6 sz. 85. l.

1934 augusztus 12 Győri Elek

ÁSÁRNAPI UJSÁG

UDAPESTI HIRLAP KÉPES MELLÉKLETE

Győr

M.D.

Győri Elek
festő

1931-ben Budapestre kerül, nagy, nyomorban él, a telet egy bútorszállító-kocsiban-tölti festőtársával a szabolcsi szarmaráni Gajdos Jánossal.

Murakózi Ágota: Győri Elek parasztfestő
Művészet, 1969, március – 43 lap.

M.D.Y

Gjöri Elek
festő

Egy idelig kovácslegényként dolgozik.
Kaplár Miklós kortobágyi parasztfestő
képét Debrecenbe látta meg Gjöri Elek,
mikor is elhatározta, hogy tehetségét
felszenre hozzra.

Murakóri Ágota: Gjöri Elek parasztfestő
Művészet, 1969, március – 43 lap.

M.D.

Györi Elek
festő

1905. jul. 16-án született a Szabolcs megyei Tiszakadarnyban. Apja, nagyapja falusi kovácsmester volt, ő maga is kitanulta a mesterséget.

Muraközi Magda: Györi Elek, parasztfestő.
Miskolc, 1969. Magvető - 43 lap.

M.D.K.

Györi Elek
festő

Nyiregyházán volt Györi Elek parasztfestő halálának 10. évfordulója alkalmából a Jósa András Múzeum és József Attila Művelődési Ház által rendezett emlékkiállítás.

~~[illegible]~~ Murakőri Ágota: Györi Elek parasztfestő
Művészet, 1969 március – 43 lap

Györi Elek
festő

M.D.V.

A parasztélet élménye szerepel
képein. „Szénczakás", „Kosárfonás",
„Nádvágok", „Tapogató halászat"
stb.

Murakózi Ágota: Györi Elek parasztfestő
Művészet, 1969 március – 1/3 lap.

M.D.L.

Gyösi Elek
festő

Kiállít Miskolcon, Diósgyőrben,
Kisvárdán stb. 1957 december
23-án halt meg Tiszalökön.

Murakőri Ágota: Gyösi Elek parasztfestő.
Művészet, 1969 március - 43 lap.

M.D.f.

Gyön Elek
festő

1941-ben beiratkozik a Képzőművészeti Főiskolára. Ebben az időben festett képei elvesztik addigi friss színeiket. Életének utolsó évtizedében ismét megtalálja önmagát.

Murakiri Ágota: Gyön Elek parasztfestő
Művészet, 1969. március - 43 lap.

M.D.

Györi Elek
festő

1934-ben mutatkozik be a közönség
előtt az „Esztétiegek" budapesti kiál-
lításán. A kiállításon bemutatta a
„Ladányi szüret", az „Arvin", „Lakoda-
lom", „Vasár", „Református temetés" c.
művét.

Murakőzi Ágota: Györi Elek parasztfestő
Művészet, 1969. március - 43 lap.

M.D.

Gjöri Elek
festő

„Tiszatardosi rév"
(repro)

Murakóri Ágota: Gjöri Elek parasztfestő . . .
Művészet, 1969. március - 43 lap.

Győri Elek
festő

M.D.K.

A „Menekülés az árizhől" c. képen a tragikum hangján szól. Parasztportrei a „Csikos Károly éjjeliőr", „Szalá Károly", „Storhely furfang".

Murahöri Ágota: Győri Elek parasztfestő-
Művészet, 1969. március - 43 lap.

M.D.V.

Győri Elek
festő

Szines vidamságot mutatnak
a „Körtánc", a „Tokaji szüret"
c. művei. Nyugodt ábrázolásai
az „Átkelés hompon", a „Tiszatarcsai
rév", a „Tokaji hegy" c. műve.

Murakózi Ágota: Győri Elek parasztfestő
Művészet, 1969. márius – 43 lap.

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Művei derüs életkedvet sugároznakTömegjelenetei mozaikszerü jelenetekből állanak össze,de komponáló ereje megteremti a szerkezeti egységet."Lakodalmi menet";"Tokaji szüreti ünnep";"Sorozás",stb.
196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968.
Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Kiszakadván a falúból,a városban mesterségét tanúlva,tágúlt világképük és képekben,szobrokban kivánták kifejezni mondanivalójukat.Ő is Káplár képeinek láttán határozta el,hogy festő lesz. 192.old. 23.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Felelős kiadó: Vicskó Lajos főigazgató — 6738 tnyv 1

Győri Ede

MEGHÍVÓ

A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS MUNKATÁRSAIT

GYŐRI ELEK PARASZTFESTŐ EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓBESZÉDET MOND
GYÖRGY KÁROLY
A MAGYAR AGRÁRTUDOMÁNYI EGYESÜLET FŐTITKÁRA

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE
BALASSA IVÁN

A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁNAK IDŐPONTJA: 1970. OKTÓBER HÓ 17-ÉN, SZOMBATON 11 ÓRAKOR
BUDAPEST – VAJDAHUNYADVÁR

GYÖRI Elek

NHQ 43.
1971

ELEK GYŐRI, A PEASANT PAINTER

Elek Győri, the Hungarian peasant painter, was born at Tiszaladány in 1905, and died at Tiszalök in 1957. Up to 1932, when he began to paint, he worked as a blacksmith's apprentice, changing from one master to another, from Debrecen to Budapest. István Györffy, the ethnographer, was the first to call the attention of the Populist writers to his work, and under their influence he turned to the political movements of the Left.

Interest in artists of peasant origin and the peasant reality they represented, stemming from the Populist Movement itself, grew in the 1930s. In 1934 Elek Győri was given the opportunity to hold a successful one-man exhibition of his paintings, and some years later, in 1940, anxious to improve his skills and craftsmanship, he enrolled in the College of Fine Art. After the end of the war he worked in various places, Tiszaladány, Tiszalök, Tokaj and Sárospatak.

The pictures of Elek Győri are impressive in their feeling for the community, and their reverence for the daily round of life. He was one of those fortunate artists, increasingly rare in our century, whose work is integrated with the community which nourished and inspired them, and with the life he knew intimately from within and continued to live when physically far from it. He was a chronicler of village and peasant existence. His canvases possess the authenticity and authority of a diary, and his approach shows the sure hand of one who belongs, to whom it is all familiar. He painted the shared experiences of country life: weddings, fairs, work and funerals. He painted what he had seen day after day since his childhood, what happened in the house next door and round the corner of the street, heightening and accentuating each event by his own identification with it.

Győri gave even greater realism to his factual passion by his use of living people in the villages as models for his pictorial short stories. Along the Tisza river, close to the villages where he lived, many people still remember the men and women he painted: the innkeeper, the smith, the gravedigger, the horseherd, the harvesters, the bailiff with his cane *(Inn Scene, László Csikós of Tiszalök, Funeral of a Girl, Aunt Sarah, All Souls' Day in the Inn)*. This last picture, breathing the silent grief of wordless men who remember but never speak of their memories is one of the most moving genre compositions in Hungarian painting. His sense of social justice obviously inspired works like *Ferry on the Tisza River*, in which, painted with apparent cool objectivity, the poor are crowded in a small ramshackle boat beside those preening themselves in the elegant carriage the ferry is taking across the river. This same contrast frequently appears in other paintings of his; the domineering foremen and the labourers in *Vintage at Tokaj;* the stolid, bored young ladies and hard-driven peasants in *Sharecroppers Harvesting the Corn-cobs*.

Two of his qualities, his luxuriant use of colours and his strong social sense, place Győri close to the primitive Populist painters, but he lacks their bizarre and fantastic imagination. There is no myth or cloud cuckoo land in his paintings; they are sober, accurate accounts of life, representing things as they are. His manner of expressing himself, especially in his choice of a bright, primary palette for some of his canvases, link him with the international Primitives of the time, but their intellectual content brings him closer to Hungarian peasant writers such as Péter Veres and Pál Szabó.

The biblical simplicity and honesty of his peasant paintings are the affirmations of faith of an artist with a Christ-like attitude towards the nameless people of the villages of Central Europe, who live out the destined course of their earth-bound fate amid the

▲ Elek Győri: Tisza Flood (Oil, 30×60 cms, 1948)
Photos: István Petrás

Overleaf:
Elek Győri: Calvary (Oil, 24,5×35,5 cms, 1935) *Photos: István Petrás*

Gyöni Elek 1930

conflagration and mighty changes of the modern world. Elek Győri was in fact a very faithful recorder of the timeless hopelessness and poverty of peasant life. Brush and paint were only a pretext, for his painting might better be understood as literary in its intention and impact *(Christmas Carol Singers at Tiszaladány, The Conscript Lad, Start for the Fair)*.

Most of what are known as Populist painters are two-dimensional in their approach. Győri's paintings are more three-dimensional, they create a feeling of space and perspective, the whole strengthened by his fine sense of composition. *Wedding Procession* (1935) is a panorama of a great snow-blanketed plain on the edge of a village in which the gallop and rush of horses and carriages provide a sense of dynamism in the vast space, increased by the expanse of brooding sky over the small far-off houses in the background, and balanced vertically by the tall sweep-well. The human figures, moving, running, falling flat in the snow, accentuate the dynamism and movement of the rushing horses.

Whether Győri composed his paintings consciously is hard to decide, but then, do the peasant women paint their lovely designs on the freshly whitewashed walls for the spring holiday with deliberate planning or instinctively? It is a fact that they start in one corner, and when they stop in the opposite corner their work seems to be perfectly arranged. That was how artists worked in the early Renaissance: first they placed the substance, the essential matter, on the surface they were to fill, then they embellished it; or they began at one point and reached the end without any compulsion to correct.

A strange sense of the tragic—a discouraged, solitary, emotional impression—though socially easy to explain—seems to hover over the pictures of Elek Győri. His colours glow, but rarely *(Barbecue, Fair at Tokaj)* in their natural warmth. Even the reds are usually toned down, the whites softened into greys. Several of his paintings, in fact, echo the deep browns of Rembrandt; others tremble with the ashen hues so characteristic of Hungarian landscapes. The decorative quality of his bright naive paintings contrasts with the subtle shades and delicate transitions in colour of most of his work *(The Rabbi, Self Portrait)*.

It is however to be regretted that Győri ever "learnt to paint." It is clear from his works exhibited at the Miskolc Gallery and later in the Museum of Agriculture that he lost a great deal of his spontaneity and frankly picturesque qualities after graduating from the College of Fine Art.

KATALIN S. NAGY

Errata: By an unfortunate oversight Lorraine Hansbury's name, as well as that of the magazine *Ebony*, appeared in a distorted form in *A Day in Harlem*, Part II, by Iván Boldizsár, on pages 115, 116, and 118, of No. 42.

MUSICAL LIFE

NEW RECORDS

J. PH. RAMEAU: Pièces de Clavecin en concerts (Avec un violon ou flute, et une viole ou un deuxième violon) Concerts I–V. Lóránt Kovács (flute), László Mező (cello), János Sebestyén (harpsichord). Hungaroton LPX 11453 (stereo-mono).

Rameau, the great master of French baroque instrumental music essentially continued, without interruption, the path of development marked out by his predecessors, the most important of whom was François Couperin "le Grand". This path differed fundamentally from both Italian chamber music and concerti grossi, as well as the grandiose and weighty German composition style that culminated in Bach. Debussy, doing research in the history of specifically French music did not come across the harpsichord music of Couperin and Rameau merely by chance. We can perceive the influence of Couperin and Rameau in the fact that the great majority of Debussy's works—particularly those composed for piano—are programme music.

It is true all right that the growth of French baroque instrumental music must be looked for in the small, but elaborately detailed forms of character and genre pieces. When French masters made an attempt to abandon this "small world" they were unable to achieve any worthwhile results for nearly a century.

Each Rameau movement of this series, composed in 1741, gives the impression of a richly wrought bonbonnière or casket. And really, the greater part of them is "programme music", a descriptive title is never missing from individual movements. It is also true, however, that these titles are metathetical in some way, actually only symbolic. Who could explain today, for example, why the slow movement of *Premier Concert La Livri*—named after the Seine embankment—is so brooding and sentimental, in the best sense of the term, or what caused *Le Vezinet*, inspired by the small town in the vicinity of Paris, to become such a lively piece? Truly these are criptogrammic signals.

It is much more important that the composer, departing from the general practice of his time, elaborated both the harpsichord and the flute parts very thoroughly. He moreover adhered to the method of writing the harpsichord part with a figured bass—that is, in outline—to such a small degree that this part is richer, and perhaps more elaborate than that of the flute. It therefore offers an exceptionally valuable document for anyone desiring to study the method of working out the baroque continuo. The harpsichord accompaniments left to us in outline form, and works of other French masters should be elaborated in this, or a similar manner.

János Sebestyén performs this virtuoso harpsichord part with rare plasticity. In his hands every bar pulsates and lives, the

Győri Elek, náv művész

Filmvetítések:

22. Magyar náv művészet
Portré filmek:
Benedek Péter, Mokry Mészáros Dezső, Gyovai Pál, Gajdos János, Balázs János, Győri Elek, Bakos Lajos, Süli András, Török Sándor.

A Magyar Nemzeti Galéria Programja.

1980. november hó.

A MISKOLCI GALÉRIA TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

Győri Elek

FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1970. SZEPTEMBER 19-ÉN

DÉLI 12 ÓRÁRA A MISKOLCI GALÉRIÁBA

A KIÁLLÍTÁST BALASSA IVÁN FŐIGAZGATÓHELYETTES NYITJA MEG

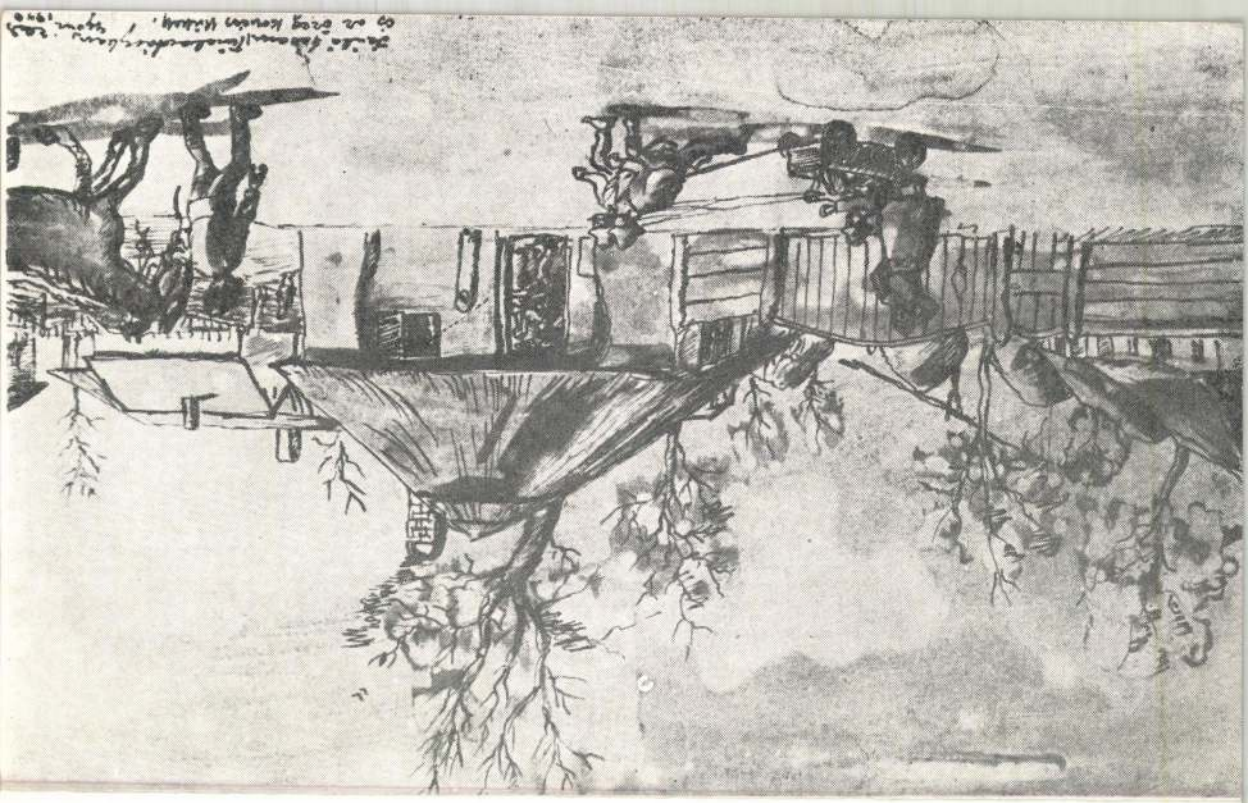

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ OKTÓBER 4-IG NAPONTA 11—19 ÓRÁIG

BMI 70

Gyóri Elek, festő

Parasztfestő. Amit átélt vizuális élménnyé formálódott benne. Viszonra kerültek a falú ünnepei, szomszédok, rokonok portréi, sokat emlegetett adomák. Nyomorog. A telet egy hőtorszállító kocsiban tölti festőtársával, a szintén szabolcsi Gyajdos Jánossal. 195.old

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum évkönyve. II. 1968. Bpest. 1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Ta Gazdag mesélőkedvük feltámasztja a pax közös paraszti munkák,szokások vidám hangulatát képeiken.Ogy pl.az ő "Lakodalmi sorozat"c.képein is. 191.old.19.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Györi Elek,festő

Parasztfestő.Gazdag meséléskedvük feltámasztja a közös parasztimunkák,szokások vidám hangulatát képeiken. 191.old. 19.jegy.Igy.pl.az ő Kukoricatörés"c. képén is.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Humorral teli képe a"Kiss Gábor halottnak tette magát"c.képe.A szöveg a hátán,az ő verse:"Kiss Gábor halottnak tette magát,hogy/megtudja azt a felesége meg-e/siratja,ha halva haza viszik./Bratucsikai Bálint haza házatja/Két fiával,"-"Korhely farsang"tus. Sárospatak Református Egyházkerületi Múzeum. 197.old 34.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Tiszaladányban atyja,nagyatyja kovácsmester volt.Tekintélyük volt,ezermesterek voltak.Elek is kitanúlta a mesterséget.Elemista korában kitünt rajztehetsége. A környék mestereinél tanúlt.Jóhirü iparos lett, zerette szakmáját."Szeretettel vonzódtam a falúhoz is.Tetszett a falusi legénykedés,összölelközve végig danolni a falát.". 195.old. 31.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek, parasztfestő

A para-ztfestők egy másik csoportja a konkrrét tárgyi világot festi. A paraszti élet mindennapjait, ünnepeit, a kollektiv lelki magatartás szellemét juttatják kifejezésre. Ezek közé tartozik Győri is, derüs kedélyü, olykor anekdotikus hangvételü. Ösztönös kifejezőereje naá turalisztikus életképstilussal keveredik. 194.old. 29. 29. jegyz

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181. old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

Győri Alek,festő

Otthagyta a paraszti környezetet és a városba jött, továbbképezni magát és ez a tehetséges művésznek sikerült is. 187.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.1929-ben Debrecenben dolgozott.Ott látta meg Káplár Miklós hortobágyi parasztfestő képeit.Elhatározta,hogy festő lesz és Budapaestre utaztott,hogy valóra váltsa terveit. 195.old.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő.

Parasztfestő.300 oldalas életrajzában közvetlen,őszinte formában vall a parasztéletről,a feltörekvő tehetségek sorsáról.Ritka dokumentum ez a kutatók számára.
195.old. 31.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő..Nekik müveik személyes élményeik,élétük egy darabja.Igy az ő "Leánytemetés"c.képe a gyufaméreggel öngyilkossá lett leány temetésének emlékét idézi,konkrét élményt. 190.old

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő,Kovács volt.A parasztiparos benne élt a falú sajátos világában,annak törvényei kötelezek voltak számára is,ezért e festőket is a parasztirendhez tartozónak kell tekintenünk.191.old. 18.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Budapest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő,Szabolcsi származásu.1934-ben mutatakozott be az "Őstehetségek" bpesti tárlatán:"Ladányi szüret"; "Árvíz";"Lakodalom";"Vásár";és "Református temetés" c.képeivel.A sajtóvisszhang nem tudta helyére temni,de a parasztirók,Veres Péter és Szabó Pál megértették. támogatták. 195.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Nyaranta hazalátogatott Tiszaladányba. Gyakran meghivták a gazdaköri összejövetelekre,szivesen hallgatták jóizüen előadott történeteit,melyeket többször megörökitett képein.Pl."Kis Gábor halottnak teteti magát"vagy a "Csikai László a hőstetteit meséli el"c. képein. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Tiszaladányban született 1905-ben,a tokaji szőlővidék szomszédságában. Falúja az újitások iránt fogékony volt,nem hagyta veszedőbe menni a paraszti élet hasznos hagyományait,de elvetette a korlátozókat.Ebben a légkörben nőtt fel Győri Elek parasztfestő is.300 oldalas életrajzaot irt. 195.old. 31.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő,
- ---

Parasztfestő.Barátai,pártfogói biztatására 1951-ben meg irta önéletrajzát.Alkotói kedve betegeskedése miatt elapadt.Témáit emlékezetéből meritette,gyermekkorának falu képét,az eltünt viseletet,szokásokat festette már csak.1957-ben halt meg nem messze szülőfalujától,Tiszalökön. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Györi Elek,festő

Parasztfestő.Első bpesti szereplése óta/1934/rendszeresen állitott ki vidéki városokban és több alkalommal a fővárosban is. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.A természetet a benne tevékenykedő emberrel harmonikus közösségben ábrázolja,pl.az"Átkelés kompon";"Tiszatardosi rév";"Tokaji hegy"c.képein. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.A parasztimunka öröklődő mozdulatait ösztönös átéléssel festi."Szénarakás";"Kosárfonás";"Nádvágók";"Tapogató halászat"c.képei,stb. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő."Lakodalmi menet".XXIX.tábla.1.kép.
Fekete repr.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI.1968.
Bpest.1969.

Győri Elek,festő

Parasztfestő."Leánytemetés".XXIX.tábla.2.kép.Fekete repr.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI.1968. Bpest.1969.

Győri Elek, festő

Parasztfestő. Önéletrajzában írja Gajdos János parasztfestőről: "Furcsa vékonypénzű fiú volt, ez a Gajdos János már csokornyakkendőt viselt. Kézzel lábbal el akarta felejteni, hogy suszter volt... Volt benne valami unszimpatikusság, amit nehezen tűrtem." .90.old.17.jegyz

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

Gyóri Elek, festő

Parasztfestő. Művészetének forrása mindig a paraszt-
élet élménye, a gyermekként magábaszivott világkép ma-
radt, ebből nött ki sajátos realizmusa. A városi életfor
mába nem illeszkedett bele. Alapérzése a paraszti világ
megbecsülése maradt. 196.old

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a nép-
művészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968.
Bpest. 1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő."A munkás reggelije"c.kép olajképe,egyike a legkorábbiaknak,még alapozásnélkül készült hiányos technikai felkészültséggel,de a figura arányai, a mozdulat természetessége erőteljes alakitó készségre vallanak. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.1940-ben beiratkozott a képzőmüv.főiskolába.Sértette az őstehetség bélyeg,tanúlt festő akart lenni De ez gátolta kifejezőképességét.E képek veszitettek frisseségükből.Élte utolsó évtizedében ismét megtalálta önmagát. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Para ztfestő.Jellemzőjük azxxx idő egybevetitése.Pl. Győrinek "Tokaji szüret"c.képén,amikor a szüret minden fázisát egyetlen képen festette meg. 191.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

1934-ben az őstehetségek első kiállitása,Szent István napján.Lázár Mikós nyitotta meg. Győri is kiállitott. 186-87.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Évente lejár Budapestről Tiszaladányba aratáskor,hogy megkeresse az évi kenyérrevalóját. Ilyenkor képekre is kapott megrendeléseket. 190.old
Itt impulzusokat kaptak és megélhetésüket is biztositották.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Magyar parasztfestő.1967-ben Nyiregyházán volt kiállitása. 182.old. 5.jegyz.

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Kpest.1969

Győri Elek, festő

Parasztfestő. A jóizű humormegjelenik karikaturába hajló parasztportréin, életképein. "Csikós Károly éjjeli őr" "Szabó Károly"; Korhely furfang"; "Kiss Gabor és Csikai Balint" stb. c. képein. A hátlapon a maga költötte vers magyarázza a témát. 196. old

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181. old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Kiállitása Nyiregyházán,1968.Muraközi Ágota cikke:Győri Elek parasztfestő kiállitása Nyiregyházán,Szabolcs-Szatmári Szemle III.1968.94-97-old.
195.old. 30.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968.
Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Sokat köszönhetett a sárospataki gimn. és ref.theológia diákjainak,tanárainak,akik felkarolták,anyagilagtámogatták,segitették müvészetének kibontakozását. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.A tragikum hangját üti meg a "Menekülés árvizből" c.olajképén,amelyen a folyó mentén élő emberek reknagy sorscsapását festi meg balladai tömörséggel. 196.old

Sz.Buraköni Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Természetes könnyedséggel rak fel harsogó szineket,pirosakat,lilákat,zöldeket egymás mellé,amelyeket kitünő érzékkel ellensúlyoz feketék és barnák kontrasztjával.Pl.:"Körtánc"c.képe. 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népmüvészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Nyáron Tiszaladányba és környékére látogatott haza.impulzusokat merített a falu mindennapjainak,ünnepeinek,a Tiszamenti táj szépségeinek látványából. 192 196.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek,festő

Parasztfestő.Semmi mesterkéltség,szinessége,zsúfoltsá ga,komponáló készsége megragadja a nézőt.Breughel zsúfol folt ereje,tömegábrázolása jut eszünkbe. 197.old

Sz.Muraközi Ágota: A Magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Győri Elek
festő-

. Szerette a vidám ünnepi eseménye-
ben gardag télé falut. Örömmel
ábrázolta Győri Elek a csipős fagyos-
levegőjű tájban alakjait.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Müvészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő

Kálvária" (repro)
"Szüreti felvonulok" (repro)

F. Milialy Ida: Győri Elek emlékkiállítása.
Művészet, 1971. január – 42 lap.

Győri Elek
festő

1937-ben készült Győri Elek társadalom-
kritikai mondanivalójú képe a
„Szemlél a bolos ispán". Később meg-
naporodnak az ilyen tárgyú festményei.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Müvészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő

1952-ben festette a „Lakodalmi vacsora" a „Kocsmajelenet", „Halottak napja a kocsmában". 1936-ban készült az olvasó rabbi mellképe.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Művészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő

Jelenéteit nagyrészt szabadban, magas horizontú tájban ábrázolta. 1943-ban készült a „Temetés" és a „Leánytemetés".

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Művészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő

Leghorábbi festményei gyermekkori emlék-
képek, képrápi érdekességű témái meg-
festésére valószínűleg Győrffy Istvánnal
kötött ismeretsége is indította.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Művészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő.

1932-ben készült a Bethlehemesek Tisza-
ladányban. 1935-ös évszámot viselő
a „Lakodalmas menet" 1944-ben festette
a „Bélmosás"-t, a „Ladányi udvar telen"-t
„Az ősi kovács műhely"-t.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Müvészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő

Győri neve az 1934-es ösztehetségek kiállításán vált országszerte ismertté. 1970 októberében először Miskolcon, majd Budapesten volt emlékkiállítása.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállítása.
Művészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek
festő.

Győri képeit a méselés, az elbészelés megjelenítésének öröme hatja át. Szerette a felvonuláshat, a nagy szertartásokra gyülekezők tömeget ábrázolni.

F.Mihály Ida: Győri Elek emlékkiállitása.
Müvészet, 1971.január - 42.lap

Győri Elek

Győri Elek élete és magalartása
magukon hordozzák paraszti
fajtájának típus-jegyet.

Berecz András: Gondolatok Győri Elekről.
Műrészet, 1977. szeptember – 23. lap.

Győri Elek

Győri Elek parasztnak vallotta
magát és minden paraszti
munkát el is végzett.

Berecz András: Gondolatok Győri Elekről.
Művészet, 1977. szeptember - 23. oldal.

Győri Elek

Győri Elek képi elemeinek mindegy
és mindenkor, a megjelenítés ele-
venségé mellett fontos felvetés -
tartalmuk is van.

Berecz András: Gondolatok Győri Elekről.
Művészet, 1977. szeptember - 23. oldal.

Győri Elek

Győri minden lépe, mint a Temetés is, élete történéseinek, ismétlődő és általánosuló élményeinek egy-egy darabja.

Berecz András: Gondolatok Győri Elekről.
Művészet, 1977. szeptember - 23. oldal.

Gyóri Elek

Tiszaladányi születésű parasztcsaládból való festőművész Gyóri Elek.

Gyóri Sándor: Visszaemlékezések.
Művészet, 1977. szeptember - 26. lap.

Győri Elek

Méltatás

Győri Sándor: Visszaemlékezések.
Művészet, 1977. szeptember - 26. oldal.

Győri Elek, náv művész

Kecskeméten működik a Magyar Náv Művészek Múzeuma, melyben állandó kiállítást rendezve, a kezdetektől a ma élő művészekig terjed a hatalmas anyag. – Győri Elek is a kezdeteket képviseli. Bethlemeszi és lakodalmasai már vidámságot sugároznak, megbújt kis házai pedig meseharangulatot idéznek fel. /említve/.

Dömötör János: A magyar náv művészek múzeum
Szolnok Megyei Hírlap, 1979. jan. 9.

Győri Elek, nagy festőművész

A két világháború közötti időszakban volt nálunk egy úgynevezett őstehetségek mozgalma, akik fiatalon indultak, lényegében művészek akartak lenni, közülük többen eljutottak főiskolára is, mint Gajdos János, Győri Elek, Káplár Miklós.

Kapcsolás a szolnoki, a nyíregyházi és a pécsi stúdióba.

1979. II. 22. Petőfi, 12:55 (Kjné).

Győri Elek (Tiszaderzs, 1906 - Tiszalök, 1958)

„Leánykérés" o.v. 30x45 cm

J.l.b.: Győri Elek 1933.

Becsértéki ár: 4500 Ft.

BÁV 59.Képaukció Bp.1982.december

Győri Elek (Tiszaladány, 1906 - Tiszalök, 1958)

„Cigányok öltöz szekéren"

o.v. 57x76 cm J.l.p.: Győri Elek 1937.

(Sérült) Védett. Kutiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

Győri Elek, naiv kstő

L: Sili András

–: A hétvégi kult-prog. 9.

Népszabadság, Bp. 1980 nov. 21

Gajdos János és Györi Elek

Képeik sorsa a Nyírségben, pontosabban Geszteréden és Tiszaladányban nyomtathatók meg.

Mezei Ottó: Két naiv mester: Gajdos János és Györi Elek
Valóság IX (1966) 9. sz. 86. l.

Győri Elek

6

A természetet a benne tevékenykedő emberrel ábrázolja (átkelés kompon, Tiszatardosi rév, Tokaji hegy) A tragikum hangját üti meg a Menekülés az árvizből, Jovzü humor jelenik meg karikaturába hajló parasztportvéin (a Csikós Károly éjjeliőr, Szabó Károly, Korhely furfang, Kiss Gábor, B. Csikai Bálint c. képek) A. nyíregyházi emlékkiállítás hitelesen mutatta be az iskolázatlande erőteljes alkotót, a keleteuropai naiv festők egyik jelentős képviselőjét.

Murakózi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39old.

Győri Elek.

1957 december 23-án hal meg Tiszalökön. A Tisza menti táj és a benne elő ember meghitt egységben jelenik meg képein. A parasztmunka sok generációnát öröklődő mozdulatait öszlönös átéléssel ragadja meg. Kénarakás, Tapogató halászat, Kosárfonás, Nádvágók c. képei életkedvet sugároznak. A lakodalmi tánc színes forgatagát mutatja a Kötánc. A szüreti felvonulás tarkaságát a Tokaji szüret.

Murakőzi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39 old

Győri Elek

4

Sárospatakon talál második otthonra. Gyakran jár Tiszalökre festeni. Többször kiállít Budapesten, Sárospatakon. 1940-ben beiratkozik a képzőművészeti főiskolára. Az ottani évek azonban gátolják öszlönös kifejezőkészségének érvényesülését, nem tudja olvasztani az ily ismeretéket, technikai fogásokat. Ebben az időben festett képei elvesztik naiv frisseségüket. Életének utolsó évtizedében ismét megtalálja önmagát.

Muraközi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39 old.

Győri Elek.

1931-ben Budapestre kerül. Nagy nyomoruságban él, a telet egy bulorszállító kocsiban huzza ki. 1934-ben mutatkozik be az „Östehetségek" budapesti kiállításán. „Ladányi szüret" „Arviz", Lakodalom, Vásár és Református temetés c. képeivel. A tárlatnak nagy a visszhangja, de a festővé avalott Győrit nem fogadja be egyenrangú társként a kor művészete és kritikája.

Cluraközi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39 old.

Győri Elek

1905-ben született a Szabolcs megyi Tiszaladányban. Apja kovács volt ő is kitanulta a mesterséget. Négy elemit végez. Már öt-hat éves korában ügyesen rajzolgat. Egy ideig kovácslegénykent dolgozik Debrecenben. Itt látja meg a Horlobágyi parasztfestő Káplár Miklós képeit, ez halással volt élete kialakulásaban

Murakózi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39old.

Győri Elek

1

Halálának 10. évfordulóján nagy gyűjteményes kiállítást rendezett Nyíregyházán a Jósa András Múzeum a József Attila Művelődési Házban. A parasztfestő 70 alkotása (olaj akvarell) került bemutatásra

Ábrakózi Ágota: Egy parasztfestő

Népművelés 1968/3 39 old.

Győri Elek

Muraközy Ágota: Egy parasztfestő /Győri Elek/. - Népmüvelés, 1968.3.sz, 39.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1973.2.sz.149-182.l.

160. l.

Győri Elek festi

emlékkiállítása nyílt

~~van~~

a Miskolci Galériában

Érsekmagyarország 1970 október 1

7. old.

M.D.K.

Győri Elek
festő

Tokaji szüret" „Búcsú" „Lakodalom" c. művei
"(repro) Művészete" népművészet mivol-
sában igazi művészet.

Vitányi Iván: Emlékezés Győri Elekre és Gajdos Jánosra
Művészet, 1963. november – 10 lap

Győri Elek 8

Kiállításai.

1964 - Lint
1966 - Pozsony
1967 - Szőlesfehérvár - Magyar naiv művészek.

MNG évkönyve 1970/I.

Győri Elek 9

Irod. Bálint Jenő A Reggel

1937 augusztus 20 és szeptember 3

(riportok)

Kállai Ernő Együggyi piktorok

Új Idők 1936. 13. sz

MNG évkönyve 1970 I

Győri Elek 10

Irod. Újnyári Kálmán Gy. E.

Magyar Csillag

Vitányi Iván: Emlékezés Gy. E.-re és

Gajdos Sánosra Művészet 1963 nov.

Mezei Ottó: Két naiv festő

Gajdos Sános és Győri Elek

Valóság 1966 szept.

MNG évkönyve 1970/I

Győri Elek

11

Irod.

Sz. Murakézi Ágota:
Magyarországi Parasztfestől. Nyíregyházi
Sósa András Múzeum Évkönyve. 1968.

MNG 1970/I
Évkönyv.

Győri Elek 6

A negyvenes, ötvenes években egyre inkább rendszeres festészeti tanulmányokat folytat. stílusa a naturalizmushoz közeledik.

MNG évlényve 1970/I.

Győri Elek 7

Kiállításai: 1934 Budapest
Nemzeti Galéria Őstehetség Kiáll.
1938 Amsterdam Hongaarsche Oertalen

MNG Évkönyve 1970/I.

Győri Elek
(1906-1958)

2

1931-ben rajzokat küldött be a Vasárnap c. lap szerkesztőségébe, akonnan válasszal bizbatást kap és elküldik vidi Bálint Jenő Benedek Péternél szóló könyvét.

MNG évkönyve 1970/I

Győri Elek

3

A harmincas évek elején
Pestre kerül, a Goldberger-gyárban
napszámos munkát végez, bútorkocsiban,
majd pincelakásban lakik, nyomorog
és egyre többet fest.

MNG évkönyv 1970/I

Győri Elek

4

Sokalakos képeiben Tiszaladány és Tokaj életét, eskűvőit, temetéseit, szüreti mulatságait, vásárait jelenítí meg

MNG évkönyv 1970/I.

Győri Elek

5

A harmincas évek közepétől
több műpártoló támogatja, s a népi
írók is felfigyelnek rá.

MNG évkönyv 1970/I.

Győri Elek

nevo emlitve

Kerékgyártó István "Hozadozódás a naiv festészet kérdéséhez" c.cikke a 30-31.oldalon

Kritika 1972 szeptember

Győri Elek

(1906-1958)

1

Tiszaladányban született, gyermekkorát Tokajban töltötte. 1919-ben bal szeme megsérült. Kovácsmesterséget tanult Tokajban

MNG évkönyve 1970/I.

Győri Elek

„Tokaji vizet" (1943)
a Zépének reprojo

MNG kolónyv 1970/I

GYŐRI ELEK, kovács, festőművész

Tisazladanyban Győri is kapott két hold földet. Ezt mindenki elismerte és hogy meg is érdemli. Minden nyáron otthon dolgozott. Látták, hogy nemcsak velük érez, de velük is dolgozik. 76. old

GYŐRI ELEK önéletrajzából 65. old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

GYŐRI ELEK, festő

Egy Tokaj melletti faluban telepedett le. Megvett egy házat és ott rendezte be kovácsműhelyét. Mindenhez értett, lovat, tehenet gyógyított, eret vágott, hályogot gyógyított, stb. 66.old.

GYŐRI ELEK önéletrajzából 65.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, kovács, festőművész

Tiszaladányban megalakult a parasz part, a falu nyolcvan szazaléka belépett. Gyori is hirdette, hogy Veres Péter a parasztok vezetoje, nem akarhat rosszat.
76. old

GYÖRI ELEK önéletrajzából 65. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

GYÖRI ELEK, kovács, festőművész

Pártolta az oroszokat, mert eljöttek, hogy földet osszanak a parasztoknak. Azt mondta, hogy ha nem jöttek volna el az oroszok, akkor nem kapott volna földet a parasztság. 76.old

GYÖRI ELEK önéletrajzából 65.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

Győri Elek (1906-1958)

„Díszmeálés" Olaj, vászon 53x70

Sellerve lent balra: Győri Elek 1934

Kikiáltási ár: 3000 ft

BÁV 36.Müvészeti Képaukció Katalógus 1975 ,május

GYŐRI ELEK, festő, naiv művész

Tiszaladányban született a kovácslegényből lett festőművész, akit a "naiv festészet" hazai úttörői közé sorolunk és akinek művészete most kezdi megkapni a méltó elismerést. Önéletrajza érdekes, színes képet festi falujának életéről és a művészszé válás rögös útjáról. 65. old

GYORI ELEK önéletrajzából 65. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

GYÖRI ELEK, kovács,festő

Megszerette Tiszaladányt,és nem volt kedve visszamenni Pestre.Somogyi Imre barátja elhivta Ladányba Darvas József irót és Györi vezetése alatt a ladányi ifjuság fogadta.Osi ladányi nótákat énekeltek tiszteletére.
74.old

GYÖRI ELEK önéletrajzából 65.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, kovács, festőművész

Tiszaladányban az iskolában jöttek össze. A dobogón Darvas, Somogyi, Csikai Laci, Jenei Laci és Győri. Győri mutatta be a népnek Darvast és Somogyit. A demokratikus Magyarország megvalósulásáról beszéltek. 75. old

GYÖRI ELEK önélerrajzából 65. old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

GYÖRI ELEK, festő

1922 tavaszan elhatarozta,hogy elmegy kovacsinasnak. Jenei Gabor,aki Rokajban dolgozott,mondta,hogy ott van egy kovácsmester,egy jó mühely,oda kellene egy inas.Elment oda Henrik Karoly kovácsmesterhez,ott maradt próbahetet tölteni.Lópatkót csinaltak elöször, Krüstökig 20-25 elkészült,de nehéz volt a munka. 72.old

GYÖRI ELEK önéletrajzából 65.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYŐRI ELEK, festő

Beregszászon elhatározta, hogy elmegy világot látni. Egy ott vesztegló tutajon leuszott Tokajig. Ott maradt és munkát keresett. Egy öreg kovácsmesternél dolgozott pár hétig. Bejarva a környezó falvakat, az egyik megtetszett neki és ott telepedett le. 66. old

GYŐRI ELEK önéletrajzából 65. old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5. sz. Bp.

GYŐRI ELEK, festő

Győri Elek: Falusi tánc, Fekete repr. 70.old

GYŐRI ELEK önélerrajzából 65.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, kovács, festőművész

1945 nyarán ő is aratott Riszalaďanyban Cserés Lacival, Péter Csikai Miklóssal együtt. Győri sokat segített Cserés Lacinak, ,igy honorálta annak vendéglátását. 76.old

GYÖRI ELEK önéletrajzából 65.old

VALÓSAG, A TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYÓRI ELEK, festő

Győri Elek: Lakodalom télen, fekete repr. 68.old

GYŐRI ELEK önélerrajzából 65.old

VALÓSÁG, a TIT. folyóirata, 1973. 5.sz. Bp.

GYORI ELEK, naiv festő

Patai László műgyüjtőt megfogták a naiv festők alkotá
sai és 1946-ban történt haláláig rendszeresen vásárolta
a naiv festők képeit. Igy birtokába került egyebek köz-ött
53 Gajdos János, 14 Győri Elek, 7 Süli András, és egy Kép-
lár miklós festménye is. 6.old

László Miklós: naiv Festők, 6.old

Múzsák, Múzeumi magazin, 1971.3.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, naiv festő

--

Balint Jenő kiallitásokat is rendezett cikkein kivül a naiv festők,un.őstehetségek müveiből,az Erzsébet-téri majd Andrássy-uti kiallitótermekben,és Budán a Kapás utcaban.A kor naiv festőit gyüjtötte össze ekeken: Győri Eleknek,Gajdos Jánosnak,Süli Andrásnak,Káplar Miklósnak,stb.remekeit. 6.old

Lőrincz Miklós: Naiv festők 6.old

Müvnak, Müzeumi Magazin, 1971. 3.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, naiv festő

A régi idők magyar"őstehetségei"még 1971-ben sem elég gé ismertek. Pedig Győri Elek, Gajdos János, Süli András, Káplar Miklós és több más hazai naiv művészete nem értéktelenebb bármely nemzetbeli hasonló indulatu festő énél. 9.old

László Miklós: Naiv festők 6.old

Múzsak, Muzeumi Magazin, 3.sz. Bp.

GYORI ELEK, naiv festő

Győri Elek: " Tokaji panorama", cimü alkotasa.
Fekete repr. 9.old

LÁSZLÓ MIKLÓS: Naiv festők 6.old

Müzsak, Müzeumi Magazin, 1971. 3.sz. p.

GYÖRI ELEK, naiv festő

Munkáit 1934-ben láthattuk először az ősztehetségek kiállításán a Nemzeti Szalonban. Tiszaladányi kovácsmester fia, iparos, parasztpolgár. 1930-ban Aplár Miklóssal találkozott Debrecenben a Hortobágy festőjével, aki biztatta a képcsinálásra. 8.old

LÁSZLÓ MIKLÓS: Naiv festők 6.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 3.sz. Bp.

GYORI ELEK, naiv festő

1970-ben emlékkiállítása a Vajdahunyadvárban. Nagy tetszéssel fogadta a kritika és a közönség ecsettel vászonon mesélt anekdotáit, a falusi világ dévaj, derüs pillanatait, disznótorról, lakodalomról, menyasszonyszöktetésről. 8.old

LÁSZLÓ MIKLÓS: Naiv festők 6.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 3.sz. Bp.

GYÖRI ELEK, naiv festő

Győri Elek később festen a nálanál fia alabb Gajdos
Jánossal kötött barátságot. Kimustrált autóbuszban lak
tak, főztek, festettek. Patrónusa Patai László volt, aki hit
festői talentumában Győrinek. 19[illegible]-ben rendezték meg a
Városligetben, a Vajdahunyadvárban az 1957-ben elhunyt
Győri Elek emlékkiállítását. 8.old

LÁSZLÓ MIKLÓS: Naiv festők 6.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1971. 3.sz. Bp.

Győri Elek

Jól ismertem Gajdos Jánost és Győri Eleket. Több is volt ez, mint egyszerü ismeretség: barátság. Amikor találkoztunk, minket is a bartóki modell izgatott, s azon vitatkoztunk, hogyan lehet azt más művészeti ágakban is megvalósítani: színművészetben, festészetben, táncban. Sokan azt mondták, hogy ez lehetetlen, egyedül a népzene kínált olyan kincseket, amire igazi nagy művészetet lehetett építeni. Mi kevésnek éreztük ezt, s hittünk abban, hogy az igazi modernség útja minden művészeti ágban és műfajban a népművészeten keresztül vezet, mert csak így maradhat a ma művészete a nép közelségében. Győriben és Gajdosban bizonyítékot akartunk látni. Így kerültünk össze, így vitatkoztunk nap mint nap. Lelkesedtünk képeikért, ők pedig bejártak hozzánk, a Muharay-féle népi együtteshez, hogy a népi tánc és népi játék terén folytatott kísérleteinket figyeljék, segítsék.

Forrás 1975/12/86

Vitányi: Emlékezés két igaz müvészre

GYŐRI ELEK

1905 TISZALADÁNY
1957 BUDAPEST

(Az alábbi szöveg Győri Elek 1956 március 2-án Sárospatakon írott önéletrajzából való kéziratát a sárospataki Rákóczi Múzeumban, másolatát Kecskeméten, a Magyar Naiv Művészek Múzeumában őrzik.)

Tiszaladány községben születtem, 1905 július 16-án. Tizenhat éves koromban kovácsinasnak szegődtem. Palavesszővel kezdtem rajzolni, a falusi nép életéből azt, ami közvetlen megragadott, de csak modell nélkül, fejből.

Szájtátva bámultam egy szép legényt vagy huszárt, ha végigment a falun. A szépet és a hőst mindig szerettem. 24 éves koromban Debrecenben dolgoztam, mint kovácssegéd. Itt láttam Káplár Miklós hortobágyi parasztfestő képeit.

Ekkor, mintha villanyáram járt volna át.

Nyugtom nem volt tovább; aludni sem tudtam a vágytól. 1931 tavaszán felmentem Budapestre, hogy mint kovácslegény elhelyezkedjek.

Forrás 1975/11/77

Győri Elek 2

Egyik kovácsmestertől a másikhoz menve dolgoztam: gyalog, vonaton jártam munkát keresni.
Öt hét kóborlás után Angyalföldön egy bútorszállító kocsiban, a műhelyudvaron húztam meg magam, s ebben a kocsiban teleltem ki.
Pesten 1934 augusztusban rendeztek egy kiállítást, ahol az én képeim is szerepeltek Benedek Péter és más paraszt tehetségekével együtt.
Képeim feltünést keltettek és a sajtó belföldön és külföldön is sokat foglalkozott velem.
Mivel az „őstehetség" elnevezés gúnyá vált és sértett, ezért 1940 őszén beiratkoztam a Képzőművészeti Főiskolára. A felszabadulás után hazajöttem a falumba. Tiszaladányba.

77

Forrás 1975/11/77

Győri Elek

Gajdos János és Győri Elek sorsa furcsa volt.

A paraszt és proletárélet határáról indultak el, müv
vészekké váltak, de nem a hagyományos után, ahogy már
több nagy autodidakta a halhatatlanságig is felküzdöt-
te magát: ők úgy akartak müvészek lenni, hogy megmarad-
janak parasztnak.

Forrás 1975/12/85

Vitányi: Emlékezés két igaz müvészre

GYORI ELEK, festő

Neki még támaszt tudott nyujtani a paraszti életforma pozitiv élménye. Művészete mind témaválasztásában, mind pedig kifejezéspszichológiai vonatkozásban egységesebb mint Gajdos Jánosé, aki a jóval szegényebb geszterédi környezetből szakadt ki. 87.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfestére 81.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. V. 1.sz.

GYORI ELEK, festő

Gajdos Jánosra ösztönzőleg hatott ez időszakban Győri Elekkel kötött ismeretsége. Győri kovacslegény volt a kis tisza-menti faluból Ladányból és szintén müvészi ambiciók fütötték. Együtt laktak egy télen eg y bútorszállitó kocsiban. 85.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János poresztfestőre 81.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. V. 1.sz.

GYÖRI ELEK, festo

Győri Elek a megpróbáltatások ellenére is derűsebb kedéllyel, nagy kitartással festett. Gajdos János érzékenyebb, nyughatatlan természetű volt, nehezebben viselte a terheket. Utazni szeretett volna, világot akart látni. 85.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfestőre 81.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

GYÜRI ELEK, festő

Gajdos János fejezi ki ismeretségét Gyürfi Elekkel, aki már túl van első kiállításán. A Nemzeti Szalonban volt az őstehetségek kiállítása és a kiállítók tele voltak reménnyekkel. Bálint Jenő újabb kiállításukat készítette elő. 87. old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfestőre 81. old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. l. sz.

GYORFI ~~ELK~~ ELEK, festo

Gajdos János élményvilágát a geszterédi gyermekkori emlékek határozzák meg, ép úgy mint a többi ősfehetségét de ő nem érzi a közösség, a hagyomány összetartó erejét mint a tiszaladányi Győri Elek. Neki a falu már nem nyujt hatta a paraszti életforma pozitív élményét. 89.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfestőre 81.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

GYÖRI ELEK, festő

A magyar parasztfestőknél kétféle kifejezésmód. Az egyi
egyik a konkrét tárgyi világ naturalisztikus hűségü lét
tolmácsolására törekszik. Ők újraélik a hagyományos pa-
raszti élet mindennapjait, ünnepeit. Pl. Győri Elek, Bene
dek Péter, stb. 91.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Emlékezés Gajdos János parasztfes-
tőre 81.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

Gyóni Elek

Lakodalom (repr.)

Valóság IX. (1966.) 9. sz. 86. l.

Győri Elek

Karapel a pozsony.
„Naiv művészek triennáléján"

Négyművelés 1966 XI. n. 38 old.

1957 XII 23 Tiszalök

Győri Elek (1905 – ~~1958~~) parant festő

Tiszaladányban született. Kovácslegény

Debrecenben. 1931-ben Bp-re kerül,

ahol nyomorog. 1934: nezepel az

„Őstehetségek" kiállításán

(Ladány. műsz.; Árvíz; Lakodalom

Vásár; Református temetés; eml.)

Sarospatakra költözik, sokat fest,

Tiszalökön. Többszor kiállít Bp-en.

1940: Beiratkozik a Kép. Főiskolára.

Kiállítása volt: Miskolc, Kisvárda,

Diósgyőr

Muzakóri ágota: Egy parant festő

Négyművelés 1968 III... 39 old.

Györi Elek (1905-1957)

Tokaji művet /szepró/
Ripáró parant "
A'Szelés kompon "

Muraközi ágota: Egy parant festő

Nagyművelés 1968 III. n. 39 old.

Győri Elek

Kiállítása.

H. Barta Lajos: „A festőecsetet saját hajából kérnitette. Győri Elek Kovács-mester-festőművész emlékkiállítása Nyíregyházán."

Magyar Nemzet, 1967. XII. 31. 10. o.

MDK

Győri Elek

Templomdomb, o.

Tokaji szüret

Magyar naiv müvészek. Székesfehérvár, Muzeum

1967.ápr.

Győri E.

művei vént vetnek 1966-ban Pozsony-ban, 1967-ben kékesfehérvárott a nám művészek kiállításon.

Műemlékvédelem, 1967/4. 252 f. o.

Győri Elek

Gajdos János és Győri Elek pályája sem a tipikus parasztfestőé. Bár szintén „vasárnapi festő"-ként indultak, később (pártfogóik tanácsára) mindketten rendszeres tanulmányokat folytattak.

Moldován Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Szás VI. évf. 1966. szept., 9. sz. 81. l.

MDK

Győri Elek

repr.:

Tokaji szüret

Magyar naiv művészek. Székesfehérvár, Muzeum.

1967. ápr.

Győri Elek

Kovácssegédként Tokajban dolgozott; a városi kultúra nyomott hagyott őbenne. A naturalista-genre festészet elemeit szürün kombinálta a népművészeti stílus természetes motívumaival.

Németh Lajos: Current Exhibitions. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27 sz. 176 l.

Györi Elek

genre festőként jelölhetjük meg.

Németh Lajos: Current Exhibitions.
The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1967. 27. sz. 176 l.

MDK

Győry Elek

Cigándi magyar csárdás, olaj

M. Képirók kiáll. Müterem. 1935. ápr.

MDK

Győri Elek festő

Kiállítása nyílt a sárospataki

Tud. Gyűjtemények helyiségében

Északmagyarország 1969 X. 21

MDK

Győry Elek festő

K.A: Magyar Őstehetségek Kiáll. Pesti Napló 1934. aug. 19. 4.1.

MDK

Győry Elek festőm.

Tánc

Tavaszi muri

Tiltott csók

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

MDK

Győry Elek, festő

411. Tokaji piac. Olf.

Bp. Műcs.- "A Magyar Művészetért." Képkőm. Kiáll. 1942. jun. 6.-22. Kat. 17. l.

M. P. K.

GYŐRY Elek „ástehetség" testő

kovácsmester.

Nemeth Lajos: Nagy Balogh János

Bu. 1960. 147. l.

MDK

Győry Elek

Mikóházi kontyolótánc, olaj

M. Képirók kiáll. Műterem. 1935. ápr.

MDK

Győry Elek festőm.

Bíróválasztás

Kaszálók

Sátoraljaujhelyi zsinagóganegyed

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

MDK

Győry Elek festőm.

Leánykérés

Sorozás

Vasárnap délután Tiszaladányon

Lakodalmas menet

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

MDK.

Győri Elek
festő –

A festőművész kiállítása a Sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében van.

– Kiállítás
Északmagyarország, 1969. okt. 7.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y

Györi Elek
festő.

A sárospataki Reformatus
Tudomanyos Gyüjtemény
helyiségében

—: Kiállitás

Északmagyarország, 1969. okt. 8.

MDK

Gyóni Elek, festő

Tanulmány ismerteti Gyóni Elek
parasztfestő munkásságát.

—: Megjelent a Művelődés

7.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 26.

Győry Elek

Képeit szépnek mondják.

Lévai Júlia: ~~Képeit~~ Kérdések és kérdőjelek; Valóság, 1971. 7. sz. 68. l.

Győri Elek

Átkelés kompon.
Pipázó paraszt.
Tokaji szüret.

Népmüvelés 1968/3 39 old.

Győri Ilek

Naiv festő kiállítása a Mező-gazdasági Múzeumban, amelyen számos lokáji és környéki képet láthattak.

Szij Rezső: Nemzetközi exlibris kiállítás Budapesten

Alföld 1971/2 79 old.

Gyóni Elek

„Kálvária", olaj, 24.5 x 35.5 cm. 1935, fehér-fehér, egész táblás reprodukció.

Nagy S. Katalin: Elek Gyóni a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971 43. p.

2001

13

Győri Elek

„Tiszai órvíz" olaj, 30 x 60 cm, 1948, fekete-fehér reprodukció.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant-painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43 p.

2001

Győri Elek

A felfogásbeli különbség észlelhető a Miskolc-i galéria és a Földmivelésügyi Múzeumban bemutatott művein.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43 p.

2011

Győri Elek

Sajnálatos „festeni tanult" – képei a Képzőművészeti Főiskolai tanulmányai után vezítettek spontaneitásukból – és őszinteségükből

Nagy S. Katalin: Elek Győri a painter-peasant. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971 43. p.

2011

Győri Elek

„A flekkenpüté", „Tokaji vásár" jimű alkotásain azonban színei természetes melegséggel áradnak. Szómos képei Rembrandt szerű sötét barna tonusát adják vissza.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971 43. sz.

Győri Elek

Dinamikus hatást vált ki az 1935-ből való „Esküvői menet" című műve. Különös – tragikusnak mondható érzés fogja el a szemlélőt a mester műveinek látásánál.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. m.

201 h

Győri Elek

A népi kétdimenzionális festőkkel szemben a mestert három dimenziósnak tekinthetjük, perspektivus távlatot nyujt a szemlélőnek alkotásaival.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971 43 sz. 2011

Győri Elek

Képei kifejezték a mult reménytelen-szegénységét, így a „Tiszaladányi bethlemesek" „A besorozott legény", „Indulás a vásárra" című művein.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz.

2001

Győri Elek

Hasonló témát dolgozott fel a „Tokaji szüret" és „Rózsespedők a kukoricásban." A „Primitivek" osztályba sorolható a mester, bár hiányzik azok különös-fantasztikus képzelet világa felfogásában.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. n. 200

Győri Elek

Legutolsó műve egy megható kompozíciója a magyar festészetnek. A „Kompa Tiszán" című képe ellentétet fejez ki a vagyonos és szegény ember között.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly. Budapest, 1971 43. sz. 200 l

Győri Elek

koresmáros-, kovács-, sírásó-, csikós-, arotók voltak modelljei, így például: „Koresma jelenet," „tiszalöki Csikós László," „Leány temetés," „Sára néne," „Mindszentek ünnepe a koresmában." c. képein -

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43 p. 2001

Györi Elek

A háború befejezése után megismerkedett Tiszadadonyon, Tiszalökön, Tokajban és Sárospatakon. Tájai a parasztok közé vált.

Nagy S. Katalin: Elek Györi a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971 43./12.

2001

Győri Elek

Sikerült egy önálló tárlaton bemutatni műveit 1934-ben, 1940-ben pedig beiratkozott a Képzőművészeti Főiskolára.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. p.

2001

Győri Elek

Tiszaladányon született 1905-ben és Tiszalökön halt meg 1957-ben. 1932-ig kovácsinasként dolgozott, gazdáit váltogatva Debrecentől – Budapestig.

Nagy S. Katalin: Elek Győri a peasant painter. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 43. sz. 2001

Győri Elek, parasztfestő

Megemlítve Áldozó József

Kapcsolatban.

(b. m.): Öreg mester Himódról

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 15.

Győri Elek, [naiv] festő

Megemlítve: Dallos Mariníká val kapcsolatban.

Beke László: Külföldi magyar művészet?
1-6. o.

KRITIKA, Bp. 1970. október VIII/10.

Gyári Elek

Viállítása nyílt Sárospatakon

Napjaink 1969 október

4. old.

Győri Elek.

A Nemzeti Galériában rendezett náv festők kiállításán szerepelnek művei. – Apjától kovácsmesterséget tanult, melyet alig űzött. Látogatta a Képzőművészeti Főiskolát, festőként élt és nyomorgott.

Jánossy Ferenc: Náv festők kiállításán.
Nógrád, 1972. jún. 9.

Gyári Elek

a Nemzeti Galériában rendezett mai festők kiállításán szereplők művei. A 30-as években fedezték fel tehetségét, a Fehérvárott 1964-ben bemutatásra kerülő parasztfestők és munkái között méltán szerepelt.

Passuth Krisztina: Magyar naiv művészet.

Tükör, 1972. júl. 4.

Győri Elek

a Nemzeti Galériában rendezett „Magyar náv művészet a XX. században" c. kiállításon szerepelnek művei.

R.G.: Egy kiállítás margójára.
Népszava, 1942. jún. 4.

Győri Alek.

Önarckép

Néprművelés 1970/6

46 old.

Győri Elek.

A harmincas évek „östehetsége" a felszabadult ösztönös alkotóerő tapasztalható munkásságában

Péter Imre: Riállítások művelődési házakban.

Népművelés 1970/4 43old

Győri Elek naiv festő

képei szerepelnek a "XX.sz.magyar naiv művészet" kiállitásán a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1972 május 30

4.old.

Győri Elek, festő
[naiv festő]

Nagy érdeklődést keltettek művei.

–: Magyar naiv festők kiállításának sikere
Szájban 9.

Népszabadság Bp. 1972. febr. 25.

Győri Elek, [naiv] festő

Korúsmester fia volt.
1934-ben a Nemzeti Szalonban
állított ki először.
1957-ben halt meg.

— : Naiv művészek

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. jún. 3.

Győri Eleh, [naív] festő

„Tokaji korácslegény." Szerepel a Nemzeti Galéria tárlatán.

Harangozó Márta: Magyar naív művészet

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 29.

Györi Elek, parasztfestő

Kiállítás. (Nemzeti Galéria.)

Rózsa Gyula: Naivok, művészek, naiv művészek

7.

Népszabadság, Bp. 1972. jún. 17.

Győri Elek festő
[parant festő]

Példa ként megem lítve a mozgás (tánc) festői ábrázolására.

Leányköztánc c. képe:
Repr

Vitányi Iván: Kis esztétika
7. A művészi tükrözésmód problémái 1378–1382.

Élet és Tudomány, kp. 1971. júl. 16. XXVI/29.

Győri Elek

Művei szerepeltek a „Magyar naiv művészet a XX. században" c. kiállításon a Nemzeti Galériában

Mátyusa 1972 június 4
G. Oldi

Győri Elek

Tiszaladányban temeltek el

Sírfelirata: „1957. Itt nyugszik Gy. E. festőművész. Élt 52 évet. Gyászolja: Rózsége minden híve. Béke poraira"

Magyar Nemzet 1972 augusztus 16

4. old.

Győri Elek

Szüreti felvonulók

Rajztanitás 1972/2-3 25.old.

Győri Elek

naiv festő

Koczogh Ákos:Folkorizmus
Rajztanitás 1972/2-3 22.old.

Győri Elek

Kálvária

Rajztanitás 1972/2-3 3o.old.

Győri Elek,

náv művész, falusi kovács volt.
a Nemzeti Galériában rendezett
Magyar Náv művészet a XX. században
c. kiállításon szerepelnek művei.

Bajor Nagy Ernő: Náv művészek komoly
sikere.

Szabad Föld, Bpest, 1972. jún. 4.

Győri Elek

A harmincas években ösztehetségként felfedezett parasztfestő naiv fogantalani, friss szépségű tájképei szerepeltek a tárlaton.

Műrakózi Ágota: Beregi magángyűjtők tárlata Vásárosnaményban.

Népművelés 1970/6 46old.

Győry Elek

festőművész emlékkiállitása, Nyiregyháza,1967. - Ism: /h.j./, Északmagyarország, 1968.jan.11. - H.Barta Lajos: Magyar Nemzet,1968.dec.31.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

168.l.

Magyar Nemzet 1982. 7. 8.

Kiállítás a népfrontban

Győri Elek utolsó korszakának képei

Győri Elek naiv festő kései és kevésbé ismert munkáiból rendezett kamarakiállítást a Hazafias Népfront I. ker. bizottsága a Bem rakpart 6 7. sz. alatti emeleti nagyteremben. Az 1905-ben született falusi kovácsmester nagyformátumú képe, a *Temetés* (1943) a legjelentősebb a most bemutatottak közül; részint az összefoglaló látás, jó kompozíciós érzék, részint a gyásznép némelyik egyedének szerencsés kezű egyénítése teszi azzá.

A többi — melyek közt rajzlapra vízfestékkel rögzített tanulmányfej és zsákvászonra olajjal festett cigány életkép is van — meglehetősen ingadozó értékhatárok között mozog. Győri Elek azok közt a nemtanult festők és fafaragók között tűnt fel, akik a Nemzeti Szalonban 1934-ben megrendezett „*Őstehetségek*"-kiállításon jutottak először nyilvánossághoz. Biztonsága a háború után szükségszerűen ingott meg, amikor ezeket a népből jött tehetségeket — mint holmi „paraszti idill", afféle „gyöngyösbokrétás" dicsőítőit — gyanakodva figyelték. Hiába próbált maga is *másfele módon optimista* falu-panorámát adni azon a kis képén, melyen a földműves szövetkezet kocsmájából, illetve a tejbegyűjtő állomásról sereglenek elő a jól öltözött parasztok, hogy meghallgassák, minő lelkesítő hírt dobol már megint a kisbíró... — korabeli falujúságillusztrációnál nem színvonalasabb ez a lap.

Egyébként a Nemzeti Galéria, illetőleg a kecskeméti Naiv Múzeum tulajdonában levő képeiről az olvasható le, hogy *nem a derű* volt természetének és szemlélődésének alapvonása. Hanem a komolyság, a komoly megfigyelés: a mostani tárlaton például azon az *Istálló* két rekeszét ábrázoló képén (annak is csupán az egyik felén), melyen a kisborjú majdnem elszakítja az istrángot, annyira áhítozik a tejre, noha az anyaállat tőgyéből már nem neki fejik, de az illata megbabonázza szinte... és egy macskát is oda vonz a tejszag...

Sajnos azonban a képek zöme azt a benyomást kelti, hogy Győri Elek művészete nem felfelé ívelt (1957-ben bekövetkezett haláláig), hanem lehanyatlott. Hamvát elvesztve, biztonságából kibillenve, sőt, rendszeres képzőművészeti tanulmányokat folytatva — épp a lényegétől fosztódott meg.

E. M.

A XVI. magyar játékfilmszemle programja

Elkészült a február 5-én Pécsett kezdődő XVI. magyar játékfilmszemle programja. A hazai filmművészet hagyományos seregszemléjén az idén tíz új magyar film ősbemutatójára kerül sor. A szemlét Fábri Zoltán Rekviem című új alkotásának díszelőadásával nyitják meg. Ugyancsak Pécsett tekinthető meg először a közönség Bacsó Péter Tegnapelőtt, Böszörményi Géza Szívzűr, Gothár Péter Megáll az idő, Gyöngyösi Imre—Kabai Barna A pusztai emberek, Kézdi Kovács Zsolt A remény joga, Moldován Domokos Rontás és reménység, Rózsa János Kabala, Schiffer Pál A pártfogolt és Surányi András Az aranycsapat című filmjét. A korábbi évektől eltérően a szemle zsűrije ismét jutalmazza a legjobb alkotásokat. A százezer forintos fődíjon kívül öt alkotói díjat, a Baranya megyei Tanács különdíját és a MAFILM négy díját ítéli oda a bíráló bizottság. A kritika szakszerűsége címmel február 8-án vitát rendeznek filmszakemberek és kritikusok részvételével. A kiegészítő program keretében a húszéves Balázs Béla Stúdió kiállítását a fesztivál harmadik napján nyitják meg.

A KÉV-Metró Klub dzsesszprogramsorozatának előadásait minden hónap első és harmadik péntekén tartják. Az első előadás, Pleszkán Frigyes együttesének koncertje ma este hét órakor lesz.

Nyikolaj Faggyejev

Csütörtökön elutazott hazánkból Nyikolaj *Faggyejev*, a KGST titkára, akivel budapesti tartózkodása során *Marjai* József, a Minisztertanács elnökhelyettese, a KGST Végrehajtó Bizottsága soros elnöke, a KGST Végrehajtó Bizottsága munkájáról, az időszerű feladatokról folytatott megbeszélést.

Társadalmi aktivisták köszöntése

A csepeliek 1981-ben 22 millió forint értékű társadalmi munkát végeztek, amely több mint háromszorosa az előző évinek. Az üzemi, vállalati dolgozók s a társadalmi és tömegszervezetek aktivistái egyebek között kivették részüket az iskola-korszerűsítésekből, a fásítási akciókból. A Király-majori szabadidőparkban például csaknem 4 hektáron több ezer cserjét és facsemetét ültettek el, s részt vettek a tereprendezésben is. Kezük nyomán épült park a csepeli városközpontban.

A társadalmi munkában élen járók segítségét köszönték meg a kerület vezetői csütörtökön azon az ünnepségen, amelyet Csepel felszabadulásának 37. évfordulójához kapcsolódva rendeztek részükre, a Rideg Sándor művelődési és ifjúsági házban. A 350 meghívott társadalmi aktivista közül a 125 legkiválóbb munkáját oklevelekkel, jutalmakkal ismerték el.

Mintagazdaság a Balatonnál

Mintagazdaság lett a kővágóörsi Béke Termelőszövetkezet. A Balaton-felvidék fontos vízgyűjtő területén, a Káli-medencében gazdálkodó szövetkezet a környezetvédelem követendő példáját adja, célszerűen védi a magyar tengert. Tavaly saját erőből 7 millió forintot költött a környezetkímélő technológiák bevezetésére. Talajjavítást hajtottak végre, megszüntették a felszíni lazítást, a szilárd halmazállapotú műtrágya helyett folyékony műtrágyát használnak.

A kővágóörsi szövetkezet árt autó- és munkagépmosó telepet is létrehozott, hogy a gépkarbantartással járó szennyezés se károsítsa a Balaton tisztaságát.

a konvertibilis elszámolású idegenforgalom devizabevétele jelentősen nőtt. Javult az idegenforgalmi szolgáltatások színvonala, a szállodák és egyéb szálláshelyek kihasználtsága. A külföldre utazott magyarok száma megközelítette az 5,8 milliót. Mintegy 10 százalékkal többen vettek részt a belföldi turizmusban; javultak az ifjúsági turizmus feltételei is. Az idén tovább kell törekedni a komplex idegenforgalmi szolgáltatások kialakítására, új üzemeltetési formák elterjesztésére, s kiemelt figyelmet kell fordítani a lakosság hétvégi kirándulási feltételeinek javítására.

A kormány végül felhívta az érintett minisztereket és az országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy vizsgálják meg az országgyűlés decemberi ülésszakán elhangzott *képviselői javaslatok* megvalósításának lehetőségeit, s tájékoztassák azokról az országgyűlés elnökét, valamint az érdekelt képviselőket.

Egyszerűsített jogszabályvégrehajtás

Fontos politikai és kormányzati törekvés a Magyar Népköztársaságban a jogi „túlszabályozás" visszaszorítása, az egyszerűbb jogmagyarázat és a hatékonyabb jogpropaganda. A cél az, hogy az állampolgárok, az állami, társadalmi szervek, a gazdálkodó egységek jobban megismerjék és megértsék a jogaikat, feladataikat, kötelezettségeiket előíró rendelkezéseket.

Eddig irányelv, állásfoglalás, körrendelet, körlevél stb. formájában jelentek meg rendelkezések. Annál is inkább indokolt volt kormányzati döntés ebben a témában, mert az elmúlt öt esztendőben több mint 2000-féle — számában, tartalmában egyaránt szinte áttekinthetetlen — ilyen rendelkezés látott napvilágot.

A kormányhatározat — miként az Igazságügyi Minisztérium illetékesei elmondták — mostantól előírja, hogy iránymutatást csak feltétlenül indokolt esetben lehet kiadni. A kormányzati döntés — amely a jogrendszer áttekinthetőbbé tételét szolgálja — egyértelműen elhatárolja az iránymutatásokat a jogszabályoktól, és ezután csupán háromféle iránymutatás kiadására ad lehetőséget.

Az első: elvi állásfoglalás a jogszabályok értelmezésére.

Győri Elek festő

1021

1972. VIII. 12. 19.00./6/ V.

Esti krónika

- A tokaji irótalálkozó záróeseményeiről, Imre Józseftől kaptunk jelentést.

- A tokaji tiszta Bodrogpart, és a szőlőtőkés hegyoldalak nemcsak a festőművészek számára nyujtanak kitünő témákat, hanem az irókat is alkotásra serkenthetik. E gondolattal vezérelve hozták itt létre az idén az első irótábort. Ma délelőtt az iróvendégek Tokajban, a termelőszövetkezeti vezetőkkel találkoztak. Eszmecsereinditó beszédet mondott Darvas József a Magyar Irószövetség elnöke, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnöke. Holnap a tábor zárónapján a toll művészei Tiszaladányba, és Prügyre látogatnak. Tiszaladányban egy 32 évs előtti iró-parasztu találkozó még élő és helyi résztvevőivel folytatnak beszélgetést, majd megtekintik Győri Elek parasztfestő fendégszobáját, és megkoszoruzzák sirját. Prügyön, ahol Móricz Zsigmond gyermekkorában élt, a nagy iró halálának 30. évfordulójára emlékeznek.

1021

Győri Elek

„Páros tánc" (repr.)
„Menyasszonyszöktetés" (repr.)
„Úri vadászat" (repr.)
Kelecsényi Gábor: A Galéria rejtett kincseiből.

Nők Lapja, Budapest, 1971. dec. 25.

Győri Elek náv festő

Tiszaladányi parasztpolgár. „Tokaji panoráma", – „Lakodalmas menet", – „Párostánc". (említve.)

Bajor Nagy Ernő: Náv festők tündérvilága.

Szabad Föld, 1971. jún. 20.

Győri Elek, parasztfestő

Megemlítve: Szili Andrással kapcsolatban.

—: Népballadák festője

b.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 30.

Győri Elek

Balassa Iván bevezetője a kiállítás katalógusához.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

111. Tiszalostányi öreg néni, 1955.
akv. 43x30

112. Plakátörület a nyilas világban.
1944. akv. 43x40

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

109. Nyulak a Tar határában, 1955
akv. 43 x 21

110. Diszmóölés, 1954. akv. 43 x 21

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

107. Menekülés az árvízből, 1948.
o. 40x28.

108. Tiszalöki — Tardos, 1943. temp.
100x70

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

104, Vőfélyek az utcán, o. 50×45

105, Hurkatöltögetés, 1951. o. 36×62

106, Baromfietetés, 1954. o. 44×31

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

101. Ó év búcsúztatása, 1955. 68×50

102. Disznóbros vacsora, 1946. ov. 61×50

103. Sétalovaglás, 1949. ov. 50×34

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

99., Sorozás, 193? Ov. 99×73

100., Kiss Jolán emlékezete, 1952. ov.
110×75

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

97, Kukoricamorzsoló, 1951. cenzorajz, 21 x 31

98, Bratu Csikai Bálint és Petrohos Szabó Károly dismótorból hazafelé, tusrajz

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

95. Önarckép akvarellel, 1950-ben
25,7 × 15,6

96. Bratu Csikai Bálint portré, 1948.
ceruzarajz 7,5 × 11

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

93, Kiss Gálor diszmóölése, cenzoraja,
25,8 x 15,5

94. Bratu Csikai Bálint átugorja a kémény
ánnyékát, 1950. cenzoraja, 19,5 x 21

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

91, Harahorrák halva Bratu Csikait,
1953. tusrajz, 15,6 x 24

92, Várlat a Holottak Napja a Kosmaban
c. Képhez, ceruzarajz 25,8 x 15,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

16, A tokaji vásár, 1941. temp. 54,5×72
17, Tavaszi árvatás, 1954. pa. 42×29
18, Csikós lószló Tiszalökről 42×30

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

19., Árvíz, 1948. 30×60

20., Viszik a legényt katonának, 1942 60×101

21., Zsiskátemplom Sárospatakon, 1942. 83×63

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

22, Utcarészlet Sárospatakon 1942.

23, Tiszolastányi udvar horstéskal, 1942. pl.o. 50x70

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

24., Kumpliszerlés, 1942. pl. o. 50×70
25., Lacikonyha (falfestménytervezet
népkonyha falára), 1942. pl. o. 81×27

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

26., Mojális Dunaszecskőn, 1943. ov.
150 x 108

27., Ménes a Hortobágyon, ofl. 90 x 67

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

30. Harug Csikós, 1957. pa. 43×30,5
31, Úri vadászat, 1935. ov. 72×61
32, Lakodalom Tiszalostányban, ofl. 150×97

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

28., Sírásás Tiszalastányban, 1944.
ofl. 50x43

29., Szüret, 1946. k. pa. 30x42

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

33, Anatóriumkép, 1947. ov. 60×48
34, A Tarcali-tó, 1955. ov. 70×60
35, A Vadlibe - csárda, 1957. pe. 43×41

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elet

36, Cséplés Tiszalaskunyban, 1951.
ofl. 30x40
37, Arási ház, 1950. pa. 30x42

Győri Elet emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

38., Szülőház a kovácsműhellyel, 1949. tv. 26x16

39., Viaskodó kakasok, pa. 30x40

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

40, Hajnali indulás a vásárba, 1944.
ov. 55 x 40

41, Cigánygyerekhős arckép, 1937 ov.
75 x 58

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győsi Elek

42, Vizes falmége, 1940. ov. 100x71.

43. Portrét, tr 1949. 20,5 x 30,5

Győsi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

44.) A Tájiskola udvara Sárospatakon, 1950. pa. 30×43.

45.) Jézus kiűzi a gazdagokat, 1943. pa. 30×40

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

46., Szüret a sárospatoki Gamboshegyen
ov. 108 x 197

47., Jégnágás, 1956. ov. 70 x 111

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győsi Elek

48., Trágyahordás télen, 1943. opl.
50 x 70

49., Aratás, ov. 50 x 60

Győsi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elet

50., Lóvásár, opl. 74×103

51., Zsidó 1944-ben, 1944. pa. 30,5×43

52., Árvíz, 1955 p. temp. 50×68,5

Győri Elet emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elet

53, Önarckép, 1950. p. szén. 40,5x30

54, Menyasszony-Ltöltetés, 1955. ov.
50,5x68,5

Győri Elet emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

55, Temetés, 1943. ov. 98 × 140
56, Harcig Csikós sorozásan,
pa. 28,5 × 40,5

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

57., Nádvágók, (én)
58., Önarckép, 1951. ov. 36x30
59., Tavasziárvíz, pl. o. 30x40

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

60. Nagyestes kukoricatörés, 1947
ov. 77 x 149

61. Vásár, ov. 52 x 61

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

62. Halászok tapogatóval, 1956. ov. 52×64

63. Cseres Laci bácsi konyhája, 1945.
Ofl. 42×49,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

64. Parasztok, olf. 41,5×56

65. Az őszi kovácsműhely, 1944.
ov. 90×72.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

66. Talaji szüret, 1953. ov. 100×74

67. Halottak Napja a Kocsmában,
1952. ov. 110×76.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

68. Cirkusz. 1939. fl.o. 90×63

69. Női arckép, 1937. ov. 43×64

70. Tiszai árvíz, 1948. pl.o. 50×33

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

71. Asztagrakás, fl. o. 95×67

72. Szalonmesütés, 1937. pl. o. 55,5×41

73. Betlehemesek Tiszabostányban, 1949.
Vo. 110×80

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

74. Kényszermunka, 1945. Ap. 43×30

75. Szemlél a botosispán, 1937.
Vo. 74×55

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

76., Szalonmosütés a Szőlőhegyen,
Vo. 55 x 48

77., Vásár, 1935. Vo. 50x40

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

78., Árvíz, o. 40×27

79., Diszmóðlés, 1951. o 35×32

80., Szénahordás, 1949. o. 34×50

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

81., Disznóölés, 1954. akv. 41×30

82., Harug Csikós a csendőrökkel a kocsmában, 1957. tusrajz. 14,2×21

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

83. Harmy Csikós a hőstetteit meséli
1957. tusrajz 14,2 × 21
84. Az öreg Csevésné a "gróf kontesekkel"

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

85, Harmy Csikós 120 kg. búzát emel a válláma, 1957. tusrajz 20,7 x 26

86. Harmy Csikós a legényeket kiveri a csárdából, 1957, tusrajz 20 x 25,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

87. Harry Csikós a 120 kg. búzával a vállán, 1957. tusvajz 20,7 x 26

88. Harry Csikós kaszál, 1957. tusvajz. 28,3 x 39

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

113., Szalmahordás, 1955. akv.
43×30

114.) Lobbanyi határban, 1953. akv.
38×19

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

115. Búbos kemence Ország Jánosnál, 1957. akv. 43x30

116. Dunaparti halászat, 1947. akv. 43x30

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Lakoskolmos menet, 1935" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóri Elek

"Önarckép, 1951" rézm.

Gyóri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Betlehemesek Tiszakostányban, 1932"
repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

"A rabbi" 1936. vegv.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Leámptemetés" 1934. nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Tiszai kamp, (én)" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Cigánypot ökrös szekéren, 1937" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Elek

"Utcarészlet Sárospatakon (1942?)"

repr.

Gyóni Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Zsidótemplom Sárospatakai, 1942"

repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóri Éva

"Lacikonyha, 1942" repr.

Gyóri Éva emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Ámor, 1948" nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970

Győri Elek

"Halottak napja a kocsmában"
1952. repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970

Győri Elek

"A tokaji vásár" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970

Győri Elek

"Az Ősi Kovácsműhely, 1944." nagy,

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970

Győri Elek

"Tokaji szüret" (1953.) vegy.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Gyóni Edel

"Portré, 1949" rézm.

Gyóni Edel emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Szülőházam Tiszalostányban és az öreg kovácsműhely" repr. (1949.)

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Lostányi ustvar, 1954" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Mustafa, 1970.

Győri Elek

"Csikós László a zsákkal (1957)" nepr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

"Lostányi ustvar télen" repr.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

89., Harry Csikós elhanyagja a villa ágát, 1957. tusrajz, 38,6 x 28,3

90., Régi bekebeli vasárnap stelután Tiszalostányban, 1957. tusrajz, 15,6 x 24

Győri Elek emlékkiállítása Miskolc, 1970.

Győri Elek, festő

MDK

Parasztfestő. Tanulmány ismerteti.

— : Műgyűjtő

2. [illegible]

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 25.

Győri Elek

13, Leányfenmetés, 1934. 28,5 × 20
14, Favágás, 1945. 29 × 41
15, A tokaji vásár, 1935. 24,5 × 35,5

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

GYŐRI ELEK

GYŐRI *Elek* /TISZALADÁNY, 1906 – BUDAPEST, 1958/
LACIKONYHA,
(Falfestménytervezet népkonyha falára, 1942)
■ OLAJ-KARTON, 26,5 X 83 CM
JELEZVE JOBBRA LENT ■ GYŐRI ELEK 1942.

KIÁLLÍTVA ■ GYŐRI ELEK EMLÉKKIÁLLÍTÁS.
MISKOLC, MISKOLCI GALÉRIA, 1970. KAT. SZ.: 25., *LACIKONYHA.*

REPRODUKÁLVA ■ GYŐRI ELEK EMLÉKKIÁLLÍTÁS. KATALÓGUS.
MISKOLC, MISKOLCI GALÉRIA, 1970. 35. OLDAL.

GYŐRI *Elek* /TISZALADÁNY, 1906 – BUDAPEST, 1958/
UTCARÉSZLET SÁROSPATAKON, ***1942***
■ OLAJTEMPERA-KARTON, 50,4 X 68,5 CM
JELEZVE JOBBRA LENT ■ GYŐRI ELEK 1942

KIÁLLÍTVA ■ GYŐRI ELEK EMLÉKKIÁLLÍTÁS.
MISKOLC, MISKOLCI GALÉRIA, 1970.
KAT. SZ.: 22., *UTCARÉSZLET SÁROSPATAKON.*

REPRODUKÁLVA ■ GYŐRI ELEK EMLÉKKIÁLLÍTÁS. KATALÓGUS.
MISKOLC, MISKOLCI GALÉRIA, 1970. 33. OLDAL.

BOLMÁNYI *Ferenc* /LÉVA, 1904 – BUDAPEST, 1990/

ZÖLD AKT

■ OLAJ-KARTON, 40,2 X 60 CM

JELEZVE JOBBRA LENT ■ BOLMÁNYI

GYŐRI ELEK

1021 Gy

1981. VIII. 25./FE

Esti magazin

- Megnyilt a tokaji Irótábor. A hagyományos találkozót most is Tiszaladányban, a 40-es évek elején ott tartott irótanácskozás színhelyén tartják. Résztvevői megkoszorúzták a község két híres szülöttjének, Darvas József írónak, és Győri Elek festőművésznek az emléktábláját. A vitaindító előadást Tarlós István, a Hazafias Népfront főtitkára tartotta. Dobosi László egyetemi tanár arról beszélt, hogy milyen szerepe volt Bartóknak a század eleji szellemi forradalmakban.

1981. VIII. 23. 4.25 Kossuth - Vné

1021

Jó reggelt! Gy

- És még egy kulturális téma.

- Ma nyilik az irótábor Tokajban.

- Irók, irodalom történészek, szociológusok és müvészek tesnik le délután az emlékezés virágait Tiszaladányban Darvas József emléktáblájára és Győri Elek festőművész sirjára. Tizedik alkalommal jelzi ez a kegyeletes aktus, hogy a tokaji irótábor résztvevői éppoly felelősséggel gondolkodnak, mondanak véleményt társadalmi valóságunkról, mint azt tették egykor a tiszaladányi iró találkozó résztvevői. Az idei találkozónak két nagy témája lesz. A Hazafias Népfront és a Mai magyar társadalom cimmel Sarlós István a Politikai Bizottság tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke tartja holnap délelött az egyik, vita indító előadást. A másikat dr. Dobosi László egyetemi tanár, Bartók Béla helyéről és szerepéről a század eleji szellemi forradalmakban.

GYŐRI ELEK

Gyösi Elek

10, Kontáne, 1934. ov. 50x60
11, Lakodalom, 143x103
12, Csikós László, 1946. 28,5x20

Gyösi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

1, A tiszalodányi kocsma, 1932.
2, A rabbi, 1936.
3, Betlehemesek Tiszalodányban, 1932.

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Györi Elek

7, Tiszai komp, ov. 61 × 81

8, Kálvária, 1935. ov. 24,5 × 35,5

9, Könnyezet, 1940. ofl. 100 × 128.

Györi Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

4., Árvízes tój, csónakkal, 1933.
5., Tokaji panoráma, 1933.
6., Lakodalmas menet

Győri Elek emlékkiállítása
Miskolc, 1970.

Győri Elek

A herőgazdasági Muzeum bon emlék Liáhítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 XI. 7

MDK.

Györi Elek
festő

Kiállítása van az sárospatali
Református Tudományos Gyüj-
temény helyiségében.

— : Kiállítás

Erdélmagyarország, 1969. szept. 27

M.D.

Györi Elek
festő

A sárospataki Református Tudo-
mányos Gyűjtemény helyiségében
van tárlata.

– : Kiállítás
Északmagyarország, 1969. szept. 30.

M.D.K.

Győri Elek
festő

Méltatás.

Bedő Rudolf: Benedek Péter
Művészet, 1964. április - 18 lap

Győri Elek: Tokaji szüret

nek idevonatkozó epizódjait. Kitűnő volt *Ajtay Andor*, Puccini megszemélyesítője, valamint az operarészek két hőse: *Takács Paula* és *Simándy József*. *Gábor Miklós* példamutatóan szólaltatta meg a Schiller-verssorokat. *Gyenes Györggyel*, az adás kulturált rendezőjével talán csak a próbelelő szövegrészek helyesen így hangzanak: »... az első jelenetek ritmusban vontatottabbak, ugyanakkor hangvételben *harsányabbak* voltak a kelleténél.« »A hangulatot a *korlátolt* detektív ostoba figuráját pompásan megformáló Juhász József megszólalása kezdte hevíteni.«

ÚJ KODÁLY-MŰ: A ZRÍNY

TÁN MEGLEPŐEN HAT, ha mindjárt egy melegében jött és tán személyes megállapítással kezdem. Kodály új, húszperces a capella kórusának, a *Zrínyi szózatának* legfőbb értékét nem a mű ihletforrásában látom (mert ha arról volna szó, idézhetnék még hasonlót, akár többet is. Zrínyiből kórus; más, mint *csak* énekes szimfónia, még legközelebb áll az operához. Tulajdonképpen egy csodálatos torzóval állunk szemben, amely e remeklett formájában lélegzetelállító ragyogásával úgy hat rám, mintha valami elképzelt operajáték kiragadott részlete, pontosab-

MDK

Győri Elek, tiszaladányi kovácslegény,
festő

J.A: Ecset vagy karikásostor? Pesti Napló 1935. máj. 30. 12.l.

MDK

Győri Elek

szerepelt a Bákóczi Múzeum termeiben megnyílt kiállításon.

"Dobolás Ladányban"
"Pincei mulatók"

Fekete Gábor /Sárospatak/: "Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek"

ÉSZAKMAGYARORSZÁG. 1957. márc. 14.

MDK

Győri Elek festő

Tiszaladányon kovácslegény volt

Magyar Őstehetség kiáll. katalógusa, 1935. jun. 1. képekkel.

11. l.

MDK

Győri Elek

Téli temetés, o.

Buzahordás, o.

Képzőm. Főisk. Ifj.körének karácsonyi kiáll.
1943.

Mdk

Győri Elek

résztvett a ~~1956~~ 24-én nyilt kiállitáson.

portréi.

Korknay Gyula: Szép festmények, akvarellek a kisváradai képző- és iparmüvészeti kiállitáson. Keletmagyarország, Nyiregyháza. 1957. márc. 28.

Győri Elek MDK

kovácslegény: Vasárnap Kistokajban. repr.

Őstehetségek.
Szinházi Élet 1934.36.sz.

MDK

Győri Elek kovácslegény

Szerepelt az ösztehetség-kiállitason.

B.Gy.: Ösztehetség vagy művészet.

Pesti Napló 1935 aug.15. 5.o.

Győri Elek festő
kiállítása nyílt a sárospataki
Református Tudományos Gyűjtemények
Képtárában

Étrakmagyarország 1969 X. 16

MDK

Györi Elek, festöm.

Téli temetés. Olf.
Buzahordás. "

Az OMK. Képzöm. Föisk. Ifj.Körének karácsonykiáll.
1943. Kat.

MDK

Győri Elek
/autodidakta munkásfestő/

Szüreti felvonulás, olaj

Református temetés, "

M. Képirók kiáll. N. Szal. 1934. márc.
le l.

Rónay Mária

Győri Elek: Kukoricarakodás, of.

SZABAD MŰVÉSZET

1951. ~~szept. 9.~~ okt. 10. sz. 470.l.

/Szegi: Borsod-Abauj-Zemplén megye művészeinek kiáll. Miskolcon/

MDK

Győri Elek

képei a pataki Rákóczi Muzeum

folyosóján.

45.o.

Balassa Iván: Vezető a sárospataki várban.
Sárospatak. 1960. /Nyomtatva Miskolcon/.

MDK

Győri Elek, festő

Kumplinedők, of.

Aratás, "

Nemz. Szal. 1947. jul. – I. Zsürinnuteskiáll. – Kat.

MDK.

Győri Elek, festő.

„Téli temetés" (Pólya Tibor-ra emlékeztet részben.)

Szépmův. 1944. 1. sz. 27. l.: Rónay Kázmér: Képzőmův. Főisk. kiáll.

Győri Elek.

Szabad Művészet, 1948

II. évf. 5. sz. 200. o. – Szabadszervezet közleményei. – Látoraljaujhelyi csop.

Gyöni Elek

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 2-3 sz. 127.o. Szabadszervezeti körlevelek. Tokaji képkiállítás.

Győri Elek

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 2-3 sz. 127.o. Szabadszervezeti közlemények. /Tokaji csoport./

MDK

Győri Elek

Szabad Művészet 1949. 2-3.sz. 127. l.

M.D.K.

Győri Elek tiszaladányi kovacs

"Viszik a menyasszonyt"c.képe az Erzsébet-téri kiáll.-on.Kép az 52.oldalon.

Márkus László: Östehetségek az Erzsébet-téren.

Szinházi Élet 1935.35sz.

MDK

Győri Elek képei:
Bíróválasztás
Sorozás
Vetélytársak
Vasárnap délután Tiszaladányon
Husvéti locsolás
Leánykérés
Tavaszi muri
Sátoraljaujhelyi Zyidónegyed

1937-évi őstehetség kiáll.

MDK

Győrfi Elek festő

e.a: Falusi tehetségek az Erzsébet téren. Ujság, 1935, aug. 15.

MDK

Győri Elek

Őstehetségek, akik résztvettek a hágai magyar őstehetség kiállitásán 1958-ban. Lásd a katalógust.

MDK

Győri Elek festő

Őstehetségek kiáll. helyiségében. /Erzsébet téri bolthelyiség?/ 1936.

Győri Elek, festő

Áldozó Józseffel kapcsolatban megemlített parasztfestő.

P. Szücs Julianna: Parasztfestő és népművészet 7.

Népszabadság, Bp. 1971. máj. 4.

Győri Elek

Kiállítása a Merőgazdasági Múzeumban

Kiállítási Kalauz
Szocialista művészetért 1970. nov.

Gyóni Elek
festő

Parasztfestő. /1906 - 1955/.

* magyarországi műv. tört. I. 513.
Corvina 1971.

Győri Elek

Egyéni humorú, epikus tehetség /Szürcti mulatság/. Naiv szemléletű parasztfestő. Erősebben kötődött a népművészet figurális megoldásaihoz. Művészete átmenet a grand art és a népművészet között.

[illegible] Lajos: Modern magyar [illegible] /, Corvino, 1968, 43.l.

Gyári Elek

Kiállítása Miskolcon.

Kiállítási katalógus
Szocialista művészetért 1970. nov.

Győri Ilch

Naiv festő.

Ernyey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. A. l.

Győri Elek

Vásár és Párostánc c. képeinek reprója.

Műgyűjtő, 1970. k. sz. 2-3. l.

Győri Elek

Gajdos Tamással és Süli Andrással együtt az őstehetségek három tipikus képviselője. 4 képe Potai László gyűjteményében van.

Solymár István: Naiv festők; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 4. l.

Győri Ilk.

A sárospataki gimnáziumban kiállítása volt, rendezője Ujszászi Kálmán, a könyvtár igazgatója, akinek gyűjteményében több Győri-kép van (Tábortűz stb.)

Vurucz Gy.: Százados kincse... Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

Győri Elek

Temetés c. képének reprója. A kép dr. Újszászi Kálmán (Gárospatak) gyűjteményében.

rüjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

1021

Győri Elek

Káplár Miklós (Hortobágy) parasztfestő

1975. május 17. Televizió 18.15. /11/ - Rné

Magyar naiv müvészet

Tiszaladány községben születtem, 1905. junius 16-án. 16 éves koromban kovácsinasnak szegődtem. Palavesszővel kezdtem rajzoni a falusi nép életéből azt, ami közvetlen megragadott, de csak modell nélkül fejből.

Szájtátva bámultam a szép legényt vagyhuszárt ha végigment a falun. A szépet és a hőst mindig szerettem. 24 éves koromban Debrecenben dolgoztam, mint kovácssegéd. Itt láttam Káplár Miklós hortobágyi parasztfestő képeit. Ekkor mintha villanyáram járt volna át, nyugton nem volt tovább, aludni sem tudtam a vágytól.

1931. tavaszán felmentem Budapestre, hogy mnt kovácslegény elhelyzekedjek.

Egyik kovácsmestertől másikhoz menve dolgoztam, gyalog, vonaton jártam munkátkeresni- Angyalföldön egy butorszállitó kocsiban a mühelyudvaron huztam meg magam és ebben a kocsiban teleltem ki. Pesten 1934. augusztusában rendeztek egy kiállitást, ahol az én képeim is szerepeltek Benedek Péter és más paraszt-tehetségekével együtt.

Képeim feltünést keltettek és a sajtó belföldön is, külföldön is sokat foglalkozott vele. Mivel az őstehetség elhevezés gunnyá vált, és sértett, ezért 1940. őszén beiratkoztam a Képzőmüvészeti Főiskolára.

Gyori Elek

1021

1975. május 17. Televizió 18.15. /11/ - Rné

Magyar naiv művészet

Tiszaladány községben születtem, 1905. junius 16-án. 16 éves korombban kovácsinasnak szegődtem. Palavesszővel kezdtem rajzoni a falusi nép életéből azt, ami közvetlen megragadott, és csak modell nélkül fejből.

Szájtátva bámultam a szép legényt vagyhuszárt ha végigment a falun. A szépet és a hőst mindig szerettem. 24 éves korombban Debrecenben dolgoztam, mint kovácssegéd. Itt láttam Káplár Miklós hortobágyi parasztfestő képeit. Ekkor mintha villanyáram járt volna át, nyugton nem volt tovább, aludni sem tudtam a vágytól.

1931. tavaszán felmentem Budapestre, hogy mint kovácslegény elhelyezkedjek.

Egyik kovácsmestertől másikhoz menve dolgoztam, gyalog, vonaton jártam munkátkereni - Angyalföldön egy butorszállító kocsiban a mühelyudvaron huztam meg magam és ebben a kocsiban teleltem ki. Pesten 1934. augusztusában rendeztek egy kiállitást, ahol az én képeim is szerepeltek Benedek Péter és más parasztfestőkével együtt.

Képeim feltünést keltettek és a sajtó belföldön is, külföldön is sokat foglalkozott vele. Mivel az őstehetség elhevezés gunnyá vált, és sértett, ezért 1940. őszén beiratkoztam a Képzőművészeti Főiskolára.

A felszabadulás után hazajöttem a falumba.

A telephone message has arrived.

Gyóri Elek, naiv művész

Két esztendeje megnyílt a naiv művészek múzeuma, 1948. máj. tól állandó kiállításon láthatjuk az érdeklődők a naiv művészek műveit. — Gyóri Elek kovácslegény volt, mint az ismertetőből megtudhatjuk.

Tamás Ervin: Naiv művészek múzeuma Kecskeméten.
Képszabadság, 1948. júl. 19.

Győri Elek

"Tiszaladányi betlehemesek"
" (repro)

— Újjá rendezett naivok.
Új Tükör, 1978. május 21-44 lap.

Győry Elek

Az "Őstehetségek kiállitásá"-n bemutatott festményének reprodukcióját hozza a lap.

Délibáb, Bp. 1936. szept, 5. X. évf. 37. sz. 16. lap.

Győri Elek

Győri Elek a „Tiszaladányi betlehemesek" ceruzi képe látható Kecskeméten a Magyar Naiv Művészek ujjászervezett állandó kiállításán.

—: Ujjászervezett naivok
Uj Tükör, 1978. május 21-44 lap.

Győri Elek, [naiv festő]

l: Föke Imre.

7.

Tamás G: Naiv művészek..

Népszabadság, Dr. 1978. júl. 19.

Ni~~nszabadság~~, ~~Bp. 1978 jul~~.

Győri Elek, festő

l.: Somogyi Imre

M. Csikai Miklós: Barátságot, szeretetet fogadtunk. 39.

Napjaink, Miskolc, [1978.] júl. XVII/7.

Györi Ilka, naiv festő 1.)

1905 Tiszaladány
1954 Budapest

A Forrásban megjelent életrajz szövegét a naiv múzeum 1956. márc. 2-án Sárospatakon volt életrajzából való lekéziratát a sárospataki Rákóczi Múzeumban, másolatát Kecskeméten, a Magyar Naiv Művészek Múzeumában őrzik.

Forrás, 1945. Nov. 44. old.

Györi Elek

Méltatás.

Lóska Lajos: Nyíregyházi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

Győri Elet (1906-1958)

„Juhány" o.v. 43x34

J.l.b: Győri Elet 1935. Védett

Utáltási ár: 4000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Gyóni Elek

„Temetés", olaj, vászon, 103 x 143 cm., 1943.
Gyóni Sándor tulajdona.
(relief.)

Művészet, 1977. 9. 23. old.

Győri Elek, naiv festő

megemlítve

Tehete Gyula: Az utolsó julcsa

9 - 35 -

Látóhatár, Bp. 1977. junius

Győry Elek

Vándor Lajos: "Látogatás a pesti Montparnasse esti pincevilágában."
"A bohém háziur és müvészlakói" alcimmel közölt beszámoló arról szól, hogy egy Nürnberg utcai bérház pincesorában mütermeket rendeztek be, ahol festők és szobrászok dolgoznak.
Győry Elek parasztfestő "őstehetség" -irja cikkében Vándor Lajos a müvészről, aki korábban kovácslegény volt, de már az iskolában kezdett rajzolni. Dr. Győrffy István a Néprajzi Intézet igazgatója támogatja.

Délibáb, Bp. 1934. jan. 6. VIII. évf. 2. sz. 23-24. lap.

Győry Elek

Győry Elek: "Képviselőválasztás" c. képét bemutatja a lap.
Ónozó- Németh Lajos festőművész volt, egy éve kezdett dolgozni agyaggal. Vidékről került, most szobrászattal foglalkozik.
Pintér József festőművész ugyancsak vidékről került fel Budapestre. Kirakatrendezőként kezdte. Sok nélkülözés után pártfogója akadt és igy tovább képezheti magát.
Somogyi Imre: "A lázadó Krisztus" c. szobrát bemutatja a lap. Övé a pincében a legnagyobb müterem.

Délibáb, Bp. 1934. jan. 6. VIII. évf. 2. sz. 23-24. lap.

Győry Elek

Somogyi Imre müveit egy Amerikai-uti pincében fedezte fel egy norvég missziós lelkész, aki felhivta Lyka Károly figyelmét a müvészre. Gyerekkorában kezdett müvészettel foglalkozni. Vidéken nem tudott tovább tanulni, igy feljött Pestre és Csepelen hengerész inas lett. Éjszaka dolgozott, nappal bejárt a Szépmüvészetibe. Ekkor kezdett festeni. Elmegy szobafestő inasnak, hogy este iskolába járhasson. Egy egész télen át egy temetői kriptában lakott, majd egy utcai fabódéban.

Délibáb, Budapest, 1934. jan. 6. VIII.évf. 2. sz. 23-24. lap.

Győry Elek

A négy müvész éveken át nem jutott főtt ételhez. Hihetetlen szenvedéseken mentek át, mig a Nürnberg utcai háziur meg nem szánta őket és rendelkezésükre bocsátotta a bérház fütetlen pincéjét.
Kezdetleges mütermét itt rendezte be a négy müvész. A cikk részletesen szemlélteti nélkülözéseiket és hosszantartó küzdelmeiket.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1934. jan. 6. VIII. évf. 2. sz. 23-24. lap.

Győry Elek /nevét egyszer i-vel másszor y-nal irja a lap./

Festményét és a müvész arcképét bemutatja a lap.
Repr.

Délibáb, Bp. 1935. juni. 8. IX. évf. 24. sz. 11. lap.

Győri Elek

"Az ősművészet tüzijátéka Szent István hetében" cimmel, "Beszélgetés tiz paraszt művész fölfedezőjével." Bálint Jenő a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitást a parasztmüvészek alkotásaiból. Jörgen Kamilla ir a tárlatról:
Oravecz Imre, nagyidai parasztlegény tájképeket fest. A lap bemutatja "A tilinkós ember" c. müvét.
Káplár Miklós pásztorból lett festőművész, a Hortobágy festője.
Győri Elek tokaji kovácslegény, falusi jelenetet ábrázoló képét hozza a lap.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. évf. 35. sz. 14-15. lap.

Győri Elek

Nagy Balogh János szobafestő volt.
Nagy István a vadonok festője.
Csülök nevü parasztlegény marhacsülökből faragott elefántcsont-szerü szobrokat és ezenkivül fafaragványokat készit.
Benedek Péter és Nyergesi János paraszt-művészeket említi még a kritika kiemelve müveiket, s részletes áttekintést ad a paraszt őstehetségekről.
Repr.-ók.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. évf. 35. sz. 14-15. lap.

Győri Elek

Temetés

Berecz András: Gondolatok Győri Elekről.
Művészet, 1977. szeptember - 23. oldal.

Győri Elek, naiv festő 2) Folytatás

1975. tavaszán a zürichi Kunsthaus rendezett a modern primitív képzőművészet alkotásaiból tárlatot. A zürichi katalógus névsorában a festő neve, részletes nacionáléja és portréja található.

Bodri Ferenc: A naivok műveszete-témák és kapcsolatok.

Forrás, 1975. Nov. 80-81 old.

Győri Elek festménye

Tokaji stüret
Lakodalom

Kortárs 1972/9 15o9. 151o old.

Győri Elek

Bálint Jenő kutatta fel egymás után az „ősteheteségeket" – köztük Győri Eleket. 1934-től évente kiállítást rendezett „Magyar ősteheteség" ámmel, ahol szerepeltek művei.

„Tokaji szüret". (repr.)
„Lakodalom". (repr.)

Gergely Mihály: Náv művészetünk.
Kortárs, 1972. szept. (?) 1507.o. – 1509.o. – 1510.o.

Győri Elek

a Nemzeti Galériában mint „Magyar naiv művészet a XX. században" c. kiállításon szerepelnek művei, a takáji kovácslegény-nek.

Harangozó Márta: Magyar naiv művészet.

1972. máj. 29. Esti Hírlap

Győri Elek

a Nemzeti Galériában megnyílt magyar náv művészek kiállításán munkái szerepeltek, a 20-30-as években sikert aratott parasztfestőnek.

Esti Krónika.
1972. V. 27. Kossuth 19.00/6/Ri

Győri Elek

Aki csak kissé is járatos a művészet történetének világában észre kell vennie, hogy a Győri Elekek képeit ugyanaz a mély megfigyelőkészség, a mindennapi életnek mindig a lényeget előtérbe állító ábrázolása, a mozdulatok sokasága jellemzi, amelyet felfedezhetünk a nemetalföldi festők képein.

Gunda Béla: A naiv művészek kiállítása Debrecenben.

Alföld 1972/8 96 old.

Győri Elek, festő

Palóc-lakodalmas

László a néprajzirodalom segítségével állították össze a hiteles és hangban jól megjeleníthető *palóc lakodalmat*. Együttesüket a mulatság bemutatására leginkább rátermett közösségből, két Nógrád megyei palóc falu: Mohora és Magyarnándor népdalköréből szervezték, így a prózai r[illegible]szeket és a verseket is ízes palóc kiejtéssel adják elő a szereplők.

—: Palóc lakodalmas 2.

Esti Hirlap Bp. 1979. jún. 4.

Győri Elek, naiv művész

Századunk 20-as éveihez köthető a magyar naiv művészet első virágkora. A kezdeteket Benedek Péter, Győri Elek, Káplár Miklós, Süli András képviselik elsősorban.

D. J.: Magyar Naiv Művészek Múzeuma. Napló (Veszprém), 1979. jan. 20.

Győri Elek náv művész

Kecskeméten működik a Magyar Náv Művészek Múzeuma. Századunk 20-as évekhez köthető a magyar náv művészet első virágkora. – A kezdeteket Benedek Péter, Győri Elek, Kárpát Miklós, Süli András képviselik elsősorban. – A művész bethlemesei és lakodalmasai vidámságot sugároznak, megbújt kis házai meschangulatot idéznek fel.

(említve)

Dömötör János: Magyar Náv Művészek Múzeuma.
Nógrád, 1979. jan. 17.

Győri Elek

Képein anatófelvonulást, szürdet, lakodalmat, fonót, halottsiratást, temetést mutat be.

Kerékgyártó István: A naiv müvészet esztétikuma.

Müvészet, 1979. junius - 16.lap

Győri Elek

Méltatás.

Bánszky Pál: A naiv művészet határai.
MŰVÉSZET. 1979. junius - 10.lap.

Győri Elek

Saját alkotásmódjáról megállapította hogy „A kép már nagyon a fejemben és a szemembe".

Kerékgyártó István: A naiv müvészet esztétikuma.

MÜVÉSZETm 1979. junius - 16.lap

Győri Elek

Naiv festő. 1934-től képei gyakran szerepelnek kiállításokon.

Kortárs 1972/9 1506. old.

Győri Elek 1

Aki csak kissé is járatos a művészet történetének világában észre kell vennie, hogy a Győri Elekek, Benedek Péterek, Süli Andrások, Budai Sándorok képeit ugyanaz a mély megfigyelőkészség, a mindennapi életünk mindig a lényeget előtérbe állító ábrázolása, a mozdulatok sokasága jellemzi, amelyet felfedezhetünk a németalföldi festők képein.

Gunda Béla: A naiv művészek kiállítása Debrecenben

Alföld 1973/8 96 old.

Győri Elek 2

Képeit nemcsak megfestette, hanem valami mély beleéléssel el is magyarázta, elmesélte, alakjait szóval jellemezte, magyarázatát gesztusokkal kiseite. Vála a kép, a szó, a gesztus egyetlen művészi komplexumma olvadt össze

Gunda Béla: A naiv művészek kiállitása Debrecenben.

Alföld 1973/8 95 old.

Gyóri Elek

Neve említve művei szerepelnek a "Magyar naiv művészet a XX.századba n"c. kiállitáson

Kritika 1972 julius

30.old.

Győri Eker

„Leánytemetés"
„Szüret"
„Falusi mulatság"
„Lakodalmas menet" a képei emlékére

Kritika 1972 szeptember
31. old.

Győri Elek

1966 után kiállitó, elhunyt parasztfestők

Káplár Miklós, Győri Elek, Gajdos János

Forrás 1969/1/78

Moldován Domonkos: Magyar parasztfestők Kecskeméten

Gjörgyi Erik
festő

Képeire a romantikus parasztszemlélet kliséi nyomjak rá a bélyeget.

Szabai Pál: Egy hang a magyar naiv művészet kiállításáról.
Művészet, 1972. augusztus – 32 oldal.

Győry Elek

naiv festőművész

A művész a „festegető parasztmunkás emberek" közé tartozik. A kecskeméti Magyar naiv művészek Múzeumát hozták létre, a fokozódó érdeklődés kielégítésére, melyet Bánszky Pál vezet.

Hevesi Szemle

„Irodalom Művészet"

1981. 1., 4-old.

Szelesi Zoltán: Medgyessy és az alföldi művészet.

Győri Elek

magyar festő/1905-1957/

Koczogh Ákos:A modern művészet útjai

Népművelési Propaganda Iroda 1972 232.old.

Győri Elek festőművész

a képzőművészeti ízlés mérése reprodukciókkal.

a második sorozat:

az alanti vizsgálathoz tartozó második sorozat már olyan képeket is tartalmázott amely még jobban eltért a hagyományos látványhű ábrázolástól. Hogy maradjon azért választási lehetőség, a sorozatot mai festők látványhű képei egészítették ki. A válaszokban a művész festménye első helyen áll.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkának között.

Új Irás, Budapest, 1973. okt. 78. old.

Györi Elek

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

314.old.

Győri Elek

Tokaji szüret

Koczogh Ákos:A modern müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972 227.old.

Győri Elek

Győri Elek,Benedek Péter,Dudás Juli nem ismerték, vagy nem éltek a perspektiva törvényeivel,nem bővelkedtek anatómiai ismeretekben.

Koczogh Ákos:A modern müvészet utjai
Népmüvelési Propaganda Iroda 1972.21o.old.

Győri Elek

A Szabolcs megyei Vaján kiállítása nyílt.

Magyar Hírlap, 1970. III-27. 6. p.

Győri Elek

Benedek Péter példáján, sikerein felbuzdulva indultak el alsó Magyarország fiai, Győri Elek kovácssegéd, Süli András kosárfonó a müvészi érvényesülés utján.

Magyar Hirlap 1974/178 8.o.

Győri Elek

Vires falnvége, o. fa, 71×100

30. Művészeti Képenkció
1973.

Győry Elek náv művész

A Fővárosi Művelődési Ház nyári folklórprogramja keretében népi tárgyú kiállításán jégvágást és szüretet jelenít. (említve)

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben. Pestvegyei Hírlap, 1974. aug. 24.

Györi Elek

Überfahrt mit der Fähre, repr.

Naive Malerei in Ungarn 1900–71.

Györi Elek

Hochzeitszug, repr.

Naive Malerei in Ungarn 1900–71.

Györi Elek

Tanzfest, repr.

Naive Malerei in Ungarn 1900–71.

Győri Elek.

Vizes faluvége, olaj 71×100
VÉDETT, 6000 Ft

30. Művészeti Répankció, 1973.

Győri Elek

A Betlekemezés című kígs pásztorfigurái futás közben állóképszerűen merevedenek meg.

Kerékgyártó István: A magyar népi festészet....

Müvészet, 1976.november - 10.oldal.

Győri Elek

. Ha, mint Győri Elek, nem akar „ostehetség" maradni, tanulni kezd és figyel saját művészetére, ösztönös alkotókészségét bénítja meg, felhagy a művészettel. Ritka az olyan kitartó önbizalom, mely a művész naivitását és festeni, mintázni való kedvét érintetlenül megtartja ebben a periferikus helyzetben, hol művészete az elfogadott művészetbe, egyénisége meg a művésztársadalomba nem illik bele.

Uj irás 1976/1/92

Illyés :A naiv müvészetről

Győri Elek

magyar naïv művész

Forrás 1975/11/81

Győri Elek

A művész „Téli bucsúsok" és „A nagykörmenet" című festményei szuggesztív egybehangoltsága egységesen mozgásábrázolással párosul.

Kerékgyártó István: A magyar népi festészet....
Művészet, 1976.november - 10.oldal.

Gyöngyösi Elek

Népszokásokat, kollektív munka alkalmakat idéznek fel Gyöngyösi Elek képei.

Kerékgyártó István: A magyar népi festészet...
Művészet, 1976.november - 10.oldal.

Győri Elek

A hecskeméti múzeumban a naiv művész alkotásaival is találkozhatunk.

Ö.i.: Múzeum akapítás.
Tükör, 1976. szept. 7 - 12 oldal.

Győri Elek, naiv művész, Tiszaladány

Magyarországon az 1920-as években jelentkeztek először a népművészet és a képzőművészet „határmesgyéjén álló festegető munkás és parasztemberek. Feltűnt Győri Elek Tiszaladányból, a gesztevédi Gajdos János.

„Szüret a sárospataki Gombos hegyen". (repr.)

Pavlovits Miklós: Naiv művészek múzeuma.
Petőfi Népe, 1976. szept. 26.

Győri Elek, náv művész

Kecskeméten, a képzőművészeti Világhét alkalmából átadták a Magyar Náv Művészek Múzeumát. Hat helységben láthatók a Nemzeti Szalon 1934-es kiállításán feltűnt „ösztehetségek" – pld. Gajdos János, Győri Elek és még mások.

Menyhárt László: Üzenet a múltból. Magyarország, Budapest, 1976. okt. 24.

GYŐRI ELEK, festő

A Kisvárdai Vármúzeumban gyüjteményes kiállitások voltak.-1968-ban Berecz András és Győri Elek,1969-ben Soltész Albert,1970-ben Boross Géza,1971-ben Diósgyőri Balázs és Nagy Sándor tárlatainak megrendezésére került sor. 84.old

MAKAY LÁSZLÓ: Kiállitások Kisvárdán 84.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.. VII. É.sz.

GYŐRI Elek festő

KERÉKGYÁRTÓ István: Stílusrétegek Benedek Péter művészetében. In.A magyar Rousseau? Benedek Péter. Kecskemét, 1990 25.p.

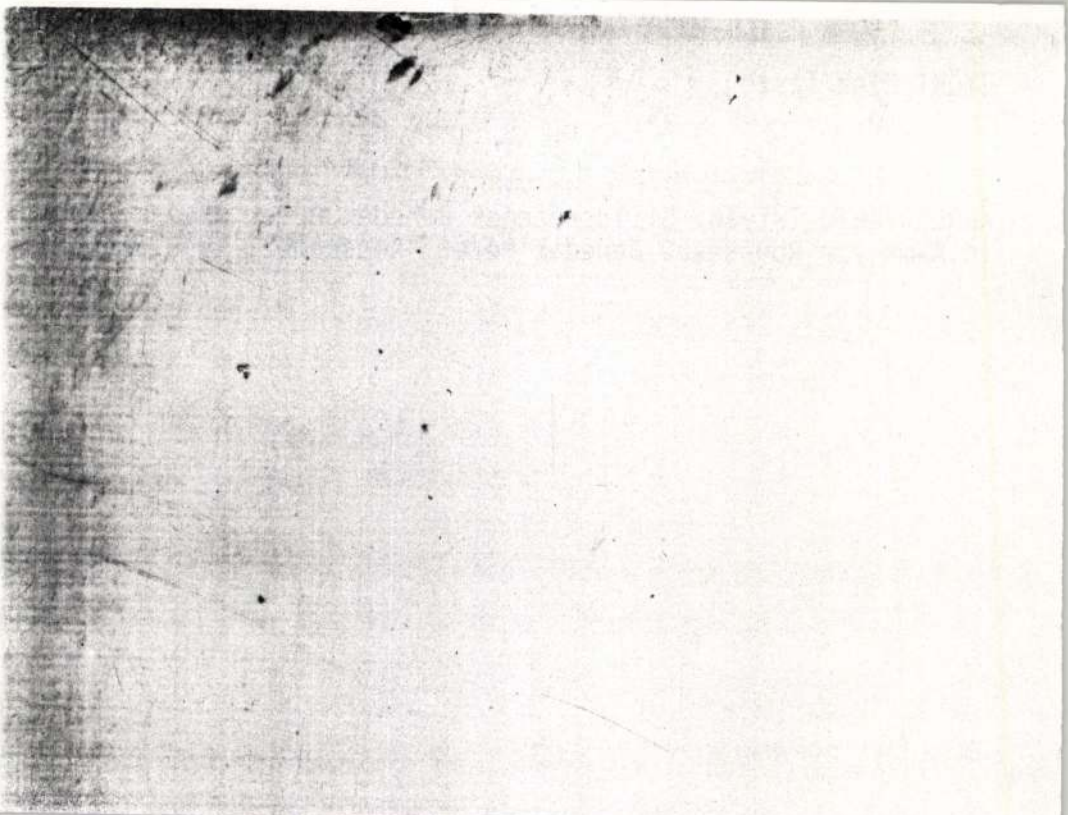

Győri Elek

Kaplár Miklós mostoha száz esztendeje

Magyar Nemzet 1987. 11. 12.

Győri Elek, náv festőművész:

A londoni Royal Festival Hall-ban 1984. júl. 20–aug. 22. között nemzetközi kiállításon láthatók a ma és a közelmúlt náv műveinekei magyarországról is: 17 magyar náv munkája látható a kiállítás magyar szekciójában: szerepel Győri Elek műve.

Sheldon Williams: Náv művészek kiállítása Londonban.

Petőfi Népe, 1984. aug. 19. aug.

Győri Eszter, naiv festőművész

1984. II. 2. Petőfi lo.45

Láttuk, hallottuk

- Győri Eszter naiv festő müveiből a jó nevü new yorki Viridian Galória rendez önálló kiállitást február folyamán. Győri Eszter nagyobb anyagát a tavalyi év második felében a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeumában láthatta a hazai közönség.

Győry Eszter Budapest, 1985. 6 nóv.

A II. világháború hírhedt rémtetteinek helyszínein készít filmet Desser József. Az Emlék című produkció az ezeken a helyeken felállított, kőbe faragott mementók megörökítésével hívja fel a figyelmet ismét a fasizmus embertelenségére.

Fehéri Tamás dokumentumfilmjében azt kutatja, van-e az emberekben igény a közösségekre, s milyen szerepe van a klubmozgalomnak a közösségi szellem kialakításában.

(m. t.)

Festmények a Nemzeti Színházért

1983 szeptembere óta gyűlnek az adományok, érkeznek a felajánlások. Mióta elhangzott a Művelődési Minisztérium, a Hazafias Népfront, a Magyarok Világszövetsége és a művészeti szövetségek felhívása, számos itthon és külföldön élő alkotó jelentkezett, hogy a maga lehetőségei szerint támogassa az új Nemzeti Színház felépítését. A zenész koncertje bevételét ajánlhatja fel, a színész, előadóművész a gázsiját, a képzőművész eladott képeinek árát. Legutóbb Győry Eszter, az Amerikai Egyesült Államokban élő festőművész ajánlotta fel a budapesti Csontváry-teremben rendezett kiállításának képeit a Nemzeti Színház javára. Majd kevésnek találván az egyszeri hozzájárulást, olyan alapítványt hozott létre az Egyesült Államokban, amely a külföldön élő magyarok körében kíván támogatást szerezni a legfontosabb magyarországi művészeti beruházásokhoz, elsősorban a Szépművészeti Múzeum megújításához. Különösen szép ez a gesztus mint az *ide is* tartozás jelképe.

Győry Eszter 1942-ben született Budapesten, s majd húsz éve él New Yorkban. Nem először jelzi, hogy őrzi magyarságát. Részt vett a Műcsarnokban rendezett Tisztelet a Szülőföldnek című kiállításon, majd (a kecskeméti Naiv Művészek Múzeumában) egyéni tárlattal mutatkozott be. Naiv művész — vagy hivatásos? E kérdésre nehezen lehetne egyértelmű feleletet adni. Ösztönösen fest, vagy éppen a ,,festészetben él'', sohasem volt mesevilágot teremt (amelynek, persze, egyik legfontosabb inspirálója az itthon szerzett élményvilág), s ha Chagallt — akihez gyakran hasonlítják — naivnak mondjuk, őt is annak nevezhetjük. Ugyanakkor a ,,festészetből él'', tehát ízig-vérig hivatásos művész. Nem kell gyorsan válaszolni a kérdésre. A lényeg az, hogy képeit újra láthattuk Budapesten, s hogy újra egy rokonszenves gesztus tanúi lehettünk.

(P.Sz.E.)

hogy *nekem szerencsém van*. Mégpedig abban, hogy érdeklődésemnek és képességeimnek megfelelő pályán mozoghatok. Hogy ,,hivatali'' munkám magánéletem szórakozása is, állandó és tiszta öröm, jó mulatság számomra. Azt csinálom, azzal foglalkozom, amit szeretek, úgy ahogy meggyőződésem diktálja, az hirdethetem, amit hiszek. Mindez nagy dolog, talán a legnagyobb egy ember életében.

Ami az ,,intézmény''-t illeti, nagy szó, szép szó, mondták már mások is. De ez — ha van — csak úgy magától alakult; tervezés, szervezés, reklám nélkül. Visszatekintve, úgy gondolom, valóban valamilyen intézményt kellett volna szerveznem, de a szervezés — enyhén szólva — nem a legfőbb képességem. De hát senki se bújhat ki a bőréből.

Mi adta az indítást ehhez az elkötelezett munkához? Bizonyára nagy jelentőségük volt az első nyelvi, társadalmi élményeknek, a bakonyi szülőfalunak, Szentgálnak, majd a híres iskolavárosnak, Pápának.

Erre nehéz egyértelmű választ adni. Nem készültem, sorsom sem készített egyértelműen a nyelvészi, a nyelművelő pályára. Talán azzal közelítem meg az igazságot, ha azt mondom, hogy bizonyos tényezők egybeesése, találkozása alakíthatja ki az ember sorsát: a *képességeinek*, a *lehetőségeinek* és az adott *tárdadalmi szükségletnek* az összetalálkozása. Ez talán kissé vezércikkszerűen, esetleg nagyképűen hangzik, de mégis igaz. Az, hogy egy színes nyelvjárást — egyben nyelvi ízlést, emberi gondolkodást, magatartást — elsajátítottam gyerekkoromban, mindenképpen egyengette utamat későbbi pályám felé. Gyarapította lehetőségeimet a pápai református kollégium szelleme, a nemes nemzeti hagyományokat a mába beépítő törekvése, Arany János tisztelete és Ady, Tóth Árpád elfogadása...

És Budapest? Az egyetem, az Eötvös Kollégium, Gombocz Zoltán, Pais Dezső?

Mi az, ami az Eötvös Kollégiumban ránk, rám ragadhatott? Először a tények tisztelete. Aztán: az erős kritikai szellem. S ami ezekből következik: a gondolat szabadsága, a gondolkozás kötelező volta. A másik oldalról nézve: viszolygás a dogmáktól, a ködös, gőgös jelszavaktól, a demagógiától, a teátrális, hangzatos fogalmazástól, az igénytelenségtől, a meggondolatlan, megalapozatlan, felszínes ítélkezéstől... Ragad*hatott*, mondom; de hogy mi ragadt valóban, azt lehet, a nyelvi zagyvaság az ,,pesti nyelv'', amit itt újítanak, az mindig romlás, rontás. Mintha még minddig az egykori ítélet, a ,,bűnös Budapest'', volna érvényben. Szembeállítják Budapest és a vidék nyelvét — mindig Budapest hátrányára —, a köznyelvet és a tájnyelvet, mintha a magyar köznyelv, minden magyar közös nyelve valami művi dolog, romlott, ízét vesztett képződmény lenne. Nekem Budapest az Eötvös Kollégium városa, a magyar szellemi, művészeti élet kohója; utcáján — Arany Jánossal szólva — van ugyan por, bűz és piszok, de hol van már az a keveréknyelv, amelyről Arany beszél! Nekem Budapest Kosztolányi, Karinthy és Ady Endre városa — és Németh Lászlóé meg Illyés Gyuláé vagy Veres Péteré is, aki többször nagyon bölcsen kiállt a közös nyelv mellett, igaz, kinövéseit, furcsa divathóbortjait ugyancsak szóvá tette.

Mennyiben változtak a nyelvművelés módszerei, lehetőségei 1945 után?

A külső szemlélő úgy látta, hogy a nyelvművelés 1945 után — vagy inkább 1950 után, mert hiszen akkor kezdett új alapokon szerveződni a nyelvművelő munka — *liberálisabb* lett, mint volt a két háború között, Pintér Jenőék korában. Kaptunk ezért kemény kritikákat, támadásokat balról is, jobbról is. Érdemes volna ennek is megírni a történetét, eszmei-ideológiai hátterét. Az úgynevezett liberalizmust mutatta, hogy egy-egy sor nyelvhelyességi ,,törvény''-ről, hiedelemről bebizonyítottuk, hogy áltörvény, balhiedelem. Aztán: arra is ráirányítottuk a figyelmet, hogy a nyelvi jelenségek nemcsak a *jó* és a *rossz* csoportjába sorolhatók, s ezek a besorolások változhatnak, változnak a idők folyamán, minthogy a nyelv sem örök és változatlan. Sokan azt hitték, hogy ez a ,,liberális'' szemlélet felhúzza a zsilipeket, megszünteti a gátakat, szabad utat nyit minden romlásnak. Az alapvető különbség a *szemléletben* volt. A lényege: az új nyelvművelés természetesnek tartotta a nyelv változását, nem tartotta — tartja — örök érvényűeknek a nyelvi szabályokat, nem aszerint ítél elfogadhatónak vagy elvetendőnek némely nyelvi jelenséget, hogy idegen hatás érződik rajtuk vagy sem, kimutathatók a régi nyelvben vagy sem, hanem az a kérdés: szükség van-e rájuk az ember nyelvi tevékenységében, szolgálják-e — és hogyan szolgálják — a gondolatközlést, a kommunikációt.

No, persze, a kérdés nem olyan

Győri Eszter

Amerikai magyar alapítvány

A magyarországi kulturális értékek helyreállítására, a múzeumok, kulturális intézmények segítésére rendezett tárgysorsjátékot az Egyesült Államokban az *amerikai magyar nemzeti művészeti alapítvány*. A két éve létrejött alapítvány azt tekinti feladatának, hogy nemcsak az amerikai magyarság, hanem az Egyesült Államok egész lakossága körében támogatást szerezzen e célnak. Akcióik bevezetéseként rendezték meg a *sorsjátékot*, amelynek főnyereménye kéthetes magyarországi utazás volt, a nyeremények között pedig értékes művészeti alkotások, az Egyesült Államokban és Magyarországon élő magyar művészek festményei, rajzai szerepeltek.

A New Yorkban megtartott sorsoláson ott volt *Kocziha Miklós*, hazánk New York-i főkonzulja. A baráti légkörű találkozón *Randé Jenő*, a Magyarok Világszövetségének főtitkára ünnepélyes keretek között nyújtotta át *Győri Eszter* amerikai magyar festőművésznek, az alapítvány elnökének a világszövetség *arany jelvényét*.

Budapest 1985. XI. 18.

Győry Eszter

A szülőföld vonzásában

Látomásos művész ez a Pestről elszármazott, 19 éves lányként külföldre került, Ausztriát, Franciaországot és Olaszországot megjárt, s lassan egy évtizede New Yorkban élő Győry Eszter. Az életélménye alapvetően magyar. Túlságosan későn történt a szakítás ahhoz, hogy ne ez a föld és a népe töltse ki érzelem- és gondolatvilágát. Elmondhatja ő is, Ady jól ismert szavaival, hogy „Tied vagyok én nagy haragomban / Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban / Szomorúan magyar." Egyébként képein semmi sincs Ady vagy Krúdy álomszerű világából, ahogy egynémely méltatója szívesen rokonítja őket össze. Az előbbiek túlban is megvolt a zsenialitás — mint mondani szokás — isteni adománya, úgy megérezhető ez Győry Eszter képein is. A hazai közönség előtt bemutatott vásznain végsősoron egy motívum ismétlődik: a magyar parasztmesék szürrealista álomvilága, a majdhogynem durva faragású alakjaival. Ahogyan egy falui élmény nélküli, külföldre szakadt pesti lány elképzeli, vagy még inkább megérzi az idegen kultúra és nyelvi környezet szorongatásában, a honvágy hol kínzó, hol alábbhagyó, de mindvégig kísértő érzelmi ölelésében.

A naiv parasztfestők modorában megfestett képek a korai gyermekkor zabolátlan

Népszava
1985. III. 26.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Győri István
Grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 FEB 3.

1021

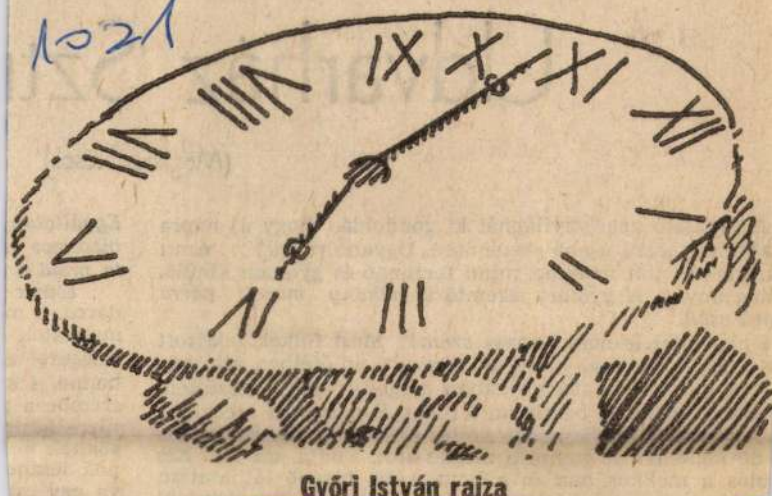

Győri István rajza

SZLŐFFY CSAB

Udvarház Szt

(Megközelítések)

A sápasztó gyertyavilágnál ki gondolná, hogy új napra adt. Méghozzá újabb esztendőre. Ugyanolyanra?... Amit árdnak tartott az elme, mind forrongó és gyorsan kihűlő, ıtag anyag. A gyötört teremtő is *néhány marok porrá yed csak.*

Egész éjjel le nem hunyta szemét. Most fölkel, felajzott któl sajgó ujjaival kitapogatja avult, dülőfélben álló búit, s mint földalatti vackában megbújt állat, feszülten, adástól tartva, s beszüremlő hidegtől merevült arccal áll a sötétben. Látja magát, amint kitárja az ablakszárnyade képtelen megtenni a mozdulatot. Tudja, mi jön. Kis ulás a mellkasában és a homlokába fúródó láthatatlan jobb szemöldöke felett. Ezúttal nem az önuralommal ékelhető iszony, nem a neuraszténia jelzései a pupillá-

Egyáltalán bizonyos e ta mind a

Ekkor darca. S m mondatok leségére e benne, s k szembe a tűzre hajít söknek ké pok leszne va egy cs utazástól,

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Győry Eszter [illegible]

1984 JUN 22

ÉLET ÉS IRODALOM

[illegible]

1021

Győry Eszter: Honvágy

Ötvenéves a Híd

Nem magát — egy gondolat maradandóságát ünnepli fönnállásának ötvenedik évfordulóján az újvidéki *Híd*. Májusi számának jó néhány múltidéző, múltelemző írása késztet széttekinteni térben és időben, s hordoz határokon felülemelkedő tanulságokat. Akárcsak az öt testvérlap — testvérirodalom — jelenléte e tisztelgő számban, avagy a sokatmondóan megválasztott hasonmás kiadások: az 1938 novemberi szám, s a hajdani Híd-könyvtár Laták István verseit közreadó füzete. Mindez együtt: méltó a fél évszázados esemény akkori és mai jelentőségéhez — megkönnyíti mindannak a végiggondolását, ami a Hidat oly fontossá tette és teszi.

Az ünnepiség nem fúl sem szürke, sem patetikus kegyeletbe; háttértörténetének most fölvillantott részeiben is vannak megítélésbeli különbözőségek. Eltérő fogantatású szellemi évjáratok szólalnak meg hasábjain, de valamennyit életrevaló kompozícióba foglalja a [illegible] egybekapcsoket — nyilván azért is, mert a jobboldali alternatívákat soha semmi sem igazolta, noha természetesen a kisebbségi lét ezeket is fölvetette... Más kérdés, hogy a bukott és ezért elhanyagolhatóknak tekintett, kínos jobboldali válaszokat közben talán túl könnyen is söpörtük zárójelekbe és lábjegyzetekbe. Persze ha csak azzal érdemes foglalkozni, ami reményt nyújt — akkor indokolt ez a nagyvonalúság. Azután meg Európa legtöbb kisebbségéhez (és nem egy többségéhez) viszonyítva a kisebbségi magyarság szellemi áramlataiban az agresszív jobboldali színek csak elszigetelten, rövid időre lángoltak fel. Még ha túlzás lenne is most úgy summázni, hogy a jugoszláviai, romániai, csehszlovákiai magyarság egészében „baloldali kisebbség" volt.

A nemzetiségi létbe szorult magyarság alkotó értelmiségében azonban minden jobboldali alternatívánál mélyebben, tartósabban hódított teret a radikális demokrata, szocialista megoldás, a többség haladó csoport-

Győri Eszter

Győri Eszter festményeiből szeptember 25-ig a Generalart Stúdióban (Népköztársaság útja 8.) látható kiállítás.

Népszabadság, 1987. IX. 17.

Gyöngy Ester

Rajt

Magyar Nemzet 1987. VII. 1.

Györy Eszter

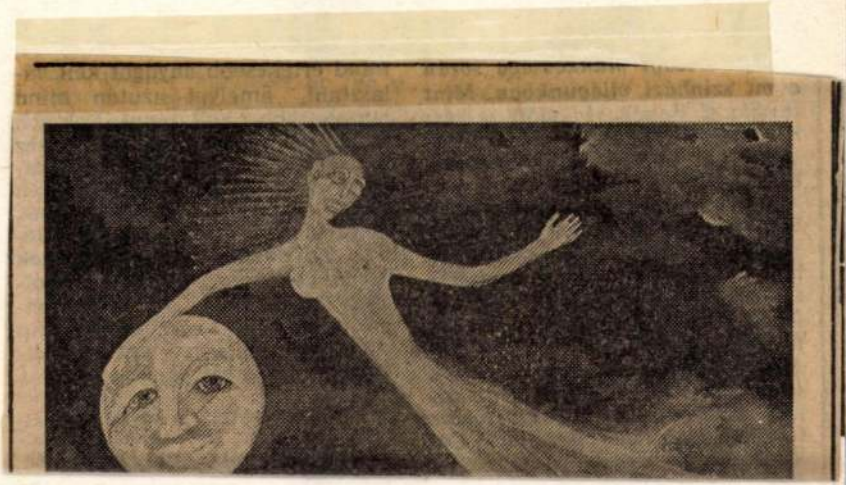

Magyar Nemzet 1987. VIII. 15.

Györy Eszter

Magyar Nemzet 1987. VIII. 7.

Gjöri Eszter festőművek

Amerikában él, első alkalommal rendeztek kiállítást a kecskeméti naiv művekel muzeumában, New-Yorki műtermébe is a magar tájat, és az ~~ősi~~ ősi parakti világot festi mag. álomszerű különös szinvilágú vaknain.

1983. XI. 8. TV. 1.
Délalföldi kronika

GYŐRY ESZTER

Kecskeméti Képtár tulajdonába került

Muzeumi Hirlevél. XI.évf.12.sz. 1990. 15.p.

Vásárlás útján került a gyűjteménybe Hencze Tamás: *Kompozíció, 1970.* című festménye, valamint *Győry Eszter Múltból* és *Bak* című műve (1987.)

*

IIII

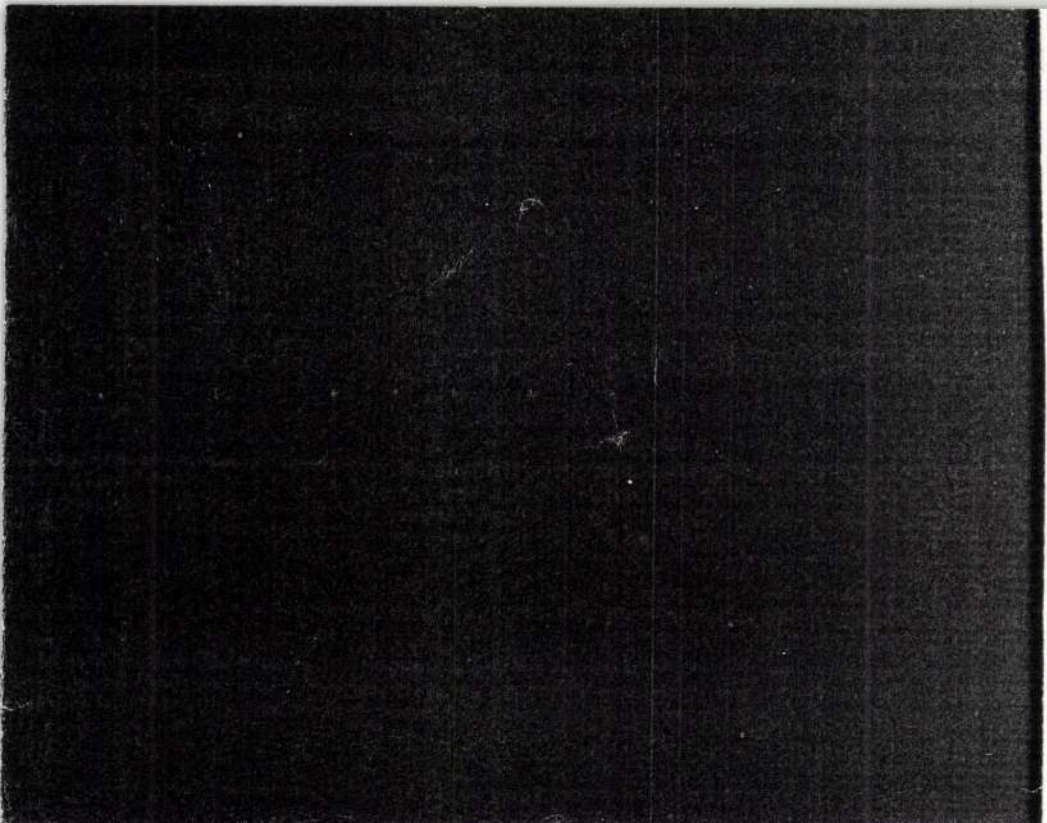

KÖPECZI BÉLA

Kun Béla és a Rákóczi-hagyomány

Dr. Bethlen Ferenc, a New York-i állami egyetem tanára átadta nekem annak az alkalmi költeménynek röpirat formájában kiadott szövegét, amelyet 1903. május 24-én a kolozsvári Rákóczi-ünnep színházi estjén szavalt Tóvölgyi Margit, a Kolozsvári Nemzeti Színház tagja. A költeményt apja, Bethlen Pál, egykori budapesti ügyvéd szerint Kun Béla, a Tanácsköztársaság népbiztosa írta. Bethlen Pál — fia közlése szerint — rendezőtársa volt Kunnak a kolozsvári Rákóczi-ünnep alkalmával.

A röpiraton valóban Kun Béla neve szerepel, a kérdés az, hogy azonosítható-e a politikussal vagy más valakiről van szó?

A zilahi református kollégiumban végzett tanulmányok után Kun Béla 1899-ben iratkozott be a kolozsvári református kollégium V. osztályába. 1903-ban a VIII. osztály tanulója volt s osztálytársai között találjuk a nyelvész Brüll Emanuelt vagy a történész Török Pált, hogy csak a később hírnévre jutottakat említsük. Tanulmányi eredményeit nem ismerjük, de azt tudjuk, hogy az 1901/02 tanévben *A népköltészet verses elbeszélő elemei*, 1902/03-ban *Arany és Petőfi hazafias költészetének méltatása* című dolgozataival pályadíjat nyert. Ez arra utal, hogy különlegesen érdeklődött az irodalom iránt. Magyartanára a kollégium későbbi igazgatója, a szépíróként is számon tartott Kovács Dezső volt, aki a VIII.-ban Kisfaludy Károlytól Jókaiig adta elő az irodalmat, s amellett Széchenyi, Kossuth, Deák politikai írásait is ismertette. Kézikönyvként Beöthy Zsolt A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése című munkájának 6. kiadását használta. (Megjegyzendő, hogy az előző évben az egyik házi dolgozat témájául a következőt tűzte ki: *II. Rákóczi Ferenc egyénisége Mikes levelei alapján.)* Beöthy irodalomszemléletének egyik jellemzője volt a nemzeti-függetlenségi ideológia felvállalása, megpedig a Függetlenségi Párt szellemében.

A Függetlenségi Párt szívesen használta fel a Rákóczi-hagyományt a maga politikájának eszmei alátámasztására, és e tekintetben Thaly Kálmánnak és híveinek történetírói és publicisztikai tevékenységét is. 1873-ban Zemplén megye feliratot intézett az országgyűléshez, amely Thaly ösztönzésére kérte: szállítsák haza Törökországból Rákóczi hamvait. A fejedelem földi maradványait azonban csak 1889-ben tárta fel Konstantinápoly egyik kerületében — Galatában —, a lazaristák Szent Benedek-templomában, egy bizottság, amelynek tagjai között Thaly mellett Fraknói Vilmost is megtaláljuk. Ezzel új lendületet kapott az a mozgalom, amely a hamvak hazaszállítását követelte. I. Ferenc József tizenöt év múlva, 1904-ben engedélyezte azok hazahozatalát és 1906-ban ez nagy ünnepélyességgel meg is történt, mégpedig — legalábbis hivatalosan — a „trón és a nemzet kölcsönös bizalmának" jegyében.

Amikor Kolozsvárt a szabadságharc megindulásának 200. évfordulóját ünnepelték, még nem született meg a határozat s az ünnep a Függetlenségi Párt meg nem valósult követelését kívánta újból hangsúlyozni, ami nem akadályozta meg a főispánt abban, hogy a hivatalos ünnepségen a királyt is éltesse, mint a „szabadság őrzőjét". Ezen az ünnepségen egyébként Márki Sándor, Rákóczi életrajzírója mondott emlékbeszédet. Este a színházban a főleg Káldy Gyula által feldolgozott kuruc nóták mellett Endrődi Sándor *Rákóczi trombitása* című verse és Rákosi Viktor maga által elmondott *Hajnal a laxanburgi úton* című írása szerepelt a Kun-költemény mellett.

Kun Béla ekkor 17 éves, egy évvel előbb már kapcsolata van a munkásmozgalommal, de ez nem akadályozza abban, hogy elfogadja a Függetlenségi Párt politikáját. Mint újságíró később a függetlenségi párti napilapnál, a Kolozsvári Friss Újságnál helyezkedik el.

A vers a korabeli népi-nemzeti költészet, Lévai József, Thaly Kálmán és főleg Endrődi Sándor lírájának sémáit követi. Elsősorban eszmei szempontból érdekes: a szerző magáévá tette a Rákóczi-kultusz főbb elemeit, de megfigyelhetjük nála a demokratikus-szociális érdeklődés megnyilvánulásait is. Rákóczi hamvainak hazahozatalakor mindenki ünnepel, a nép is, de a költő szükségesnek tartja megjegyezni, hogy ez a nép *szegény*. A parlamentet arra szólítja fel, hogy valóban a *népakarat* hirdetője legyen. A jelszavak között — szabadság, Isten, haza, hit mellett — a *népjog* is szerepel. Végül nem elégszik meg a múlt szellemének idézésével, „jobbítani" akar, a nemzetet a *jobb jövőre* akarja felkészíteni.

Tudjuk, hogy Kun Béla később is érdeklődött a Rákóczi-hagyomány iránt, amint azt a nagyváradi *Előre*-ben 1906-ban megjelent cikkei tanúsítják. A hamvak hazahozatala idején azt hangsúlyozza, hogy a fejedelem a népé és nem az uralkodó osztályé, s ezzel szembehelyezkedik a Szociáldemokrata Párt hivatalos álláspontjával. Igaz, hogy ezek a cikkek inkább állnak az osztályharc alapján, mint a költemény, de annak nem mondanak ellent. Elég, ha az *Előre* 1906. október 28-i számában megjelent *Rákóczi napja* című cikkre utalunk, amelynek gondolatai találkoznak a *Rákóczi hamvai*ban kifejtettekkel.

Az elmondottak alapján feltételezhetjük, hogy a költeményt a politikus Kun Béla írta, még ha e[illegible] életrajzírója sem emlékezik meg róla. Nem hallgathatjuk el azonban, hogy ugyanebben az időben egy másik Kun Béla is tevékenykedik Kolozsvárt, aki nem más, mint a Kolozsvári Friss Újság felelős szerkesztője. Ő a május 24-én a Mátyás-szobor előtt tartott ünnepség egyik szónoka is, a „mézesszájú pap", Hoch János előtt. Ez a Kun Béla költőként is feltűnt: 1904-ben az Akadémia Bulyovszky-jutalmat nyerte egy Deák Ferencet dicsőítő ódával. 1918-ban főispán, a Horthy-rendszer idején Hódmezővásárhely képviselője. Nem zárhatjuk ki azt, hogy ő volt a Rákóczi-vers szerzője, még ha furcsállhatjuk is, hogy Rákóczitól egy év alatt állt át Deák „pártjára". A szerzőség kérdését véglegesen most eldönteni nem tudjuk, újabb bizonyítékokra van szükség; a dokumentumok publikálását ilyen körülmények között is szükségesnek tartjuk.

KUN BÉLA

Rákóczi napja

Ünnepre zúgnak a harangok. Ünnepet ül az ország népe. Idehaza vannak a kuruc leventék, a bujdosók, Rákóczi Ferenc, Thököly Imre és hős bajtársaik. És jöttükkel bezáródik a magyar földnek egyik régen sajgó sebe. Hozzájuk simul, körülöleli őket ez a föld. S talán magába szívja lelkük tartalmát: a hazaszeretetet, az emberszeretetet, a szabadság imádását, a népboldogítás törekvését. S ha magába szívja, talán egy nemzedék múltán hozzájuk hasonlókat fog ez a föld ismét teremni...

Hazajött tehát a fejedelem. De nem mint fejedelem jött, nem úgy, ahogyan élt. Hanem úgy, ahogyan meghalt, mint bujdosó. Egyetlenegy díszlövés nem fogadja őt, a csaták hősét. Egyetlenegy katonai zenekar sem zengi fülébe az ő indulóját. Miniszter nem szónokol a koporsója fölött. A budai várba nem megy föl diadalmasan. Csak átsurran a fővároson, átutazik az országon és — leszáll a sírba.

És ha hallgatnak is az összes hivatalos tényezők, ünnepel az ország népe, ünnepel igazán és lelke mélyéből.

Az általános, impozáns ünneplésből kiveszi a maga részét Nagyvárad városa is. A kereskedések lezárt ajtai, az ünnepi hangulat külső kifejezői. A város törvényhatósági bizottsága díszközgyűlés keretében áldoz a nagy fejedelem s társai emlékének. Az ünnepségek nem voltak társadalmi osztályok keretei által határolva. ünnepelt a városban mindenki, szegény és gazdag, úr és szolga egyaránt. Megszűnt a munka, megállt a kéz, csak a kegyelet működött az emlékezet lángjától hevített szívében.

(Előre, 1906. október 26.)

RÁKÓCZI HAMVAI

Kik gyávaságot közönnyel tetéznek,
Csak tengődnek, mert élhetetlenek!
Mondjuk ki bátran: nagy magyar vitézek
Mind egytől-egyig itt pihenjenek!
Ha jámbort s gyilkost egyaránt befödnek
Szent rögei az ősi anyaföldnek:
A hősök hőse mért nem alhat itt?
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Az ünnepléshez, mint rég, ma is értünk,
De tenni és akarni nem merünk,
Dicsérjük, áldjuk, ki meghal értünk,
Fölemlegetjük ősi fegyverünk,
Kiáltjuk: éljen a kurucz dicsőség!
S megengedjük, hogy kezünket lekössék,
Mikor lesz máskép? hol a tett? a hit?
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Azt hiszitek, hogy **ünnep** ez az ünnep?
Nem az, csak szándék, hogy ünnep legyen!
Akkor lesz ünnep, hogyha mindenünnen
Alföldi síkon, völgyön és hegyen
Utolsó zúgból, hol még tart ez ország,
A kuruczokat újra toborozzák
S hadiparancsként szerte hangozik:
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Akkor lesz ünnep, hogyha e parancsot
Mind megfogadja, a ki csak magyar,
Ha nem találunk többé majd labanczot,
Ki sorakozni még ma sem akar,
Kikben csak vér van, mind-mind talpra állnak,
Mind fölcsapnak vitézen katonának,
S apa, anya így küldi fiait:
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Akkor lesz ünnep, hogyha ez az eszme
A dunaparti házig elhatott,
S ha össze vannak ott mind gyülekezve
Kik hirdetik a népakaratot,
Kik törvényt hoznak, ősi honfigondnak
Keresztjét viszik s szent, a mit kimondnak,
Ők kiáltják ki, nyelvük így tanít:
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Akkor lesz ünnep, ha visszhangot erre
Zúgva adnak a budai hegyek,
Levett kalappal, Hymnuszt énekelve
Oda vonulnak ifjak, öregek,
A budavári bezárt ablakoknak
Rostélyuk pattan s míg fényben ragyognak,
Hangot hallunk – békülve bátorít:
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Akkor lesz ünnep! Hallatán e hírnek
Kigyúl az ország mind a négy szögén,
Az örömpohár csordúltig telik meg,
A nép is elfelejti, hogy: szegény,
Gazdagok leszünk lélekben, erőben,
A bátorságunk sasszárnyakra röppen,
Vívjuk, ha kell, a pokol kapuit,
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Addig pedig, míg ekkép hajnalodhat,
S a virradatnak harsonája zeng:
– Ne adjatok fel többé egy tapodtat
Abból a térből, mely már a mienk!
Ha hagyjuk magunk, Isten sem segíthet,
Meg nem bocsátja régi bűneiket,
Itt az idő, jobbuljunk valamit,
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Azok a hamvak minden porszemökben
Magukba rejtik a termő erőt,
A búza tőlük szebb kalászba szökken,
Pirosabb lesz az aratás előtt,
Puhább kenyérrel táplál a jövendő,
Jöhet reánk még vígabb, jobb esztendő
Sok rosz után, mely vészbe, gyászba vitt,
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

Menjetek értök diadal-menettel,
Magyar zászlókkal, hadd lebegjenek!
Hirdetve: él még, nő és nem veszett el
E nép, hadd tudják az idegenek!
Föl a zászlókkal! hímezzék reájok
Szívök vérével a magyar leányok:
Szabadság, Népjog, Isten, Haza, Hit!
– Hozzátok el Rákóczi hamvait!

GYŐRY ESZTER
Uj Tükör, 1984. 8.

MESÉK

GYŐRY ESZTER FESTMÉNYEI

Budapesti születésű ez a húsz éve New Yorkban élő festőművésznő, aki az utóbbi két évben két ízben is jelentkezett képeivel itthon: a Tisztelet a szülőföldnek tárlatán a Műcsarnokban, s tavaly szeptemberben, a kecskeméti Naiv Művészek Múzeumában 29 képpel. Tematikájuk szerint kívánkoztak oda a képek, de népi szürrealizmusuk miatt is. Különös népi szürrealizmus: az ábrázolás teljesen a vaskos realitás talaján áll, de általa, föléje a népi lélek misztikus, babonás, látomásos, realitáson túli világa vetítődik ki. Ha a valóságsíkját keressük ezeknek a képeknek, Győry Eszter képépítő festőiségének, akkor nem Chagallra, vagy Csontváryra kell gondolnunk, hanem Péli Tamás, a zseniális cigány festő — vagy a francia Delacroix romantikus? — palettáját, harsány színeit, koloritját juttatja eszünkbe. Győry Eszterbe, a régi pesti patrícius család sarjába sokféle vér keveredett, de cigány vér aligha, ám valami mediterrán vér mégis: apai ágon tiszaroffi, délvidéki. De alkatra tiszta északi típus: magas, karcsú, kékszemű, szőke, friss, acélos, kemény egész lénye. Csak képeinek színeiben uralkodik harsány, tomboló déli temperamentum. Elsősorban magyar népi tárgyú képeiben. Mert tematikája korántsem szorítkozik erre a tárgykörre, mint ezt itthon kiállított képeiből tévesen következtetni lehetne. Nagy, széles a skálája: New York felhőkarcolóinak kísérteties világa, Európa emlékezetében élő tündéri tájai. S tematikája szerint változik a stílus. Csupán egy azonos bennük: a révület, az álomszerűség. Különös, megnyugtató, álomba ringató világ, amelynek magyar realitássíkja, hangulati zónája leginkább a Krúdyéval, Adyéval rokonítható, „a részegség utáni másnapos józanság világával, amikor mindent tisztán látunk: távol a világtól, a világot álomszerűen, mintha már meghaltunk volna, s most világosan emlékeznénk mindenre. Ebben a New York-i magyarban kisért a szülőföld, a múlt: innen képeinek megejtő varázsa. Ez a képzeletvilág nagyméretű vásznakat kíván. Ott bontakozhatik ki, abban érzi magát otthon. A hazakerült képek tehát ilyen szempontból sem adhatnak teljes áttekintést Győry Eszter festői világáról, csak éppen ízelítőt belőle. Széles skála ez, amelyben az olaj, a pasztell, a rézkarc egyaránt szerephez jut. Kedveli a vegyes technikát. Rézkarcoló és litográfiai tanulmányait a Visual Art of New Yorkban végezte. Hét önálló kiállítása volt odakint (New York, Toronto, Philadelphia stb.), ezenkívül részt vett különböző csoportos múzeumi kiállításokon (Columbus Museum, Brooklyn Museum stb.).

A bűvölő

Győry Eszter tíz éve fest, most 41 éves; huszonhárom éves korában hagyta el szülőföldjét. Nem politikai indítékból — érzelmi csalódások kergették messze a tengeren túlra. Acélos akaraterő, izzó temperamentum, gazdag képzeletvilág s egy merengésre hajlamos kedély finomsága, együttérző részvétre hajlamos jóság nyilatkozik, keveredik, olykor vitatkozik is egymással a képein. Örvénylik, tisztul, a kiforrás stádiumában, az új borra jellemző részegítő erővel.

BARÁNSZKY JÓB LÁSZLÓ

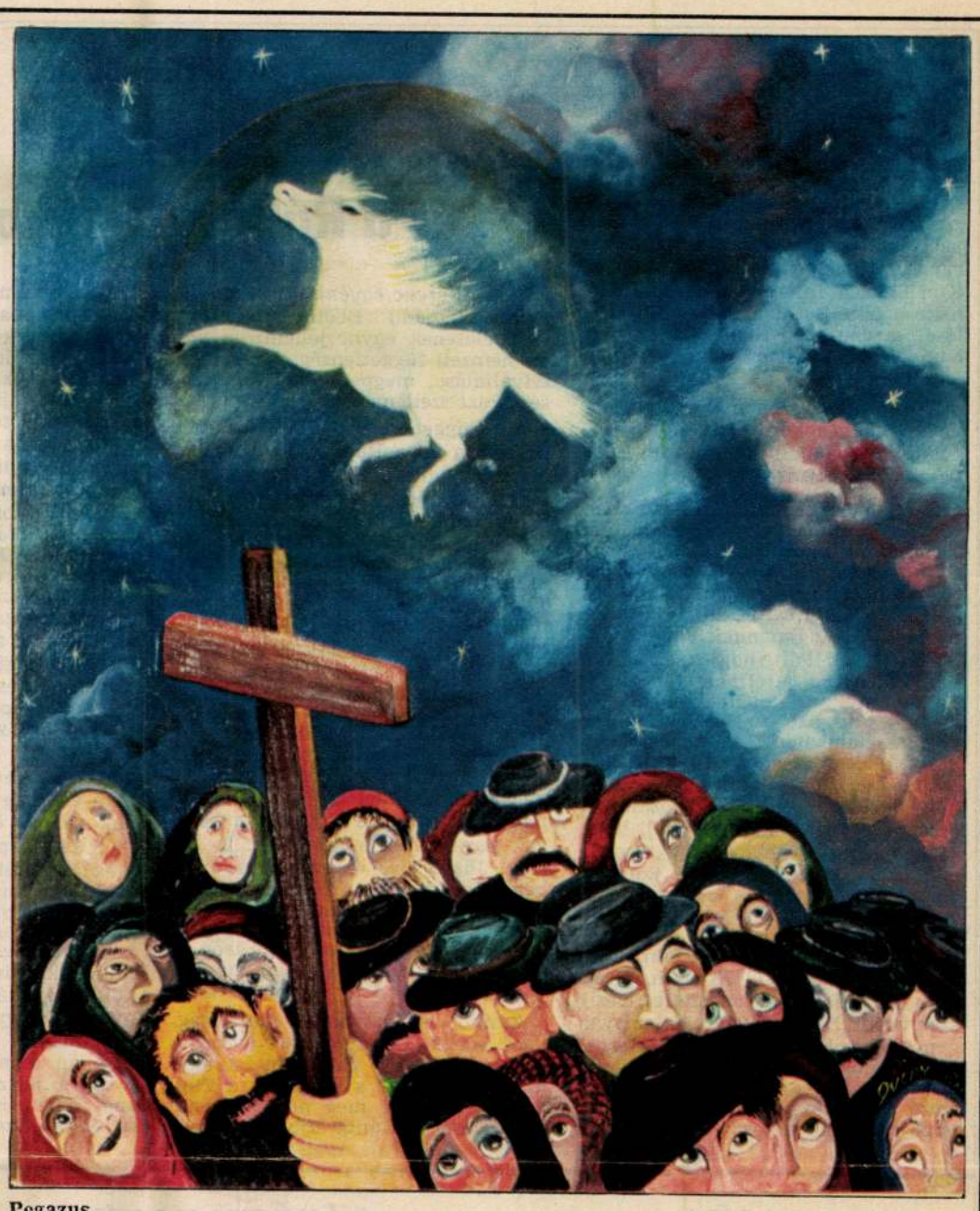

Pegazus

Az öreg halász

KARL KUGEL: A SZÉPSÉG

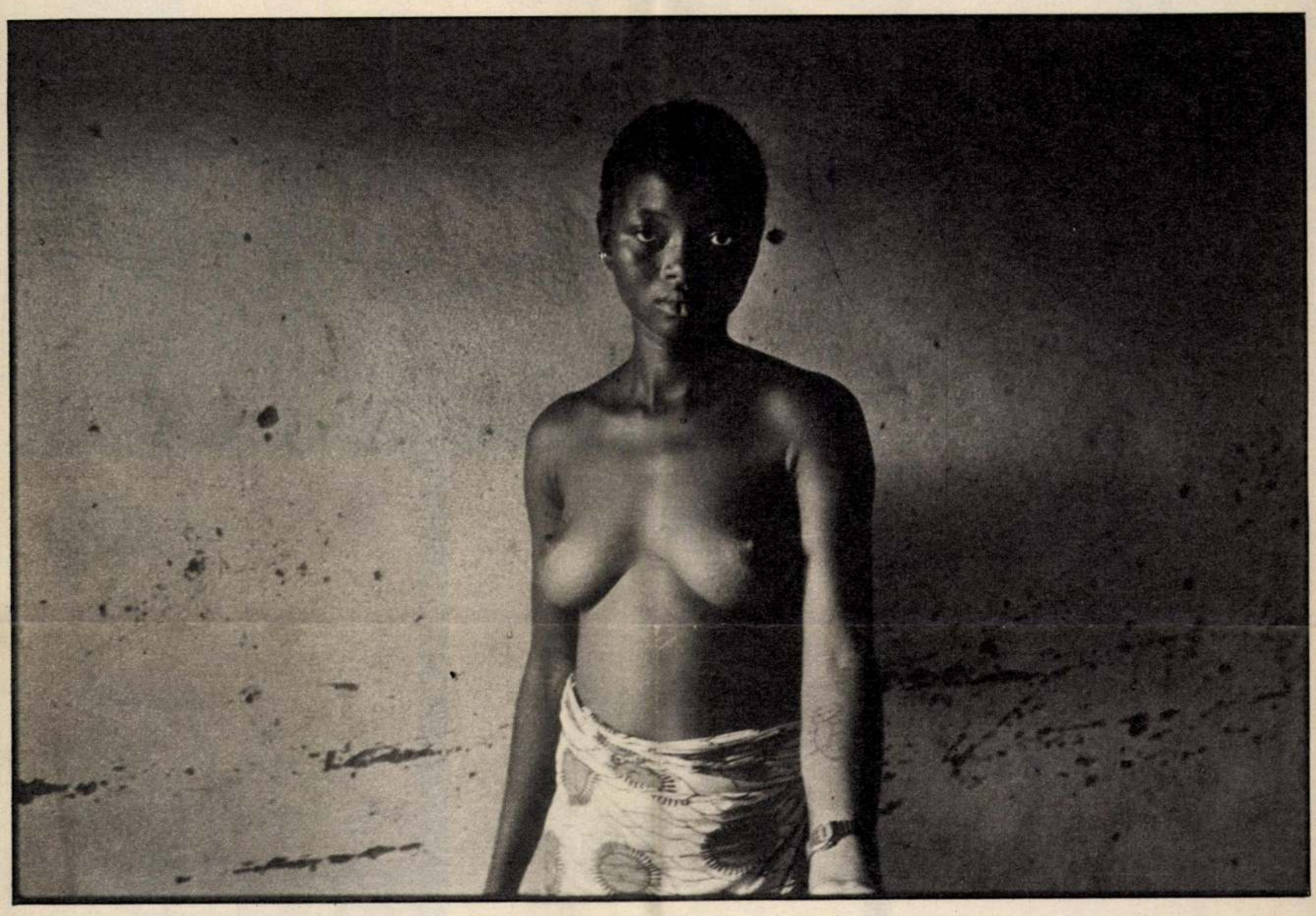

Akár valamelyik magyar fotóriporter is készíthette volna a képet.
Ez is szociofotó, de Afrikából.
A séma ismert. Csupasz fal, meztelen nő.
Miért magyar az egyik és miért afrikai a másik?
Nem csak a csodálatosan szép lány bőrszíne miatt.
Megfoghatatlan levegőt áraszt.
Érzem a szantálfák illatát, látom a kis kunyhót, ahonnan kilépett.
Karján már a modern technika, a kvarcóra.
Karja tetoválva.
Dereka köré mintás kelme csavarodik, szemében évszázados szomorúság.
Ha valaki felfedezné, lehetne akár szépségkirálynő
vagy ruhát bemutató manöken a párizsi Dior szalon kifutóján,
de most modellt áll a német nevű francia fotóriporternek,
aki éveket töltött fényképezőgépével Afrikában, Bourkina Fassóban.

KELETI ÉVA

GYŐRY ESZTER

Uj Tükör, XXIV. évf. 30. sz. 1987

Készül az absztrakt kép, a New York-i Modern Művészetek Múzeuma részére

Legújabb alkotásaiból: „Mesefigurák"

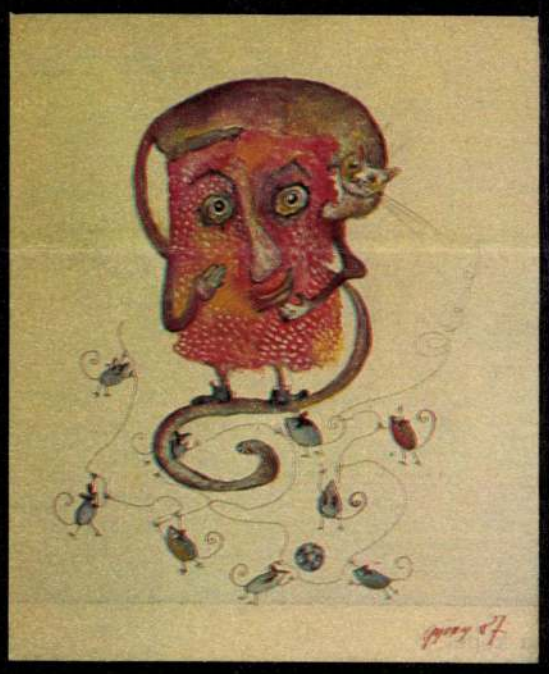

NÁLAM NINCSENEK MEGRENDELHETŐ FESTMÉNYEK

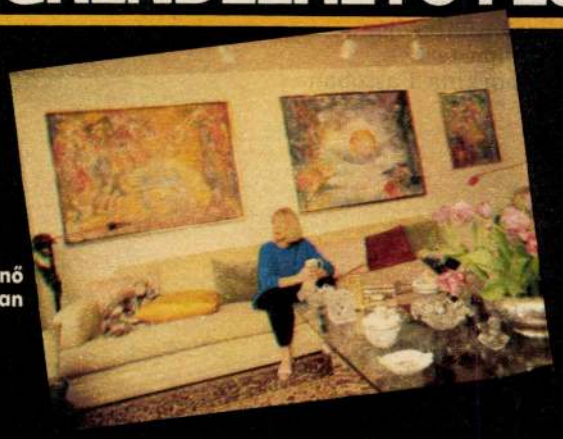

A művésznő otthonában

– mondja Győry Eszter, a New Yorkban élő, magyar származású festőművész, akit otthonában kerestünk fel, negyedik magyarországi kiállításának megnyitása előtt. Az 1942-ben Budapesten született művésznő 1966 óta él az Egyesült Államokban, mint mondja, most már többet élt ott, mint itthon. Festővé édesanyja biztatására vált, aki kora gyermekkorától művészpályára ösztönözte. Mégis csak anyja halála után, 1974-től kezdett komolyan dolgozni, s lett hivatásos festő. Kiállításokon 1977 óta vesz részt. Művei több magángyűjteményben és múzeumban megtalálhatók, Magyarországon is. A székesfehérvári Szent István Múzeumban a nyáron látható kiállításán a legutóbbi évek belső élményekből fakadó, lírai absztrakt műveit mutatja be.

KÖLCSÉNYI ZOLTÁN FELVÉTELEI

A Művelődési Minisztérium és
a székesfehérvári István Király Múzeum
meghívják Önt

GYŐRY ESZTER (New York)

festőművész kiállítására,
melyet **Mucsi András** művészettörténész
nyit meg
1987. július 11-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor az István Király Múzeumban

A kiállítás megtekinthető:
1987. augusztus 30-ig
hétfő kivételével, naponta 10–18 óráig

A kiállításnyitó Budapestről legkönnyebben elérhető: autóbusszal: 9.40-kor, az Engels térről induló hévizi járattal, vonattal: 8.55-kor, a Déli Pályaudvarról induló személyvonattal.

Fk. Kovács Péter

GYŐRY ESZTER

A kiállításnyitó Budapestről legkönnyebben elérhető: autóbusszal: 9.40-kor, az Engels térről induló hévizi járattal, vonattal: 8.55-kor, a Déli Pályaudvarról induló személyvonattal.

Fk. Kovács Péter

GYŐRY ESZTER

A Művelődési Minisztérium és
a székesfehérvári István Király Múzeum
meghívják Önt

GYŐRY ESZTER (New York)

festőművész kiállítására,
melyet **Mucsi András** művészettörténész
nyit meg
1987. július 11-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor az István Király Múzeumban

A kiállítás megtekinthető:
1987. augusztus 30-ig
hétfő kivételével, naponta 10–18 óráig

A kiállításnyitó Budapestről legkönnyebben elérhető: autóbusszal: 9.40-kor, az Engels térről induló hévizi járattal, vonattal: 8.55-kor, a Déli Pályaudvarról induló személyvonattal.

Fk. Kovács Péter

GYŐRY ESZTER

GYŐRI Eszter

A Művelődési Minisztérium és
a székesfehérvári István Király Múzeum
meghívják Önt

GYŐRY ESZTER (New York)

festőművész kiállítására,
melyet **Mucsi András** művészettörténész
nyit meg
1987. július 11-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor az István Király Múzeumban

A kiállítás megtekinthető:
1987. augusztus 30-ig
hétfő kivételével, naponta 10–18 óráig

"THE LOST CIRCUS", 1985

ESTHER GYÖRY

MEGHÍVÓ

az
ARTUNION
Művészeti Közös Vállalat tisztelettel meghívja Önt

GYŐRI ESZTER

festőművész kiállításának megnyitójára

1987. szept. 3. du. 17 órakor
a GENERALART Stúdióba
(Népköztársaság útja 8.)

A kiállítást megnyitja

Dr. Szilágyi Péter
egyetemi tanár

Megtekinthető: 1987. szept. 3-25-ig
naponta 11-18 óráig.

ARTUNION

Fontosabb kiállítások

1977 Contemporary Masters Gallery – New York, NY
1980 Jay Johnson American Folk Heritage Gallery – New York, NY
1983 Magyar Naiv Művészek Múzeuma (Museum of Hungarian Naiv Artists – Kecskemét, Hungary
1985 Csontváry Galéria – Budapest, Hungary
1980 Columbus Museum of Fine Art – Columbus, OH
1983, 84, 85, 86 Viridian Gallery – New York, NY
1978 Brooklyn Museum – Brooklyn, NY
1981 Woodspring Museum Weston SuperMare – Avon, Great Britain
1979 The Salamaguni Club – New York, NY
1979 The Foundation for Education in Human Relations – New York, NY
1981 University of East Anglia – Norwich, Great Britain
1982 Bade Gallery – Jarrow, Great Britain
1982 Pice Hall Gallery – Halifax, Great Britain
1983 Műcsarnok – Budapest, Hungary
1984 Concordia Gallery – Bronxville, NY
1986 The Aldrich Museum – Ridgefield, CT
1986 Schiller Wapner Gallery – New York, NY
1986 Art Museum Vassar College – Poughkepsie, NY
1981 and 1985 The White House Invitational – Washington, DC

Díjak

1985 Hungarian World Federation Gold Medal Award / A Magyarok Világszövetsége aranyérme
1986 Hungarian National Award Best Album Cover of the Year / Az év legszebb lemezborítója (Magyarország)

Művei közgyűjteményekben

The Aldrich Museum – Ridgefield, CT
Art Museum Vassar College – Pouhgkeepsie, NY
The Balch Institute for Ethnic Studies – Philadelphia, PA
Magyar Naiv Művészek Múzeuma (Museum of Hungarian Naiv Artists) – Kecskemét, Hungary
Gyermekváros (Childrens City) – Föt, Hungary
The Smithsonian Institute – Washington, DC
The Foundation for Education in Human Relations – New York, NY
American Folk Museum of Art – New York, NY
John Judkin Memorial American Museum – Bath, Great Britain
Designcraft Industries, Inc. – New York, NY
Dietz International, Inc. – New York, NY
Metro-Goldwyn-Mayer, Inc. – Los Angeles, CA
Paramount Pictures Corporation – Los Angeles, CA
United Artists Corporation – Los Angeles, CA
The Hungarian Embassy – Washington, DC
Szépművészeti Múzeum (Museum of Fine Arts) – Budapest, Hungary

Irodalom

TOKYO LIFE 1971 – Tokyo, Japan
DER SPIEGEL 1977 – West Germany
PHILADELPHIA ENQUIER 1982 – Philadelphia, PA
AMERICAN FOLK ART OF THE TWENTIETH CENTURY by Jay Johnson and William C. Ketchum Jr. 1983 published by Rizzoli – New York, NY
„ÉLET ÉS IRODALOM" Peculiar Visions (Különös Álmok) by Dr. Baránszky Jób László 1983 – Budapest, Hungary
WOMEN ARTIST NEWSLETTER by J. Arthur Schank 1984 – New York, NY
ARTSPEAK "Naiv Become Nervous" by Eric Jay 1984 – New York, NY
NŐK LAPJA "Eszter Hintája" by Zsuzsa Győry 1984, 12. szám – Budapest, Hungary
ÚJ TÜKÖR „Mesék" (Tails) by Dr. Baránszky Jób László 1984, 8. szám – Budapest, Hungary
MAGYAR HÍREK (Hungarian News) 1982, 21. szám, 1984, 1985, 1986 – Budapest, Hungary
WOMANSWEAR DAILY by Marvin Clapper 1985 – New York, NY
STUDIO INTERNATIONAL by Mario Amaya 1986 – London, Great Britain
ART WORLD by John Hultberg 1986 – New York, NY

A kiállításnyitó Budapestről legkönnyebben elérhető: autóbusszal: 9.40-kor, az Engels térről induló hévizi járattal, vonattal: 8.55-kor, a Déli Pályaudvarról induló személyvonattal.

Fk. Kovács Péter

GYŐRY ESZTER

A Művelődési Minisztérium és
a székesfehérvári István Király Múzeum
meghívják Önt

GYŐRY ESZTER (New York)

festőművész kiállítására,
melyet **Mucsi András** művészettörténész
nyit meg
1987. július 11-én, szombaton délelőtt fél 12 órakor az István Király Múzeumban

A kiállítás megtekinthető:
1987. augusztus 30-ig
hétfő kivételével, naponta 10–18 óráig

GYŐRI ESZTER festő

199[illegible]-24

— ***GYŐRI ESZTER*** *festőművész kiállítása nyílik Kecskeméten a Cifrapalotában. Az augusztus 24-én, 16 órakor kezdődő megnyitón Csák Elemér, a Magyar Rádió főmunkatársa mond beszédet. A tárlatot szeptember 30-áig tekinthetik meg a látogatók.*

Budapest, 1990

Győri Etelka, naiv festő

● NAIV FESTŐ alkotásaiból nyílik ma este kiállítás Békéscsabán. Győri Etelka munkáit a megyei művelődési központban állítják ki.

— :o Naiv festő

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. okt. 13.

GYŐRI ESZTER

1990 -09- 08

A „harmadik szem" látomásai

A Kecskeméti Képtár legújabb időszaki kiállítása Győry Eszter festményeiből nyújt reprezentatív összeállítást. A festőművésznő életrajzának részletei rendhagyó pályát vázolnak. Győry 1963-ban Ausztriába ment férjhez, a hatvanas évek közepétől az Egyesült Államokban él. Első egyéni kiállításának színhelye New York — az időpont: 1977. A nyolcvanas évek elején — elsősorban a rézkarc, a litográfia technikájára specializálódott — tanulmányokat folytat több művészeti főiskolán. 1985-től *a Hungarian American Arts Foundation* művészettámogató alapítvány elnöke. 1986-tól tagja a *New York-i Művészeti Szövetségnek*, a következő esztendőtől pedig a *Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának*.

A kecskeméti bemutatkozás a többi között azért is izgalmas, mert a festőművésznő több alkotói korszakába is bepillantást nyújt. Szellemiségükkel jelen vannak legkorábbi művei is, amelyeket még elsősorban a népi, a naiv hagyományok hatottak át. Ezek a munkái „káprázatok, illúziók, mesebeli szörnyekkel", változtatva színes falusi jelenetekkel. A legelső terem nagy méretű munkái részei annak a nyolcvanas évek elején indított sorozatnak, amelynek központi alakja Jézus. A festményeket — a katalógus bevezetője szerint — egy középkori kézirat szavai inspirálták. („Jézus ugyanaz tegnap, ma, holnap és örökké.") A képek intenzitása szerint elementáris erővel. Érvényes ez az **És ő megszületett** és az **Egyiptom felé** kék háttérből vörösben, narancsban kiemelt kompozícióra is. Sajátos stílusban stilizált, esendően groteszk emberi, isteni figurái varázsos, mesés idillek szereplői. Szinte minden esetben jelen vannak társaságukban azok a szürreális lények, állatok: erdei lények, vadak, halak, madarak is, amelyek arra hivatottak, hogy körvonalazzák a lélek titkait és misztériumait. „Mindent átfogó metafizikai megjelenítésének célja:" kitölteni az ürességet, megszüntetni az elszigeteltséget ember és ember, és Isten között, s enyhíteni az elveszett paradicsom miatti fájdalmat". Győry győzte átlényegítő energiával még olyan szélsőséges, se szeri, se száma „átirat" miatt még nagyobb feladatot jelentő esetben is, mint például a *Krisztus a kereszten* vagy *Az utolsó vacsora*. Az 1986-ban készült a látomásos sorozat egyik legszebb, *Megállítja a vihart* című darabja. Az álmok nehézkedési törvényei szerint érintkezik rajta az ég, a föld és — fantasztikus lényeivel — a tenger. A teremben elhelyezett valamennyi történeteket leíró munkáján tanulmányozható különleges, a figurák együttesét kiemelő, és a sztorit „megemelő" technikája. Győry speciális térhatásait ezeken a lapokon azzal éri el, hogy a bőven adagolt festék textúrájától plasztikus alapvászonra még egy kisebb, a figurák kompozícióját kiemelő második vásznat helyez.

A plasztikusság, a texturákkal folytatott kísérletezés, játék nagyon izgalmas kompozíciókat teremt a második terem nonfiguratív képein. Ennek a kísérletsorozatnak a jegyében fogant az 1987-ben született *A főnix halála*, *A lepel* vagy *A halhatatlan völgy*, amelyekben az álom fantasztikus térélményei kapnak főszerepet. Az örvények, zuhanások, lebegések intenzitásukat illetően ugyancsak sokat köszönhetnek — az ezúttal világosabb — színeknek.

A harmadik terem munkái más módon ugyan, de ugyancsak a térbeliség jegyében szerveződnek. Az öt nagy méretű, erőteljes, sötét — a vörös és fekete variációiban megjelenő — színekkel létrehozott gesztusfestmény fele nem a terem falán helyezkedik el, hanem — installációként — a teret beépítve, felbontva. *A Pokol* címet viselő térkompozíció a legfrissebb munkák egyike: 1990-ben készült.

A negyedik terem kisebb méretű, papír alapra, vegyes technikával készített festményeinek témái ugyancsak bibliai tárgyúak. Az elsősorban az *Ószövetség* nevezetes hőseit felvonultató munkák: a *Jób*, a *Sámson*, az *Absolon* vagy a *Mózes* nevezetes tetteit leíró sorozat inkább az illusztráció, mint a látomások jegyében fogant. A kiállítás anyagának túlnyomó többségére azonban érvényes a Győry-ars poetica: **„Festményeimre megpróbálom rávetíteni a ‚harmadik szem' látomásait. Ha hitemből csak egy kis részt átvesznek azok, akik belelátnak világomba, akkor utazásom a Földön nem volt hiábavaló." K. J.**

Peace Press

Győry Frigyes.
(Győr)

Elismerő oklevelet (Mention Honorable) ítélt meg számára a Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett tárlatának zsűrije.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 12.

MDK

Győri Frigyes festőm.

Gy.N. cikke. Képzőművészet, 1928. 14.sz. 229. l.

MDK

Győri Frigyes

Gyöngyösbokréta, repr.

Dunántuli müvészek. Müvészet, 1937. 7.sz. 67-68.l.
képpel

M.D.K.

Győri Frigyes

111. Sarkantyu köz. Pastel. 42.5x29 papir

Elveszett. /Győri Városi Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
8. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Győri Frigyes

A N.Szal.Mentionját kapta

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap
1928 évi Kincsesháza. 65.l.

MDK

Győri Frigyes, festőm.

finom rajzu és szinezésü akvarelljeivel sze-
repelt.

K.Gy. dr.

Győri Vigadó.- A Győri Képzőművészeti és Iparműv.
Társulat évi szokásos kiállitása.1930.okt.19-26.
Képzőművészet.1930.35.sz.

Igen tisztelt Művész Ur

Felkérem, hogy nb. életrajzi adatait az O. M. Szépművészeti Múzeum magyar művészeti adattárában leendő megőrzés végett lehetőleg postafordultával beküldeni szíveskedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1929 jul. 2.

Dr Szentiványi Gyula
múzeumi titkár
VI. Aréna út 41.

LEVELEZŐ-LAP

Ismeretlen.
Inconnu.

Nagyságos

Győri Frigyes

festőművész úrnak

Győr.

MDK

Györi Frigyes, festö

müveivel szerepelt a csoportkiállitáson.

Ernst Muzeum XCII. csoport kiállitása. 1927.X.2.
Magyar Müvészet. 1927. 7. sz. Kiállitások.

Gyöni Frigyes (Györ.)

Elismerő oklevelet (Mention honorable) ítélt meg számára a Képzőművészek Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rendezett kiállítás zsűrije.

Magyarság, 1928. jan. 12.

MDK

Győri Frigyes

Maros, vf.

Kovácsék háza, vf.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.1.

MDK

Győri Frigyes

Sümegi emlék, vf.

Kültelki utca, vf.

Mohács emléke. Ernst Múz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.l.

MDK

Győri Frigyes

Templom, vf. .

Legelő, "

Ekhós szekér, "

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

6.1.

MDK

Győri Frigyes,
Győr.

az ifjabb generáció tagja. Alkotásai figyelmet érdemelnek.

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzőművészek vidéki szöv.-nek I.kiáll. kat.
1928.jan.

Györi Frigyes, festöm. MDK
Györ.

Karácsony. olt.
Kompozició. "
Virágok. "
Cigánybecs. "

Nemz. Szal. 388.kiáll.
Képzömüvészek vidéki Szövetségének I.kiáll.
1928. jan. Kat.

MDK

Györi Frigyes,

a szezon II. csop.kiállitásán mutatta be müveit.

Ernst Muzeum csop.kiállitási. 1927. 2.sz. 45.l.

Győri Frigyes MDK

Cigány-Bécs

Műcsarnok 1927. Táj- és életképkiállitás

Győri Frigyes MDK

Betlehemi pásztorok
Fölszáll a köd

Nemzeti Szalon 1928. ápr.
Tavaszi Szalon

MDK

Győri Frigyes

Este, vf.

Cigánybécs, vf.

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept. 6.1.

MDK

Győri Frigyes

Táj

Mohács emléke. Ernst Muz. 84. kiáll. 1926. szept.

16 l.

MDK

Győri Frigyes

Falu vége

Mohács emléke. Ernst Muz. 84.kiáll. 1926. szept.
15.1.

MDK

Győri Frigyes

Temető-kápolna, vf.

Mohács emléke. Ernst Múz. 84.kiáll. 1926. szept.
14 l.

MDK

Győri Frigyes

Reggeli köd, vf.

Mohács emléke. Ernst Múz. 84.kiáll. 1926. szept.

14 l.

MDK

Győri Frigyes

Legelő, vf.

Ekhós szekér, vf.

Mohács emléke. Ernst Muz.84.kiáll. 1926.szept.
6 l.

MDK

Győri Frigyes

Táj, festm.

Mohács emléke. Ernst Múz. 84. kiáll. 1926. szept.
16 l.

MDK

Győri Frigyes

Falu vége, festm.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926.szept.
15 l.

MDK

Győri Frigyes

Temető-kápolna, vf.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926.szept.

14 l.

MDK

Győri Frigyes

Reggeli köd, vf.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.

14 l.

MDK

Győri Frigyes

Szomoru idő, festm.

Mohács emléke, Ernst muz. 84.kiáll. 1926.szept.

9 l.

MDK

Győri Frigyes

Maros, vf.

Kovácsék háza, vf.

Mohácsi emléke. Ernst muz. 84.kiáll. 1926. szept.

MDK

Győri Frigyes

Este, vf.

Cigánybécs, vf.

Templom, vf.

Mohács emléke. Ernst Muz.84.kiáll. 1926.szept. 6 l.

MDK

Győri Frigyes

Sümegi emlék, vf.

Kültelki utca, "

Mohács emléke. Ernst Muz.84.kiáll. 1926.szept.
6 l.

MDK

Győri Frigyes

Kápolna, vf.

Balatonfüred falu, vf.

Ernst Muzeum kiáll. XCII. /1927/. 11.1.

Győri Frigyes

Magyar Művészet, 1927

490.0.
kiállítások.

MDK

Győri Frigyes

Hajó a kis Dunán, vf.

Cigánylapos, vf.

Usztató utca, vf.

Ernst Muzeum kiáll. XCII. /1927/. 11.1.

MDK

Győri Frigyes

Öreg házak, vf.

Kis Duna, vf.

Kordó, vf.

Ernst Muzeum kiáll. XCII. /1927/. 11.1.

MDK

Győri Frigyes

Csónakosok, vf.

Sakterház, vf.

Elevátor, vf.

Ernst Muzeum kiáll. XCII. /1927/. 11.l.

MDK

Győri Frigyes

Dunaszer, vf.

Püspökvár, vf.

Rápcza, vf.

Ernst Muzeum kiáll. XCII. /1927/. 11.l.

Győri G. Frigyes

96 Csacsis ember, olajf. mgtul. 2200
97 Tanulmányfej, olajf.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

Fehér József
73 Tájkép, rajz 350
Feike Alfréd

Győri Frigyes

Betlehemi pásztorok
Fölszáll a köd

Nemzeti Szalon

1928.

Tavaszi Szalon

T. 2761.

)4 és 1815 évi méneskari az 1815 meg
tagjai ábrázolvák. Felirata fölül

)ESTERREICHISCHE ARMEE.

tirungs-Departement.

lich.
ermann & Sohn am Graben zur gold. Krone.

)snak 28.8: 42.1 cm.
terreichische Armee am Laufe
n & Sohn in Wien.

5.

Győri Frigyes

Nemzeti Szalon

1929. máj.

Tavaszi

Szalon

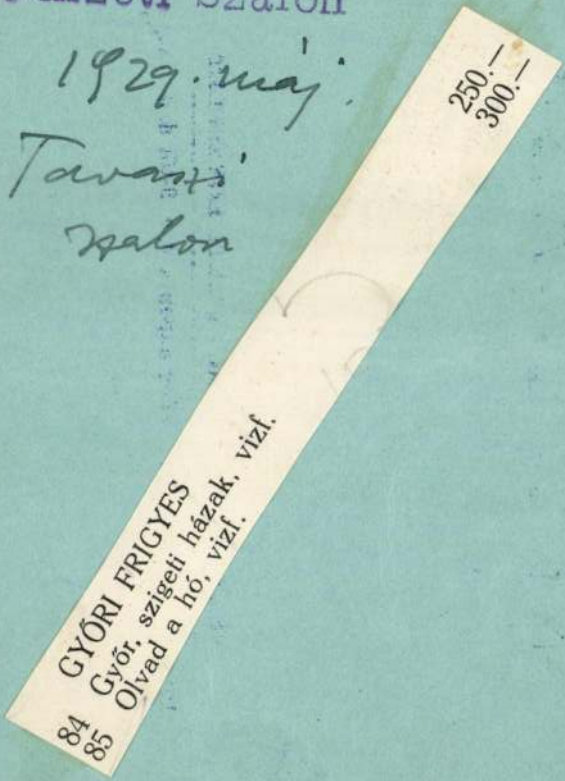

KIÁLLITÁSA

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1936. szeptember 12-től 27-ig naponta d. e. 9-től d. u. 5 óráig

Győri Frigyes

festő

1927; vág-jun (Nr.)
Országút
Szekerek a kisdunaparton

Reggel, virf.
Talyigás lovak

(2)

Nemzeti Szalon

MAPE 14. kiill. 1928
okt.

BOR PÁL:
Ülő gyermek.

Ernst

1926 szept:

vizf

Este
Cigány bécs
Teplom
Leselő
Ekhós szekér
Sümegi emlék
Kültelki utca
Maros
Kovácsék bára

Reggeli kód
Temető kápolna
Falu vége
Táj

Szomorú idő vof.

MAGYAR MŰVESZET

cserkészünk sem szabad, hogy kimar...

A mai nyomorúságos időkbe

Ezért azzal a kéréssel fordulunk Nagyméltó Méltóságod Nagyságod tasson közelebb célunkhoz. Kérjük, ne lapot, hanem azt az összeget, amelyet támogatására, méltóztassék a mellékelt

Szives áldozatkészségét sok s

Budapest, 1933, junius 15-én.

Győri Frigyes

vízfestményei

kat. kiáll.

84 – 97. szám.

Ernst Múzeum Egyesület.

XCII. (1927.)

11. l.

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

XCII.

CSOPORTKIÁLLITÁS

Győri Frigyes, Istokovits Kálmán,
Lahner Emil, Lehel Mária, Orbán
Dezső, Simkovits Jenő és

Rippl-Rónai József

festőművészek

Győri Friggyes

Mücsarnok
1927, magyar táj. 176

Cigány
Bécs

Kézdiszentléleki ásatás VIII. 171. 172.

Győri Frigyes

festő Győrött.

Karácsony, Kompozíció, Virágok, Cigánybécs c. olajfestményeinek szerepelt a Képzőművészeti Vidéki Szövetségének I. tárlatán 1928 – ~~[illegible]~~ – Jan. N. Talon

Délvidéki régi cserépcsöves vízvezetékek

X. 159

Győri

Győri fesztő

győri őszi kiáll. 1931

Önarchep, Trió, Vízió

stb

csód

s

Kató Sándor =

Képzőművészeti szemle

Győri szemle

1932. 65. l

Győri Frigyes

Magyar Nemzet

1927 490

Debreceni múzeum II. 202

Győri Gallyas Frigyes

festő

Részt vett az alábbi kiállitáson

Pápai Hírlap

1943. szept. 11.

(Beszámoló a „Pápai tárlat"-ról.)

Györi Frigyes

koll. kiáll. Ernst.

cred

Ujság. 1927 - okt. 2.

(e. a.: Az Ernst-
museum csoport-
kiállítása.)

„Gy. F. vízfestmé-
nyes nem illenek
ebbe az érdekes
kiállításba."

8 janok 1789 junius 12-én.

Át Képt 64.
Nyfelt 40

Át. Képt. 64.

ul. Göndör hajának fürtjei vállaira omla-
zem lóg le, szeme kék, szemöldöke barna.
diszitették, himzése arany. Keblére broche-t
ra vetette. Jobbról az asztalon lévő pár-

cm. — Át. Képt 64. — Nyfelt sz. 40. — Átvétetett

~~került, honnan~~ az 1893: ~~VII.~~ julius 19-iki 26767
~~tetett át~~, mit 1893: ~~IX.~~ szeptember (29-én ~~E~~ 44939
o X).
~~40.~~ —
adatok:
1868: T. 35. — 1870: VI. 25. — 1871: VI. 25.
: VI. 11. — 1880: VI. 11. — 1881: VI. 11. — 1883:
227. — 1886: VI. 227. — 1887: VI. 226. — 1888:
. 260. — 1891: VI. 267. — 1892: VI. 267. — 1893:

4: VII. 247.

Győri-Gallyas Frigyes

29. Eső után, olaj	1400.—
30. Készülődő vitorlások	220.—
31. Táj kútágassal	240.—
32. Három vitorlás	220.—
33. Pihenő vitorlások	220.—
34. Vihar kerekerdő felett	280.—
35 Reggeli vitorlásverseny	180.—
36. Erdő belseje	180.—
37. Favágó	160.—
38. Marcal partján, olaj	240.—

A Győri Képzőművészeti
és Iparművészeti Társulat
1943. évi téli tárlatának
katalógusa.

Nagyságos

Dr. Szent

a Müemlékv

Győri Frigyes

festő

l.

Győri kiáll. 1919–1929

10-l. 12.l.

36-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Győri Frigyes

festő

l.

Győri kiáll. 1919–1929

43. l. 44. l.

Európa

Film, Könyt. Vesperjeszto" r.t.

Budapest

VI., Teréz-utca 43.

Győri F.

festő

l.

Győri kiáll, 1941 dec

Europa film.
könyv lapterjesztő és
könyvkiadó R.-T.

Budapest

V Rothermere u. 12 III. 2.

Győri Gallyas Frigyes

Győri festő

l.

Győri kiáll. 1942

Győri Frigyes festő

Akvarelekkel nekepel az Ernst
Museum csoportkiállításán

Nemzeti Újság 1927 x. 4.

1976. X.4. 12,00. Ka.
Déli krónika.

- Kispesten az Ifjúsági Napok keretében, fiatal müvészek kiállitását nyitják ma meg. Lengyel Anna először a kerületi KISZ Bizottságról Steiner Ferencnét kérdezte.

- Kiknek a munkáit látjuk itt és milyen munkákat?

- Győri Gabriella és Minya Mária iparmüvészek, akik a Finomkerámia Ipari Vállalatnál dolgoznak, kerámikusok, ők egészitik ki még a kiállitást.

- Horváth Béla, az Alkotó ifjuság pályázaton dijat is nyert. Nagyon szép munkái láthatók a kiállitó terenben. Egyébként pedig a Vörös Október Férfi Ruhagyár müszerésze.

- Megkaptam a "Népi iparmüvész " cimet és az idén elég sikeresen szerepeltem a Kapodi pályázaton.
- Ez egy nagyon rangos, népmüvészeti dij.

- Hétszázan fölül voltak a pályázók és második dijat sikerült nyerni.

- Hány munkát állit ki itt a kiállitó terenben?

- Számszerint most nem tudnám megmondani. Két bútor garnitura, dohányzó asztal székekkel. A többi asztali lámpa, dohányzó készlet. És hát régebben használt, de mai lakást diszitő ostornyél, pásztorbot.

- Meddig lesz nyitva a kiállitás?

- Két hétig. Hétfő kivételével mindennap 10-től 18 óráig.

Győri Frigyes

Szerepel az Ernst Múzeum

kiállításán

Nemzeti Újság 1927 X. 2

Győri Frigyes

Akvarelekkel megnyitel az Ernst
Museum Kiállítása

Pesti Hirlap 1927 x. 2

Győri Frigyes

Szerepel az Ernst Muzeum csoportkiállításán

Pesti Hirlap 1927 x. 4

Győri Frigyes

Akvarelekkel nekrajzel az Erast
huzeum kiállítósán

Esti Kuriv 1927 x. 2

Győri Frigyes

Akvarelekkel megjelent az
Ernst Museum csoportkiállításán

Lejrép 1927 X. 2.

Győri Frigyes

Szerepel az Ernst Museum kiállításán

Nemzeti Cejtap 1927 X. 2

MDK

Győri Frigyes

Sarkantyu ház, past.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

MDK

Győri Frigyes

Reggel, vf.

Talyigás lovak,

Képzőm.Főisk.Ifjúsági kiáll. Ernst Mus. 1924.

Magy.Akv. és Paszt.festők 14.kiáll. N.Szal.1928.okt.

8. 1.

MDK

Győri Frigyes

Ország ut

Szekerek a kisduna parton

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj.

7. 1.

MDK

Győri Frigyes festőmüv.

Csónakosok, vizf.

Sakterház, "

Elevátor, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927, okt. 11 l.

Esztergom /Komárom/

Széchenyi-tér 21. Takarékpén
3+3 tengelyes, két falpillérr
zalit, rajta promfal, TAKARÉK
méhkassal. Az első emeleten
lokzat 5+1+5 tengelyes, egys
ben alapitott Takarékpénztár

/Zakariás G. Sándor, 1950 - M
294-296 l - Esztergom V és MV

MDK

Győri Frigyes festőmüv.

Dunaszer, vizf.

Püspökvár, "

Rápcza, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927, okt. 11 l.

a faragott kőből épült, homlokzatán
nyi különféleképpen dekorált törzs-
njában a Mettertia rongált, 1420 kö-
fonadékos szélü, hatalmas rózsaab-
e a fal téglából, háromszögü orommal
csigás festett díszítés boritja. A
yel, melyet diadalív választ el a
kból lebontották s ujabb, rossz fa-
llitás kiváltott. A diadalíven
olsaz mester készitett 1350 körül.
jobboldali helyiségben. Alul, a
glalt oroszlánok töredékei, ~~feltünő~~
ti textiliák hatása alatt készültek.
átható, a baboldaliak szélső oszlop-
leg az épitőmestereket ábrázolja,
szibillák mellképei, négykaréjos ke-
is: Niccolo da Tommaso müvei, 1350
ormannos, félkörös ívü kapuzat vezet
be, ahol XIV. századi freskók nyoma

MDK

Győri Frigyes festőmüv.

Öreg házak, vizf.

Kis Duna, "

Kordé, "

Ernst Muz. 92. csop. kiáll. 1927, okt. 11 l.

iborban, alapitotta Malonyai Pál, esz-
rül.

zadi művészeti Emlékei: Bp. 1937, 9-10 l)

MDK

Győri Frigyes festőmüv.

Hajó a kis Dunán, vízf.

Cigánylapos, "

Usztató utca, "

Ernst Múz. 92. csop. kiáll. 1927, okt. 11 l.

eletes, 1+4+1 tengelyes. Koraeklek-

m,V és MV. Bp. 1951, 8 l/

MDK

Győri Frigyes festőmüv.

Kápolna, vízf.

Balatonfüred falu, "

"

Ernst Mus. 92. csop. kiáll. 1927. okt. 11 l.

emeletes, nyolcablakos, 4 jón falpil-
z emeleti ablakok felett füzérdísz -
0 körül.

tergomban. H. Riadás, Esztergom, 1936,
161)

M.D.K.

Győri Frigyes
festő

111.) Sarkantyu kör
(Győri Városi Muzeum)

Egyéb köztulajdonból elvesztett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

8 l.

MDK

Győri Frigyes
vás. 1940-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Győri Frigyes
vás. 1939-ben

Győri Képző és Iparmüvészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Győri Frigyes
vás. 1938-ban

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai. /levélbeli közl. Győr, 1943. XI.15/

MDK

Győri Frigyes
vás. 1942-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Győri Frigyes
vás. 1942-ben

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

MDK

Győri Frigyes

Győr szigeti házak, vizf.

Olvad a hó, vizf.

Tavaszi Szalon katalógusa, 1929. máj. 11 l.

toronnyal, homlokzatán üres fülkékkel,
boltszakaszos hajó. Barokk oltár és
tiliák Semsey Jaób ajándékai, XVIII.sz.

NV 1859, 82 l – Garamszegi László, 1955)

MDK

Győri Frigyes festőművész

Kiállította műveit az Ernst Múzeum 92.-ik csoport-kiállításán.

Gál Endre dr.: Az Ernst Múzeum ...

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 11-12.lap

MDK

Győry Frigyes, Győr

Gál E: Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll.
Képzőművészet, 1928, 6.sz. 23 l.

Győri Frigyes.

A Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola kiállításán képei szerepelnek.

Magyarság, 1928. Máj. 23.

Győri Frigyes.

Edvi Illés Aladár és Borauszki László vízfestészeti csoportján,

Akvarelljei szerepelnek a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Budapesti Hírlap, 1928. Máj. 20.

Győry Frigyes.

a Műcsarnokban, a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán akvarelljei szerepelnek.

Pesti Napló, 1928. Máj. 20.

Györi Ferenc.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hírlap, 1928. máj. 23.

MDK

Győry Frigyes

A Képzőm.Vidéki Szövetségének a Nemzeti Szalonban rend.tárlatán a bizottsag Elismerő oklevéllel tüntette ki Győry Frigyest /Győr/.

Cikk: A Képzőm.Vidéki Szövetsége I.kiáll.-nak dijazottjai.

Képzőművészet, 1928. 6.sz.

MDK

Győry Frigyes /Győr/

elismerő oklevelet kapott

A Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. díjazottjai. Képzőművészet 1928. 6. sz. 32.l.

MDK

Győry Frigyes /Győr/

Szerepelt a Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiallitásan.

Gál Endre dr.: A Képzőm.Vidéki Szöv.I.kiall.

Képzőművészet, 1927. 6.sz. 23.l.

Cs. Győry Frigyes.

Az Ernst muzeom kiállitást rendez müveiből 1927-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

GYÖRI FERENC, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891.
51.-Györi Ferenc: Első adat 1744
258.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Győri Frigyes
festő

A győri művészet prominens
alakja volt.

Salamon Nándor: Festészet a Rába városában.
Művészet, 1974. július – 16 lap.

Györi Frigyes
festő

Méltatás

Sakamon Nándor: Festészet a vizek városában.
Művészet, 1974. julius – 16 kep.

GYŐRI GALLYAS FRIGYES, festő

1973-ban a Kapuvári Rábaközi MúzeumbanGyőri Gallyas Frigyes Festőművésznek Időszaki kiállitása volt. 350.old

DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron Megyei Múzeumi Szervezet 1973.évi működéséről 329.old

ARRABONA. A Xantus János Múz.Évkönyve. Győr. 1974.

GYŐRI GALLYAS FRIGYES, festő

A Xantus János Múz.-nak átadta azt az irattári anyagot, mely lehetővé teszi a Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat tevékenységének, jelentőségének a tisztázását, történetének feldolgozását. 201.old

SALAMON NÁNDOR: Lyka Károly és a győri képzőművészet 201.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Gjöri Gallyas Frigyes
festő

A művész Rudnay mester tanítvá-
nya, majd tanársegidje volt. Minden
technikában, műfajban otthonosan
mozgott.

Salamon Nándor: Festészet a vizek városában
Művészet, 1974. július – 16 lap

Győri Gallgas Frigyes
festő

A művész sokt külföldi tárlaton
képviselte a magyar festészetet,
u.m. Barcelona, Oslo, Helsinki
stb.

Salamon Nándor: Festészet a vizek városában.
Művészet, 1974 július - 16 lap

Györi Gallyas Frigyes
festő

„Alföldi szilmalom"
(repro)

Salamon Nándor: Festészet a virek városában.
Művészet, 1974. julius – 16 oldal.

Győri Gallyas Frigyes
festőművész 50 alkotását, illetve a
Rábaköz viselettörténeti anyagát
láthatják az érdeklődők Kapu-
várott a Rábaközi Múzeum va-
sárnap megnyílt tárlatain.

Magyar Ifiolap 1973/84 Sold.

MDK

Győri Gallyas Frigyes festőmüv.

Beszámoló a Pápai tárlat-ról. Pápai Hirlap, 1943, szept. 11. 1 l.

Gyönk (Jalna)

Magyary Kossa-kúria, egyemeletes részekkel, kétablakos oldalhomlokzatlen. Magas tető. Épült 1800 körül. Ma termelőszövetkezet.

(Dobó Zárló, 1955)

MDK

Győri Gallyas Frigyes festőm.

Pápa tárlat 1943. Pápa és Vidéke. 1943. szept. 12.

M.D.K.

Győri-Goldsand Frigyes

Rudnay növendékeként szerepel egy csoportképen a makói müvésztelep résztvevői között. A fényképet közli a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1926. szept. 20-26.
XVI. évf. 38. sz. 39. lap.

. . .

MDK

Győri Frigyes, Győr

Karácsony, olaj
Kompozició, "
Virágok, "
Cigánybécs, "

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal.
1928. jan. 4 l.

Győri Eszter

Magyar Nemzet
1985. XII. 9.

A Magyar Nemzet megkérdezte:

Mi célt szolgál az amerikai magyar művészeti alapítvány?

Mint azt már hírül adtuk, nagy sikerű tárgysorsjátékot rendezett az Egyesült Államokban a közelmúltban a *Hungarian National Arts Foundation*, azaz az amerikai magyar nemzeti művészeti alapítvány. A nemrégiben New Yorkban megtartott sorsoláson a főnyeremény kéthetes magyarországi utazás volt. A rendezvényen részt vett a Magyarok Világszövetségének főtitkára, dr. *Randé* Jenő is, aki ünnepélyes keretek között nyújtotta át a szervezet elismerő aranyjelvényét *Győri* Eszternek, az Amerikában élő magyar festőművésznőnek, az alapítvány elnökének. A művésznő nem ismeretlen a hazai közönség előtt: képei évekkel ezelőtt láthatóak voltak a *Tisztelet a szülőföldnek* című nagyszabású seregszemlén, az idén tavasszal pedig önálló kiállítása volt Budapesten a Csontváry-teremben, amikor is *huszonhét festményét* az új Nemzeti Színház építése javára ajánlotta föl.

— *Kik és mikor hozták létre az alapítványt?* — kérdeztük tőle.

— Bár már hosszabb ideje elkezdtük a szervezést, a hivatalos engedélyt csak tavasszal kaptuk meg alapítványunkra. Nagy szó, hogy az amerikai kormány hozzájárult, hogy az alapítványra szánt összeg az adóból levonható legyen. Fáradhatatlan munkát végzett az alapítvány szervezésében. dr. *Csatáry* Éva, akinek a férje rákkutató orvos Washingtonban, s *Hontvári* Mihály, New Yorkban élő honfitársunk, aki tőzsdei befektetésekkel foglalkozik. Jómagam voltam a harmadik alapító. De azóta már számosan csatlakoztak hozzánk. Egy kiterjedt művészi kör áll erkölcsileg mellettünk. Az alakulás idején Ormándy Jenő az elsők között volt, aki aláírta az alapítványt. De támogatásáról biztosított bennünket *Kepes* György, André *Watts* zongoraművész, akinek magyar az édesanyja, s John Lennon özvegye, Yoko *Ono* is.

— *A magyar egyesületek nem csatlakoztak felhívásukhoz?*

— Az egyesületek a maguk lehetőségeihez mérten épp elég áldozatot hoznak az óhaza iránti szeretetük kifejezésére. Azokat az értelmiségieket, művészeket akartuk megnyerni ügyünknek, akik — elfoglaltságuk miatt — nem vesznek részt az egyesületi életben.

— *Mi célt szolgál az alapítvány?*

— Alapítványunk feladatának tekinti, hogy nemcsak az amerikai magyarság, de az USA egész lakossága körében támogatókat szerezzen a magyarországi kulturális értékek helyreállítására, a múzeumok, kulturális létesítmények megsegítésére. A mostani akcióval is mintegy *húszezer dollárral* gyarapítottuk az amerikai magyarság adományát az óhaza kulturális ereklyéinek védelmére, s elsősorban az új Nemzeti Színház felépítésére. Hiszen ez utóbbival olyan mozgalom vette kezdetét, ami a külföldi magyarok és az otthoniak *közös ügyévé* vált. Támogatást szervezünk továbbá a különösen nagy értéket őrző Szépművészeti Múzeum épületét megújító munkálatokhoz, a felbecsülhetetlen értékű festmények restaurálásához. Lehetőséget teremtünk arra is, hogy hajdani egyetemünknek fejezhessék ki hálájukat néhányan, amiért nagy szaktudással készítették fel őket az életre.

Akciónk bevezetéseként rendeztük meg a nagyszabású sorsjátékot, amelynek nyereményei között értékes műalkotások szerepeltek, valamint New York-i magyar ékszerészek által felajánlott jutalomtárgyak.

A századelő kiváló festőművészének, Berény Róbertnek egy rajzát Amerikában élő leánya küldte el a sorsjátékra. *Szász* Endre egyik művét egy itteni magyar asszony, *Brüner* Katalin adta át nekünk. Két amerikai magyar festő, *Ladányi* Imre és *Polóny* Elemér, valamint hazai kollégáink, *Mengyán* András és *Németh* Géza egy-egy képet küldött a sorsjáték díjául. Természetesen kötelességemnek éreztem, hogy én is hozzájáruljak egy festményemmel a díjakhoz.

(k. b.)

lalja rendszerbe tanulmányaiban a Szeged története 2. kötetében. A harmadikról talán majd a jövő év végén adhatunk hírt.

Sz. Simon István

éldaképe

fiatalok társaságában, táncos összejöveteleiken végigtáncoltatta még hallgatói menyasszonyait is. Hosszú sétákat tett a Gellért-hegyen kollégái és hallgatói kíséretében, miközben pálcájával az út porába rajzolta új ötleteit. Szerette az irodalmat és szépen zongorázott. Tanárelnöke volt a Műegyetemi Sportrepülő Egyesületnek. Értette és szerette a humort —, a brilliáns értelem egyik indikátora — a mérnökök közkedvelt humoros lapjának, a Vicinális Dugóhúzónak fővédnöke volt, amiért a lap szerkesztői gyakran szerepeltették is benne.

Puritán életet élt, *anyagi eszközeit mások támogatására fordította.* Több tanulmányt írt a jövő mérnökeinek képzéséről, elgondolásai ma is megszívlelendők. Fiatal munkatársaira sohasem volt féltékeny, nem akart többnek látszani, mint jóra törekvő, önmagát kritikusan, környezetét szeretettel formáló, igyekvő embernek. A legtöbbet elérte, amit ember elérhet; szavai és cselekedetei mindig megfeleltek egymásnak.

(hankó)

„Az összes tudomány
zika válik egyre jo
másnak az alapjává
tív pszichológia, b
(viselkedéstan) csa
pillanatot várja, hog
élettanná, s ez pe
Máshol pedig ezt o
materializmust nen
könnyen legyőzni é
mint ahogy a múlt
hitték." A naplótör
villan a hit és a
vergődő ember arc
között inkább a k

Emléket K

Elmúlt Kosztolán
letésének 100. évfo
jelent tőle és róla
volt tudományos ül
folyóiratszám. Vala
mulasztottunk.

Nem jelöltük m
számára Kosztolá
otthonának helyét.
ben a költő 20 év
Logodi utca és a Tábor utca sarkán állt. A Mikó utca felé kiszögellő bástyaszerű kert — téglamellvéd tövében orgonabokrok, középütt hatalmas barackfa — s a Logodi utcára néző emeletes régi, a Tábor utcára néző földszintes modern épület északi része 1945. januárjában rommá lett. A költő jóslata nem vált be, nem kellett száz év az összeomláshoz. A lebontás után évtizedekig rendezetlen maradt a kis háromszögletű telek. 1977 nyarán hozták rendbe a terepet, elsimították a lejtős kert dombját, füvesítették, s néhány fát is ültettek.

len-tó partján mellszobra is áll. Csakhogy Kosztolányi sohasem lakott az egykori Lenke téren, két nagy alkotó évtizedének műhelye a Tábor utca 12. volt. De. hát mindegy volna, hol a tér és hol az emlék?

Jövőre, november 3-án lesz halálának 50. évfordulója. Kosztolányi és jövendő tisztelői szívesen megállnának egy emlékoszlop mellett, ahonnan a költő egy hajnalon bámulta „az égbolt gazdag csodáit".

Kulcsár Adorján

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

SZABAD FÖLD
1976 OKT 3

Győri Elek, naiv művész

1021

Naiv művészek múzeuma

Kecskeméten megnyílt a Naiv művészek múzeuma.

Magyarországon eddig e művészeti ágnak külön állandó tárlata nem volt. A naiv művészet rokon a népművészettel. Forrása az egyén kifejezésvágya, teremtő képzelete. Művelői általában rendszeresen művészeti iskolai oktatásban nem részesültek; ösztönös ráérzéssel, természetes fogékonysággal, különleges egyéni képzelettel alkotnak. A sajátos stílus két irányzata: a városi és a paraszti. Ez utóbbi elsődlegesen a népmesék, népballadák, a paraszti élet epizódjait ábrázolja.

A kecskeméti új galéria — gyönyörű, emeletes épület, kéményén gólyafészekkel, újjáépítve, a megyei tanácsháza közvetlen szomszédságában — nyolc kiállítóteremében az országszerte ismert-becsült Benedek Péter, Mokry Mészáros Dezső, Gyovai Pál, Balázs János, Bakos Lajos, Török Sándor, Vankóné Dudás Juli, Polyák Ferenc és több kitűnő rajzoló, festő, faragó társuk munkái láthatók. Így a harmincas években élt, dolgozott Győri Elek, Káplár Miklós, Gajdos János, Süli András képei.

■

A tokaji tájak festőjének, az 1906-ban Tiszaladányban született Győri Eleknek képeivel 1934-ben Budapesten a Nemzeti Szalonban — az őstehetségek kiállításán találkozhattak az érdeklődők. Győri tiszaladányi kovácsmester fia volt. Jómaga iparos, parasztpolgár. 1930-ban, Debrecenben jártakor összehozta a véletlen Káplár Miklóssal, a Hortobágy festő poétájával, aki biztatta, bátorította a fiatalembert a „képcsinálás" mesterségére. Később, pesti tartózkodásakor a nála fiatalabb Gajdos Jánossal kötött barátságot. (A két legény kimustrált autóbuszkocsiban lakott, főzött, festett.) Győri Elek emlékkiállítását 1970-ben Budapesten a Városligetben, a Vajdahunyadvárban rendezték. A siker — ha utólag is — nem maradt el. Az 1957-ben elhunyt naiv művész ecsettel vásznon mesélt anekdotáit: a falusi világ dévaj, derűs pillanatait, disznótorról, lakodalomról, menyasszonyszöktetésről — tetszéssel fogadta a kritika és a közönség.

Győri biztatója, az 1886-ban született Káplár Miklós, akinek pártfogója Móricz Zsigmond volt. „A debreceni Déri Múzeumban ősművészeti tárgyakban gyönyörködtem — az író 1935. októberében papírra vetett jegyzetét idézzük. — Megbámultam az alföldi pásztorok remekléseit. A faragott és írott szerszámokat, a karikásostorokat és a csontból, fából készült eszközöket. A tárlók felett egy sor pásztorkép volt felakasztva. Megállott a szemem a bajszos, kemény fejek galériáján s egész megilletődve kérdeztem, ki csinálta ezeket.

— Egy hortobágyi pásztor — mondotta házigazdám, Ecsedi István. — Egy volt csikósbojtár, aki elfagyott keze-lába miatt kénytelen volt otthagyni a cifra ménest, s most megint a pusztát lakja és figurákat válogat ki és örökít meg.

Soká néztem a képeket — folytatta Móricz Zsigmond s mikor végre az irodában megpihentünk, belép egy kemény, vastag, egyszerű magyar. Az igazgató, Ecsedi felkiált:

— Itt az én komám, ez az a Káplár Miklós, aki a képeket pingálta.

Káplár Miklós elmondta az életét. Pincérségre jutott a csikóskodás után, s a festőművész Rippl-Rónai Józsefet szolgálta ki egy budapesti vendéglőben. Áhítattal figyelte a Mester minden mozdulatát, míg odáig merészkedett, hogy megsúgta az öregnek: Én is festő vónék... Rippl megnézte a dolgait, bólogatott, magához vezette és helyet adott neki a házában, a műtermében. Káplár Miklós nála fejlődött ki. Eredeti tehetségét mutatja, hogy eszébe sem jutott Rippl mestert utánozni, a maga útjain törekedett előre."

Káplárt Móricz Zsigmond így méltatta: „A legnagyobb festők értékével emelte fel az

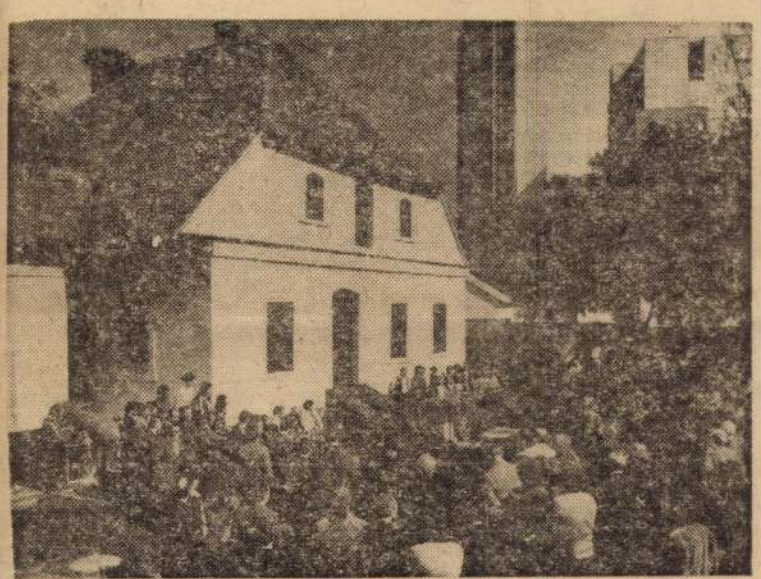

őstehetséget, mely lelkében élt..."

■

Gajdos János — Győri Elek pesti cimborája — Geszteréden, 1912-ben született. Falujában csizmadia. Az egyszerű ember otthon nem találta helyét, idegenbe vágyott. Külföldről ismerkedett, majd Budapesten próbálkozott festészettel. Az idill ábrázolója, a gyerekkori emlékek, az álomteli paradicsomi tájak primitív bájú művésze. Harmincnyolc éves korában, 1950-ben halt meg. Nevezetes munkája a geszterédi templom passió-sorozata.

Az 1969-ben elhunyt Süli András halála előtt magnetofon interjúban beszéltette a kecskeméti múzeum alapításában is lelkesen tevékenykedő Moldován Domokos, a Magyar parasztfestők nyomában, a televízióban is bemutatott filmsorozat rendezője. Süli elmondta sorsát: 1897. november 30-án született Algyőn. Hat elemit végzett. Tizennyolc éves koráig napszámos. Algyőn földműveléssel foglalkozott. Ugyanakkor részt vett a faluban egy kosárfonó tanfolyamon. Itt észrevették kézügyességét. Süli ugyanis már gyerekkora óta rajzolt, festett. Képein mindig életének valóságos eseményeit ábrázolta, amelyek mindegyike jellemző módon kötődött a tájhoz, a környezethez. Képzelete igyekezett a hétköznapot szebbé, ünnepibbé varázsolni. Kedves témái: a falu — Algyő —, a családi ház, a szoba, a baromfiudvar, a Tisza hajókkal, tutajokkal, a vasútállomás, s a templom, a körmenet.

Süli András képeit 1938-ban bemutatták Amszterdamban, 1964-ben Linzben. 1968 júliusában gyűjteményes tárlatát rendezték Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum kupolatermében. Halála esztendejében — kései elégtétel — a pozsonyi triennálén aranyéremmel tüntették ki.

■

Korunkban a naiv művészet világszerte — Magyarországon is — kedvelt. Az új kecskeméti múzeum gyűjteménye száznál több rajz, festmény, faragvány, szobor. S több ezer fénykép, filmszalag, dokumentáció, egykori és mai újságcikk, katalógus, régi levél a naiv művészet magyar mestereiről, mestereitől.

László Miklós

Zöldségtermesztés: ösztönző intézkedések

„Az állam megtette a magáét...” — e szavakkal nyitotta meg a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa által rendezett kertészeti tanácskozást dr. Nyíri Béla, a TOT elnökhelyettese. A tanácskozást Vecsésen, a Ferihegy Tsz művelődési házában rendezték, ezzel is kiemelve a régi zöldségtermesztési hagyományokkal rendelkező Pest megyei község fontos szerepét a zöldségfélék termelésében.

A tanácskozáson — a többi között — szóba kerültek az állami támogatás újabb feltételei, amelyek — mint a tanácskozás leszögezte — alkalmasak arra, hogy felkeltsék a csökkent termelési kedvet a nagy- és kisüzemekben egyaránt. Néhány ilyen kormányintézkedés: 1977. évre a zöldségfélék termelői árát úgy állapítják meg, hogy az ez évi — a tervezett — áraknál 15 százalékkal magasabb legyen; a zöldségtermelést fejlesztő nagyüzemek a jövő évtől kezdődően — meghatározott feltételek mellett — a szocialista kereskedelemnek és az iparnak értékesített zöldségfélékből származó árbevételük tíz százalékának megfelelő összegű fejlesztési kedvezményt kapnak; az öntözőtelepek létesítésénél, vagy a meglevők korszerűsítésénél 70 százalék lett az állami támogatás mértéke.

■

Egész sor kedvezmény, jobb feltétel, ösztönző intézkedés segíti nemcsak a nagyüzemeket, hanem a kistermelőket is.

A tanácskozáson sok szó esett a termelési hagyományokról mint fontos termelési tényezőről. Az apáról fiúra öröklődött kertészkedési szokás és hagyomány nemcsak azt jelenti, hogy az ilyen családokban mesterei vannak a termelésnek, hanem ennek híre is megy a szomszéd községekbe. Így történt ez Zsámbok és a szomszédos község, Valkó esetében is. Zsámbokon nagy múltja van a zöldségfélék termesztésének, rengeteget is termelnek, Valkón pedig eddig nem foglalkoztak vele, pedig a két szomszédos község adottságai jóformán azonosak. Most azonban megtört a jég Valkón is. Tíz vállalkozó kedvű valkói kistermelő hozzáfogott a főlás zöldségtermesztéshez.

Sokszor elhangzottak a jobbnál jobb vecsési példák is. Ebben községben évszázados zöldségtermesztési hagyományokról beszélhetünk. A termelőszövetkezet tovább fejlesztette ezeket a termelési hagyományokat. A közös gazdaság 650 hektáron termeszt zöldséget. Ez a terület körülbelül egyharmadát teszi ki az egész területnek, az évi bevételnek viszont a felét, sőt gyakran annál is nagyobb részét a zöldségfélék adják. Hogy aszály volt a nyáron? Ennek ellenére a zöldségfélékből tervezett 45 milliós bevétel helyett 50 milliót várnak, vagy inkább többet.

■

Nagy hangsúllyal került szóba a tanácskozáson, hogy különösen a zöldségfélék és a gyümölcs termelését ma már nem lehet elkülönülten, egymagában vizsgálni. Egy-egy termelő gazdaság ezernyi szállal kapcsolódik más gazdaságokhoz, vállalatokhoz, ipari vagy kereskedelmi szövetkezetekhez. Ha ezeknél hiba van, az visszahat a termelésre és hátrányosan befolyásolja azt. A szentesi Árpád Tsz főkertésze például arról panaszkodott, hogy már régóta keresnek kertészeti telepen is jól használható talajművelő gépet. Sok helyen jártak már és legutóbb halvány reménysugárként azt mondotta nekik egy kereskedelmi szakember, hogy egy év múlva talán majd lesz. Pedig itt alapvető agrotechnikai követelményről van szó. A főkertész azzal zárta felszólalását, hogy 36 hektár földet nem áshatnak fel.

További nehéz kérdésként — és tegyük hozzá, hogy megoldatlan kérdésként — jelentkezett a tanácskozáson a megtermelt zöldség és gyümölcs forgalmazása, ideértve a válogatást, a csomagolást, a szállítást, a fogyasztó számára történő értékesítést. A régi nóta — ki tudja, hanyadszorra — ismét elhangzott: nagy a termelői és a fogyasztói ár különbsége. A kérdés persze eléggé bonyolult. A zöldség és a gyümölcs a legkényesebb áru. Sokba kerül a téli raktározása, a romlási százalék is nagy, a szállítás is drága stb. Mindezeket rá kell terhelni a fogyasztói árakra és egész évre elosztva, tehát akkor is, amikor még mint friss áru jelenik meg a piacon. Ez a kérdés egyik oldala. A másik oldala viszont az, hogy a zöldség és a gyümölcs továbbadása, vagyis a fogyasztó részére történő értékesítése túlságosan nehézkes.

Persze vannak jó példák is. Szinte szívderítő látvány volt a tanácskozás színhelyén a Pest megyei MÉK elárusítóhelye. Az egyelőre ideiglenes elárusítóhely egyszerű kivitelű, de ízléses formájú létesítmény. Néhány száz forint költséggel épült, néhány óra alatt. És a választék minden igényt kielégíthetett. Egy kérdésem volt az eladóhoz: lesz-e gyorsan utánpótlás, ha valamelyik áruféleség elfogy? A válasz: lesz. De nem lett. A tanácskozás vége felé már üres, vagy gyéren töltött rekeszek rontották a bolt képét. Lám, még ilyen helyen is akadnak szállítási-utánpótlási problémák. Hát még akkor azokon az elárusítóhelyeken, amelyek nincsenek szem előtt!?

■

Sok-sok kéz munkáját kell tehát jól összehangolni a zöldségtermelésben és -forgalmazásban, hogy az ide vonatkozó, igen hatékonynak ígérkező kormányintézkedések a gyakorlatban is érvényesüljenek. A kérdés minden részlete fontos, hiszen részletekből tevődik össze az egész. Már elkoptatott, közhellyé vált a szólás-mondás, de igaz: a jobb kéznek tudnia kell, mit csinál a bal...

Teszkó Sándor

„Nagy ünnep ez a rédeieknek a nap, mint vasárnap”... — m szüre

A völgyben Nagyréde és a szép őszi tájban. Ingajáratban

ORTUTAY GYULA: ESZTÉTIKAI ENGEDMÉNYEK NÉLKÜL...

Igazán régi téma, ha nem is merem használni az „elcsépelt" jelzőt. Nemcsak azért, mert már Apollinaire évődött a „finánc" Rousseau képein s művészi törekvésein, s ugyanakkor ezek a képek ma már múzeumi kincsek, művészettörténészek témái. Dehát a nem hivatásos és hivatásos művészet közötti különbségtevés az archaikus képzőművészet elemi kategóriái közé tartozik. Történetileg tekintve a naiv művészet megelőzte és mindegyre kíséri a kialakuló, majd szervezetten kialakult hivatásos művészetet. Archaikus kultúrákban éppúgy, mint a paraszti társadalmakban. S más módon, de kísérő jelen-

Gyóri Elek

GYŐRI ELEK: TÉL

tetszhalálát „élvén"), a fent említett többrétegű közlésmódnak (tágabban: egy komplex és egyszersmind szerves világszemléletnek, illetve világmagyarázatnak) a lehetőségéről ma már csak a naiv művészek gyermekded képei-szobrai vallanak. Már csak ezért sem lehet érdektelen rájuk figyelmeznünk, s éppenséggel ma, amikor végre valamiféle emberszabásúbb, a szűkebb-tágabb környezet tényezőivel harmónikusabb kapcsolatokat kereső társadalommodell kimunkálásán fáradozik az emberiség jövőtféltő, értékesebbik fele.

Ugyanakkor azonban végzetes hiba lenne megengedni, hogy éles szimatú konjunktúralovagok kijátsszák a naiv művészetet a népművészet ellenében, és az igazgyöngy helyébe, amelyet az utóbbi képében még ma is birtokolunk, hamis gyöngyöt: az előbbit csempésszék bele naiv, mert még mindig túl könnyen (hogy ne mondjam: túl könynyelműen!) árulkozó markunkba . . .

ORTUTAY GYULA: ESZTÉTIKAI ENGEDMÉNYEK NÉLKÜL . . .

Igazán régi téma, ha nem is merem használni az „elcsépelt" jelzőt. Nemcsak azért, mert már Apollinaire évődött a „finánc" Rousseau képein s művészi törekvésein, s ugyanakkor ezek a képek ma már múzeumi kincsek, művészettörténészek témái. Dehát a nem hivatásos és hivatásos művészet közötti különbségtevés az archaikus képzőművészet elemi kategóriái közé tartozik. Történetileg tekintve a naiv művészet megelőzte és mindegyre kíséri a kialakuló, majd szervezetten kialakult hivatásos művészetet. Archaikus kultúrákban éppúgy, mint a paraszti társadalmakban. S más módon, de kísérő jelensége a kapitalizálódástól [illegible] szocialista társadalmi berendezkedésünkig. Szovjet példá

197o. XI. 24. 18.25 Tv./Dné/.

Tárlatról - tárlatra. /6/.

- Kevesen tudják, hogy a Budapesti Városliget Vajda Hunyad Várában a Mezőgazdasági Muzeum időről-időre képzőművészeti kiállitásokkal várja a látogatókat.

Ezek sorában nyitották meg Győri Elek parasztfestő Emlékkiállitását, amelyet Balassa Iván rendezett.

Győri Elek 19o5.-ben született Tiszaladányban. 52. éves ko-

rában halt meg. Autodidakta festő volt, a családi hagyományokat folytatva, a kovácsmesterséget tanulta. Élete derekán végezte el a képzőművészeti főiskolát.
Első képe, a Betlehemesek, épp ugy, mint küzdelmes, tragikusan végződő pályájának szinte valamennyi alkotása, szülőfalujához kapcsolódik.
A taktaközi falu jellegzetes alakjai, a paraszti munka szépségei és keservei, a jeles napok, temetések, lakodalmak, a Tokaj-környéki táj, a tréfacsinálók és falusi"Háry Jánosok", mind megtalálhatók képein. Megcsillantva gazdag humorát, nagyszerü megfigyelő és elbeszélő készségét.
Zsidó templom Sárospatakon.
Leánytemetés.
Lakodalom.
Körtánc.
" Minden képemnek, rajzomnak egy története van." Mondta a mester egy közvetlenül halála előtt készült interjuban. Szólaljon hát meg ő maga befejezésül, néhány töredékes mondat erejéig, a régi hangszalagról:
" Ezek a jelenetek, amit most mesélek, ez meg van irva s azokról az irásokról készültek ezek a rajzok.
Itt Csikós László, mikor fogadásból 1 q 2o kg buzát vág fel, ugy hogy itt már az intéző ur is megszeppent, azt mondja, mert látta, hogy a fogadást elveszíti. Itt az intéző, itt a kocsi, lovak, stb. és az egész képelő társaság, mindenki őtet figyeli."

Gyöngy Elek

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Győri Elek

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1971 MÁJ — 5

GYŐRI KISGALÉRIA NYÍLT TISZALADÁNYBAN

1021

A tiszaladányi Győri Elek Művelődési Házban május 2-án megnyílt a névadó Győri Elek festőművész kisgalériája. Az állandó kiállítás ünnepélyes megnyitóján lavotta Géza festőművész mondott beszédet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc
1969 OKT 10

Kiállítás

Győri Elek festőművész kiállítása a sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Pál Gyula nyíregyházi festőművész kiállítása a tokaji templommúzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szőlészeti, borászati és halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Diósgyőri vasas képzőművészeti kiállítás az LKM nagyolvasztóművének kultúrtermében. Megtekinthető egész nap.

„Hegyalja borcímkéi, szőlős, boros kisgrafikák." Kiállítás a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 3 és 6 óra között.

Honvédelmi kiállítás Sátoraljaújhelyen, az autóparkoló helyén. Megtekinthető egész nap.

„Munkás ünnepi játékok az NDK-ban" címmel kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Könyvkiállítás Anatole France halálának 45. évfordulója alkalmából a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Bánovszky Miklós festőművész kiállításának megnyitása este fél 6-kor, a miskolci Szőnyi István-teremben.

Színház

Gyöngyi Elek

Borsod megye településhálózatának távlati fejlesztési tervei között szerepel többek között 101 falukörzet kialakítása. Az ehhez szükséges összevont, valamint az általános rendezési tervek 1975-re elkészülnek.

TÁRSULÁS GÉPJAVÍTÁSRA

Baktakéken a környékbeli termelőszövetkezetek — összesen hat közös gazdaság — társultak gépjavításra. Kifizetődő a vállalkozás, hiszen önköltségi áron javítják a mezőgazdasági gépeket a társulás tagjainak.

CSENDHÁBORÍTÓK

A Kazincbarcikai városi Tanács vb-hez fél év alatt 65 feljelentés érkezett, csendháborítás miatt. Az igazgatási osztály 58 lakót összesen 13 250 forint

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Győri Elek

NAPLÓ

Veszprém

1971 MÁR 6

Megjelent a „Műgyűjtő" új száma

A Műgyűjtő legújabb számában Solymár István írt gondolatébresztő tanulmányt a naiv festészetről, kiemelve a magyar parasztfestők — Győri Elek, Gajdos János, Süli András, Benedek Péter, Dudás Juli és a nemrég felfedezett, makói Pető János — munkásságát. Minden műbarát számára tanulságos Kampis Antalnak a művek hamisításáról szóló cikke, valamint a műalkotások védettségét ismertető, illetve a műtárgyak megőrzését, gondozását, konzerválását taglaló írás.

...egyel autóselet

Reflekto
a KRESZ n

Fényszóró beállítás -

Néhány érdekesebb módosításra, új jelenségre szeretnénk felhívni az autósok fi- zatok árán is lehetőséget biztosít minden tagjának, hogy elkerülje a birságolást

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

GYŐRI ELEK

DÉLI HÍRLAP

1970 OKT 17

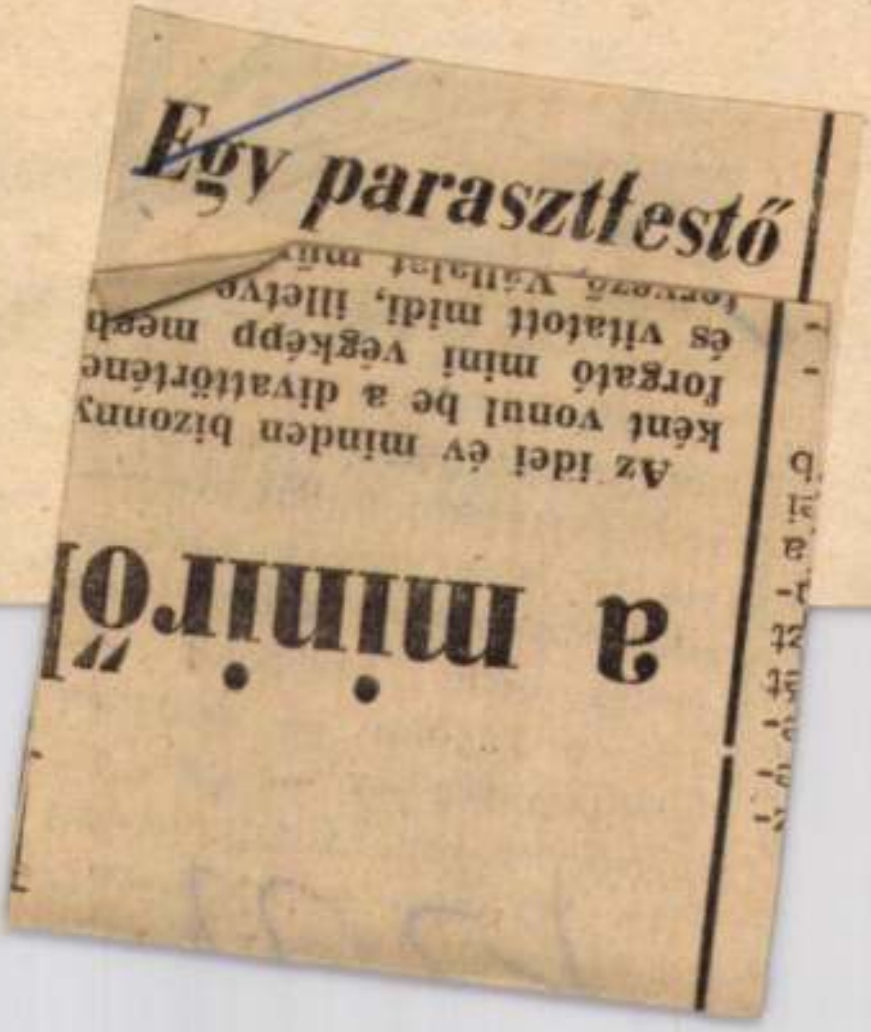

Egy parasztfestő

a miniről

Az idei év minden bizonny
ként vonul be a divattörténe
forgató mini végképp megh
és vitatott midi, illetve
forvező, Vállalat mü

* Textilüzem a föld alatt,

A Déli Hirlap tel

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-048, 337-748, 340-776
1959 SEP 18.

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Győri Elek-emlékkiállítás Sárospatakon

1021 Győri Elek

Az országos múzeumi hónap keretében, a református Tudományos Gyűjtemények rendezésében megnyílt Győri Elek festőművész emlékkiállítása Sárospatakon. Megnyitó beszédében Balassa Iván, a történettudományok doktora méltatta a paraszt-iparos származású, sajátosan nagy tehetségű művész jelentőségét hazai festészetünkben, akinek élete szorosan kötődött megyénk három jellegzetes településéhez: Tiszaladányhoz, a szülőfaluhoz, Tokaj művésztelepéhez, s a szellemi istápolóhoz, Sárospatakhoz. Néprajzi hitelű, epikus témájú képeivel az itteni tájakat, embereket örökítette meg, maradandó érvénnyel.

— Győri Elekkel szemben eddig legfeljebb csak törlesztettünk, de az adósság java még hátra van — erre figyelmeztet a most megnyílt emlékkiállítás. — Mindent meg kell tennünk, hogy végre elfoglalja méltó helyét a magyar művészet nagy házában — hangsúlyozta a bevezető.

A kiállítás október 31-ig tekinthető meg a Tudományos Gyűjtemények tanácstermében.

— cz

azonban m
kafolyamat
sítéséről b
nőségi köv
gasabbak.

Ezekből
koztak a
a gépesíté
leivel. *An*
zőkövesdi
elnökhely
a szakoktatás
színvonalra kell emelni, s mind több embert kell bevonni. Ma ugyanis az a helyzet, hogy bármilyen szakszerű eszközök kerülnek a mezőgazdaságba, nincs a tsz-ben megfelelő számú szakképzett ember, és az új géphez az iparból, vagy a népgazdaság más ágából kell hozni szakembert. Gyakran azonban már nincs rá lehetőség. Ezért — hangsúlyozta — a feltételek megteremtéséhez megyei szinten kell megkezdeni a szakképzést. Ma már nem elég csak fejő, gépkezelő

Fügedi Péter, az Ozdi járási Tanács vb-elnöke közvetlenül a gépesítés gyakorlati megvalósításának gondolatához kapcsolódott. Ezt a feladatot — mint mondotta — differenciáltan kell megoldani. Az a gépesítés ugyanis, ami ma még az ózdi járás lejtős, hegyvidéki területein megfelel, más, síkvidéki tsz-ekben már elavult. Tehát a gyártó műveknek mindig gondolniuk kell rá, hogy többféle választék álljon rendelkezésre. Az ózdi járás kapott gépesítési

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-976

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Kiállítás

Győri Imre festőművész kiállítása a sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Pál Gyula nyíregyházi festőművész kiállítása a tokaji templommúzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szőlészeti, borászati és halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Diósgyőri vasas képzőművészeti kiállítás az LKM nagyolvasztóművének kultúrtermében. Megtekinthető egész nap.

„Hegyalja borcímkéi, szőlős, boros kisgrafikák." Kiállítás a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 3 és 6 óra között.

Honvédelmi kiállítás Sátoraljaújhelyen, az autóparkoló helyén. Megtekinthető egész nap.

„Munkás ünnepi játékok az NDK-ban" címmel kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Könyvkiállítás Anatole France halálának 45. évfordulója alkalmából a Bartók Béla Művelődési Központ könyvtárában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Győr Elek

12-én a szüreti bánd... um. A látványos felvonulás után a Gárdonyi Géza Művelődési Otthon színjátszói lépnek fel kabaréműsorral, este pedig szüreti bálon „lophatják" a szőlőt a szirmaiak.

LOSÁRDI ZSUZSANNA EMLÉKTÁBLÁ

Emléktáblát avatnak október 11-én, szombaton Sátoraljaújhelyen a város szülötte, a Rákóczi-szabadságharcban részt vett Losárdi Zsuzsanna költő tiszteletére. A Kossuth utca 4. számú ház előtti ünnepségen Vavrek István, a városi tanács vb-elnöke mond beszédet.

Győri Elek festő
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1969 OKT

Napjaink

1021

Győri Elek emlékkiállítás Sárospatakon

Az Országos Múzeumi Hónap jóvoltából ismét mód adódott némi adósságtörlesztésre. A református Tudományos Gyűjtemények példás rendezésében Győri Elek emlékkiállítás látható Sárospatakon.

Képzőművészeti életünk rejtélyei közé tartozik, hogy napjainkban — amikor ismét divattá vált a különféle „primitív" iskolák, alkotók „felfedezése" — sem találtak módot a szakmai illetékesek arra, hogy az annyira hányatott sorsú, feledésbe halt Győri Eleknek legalább a nem mindennapi értékű hagyatékát méltó helyére tegyék — közgyűjteményeinkben, s a művészeti köztudatban egyaránt. Neve kimaradt az új, vaskos Művészettörténeti Lexikonból, ahol sokkal kisebb képességű „ígéretek" pályatársairól legalább néhány sor található.

Pedig ez a tiszaladányi parasztiparos családból való egykori kovácslegény sajátosan egyéni, maradandó értékű életművet alkotott. Erre a kiállításon látható festményei, s így együtt először bemutatott, meglepően kifejező erejű rajzai is egyértelmű bizonysággal szolgálnak. Győri Elek élete szorosan kötődött megyénk három jellegzetes településéhez: a témák garmadáját adó szülőfaluhoz, a befogadó Tokaj művésztelepéhez, s a szellemi istápoló Sárospatakhoz.

Amikor őszinte elismeréssel köszönjük Patak meg-megújuló igyekezetét sajátos értékeinek őrzésében, gondozásában, ezzel a röpke ismertetővel is érdemi tennivalókra szeretnénk figyelmeztetni az illetékeseket.

BERECZ JÓZSEF

Megbiccen faonként magának.
Nem tudja kedvét tölteni mással.

Helyezkedne, s az erő benne
csak amennyi egy moccanathoz kell.
Magát lökné a fűben. De csak
kínlódás az. Abba fáradok el.

Nem nyúls

A Kakuk M
Bezörgetni
Rosszul öltözik s hiába ködös a szeme,
A házmester, mint gyanúst, elzavarja.

Tehetetlenül tűröd immár a szomjúságot,
Meg a priccset, ami a koporsó. Lázongásod
Elfújt gyertya s már nem is füstöl s a
Mozdonyok ma úgy vonítanak, mint a kutyák.

A

Fény

Győri Elek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1958 JAN 3.

Győri Elek neve nem ismeretlen a tárlatlátogatók előtt. Eredetileg kovácsmester volt, majd festegetni kezdett, s főleg falusi témájú akvarelljeivel, eredeti forma és színlátásával jóval túlnőtt az ún. őstehetségek színvonalán. Állandóan járta az országot s ahol megfordult, ott festett és kiállításokat rendezett képeiből. Ilyen országjárása során jutott el Tiszaladányba, szülőfalujába, ahol most 51 éves korában meghalt.

Nemzet

épfront lapja

Lajos, Fogarasi Béla, Horváth
rpáti Aurél, Martin Ferenc,
Molnár Erik, Z. Nagy Ferenc,
Pogrogi György, Péter János,

Elcseré
tinél k
összkor
dern la
vosi re
kalmas,
vagy n

Győri Elek

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 8

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

unkában.

Kiállítás

Győri Elek festőművész kiállítása a sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Pál Gyula nyíregyházi festőművész kiállítása a tokaji templommúzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szőlészeti, borászati és halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Diósgyőri vasas képzőművészeti kiállítás az LKM nagyolvasztóművének kultúrtermében. Megtekinthető egész nap.

„Hegyalja borcímkéi, szőlős, boros kisgrafikák." Kiállítás a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 3 és 6 óra között.

Honvédelmi kiállítás Sátoraljaújhelyen, az autóparkoló helyén. Megtekinthető egész nap.

„Munkás ünnepi játékok az NDK-ban" címmel kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Rendezvény

Nagy érdeklődés
rendezvényre kerül sor szombaton, október 11-én délután 5 órakor Miskolcon, a Gárdonyi Géza Művelődési Ház Héliosz Ifjúsági Klubjában. A fiatalok az Ifjúsági Magazin című lap szerkesztőivel találkoznak, s mondják el észrevételeiket a magazinról.

BONTANI IS KELL

Egy érdekes adat a szerencsi járásból: évente 100—110 bontási engedélyt adnak ki az illetékes hatóságok. Ezek legnagyobb része lakóház bon-

Győri Elek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1965 ÓRA 7
ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

Kiállítás

Győri Elek festőművész kiállítása a sárospataki Református Tudományos Gyűjtemény helyiségében délelőtt 9 órától délután 5 óráig.

Pál Gyula nyíregyházi festőművész kiállítása a tokaji templommúzeumban. Megtekinthető délelőtt 10 órától délután 5 óráig.

Szőlészeti, borászati és halászvadász kiállítás a szerencsi művelődési házban. Megtekinthető délelőtt 10-től este 6 óráig.

Diósgyőri vasas képzőművészeti kiállítás az LKM nagyolvasztóművének kultúrtermében. Megtekinthető egész nap.

„Hegyalja borcímkéi, szőlős, boros kisgrafikák." Kiállítás a tokaji művelődési otthonban. Megtekinthető délután 3 és 6 óra között.

Honvédelmi kiállítás Sátoraljaújhelyen, az autóparkoló helyén. Megtekinthető egész nap.

a tanulóknak.

ÖKÖRSÜTÉS AGGTELEKEN

"Munkás ünnepi játékok az NDK-ban" címmel kiállítás a Rónai Sándor megyei Művelődési Központ színháztermének előcsarnokában. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 [illegible]

KELET
MAGYARORSZÁG

SZABOLCSI PARASZTFESTŐK A TV-BEN. A héten mutatják be a parasztfestők munkásságát feldolgozó tv-műsort, melyben két szabolcsi parasztfestő Győri Gajdos egykori képeivel, életútjával ismertetik meg a nézőket.

zetéshez szükséges
időt. Kívánságukra közöljük a munkaügyi miniszter rendeletét.

A munkaügyi miniszter 5/1967. X. 8. Mü. M. számú rendelete kimondja, hogy a munkaviszonyban töltött idő számításánál minden munk-

ARGUS
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE
ARGUS INTERNATIONAL DE LA PRESSE
INTERNATIONAL PRESS CUTTING SERVICE
GENÈVE ZÜRICH
1021
Die Schweiz/Suisse/Svizzera
Bern (CH)
Aufl. m. 14 900
Nr.2 FEB 1972

Györi Elek

Elek Györi: Hochzeitszug. Aus der Ausstellung «Naive Malerei in Ungarn» im Kunstmuseum Winterthur. Bis 12. März

Elek Györi: La cavalcade des noces. Exposition de peintres naïfs hongrois. Musée des beaux-arts de Winterthour, jusqu'au 12 mars

Elek Györi: «Corteo nuziale». Fa parte della mostra «Pittura ingenua in Ungheria», aperta, sino al 12 marzo, nel Kunstmuseum di Winterthur

Elek Györi: Wedding Procession. From the exhibition of primitive painting from Hungary on view in the Kunstmuseum, Winterthur, till March 12

NAIVE MALEREI IN UNGARN

Das Kunstmuseum Winterthur zeigt vom 23. Januar bis zum 12. März einen Überblick über das Schaffen der ungarischen Naiven von der Jahrhundertwende bis zur Gegenwart. Sie malen ihr Dorf, die Feste der Bauern, die Weite der Landschaft, aber auch Visionen von anderen Planeten. Bereits einmal, in den dreissiger Jahren, hatten die Bedeutendsten unter den Älteren, Benedek, Gajdos, Györi, auch im Westen Aufsehen erregt, doch waren sie hier über den Krieg wieder in Vergessenheit geraten. Die Winterthurer Ausstellung ist nun die erste Schau, die ihr Werk wieder nach dem Westen bringt. Zu ihnen sind in den letzten Jahren auch jüngere Sonntagsmaler getreten, darunter der interessante Janós Balázs, der seine Motive aus der magischen Phantasiewelt der Zigeuner schöpft.

ILLUSION

In Gedanken gruppieren wir diese Fleckengruppe so lange, bis wir dem ganzen Bild einen Sinn zuschreiben können. Haben wir «Ross und Reiter» einmal erkannt, kann uns die Sinngebung nicht mehr entfallen

Il faut un effort de réflexion pour déceler la signification de cet ensemble de taches. Mais dès que nous savons qu'il s'agit d'un cheval et de son cavalier, tout devient clair

e Mestieri di Winterthur. L'esposizione è una rassegna di inganni ed illusioni ai quali andiamo soggetti nella vita quotidiana. L'immagine che ci facciamo del mondo circostante non è una copia fedele della realtà, sibbene il risultato di un nostro processo mentale, che ce la configura diversa

Exhibition in the Gewerbemuseum, Winterthur, continuing till March 20. The exhibition presents a cross-section of everyday errors and illusions. The image we form of our environment is not a true replica but the result of a process of thought which suggests to us a quite different reality

Proviamoci a ricomporre mentalmente in unità queste macchie isolate, sino ad ottenere un'immagine significativa. Il loro simbolismo più non ci sfuggirà quando avremo riconosciuto che si configurano come «Cavallo e cavaliere»

The mind seeks to group these signs so as to give some meaning to the whole. When it has once discovered the horse and rider, this interpretation can no longer be thought away

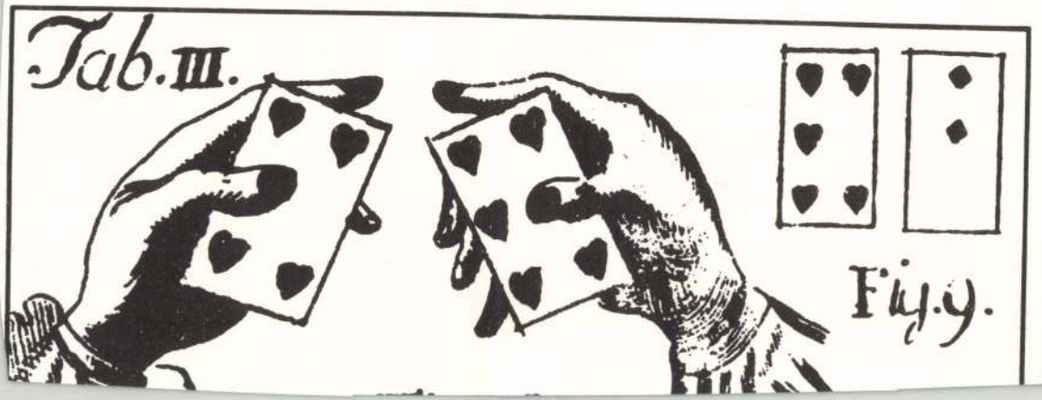

Der Kartentrick. Schon 1776 kannte man Spielkarten, die mehrere Werte vortäuschen, je nachdem, welche Fläche der Karte vom Daumen verdeckt wird. Der Zuschauer ergänzt oder vermindert den Wert der Karte durch falsches Denken. Ein typisches Beispiel der Täuschungspsychologie

Subterfuge: dès 1776, on connaît des cartes de jeu qui donnent l'illusion de représenter des valeurs qui varient selon la partie de la carte que l'on couvre avec le pouce. Les erreurs d'appréciation

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Győri Elek

1958 AUG - 2

Kiállítás egy parasztfestő műveiből

Féléve, hogy ötvenegy éves korában tragikus hirtelenséggel elhúnyt Borsod egyik érdekes és tehetséges parasztszármazású festőművésze: Győri Elek. A gyógyszertárban tréfálkozva várta az orvosság elkészítését, amikor hangtalanul a szívéhez kapott és ott a patikában azonnal meg is halt.

Huszonöt évvel ezelőtt még falusi kovácslegény volt Győri Elek szülőfalujában, Tiszaladányban. De ha lópatkolás és ráfhúzás után tudott magának egy kis szabadidőt szakítani, azt kedvenc szórakozására, a festegetésre fordította. Eleinte csak a falubeliek csodálták a tehetségét, s gyönyörködtek az ügyeskezű kovácslegény alkotásaiban, akinek a híre azonban hamarosan túlrepült a szülőfalu határán. Így bukkantak rá a harmincas években a falukutatók, és mint »őstehetséget« hozzásegítették, hogy a Képzőművészeti Akadémián fejleszthesse tehetségét. Ő azonban életmódjában, gondolkozásában, témakeresésében továbbra is megmaradt parasztfestőnek.

Műveiből többízben rendeztek Budapesten és Sárospatakon kiállítást és a kritikusok nagy elismeréssel írtak alkotó tehetségéről. Neve hamarosan ismertté lett a tárlatlátogatók előtt. A fővárost azonban két évtized alatt sem tudta megszeretni. Mint annakidején Lavotta és Csokonai, ő is állandóan vándorolt. Mindig úton volt Tokaj környékén, a Taktaközben, főképpen pedig Hegyaljún. Sokfelé ismerték, szerették és vendégül is látták ezt az ízes beszédű, tréfálkozni, adomázni szerető, tehetséges művészt.

Parasztfestő volt. Hiszen nincs a paraszti életnek olyan mozzanata, amelyet meg ne örökített volna. Lakodalom, keresztelő, temetés, halotti tor, szántás, vetés, aratás, kapálás, disznóölés, kocsmázás, szüret, nádvágás: mind-mind a vásznára került megkapó színekkel, sajátos, egyéni művészettel.

A korán elhúnyt Győri Elek hagyatékában sok grafit, olaj és akvarel maradt, hiszen szinte a halála napjáig dolgozott. Ezekből kedvelt tartózkodási helyén: Sárospatakon a Rákóczi Múzeum és a Tudományos Gyűjtemények vezetősége a vár termeiben emlékkiállítást rendezett, s ezt eddig is nagyon sokan tekintették már meg a sárospatakiak, a hegyaljaiak, bodrogköziek közül. Sárospatak után Miskolcra viszik Győri Elek alkotásait és a Herman Ottó Múzeum termében mutatják majd be Miskolc művészetkedvelő közönségének.

(h. j.)

HIREK

Hírek olvasása közben támadt gondolatok

Az Esti Hirlap közlése szerint, egy philadelphiai fiatalember Shakespeare Romeo és Juliá-jának 1500 sorát vágja be könyv nélkül, mert bájos arája, a helybeli tanítónő ehhez a produkcióhoz kötötte a boldogító igent. Szerencsés vőlegény, mert a menyasszony kívánhatott volna valami más kunsztot is egyrészt, másrészt pedig, ha a házasság mégis zátonyra futna, akkor sem marad üres kosárral. Shakespeare 1500 sora mindig ér annyit, mint egy hűtlen menyasszony.

*

Az egyik londoni kórházban kutatásokat folytatnak, hogy miként kímélhetnék meg betegeiket horkoló társaik zavarásától. Több módszerrel próbálkoztak már, de egy sem vezetett eredményre. Ajánlatunk: amikor az alvó beteg horkolni kezd, magnetofonról cuppogó hangot játsszanak a fülébe. Ha erre sem hagyja abba, akkor találjanak ki valami mást.

*

Aldeburgh strandján egy fóka állandóan kimászott a vízből és elvegyült a játszadozó gyermekek között. Végülis a rendőrség „letartóztatta" és a fogda egyik cellájába zárta. Arról nem számol be a jelentés, hogy kihallgatásakor mit hozott fel mentségére.

*

Eltűnik a zsákruha — olvassuk a hírt. Sőt, eltűnik a trapézruha is, mert a nők, amíg jó alakjuk van, meg is szeretnék azt a világnak mutatni. Hogy újdonság nélkül ne maradjunk, az estélyi ruhákhoz csengőkkel ékesített övet illik majd a jövőben viselni... Nem kell félteni a nőket! Mindig kitalálnak valamit...

(b)

IDŐJÁRÁS

Várható időjárás szombat estig: fülledt meleg idő. Néhány helyen záporeső, zivatar. Mérsékelt déli szél. Várható legalacsonyabb hőmérséklet ma éjjel 18—21, legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 31—34 fok között.

— **Ügyeletes állatorvos** szombaton déltől hétfőn reggelig: Chikán Gábor. Lakik: Miskolc, Vezér u. 1. sz. Telefon: 15—744

— **A mezőkövesdi Zsóri-fürdő** ép letében filmvetítés közben a pincéb levő agregátorban üzemzavar kele kezett. Kreszkó Vilmos villanyszer lő lement a pincébe, ahol a kipufo gázok megölték. A segítségére siet közül öten rosszul lettek. A tüzolt ság légzőkészülékekkel mentette az eszméletlen embereket, akiket

1972 JUN 7 -

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

Győri Elek

1021

Győri Elek: Viszik a menyasszonyt
A magyar naiv művészet a XX. században kiállítás anyagából.

VITA
REFLEXIÓK

HOGY ÉRZI MAGÁT OTTHON?

A széthulló családok, az elhagyott gyerekek és a családi okokból elkövetett öngyilkosságok növekvő száma nagyon is indokolja, hogy az egészségügy komolyan foglalkozzék a *családvédelemmel.* A családi gondokkal összefügg az orvosi rendelők zsúfoltsága, a kórházi, szanatóriumi és ideggyógyászati ágyak telítettsége, a kiterjedt táppénzes állomány.

amelyben erőt gyűjtünk a mindennapokra, ahol igyekszünk fáradalmainkat kipihenni, hátteret és bázist találunk örömeinknek és családásainknak — betölthesse feladatát, ugyancsak a helyes szervezéstől függ.

A család gyakran szűk helyen, néha három nemzedékből összetevődve él együtt. Az üdülőben vagy a szállodában természetes a házirend. Ahhoz, hogy a család

dásra, regenerálódásra? Pedik nekik nagy szükségük volna rá! Ahhoz, hogy ez megvalósulhasson, meg kell osztani a családi terheket.

Abból induljunk ki, hogy a családtagoknak megvan az otthoni és a családon kívüli feladatuk. Az iskolásgyermeké a tanulás, az apának helyt kell állnia a munkahelyén, a dolgozó anya az otthon lelke. Roppant ne-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP
1977 JUN 3

Győri Elek naiv festő
1011

NAIV MŰVÉSZEK

A Kossuth Lajos téri Nemzeti Galéria földszinti termeiben látható a Naiv művészek kiállítása. A bemutatott művek értékelésével az Esti Hírlap már foglalkozott. Rovatunk ma a sikeres tárlat három festőjének életét ismerteti.

●

Kovácsmester fia?

— A naiv festészet a rendszeres művészeti oktatást nem kapott festőknek, a kor művészeti áramlatoitól függetlenül kialakult stílusa. Rokon a népművészettel. Győri Elek kovácsmester fia volt. 1930-ban Debrecenben a véletlen összehozta Káplár Miklóssal, az ugyancsak naiv festővel, aki biztatta, bátorította társát a „képesinálás" mesterségére. Győri hitelesen „anekdotázott" a vásznon a falusi világ dévaj, derűs pillanatairól, a disznótorról, a lakodalomról, a hagyományos menyasszonyszöktetésről. Munkáit 1934-ben a Nemzeti Szalonban állították ki először. Győri Elek 1957-ben halt meg.

●

Falusi csizmadia?

— Geszteréden született Gajdos János. Falujában csizmadia. Otthon azonban nem találta helyét, idegenbe vágyott. Budapesten próbálkozott a festészettel. A gyerekkori emlékek, az álomteli paradicsomi tájak primitív bájú ábrázolója. Harminenyolc éves korában, 1950-ben halt meg. (Pesten a nálánál ifjabb, azonos ambiciójú Győri Elekkel hosszú ideig, kimustrált autóbuszkocsiban laktak, együtt főztek, s természetesen festettek.)

●

Rippl-Rónai pincére?

— Az 1935-ben elhunyt Káplár Miklós ifjan bojtár a Hortobágyon. A legény keze-lába elfagyott. A pásztorkodással szakitania kellett. Feljött Budapestre. A fővárosban pincérkedett, s egy vendéglőben — sok más mellett — Rippl-Rónai Józsefet is kiszolgálta. Rippl megnézte Káplár szabad idejében, saját mulatságára készített rajzait, képeit. A fiatalembert magához vette, helyet adott neki házában, műtermében. Tanította. Káplár tehetségét bizonyítja, hogy nem vált Rippl-Rónai utánzójává. Sajátos stílusát megőrizte. 1935-ben rendezett kiállításának prológusát Móricz Zsigmond írta.

ÖS-KÉK
APON

únius első napjaiban egy
a világot. *„A Felszabadítás*
A népképviselők háromna-
galakította a Dél-Vietnami
Forradalmi Kormányát, va-
lett működő tanácsadó gyű-
ommentárok levonták a kö-
amban *a felszabadító sza-*
ához érkezett.

ben tanúi lehettünk annak,
nem tévedtek. A küzde-
dig *döntő szakaszába* lépett,
karva-akaratlanul még azok
dáig hivatalosan nem ismer-
nyezővé vált. Tárgyaló kül-
rizsban, s a legkevésbé sem
ért a Vietnam-konferencia
tja munkáját.

DIFK sok mérsékletről és
javaslata látott napvilágot.
aigoni rendszer egyiket sem
lapul. Holott egyre világo-
hazafiakkal és a mind na-
, Thieu rezsimje ellen fegy-
l szemben a *katonai döntés*
próbálkozás. *Teljes kudar-*
és is, hogy a dél-vietnami
k, az ellenállás gócait fel-
gységek többsége ma — a
nagyszabású offenzíva har-
súlyos védelmi harcot vív, s
k teljes hiánya, harci szel-
a már nemcsak az amerikai
ját tábornokai körében is

a „vietnamizálás" terve sem
bukott meg, mintegy igazol-
s nyugati megfigyelőket is,
anatától hamvában holt el-
ék. Bebizonyosodott az is,
erődök nap mint nap meg-
amozó hazafiak és a Vietna-
társaság lakott települései,
és városai ellen, legfeljebb
ülölet lángját szítják. B—52-
onnaszámra leszórt bombák-
máglyáját nem lehet elol-

e politikai rendezést sürget.
– egyelőre csekély a kilátá-
ok porrá lövéséről, a lakos-
dozatokat követelő bomba-
i létfeltételeket jelentő gát-
usztításáról, nemzetközi ki-
ző tudósítások szüntelenül
konfrontáció veszélyére fi-
eriség pedig — meggyőző-
tevő többségében — békére,
re és megértő együttműkö-
az anyagiak haladást, civili-
nozdító koncentrálására vá-
nem pusztán utópisztikus
j, arra a közelmúlt néhány
ye, a moszkvai szovjet—
és a NATO miniszteri ta-
született reális állásfogla-

y a világ legveszedelmesebb
lkelet-Ázsiában is meg lehet
endezés feltételeit. A DIFK
etve annak kulcsfontosságú
lapot teremt a politikai ren-
csapatok teljes és feltétel
eu-rezsim eltávolítása után
lna az érdemi tárgyalások

sának előestéjén, a nagy
sszus harmadik évfordulója
változatlan hevességgel tom-
am frontjain. Népünk nagy
azafias erők sikeres offen-
obogójukon a vörös szín a
k a béke reményének jelké-
ága a munkások, parasztok,
hazafias iparosok és keres-
zi ki.

ötágú aranycsillagos lobogó
am igen sok városának, köz-
az amerikai és a saigoni
támaszpontokon. *Eredmé-*
után szívből kívánjuk a
ép teljes sikerét, hősi harcuk

Gyapay Dénes

Konténerrekord

res
égi
gel
gy
eg.
ze-
am
ez
gó

Japánban üzembe helyezték az 51 159 tonnás *Kitano Marut*, a világ legnagyobb és leggyorsabb konténerhajóját. A két, egyenként negyvenezer lóerős motormeghajtású hajóóriáson 1840 szabványméretű konténert lehet elhelyezni.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

GYŐRI ELEK

ESTI HÍRLAP

1971 JAN 25

Műgyűjtő

A Műgyűjtő új számában *Solymár István* írt tanulmányt a mai festészetről, kiemelve a magyar parasztfestők — *Győri Elek, Gajdos János, Süli András, Benedek Péter, Dudás Juli* és a nemrég felfedezett, makói Pető János — munkásságát.

Gazdagon illusztrált cikkek mutatják be *Kadosa Pál* zeneszerző bútor-, *Nagy Márton* kerámia-, Dr. P. J. szobrászati, *Tarján Jenő* modern magyar festménygyűjteményét, és *Horváth Gyula* színművész vázlatkollekcióját.

Minden műbarát számára tanulságos *Voit Pálnak*, az egyházi régiségek gyűjtéséről, *Kampis Antalnak* a művek hamisításáról szóló cikke, valamint a műalkotások védettségét, illetve a műtárgyak megőrzését, gondozását és konzerválását ismertető írás.

Színes reprodukciók emelik a *Kántor Andor* és *Sarkantyú Simon* művészetét ismertető cikkek értékét. *Pogány Ö. Gábor* Ék Sándorról, *B. Supka Magdolna* Stettner Béla grafikusművészről, *Frank János* pedig Tamássi Zoltán plakátművészről írt protrét.

MARCEL MARCEAU

[illegible] arra vonatkozólag, hogy *mi okozhatta az éjszakai zavargásokat.*

Nyugati hírügynökségek felhívják a figyelmet arra, hogy *Milton Obote* elnök, aki ellen az utóbbi évek folyamán több merényletet kíséreltek meg, jelenleg nem tartózkodik az országban. Holnapra várják visszaSingapore-ból, a nemzetközösségi országok értekezletéről.

Ma reggel a városban még mindig tartott a szórványos lövöldözés.

Az ugandai rádió elhagyta szokásos hajnali híradását, s ehelyett szünet nélkül katonazenét közvetít.

A kampalai francia nagykövet háza előtt egy páncélautó áll és időnként lövéseket adnak a városközpont irányába. Kijárási tilalmat egyelőre nem rendeltek el, de a rendőrség az érdeklődőknek azt válaszolta, hogy lehetőleg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

NÉPSZABADSÁG
Budapest
1971 JAN 26

1021

Megjelent a Mágyűjtő

A Műgyűjtő legújabb számában Solymár István írt tanulmányt a naiv festészetről, kiemelvén a magyar parasztfestők — Gyóri Elek, Gajdos János, Süli András, Beliczky Péter, Dudás Juli és a nemrég felfedezett, makói Pető János — munkásságát, ismertetve a gyűjtőiket.

Illusztrált cikkek mutatják be Kadosa Pál zeneszerző bútor-, Nagy Márton kerámia-, dr. P. J. szobrászati, Tarján Jenő modern magyar festménygyűjteményét, és Horváth Gyula színművész vázlatkollekcióját.

Voit Pál az egyházi régiségek gyűjtéséről, Kampis Antal a művek hamisításáról írt cikket.

Kántor Andor és Sarkantyú Simon művészetét ismertető cikkek mellett Pogány Ö. Gábor Ék Sándorról, B. Supka Magdolna Stettner Béla grafikusművészről, Frank János pedig Tamássi Zoltán plakátművészről írt.

Műelemzések, rejtvényrovat, változatos híranyag és művészeti könyvek ismertetése egészíti ki az artisztikus kiállítású folyóirat anyagát. Értékes műmelléklete Feledy Gyula selyemre nyomott rézkarca.

GYŐRI ELEK

Operaház: A varázsfuvola (A. bér let, 6. ea., 7). **Erkel Színház:** Hunyad László (Főiskolai bérlet, XI. sorozat, ea., 7). **Nemzeti Színház:** Ivanov (7) **Katona József Színház:** Utolsó tét (7) **Madách Színház:** Sosem lehet tudn (7). **Madách Kamaraszínház:** Eszmé nyi gyilkos (7). **Vígszínház:** Hotel Pla za (7). **Pesti Színház:** Az öreg (X. bér let, 2. ea., 7). **Fővárosi Operettszín ház:** Pompadour (7). **József Attil Színház:** Canterbury mesék (7). **Thá lia Színház:** A Thibault család (7) **Vidám Színpad:** Egy fiúnak nég mamája (fél 8). **Zeneakadémia:** A Bolgár Kamarazenekar hangverseny (Vivaldi—Bach—Mozart, 3.) fél 8) **Filharmónia Kamaraterem:** Varg Csilla zongoraestje (fél 8). **Bartók Gyermekszínház:** Rab ember fiai (Be mutató, du. 3). **Kamara Varieté:** Maxi Show (6 és fél 9).

Werner-terv

Támadás a dollár ellen?

Nagyszabású integrációs tervről tanácskozott október utolsó napjaiban a Közös Piac miniszteri bizottsága. A luxemburgi eszmecserén hozták nyilvánosságra az úgynevezett *Werner*-tervet, a luxemburgi miniszterelnök vezette szakértői bizottság jelentését. Amint várható volt, a miniszterek igen *eltérően* fogadták a *„lépcsőzetes javaslatot"*. A legtartózkodóbb éppen *Schumann* francia külügyminiszter volt, arra hivatkozva, hogy kormánya *még nem tanulmányozhatta behatóan* az okmányt. Lesz a vizsgálódásra néhány hét, míg november 23-án ismét összeül a miniszteri tanács, hogy lehetőség szerint a karácsonyi szünet előtt határozat szülessen a „gazdasági és valutaunióról".

Közös valuta?

Mert ezt tartalmazza a luxemburgi kormányfő nevét viselő dokumentum. Nem kevesebbet tehát, mint hogy 1980-ig a Közös Piacot *teljes pénzügyi és gazdasági közösséggé* fejlesztik. Az elképzelés szerint *fokozatosan adagolt* gazdaságpolitikai intézkedések vezetnének a végső szakaszig, amelyben a tagállamok pénzügyi és hitelpolitikáját egy központból irányítanák. Ekkor már meglenne a *közös* valuta — az *Euro-frank*, vagy az *Euro-márka* —, mivel a meg előzően rögzített árfolyamú valutákat a terv szerint, lépésről lépésre *közelítenék* egymáshoz. Megteremtenék azt a közös alapot, amelyből az egyes tagállamok fizetési mérlegében mutatkozó hiányt szanálnák. Ugyancsak egy központból szabnák meg a területi (regionális) és a gazdaságszerkezeti (strukturális) fejlesztés fő irányait.

Két hónap múlva, 1971 januárjában kezdődnék meg az átmenet első szakasza. Részleteket csupán erről az első három évről vázolt fel a bizottság, mivel a további tervek még amúgy is *túlzottan ködösek*. Az együttműködés szorosabbra fűzése lenne — vélik az idézett jelentés szakértői — a megfelelő eszköz a cél elérésére.

Merész terv

Látni való, hogy az elméleti „lépcsők" *igen magasba* visznek, s a gyakorlatnak ugyancsak nagyokat kell majd ugrania ezen a lépcsősoron, hogy a legmagasabb fokokat elérje. *De eljut-e odáig?* A Werner-terv, amely a Római Szerződésben kitűzött célok megvalósítását szeretné közelebb hozni és elsősorban a tavalyi hágai csúcsértekezlet után *kialakult kedvező légkör* hívta életre, leszögezi, hogy a gazdaság ilyen mélységű összehangolása *elképzelhetetlen* politikai egység nélkül. Hiszen az egyeztetett gazdasági határozatokat egy közös gazdaságpolitikai testület hozná, amely a kormányoktól független lenne és a *közösség szempontjait* helyezné előtérbe. Hozzáteszi ehhez még a jelentés, hogy ez a gazdasági integráció hosszabb időre *nem létezhet politikai unió nélkül.*

Valószínű azonban, nemcsak hosszabb ideig, hanem egy napig sem állhatna fenn közös politikai akarat nélkül az elképzelt közösség. Éppen a politikai nézeteltéréseken futhat zátonyra a kétségtelenül alaposan kidolgozott, de a pillanatnyi nyugat-európai realitásokat figyelembe véve, felettébb *merésznek* látszó terv. A nemzeti keretű gazdaságpolitika az állami szuverenitás

mok külügyminiszterei *rendszeresen konzultálnak* a jövőben. Az első menetrend szerinti megbeszélést 19-én Münchenben tartják.

Burkolt támadás

Nemzetek feletti lázálmok kergetése lenne csupán tehát a Werner-jelentés? Egy a szupranacionalizmus mellett kardoskodó iratok között? Ha így lenne, bizonyosan ugyanaz a sors várna erre a jelentésre is, mint a tucatnyi többire; a megvalósíthatatlan politikai elképzelések hosszú sorát gyarapítaná. Ám a tanulmány, mint az előzőekből talán kitűnik, több helyütt is *megalapozott indítványokat* tartalmaz. A részletek még akkor sem vethetők el teljességgel, ha az ellentmondások ott feszülnek is a sorok mögött.

A közös nyugat-európai pénznem, noha kialakítása ugyancsak *távolinak* látszik, világgazdasági és politikai jelentőségű. A kibővült Közös Piac és az összehangolt unió olyan gazdasági hatalom lenne, amelyet nem tudnának figyelmen kívül hagyni — Washingtonban sem. És ebben az összefüggésben a Werner-terv lényegében *burkolt támadás* a dollár ellen, pontosabban kísérlet a dollár hegemóniájának megtörésére. Az erőviszonyok átrendeződésére, éspedig alapos átalakulására vezethet, ha a Werner-terv egy-két részlete megvalósul

Győri Elek

Magyar Nemzet

Szerda, 1970. november 4.

Győri Elek parasztfestő kiállítása

a Vajdahunyad-várban

A katalógus a kiállítás légkörét idézi. Nemcsak azt tudni meg belőle, milyen témák érdekelték *Győri* Elek parasztfestőt és mit ábrázolnak képei. A képek, a vázlatok tárgykörén túl a címek itt azt is kifejezik, hogyan közeledett Győri Elek a képein ábrázolt világhoz; a portrékon ábrázolt alakok nevén kívül egy-egy cím azt is elmondja — vagy inkább elmeséli —, milyen viszonyban állt velük. A konyha, amit megörökített, *„Cserés Laci bácsi konyhája"*, a búboskemence Ország János házában áll. Így ismerjük meg már a katalógusból a háryjánosi fantáziával megáldott *Csikóst* és leghíresebb hőstetteit: amint *„százhúsz kilót emel a vállára"*, vagy amikor a *„Hazug Csikós kiveri a legényeket a kocsmából"*, vagy éppen *„Elharapja a vasvilla ágát, s az emberek szájtátva nézik"*.

Ugyanaz a tömör, epikusi hang jellemzi ezeket a címeket, ugyanaz a hangulat, ami Győri Elek képeit. Ugyanolyan egyszerű, ősi kifejező erő árad belőlük, mint a népmesékből, a népballadákból, mint Győri Elek képes elbeszéléseiből.

Lezárt, kerek történetekből fűzi össze elbeszélését Győri Elek, mintha meg-megszakítva, folytatólagosan mesélné estéről estére, ahogy éppen ideje — a maga, s a hallgatóság ideje — engedi. Vagy ahogy eszébe jutnak a történetek? Az egyik képen azt mondja el, hogyan tért haza Brantu Csikai Bálint és a Potrohos Szabó Károly a disznótorról. Egy másik történetben meg azt, hogy *„Brantu Csikai Bálint átugorja a kémény árnyékát"*. Végül egy tusrajz: *„Hazahozzák halva Brantu Csikait."*

Modelljeit közvetlen környezetéből, személyes ismerősei közül választotta és mindről tudott valami sajátos, valami egyedül rá jellemző történetet vagy egyéni vonást, amit azután képein meg is örökített. És a képet nézve, modelljei már ismerősünkké válnak.

Egyetlen tárgy és egyetlen esemény sem válik elvont, egyéni vonásaitól megfosztott és elszegényített fogalommá. A falu jellegzetes eseményeit is úgy örökíti meg, hogy az udvarról egy-egy furcsa alakúfejű figuráról szinte pontosan meghatározható a helyszín. Mint ahogy a szüret sem akárhol, hanem a sárospataki Gombos-hegyen folyik, a disznóölés pedig Kiss Gáborék fertályán. Ez az érzelmi telítettség, ez a rácsodálkozás, öröm, amivel észreveszi maga körül a tárgyak, emberek, vagy az egészen hétköznapi események szépségeit, magyarázza, hogy időről időre szinte törvényszerűen újra felfedezzük parasztfestőinket. Győri Elekkel is ez történik. Első gyűjteményes kiállítása, amely *a Vajdahunyad-várban* látható, tulajdonképpen elkésett bemutatása. 1957-ben halt meg, viszonylag fiatalon, ötvenkét évesen.

Képein, bár időközben elkerült Tiszaladányból, újra és újra visszatért falujába, annak jellegzetes eseményeit, alakjait festette. Vidám és szomorú eseményeket, mulatozást és temetést, váltakozva. Mintha a komor elbeszélésekhez, a balladai hanghoz több érzéke lett volna, nagyobb erővel jelenítette meg. Fekete taláros pap áll a *Temetés* című képének középpontjában. Szembe vele fejérkendős leányalak. Ez a központos elhelyezés, ez az ünnepélyes szimmetria még súlyosabbá teszi a kép mondanivalóját. A *Leánytemetés* komor és merev szimmetriáját a falu lakóinak szétszórt figurái ellensúlyozzák. A képen szinte az egész falut belátni, s láthatjuk, ki-ki hogyan reagál a tragikus eseményre. A gyerekek a kerítés mögül lesnek az udvarba, ahol a fehér falú ház előtt az egykorú lányok és legények karéjában áll a ravatal. Mintha egy kör középpontjában állna, sugár irányban ide igyekszik minden figura. Eljött egy botjára támaszkodó, hajlott hátú öregasszony, egy babáját szorongató kisgyerek és kalapját levéve, megtorpanva áll a kerítés mellett a kékkötényes suszter.

Későbbi képein már veszít ebből a megrázó erejű elbeszélő hangból Győri Elek. Különösen a negyvenes évek vége felé képeinek szerkezete szétesik, mondanivalója elbizonytalanodik. Az ötvenes évek után még visszatér a régi hang egy-egy képén, például a *Tokaji szüreten, a Betlehemesek Tiszaladányban* és a *Hazug Csikós sorozat* grafikáin. A kiállításnak a jelentőségét azonban nem a jó és a kevésbé sikerült művek aránya szabja meg, hanem az a szoros kapcsolat, ami a környezetéhez fűzte, ahogy a leghétköznapibb tárgyaknak, eseményeknek is meglátta és megörökítette szépségét, értelmét.

Fekete Judit

*

A Győri Elek-emlékkiállítást november 9-ig meghosszabbították.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1967 DEC 31.

MAGYAR NEMZET

Győri Elek

A festőecsetet saját hajából készítette

Győri Elek kovácsmester-festőművész 102. emlékkiállítása Nyíregyházán

Győri Elek munkásságát nem kell felfedeznünk. A festőművészetet kedvelők és értők — ha a magyar »őstehetségekről« esik szó — nevének említését sohasem mellőzik, s az élvonalba sorolják *Benedek* Péter, *Gajdos* János és *Süli* András neve mellé.

Halálának tizedik évfordulóján Szabolcs-Szatmárban a Nyíregyházi Jósa András Múzeum és a József Attila Művelődési Ház — közösen — emlékkiállítást rendezett műveiből, tiszteletet és megbecsülést bizonyítva, leróva kegyeletét a megye szülöttének.

Az eddigi leggazdagabb Győri Elek tárlat volt látható itt — felsorakoztatva műveinek java: alkotó korszakának kezdetétől a — beteljesedésig.

Beteljesedésig? Meggyőződésem és hitem: ha Győri Elek nem Szabolcs-Szatmárban, az ország legelmaradottabb vidékén éli fiatal éveit, s ha megadatott volna számára, hogy tanulmányait folytassa, egy nagy festővel lennénk gazdagabbak.

Így csak jelentős festőnek mondhatjuk, a *naivok*, az *ösztönös-festők* között.

1905. június 16-án született a Szabolcs megyei Tiszaladány községben. Nagyapja, apja kovácsmester volt, s ő is kitanulta ezt a mesterséget. Négy elemit végzett. A harmincas évek elején Debrecenben dolgozik mint kovácslegény egy mesternél, s itt — szinte véletlenül — megismerkedik *Káplár* Miklós hortobágyi parasztfestő képeivel. Ekkor határozza el, hogy egész életét a festészetnek szenteli. De élni kell! A »művészet városába«, Budapestre utazik, egy patkolókovácsnál vállal munkát, s a műhely udvarában álló öcska bútorszállító kocsiban lakik két évig — itt festi első, jelentősebb képeit. 1934-ben mutatkozik be a nagyközönség előtt az *őstehetségek* budapesti kiállításán: *Ladányi szüret, Árvíz, Lakodalom, Vásár, Református temetés* című képeivel. A tárlatnak nagy a bel- és külföldi sajtóvisszhangja, de a festővé avatott őstehetségeket a kor művészete és kritikája nem fogadja el egyenrangú társként. Szinte kivetetten, mellőzötten, a művészet perifériáján alkot élete végéig. Zaklatott, nehéz élete kihat egészségére, korán hal meg, 52 éves korában.

Győri Elek képeit legutóbb, 1967 áprilisában a *Magyar naiv művészek* székesfehérvári tárlatán láthattuk, az elmúlt év őszén pedig a naiv művészek első nemzetközi tárlatán képviselték hazánkat. A felszabadulás után több helyütt megrendezték önálló kiállítását, a többi között Sárospatakon, Miskolcon, Diósgyőrben, Sátoraljaújhelyen, Tokajban és Kisvárdán.

Nyíregyházán a *Győri Elek emlékkiállítás* megnyitóján a József Attila Művelődési Ház igazgatója, *Petráskó* Zoltán ezt mondta munkatársainak: *»Nem tudom, mi történt, nálunk enynyien még sosem voltak képkiállítás megnyitóján.«* Tízszer annyi személy állt a képek között, mint az megszokott volt.

Mi a vonzás titka? A szabolcsi ember a képeket nézve a szabolcsi tájra és emberre ismer: a *»Tercsa néni barázdái«* című kép előtt a nagyon nehéz életet élt szabolcsi asszony gondjaira emlékezik, a *»Megérkezett a cirkusz«* című kép előtt a múltjára gondol, amikor mezítláb, örömujjongva szaladta körül a faluba érkező cirkuszoskocsit, amelynek érkezése akkor — a szabolcsi világban — a kultúrát jelentette. S itt sorakozik a *»Ladányi konyha«* című kép is, melynek keletkezése 1945. Győri Elek az utolsó, még meglevő ladányi szabadkéményes cselédkonyhát örökítette meg, mintegy a múló idő egyik utolsó tárgyi jelenlétét. Mely korban maga is leélte élete javát.

A megörökített arcok, a táj és az ember viszonya egy letűnt korszak dokumentumai Szabolcsban. Minden képen fáradt tekintetek: kiáltó tablók.

Győri Elek négy elemit végzett. A kor, amelyben festett, alig becsülte, szenzációnak tekintette: íme, egy tanulatlan ember, aki furcsa, és csiszolatlan képekkel jelentkezik — a kifejezési kényszer hatására.

Győri Elek emlékkiállítását a nyíregyházi József Attila Művelődési Házban láthattuk, s itt most művelődési főelőadó *Győri* Sándor, a festő unokaöccse. Különös találkozás, s a kor változását példázza: Győri Sándor, akinek *tanult mestersége szintén kovács,* mint Győri Eleké volt, jelenleg a Budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem negyedéves hallgatója, míg nagybátyja csak négy elemit végezhetett.

Győri Sándor, aki nagybátyja emlékkiállításán alkalmi tárlatvezetőm volt, néhány ismeretlen epizódot villantott fel Győri Elek életéből:

— Győri Elekkel 1934-ben, az őstehetségek budapesti tárlatán kezet fogott Horthy Miklós. De nem kérdezte meg tőle: hol élsz, mit eszel? Ekkor lakott az öcska bútorszállító kocsiban.

— Az 1937-ben keltezett »Munkás reggelije« című képet a bútorszállító kocsiban festette — vászon híján, szeneszsákra. Három színű festéket használt — ezzel rendelkezett —, piros, kék és barna festéket. *A festőecsetet saját hajából készítette* úgy, hogy a hajcsomót egy darabka alumíniumlap közé szorította.

— Említésre méltó érdekesség, hogy 1945 tavaszán, közvetlenül a felszabadulás után Budapestről gyalog jött haza szülőfalujá[ba] Ladányba, és sorra járt[a] ismerőseit, [ba]nak a házhoz két-hár[om]napra egy-egy festőt, hogy ne kelljen éhezniük, és dolgozhassanak. Emlékszem, 21 szegény sorsú festőművész ismerőse jött Ladányba, s élt negyed évig a falu adakozásából. Hőskornak nevezhetjük ezt, s talán nem tűnik dicsekvésnek, ha kimondom: általa, Tiszaladányban jött létre a felszabadulás után az első művésztelep.

Győri Elek, akinek halála tízéves évfordulóján emlékkiállítást rendeztek, s aki 1945 előtt sokszor éhezett, a felszabadulás után elsőként gondoskodott 21 festőművész nyugodt munkakörülményeiről. Emlékkiállításának tablói mellé ezt a szinte szimbolikus tettet is odaállíthatjuk.

H. Barta Lajos

A várakozás oka, hogy tudni szeretném, vajon ez a premier egyben új családi költségvetés kezdete is lesz-e, s miközben szatyorba kerül a kétkilós kenyér, a tej, vaj, hús, gomba és a krumpli — öt ember számára —, gyors számítást végzek. Január 2-án a vajon, sajton, cukron spórolni fogok. És a többin? Hamarosan az is kiderül. Ám azt senki sem tiltja, hogy addig is »nyomozzak« a vásárcsarnok szakembereinél: nem jóslatok után, amelyek utóbb rendszerint nem válnak be, sem az árak pontos alakulása miatt, hiszen az még hátra van.

Ami ezután következik, csupán premier előtti eszmecsere, a vevő és az eladó között, sokéves tapasztalataik birtokában.

Árubőség

Bányai Mihály, a vásárcsarnok vezetője:

— Annyi bizonyos, hogy *ezentúl sem jár rosszabbul a háziasszony élelmiszervásárláskor.* Persze, a vásárló érdekeit nemcsak az áralakulás szempontjából kell nézni. Egy példát mondok: amikor legutóbb rendezték a húsárakat, akkor sem csökkent a húsfogyasztás, de *minőségileg jobb lett az ellátás.* Ami a jövőt illeti, véleményem szerint nemcsak a vágott, hanem *az élő baromfi is olcsóbb lehet, mert* bőven va[illegible] téveszek már tavaly [illegible]ék, hogy mindig tö[illegible]szállítanak. Még [illegible]eszek is, amelyek tavaly nem foglalkoztak vele, az idén már neveltek csirkét. A hal meg, úgy vélem, többe kerül majd. Januárban viszont kevesebb lesz a hal.

— Miért?

A csarnok vezetője vállat von.

— Így érzik a halászok.

Ismét gyors számítás: *halat eddig is ritkábban ettünk, mint csirkét.*

A csarnok középső részén egy tömbben húzódnak a téeszek elárusítóhelyei.

A Sasad Téesz havonta körülbelül egymillió forintos forgalmat lebonyolító elárusítóhelyének vezetőhelyettese *Schröder* Zoltán:

— Tíz-tizenöt téesztől kapjuk az árut, ők felajánlják, mi termését. Így volt ez a nyáron a zöldborsóval, meg a salátával is.

Téeszek versenye

A következő elárusítóhely a barcsi és a mindszenti téeszé.

— Az árak az új, vagy a régi mechanizmustól eltekintve is, a terméstől is függenek — mondja *Szekeres* Józsefné, az elárusítóhely vezetője. — Áru most is van bőven, az ellátással nem lesz baj. Októberben—novemberben negyven vagon burgonyát kaptam, 14 vagon van még belőle. *Március végéig van elég alma, gomba, káposzta.* Csak almából hat vagon van raktáron. *Ma háromezer primőr salátát kaptam, egy forint hatvan fillérért adjuk. A legnagyobb szezonban sem volt olcsóbb.* Nyolc-tizenkét dekásak a saláták. A téeszekben fejlesztették a melegágyi kertészetet, és ezt teszik ezután is.

— Nem fordulhat elő, hogy csak azt termelik majd, amiből a legtöbb hasznuk van, amit a legdrágábban adhatnak el?

— A téeszek megint abból termelnek sokat, amelyik árukból eddig sok fogyott. Továbbra is érdekük, hogy minél nagyobb mennyiséget adjanak el. A téeszek nem akkor lesznek versenyképesek a piacon, ha drágábban, hanem akkor, *ha olcsóbban, szebbet, jobbat adnak a többieknél.* Vágott baromfiból az ünnepek előtt 90 mázsa fogyott el. Délután pucolják az asszonyok, másnap már árulom. Jövőre még több baromfit akarunk eladni, mint az idén.

A tiszakécskei Szabadság Téesz boltvezetője, *Pintér* László:

— A nyár is azt bizonyította, hogy ha valamiből nagy mennyiséget akartunk eladni, akkor olcsón, néha még »áron alul« is kellett adni. Az idén már kilenc-tíz téesztől is vásároltunk, s jövőre tovább bővül a választékunk. Négy-ötéves az anyatéesz új ültetésű csemegeszőlője. Egy hete készült el a téesz hűtőháza: *szőlőt, paradicsomot, paprikát tárolhatunk benne és akkor októbertől kezdve egész télen a melegágyinál is olcsóbban tudjuk forgalomba hozni.*

— Azt mondják, jövőre még

Győri Elek festő

Végszóként *Judith Dupont* szavaival élek: „A Ferenczi család körülbelül egy évszázadot töltött Miskolcon, ami viszonylag rövid idő. Mégis, bizonyos értelemben ez volt a bölcsője. Ez volt a város, ahol felvirágzott, ahol a nevét és hírnevét szerezte, és ahol emléknyomokat hagyott maga után."[20]

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozom *dr. Gyárfás Ágnes* tudománytörténésznek és *dr. Aszódi Imre* kandidátus, egyetemi docensnek értékes tanácsaikért, útmutatásaikért. Köszönet illeti *dr. Dan G. Hertz* jeruzsálemi professzort szíves segítségéért, adatközléséért és fotókópiákért. Végül megköszönöm kolléganőm, *Székely Tünde* könyvtáros segítségét az anyaggyűjtésben kifejtett tevékenységéért.

HOMÉR 32 (1994)

20 *Dupont* i. m. Felhasználtam még *Szinnyei József:* Magyar írók élete és munkái III. és IV. kötetét (Bp.: Hornyánszky, 1894–1896) és *Gulyás Pál:* Magyar írók élete és munkái. Új sorozat VIII. kötetét (Bp.: Argumentum K.-MTAK, 1992).

GYŐRI ELEK EMLÉKÉT ŐRIZZE TOKAJ

MAKOLDI SÁNDORNÉ

A kovácslegény egyszer meglátta Káplár Miklós hortobágyi képeit, és megfogta az a valóság, amit az időtlen, végtelen, egyetemes természet az embernek adhat. Szinte áramütés járta át – vallja –, s akkor elhatározta, hogy festő lesz. Az is lett Győri Elek *(1. kép).*

1934-ben Budapesten a Nemzeti Szalon kiállításán vett részt nagy sikerrel képeivel, 1938-ban Hollandiában. Halála után következett 1964 Linz, 1966 Pozsony, 1967 Székesfehérvár, Nyíregyháza, 1970 Miskolc, Budapest, 1972 Winterthur (Svájc), Budapest (Magyar naiv művészet a XX. században), 1975 Kunsthaus, Zürich (Svájc). Itthon a kecskeméti Naiv Művészek Múzeuma őrzi néhány képét, és

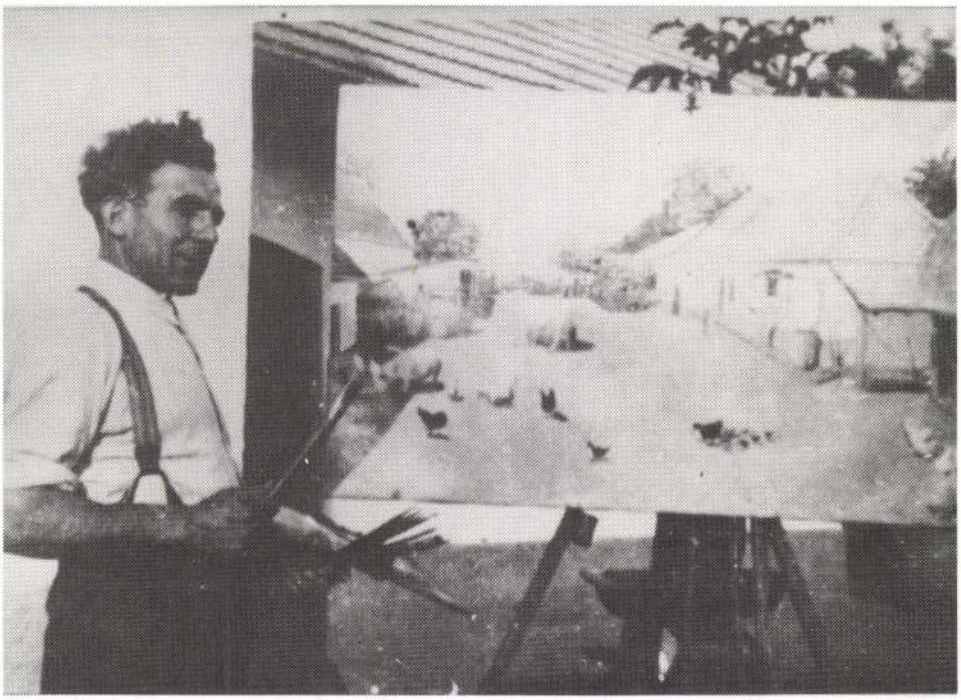

1. kép. Győri Elek fest Tiszaladányban az '50-es években

2. kép. Győri Elek: Önarckép 1954.
olaj, vászon 33×29 cm (Tokaj város tulajdona),
Győri Sándor ajándéka

Sárospatak (raktáron). Tulajdonképpen nem látható sehol, itthon nem ismerjük életművét.

Az itthon alatt Tiszaladányt értem, ahol született és tulajdonképpen meghalt, s ahol testvére nagy erőfeszítések árán saját házában állította ki képeit, hogy valahol az érdeklődők láthassák. De ő is meghalt, a házat eladták, a gyűjteményt bezárták. Természetesen az idősebbek emlékeznek még rá, a különc falusira, a tréfás-káromkodós, szókimondó parasztfestőre, aki hazajött kapálni Pestről – de képeit nem vették komolyan, sok elkallódott. „Tetszik tudni én tiszaladányi vagyok, az ott van Tokaj mellett... Csak ha a nevét hallom, melegem lesz... Ott voltam kisgyerek..." – meséli Bálint Jenőnek 1933-ban. Tokaj volt számára akkor a város, a nyüzsgő szellemi központ, a lehetőség. Nyilatkozataiban később is sokszor tokajinak vallja magát. „1922 tavaszán aztán arra határoztam magam, hogy elmegyek kovácsinasnak, és haladok őseim nyomdokán. Jenei Gábor, aki Tokajban dolgozott mint kovácslegény, mondta, hogy ott egy mester, egy jó kovácsműhely, s oda kellene egy inas. Egy hétfő reggel be is mentem Tokajba. Jelentkeztem a kovácsmesternél, Henrik Károlynál." (Önéletrajz.) Itt nem sokat maradt, de mindig visszatért Tokajba, később már a képeivel is. „A keretezőnél más képekkel együtt ki voltak téve a képei a kirakatba, meg lehetett venni őket" – meséli egy idős tokaji. „Olyan képeket szeretek festeni, amelyek zajosak. Amiken sok a nép. Már az első képem is ilyen volt. A tokaji hegyet festettem meg rajta" – nyilatkozza Bálint Jenőnek (Reggel, 1933. december 18.) Ez a hegy meghatározó volt életében, Ladányból is jól odalátni, de szüretelni is gyakran jártak át. A tokaji életnek is központja volt, Győri Elek képeinek is sokszor témája. Ha a ladányi síkságot érzékeltetni akarta, azért festette rá, ha Tokajt festette, azért nem maradhatott le a képekről, a panorámáról, a szüretekről, vásárokról. Megihlette a bánya is, a robusztus sziklák, a hegy gyomra. Az élet azonban ezeken is pezsgett, hiszen végül is azt akarta ábrázolni, ahogyan az emberek élnek, éltek, amíg el nem tűnik véglegesen sok szép hagyomány.

A háborúk meg is változtatták az életet. „A felszabadulás után valami kisebb-

féle művésztelepet szervezett Tiszaladányban, ahol sok neves festő, főleg évfolyamtársai fordultak meg. Későbbi években nehezen élt, megpróbálkozott gyári munkásjelenetek ábrázolásával, de ezek nem tartoztak a legsikerültebb alkotásai közé. Tiszaladányban, Tiszalökön és Sárospatakon töltötte az év nagy részét, nyáron éveken keresztül a tokaji művésztelepen dolgozott." (Balassa Iván, 1970) 1957. december 23-án Tiszalökön halt meg, a ladányiak húzták haza szánkón, s temették el.

Több mint harminc éve nem él köztünk, az anekdoták is lassan elhalnak körülötte, képei múzeumok vagy magángyűjtemények falai közé záródtak. A raktárból ugyan mind több kiállításra vették elő, viszik szerte a világba képeit, de itthon, Magyarországon emléke fakul. Megítélése sem egyértelmű. Konok, céltudatos, nyílt arca kihívóan néz ránk önarcképéről, amit Győri Sándor 1994-ben ajándékozott Tokajnak *(2. kép)*. „Hát ezért küszködtem, éltem le az életemet a festészetért, értetek?" – mondhatná, ha élne. Szeretnénk mi is megtenni a magunkét ezért az ismeretlen „magyar Brueghel"-ért, ahogy nevezte „felfedezésekor" a kritika. A képek maradékát örökölt unokaöccs ezért felkereste Tokajt, Pap Miklóst, és felajánlotta segítségét Tokajnak. 1989-ben alapító nyilatkozatot tett, hogy a birtokában lévő hagyatékot hajlandó átadni a városnak, ha itt nyilvánosságot kap. Egy házat, egy múzeumi részleget, amelyben mindenkor meg tudnánk mutatni méltón az embereknek, hogy ki is volt Győri Elek!

Besorolása nehéz, mint minden önálló egyéniségnek. Őstehetség volt, vele született alkotói hajlammal. Mikor felismerte magában ezt az érzést a festészet iránt, az áramütésként érte. Nem véletlen az sem, hogy Káplár Miklós képei előtt, hiszen

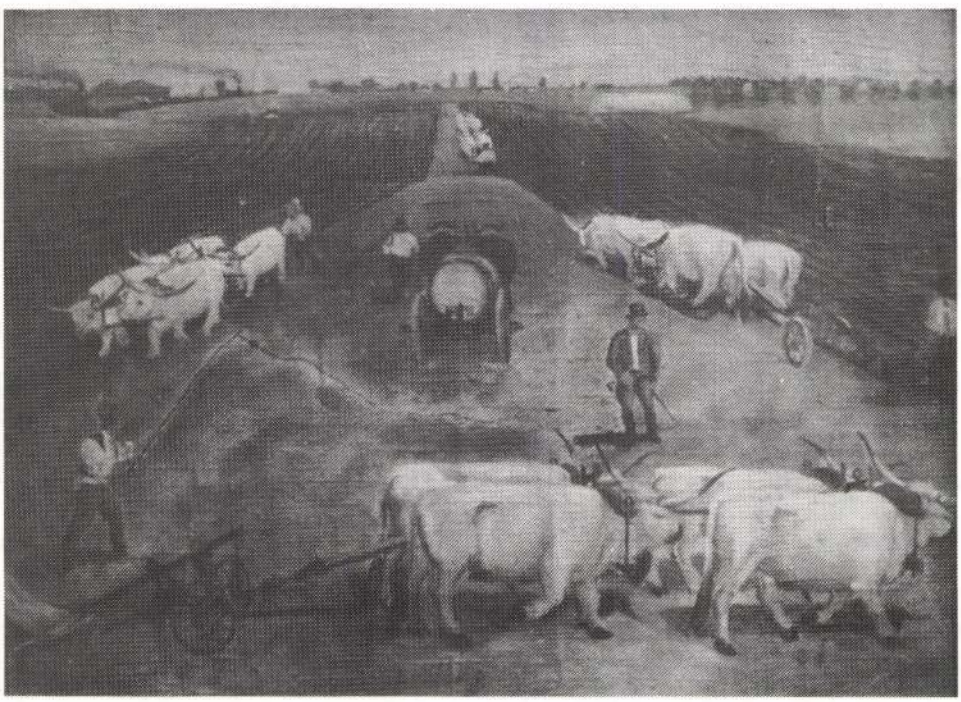

3. kép. Győri Elek: Szemlél a botosispán. 1937., olaj, vászon, 53×73 cm (a Tokaji Múzeum tulajdona)

4. kép. Győri Elek: Gulyadelelő 1950., olaj, vászon, 50×67 cm
(Tokaj város tulajdona, Győri Sándor ajándéka)

ő is a festésre született, ösztönös zseni volt. A naivak közé félrevezető besorolni őket, hiszen mindketten a főiskolát is elvégezték, s Káplár Rippl Rónai és Medgyessy köreiben élt, mégis a saját útját járta. Talán a szakmát kellett tanulniuk, de az akkor legeurópaibb magyar festő, Rippl avantgard törekvéseiből mégsem vett át semmit Káplár, legfeljebb barátságot, bátorítást, önbizalmat kapott, de nagyon is tudatosan járt azon az úton, ami a nemzeti festészetünk, művészetünk sajátja. Rokon módon Medgyessyvel, Mokry-Mészáros Dezsővel, Csontváryval és Móriczékkal, és Győri Elekkel is. Nem véletlen, hogy Tiszaladányba, Tokajba a népi írók is eljártak, és itt írótábor alakult, Győri Elek a festők mellett az egész magyar értelmiséget maga mellett tudta, akik nemzeti értékeinket keresték. „1944-ben, húsvétkor beteg voltam. Egyszer csak bejött a szobámba Móricz Zsigmond, Darvas József, Veres Péter, Féja Géza és Győri Elek, és egy nagy literes üveg szagosvízzel meglocsoltak. Nagyon örültem neki!" – emlékszik vissza gyermekkorára egy ladányi asszony (Szóláth Piroska), akinek az apja amolyan gyógyító ember volt, és szilaj szürke magyar teheneit Győri Elek is megfestette. „Édesapámat Elek bácsi nagyon szerette és tisztelte, látott benne valamit." A büszke, okos magyar parasztot. A tudós embert, aki ismerve a természetet, még különleges elhivatottságot is érez, de nem büszkélkedik vele, hogy másokon mindig csak segít.

Győri Elek is ismerte ezt a világot, parasztfestő volt. Saját adottsága révén ezt akarta festeni is, megörökíteni, átmenteni – ha elveszne. Természethűen festett, hogy mindenki felismerhető legyen, mint egy dokumentumon, de nem az egyszeri szituációt, hanem a jellemző esetet, karaktert, fogalmi módon átírva a látványt is. Ez kü-

lönösen városképein szembetűnő, mert ott sem a látványt akarta dokumentálni, megörökíteni, hanem annak karakterét, jellegét, tartalmát. Átírásai nem naivitásból erednek, hanem tudatosságból. Tudatosan vállalta a paraszti világot, amit ismert, a tájat, ahol élt, s másoknak mondanivalója volt ezzel. Tudta, mi a szántás, így megfestette minden fázisát együtt, a szépségét és a félelmeit, a botosispánt is *(3. kép)*. Úgy festette meg a ladányi legelőt a tokaji heggyel, hogy azon minden ott legyen, amit ő is átélt, mint annyian mások *(4. kép)*. Megfestette a kőfejtőt, a rakodást az uszályokba, ahogy az lenni szokott, de a hegy átkomponálva majd rászakad az emberekre, akik hangyák alatta. Egy nagy seb a sziklafal, melyet ezek a hangyák kezdtek ki. Ugyanakkor az ember is szenved a nehéz munkától, birkózik a kőtömeggel. A magányos halász ladikján csendesen kihúz e képből *(5. kép)*. A napi élményeit filozófikus szintre emelte, amit ismert, arról beszélt, mint Káplár. Megvalósította tehát, amit maga elé tűzött célnak, annak idején.

A magyar festészetben a kezdetektől van egy olyan vonulat, amelyik a nemzeti karakter fellelésén fáradozik. Markó Károly a nagy történelmi helyszíneinket kereste meg ilyen céllal, Székely Bertalanék a történelmi eseményeket, a magyarok nagyjait festették meg. Az európai festészet akadémista módján természetesen inkább külsőségeiben, epikusan. Már Munkácsy idejében elavulttá vált historizmusuk, de nem kevésbé a romantikus, népies nemzetkeresés Munkácsynál is.

Az európai avantgard törekvések közül a szecesszió teljesedett ki nálunk, az építészetben, de a Gödöllői Iskola nemzeti karakterében is, még szintén elég forma-

5. kép. Győri Elek: Tokaji kőbánya é. n., olaj, karton, 70×102 cm
(Tokaj város tulajdona, Győri Sándor ajándéka)

lista módon. A nagy szecessziós mester, Rippl-Rónai József pedig nem a képein keresztül mutatta magyarságát, hanem azzal, hogy hazatért – és olyan festőt fogadott szárnyai alá, mint Káplár Miklós, aki már más módon törekedett a magyar festészetre. Közben ugyanis Csontváry vonalán felszínre került egy küldetéstudattal vállalt nemzeti vonulat, mely gondolkodásmódjában és eszközeiben is saját maga tudott lenni, úgy európai, hogy közben teljesen magyar. Őseink sámánisztikus erejével a festészet nyelvén közölte üzenetét, amelyből, ha Csontvárynál mást nem látunk, csak annyit, hogy áldozatok árán is végigjárta, felkereste azokat a helyszíneket, amiket a nemzetünk szellemének kialakulására meghatározónak tartott, már megadja az alapot töprengéseinkhez. Káplár (és Boromisszáék, Medgyessyvel együtt) az Alföldön találták meg a jelenben is a múltat, a folyamatosságot, amit a néprajzosok is kerestek az ősfoglalkozásokban, a magyar lélek jellemzőiben. A miskolci Mokry-Mészáros Dezső magányában keleten kereste e jellemzőket, s barátokra talált az előbbi festők, szobrászok, őstörténészek közegében. E fordulat megszületett az egész társadalomban, a világháborúk árnyékában kerestük magunkat, most már nem külsőségeiben, hanem – a valódi, komoly törekvésekben – tartalmaiban. A festők körében megalakult a Magyar Képírók Társasága, kiknek elnevezésük szerint az lett volna a céljuk, hogy képírással, azaz vizuális információval fejezzék ki egyetemes mondandóikat, mint a népművészet. A századfordulón felszínre került népművészetünkről ugyanis kiderült, hogy századok óta rejtve hordozza a magyar nemzeti kultúra olyan formáit és tartalmait, ami üzenet korunknak is. (Bár ilyentén értelmezését a mai napig megtagadja, de el nem fojthatja a német iskolázottságú néprajztudomány.)

Győri Elek e népből származott, velük közvetlenül együtt élt. A gyökereit ismerve, e népet mutatta be képein az első perctől az utolsóig azonos szemlélettel, kiforrottan. A főiskola nem változtatott szemléletén. Szőnyi írja, aki az őstehetségekről szólva, Győri Eleket sem hagyta ki: „Többeket személyesen is ismertem, s főként sok munkájukat láttam... Tehetségük felörlődött abban a meddő küzdelemben, hogy hazulról hozott sajátos látásukat összeegyeztessék az önkéntelenül magasabb rendűnek és ezért részükről is követendőnek érzett, városban megismert művészi kultúrával." Az európaiság hamis elvárásával! „Szőnyi éleslátását talán legjobban a Káplár hatására mozduló, tehetséges Győri Elek festőművész életének azok az évei igazolják, mikor önerejéből elért, megérdemelt sikerei után a '30-as évek végén beiratkozott a képzőművészeti főiskolára. Egy évfolyamba kerültünk. Kevés barátjának is fájt, ahogy kereste önmagát..." – teszi hozzá Masits László (Káplár Miklós művészi indulása, Debrecen, 1977). Ugyan Szőnyiék honnan is tudhatták volna, hogy nem csak önmagát keresi, hanem nemzeti kultúránkat, amit éppen a városi, öncélú festészet fosztott meg a népművészettől. Attól a kifejezési formától, mely a látvány szintjén dokumentum, mégis summázat, mint a Győri Elek képei is. Csak az eszközöket nehéz újra egyesíteni!

Korunk művészeti elképzelésének rákfenéje, hogy megtagadja a képzőművészettől a tartalmakat, a céltudatos mondanivalót, azt is, amit képi eszközökkel érhet el. Szégyelli az érzelmi töltést, titkolja az elkötelezettséget, és a nemzeti jelleget. Győri Elek is e szellem miatt maradt a végén egyedül, s húzódott vissza falujába a Taktaköz és Hegyalja találkozásának vonalára. Nem véletlen, hogy itt a sárospataki népi kollégisták, falukutatók között talált mégis barátokra. Habár benn volt ő a felszabadulás utáni festészet vérkeringésében, a tokaji művésztelepre járók között, mikor megalakult a Tokaji Művészek Szabad Szakszervezete a Szabad Művelődés keretében, s a Tokaji Dolgozók Képzőművészeti Szabadiskolája is! De Győri Elek be-

felé fordulva, konokul azt a parasztot akarta továbbra is megörökíteni, aki ez időben eltűnőben volt. Ez volt az ő szabadsága!

Ha láthatta volna előre, hogy nem tudják mégsem sematizálni a szellemet és újra feléled az átmentett, lappangó nemzeti gondolat, elégtételt kapott volna. Tokaj szeretné, ha művei itt ismét nyilvánosság elé kerülnének, s ha azok, akiért dolgozott eljöhetnének újra hozzá. Ha itt múzeuma lenne, akkor nem kellene Hollandiába, Svájcba sem vinni a képeit, hanem ők jönnének, megnézni egy magyar festőt, ott ahol élt.